

ШЕВАИ
ЌАНУБИИ
ЗАБОНИ ТОЧИКӢ



АКАДЕМИЯИ ФАНҶОИ РСС ТОҶИКИСТОН
ИНСТИТУТИ ЗАБОН ВА АДАБИЁТИ БА НОМИ РУДАКӢ

Ш Е В А И
Ҷ А Н У Б И И
З А Б О Н И Т О Ҷ И КӢ
(Материалҳо)

Ҷилди 5

Тартибдиҳанда — Ҷ. МУРВАТОВ

Муҳаррирони масъул:

Р. Л. НЕМЕНОВА, М. МАҲМУДОВ

НАШРИЁТИ "ДОНИШ"

Душанбе — 1982

Ин асар давоми монографияи серчил-
даи "Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ" мебошад.
Материалҳои ин ҷилд хусусият ва усу-
ли сабти нутқи шевагиро, ки дар лаҳҷашино-
сии тоҷик ҷорист, нигоҳ дошта, аммо аз рӯи
фаро гирифтани намунаи нутқи шевагии чан-
дин мавзеъ, ки лаҳҷаҳои шеваи ҷанубӣ паҳн шу-
даанд, аз материалҳои пешина фарқ мекунанд.
Дар нашри мазкур ба миқдори зиёд намунаи
нутқи муқаррарӣ ва матнҳои ба ҳам алоқаманд
ди ҷамаи чор гурӯҳи шеваи ҷанубӣ: қаротегин-
нӣ, кӯлобӣ, роғӣ ва бадахшонӣ манзури хонан-
да мешаванд.

Асари мазкур барои муаллимони кафед-
раи забони тоҷикӣ мактабҳои олии, студентони
факультетҳои филология ва умуман барои ҳаво-
дорони соҳаи лаҳҷашиносӣ пешбинӣ шудааст.

Муқарризон: - номзадҳои илми филология
Абдусаттор МИРЗОЕВ ва Раҳим САИДОВ

Масъули чоп: САФРО СУМОИЛОВА

Ю 4602010000 - 051 83 - 82
М 502 - 82



© Издательство "Дониш", 1982 г.

40514360-5

С А Р С У Х А Н

Нашри материалҳои шеваи ҷанубӣ ва ҷануби шарқии забони
тоҷикӣ таърихи нисбатан қадим дорад. Аввалин намунаи он дар
охирӣ асри XIX ва ибтидои асри XX дар асари А.А.Семенов "Ма-
териалы для изучения наречия горных таджиков Центральной Азии"¹
чоп шуда буд. Муаллиф ин материалҳоро, ки аз афсонаҳо иборатанд,
дар районҳои кӯҳии Тоҷикистони имрӯза - Кӯлоб (сарғаҳи Ётсу),
Қаротегин ва Дарвоз бо транскрипсияи махсус навишта, аз сари нав
кор кардааст. Дар асари мазкур, чунон ки В.С.Расторгуева қайд ме-
кунад, "бори аввал талаффузи зиндаи забони тоҷикӣ дар мисоли яке
аз лаҳҷаҳои забони тоҷикӣ инъикос ёфтааст"². Нашри матнҳои фоль-
клорӣ, ки дар онҳо баъзе хусусиятҳои фонетикӣ, грамматикӣ ва лек-
сикӣ шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ нигоҳ дошта шудаанд, махсусан
пас аз Революцияи Кабири Социалистии Октябр ҷаргарафа вусъат
ёфта, ранги мунтазам пайдо кард.³ Дар байни материалҳои фолькло-
рӣ он асарҳое, ки дар даҳ соли охир ба таъри расидаанд, аз ҷиҳати
зиёдии ҳаҷми материал фарқ карда меистанд⁴. Ба ҳамин тариқ, наш-
ри аввалини материалҳои шеваи ҷанубӣ ба туфайли асарҳои фольклорӣ
сурат гирифтааст.

Материалҳои лаҳҷагире, ки дар онҳо нутқи муқаррарии мардуми
оддӣ бо хусусиятҳои нисбатан пурратари фонетикӣ, грамматикӣ ва
лексикаи шеваи ҷанубӣ акс ёфтаанд, аз солҳои панҷҳуми асри мо
мунтазам чоп шудан гирифтанд. Ин материалҳоро лаҳҷашиносон бо
транскрипсияи фонологӣ сабт намуда, дар охири очеркҳои грамматикӣ
илҳоқ кардаанд, ки аз ин, албатта, моҳият ва арзиши онҳо ҳамчун
сарчашмаи аввалиндараҷаи тадқиқоти диалектологӣ гум намешавад.⁵

Материалҳои ҷилди мазкур (охирин)-и монографияи "Шеваи ҷа-
нубии забони тоҷикӣ" хусусият ва усули сабти нутқи шевагиро, ки дар
лаҳҷашиносии тоҷик ҷорист, нигоҳ дошта, аммо аз рӯи фаро гирифтани
намунаи нутқи шевагии чандин мавзеъ, ки лаҳҷаҳои шеваи ҷанубӣ паҳн
шудаанд, аз материалҳои пешина фарқ мекунанд. Дар нашри мазкур ба
миқдори зиёд намунаи нутқи муқаррарӣ ва матнҳои ба ҳам алоқаманди
ҷамаи чор гурӯҳи шеваи ҷанубӣ: қаротегинӣ, кӯлобӣ, роғӣ ва бадахшо-
нӣ (ин лаҳҷаҳо дар навбати худ ба гурӯҳҳо ҷудо мешаванд) манзури
хонанда мешаванд. Ҷамаи матнҳо (ғайр аз материалҳои роғӣ, ҳамчу-
нин материалҳои Даштиҷум, ки дар яке аз лаҳҷаҳои шимолии Кӯлоб паҳн
гаштааст, аз фонди илмии Шӯъбаи таърихи забони тоҷикӣ ва лаҳҷаши-
носии Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АФ РСС Тоҷи-
кистон мебошанд.

Матнҳои чи гуфтугӯӣ ва чи ривоятии китоб дар натиҷаи экспеди-
цияҳои пай дар пай аз аксарияти он маҳалҳоро, ки лаҳҷаҳои шеваи ҷа-
нубӣ паҳн шудаанд, дар муддати чанд сол фароҳам оварда шудаанд. Дар
ҷамъ кардани материалҳои ходимони илмии шӯъба М.Маҳмудов, Б.Бердиев,

Ғ. Ҷӯраев, Ҷ. Мурватов, Б. Саъдуллоев, Ҷ. Раҳматуллоев ва марҳум С. Атобуллоев фаъол иштирок кардаанд. Онҳо дар қисми зиёди маҳалҳои тадқиқот сафарҳо карда, махсусан аз он мавзӯҳое, ки муҳаққиқони пешина нарафтаанд, материал гирд оварданд. Материали китоб асосан аз 83 маҳал ҷамъ шудааст. Фақат дар самти ҷануби ғарбӣ лаҳҷаҳои навъи ҷанубӣ паҳн шудаанд. Лаҳҷаҳои варзобии Ҳисор ба таври омехта бо лаҳҷаҳои навъи шимолий-лаҳҷаҳои қишлоқҳои Кулумбаи Бота воқеъ гаштаанд.⁶ Дар китоб материали қишлоқҳои Кулумбаи Бота ва Кулумбаи Шоён низ дохил шудаанд, ки лаҳҷаи мардуми онҳо аз ҷиҳати аломатҳои асосӣ ба лаҳҷаҳои ваҳиёю қаротегинӣ қаробат дорад. Лаҳҷаҳои се қишлоқ, ки дар самти шарқии маҳалли Сағирдашт интишор ёфтаанд, аз ҳудуди интишори шеваи ҷанубӣ то андоза берун баромада, дар байни лаҳҷаҳои ҷануби шарқии Дарвоз, ки дар ин мавзӯҳо паҳн шудаанд, ҳамчун ҷазирачае воқеъ гаштаанд.⁷

Матнҳои лаҳҷаҳои Бадахшонро аз материали экспедицияи соли 1976, ки дар қишлоқҳои тоҷикнишини ВАБК-и РСС Тоҷикистон гузаронида будем, гирифтём.

Ҷамаи материалҳо — ҷумлаҳои гуфтугӯӣ, ҷи матнҳои ривоятӣ ва ҷи материалҳои фольклорӣ (ба ғайр аз як қисми матнҳои лаҳҷаи Роғ) бори аввал нашр мешаванд. Матнҳои лаҳҷаи Роғ (дар ҳаҷми 368 ҷумлаи гуфтугӯӣ) бо иҷозати Ю.И. Богорад аз мулҳаққиқи диссертацияи номзадии ӯ, ки ҳангоми таълифи монографияи "Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ" лутфан ба ихтиёри мо дода буд, гирифта шудаанд. Як қисми материали Ю.И. Богорад пештар ҳам нашр шуда буд.⁸ Аммо аз сабаби он ки ба ин воқеа хеле вақт шудааст, он материалҳо имрӯз ба ҷама дастрас намебошанд. Маҳз барои ҳамин як қисми материалҳои ҷопшудаи ӯро аз дастнависи диссертацияаш ба қисмати лаҳҷаи Роғ дохил кардан ба мақсад мувофиқ дониста шуд.⁹ Як қисми матни лаҳҷаи Даштиҷумро (ба миқдори 157 ҷумлаи гуфтугӯӣ) материали В.В. Яблонская ташкил менамояд, ки чанде пеш ба фонди шӯба супорида буд.

Матнҳо бо транскрипсияи ягонаи фонологӣ, ки дар асоси алфавити ҳозира сурат гирифтаанд ва лаҳҷашиносони тоҷик дар асарҳои худ истифода кардаанд, сабт шудаанд.

Дар ҷунин системаи транскрипсия ҳодисаҳои зерин аз калима бо дефис ҷудо карда мешавад:

1. Ҷонишинҳои шахсӣ-соҳибӣ: —ъм, —ът, —ъш, —ъмон, —ътон, —ъшон: охи, саро зан—ъш метем, ки хъзмат—ънда—ай.
2. Пасояндҳо: а//—ра, —да, —ънда, —нда, —на: шъмол ҷама—ра ғачд мекъна, йағтаи дига руи мошин—ънда.
3. Пайвандҳои охири калима: —ъ//у//—ъ//—у, —ма /ҳам/: у омадаст—у бърафтаст, ҳами—йам бачайи хъд—ш—ай.
4. Ҳиссачаҳо: —да, —а, —ки: —ма ғлим умад—а?; нъсфи ош—а дар мо бъта—да; тайлоқ—м—в хеле шид нобуд шидан—ш—а—ку; ҷама чиз—а ош мебара—ву /ънар—а не:

Дефис ҳамчунин дар калимаҳои такрор низ кор фармуда мешавад: аста—аста, /ът—/ът кардан.

Аломати зада дар сурате гузошта мешавад, ки он —зада ба ҳаҷми аввал афтад.

Аз сабаби он ки баробари монографияи "Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ" "Луғати шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ" низ ба ҷоп тайёр шудааст, дар ҷилди V-ми монографияи луғати матнҳо шарҳ намеёбанд. Муодили адабии калимаи шевагӣ ва ибораҳо дар қавсайн пас аз онҳо зикр мешавад.

Ҷамаи материалҳои ҷилд мувофиқи таснифоти "Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ", ки дар ҷилди якуми монографияи мазкур баён шудааст, ҷо гирифтаанд.

Коллективи муаллифони монографияи "Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ" ба доценти Институти маданияти советии ба номи Н.К. Крупскаяи Ленинград Ю.И. Богорад ва ба муаллими калони Институти давлатии педагогии ба номи Т.Г. Шевченкои ш. Душанбе В.В. Яблонская барои материали худро лутфан ба истифодаи шӯба доданашон миннатдорӣ изҳор мекунанд.

1. А.Л.С ъменов. Материалы для изучения наречия горных таджиков Центральной Азии. Вып. 1, М.; 1900, Вып. 2, М.; 1901.
2. В.С.Р асторгуева. Изучение таджикского языка в СССР. — Очерки по истории изучения иранских языков. Изд-во Академии Наук СССР. М.; 1964, стр. 34.
3. Л. Бузургзода, Р. Чалилов. Инъикоси шӯриши Восеъ дар фольклор. Сталинобод, 1941.
4. Раҷаб Амонов. Очерки этнодиети даҳанакии Кӯлоб. Душанбе, 1963; Фольклори Норақ. Душанбе, 1963.
5. Р.Л.Н еменов. Кулябские говоры таджикского языка (северная группа). Изд-во АН Тадж.ССР. Сталинабад, 1956, стр. 83-162; Ю.И.Богорад. Рогские говоры таджикского языка. Труды Ин-та языкознания. Т. У1. Изд-во АН СССР. М.; 1956, стр. 166-186; А.З.Розенфельд. Говоры Каратегина. Сталинабад, 1960, стр. 29-72. Её же. Бадахшанские говоры. Изд-во Ленинградского Университета. Л.; 1971, стр. 39-78; Ю.И.Богорад. Горонский говор таджикского языка. — Иранский сборник. Изд-во Восточной литературы, М.; 1963, стр. 51-59; Л.В.Успенская. Говоры таджиков Гиссарского района. Душанбе, 1962, стр. 77-113; О.Чалолов. Гурӯҳи шеваҳри тоҷикони раёони Ёвон. Душанбе, 1967, сах. 48, 150; Ч.Мурватов. Маълумоти мухтасар дар бораи шеваи тоҷикони Файзобод, маҷ. — "Масъалаҳои забони тоҷикӣ". Душанбе, 1967, сах. 107-126.
6. Ниг.: В.С.Р асторгуева. Опыт сравнительного изучения таджикских говоров. Изд-во "Наука", М.; 1964, стр. 159.
7. Мувофиқи таснифоти лаҳҷаҳои Дарвоз, ки он ба қалами А.З. Розенфельд тааллуқ дорад, дар ҳудуди Сағирдашт яке аз шоҳаҳои лаҳҷаҳои ваҳийӣ-қаротегинӣ-сағирдашти паҳн гаштааст. Ниг.: А.З.Розенфельд. Дарвазские говоры таджикского языка. Тр. ИЯ АН СССР. Т. У1. Изд-во АН СССР. М.; стр. 226.
8. Ю.И.Б о г о р а д. Рогские говоры таджикского языка. Тр. ИЯ АН СССР, Т. У1. М.: 1956, стр. 166-186.
9. Ҷумлаҳои гуфтугӯии лаҳҷаи Рӯғро муаллиф солҳои 1949 ва 1950 ҳам кардааст. Мулҳаққи диссертацияи ӯ қариб якуним ҳазор ҷумларо (сах. 242-311) дар бар мегирад.

ЛАҲҶАҲОИ ҚАРОТЕГИНИ
ХИЛМОНИ

1. Һабиб, Ҳа чой-му бӯйор , бӯхӯрем.
2. мёмуно мепурсан-ът, ки тӯ одами кӯна-йи, йо нав?
3. Һъкмат Ҳа Ҷаввали до Ҳ тарбият кардайсодай-мун-а.
4. ҳамита ҳаво соф бӯд, сел умад, мардум-а чиқидак рафт.
5. Ҳагун Ҷиморат-ъш чӯх на-мундаи.
6. чапарако-ра ҳуй мундем , талабоо халос (озод) шид.
7. Ҷиморат-ънда тарс шидай гуфтиян ғураси самавот-ай.
8. ҳавай санго-Ҳа сел овар-дай, ай си киломитир ра.
9. мардум ҳаму пара-да кор мекадан, Ҳаке сел умад.
10. Ҳа одам-а тайи хуна-ш-а сел ғърифтай, зъмин-ъш рӯжд шидай.
11. бе ому нун мундас, бо /боз/ намурдаст.
12. ай қишлоқо йордам ома-додан.
13. баде рупару шидем, гира кад.
14. бача-ш бӯрда шид, ру-да-ву равчак-ъш бурмадаст.
15. мён тӯ-ра истаро бӯро-рум-ът, чорғов /дуқат/бест.
16. ҳӯш-уш хела рафт, ба /баъд/ кашида бӯровардоидем.
17. зан чӯнукак (демона) бӯ-даст, Ҳа дам-да ай ҳуш раф-таст.
18. ку, хона ра (рав), ҳичи чой-у чӯрғот мий-ӯи?
19. одамо умада, лӯғат қаа мегърифтиян.
20. бад (баъд) қӯғизо бур-рафтиян.
21. иҷо, Ҷилмунӣ, Һилмонӣ не.
22. Ҳа амлоқ-а да Фарм шину-дай.
23. бӯрдай дӯздо-Ҳа кӯнда ка-дай, ба одамо тинҷ шидиан.
24. да то Ҳистун мий-омадиан, чорво Ҳонӣ мекадиан.
25. мён бо Ҳа -ма (падарамро) рӯсат кӯнум бӯйом.
26. ҳаму хар-а тевалагардун каай, бераҳа шидай.
27. ваҳийҷийо қӯғизо-Ҳа иҷа кӯчондиан.
28. мён Ҳа даҳи (даҳони) ра-мати қи-лағо-му шӯнида-дум.
29. ҳами мавлакат-ънда бӯр-гат шида умайем.
30. ай кор умадаи, то ҳоле шалпар-ай.
31. Ҳа и кори шимо ҷудо хӯр-санд.
32. бачи мо ивиститут-ънда ме-хуна.
33. ҳами дина шимо умадаиде.
34. ҳами мавлакат-ънда почо-ра заа ҳай қаан.
35. Дӯшамби рафтайсай, пеши оча-ш, туй дора
36. ай чома-а бе иҷозат бӯ-ридаид.
37. ма Ҳоре одами сода раф-тай, санг-а го Ҳ гуфтай.
38. қӯғизо гур кардо Ҳдиан-уш, қа Ҳри қӯғизо меган.
39. ай, ино истари -йиан, дӯри ҳавли санг партофсодиан.
40. раҳ-да шағол рехтестийан, бари ҳаму кашидестийан.
41. мён бӯйо чой хӯрдо Ҳдум.
42. ша Ҳ гала-гала мийан, ган-дӯма мехӯран.
43. ай Та Ҳилдара умаа овод каай.

44. нум-уш ай йод-ум бърма-
ай, вахти пеш-ънда.
45. кьнди и қышлоқ ай Вахйо,
умаа оғот каай.
46. ба сари кор, рафто-дум ний-
офтум, йа гулак-а ройи кадум.
47. /абиб дъ руз тушкоо-ра
овдодаст, зъкдестай.
48. кола (гов-у гусола) хуи
нағз мехъра, рьшка-ра тийор
каем.
49. дъри (даруни) каш-а бар-
ма мекайан.
50. /олмун гуфтани дарах г
рем, кола нэмехъра.
51. чолом меполондем-ъ м.
дем /олмун-а.
52. ала, бачоо бурафтан, кай
мийомаа вошан.
53. Алихуш доди мо бъд, раф-
тай.
54. Найбило бачи йош-ай, до-
ди шъмо.
55. зиқ шаван, ҳаму су мераф-
тойдан.
56. йа гуспани /исори мърда-
вдас.
57. дъ вор ҳичрат кардовдас.
58. йа мор ай гърг тарси -
довд.
59. калхозчиё да тега алаф
дъравайдисодай.
60. ҳаму вах Дъшанби раф -
тойдай.
61. одамоёе умадовдан ай
қышлоғи ма.
62. дандуно-м, ки рехт-ийан
дига лозим не.
63. бачаоо буррафтан, да дъ-
ри ош дърумаан.
64. хела вах шид, ай чойи мо
эвардодан.
65. чойи кавут-ай, иоре ки
хънък шид.
66. тақсир, фирма рафтойдум.
67. ича кай омадоде, дина ди-
давд.
68. сейум о доид, кор ройи-
ш кардийан.
69. вай хъд-ъш майдикак-ай,
китернат-ънда пирактик с-ма-
дай.

70. ҳами бармоло мебъромаан,
бъна мекофтан.
71. Еъшур-ш-а мирохър мегъ-
риф мийовард.
72. пуштора қати мийовардан,
хои мекардан.
73. эъгер-а да уғурак лат ме-
каан.
74. ба эъи-ш чомағ-а мешъкас-
тан-у руған мекаан.
75. да пойи гудак тикайи пус-
так мепартоф.
76. ҳаму даврао-ра бисйор вар-
хърдам.
77. ба (баъд) тухсабо-ра чаҳт
мекадовд.
78. ҳаму шаройит-ънда камбъ-
ғал мардум наметонист.
79. ҳамун қати мешапидан, чарх
қати мериштан.
80. тута мекаан-у метанидан
ғуза-ра.
81. пашм-а ришт-у бофт-у зан-
ли-а кърта кад.
82. доимулвах камбарал-ънда
азов медоан.
83. самаруғ мийовардан, алов
мекаан.
84. дъру-ш дъромаан нэмомонд.
85. и мавлақати равси калон
бъд, Хилмуни.
86. мън ҳоли пеш-ту мийом.
87. ин аст-е, ғалтидан.
88. диде, мағлимо хиндидан-
ту.
89. йагун вах лоқ-у пар пуши-
да меран.
90. магазин ҳуй бъд, Сайфъдин?
91. йа рузи умаан-шу мошино-
шу вайрун шид.
одам кофтайседам, ғилбол
лънум гандум-а.
93. дина амаки Мирзохон ома-
давд.
94. да Қаротоғ сел омадовдай.
95. тайи потун-да качпахлу пар-
тоёе.
96. тушка-ра чиндан-у гърифта
буррафтан.
97. йа чамосати мо шори ҳас-
тай, ҳами пьшта-да.

98. йа лъати овдор хърд, ба
(баъд) уфтодак.
99. чан сол бьнго-ра канда
партофтай.
100. сел умадак, се хучаги-
ра вайрун кадак-у гулако-ра
бърдак.
101. баъд ай сел хучагио ку-
чида буррафт, Еиморат кадий-
ан.
102. қышлоқ-а бари боло-ш-
да йа чанор ҳай.
103. қади ош даре-ра диде,
сел овардак.
104. сари бед-ънда рафтайисо-
дай, гулако.
105. исполкум хавар кауиу-
дум.
106. йаке гурасти, сел умад-
у бунго-ра шапид.
107. чуфтакийо ай ош гъзаш-
тани умаан.
108. маҳтои мегъриф, Еазон
мегуфтан.
109. мохр-йам наметонем-шу
ижели коро-йа.
110. ниҳолой мишнундаги-ту
/ъкумати-йай, у сешо-шу
сърхи търуш-ай.
111. хунаҳой сел дайрои ка-
аги-йа йордам-ту кад?
112. ай Чъхтак йа чуи-а пе-
шаноз кадай-уш, ҳуч каан
бурдан-шу.
113. дъта-ш калапо мефъройа.
114. перор борун боридавд,
ҳама-ра руфта бърд.
115. хъд-уш бедарак рафтан,
кофта найофтан.
116. пешта Тошкан йа дел-
вох (дашт) бъд, ҳозир шър-ай.
117. шари Тошкан хамдон
(чъкропасті)-ай.
118. шари Дъшамби-ра дидан-
дум, дъта Еиморат бъд.
119. бъра, бьгу сачоқ-а бъ-
тейа.
120. Ғарм-ънда йам ҳами зайл
гарм мешидай.

121. то охири танидан-ш-а
алов накъни, кирмак нэметана.
122. да руйи ээмин-уш мему-
нан, метана.
123. ҳаму намади тайи по-
-тун-а дъқат кааги.
124. тушка-ра ош пас-шу
додум.
125. анами одами (одамизод)
ай афтои бѳра мебара.
126. ош мо-йам, бача-м ош
-ай-да, хънък.
127. нийера-ву Еивера-ш
ҳафсата бѳдаст.
128. да дийно ай достак-а де-
волкаш нес.
129. достак ба одам мунабат
дора.
130. да вахт-ъш мор дамдор
бъдай.
131. гъчо-да гуш-ай, танҳо и
мор-а бѳте.
132. достак ай замбур пьрси -
дай, ки гуш(т)-и чи шърин бѳ-
дай?
133. гушти қурбақа-ра та Ериф
каай.
134. мор одамин-да бѳсйор ча-
қа бѳдай.
135. чундори дига боша ҳеча-ш-
-а вайрун менан.
136. чурғот-а бѳсйо та Ериф кае,
чурғот хърдайесам.
137. ҳами сол медал додийан.
138. дъ дъхтар-ум да калкос
кор кадайсодан.
139. ийо хърокхър набъдийан,
чой бите-шу.
140. дига гулакдор шидем, хи-
чо рафта натунистем.
141. да борай фарзан модар дил-
суз-ай.
142. йа мардака бача медоштай,
дилсузи мекарай.
143. ба бача қарр каа бурраф-
тай.
144. пурсидовдум, ота-м гуф-
тойд-уш.
145. йа зан-ум мьйочир шид бур-
рафт.

146. акъ мо тоқа-йем, фара-
-йу дармон намундай.
147. аку сумед дорем, ки ба-
чоо лъмб шаван.
148. дъ кам ҳафтод-да дърома-
ан.
149. гап ай даҳан бърмад, да-
раш чош меша.
150. мо чундорак дорем, ша-
фър мегарда.
151. вай ай мън йа сол хъртар-
-ай.

152. пеши вайо қозил нәме-
шем.
153. пеши фурма бърмаан, чор
хуг заан.
154. ҳамуҷа қайла каан-у ай
хъд-шу бърмаан.
155. оху бърсо бәланд-ай, ба
пага-ра нәмераса.
156. қариш и гуспанд-а нәместа,
бълан мехеза.
157. ҳамитари йата радиш ги-
рем-ту.
158. радиш хундаiestай, найи-
ди-ш?

Ш У Л Е

159. турс-а оварда купрук ка-
есем.
160. иқа отала (оши угро) на-
каен, бърхрем.
161. изат накад, у сандал
(-анг) додак.
162. саг кати сур мекаан-у ме-
гърифтан, ҳолийо нәмегъран.
163. дъ-та кат фармидас.
164. да мēни дайро пъл рос ка-
есем.
165. Асо, дъсти мēмуно-ра ош
бъги.
166. шимо-йа қола дайрош
кааст.
167. ош дайро умааст, шиш-
таст.
168. ҳоли ба бегайи-ра ҳами-
ҷа-йем.
169. и навбъна-йай, бари ҳами
хуна-ш нәмера.
170. ҳамайи арико-йа чок ме-
нем-у ҳота ош метем.
171. Нийоз да магазини кър-
на-ай.
172. дәрғни шугънда сьфеди
мекъна-ку, ай ҳамуҷа мехам-
ба.
173. ражди-йу гучди-ра уҷа
тоза кардан (шустан) мумкин
не.

174. майи-ра шаст қати ме-
гъран-шу.
175. да ош бьдози-ш, вайрун
нәмеша.
176. напърсида шошан, меко-
ран-шу (н).
177. бегайи йа пийола мундо-
шъд.
178. йа хел къ, ки гуш-а дай-
рош накъна.
179. йара-ш пешоруйи афтош-да
шардоштас.
180. асароти йара мундас(т)-
-ку?
181. дъхта гардан-ъш надод, бо
(боз) бурраф (т).
182. йа, нун бьги бьбар, бо
(боз) гишна нәмони.
183. тушка-ш зәмистон-а бә
буҳор-а мераса, бузбали мишна-
ти-йай.
184. да унҷа аҳ найидаст, ҳаму-
ҷа чьхт бьди.
185. да дъри ҳами гуфтайсодас.
186. мошин бийа, бурраван, не-
ке рам-мун метан.
187. нақли и-ра бьгуй, бе бе-
га-ра тәмом нәмеша.
188. соли чилусейум март-ънда
бърдан-му, армия.

189. ай уҷа хамбундан, ҳай-му
каан бърдан.
190. ҳамиҷа машқ каем, тайор
каан.
191. раҳ-ънда тир хърдем, ума-
ем.
192. пойиз-ънда задан, Вилнус
бърдан.
193. ҳамиҷа овардан-му, ба
(баъд) гаштан буррафтан.
194. Һозир чироғ мийоран.
195. мо дерак-ам нәмейош ем.
196. ҳоле и-ш амбор шиаст, у-ш
хунакр.
197. и-ш гашт, бо (боз) ай
сар андохтан-шу.
198. кавг мехърем гуфта, қар-
риш мърдошдем.
199. Һозир пила қидо каесдем.
200. яой соф шиаст, ай по за-
дум ай кофтан-а.
201. зимистун мърғи Һилол
миша, ба буйи у қариш хънк
мезана-т.
202. ҳандалак-у меваги дъро-
ма шут.
203. дар и дара-нда ҳастай,
оху.
204. Һозир шамол қарор ме-
на.
205. чрйи мун-да йа агронум
бьдак.
206. ба пага-ра мун-еш, бо
(боз) бәлан меша.
207. зардоли-йа сармо задай-
-шу.
208. тьгой Аш дьқодир-а бьгу,
бийа.
209. ба шева йата-йата мий-
орум-шу, пеш-ту.
210. ҳоле вай ба дъс мехъра
(ба даст меафтад).
211. пеш Гурдара бьдай, ҳиш-
ка нәмезгашт-ай.
212. ай даҳай раҳмати боша-м
шинавдавдум.
213. йа таф-ъш кандаги бьд,
ғажд бьдак.
214. ба дари хунай Ашдъча-
бор мерой.

215. майи чишми одам-да фой-
да доштас.
216. майи-йа ба чи меқали,
лаш заай.
217. хойе қърғиз бьнийод-ъш
каай.
218. ай тайи хок гулако йа дег
йофтиан.
219. ай зийи дърах пайи дег ди-
дийан.
220. радиш шах нәмега, воло-
било.
221. аҷаб деге бьдаст-е, и ға-
лати.
222. ай тағи зьмин йофтум, да-
рак нәдори.
223. падари мън ҳафтод-у панҷ-
-да қазо каай.
224. ийо наҳши қолаб-ай қърғи-
зо шиштудийан.
225. уҷа ба залале набьдаст,
шардоре нәмеша?
226. ота-м навад-у панҷ раф-
ташъд.
227. иҷа қарғизнишин бьдаст,
ба (баъд) иҷа хамбидаст.
228. қати Забир чанг-шу дохт.
229. да қадри ра бьз теваля каа
бьдаст.
230. йа гулаки майда йофтаст-
-ъш.
231. шимо-ра йа чи нишун до-
ем, бәло-да мундем.
232. ай бароси хьдо тило-ра ди-
дам-ъш.
233. ҳамика бьдаст-у неке вай
ғавсак-ай (-тар).
234. ҳаму ку тилло доштас?
235. ҳами мардо рафтан умаан,
хамбидан буррафтан.
236. сьрб ай сад гиром зойит-
-аст.
237. чор тут-а ай бари боло бь-
бурен.
238. гирогери боқила-йай, и ка-
лунтар-ай.
239. пеш вах чум, чи нум доштас
240. йа асп доштум, Исфисор
бурдум фьрухтум-уш.
241. ҳамуҷа крстай кор-му қаан,
такидем зардолу-ш-а.

242. Риштун хъшзардолу бѣ -
даст.
243. Андичунънда чувоз рос
каа мекашидум, дасмоѣа мека-
ум.
244. ба пѣште-ра коргаро-да
туша мебърдан.
245. ѣа съвай-ѣш мераф, ѣа съ-
рай-уш (бачадор) нѣмераф.
246. зур-уш нѣмерасид соѣйба
(бева) мегърифтаст.
247. хами қишлоқъ-нда мешид,
медидак.
248. чикъми (харочот) кааги-
ш-а медод-у мегъриф мераф.
249. рупару вархъри, худори
кън.
250. хамучоо-ра оW бѣсйо бу-
шап.
251. и гуржули гуфтаѣсай, -
"ах бѣфара нѣмеша".
252. тоболе ай сари пила на-
чиндос.
253. хамийоли район мераѣ, тѣ?
254. райун бѣрай, авзол нѣме-
ни тѣ?
255. и мардак кор кардаѣсай.
256. Каратоѣ-нда кор каесаѣ.
257. хуW медонистаѣ-шу, Ра
ним-а.
258. ай дѣри нисор, фармоиш
каам.
259. вай ба амаки мо-ра хѣсър
ш-ай.
260. акаѣ Бури, ба шѣмол умаѣ.
261. хамийоле бедор шава, хѣд-
ѣш мега.
262. бедор-уш къ, бѣга-гун.
263. ба (баѣд) мидири фирма
мундав-ум.
264. туй-ш-а (тѣяшро) каа, ха-
варгири умааѣ.
265. тоW-уш ти, оW-уш ти.
266. рѣѣис ба Навобод-а раф-
тас.
267. ай пѣшти мачит АWдѣра-
фор бѣгу.
268. Аѣмад-Мѣѣмад-а ниго ка-
есаѣ.
269. чѣн килоѣи дига мундаѣ,
пилон?

270. хами дафа-ра бѣбаран,
бут мешава.
271. ба шартѣ холи сабук ши-
даст, пила.
272. ай пѣгоѣѣ рафтасаѣ ичро
меша.
273. пилаѣ АWдѣрафор мундаст,
уна умад.
274. акъ нозир шастѣ пила
гаштаст, халос шидѣм.
275. уѣо тийор каа Wошан?
276. и-ш бачаѣ Собир-ай, задѣ
-уш.
277. чатқал гуфтани ѣа дѣрахтѣ
-ай.
278. хѣшка ай паси у нѣмегар-
да.
279. ай ису барф мехеза-ѣу чѣкѣ
рио бѣромаан мегъран.
280. еѣ гулако, бѣсте қарор.
281. дѣхтаро одати ба куча гаш-
тан нѣдоран.
282. дѣ мойѣ дига мундаѣ, бари
шѣдатномаѣ тавалуд.
283. дѣхтар-ш-а хал-у дам ѣа
маѣлим-да шу додаст, дарак-ш-
-а ѣофтан.
284. вай порина исѣн хоW-ай.
285. ба Билолуф-а хѣш бѣдаст.
286. майѣ гѣрифти, дур-ѣш на-
бари, мѣмоно-да бѣѣори.
287. ичѣ таѣомил-шу вайрун-ай.
288. ѣа бача-ра ай калхосѣ "Та-
гоW" зан додан.
289. истароѣе каан, ки и бача-
-ра додан.
290. Дѣшанбе гѣрезондан, хрт-
-шу накаан.
291. ай бѣри хаму дѣхта ѣа сол-
-ѣнда қазо кад.
292. ба касал зад, охир-ѣш қазо
кад.
293. у дайро сагоWи бадхѣйба-
те хаст.
294. да дайро дѣромааст, асп ка-
лапо шидаст.
295. дѣхтар-а қанѣѣга кааст-у
ай дайро гѣзаштаст.
296. дѣхтар-а дайроW каан-у ба-
ча тѣ шѣштаст.

297. ай пѣл у сѣн, Поѣей пой-
ун.
298. ай кор мийа-ву калапойѣ
мера.
299. ичѣ бийо, оWсуна бѣгу, бо
(боз) меқапѣм, майѣ-ѣа.
300. қисмати сазали-м хами-
та бѣдаст.
301. хаму холи мардѣмо нақил
каан.
302. бачоо-м, ки зовутаки ши-
дан, мо кор накаѣм.
303. хѣд-ум панѣо-ву се-да
қадам мундам.
304. ай падар-му гоW-у моли
бѣсѣоре мундаст.
305. тобут-ш-а ба пеши Фузайл
бърдан, мърдақаторѣ.
306. хамиѣа овардан, умбара
қати чанг каан.
307. замбарак-а одамо овар-
дан.
308. бо (боз) сѣр-ѣш каан,
бърдан.
309. ба хамута арова, асп-у
одам гѣрифт-у ба (баѣд) халос
шид.
310. ѣа одам тайѣ камар-да
чѣхт-ай.
311. гуфтум: ала калапо шѣда
нун-у оW-му бѣѣор.
312. вай чѣвр ка ѣуд (карда
буд), бари хаму лат-шу кад.
313. бо (боз) хуй-ш-у дод,
гаштайсаѣ.
314. да КамароW чанг шѣда-
вуд, вар-ѣш нахърдан.
315. рафтиѣан, да идора шиш-
тиѣан.
316. ѣата доштаст, фирѣайѣ
гѣрифтѣан нашидаст.
317. чѣроѣ сухтѣсоудаст, дай-
роW накааст.
318. ай Чингдун қапидан-ум
бърдан-ум.
319. да тайѣ хокѣник бачо ши-
дан.

320. хун ай тана-ш гура-гу-
ра да рехтан зад.
321. ай вахте мойѣ ѣѣун дѣ-
ромааст, хѣр ѣега хами хѣл
каисодаст.
322. дѣ тана сѣв доштум, гѣ-
рифтаст.
323. ба сав атѣа зѣитѣ мека-
аст.
324. ай хѣди хѣд зарб хѣрдаст.
325. рахѣки шавум бо (боз)
хуй меша, тасп (метасфад)ме-
хѣра.
326. ала, тѣ қати мѣмуно бѣши.
327. Еумр-а ба качѣ гѣзарон-
дан.
328. шалпари кънан, нѣмеран.
329. и шѣмол хѣма-ра гаѣд ме-
къна.
330. лаWи оW-да бѣтак, мѣрѣ-
-у гѣрг умаа бѣхѣра.
331. хамучѣ-ѣам шѣмол, дай -
роW мѣна.
332. бор-ш-а нав холи кааст-у
калапо гаштѣстаѣ.
333. ѣа дѣхтар қати и бача ме-
гаштай.
334. и гуфтаст: илоѣ не, шаW
мѣзанум-шу.
335. доручастка-нда кор ме-
кааст, сар-ѣш-да задаст.
336. да хаму тандури чѣроѣак
дидаст-уш, ки вай не.
337. вай хамучѣ сур кааст-у
рафтаст.
338. хѣд-уш балниса каловида-
каловида рафтаст.
339. хаму қолаб кати дѣхтуро
гаW зани-ш намондиѣан.
340. да дари магазин қарор
каѣан.
341. дахѣани дар-ѣнда қапидѣй-
ан, бор каѣан умадиѣан.
342. да рушаниѣи чѣроѣак ди -
дум-уш.
343. зани Шукур хуѣарзода-ш-
-да роѣи кааѣ.
344. ѣа тариѣка ай гуѣо-ш мийо
ѣѣм.

345. ина ҳами парашида бързем.
 346. вай, бача дъхтари руса гърифтани бѣдаст.
 347. ай дасти бача мешапидийан, мегърифтийан.
 348. бо (боз) капуста тушка шоша қайли бамаза меша.
 349. и бача нав института тийор (тамом) каа шудай.
 350. йа сол қушлорънда кор каа шудай.
 351. идунонда гилос соф шидайа?
 352. мѣн гилос гърифтайсамку?
 353. охи уқа мизоч, нестум, ба гилоса.
 354. учоҳо пургилосай, кайф мени.
 355. вайа калҳоси мо овардавѣд.
 356. мошин мевардора? ай, немевардора?
 357. кърмако ича, гичош мевари.
 358. да и маҳал калъш кѣни, бо навда мерора.
 359. Боқи ба мѣна хъсър меша.
 360. натийаншу, рузаша мевина.
 361. зойити дѣсад-у панчо кило метемашу.
 362. ҳамаша лаши идорада қамѣ каан.
 363. вайора мевора, ки қанг кѣнан.
 364. пѣга ҳамаму мехамбем, мерем.
 365. ас ҳамитари касабасора нағз немевинум.
 366. майи да и дайро немезана, да Овдара мулай.
 367. ҳоли ҳелаш буррафтан.
 368. Максум ай гичо йофтасъш.
 369. бача, читаройи, ки поҳот пеш немераван.

370. пеш супордаги бѣдаст, мо бърдем йасад-у шонзда бърмад.
 371. динайнара йасад-у бис ҳисов кай?
 372. ба вегайира мера, ѣодат кааст.
 373. да минутънда ай дѣсат мезгаронем.
 374. ай мѣн дѣсат кило зойит шид.
 375. гичо рафта шѣди, вега?
 376. чуворара рос каан даркор.
 377. ҳамийом набастай, дарзоотта.
 378. мѣн ай Навоот омаум нозир.
 379. тоза каа шоша, пѣга меканем-уш.
 380. маѣлимо, мактав бърен гуван, кор мерафтийан.
 381. Бегиҷон, йа руз умед буррафтак.
 382. ҳаму ҳоле ҳамашу буррафтан.
 383. да и ҳин чирофам йоф немеша, аку.
 384. и вега йагунта маҳизани нѣрафтаст.
 385. ича рафти, ба пѣла мезгари.
 386. зѣйофатшун-а ай маҳи кѣ.
 387. дѣстада гърифти, залал мевана.
 388. ку, бийо, истаройи?
 389. ҳами мардак маѣлим-тун-ай?

МАҶЗОРИ СИР

390. райиси селсоветънда кор дорему?
 391. ийо хъшу мераван, ита мошин-а бѣгардун.
 392. гичо мерем, йаке умед хавар-хавар мекънем.
 393. ей Мѣрмадавлат бѣда, мѣн бѣфром.
 394. узбакира бѣган, мѣн-ам мефаҳмѣм.
 395. ҳаму бармолънда мошин бо (боз) қар нашава, мегум
 396. нарма (майса) дѣрав кааст.
 397. у мошини Мѣидин-у Мамад боша, ҳамута ба зийи кѣх мерафта боша?
 398. да Келандак нестак, баландънда хав мекънан.
 399. ҳоли қаварийри заф-хост-а силос накаан.
 400. газитънда сад раҳ бѣ румаги-йай.
 401. ишша рѣкд кѣнем, дѣйумбора тѣрактър сѣм мекъна.
 402. мошин лав зааст, сувор мешам, мерам.
 403. мѣн акъ ала пеш мекъмун, хъш-а ба карй дохтас.
 404. йагтай дига руй мошинънда силос пѣр мекъна-ву йагтай дига тирактърънда.
 405. тирамоҳрангтар шид, да модгово мекърунан, и силос.
 406. и лоқу пар-а ба (баѣд) бийо қаѣм ку, бѣги.
 407. ҳамуҷа ки умед, ба мошин мере.
 408. рафтан даркор боша, хезе-да бърем.
 409. охи чоръш мени, хуй-уш намени.
 410. саршша такид-у тѣра барой чи уварданът, да тани йагу-та уварданът?
 411. ай унча чувор шидем, овардан-му Украина-нда хуй-му кардан.

412. ѣ-ра кадуме-нда нишу метѣм, метаң нишу.
 413. задан-ъш алов, ҳама-ш рафтоуд.
 414. тамуман резундан-ъш, буғма партофтас.
 415. мѣн-а хѣд-м-а панчо-ву ҳафтънда бърдак-му.
 416. агаѣе мо хѣд-му пир, занак қувате намеқна (мадораш не), ки нун шах кѣна.
 417. охи, саро зан-ъш метем, ки хѣматънда-й.
 418. кори динйо чана мешаван-ву мийе, навоша гов-ам кѣшѣм. намийе.
 419. молчини Давлатънда сувор-ту менѣм-у. хѣдѣм мевардѣм.
 420. унча рафтани мо уқа маѣне надорад.
 421. бачаҳой хув доштѣм-у некѣ. назистан.
 422. тѣ тоқат накарди, да вѣчѣдът кирѣм чо шид.
 423. мѣн ҳамита кардѣм, хо форидоуша, хо нафоридоуша.
 424. да ҳоли зорът гѣрийам умед.
 425. бад (баѣд) ѣас-м-а шѣкойидѣм рафтѣм.
 426. мундѣм-у ба ҳрѣш кардѣм.
 427. ҳаму занак умед-у хавлинда дѣрумед, йаке ҳуч-ъш кард.
 428. бозор қаламфѣрт харид-му, китидум-у да санг молидѣм-у да алов доштѣм, бад (баѣд) санг-а да ҳаму чош мундѣм.
 429. ниғаҳ кардѣм, ки йаг санги теѣа мегѣра-ву мевѣйора.
 430. йаг занак бѣсѣор соҳибхъсн (ҷамол) бѣдас-да, ѣумр-ъш рафтас-у дига ҳич кас қати-ҷи алоқа намена.
 431. йа мардак доштѣм ҳами Навдунънда, ҳаштотсолагѣ-шу-нда мѣрд порина.

432. мѣн у Денбеги-ра дидоу-
дѣм, йа бачай хѣшруе бѣд, ки
ай тай гарда-ш оу метофт.
433. ута одамо-йам бѣдавес-
тас, хазина-ву дафина-ша
медод.
434. пѣли дини-ра мег-ирѣ-
тас-у бор мебастас-у мебѣр-
дас.
435. бад (баѣд) занак-а гѣф-
тас, ки тѣ мѣн қати бѣгард.
436. зан-ѣш дарак мийо-ша,
ки тѣ қати сай-ис-ѣт мегарди?
437. да-ханга-м бѣте, кор
менум-ѣт.
438. сайис-ѣш Карим гѣфтани
бѣд, ай к-ишлоқи Рѣзе.
439. ма-ирам-ѣш пѣшт-у па-
лун-ша мефавчидай, мемол-
дай.
440. печундан қати Еасп-у
бача-ш г-ирѣфта бѣрдан ба
Фарма.
441. йатай Еас-ша ай Та-
вилдара г-ирѣфт.
442. йагта ма-ирам дошт-у
йагта сай-ис.
443. Насим гуфтани денбеги
бег бѣд, Нисор-ѣнда.
444. ҳаму чуи-о к-ирѣм каан,
ай: ҳаму орд мереза.
445. и-ра мебаран нобѣд-
ѣш мена.
446. ҳами вах бѣд, ки Фѣ-
зайл қати аскар-ѣш фѣрумад.
447. мо ш-а-ра Нѣкѣм
кардем, қадид шиде, барой ҳа-
ми тала-ту менем.
448. мо ҳамича йа бой дош-
тем, вега умад, ки тала-т ме-
нем.
449. ҳами хели тѣ дѣмби у-ра
кофта мегардан, ки мѣрд, йо
зѣнда.
450. чо-ш-ѣнда қашари ко-
ридан.
451. Амунбой хѣд-ѣш одами
Фѣзайл бѣд, бад (баѣд) ҳаму
пѣсто-ра чамс мекард.
452. се со-ѣат б-и-ори-ш, ан-
до-ша меша.

453. и-ра дѣрак ба дѣрак
мекард.
454. мѣн то бега-ра сур ме-
кардѣм, йа руба мег-ирѣфтѣм.
455. Фѣзайл босмачи бѣрумад,
ки мѣн ба Хѣкѣмати Савети
чанг мекѣнѣм.
456. вахтоје шид, ки Амир
Олимхон ай Бѣхоро гѣрехт, ба
Нисор-а умад.
457. ҳамиқа оу-у з-и-мине, ки
бѣд, да тасаррѣфи ҳаму бѣд.
458. у уқа ақле надора, ки
гау бѣзана-ту.
459. мѣн со-ѣатой да-ѣай, кор
сар кардѣм, ки Чалол хуна-нда
шиштаст.
460. бегуниранг намерем, ки
нѣмѣк б-и-орѣм-у лой кѣнем.
461. у гичоје дѣхтар боша, ка-
се зани хѣшру дошта боша,
ҳамуца мера.
462. шау намести, чизе ки
ш-и-кам-ѣш ҳаст, бѣга-ту.
463. агане медуна-ву неке на-
медунѣм, метарса-чи, гау на-
мезана.
464. и бача калало хуна ума-
даст.
465. ҳамуйоле гусала-йу хар
да гичо тевала кѣн.
466. мѣрғо-и-ра кѣшта да бу-
ѣал кардем, ки борун г-ирѣф,
хуна-да умадем.
467. йа чо мерай ш-и-кор мени.
468. хай, мѣн йа ру-и-а бѣ-
шум.
469. қати амра-йѣш ш-и-кор раф-
тѣм, руба г-ирѣфтѣм.
470. магазин ма-ѣкам, ба бега-
-ра хуй-ѣш мена.
471. қати А-и-мат с-и-таро ан-
до-ша менѣм.
472. дѣ бор хѣчит (таклиф) кард,
ки б-и-ойи кау-го-ра бѣбари.
473. оу-хѣри, ки умад ѣапаст.
мешапа-ш.
474. назар ба учо-ро и-ча гарѣм-
тар-ай.
475. пашапарѣки мѣн -а муне-
-да беста.

476. қаламта бѣте, бѣнве -
сунѣм-ѣш.
477. ай рости рози мешид, ме-
додак.
478. у рафтак-у ба (баѣд) гуф-
так.
479. чим гичо рафтан, Қурған
рафтагистан.
480. мѣриф ай гичо ба қаш
мена.
481. мѣн ай тѣ дида бақѣватар-
ѣм.
482. ай ҳамай-и калуни мусѣ -
федо Чурабек-ай.
483. аспи мо ай аспи ш-и-мо
ху-тар-ай.
484. йа чика оу б-и-ор, к-и-
уг-а бѣтем.
485. узбаки гау-ѣш б-и-гирем,
бачай мо ай бачай ш-и-мо ка-
татар-ай, и майдатар.
486. камтар бина кури кур,
ма-ѣкам (дурусттар) намебина.
487. ха-ар-шу г-ирѣфт-у? дар
қапи мѣн нахѣрдаст.
488. дѣсторхун-а убартар бѣ-
каш, нун-а бѣгир.
489. маскан-ѣт бѣфора-т м-и-
орѣм, бѣз-ѣт бѣфора бѣз ме-
кѣшѣм.
490. раф-ат (раҳм) кѣнан,
намебаран-ѣш.
491. дига бача-т бофийат-ай?
492. хуги боқидаги бори фар-
би шидаст.
493. бѣра бѣтак-ѣш, се-о-й
ескича-ра.
494. сабилио ката шидас,
кирѣм задаст.
495. мѣн-а бѣти-ш, у-ра.
496. мѣн да йаг кули дохтам
ѣш, йата-ш-а да йаг маак
додам-ѣш.
497. нуг-ѣш-ѣнда мебѣрумай,
метакиди-ш, мерехт.
498. мо кор надорем, ки қа-
ти-ту фѣр бигардем.
499. утаре боша, а-ѣ рафтани
набѣдавастем, бѣгу.
500. йаг одами дига-м у
сол умадод.
501. боби-м намегѣчо-нда
рѣйис-ай, гѣфти-ку?
502. йа мардак гуф, ки Қу-
қан-а дидай?
503. мѣн гуфтѣм, ки найи -
дай.
504. дараве каа фѣйрот-му
каан.
505. йа занак чура (ошиқ)
дошт, бедили кард.
506. зани мѣн бадѣл шидас-
так, акѣ зиндагунѣ менем.
507. ба (баѣд) йаке ҳамита
дохтас-ѣш
508. бѣра, қати амра-ѣт,
ла-у лу-ѣт-а бѣгир-у чу-оу.
509. инамича ест кѣне, мѣн-
-а мейо-е.
510. кори шѣмо нависидан-ай,
мо чи хафа мешем.
511. то вахте та-тул мекѣ-
нем, ки дѣл кѣрѣвчѣк мена.
512. шах бѣге, ки гушо-м на-
мешѣнаван.
513. тамоми чу-у чундори ҳа-
во даҳан-ша воз мекѣна, ба-
ройе ки сармо-ш на-зана.
514. зѣмистун-ѣнда дайроу
накѣна.
515. лойо-ша-ра бѣнависун-ѣш.
516. порина г-ирѣфта-дѣм овар-
доудѣм, ма-ѣтал кардем.
517. ҳаму лоқи лапар-а гичо
фѣрвардан.
518. чо-и-и хумроскѣни Марғзо-
ри сир.
519. тоқисарак гѣрда мешава,
авали буҳор-ѣнда мебѣройа.
520. бо (боз) з-ш-а ай гичо
мийо-ѣм, ки бѣбѣрѣм.
521. рост кардоуд, ҳамийоле
рафт.
522. йагу сол медоза, ки у уқа
на-ѣз намеша.
523. сабило солбар-ан, йаг сол
мег-и-ран, йаг сол не, се-у.



524. йа садъ бис йашик сев
рафт.
525. харбъза нағз медохт.
526. афтоw, ки метофтъш
май^изак мегашт, харбъза.
527. ҳами таҳ-тах гуспан
мегара.
528. да сари вах намеунан
owъш бѣта.
529. ҳоли бесте, харбъза фар-
мидам.
530. унаму квъънда мешава.
531. у гап та^ин айб нест.
532. хат навесундем, у-да?
533. ҳами гъло-ра менъви-
сунн, нависе.
534. мън-а ай хийол-тм ме-
фъройа, охи майна-м кам ши-
аст.
535. бачаҳако умадай^исодан,
локи да дъст-шу.
536. барг-ъш кабути дъръшт
-ай.
537. кал ана нанавистобуди,
ҳамийоле.
538. ҳами-ра медунистъм-у
фъромъшт-ъш кардъм.
539. ай ташнагий ow-а мър-
дан.
540. ҳами Ма^имасайид ҳа-
ми-ра медуна.
541. и-ра мън пудина гуфтъм
wоре ки дъ ф^ирқа пудина-ву
шири харак дора.
542. рай^иуни боғи-ра дар
савзикори нишун-ту метъм.
543. ҳами сабелмунда-ш
бандък-ам мешава, барой
гандъм.
544. не, и-ш намечий^и д^и-
гар-ай.
545. уйе, ки намедунъм сә-
таро-ш кънъм.
546. ҳаму барой та-шун-да
ow намерава, уқа райрат
накааст, сев^о.
547. кадуме ҳезъм бор ка-
аги-йай.
548. и талхи тәхач-ай.

549. уца мерем, болои ҳай-
ъш менем-у ба усу мерем.
550. камбой қарор-ай, да Ши-
хо.
551. сәнчит г^ирифтайсан.
552. сад ра дидаст-ъш, неке
зәмини йалм-ай.
553. вахти савъзи-нда бийе,
менависе мебареш.
554. ай барой завқост силос-
ъш кайестан.
555. кичо бѣдайестан, мъм -
кин мошин бѣтан-ъш.
556. тайлоқ-м-а хела шид, но-
бу д шидан-ш-а-ку.
557. мър-ъш да ҳаққи ow
мембъра.
558. йа вахте мешава, ки ow
қрқи чакали //чакалибод/беоб,
хушк/ мешава.
559. мън бърумаум, гъфтъм
гичо шиан, гъфтан бѣрафт.
560. умае, мън-а хавар на-
кае.
561. йаг дъ^и-понзда сол пахта
чиндем.
562. мо одамой кәйисту/и/
да^ишат мекашем, эайб мека -
шем, нохуб меша мегем, ме^и
мун-а эазов//ғам наметем.
563. ай ҳами сѣ мошино раф-
та умайсодан.
564. қаварй-ш бениҳоят бъланд
-ай, тамоку-ш мул-ай.
565. ҳами ки мърд, фър-ъш
метем, мър-а.
566. хъд-ъш йак қъшлоқ, не-
ке сад чъшма дора, мавриде ме-
шава, ки мър-ъш ow намейо-
ва бѣхъра.
567. уwo ҳама-ш пок шидан
(мурдан) бѣрафтан, ҳар сѣ но-
бит шидан.
568. чан дукун-у зъндун доран
чолдивориҳо-шу ҳастан.
569. гъфтъм-ъш, ки сѣр дора,
чъшмао дора.
570. вай Ойим-а чи ко мени,
ай ақъл бегуна-ҳай.

571. йаг раҳбар набоша чи
хел пинсийа мегира.
572. намефаҳма дийно чи хел
гъзаштас.
573. къндаҳр-му ҳамуца, вай-
-у бо^иму ҳамуца мърдас,
шаш бѣна-йем.
574. ба (боз) фъромъшт-ъш
накънъм.

575. бача-м чанд фър мегар-
дем, охи.
576. у-ш-ам ҳамуца парто-шу
йагу чо-нда гум-шу менъм.
577. мън чъх местъм.

Н И М И Ч

578. ҳамиқа зәмин чъмбид, ки
къх канд.
579. беzi ҳаму пан-шаш ку -
дак ҳишка надора.
580. лаби owравй-йам йаке-у
гъзаштан-ам.
581. ин бача паридас-да.
582. у бача-ра зан-ъш зиқиди-
гист?
583. йа ҳамнишин доштем, вай
йак вахто ҳамица мейо^ия, кам-
тар асал г^ирифтанй мешава,
бад (баъд) йаг битон мепърса.
584. йак кас нест, ки дъли
мо-ра ҳаво диҳад (ҳавасманд
кунад).
585. шайтун-а пърсидан, ки
хок мехъри?- руған дора, ме-
хъръм.
586. йак даҳмарда-ра мол-ш-
-а г^ирифтас.
587. ба эд умадас, йак қой -
-ънда, мол-ш-а сурамиш каас.
588. соли чил-у дъйум чъмбид,
ша^и чъмбид, ҳама эиморато
ғъримбидан.
589. ай ҳами Нъмич то
ройит-а вейру шъд.
590. һойит мардъми хуби
хуб дора.
591. одамо меган, ки халқи
Самарқанд одамои хуб-ан.
592. бе печка, у вах печка
набъд, зълзъла шъд.

593. Кабир паридас (мурдааст).
594. гъф: "мън намезойъм д^и-
га", - касали тъпъркулос (тубер-
кулёз) бѣд.
595. касали сил бисйор аз диқат
пайдо мешава.
596. одам бойад, ки дойим мас-
тона б^игарда, а диққати-ра ба
хъд нагира.
597. аз порсол ису гуйо ки кам
шъдас aw-ъш.
598. ҳами-йам ҳаму одам дорад,
ҳамуца-ай дъруни ҳаму дара-нда.
599. п^ийоз-а пуст-ъш бисйор-у
занак-а дуст-ъш.
600. ай болои қ^ишлоқи мо
қ^ишлоқи Бедаки боло ҳаст.
601. бор-а ниғаҳ менан, мак -
таб-а ниғаҳ менан.
602. ҳама-ш ай дасти мо бино
шъдаан.
603. ҳамица гуристон бѣдас.
604. албата, ин гъзаштаги ода-
мо бѣд^иян.
605. пеш кадум, халқе мешиш-
тас(т).
606. ҳеҷ мусәфедде йод намет^ия,

607. нашпоти кадом-ш-а мегем?
608. (анҷирро) мън тай хоё кар-
ровдъм.
609. Авдъсатор ай и су б^ийо,
йаг п^ийола ow бай мън-а,
610. хъд-ш-а ба деҳонаги дохт,
ба ҳамин восита қати халос шъд.

611. бачақо-ра бурдем-у да рау кардем.
 612. бѣра бин, бад (баѣд) ме-фамн.
 613. мѣн тѣра гѣфтоудѣм, шоре қабул накарди.
 614. мѣн вайо-ра гѣфтоудѣм, шоре-ку нармадан.
 615. Ахмад, бийо ки, бошо-т аловна шт мена.
 616. ҳамин п'иола-ра йагон ку-даке ш'икастай.
 617. ин дѣракт-а касе бѣрид-ай.
 618. йагу бор сунн мо наме-равн?
 619. ин олуча б'исйо тѣрш-ай. ай гѣли картшакгѣл-мѣн. тѣли садбарг хушрутар-ай.
 621. хѣшр. тѣшруйи гѣлоий йалдамич гѣли
 622. Гѣлноз ҳамуқа хѣшруйе хастн, ки...
 623. мѣн парер ба Зѣр'иия вадроу адѣр кардем.
 624. тарафи у бари об-а Ка-лайчак мегѣфтан тарафи Хич-борак-а.
 625. забони мо-ам ба за-бони Вах'ио наэдиқай.
 626. салойати имруз дѣрѣст-ай, ба пѣга-ра чѣшоб дода наметонѣм.
 627. мардаке, ки дина банде-ги кард, фарб'иин соз бѣд.
 628. вахт ки йофтем, ба кал-хос медѣравем.
 629. се-чор бийор-а харбѣза дохтем.
 630. Нозир шѣмо ҳамн чр-иу Нѣшт-у дар хуна.
 631. ру-т-а у су бѣгардун, ала.
 632. агар йакта-нимта наган, намешава-д'ида.
 633. делаш-а хѣдѣш кофтан бѣгира.
 634. ай дѣсти бибизо гати-ра (камбағалй) зангидийн Америка корпарто ш'ий мекар-дас.

635. ай гапзани-ра кѣлийаком (чор) дар мекънан.
 636. кѣлийаком аз хѣнѣки-ра шах шѣдан.
 637. йаке бо(э) дар қап мехѣри.
 638. диди, чѣра чо-ш-а йофтѣм акѣ.
 639. қишлоқи Налқарф ош бас тийан, ба бошойи мѣн қати амак-ѣм бисйор зори-ду тау ало-шу кард'иан, ки, камакак ай ҳамн мо-ра бѣт'иий-да.
 640. земини гандѣм-а ош бѣт'иий-ем, вайо қабул накард'иан, бад (баѣд) чанг-шу шѣдай.
 641. бошойи мѣн қати амак-ѣм вайор-а сахт лат кард'иан, ба д бароие ки йарғу (чарима) накънан-шу бош оий мѣн се дандуни хѣд-ш-а кандай.
 642. дандуно-ш-а дар нѣмолак чѣфта-у бѣ пеши мир-а раф-тай, бад (баѣд) дандуно-ш-а н'ишун дода-у бад (баѣд) ай йарғуйи мир хѣд-а халос кардай.
 643. нѣсфи ош-а дар мо бѣта-да, мо ҳам гандѣмо-ра ош бѣ-тем, ки гандѣми мо сухтас.
 644. ҳамнқайи зад'иан, зад'иан-шу ки бѣнѣш шуд'иан.
 645. мерауѣм, неки шоре ки дѣлѣм-а намефора.
 646. мѣн мерауѣм, неки шоре ки кор дорѣм.
 647. қѣчқѣчакѣм (қитиқ) накън, мѣн қѣчқѣчак дорѣм.
 648. вай дандуноийи чорар-чор-ар (кушод) дорад.
 649. ей бѣша, сар-ѣт дар та-лича (бѣхча), ачинайи тори оли-ча.
 650. давидѣм-у давидѣм ош и Хинроу расидѣм, пусти пиргоу тѣнѣк-ай.
 651. ҳамнйи чѣз-у чора-т чѣгила (пахну парешон) бѣд.
 652. бисйор нѣт-нѣт (хик-хик) накѣ.
 653. бисйор бачайи ма-қыл.
 654. пошур-ам ниғах дора, му-дири ошшепит-ам ниғах дора.

655. бисйор вѣр-вѣр (гапгардо-нй) накѣ.
 656. Содикр-а-ву На'сим-а-ра бийоре.
 657. йак чо рафте, зан-а ба шу-ш чанчол шѣд.
 658. ай ҳамнйи чиз (бо хабар) хастем кам-у беш.
 659. ай дѣстайи куйи муҷаради-ра Нѣш дар сар-му нест.
 660. йаке ай тахпала (пастха-ми) бѣрмад.
 661. гуспандоийи бѣсйо доштем, шоре охи йак мѣхѣме гѣзарон-дем, сарф шѣдай.
 662. хеле дѣравидем, шоре укѣ-тарекй мардѣм дѣравидан, мо натунистем.
 663. Симорати тѣт-ѣ пѣт кардастак.
 664. гош-а н'ийати кѣштан до-рѣм, охи пир шѣдас.
 665. қати ҳавайо мѣн рафтѣм.
 666. озика овардем дар аскар-ѣнда додем.
 667. то чил-у чорум-а кор кар-дем, ки хѣдо бача дод.

668. дига ай тарси у завнит мекъна?
 669. б'ио-да, мѣн аку пеш бѣ-дром.
 670. бист-ѣ сейуми сол кам годоам гурус-ра медонист.
 671. ҳамнча мо гош мейорем-у еѣм мейорем.
 672. шаго ҳамнйи местем-у гау мезадак.
 673. одам ворин-ам хисоб на-мекард.
 674. рабчики кард, пѣл ошард, мѣн-а-шу дод.
 675. ҳар дуийи мо шиштаги бѣ-дем, ки йаке дѣхтарако дави-да умадан.
 676. хаштод-ѣ хаш сум давлат бай мѣн-а дод.
 677. ино Назл мефаман, ки ҳамн мааки мусафед дуруф ме-га.
 678. дар даври амири Бѣхоро-нда йазнай вай закотчи бѣд.
 679. у бача шав шѣд-у пѣга-ш замн чѣмбид.
 680. мо дар йақ кѣх-ѣнда бѣ-мадем кахдѣрави.

ТЕГИРМИ

681. агар гуф ба шарте ки да болоийи гайол чанг нахура.
 682. ҳамн писари усто авчир-ай.
 683. орд мекънан, ба ҳамн қати руз мегѣзаронан.
 684. ҳамн-йам бачайи хѣд-ш-ай.
 685. Ромит мо-да иси мемо-на, пѣш-да мемона да мо.
 686. гуш биху, ба (баѣд) ҳай тарбѣз-а мехѣри.
 687. йаксад-у понѣда ҳам умр хурдан, хеле кам-ай.
 688. хѣд-ут бигу ай вахтоийи ба Фарғуна мерафтан-у ме-омадан;

689. накѣ-ш ҳамн-ш дѣруф бѣ-дан.
 690. ай ҳамнча мегирифтастай-у уҷа мебурдай.
 691. дилйон нашидѣм, охи бе-дор каан.
 692. пешдолун бигу ай иҷа усу.
 693. вай ба Камсамолобод раф-так.
 694. байд-а а (асло) нагуф-там.
 695. ҳич намедонем, хурдем хош.
 696. валай, рафтем, кор кардем.
 697. йа дам ба ин даст-ѣш ме-дарава, йа дам ба ин даст-ѣш таачуб-ам мезана (дар ҳайрат мемонам).

698. ай ханда-ра мърдам.
 699. ман гуфтъм, ман нигоҳ кунум-т-а.
 700. милиса-ра хийоли подабун мена.
 701. Камол а (асло) бовар наме мекъна.
 702. и вори мардаки зур набът.
 703. қати бе ҳаму оча-ш Тош-кан рафтод.
 704. гоёе мега ба шимо ҳайо-те битийа.
 705. тенг задум, буромадум, - гуф.
 706. ай ҳамича Қукан-да рафт-тъм, ба муқрбили (барои) пъл.
 707. испирафка менависъм, метъм-ът.
 708. моо ман мегем, вайо мън меган.
 709. инҷо камтар фарқдор-ай.
 710. Тегирми ном-ъш қааги.
 711. динийо бино шидагӣ, аввал кирғиз будай.
 712. кънда-мон ай Кулоб ома-агӣ будастай, нав умадан.
 713. синҷит да вахт-ъш бъ - дас.
 714. баландийо-ш ҳамика-ай, чо мени?
 715. ҳо, ҳаму борико-ра меро-ри (мебардори), усто?
 716. дъ кас-се кас шавем, ҳич кънем (бардорем).
 717. пинҷо-ву ҳаф, пинҷо-ву ну ҳамика рафтай-да.
 718. ҳамоли ҳамича ай мо бай район фарқ дора.
 719. ай гиҷо меше, шумо?
 720. бойат ки уҷоҳ-да боша.
 721. солҳои панҷо-ву ҳаш пинҷо-ву ну йаг умадодан.
 722. гиҷоёе-да, ки талаба кам боша, осун-ай.
 723. ай соли ҳаждаҳум Ни-калай-а ай таҳ(т) партофта-ги.
 724. вай-а ман намедонъм, ҳайдав (лаққӣ) одам-ай.

725. да тариқи куна ай ин шахс не.
 726. йа замон-да йа подшо (ҳ) бъдай, у узбак бъдай.
 727. Қийиф-да йа кьпрък бас-тем.
 728. ай ҳами Йангибозор раҳ-а бай Фарма расундем-у ба (баъд) ман-а гирифтан.
 729. Килин гуфтани йак му-ғовин бъд.
 730. борун боридаистодай, ҳами шав се бор Пунбачи рафтъм, се бор Тегирми умадъм.
 731. чуни одамизот пьдина нес, ки ҳар сол савзад.
 732. мамлакат-а маҳкам бъ-қап, да гиrom хок-ъш-а ба дига нате.
 733. валай, йа сеи да киса доръм, наровардъм-ъш, бо (боз) нағир-ъм нақъне.
 734. ҳамикотийе, ки ба канфи-ренсийаи муалимо омадан, ки бъд?
 735. у Амиршо-ра биги, чидо одами тарихчи-йай.
 736. кадуми-ра форит, ки дига мефора.
 737. дар ҳами лавоийи ра ҳами босмачийо гашта истодан, дъ кам биста-ш.
 738. домуро Носир-а сирог кардай.
 739. руси-ра ҳишка намедонист, чени ҳамин.
 740. мо йа чундоре дидем, ки дар ҳаво мера, дърози калун-ай.
 741. ай ҳамича таф (қанот)-ш-а арқан (пушт) каан бурдан.
 742. ҳамин Тошмуҳамедуф да ҳаму район кор каа будастай.
 743. ман, ть-ра ҳар тариқайе мейовум, ки дар хоъи шаб-ут-ам надидай.
 744. ай ҳами ҷойи мо сарҳа-тар (баландтар) ҷойе нес.

745. ть хоъи-а зади, ранг-ът намечунба.
 746. чура, гови зард-а на-те-ш-а.
 747. ҳаму дарахто-ра бар - ма кардан.
 748. ҳаму араҳои тахтабъри ҳоли да хунайи мо-йай.
 749. йата-ш рос, сата-ш дъ-руғ.
 750. мардум зийорат-шон мекънан ҳаму мусъфед-а.
 751. тарихдун ҳамун мусъ-фед-ай.
 752. а вай ман кадун, се сол калун.
 753. дъсто-тун шиштагӣ-йай?
 754. да пеш-ъш гоъо хът-шун-ам мехунан.
 755. ҳами тарф-а бай мошин мечинан.
 756. пеш чирог-да мезана, чашм-ут-а хат зад?
 757. Хилесуни мегуфтан, ҳами су мерава.
 758. ай вай бедарак шид.
 759. бега ба ҷойи Сафо-ра рафтас // -ай // -ак.
 760. ҳишка нимага, ки гъш-найи.

761. шав хънуки-да мембъ-рум, беес ҳамича, - гуфт.
 762. дар инча ки бийро йа, ш-у-мо ай дур нига къне.
 763. ҳаму одам дар қади ра бъд, ки йаке сини усу тош хурдай.
 764. ман ҳоли нон хурда ума-ам, оҳи.
 765. дутайи дига боша қати ҳамино бас-ай.
 766. ҳами ақибе-ш ки буд?
 767. нос-ъш-а такид-у бу - раф.
 768. вай да рости ҳайвонот-ай, касб-ъш-дийа.
 769. Бухоро-йа найидам.
 770. битем-уш, саг нӯл-уш кардай, тайи новардун-да.
 771. ай тадари-ш (остона) на-дәрумадам.
 772. даҳ сол гови вай-а нига доштъм (бонӣ кардам).
 773. йа мо-нимоҳ ба вай зин-дагӣ кард, ки вай да чут-ъш наомат (маъкул нашуд).
 774. йа тариқка-ра покиза за-дай.
 775. бо (боз) ита қапид, ху-на-и бесо/ғиб-ай, - гуфт.

САМСОЛИ Қ

776. къндай бобигий мо ай Самарқанд.
 777. йаг доф // маротиб са-вишанийа рафтодъм.
 778. ку меҳмуно, кай тийор мене, нависонавис-а?
 779. да гурупай Зъбайдуф уфтодай, бачоо.
 780. Си таро кънем, ҳоли майда авқот бъчуша.
 781. раҳ-у руҳ-ъш соз-ай?
 782. йаг бачай мо бсьйор шална мекунад, рафта дохил шидод, фалтод-дийа.

783. хуҳарзо-м гуф, ки ҳар нумол-а тор-ънда дангал-аш қаагӣ-йай, саг намехъра.
 784. да йа қади роҳ-ънда тақ-қос кард-у нумоз хунд.
 785. ай мо ҳастай, институт-ънда.
 786. йаг ота-ш бьғуӣ, фук-т-а метърошан.
 787. и руз мактав бърдан-ъш, акъ.
 788. а бача, дига новардош дасте.

789. солой дуроз бьгуй, ройи наменан.
 790. вай аспирафкай Давлат-манд-ай, хуна рафтодай.
 791. бачай и ай интиху(и) ме-уфта, чанчол-а медоза, ай ича ба уца.
 792. зани и да университет хундайистодас.
 793. толийа ай завхос пъл фьристонди-ан-ыш.
 794. ай хундан-а кичала шидан, бачо.
 795. гала-ра мегирем, ай фел-бол мегъзарунем.
 796. қати бов и Алмад сарба-сар-шу ку(и).
 797. унча чьртин (чангалзор, найзор) бьдай.
 798. кили мезанан, махам мешава, чьшмай Кьлфак мегат.
 799. ай даруни йаг шух ош мебара.
 800. фарму, йагу чька ош бьйоран.
 801. вайо севой зимистун-ан.
 802. шимо хами-да сувор ше.
 803. холи-йам махам-ай.
 804. вахши-йам (бо хурсанди хам) мерава, нохши-йам. ме-рава.
 805. бьра, райис-а хой-ыш (чег) бите, пеши меумуно би-йа.
 806. дьхтър умад, хама-ш-а бьрд-ыш.
 807. ҳар йагта-ш рости (во-баста ба) хьд-ыш нум доран.
 808. ма-ра чи мефора, гаштан, доге дорьм, ки қати-ту бьгар-дым.
 809. хами вазифа-ра райис бьгардунем-ку, хуби хуб.
 810. инамича новардуни калун-ай, пеши туту калун-ында.
 811. мактаби интърнат-ында мехундем, ба мактаб-а базу-ри бьрдан-мун.

812. қати Миршанар дорилмали-мон-да мехундем.
 813. асал-му қадди осмун кал-кабут мена.
 814. Исмунчун бачай тоза-хай.
 815. мардыми мо аскар-инда нарава, та насор мекънан.
 816. анами хел пийолао қати дьта-ш, йа кило мебьройа.
 817. хамиқа рафсе-хай, ки на-мельқа (намефунбад).
 818. давраҳои чанги Фьзайл -ында мьн бисйор иштирок кар-даги-йум.
 819. чанги ватани-йа худи чи-роф шоре рушантар медуньм.
 820. бача-м қати шинос-ай.
 821. ино-ра хуй дод-у хьд-ыш рафт.
 822. ай хами кьхнакор надорем, нав қади рах-ында йофтьм, пеши шимо фьристондьм.
 823. мо ҳар дь ака-вь додар-ем.
 824. бад (баьд) бьгем, ки сал-дато-ра ҳар су тахсим кардан.
 825. ба Иброҳимбек чанг кард, Фьзайл.
 826. чени и зур набьд, Бинису-фийун рафт.
 827. ку хаму ранг (навъ) банд.
 828. Фьзайл то Дехнав-а оки-мигарй мекард.
 829. ахир-ыш ризо шидан.
 830. бад (баьд) мо-ра чуш ош додан, ба мактаб-мун-а рафтем.
 831. мьн-а буйро фйрот нака-ан, йагунта-ш ба гардан нагн-рифтан.
 832. ита бекорранги, хичи кор надори?
 833. чи сохт бачай мардак-а тарбийат мекъни?
 834. тьгойи, йанга-м фйрат.
 835. унча нун-ш-а гум кавдий-ан.
 836. дьхтари Додарбег-а мегуй, ай малими бьрмудаги-йай-у?

837. майлыш, ку мьн пеши ларок йаке бьрам, йагута най-о-йа.
 838. чойник-а мьн-а (ба ман деҳ) туюйи.
 839. хамийоле ть мо-ра ба-рой чи чур зай?
 840. хами пештарак хамича бьд, одами нокора бьд.
 841. йатайе, ки бьтийа-шу не.
 842. йаг шаш-хаф со-ат да-вом кард.
 843. ҳар соли ҳазорсуми ги-рифта шован, фьгьр ку, ки чува дьхтар-т-а ройи наме-кьни, хундан.
 844. калун-ш синфи ҳафт-ыма да хундайистодас.
 845. дьхтар-м-а мактаб-а бьр-да мемуньм.
 846. мьн зит-ыш, хамун-да.
 847. даводаб мекън-ыш, мак-таб дохил-ыш мекън-ыш, саройе шид, ки гардондан.
 848. агане қарише бьрдан-шу, дьхтаро йаг ҳафта-ам-му до-дан.
 849. Давлати Қьдрат-ам умад котиб-а найофт-ыш.
 850. ҳо ай хаму бех-ыш, бь-бар-ыш.
 851. ҳар ке мебийа, мехьра мерава-ш.
 852. котиви мо девна шидаст.
 853. толе зан нагьрифт-ай.
 854. тайи ничраҳонда зи-мистун меҳмун-у резмун, мехь-ра-ш, намефьрушем-ыш.
 855. ай хакими дар Калхозо-бод дар худе дьрун-ыш чькьр-афьраш-а дидьм.
 856. у ай кьх уфтодай.
 857. чи шиштай ала? - валай мерай.
 858. падар-ту найот-у?
 859. хишка розй набьдай, у-да.

860. рузи дьроз ай мо-да кам-тар кор намена.

861. да ичоо пун лав-ай.
 862. Ашсуна гуфтайсодан-ку.
 863. хай, осунтар-ыш бьгу,ан - даке коре дорьм.
 864. и корто хуби хуб-ай.
 865. хови вегу-ра наге.

866. холи тайлоқ-ш-а чиндай-содаем.
 867. мо қади завхозы "Фарьм" гов дорем.
 868. нав хаму быланд-ында хот кардан (баромадан), йаке Махмьд ай аскарй умад.
 869. охи, ть нафайти, севинчи бьгири.
 870. ҳар руз мардым сев-а метака, мехьра, мерава.
 871. сев хамита тьпотьлап (тап-тап) мена, навоша нарех-тай.
 872. охи, чан сев мехьри, бас-ыт нестай.
 873. ҳо, йаг оше мереза-ку, Сайт пешбьр-му кард.
 874. ть-ра-м бьра, очаш-а мег-ра-ш.
 875. бо (боз) ба ирусй-ш ме-га-ш.
 876. ть пештар нарай, ки и зан нафора, ть зан дори.
 877. дьхтар-а Махмуд-а бьтан.
 878. Махмуд девона-хай, ки қавул мекъна.
 879. валай, дарак найофт-ыш, уца рафто-иди?
 880. боби ба Аскарбег-у Но-зилбег-а ка мекаша.
 881. ҳазор сум дь мох-ында бас-ай.
 882. порина Боки омадод, хамий-ча.
 883. гучоие-да санг йофтоудай.

884. Мирзохуча-нда бис сум-ыш додийан, чойи санг-ында рафтодан.
885. хамичайе, ки бачахор-му тийор кар, дав мекънан, мийойан.
886. институт-ында рафтод, уфтод (аз имтихон нагузашт).
887. гау мезом (мезанам), ки кор кънан.
888. хар руз бачахор гуфтайи содан, ки бърор-ыш.
889. ай ақиб-ыш қаландар гаштайсай.
890. ть ала йа кор ку, йа май-даҳак тоу-ыш бьге.
891. Маскору-ында хамичайе мехундым, зан бисйор бьд.
892. хами текъстыл-да дьх-та лав-ай.
893. хуна римун карсодас.
894. мьн дина хела гьшна бьдым-да.
895. мошини шуй Идимо омадоуд.
896. мо да Дьшамбе-йем-у шьмо да килета (вайрона).
897. неки бьсьйор зури бад кардодым.
898. ба буйи (умед)и мьн-а қариве пеш мекаан.
899. Раҷав, пагойи хот (пиеда) рафтан.
900. акай Маһмасайид гичо мерай, чи мегуй?
901. чум, чансол шид, хами корча дар дьсти мьн-ай.
902. йошо дешна-хан, ки хьд-шун-а чар мекънан.
903. холи бестак, мьн бь-рам.
904. обруй калуно-ра бардош-таст, рости идора-нда фьру-мадийан.
905. котив пеш шиштас-у хьд-ыш ақив-ында шинундас.
906. биргадирос бегайи ба идора-ра мийомадан, сипориш мегирьфтан.

907. чени бача. йи мо воре бачахрий хуи дар хами ошрав нестай.
908. бьсьйортар да вахти мьн сархуй (бесардор) шид.
909. хезе, исрису бьгардем, охи мьрдем ай шиштан-а.
910. у руз рафтем найофтем-ыт, кулуб-ында.
911. қади рах-ында туб мекъна.
912. Сайноро, хаму-рам мьн-ра мегем.
913. мьн гьфтодым-ыш, ала мьн хавар гьрм.
914. намерай, хунай мо бьрем.
915. ку, бьдав, у рафтайседас.
916. ала, мо, гьрезийем, остатар гау намезана.
917. ай хаму ангьро-т йаг дь хуша бьчини, баройи хьрдан-а.
918. у нопьхта намешава, ангьр.
919. қади ангьрой пойун нестай.
920. ийора мепартойи-шун?
921. парер рафтод, дина умадай.
922. каҳ (алаф) тийор шид? -ха, тийор кьне.
923. чени (баробари) тахта мегури.
924. алаф доштай-да, бьсьйори бьсьйор.
925. пийода умаем, шалпар-ь бефара шием.
926. мусафет нькс пайдо кардай.
927. у хаму хел метова, навоша зур-ай.
928. барой ки сойа накьна, сар-саро-ра бьридем-ыш.
929. мьн-а ғам бьта, гьнаһго-ри азим меша.
930. Раһим Боқийи нивесында-ра медуни, тьгойи-ш мешам.
931. дьсо-вь салум-ыш бьгу, хамича умадод.
932. порина номадод, пешперор сол умадод, имсол номадод.
933. йаг сол диптат (депутат) нашидбод, хами Қаратегин ума-доуд.

934. у вахто шьмо майдатар бьде.
935. соғати чан мекърой кор мени?
936. соли ойан (оянда) гелос-ында мийои?
937. Сьнаһвар-у Мьнаһвар нум доран.
938. дь кам хаштот-ында дь-румаум.
939. утары чо-нда набест, ки чу мезанат.
940. хар кор карда мейа.
941. сьнфойи мо калун-ан.
942. Тошкан чьмбиш-ыш хич қарор кардай?
943. хаму Эиморато гаштийан, хай шаһри хьшруй хуи бьд-да.
944. хамиқа гау мезана, ки йаг дийно.
945. и гап-а мағ не-ш чи?
946. йаг митир мон-а мегирри, панч сум.
947. мьн хамийоле Козир нумозхуни мерам.
948. и бачахун-м-ай, мийофти.
949. хаму будана-ра қафас-ында мегара.
950. хаму вах молломол карда рафтан мегира.
951. бийо, сини болойи бьрем.
952. чойе, ки надидбуши, сизор-а бедарак накаш.
953. хирмано-да гандьм-а хара (туб) мекънан.
954. бадгьмунранг бьдым, ки бо (боз) хами нишеу (поён) меандозен (меравед).
955. хами мақолай хьд-шон-ь ай хьш-ыш бьрумаас.
956. дь одам да асийов дь-румад.
957. хамийоле ба сари мо-ра мийа, ай шимо дарак надора.
958. бад (баьд) бьрума рафт, саресума шид.
959. боройи шарик-ш-а да сар-ыш мунд-ь бьрафт.

960. мусафет уфас кард.
961. аҳ нависонавис-ту тийор намешава, ки нун бьхьрем?
962. пеши асийовбун-а раф-таст.
963. йа майис-а чил қалан-дар хьрдай.
964. ньмоз-т-а бьхун-ь бийо зьд.
965. бад (баьд) ай ньмози шум мийом.
966. нав ба пойи қадами шимохо и ангьр пьхтан.
967. хамийоле шиштагийан, не акь мо сьрп (маҳкам) меши-нем.
968. савовранг боше, мекъмуно бьшинем.
969. хамуца-ра ов задийан,
970. ба сар-мун-а одам мундан, бачайе, ки нав умад-ку.
971. мьн чапайван кардан даркор, алқапайван-у исканапайван ни кардан даркор.
972. зийи пьслоқ-ыш месихи-ву гьрд мекъри.
973. сари тоуистун-да мекъри.
974. хамуқа сьрж меша, ки дьруно-ш мегира.
975. хамчьнон мепаз, қади шакар шьрин меша.
976. дь таҳсари мундым, тайи сар-ыш-да.
977. да мьнчьк (каф)-ыш пьл бьд.
978. чизи нобағарз (ноарзан-да) бьдай.
979. солбасол ай кьнда-ш бет месавза.
980. бьсьйор шалпар-ым, пьга даводав мекъным, барвах мекъным.
981. бемағ не гап нагу, уна-ст-е Калназар.
982. хаму лоқ-м-а бадар мекъным.
983. Раһьмдин-да чой додийан-шун-а.

984. йа Точидин гьфтани-йа
йа сол фан кард, бьрд.
985. худи хаму шори шух-ай.
986. бьгу-ш, ки буваст (чир-
рос) накънан.
987. йа хьсьрбачай сьмаки-м
ба наздики парид (мурд).
988. дойра пьчала меша, места
989. радийо лав-ай, неке си-
вет нест.
990. мьн бьсьортар шахро-нда
ката шидам.
991. сьмри мо дь кам хаш-
тот рафтай, нависте-ди-ку.
992. хамийоле чи гьфто-дъм,
бой савдогарй рафт.
993. занак ва сь да дод, ки то-
ри бьнг қати (бо болои бом)
б-йое.
994. у камта нодьрстарак
гьфтаст.
995. да пахльн-ьм бачахо-м
хов-ай.
996. далел (хабар) мета, ки
шум-м хисор рафтай.
997. ино и-ра навесьнда наме-
тунан.
998. гапи чаки-ра чи-ра га-м
мезана.
999. меҳмун атой хьдо, асп-
ьш балой хьдо.
1000. сини сь-Ашли хьдо гьф-
та гаштайсодай, гьнахгор.
1001. зувони (сухан) бедан-
дун шолава-ай (бемаъни).
1002. ша-о-ра-м ху-м дуроз
шидай-у, дийор нест-ай.
1003. тори бьнг-да да сьват
кад.
1004. ху фарбеҳ шид, мисли ма-
гас.
1005. махсат дора, ки б-йойа.
1006. шьмо мардъм чойхьр-е.
1007. авзо сь-ьм нагэ, ху-м
-ай.
1008. дьсто-т чиолу-йай, ки
с-йох-ай.
1009. и бодьринго пьчала ши-
дийан.
1010. у махало мехьрдем-ьш,

1011. хаму умадане, ки Тош-
кандо г-йрфтай, кай бьд.
1012. и шалпари-ра мебьрора,
ғазабн боби-ш меби-йа.
1013. ку, хуч ку, ма дьсо-м-
гири умаум.
1014. йагу махал б-йом, ме-
рам.
1015. холи бозор-ьнда кара-
қот-ь очор (ғурдаоб) мефьрушан.
1016. тахте-ш набьдай, сама-
лут.
1017. чуноаа-нда дайро-м на-
кьни.
1018. мьн-а боби, йаг чой
б-йорьм, резьм-ьт?
1019. хастай да пешн хьд-ьт
йагу чуз.
1020. хона-ш рушод (кушоду
равшан) мере, йо махфи (пин-
хонн).
1021. коре, ки ба дуст меуф-
тод, душман-да науфта.
1022. махсат хами, ки ай пьш-
ти зан мегарди, ху-м мени.
1023. чор одам су-м-ор мешан,
ба сари (дари) хунай Ашур.
1024. дар похор-т санку-м ши-
дийан, ки б-йой бьхьри, бьрави.
1025. ку ай сар бьхун, бьшна-вьм.
1026. хаму одам хьшдор-ш-ай,
1027. хар дий ть нагэ-е, хами
хин (замон).
1028. ть сь-адолат кардай?
1029. солой сол нумоз хондо-м
ши-ра-м, "лабай"-а ай хотир фь-
ромьшт науку.
1030. пугойи медем, йа майда
чой мехьрем, охи.
1031. и чой хьнък бьдаст, бь-
доз.
1032. савето (светхор) мемьра,
йаке нав дар гирунде-м-ьш.
1033. қозийо барвах гап задо-м-
дан, хичи дарак дори?
1034. чу-м-а уй (сар) бьге, ки
бьзгола-ра бьд.
1035. гусолао-ра ба гичо-ра
хай кай?
1036. фортъшка-йа хь-ту хуй
кае, йо хьд-ьш хуй шидай.

1037. пьшък надурумадай,
хар че.
1038. маска-ш осунхьр-ай,
хьшранг-ай.
1039. пирма сьлим-а диде-ву
соли тавалъд-ьш вайрун-ай.
1040. ме-м-он ма сьно мешина,
охи.
1041. да и ч-йон хаму-мо но-
ширгй мекънан.
1042. ба сьзи-ш-а доска-ш
мебьрори, зур қин.
1043. хазорхр бьгуй гап-т-
-а намег-иран.
1044. бача дараве карда дар
навиштан медьройа.
1045. йаг чойи оло-йи-йай, куч-
-у қьват надора.
1046. чили йаг сол шид, ки
ма сьлим-ьм, дь сол рабочига-
ри кардам.
1047. ах ризоги-ра ба гарда
намегира.
1048. дараве карда файрод-ьш
каран.
1049. да гараж мошин римон
каесай.
1050. хьд-ьт хамийоле ша-р
мерай?
1051. шумо-ра ба калла на-и-
рифт, кийе-ра мехохи метум-
-ьт мегуфт-ьт.
1052. бачахо-ра мактаи-да
ройи-ш кардем.
1053. ай доно-рам донотар.
1054. ай, иниспектор йаг бор
дидо-ша-ма, дам намезанам.
1055. холи "Камсамол" ра-
вем, бераха, мешем, айрипурт
мерем.
1056. ба бега-ра-м бьрасем
хуби хуб.
1057. райис ва сь да као-м-ьд, ки
қолин метум-ьт.
1058. йа Чалол гуфтаги мар-
даки пьчалахак-ай-ку, котиви
чамо сь-ай.
1059. ай и сь ки та-хакй-йай,
хьд-ьш махмадоноранг-ай, дьх-
таро хамика дуст-ьш медоран,
ки йаг сев йо-ван м-йоран-ьш.

1060. хар кадум-ьш нават
дохтайесодан.
1061. хйшка д-йор нест, ки
қати-ту ройи-ш кьнем.
1062. айол-мун-а ройи карсо-
дем, ку бьрам хамуво-ра гь-
сел кьнъм.
1063. паст ай омадан-ту пар-
торг болойи рафт.
1064. усу мо-да издавай на-
додан.
1065. ай хар су, ку-у поч
(дашту дара) умадан.
1066. ша-о м-йовардан арис-
тон-шу мекардан, миршабо.
1067. баде, ки чанг т-йор шид,
гуш мехьрдем, ай дьстай гуш-
хьри-ра ай ишкамо-мо хун рафт.
1068. ба бахр қати увардан.
1069. го-о-ра сур мекардем,
дайро-м-ьш накардем.
1070. сь-авалино х-йтойи-нда га-м
мезандан.
1071. сь-авало ғалакори на-
доштай.
1072. йагу чой-пой дам ку, би-
йор, ха-вар-му намегьра.
1073. лоқ-лоқ (беҳуда) мегар-
да, гурбат-ш-а бадар каем, ха-
мийоле умаай.
1074. хами ки чьшид-ьм-ьш, тақ-
-тақ мекънъм.
1075. йа-дъ сев бьтак, б-йор-
-да ме-муно бьхьран.
1076. хе у навдай по-т-а бь-
так.
1077. и сев тьршмаза-ай.
1078. йаг мох истод, Бустонуф
ба ғайре (фақат) сев и тьрш-
хьрд.
1079. гусфанд-ьш кьштем, гьфт
чико мекъни, барой ма гьсфан на-
кьшта, бағайре қьруто-м ку.
1080. у-о қьруто-м каро-дан.
1081. ша-м борундаги-йай, чь-
ма умад.
1082. вай хунасьхта йа куш-ьн-
да фьрумааст.
1083. ай дахан хун рафтайсай,
тьлопаст ғалтид.

1084. *Савали до* да пихот/
(пехота) мундан-*ым*, ай *желбол*
гъзарундум.
1085. ай зарби сойа хичи наме-
банда, сев
1086. инамита кыйистун бърума-
дем, сев тори бьнг-*ында*.
1087. порина руй бьнго-*ра* на-
руфтем.
1088. неки сев-*ыш* то чилай
з^имистун-*а* места.
1089. болой бьнг меройи?
1090. дуруни сев-*ында* дору мен-
дохтай.
1091. ай хучагийо чузе мехари-
дем.
1092. сохти гурай чоруй, сеп-
сърх-*ай*.
1093. чи хеле-*ш* кардан *надодай*-
содан.
1094. йа сутка-*ра* қати мо ис-
тод.
1095. вахте ки ҳафтамат (авто-
мат) додем, бад (баъд) у-*о* чанг
хърдан.
1096. о-*а* исаро мекардай.
1097. бад (баъд) пешандоз-*ыш*
каум, хуна-*ш* бърдм.
1098. и ҳамшаҳройи мо ай гичо
умадо-*ш*.
1099. итари касаб-*ра* накардм.
1100. ҳамитаре нимисо қазир-*ыш*
каан, мо-*рам* хуна-*ра* ало-*у* на-
заем.
1101. неки дидо-*д*м, пешандоз-*ыш*
каум.
1102. писталит-*а* нишун додак-
ым.
1103. дер карайсай, тезта бийо.
1104. мо авқот каро-*дем*, бар-
вах.
1105. ай рузи азал кор қародем,
у мърмо-*ра* (коро-*ра*) накардем.
1106. авали мо *воре* асал хи-
чо-*да* нест.
1107. йа қитов-*ыт* намерасат,
бъра ма-*з* лим-*ыт* бьта-*т*.
1108. коро нағз рафтайсодай,
бо (боз) одих мекънан.
1109. ҳамийоле мерай, мегуй?

1110. ҳоле дириктир найуман-
дай.
1111. пъл-*а* мьн-*а* ки ройи ка-
ро-*ш*а?
1112. чи гапе менавист, *сара*-
би менавист, неки.
1113. анаму хунай д^ийор-*ай*,
хунай мо.
1114. у мусэфето пьргуйи бьс-
йор мекънан, неке гьранг-*гь*-
ранг-*ай*.
1115. чидо пир-*ай*-*у* неке дан-
дуно-*ш* ҳаст.
1116. ай сат зой^{ид} шидай-*у*
зани йош-*гирьфтай*, *с*медвор
шидаст.
1117. сохти дърман (дурман)
зану мард бари ба бар ас-*да*
сувор мешидийан, муғуло.
1118. йа чули қумистуне бь-
дай ки.
1119. бо-*ой* мо-*у* бо-*ан* у
гу-*о* додар-*ан*.
1120. замбър да афто-*у* хи-
ча-*ш*-*ында* места.
1121. дьвозда-^х давлат-*а* по-*ху*-
-*мо* қати гаштем.
1122. и бача ай гичо-*хай*? ай
сини шаҳр-*ай*?
1123. е, ҳама-*ра* қазьрбод-*ыш*
карди, чарха-*ра*.
1124. мьн-*а* йа ранге кьн, ки
мо ун-*а* дь-*о*-*ш* кьнм.
1125. ай даври қадим мундагий-
ем.
1126. пъл-*ыш* ногирифта-*хай*.
1127. у-*ш* титушит шид, ман
кор каасодам.
1128. хишка сохти мь медал
надора.
1129. бад (баъд) бьргадире пу-
чалавун-*ым* кардан.
1130. йа хел одам то чойи талх
найори, қа-*ир* мекъна, бур мера.
1131. ҳоли асал но-*вардай*?
1132. чор-*ыт* мекънан, ай мар-
дм-*ай*.
1133. дириктир-*а* вар нахърди,
ҳамийоле?

1134. очай и сари фарзан
рафт, бад (баъд) ай йа мох
бача-*ш* мьрд-*ак*.
1135. и руз то пага-*ра* шаҳр
мерам.
1136. толи-*йа* натунистам, ки
мидал-*ш*-*а* бьгирьм.
1137. ҳами дь медал-*ым* мун-
дай.
1138. ку йа майда чапоті бь-
хър.
1139. сохти руғани зард во-
ри карди, мешава.
1140. *Савали до* г^{ирьфти},
йах мекъна.
1141. қати йагута бьгу-*бьгу*
гуш накьн-*ым*, дьл-*ым* зик-*ме*-
ша.
1142. ҳар до-*вайе*, ки бьрам,
мерам хуна-*ту*.
1143. ҳавай-*а* бьсьортарги
ха-*варгири* мерам.
1144. да бозоргайи Дьшам-
бе авқоти тез (тунд) мегирьм.
1145. дь узбак фалтидод,
масъл^{нати} фалтундани кардан,
буғалтундан.

1146. дар масъл^{нати} дору-*ма*-
дан, ки йордам-*ыш* кьнм.
1147. ҳамуқа *с*умре кардам,
занақбозі накардам.
1148. мактабрав-*ыш* ҳамин-*ай*.
1149. ай руй ҳаму-*ра* шь-*ыш*
надорьм.
1150. нақыл навиштайсодай.
1151. чи гапе бьги менави-
саш, рафтайседай.
1152. о-*чи* калун-*а* дэсти ба
дэст карда гьзаштем.
1153. босмачийо парундан-*му*.
1154. хуна-*ш* бари болодай,
чураранг-*мун*-*ай*.
1155. Давлатшо пештарак(о)
гьзаштод ай ҳамуца, баройе ки
пойу хамбидод, мьр дидод-*ым*-
-*ыш*.
1156. ҳамийоле чой-*ыт* бьфар-
мо-*м*.
1157. соли шаст-*и* йаг райун-
-*а* вардоштан.
1158. кулуби бадвоҳима дорем,
кили дорам.
1159. бад (баъд) райис-*ым*
бьрдан, мундан.
1160. мьн-*а* ҳайдав (беҳуда)
бьрде.
1161. исто зардако-*ра* о-*у* до-
дайсодай.

Я Х Ч

1162. комбай ҳаст *воре* вай-
рун шида хо-*у*-*ай*.
1163. йаке борун бьбора, тар
намеша шола.
1164. *мо* дарак *надоштем*,
воре йата қати-*тун* мегашт.
1165. дар чой мо камутун ай
Кулоу умадаги ҳаст.
1166. рақ-*мун*-*а* йа хел чо-
-*шун* *фор*-*у* фьрамба (ноҳам-
вор аст).
1167. у гилдирак-*а* ҳамита
шинидам-*у* толи най-*дам*-*ыш*.
1168. йаг чангаки бандор ме-
дозан-*у* мегъзаран.

1169. кайе бьрави да сари банд
гьреҳ мени-*йу* сувор мешай ме-
рай.
1170. ла-*чи* о-*у*-*да* йаг чи м^и-
йоран, бад (баъд) ба дьст ме-
гьзаронем.
1171. ай фойдай^и давлат каму-
тун (фоида) бурдем-*да*.
1172. ба сари бьна (оила) шаш
синтири гуш мераса.
1173. давлати *гькьмат*-*да* се-
ри-*му* кайестаст.
1174. з^имин-*му* кам-*ай*-*у* ка-
мун камчин-*ай*.

1175. ай ин ча қад-қад ои
мерай-да.
1176. бефара намешай, иоре?
1177. ҳами лугойи йа майда
шиботи боғун кад, ала w уна
шидан.
1178. чаҳман-а пуд-ш чапа
накаги-йай.
1179. йаг сол та^срихнави-
су умадан, чаҳман-а пурсиа
навистовдан.
1180. ай куза-ву мангича ҳа-
миқа пурсиан, ки лав.
1181. иш-а хъша, уш-а су-
ки гандъм мега.
1182. уш-а саршола мун
(дарзахое, ки рӯ ба поён дар
сари шола мемонанд, то ки
оби борон шорад).
1183. ино "уwo" меган, мо
"ҳавайо".
1184. с^ийа^итои^и-а с^ийа^х,
зардина-ш-а зард, забзард-ш-
а зард, қад хун сърх-ш -а
сърх мегем.
1185. бъзи оху чундори ча-
кун-ай, кьда мегарда.
1186. ҳар каум-ш нум до-
ран, бо (боз) сар^инаттар-ай
(баланд).
1187. бьданд бьзан, кьдо
биг^ира бехтан-т-а-йе...
1188. кирм ҳаст, иоре чум
гичо-дай?
1189. мьн нав омадодъм, ши-
мо гичо рафтоде?
1190. нав мьн хирман раҳа-
ки ш^идошдъм, ки йа бача
рафт.
1191. ай рости Чорсада
колхози мо чидо меша.
1192. перор йаг тоҷик ма-
слим бьд.
1193. чени йаг бис кило бо-
ри майи г^ирифтем.
1194. бад (баъд) с^ирус^о-ра
ба сал бьрд.
1195. андак дьсти оw дошта
боши (шино карда тавонӣ) ру
мезани.

1196. йаке канд, дьсто-ш ма^с
им шид, ҳамута кашол истод.
1197. аку харбъза-йа вахт-ш
гъзашта рафтайестай.
1198. райис ба йи (ин) қиш
лоқи болойи қати руйболо рафт.
1199. ба мо-ра т^илум намени,
харбъза-ра.
1200. набар-шун, харбъза до-
ран.
1201. порсол б^исийор борундаги
шид.
1202. пахта қимат-ай, воре мо-
шин-ам ай у қимат-ай.
1203. да ҳамиқа пахта^и ма^иш-
шар бо (боз) пахта-йам мег^и-
ра.
1204. с^авали б^ийноти ҳамиҷоо
ай Кулов омадаги.
1205. одамо^ие дорем, ки ай
Хост умааги.
1206. гаштарака кучида умада-
ги.
1207. ба ҳами кь^х кати ба да-
рай Ньмак ба Сари Хосор-а мьн
рафтаги.
1208. ҳамуно^ие ин ча меума-
астан, мьр^г мехърдастан.
1209. ҳамиқа-ш кардем, шаръм
кард, нарафт.
1210. занани, хунагийо, парта-
ҳо-ра бьроре.
1211. биндийо-ра ай хуноо б^и-
ровардан.
1212. ть ҳаму китов^и-ам хун-
дай?
1213. мьмкин у китов^и-а хунда
шомъм.
1214. мьн к^итов^и-а хундагистъм.
1215. агар мьн рафтаги ҳаму
бача-ра надидовшум, чи гум?
1216. да хуна-ту тьх (тухм)
ҳастак? - ҳу, ҳаст.
1217. у чанде, ки бьгуй калкот^и-
ай (парешонхотир) меган-ът.
1218. с^адаби бьге, ки расво-
ш менан.
1219. бо^ии-м чор бист-ъ даҳ-
да рафтай.

1220. мьн бьромашдъм, ай
ҳамиҷа.
1221. акъ мегум хоw наме-
ше, бефара шиде.
1222. мо ай ньмак-у езум
бой-ем.
1223. мо се-да чидо мешем:
афтовру, сойару, умбара.
1224. ҳаму Чорсада-ра туп^и-
па-туғри-ш ньмак дора.
1225. Исуф, меҳмуно-ра бе-
раҳа кь.
1226. мьн пешопеши шимо б^и-
румадодъм.
1227. да ҳаму бьрумдан-а
басе кардам, ки дига намег^и-
заръм.
1228. уҷа истироҳати чи ме-
карда шоша.
1229. сари пьл-да ҳамиқа
боҳдур^и кард, умад ай тарс^и-а
хам зада истод.
1230. нуми асос^и-ш ҳаст, ф^и-
ромш каум.
1231. ку бьрам, йаг шарик
дорум, ким умааст, йо нума -
аст.
1232. таги вай тахта-да тар-
воза сим мундаги.
1233. йатъреба (дар канор)
бесте, мо бьгъзарем.
1234. хар-та-а намехези зин
кьни, мо-ра бьти.
1235. ун^иеш, ки с^изо наме-
каша, ҳами к^ин кор намебъ -
ройа.
1236. ма с^илими омад, кор-да
намебъройа.
1237. ҳаму чулоқи Талби па-
раҳако-ш-а чок менаву мецо-
за.
1238. акъ ть намехези ала,
нимруз^и шид, мардако бераҳа
мешаван.
1239. иҷа-ш хориш шидод, со-
ли шаст-ъ се т^ийор кауд.
1240. котив^и ҳозир ай ақи^и
ума^иасаст.
1241. да қишлоқ пилони ру-
ған-му фармиан, ҳамун-а ча^и
ка^иаст.

1242. да калкос меҳмун ума-
аст, ҳамуҷа рафтодай.
1243. ай қафо хар-ш-а те^ивала
кайесодод, ҳозир мийа.
1244. гичо^ие боша хойи и-ш
мийа, хойи у-ш.
1245. идорай^и калкос-ам ма^х-
кам, бегайи чой кьд-ш умаа -
вадан, меҳмуно.
1246. тбле мьн ба ҳаму ме^х-
муно меҳмундори на^икаам.
1247. шьтър каҷий^и кьд-ш^иа
намебина, шьлақаст гап мега.
1248. фармем лоқру-ту-ра ба
ҳамиҷа-ра б^ийоран.
1249. А^ид^иалим кьд-ш^и ума^и
есас.
1250. ку йа ла^ита бест, хуна
бьрам.
1251. дар магазин савдо к^иес-
таст.
1252. ҳозир ай ақиб-му ума^и-
естаст, қати мьн бьд.
1253. шимо ш^ине, мо чьхт мес-
тем.
1254. М^ийонадара рости Чор-
сада-да.
1255. акъ ш^имо ас-да навата-
ки сувор меше.
1256. сар-и ру-ш та^ив бьро -
шарас.
1257. теэта бьгард, ас иоре
раҳ мегарда.
1258. кори хуҷаги-му бут ш^ие-
сас.
1259. мошини килета-ҳай, уҷоҳ^и-
да гашта, наметуна.
1260. ҳрли райис баамеди мо -
шин-ай, ма с^итал шиаст.
1261. уҷа^ие ки (чре ки) райи-
с^и боша ба гьлдирак-а қари^и
мемуна.
1262. чум, йа исписка да дьст^и-
шу суғурта чиндайсод, мьн-а
гуфтод.
1263. ҳами хат-а ай санде^ивол,
ки овард?
1264. кинишка-т-а новардай, дьс
мунъм.
1265. хуни уwo бьре, шойат
б^ийойа.

1266. дар хуна тахдил ка-
род, чум, къдом сын бърумаа
рафтод.
1267. тамоми тоғистон на-
омад.
1268. борънда ҳичи нависи-
ди?
1269. мағлим гиҷоёе рафта,
Ҳозир мийа.
1270. йа одам-а хет-хет ме-
кьнан, хуна медозӣ.
1271. ай и-да у калун бьдай.
1272. ай дъсти мо акъ кучон-
дан на́мийа.
1273. ҳами хел укас бъромаи-
од-у қишлоқой чағана-ра йа-
ҷойи кьнан.
1274. йа дъсе дара-ра мегъ-
зарӣ, ки бад (баъд) ба қишлоқ-
қи райис бьрасӣ.
1275. артис умааи дан, нав
гьсел-ъш каем.
1276. уйе-ш тайи барф мему-
на, уйе-ш нодеравида мемуна.
1277. да мо дъстидьрав-ай-у
куввай кори нест.
1278. йа рафта /тамел-ш-а
(шадаашро) мешан.

Ф А Р Р У Х

1293. нахът-ам кориди? -"ҳо,
коридум".
1294. отай Иди Ҷофилов от
бьд-ку?
1295. йа вахто пъл мегъ-
риф, нагърифтай.
1296. йа съ раҳаки-йум, мерам.
1297. и-ра бьмон, ки дас -
ът дар накъна.
1298. одамо-ра ройи кь, мо
қати съ һбат бькьна.
1299. ай бача, ма-ра гьранг
накъ.
1300. воло, ки аҳ, сер нэме-
кад.
1301. да ҳамича ҳастай, ким-
-киҷо мондай.

1279. бо' (боз) у-ра (тамоку)
ҳамел мекашида вастай, қинд
бьдай.
1280. гоёе зайифо дарзабанди
мекьнан.
1281. ҳар пуғойи чаме кар -
дан-ъш қини мена.
1282. динагина кор-а кайисо-
ди?
1283. порина борун дайроу кьовд.
1284. и сол чаток, умад, наз
(назар) ба соли гъзашта.
1285. пеши калуно равем, но
хуб меша.
1286. ҳич сол пилоной давлати
ноғичро на́мундас.
1287. наз ба пахтакор кори сах
на́менан, гом-у мол-шу мул-ай.
1288. чийе мардина дорем, ка-
да мебаран.
1289. и кор на́кайисас, неки
о ш умадайсас.
1290. гьлдирак-да кишенг дох-
тан, гъзашта на́тунистем.
1291. ҳаму қайи дъстак пушида
гъзаштам.
1292. бағзи-ш йоди итари ар-
тисо надоштан.

1302. паго сәнар чувов ме-
гум, гуфтум-ку?
1303. ма-ра акъ чувов бьти.
1304. чор-уш мекьни, дъқада
парто-ш.
1305. мусъфед йа съ һбът кь,
қати ме һмоно.
1306. додарзода һьрмат ка
омад.
1307. ра һм-ъш омад-у сар
дод.
1308. ма мефъром, акъ у бео-
та.
1309. қати бача-м хестем бьр-
рафтем.
1310. хестем, бъромадем, ома-
дем.

1311. Маҳмазо /ид қати ома-
ем.
1312. йа одами амир-а да
пъшта кьштай.
1313. босмачийо ҳаму ҳин
(замон)-да кьштан-ъш.
1314. хокҷойи мо Майдон-да
бьд.
1315. ай пайи ака Чонбой
омаан, ки на́йфтан.
1316. һъкмат руз ба руз
боло бъромаасай.
1317. уғотӣ шойи на́бьд, ад-
рас бьдай.
1318. да муки пайто-а ме-
кьна-йу мепуша.
1319. чор шьтур-а пъл-ш-а
додай-у бъромаай омадай.
1320. Сийар ма-ра гуф, ма-
чит-а задан ало ш, босма -
чийо.
1321. йа бандак-а харид овар-
да зан-ш-а дод.
1322. ба (баъд) бьрдан да
Майдон гур-ъш каа.
1323. гапи ҳами руз ай хиш-
-ум меройа.
1324. хонасхъта ҳамича-ра
кәлет када рафт.
1325. ҳамута бедарак рафт.
1326. хьд-ъм тайи тавак-
хьр-ум.
1327. ма-ра чорси сәфед фар-
мид.
1328. пьданалат ху ш азов
додак.
1329. неки ҳақатан ть набъ-
ди.
1330. ҳар чор-мон-а чуби-да
бастан.
1331. уна ҳаму зани Кабири-
ра гьрифтийан.
1332. йа бача нъмози хуфтан-
-а хонда пеш-ум омадак.
1333. уво-ра рафтийан, овар-
дийан.
1334. бача Шолча чи ном до-
ра-е, Сарахон-а мегум.
1335. ҳичр берә на́шида
Фаръх омад.

1336. Ҳозир ҳаму занак чор
бачи хонадор дора.
1337. бурдум-шон Гулғизор-
-а нишон додум.
1338. Ҳандъло-палвон омадуд.
1339. одамо-ра ала пеши ма
ройи кьн.
1340. Неғмон ҳамича бьд-ку?
1341. Мирзоғьмар омадай, йа
чо-да посира. кадай.
1342. посиракори чов - чов
кадай.
1343. ҳаму сета омадийан, ган-
дъм-а деравидийан.
1344. неки гапи ма пикаги ме-
ша.
1345. бор кардем-у пьш каа
рафтем.
1346. аспи черан-а овардай, каф-
-ъш мефъта.
1347. ҳаму байталаки йьрга-ра
сувор шида мера.
1348. мо доге дорем, ки хуши
кьнем.
1349. ху-м-а ба хов андохтум.
1350. ай тайи сари қаловур
кавш-м-а гьрифтум.
1351. йа чуф муки-йа тайи каш
каум.
1352. ба ҳаму йола қати ҳами-
дум.
1353. ай ҳамуҷа хони Маҳмара-
ҷав фьромадум.
1354. йаке гьрумбасти овоз бь-
ромад.
1355. шаши маҳтов и рушан
осйови һоҷи гьрезӣ рафтем.
1356. сар-мон-а дьйор каем, ки
дъ мьлтиқаки дид-мон-а.
1357. йа һотаҳак доштай, мағн
-мон кад.
1358. ҷойи Чавак-да пахта чин-
дисодай, Қуршон.
1359. йа чоригуспан дод-мон-а.
1360. йа арза-ра Масков кад,
чувов-ъш омад, ба (баъд) халос
шидум.
1361. йаки йа руз ҷойи Нурид-
дин мерам, ки Мағимбек ма-
-ра пеши пирукурор мебара.

1362. Сизатуло-йа камисийа
кад-у қати-ш ройи кад.
1363. мо омаа қарор гъриф-
тем.
1364. бачи мо бсьюр гайур-
-ай-да.
1365. даҳан-ъш дъ қълош ме-
ромал.
1366. ҳоли даҳа-ш-да йа санги
хора-йай.
1367. итари майдочайда-ра
менъвесе.
1368. йа дараммон-а Дари На-
мак -ъш меган, йата-ш Чиш -
ми Талхиа.
1369. Шибари Мълоқърон ,
Дари Палвон да Пору-ай.
1370. ай Гофилон от чакалако,
ноширғи-ш ҳабата-йай.
1371. Һармати одам бо (боз)
лига-йай.
1372. қърутон мефора-тон, да-
рав кьнум.
1373. ай йа бача-мон не-
ра дорум.
1374. чи шид Маҳмасобир акъ,
тош-тон мекънем.
1375. меҳмон рьски хонадор-
-ай.
1376. ма-ра чойнико-ра , ба-
чаюн.

1377. дасархон-а бьги та кь.
1378. афтон и и вах ай алов
батар-ай.
1379. мьхра йозда, ба чийе
хойи бози мекънем.
1380. нимта боша ҳич гапе
набъдай.
1381. меҳмон-ай охи, магам
бурен.
1382. ҳар ҳафта кълча-въ
ҳалво меҳъра.
1383. со-атчакойи шьмо бар-
вах мекъстай.
1384. баҳчи ть турри нэмеги
то хьди дар-а сьр-ум кади.
1385. ҳами ҳоли да зэмин
фъриди-ку?
1386. базур да гарданум бор
мекъна, йата-ш хавар нъме -
гъра.
1387. мьн нэмерасум чико кь-
нум.
1388. ҳашакало ай ра, ма-ра
қапидак.
1389. Раҳматло-ра хрли хрй
мегум, мийа.
1390. дина қинишка-шон-а
Чойлон ройи каай.
1391. чъргот-а зардон-аш
бьпола, қатиқ меша.
1392. балке фърухтан та-
-ай.
1393. и-ш ба у-ш дуг метийа.
1394. пеши асп-ум тоболе на-
рафтам.
1395. қъшлоқ-а зеби дасархон-
ъш макка-въ чъргот-ай.
1396. қошке йигон чи бьхъра-
-йу неке пика-йай.

О Б И Г А Р М

1397. не, и сьми тилифон
калхос-ънда мерава.
1398. Һозир Һавз медарой,
оу чум. Раги пайванд-ът съст
меша.
1399. да и даври Һъкмат ка-
питалист гуфтани гау нест, кор
хьни мекъри, кор нахьни наме-
хъри.

1400. сағирабони осон-ай? қан-
-шаа зана Һъкмат.
1401. йа одами ақл-аш расо-
-ра вослитатил намеқъни.
1402. ҳа мембъри, права до-
ри, йа мошин-да кор кьни.
1403. йаке ть менависи, йаке
у.

1404. ха (хайр) нанавеси ба
(баъд) чи кор мекъни?
1405. ть ай руийи ҳами гап-
-ат мембъри.
1406. бьфаҳми, ҳозир капи-
талист, ай капиталисти даври
қадим фарқ дора.
1407. ками-р-ам ки боша, хьт-
-а сьр мекъна.
1408. у майдаҳакак-ай чи-да
мезани?
1409. у меган: мембъри ара-
-м-а мекъри.
1410. ть хь-т-а иқа ҳаво на-
те.
1411. бегона-йа мепарвара-
-ву хьди-ра шата-ш мезана.
1412. бозор омад, ана ҳами
руз. Эид мекънъм.
1413. нос доръм бькаш, на-
боша сар-ш-а мекафонъм.
1414. хуш зиқ шида бьдай,
некин.
1415. идгардаг меган, ҳам
тхьм мекъзан.
1416. Самад, оу оварда мон-
ди, мьн-ам бача-м, надидъм
Сьм-а (ШУМ).
1417. гушт-ингири Һисор-да
мешавад.
1418. ина дъ руз пас ад-ро-
да хок мекъза.
1419. колхосчио Һозир чу-
ор рост мекънан.
1420. и ки-истон бьд, йа чак
оуи хьнк бьхъръм гуфта ме-
гашт.
1421. Совет Һъкмат-аш орд-а
овард-ай, нун овардай.
1422. не, аввал тихникум-да
даройа, бьхуна.
1423. гапойи ҳар одам-а гуш
накьн, хьд-ъм ройи кардъм.
1424. райис ҳеҷ хавар-ат
гирифт?
1425. ай архивзакс справка
ома, ниго кьн.
1426. ҳамаи кор-ш-а мон-
да дарс тэюр мекъна.

1427. и бағайра-ай, шабона-
руз ҳаракат мекъна.
1428. у кор карсода бьдас -
тай.
1429. уца-ра борон боша, ичр-
хр-да мьқарар барф мебора.
1430. кансерт-а гуш кьнем, ба
(баъд) бьхезем.
1431. боҳавар шау, ки вах
хьнк-ай-е?
1432. кай ваҳте ки пъл тасдиқ
шид, ба (баъд) файрод мекънем.
1433. радио на-з хондасодай-
ку.
1434. и хати ни-ко-ра чи-да
овардай?
1435. ҳами курот-да кор ме-
кардам.
1436. Ма-мадали, справкайи
депутато-ра чи кор карди?
1437. ба хь-т-а справка ме-
г-ри, неки нозанин навиштаги-
-йай.
1438. ҳе, ана пьго сессийаи
ҷамо-ат мешава.
1439. у-йам ҳамиҷа-да бьдай
-у и сол Комсомоловод-да.
1440. пьга са-артар бийойан.
1441. чура, ҳар йа шахс кори
хьдш-а мекъна.
1442. и ай ки-ай? хь-т-ай?
1443. ҳаму бобикалон-ъш на-
мешид, хь-т-ам ай гуҷо меома-
ди.
1444. паспорти хьд-ъм ку?
1445. ана ҳаму хел одамо да
қишлоқ бийор-ай.
1446. ана уво ҳами хел карда
гаштай.
1447. мьн у-ра ройи кардъм, у
гуфтастак.
1448. ҳе, саро карди хьвар на-
доди.
1449. Азиз хрл-йам нарафтак.
1450. Азиз Файзот-да ра -
ҳаки шид истода бьдай.
1451. ҳавли руфта истода бьдас-
шак.
1452. у ть-ра туй-да хавар
кардани ҳастак.

1453. очайи ҳами пъл ройи карда бѣд, мѣн додѣм.
 1454. пѣго саи ар рафтани бѣд, мѣн омадѣм, ҳолийам нарафтаи.
 1455. мѣн у-ра хавар гирифт-тѣм, у рафта истода бѣдастай.
 1456. пеш вахт ай ота-мон ши-нида бѣдѣм.
 1457. ешон апаи пѣдар-мон-а гирон бѣдай.
 1458. лаѣи дарѣо-да мавиз-а хѣрда ист, руз бейод (беҳуш) хоѣ рафт-ай.
 1459. панч сол чога қати чо-га-да хорафтаи.
 1460. вақтои ҳами љѣкмат омаҳа бѣд.
 1461. се ака-вѣ додар бѣдем мо.
 1462. љозир утари қасабае нест.
 1463. тѣ одих мекѣни, мѣн одих намеқѣнѣм.
 1464. мѣн кори хѣд-м-а ме-донѣм.
 1465. кор-ат қишлоқ-да бѣд-ай, бѣдав бѣрасон, охи.
 1466. зувонит мекѣнѣм, -ме-га.
 1467. омаҳан-у рафтан-ш-а бѣгу љабора.
 1468. и асал-аш ай Оигарм-ай-у, ља сол шид, шаҳр-да зин-даги мекѣна.
 1469. ља исп-равка даркор шѣд барои мет-ристка.
 1470. Саттор ҳамунча бурава.
 1471. ҳа, бийо мѣн-а саг-паг наг-ра.
 1472. не, ага бѣгу бѣра ҳа-мунча-да.
 1473. ба мо-ра авқот бийор, бѣра.
 1474. завмаг ҳамиқа-да сав-до кардай.
 1475. ҳа бийор, имшав суи бат мекѣнѣм.

1476. ҳа, и-ш бисѣо кори хуѣ-ай.
 1477. и-ш туш-ай, и-ш ранг-ай.
 1478. барвахтар руза-та ши-қой-у бийо.
 1479. қати ришта-ш мона, намешава.
 1480. дѣрав тѣ ҳами қасаба-ҳр-т-а мекѣни.
 1481. ҳами раҳ-а қап-ида мес-те, шѣмо?
 1482. вақт-ѣш-да бѣхонон гуф-тем, гуш накардан.
 1483. и котиби калхос-ай, ана Мансур-а нав-сондум.
 1484. мѣн д-на хѣд-ѣм-у қати суи бат кардѣм.
 1485. руйи ҳаму с-мин-да ра мегардад.
 1486. бѣтѣн тилѣфоно ҳами руз кор намеқѣна.
 1487. ҳамақа вазифа доде, ва-зифаи калон-а холайи хѣ-тонда доде.
 1488. шѣмо одамои саг-ра-ра хавар мег-ре.
 1489. ҳами қулуп (р. клуб) раф-тем чоѣи қасмийати-да, ича ҳуй намешава.
 1490. мас-сала-ља ҳами мақлис-да моне, ра-ра дѣрѣст кѣна.
 1491. мѣна дѣромади, ном-ат-а нависондам.
 1492. ч-и, бирем ай минақоҳр?
 1493. пеши райис бѣрем, қати райис қанг мекѣнем.
 1494. ҳе, мѣн-а ч-и мега ба фой-даи Саттор мегум, агане ма-да-чи.
 1495. бача-м ай хѣд-ѣм нестай, мѣн мойидар-ш-ѣм, у бачи бох-чон-ѣм-ай.
 1496. у ҳезѣм шикастисодас.
 1497. ҳар руз ича пѣри мардум бѣд.

Ҳ А К И М И

1498. љозир мошин бор-ѣш мекѣна мерава.
 1499. љѣкмат мағазин кааст, ҳама ч-и ҳаст.
 1500. пила дои (дод-и), бови, чан кило?
 1501. ба (баѣд) нашид, дѣст-аш зад.
 1502. неке падарка-ра мѣн-а буге.
 1503. сағир-у кабир-м-а хоѣ-рави намонд.
 1504. оѣой дара мийоља, љах намеқѣна.
 1505. акѣ хѣд-ум бѣсѣо қон меканум.
 1506. кѣрм-а тѣнѣк мунди, нағз нашидак.
 1507. ҳар дѣ-ш гаѣ мезада љоша.
 1508. бачи и рѣшдор бѣдаст-е!
 1509. пилони пила-ра кандум (ичро кардам), ба (баѣд) тѣро-шидум-ѣш.
 1510. средни да калхос се сум-у да тин меуфта.
 1511. Қѣмоқ тоби Лѣғѣр бѣдак.
 1512. ага бѣдузи, ља сад-у пинчо кило доа намегон.
 1513. ља кило-ш-да ља сум метан-му, саро кѣнем.
 1514. ҳоли у-ш набѣромаай.
 1515. чийе, ки қуват-му бѣ-раса вартаи (садқай) уво ме-қѣнум.
 1516. ҳазорта бѣлбѣл чаҳ-чаҳ каесоаст.
 1517. тайи куҳ-да одих каан.
 1518. ай ља кусик сат кило доем.
 1519. кѣрм-а мусѣфет бисѣо сер кааст.
 1520. бад (баѣд) барги ино фѣроймун (бисѣёр)-ай.
 1521. дигао бѣромаан, дур раф-тан.
 1522. мѣн ай руйи ч-и бѣгум-ту.
 1523. ина ҳами пилай нағз до-аст.
 1524. ља гиром ба ља қути-ра кам-ай.
 1525. порсол понзда гиром бѣд, ҳаштот кило довдум (дода бу-дам).
 1526. дер муни, то чил руз-а мекаша.
 1527. ай ҳажда-ум сар каем.
 1528. ича камта капаларанг-ай нағз (назар) ба уча.
 1529. ҳрзир пилаи мо наѣ та-нидастай.
 1530. ља бача-ља ройи кауѣ-дум.
 1531. калхозчийо харид мекѣ-нан, мол овардем-шу.
 1532. ља қоп газак-ш-а наме-рора.
 1533. љѣкмат санчидаст-ѣш, бо (боз) кор-да мундаст-ѣш.
 1534. пѣгољи умаем, ља кавги гиро қапидем.
 1535. мусѣфет айби ху-т-ай, и сол бакаѣт мундем.
 1536. ино бѣсѣори бад дур-ай.
 1537. ино шѣлапаст навистес-тай, чум ч-и менависа.
 1538. дѣхтар-м-а тоболе шу надоам.
 1539. ба (баѣд) муҳр-ш-у каан, дѣ бѣна халқ мундаст.
 1540. и навнийол-ай, ба љех-ѣш оѣ мена.
 1541. ба буйи ино шидат тут нашинондай.
 1542. ай бачаги-мун зуѣон тои намеҳѣра.
 1543. чоѣи мо-да ҳоли напѣх-таст, гелос.
 1544. ҳами тутто, ба љехи тут-а бѣрез.

1545. завқман боше, ҳоли хър-
дум.
1546. Ам сатор, бѣзумб, бо -
рун мебора.
1547. райис-му бѣсйо че/ар
одам-ай.
1548. иҷоо ватани сахкор, бо-
рондаги кам меша.
1549. йагон шор чѣх (рост)
накаан.
1550. ай у сѣн йа тун гандѣм
мегъран, мейан.
1551. лаи-ша бѣгардун, тийор
каум.
1552. ҳавойи ҳуч кѣне, ношѣр-
ги-ту шава.
1553. и сеW сафедроғи (сафед-
тоби) калонру мешава.
1554. ин-а шехо-ш е ои мунѣ,
нағз меша.
1555. ай у нима ҳаст ба дасти
хѣд-ум рехта омадоW ѣдум.
1556. пила-ра Чорсада-да супур-
дайсодем.
1557. олича андак ҳоли хум-ай,
1558. ҳамуноѣе, ки сари шох-
-да-й, мефъруша.
1559. ҳамиҷоо Дѣшамби шоре
ҳаст.
1560. и чан хели гелос бѣдаст-
-да.
1561. бѣзан-ѣш, ҳама-ша чазир
каа Wоша-да.
1562. ай гиҷой Дѣшамби меше?
1563. ҳамиҷоо анҷир мешида
шоша?
1564. ҳамиҷоѣе хѣнѣк шава, қоқ
меша мерава.
1565. баде, ки мезад, шамол
мерафт-у мебѣрд-уш.
1566. ҷр-ш бѣланд-ай, барф йа
митир.
1567. йа дѣс одамо-ра гѣриф-
тан работчики-да.
1568. бѣхе бурем, ала ута
шоша.
1569. ҷор рузи дига зур кѣнан,
пѣр меша, пилон.

1570. да рѣш-ѣт сатқа тезта
бѣйо.
1571. ай буй-и тафи мошин
дурта бестем.
1572. ай пила да кило кам за-
дак.
1573. иҷа ҳотакори нестак.
1574. тарс-ѣш бѣте, бѣзумба.
1575. бѣрдаги пѣла чан кило
бѣромааст?
1576. и пѣлай қаWул каагийи
мѣн-ай.
1577. мѣн гуфтаW ѣдум дига
қабул-ѣш нѣмекѣна.
1578. мѣн-а қалам-т-а, бѣнѣ-
висум.
1579. уҷа қабул каасост, не-
ке дер каестем.
1580. тийор каан бубарен, ҳоли
пила лаW зааст.
1581. мошин-а ҳамита ройи-ш
кѣнем, пѣли халқ-а чамѣ кѣна.
1582. ай дѣс-му бийа йори-ту
метем.
1583. валай, пѣли нос-а нѣдорум.
1584. ай сѣнар-а кор каесем.
1585. и Фарм-а саро менем.
1586. симинар бѣдаст, меган-
-ку.
1587. ҳозир сезони кор-ай, чо
кѣнум.
1588. ино кор каесодан, ба
давлат-а.
1589. ба пешин-а ома мету-
ни?
1590. хай, пул-ш-а саро кѣнем.
1591. тоWуне (то оне ки) раг-
-ум ҳас, зур мезанум.
1592. ки тѣрошид-ут риш-т -
-а.
1593. гоWо саро-ан, фирма
саро?
1594. ай Қалқашун боло барѣ-
-шу.
1595. ҳаму сеWо-ра кѣтидан,
ҷазирбод каан.
1596. ай уҷа бѣровардум, нофи-
зи кад.

1597. бори райис кай, рѣшқа-
-ра.
1598. ҳами луго шали шал ши-
дум.
1599. ино-ра муҳоҷир-шу каан.
1600. дига-ша вархърум, меза-
нум.
1601. ай борай и ҳичи нес, бѣ-
хезум бѣравум, акѣ.
1602. ҳамуҷа қарор местан, ово-
зи бѣлбѣл гуш менан.
1603. мо вѣстреч (встреча) бѣ-
ромаем, уво дер каан.
1604. ҳоли-йам кор рафтайсодай.
1605. пила умаесаст-ку, тамом
кай. мегѣ.
1606. пеш париди, пеш чариди.
1607. вай-ам зур заесаст, мул
додаесаст.
1608. чой-пой нафармиди-шун?
1609. уво-ра ҷуWоW додум, раф-
тан,
1610. ба кадум ра умай, боби?
1611. дѣ соѣат-да бор кѣни йа
дам-да мийи.
1612. ѣумр-умун-да йа зан гѣ-
рифтум.
1613. уве-ш йѣзда сола-йай, у-
-вѣш ҳаштсола-йай.
1614. одам пир мешидаст, маза-
-ш мегѣрехтаст.
1615. Саѣчаѣ фар-а диди-ш, йо
не?
1616. магзинчи маҳкам каа раф-
та Wоша?
1617. мефорам нига кѣнум-тун.
1618. йа хел лойи сийо мийорат-
-у боло-т-а мепушонат.
1619. кѣрҷак Wори чѣхт мемо-
нат, хѣнѣки.
1620. ай қаму лойи сийо дохтак,
нағз шидум.
1621. нав одам гѣрѣфтаестаст,
лесхос.
1622. мѣн ай Қарғочи Лѣгур ме-
шам.
1623. Нусрат оWа камта кулон
накай.
1624. и кас думоди мо меша.
1625. мобайн-уш расид, бури -
дем-уш, ѣумре нѣмехѣра.

1626. и навгелос-ай, гелоси
пѣр меWанда.
1627. ҳамайн и ай реши ҳаму
бѣромааги.
1628. ай йа лаW (сар) пила-
ҳр-шун-а хав ар гѣрифтум.
1629. сари пул-да кѣрм нағз
танидайсос.
1630. Ноле ай ҳакими йа ки-
ло пила насѣпордийан.
1631. ҳами ѣморат-а пан сол
шид римон каа-ш нѣметонем,
вах нес.
1632. ай ҳамиҷа шашсад кило
картишка ройи каем.
1633. да тѣрошидани ҳамийо
шашсад сум пул гѣрифтаст.
1634. ошиқ-у машуқ кааст дар-
-у тѣреза-ра.
1635. участкаҳои назди ҳавли-
ги-ра картишка мекорем, даро-
мади калон меша.
1636. ҳама ҷрйа бетаѣм мекѣ-
на.
1637. ҳамиқа мезана, Wони каа-
-ш нѣметуна.
1638. баѣзи-ш-а ҳақрW бурда
нѣметуна.
1639. ай Душамби одам умааст.
1640. иҷа হিসоб-у насат бѣс-
йор-ай.
1641. сѣhari ҳамиҷа чѣрақаст-
-ай.
1642. паша-ра ҳавойи меқана,
мехѣра.
1643. ҳоли кѣрмако барг хѣр -
даесан.
1644. Лѣгѣр-да тут лаW зааст.
1645. андаке барг бѣта-т тийор
меша, кѣрмак.
1646. пѣго мѣн-а Фарм файрот ка-
ан.
1647. йа бор бе қрп ройи кааст.
1648. райис гуфтайсодид, ки пѣ-
гайи мийом.
1649. ҳрѣир пила қашул кайесо-
дас.
1650. борундаги бѣсйор меша,
ҳрли рос мекѣнум.
1651. борундаги сах шид, кучи-
да рафтан мегѣра.

1652. хъди порсол сад дона
ас (асп) бьд.
1653. ина чой тап-тийор-ай.
1654. мьн одами тоқадьст-ьм.
1655. йа мор руйи кьнда бьро-
маст.
1656. бачоо, мо-ра йа будана
ва да каан.
1657. хами пьгоий афтоу за-
на, мехуна.
1658. сизати мехмун-да то
руз-а чькт исодан лозим-ай.
1659. ийо нъ йор-у бийор-ан,
йата-ш да район мьдири райпо-
йан.
1660. у-ра зихъ-ьш бьсьйо ба
ланд-ай.
1661. дам гир, мьн хавар ме-
йорам.
1662. йа достак хеча мундаст
(кааст), хамуча тьреза-йа хуй
мундум.
1663. со сатой хаш-да хами-
ча дайроу мекьна.
1664. лави чишма-да калуно
умаа одих мекаан.
1665. ай замин руболо меро йа-
о?
1666. хаму чишма асьюу-а
мегардона.
1667. маййю галтанак (печу
тоб) мехьрат дьри оу -да.
1668. мерем мебинем, бо хам
гашта мейем.
1669. мефарми, бийоран мекь-
ни мекьри.
1670. оу -ьш саф-сафед-ай.
1671. да қишлоғи Сийогълак
чишми майидор дорем.
1672. гарми руз-да оу -ш-а
хьре, қьртъқ-т-а мегира.
1673. чишмайи хьнък ай ича
бьсьйор дур-ай.
1674. чишмай сэфет боли раҳ-
ьнда.
1675. ай и калхос бьромаан, то-
беи ун калхос бьтун санг-ай.
1676. ай ича ба хамуча хаш
киломитир-ай-да.
1677. санг қати майи чушида-
чушида меро йа.
1678. ба чанде ки санг сэфет
шидан мегьра...

1679. шьмо мийомадаги вахт-
ьнда ба даст мегьрифтан, ме-
пьхтан.
1680. хамита маййюй бата эб,
ки маза мета.
1681. се хазор сум ча эм ка
бьдаст.
1682. скамейка қати хуч ка
(карда) шапид.
1683. гуф, ки хуй-ум ку, ме-
нум-ут.
1684. мийора, мехамбуна, фор-
да медоза.
1685. дь печ тоу доаги-да
азоу кашадаги.
1686. ғара, хьма-ра йакта ба
йакта йофта доан.
1687. қап зад, ай банди дьст-
ьш гьрьфт.
1688. Гес-ьнда дириктир бьдаст-
ан//ай.
1689. мо алака бори то чанда
боли устал-да мешинем.
1690. мо шалпар омаем, чо кь-
нем.
1691. расходи зур мени, ба
(баьд) ба қап мени зан-а.
1692. вай гапо дьруғ бьдаст,
хולי накаги.
1693. йа талаба-ра гьрифтаст,
мьло.
1694. хולי ай ақиши мьло да-
видаеаст.
1695. йа бачи ака-ш-да фоти-
ча каан.
1696. рема (сафедор) мегем,
бьсьйор кач мешава.
1697. тирак рос меро йа, боло.
1698. и булбуло боли бача-шув-
ьда-й.
1699. Чорсада бьсьйо тагоу-ай
(гармтар),
1700. Роғун да у руйи дайро,
ғалдирак кай мезгаран.
1701. чойна кам дам каем-да.
1702. пушок-ту бор менем.
1703. да шав шид, паша ғав
-мун мекьна.
1704. ғараз ихтийор-тун-ку...
1705. калони-шун пьшок пьши-
даседай.

1706. қарабойи-ра мон-у йа
экика оу баста бийо.
1707. Муқим, дьсти ака-т-а
оу бьрез.
1708. Каримча, йа мардак дь-
рома умад.
1709. у хьд-ьш масранг (маст-
ранг) умааст.
1710. дь-се вор гуфта бьдаст.
1711. райис ай бега бедарак-
-ай, найомад.
1712. қарибихой бухор сий -
ақли (бедармон) мешидаст.
1713. мо ҳар-дъ-ра гьрифта
пайван мекьнем.
1714. да савхоз йаранги сеу
мешидаст, ачау ранге бьдаст.
1715. о, у хьхи вай-а сушт
накьни, барнамехеза.
1716. чав-у рьшқа, дарау ума-
аст, қуваи чой-а ки-да бьтум,
дос кам.
1717. шарт хами ки навча-ш
-а назани, рьт (кутоқ) накьни,
бис митир меро йа.
1718. и (н) хамитарй бед
иори бисйор фьлх-ай (сушт
аст).
1719. шав пилай бьрдаги бо
(боз) кам зааст.
1720. Ма ймуд, хаму номид-а
бьгу ба хамича-ра бьйора.
1721. мьн ба пункути пила-ра
бьрам.
1722. мьн ала (плани) хаму
пила (ичро карда)-ра канда бь-
тем-ту хולי кандайсодам.
1723. ийо ай руйи газит гь -
рифтаги-йан.
1724. пила-ра холе бькашем.
1725. дина йа кам чил кило
доавудум, бо (боз) руз овар-
дум.
1726. бега ба пушти хуна-ту
овардудум, гуфтан, қавул на-
мекьнан.
1727. йа тьрақи девол-да пи-
ла танидаст, овардум-ум, есодай.
1728. да хьхи девол шав-у
руз чьх местем.

1729. кам задан-ьш, ай бари
хаму-йай.
1730. ҳавой аур-да нам мека-
ша, пила.
1731. чодар-а тайи тут-да
меқалидан-у ай боло метакидан.
1732. и-ш чи ранги-йай, пачақ-
-ай, да хьхи дарах қьқ кь.
1733. тийор кай мусэфет, бийо
ича бьши.
1734. да қоп гьрифтайан, бь-
тун силос шидаст.
1735. дьсто-м-а бьшум, ба
(баьд) мийом пеш-ту.
1736. и ай оу уру-да зиндаги
мекьна.
1737. йозда кило бьромада шьд-
-ку.
1738. ба хьга-ра бо (боз) пи
ла чинда мийорум.
1739. бега ройи кавудем, сь-
вотка-да надьрома шудаст.
1740. ай бари пила хамай кор
ақиш зааст.
1741. Султон бурафт, хולי -
-дам нийомадаст.
1742. тойоле набьрафтан, бар-
вахта бьраван, бо (боз) бийой.
1743. не, хולי пила лав зааст.
намефьрой, пойун мехамби, бь -
рем.
1744. калтък каум сар-шеа.
1745. пила-ра калос кай, акь
пър меша.
1746. перорсол кам доа бьдем.
1747. то хьга-ра тоза мекьнан.
1748. йакими нав чунбиш кьр-
даст (ба ҳаракат даромадааст).
1749. Ашгон бийо, ч - ут бь-
тум.
1750. и сол йакуним тон додай-
ем.
1751. шав мьн омаум, наву-
ди-ку?
1752. пьго чан қьп ройи кайе,
пила-ра.
1753. калито-ра гиҷо кай, ма-
-да лозим.
1754. кампири Назок қанг кае-
сай.

1755. хов и мърчааки-ш-да
барг-а кам доаст.
1756. котип-гун-ам умад, акъ
1757. ай райи дур омай, шалпар
шиди?
1758. (нормай) пила-ра кандум-
-ыш (ичро кардам), бьгу.
1759. хаво хай фубор кад-да, и
руз.
1760. неке ай ройи дур ума-
ум, бэфара шидум.
1761. Саттор дер мийомада
боша?
1762. ху-м-ам (худам хам)
доғи дора-йум, ала.
1763. ханг-ум кандаст, ай бе-
фараги-ра.
1764. чавоб-шу те-да, бькашем.
1765. бьре, ала мьн дайроу ме-
кьнум.
1766. ай дига калхос бьдастан,
вайо.
1767. йа тана-йай, хьнк-ай,
қарий соф шидаст.
1768. дьри йешик-да бьрезум?
1769. йа кьсали-йа хав ар гь-
рифта омаум, ки додийан.
1770. ньспи шау хестум, тобо-
ле хов нэрафтам.
1771. и бача нав рыш баровар-
даст.
1772. порсол йа сад-у хаштот
доаст.
1773. шау омаст, чувов-уш
доаст.
1774. Султон-а мегуй, хами
нийомааст.
1775. мьн-аш, бьнавис ба но-
ми Каландар.
1776. йуганчини рафтайсаст
занако, ай исун бьромайсаст.
1777. съноч иори мехьра хов
мера.
1778. ай дэсти ть халоси на-
дорум.
1779. и мардако чи сок (тарз)
мекьна.
1780. мурдан-му даркор-ай,
ага пьр (ичро) накьнем.
1781. ку, бьра бин Мьдин ума-
аст?

1782. Зойир, пилони пила-ра
канди?
1783. ай пьго сайд ов ме-
кьнан.
1784. ай, йата-ш ба ов нэ-
мерава.
1785. бьра, ай Тавар-а бь-
каш, ала.
1786. дига калфи (кафк) даха-
-ш йа митир мероюа.
1787. ай хамича радию-йа
хуч мекьна (бардошта) мера.
1788. у нага (нагьяд), и қа-
рор миста.
1789. хьшка йод надора, кай
омадан-ш-а.
1790. хамийо-ра зано тийор
менан.
1791. да йа вехи чир мекьш-
тан-уш.
1792. хами хел кай пилон пьр
меша.
1793. мьн хаштод-у се-да қа-
дам мундам.
1794. ай хов, ки хестум, барг
мепартом.
1795. хар йа хов -ыш-да дь-
вор мекьнан.
1796. ай и съ умай, берахаки
мерай.
1797. мошин-да сувор меше,
бо (боз) мийе хони мо.
1798. хами пила бьсью рам-
-умо дод, халос каем,
1799. мьн пеши шимо ба пэ-
гойи-ра мийом.
1800. йа одам-а ба Чорсада-
-ра ройи кьне, ма мерасонум.
1801. ай сънар ба вега-ра
и дара-да чариди, соф-ыш нь-
мени?
1802. ай пилони пила халос
ки шиди, шалпари-т мьбьрома-
аст.
1803. дь вор такид-му, соф
шидем.
1804. йа чойи мьчуке (безеб)
бьдаст, ки...
1805. анде кор каум, шалпар
мешам.

1806. хами сьрук чамшиаст.
1807. ть ай гичо гаштесай.
дидай шу?
1808. ба (баьд) и сэгера-ра
силтау кааст.
1809. хьд-ут гуфти, ай дил-ум
гау мезанум.
1810. мусафет, саро кай пила-
-ра?
1811. Иврохим ичро накаа
воша мегум.
1812. рузи худ-м-а хила ме-
эгаро-нум, у-ра дидо шьдум.
1813. ба мьн йордам бьрома-
аст.
1822. да хаму хинато чорта
байт мунда шьдм.
1823. қати Мьким ошно шидав
дастан.
1824. хами бача-ра аскарри
бьрда бьдан.
1825. дарси фискьлтура рафта-
астан.
1826. ай хами эелоқ ба Кур-
фонтепа-ра рафтем.
1827. босмачийо дьхтар-м-а
бьрдан, аспаки.
1828. хойе, ки хь-мун-а ме-
баран, хойе, ки асп-мун-а, йо
мекьшан-му.
1829. и руз хунай Махсумо
рафтай.
1830. ма ина йа кам хаштот-
-да дьрумадум, хаш сол шид,
ки ноумед шид.
1831. уйе-ш-а шир тийи, чун-
-ыш медамид.
1832. хами шау чорда хас
кар-ш-а хуна-м-а ройи кьне(н)
1833. охи, ах мьн ризо нестьм.
1834. хестан, иқа хьр-у ва
дьр кардан-у тушка бьрийун
кардан.

1814. зани мьн пир шьаст-ку,
воре ута менем.
1815. и мусэфед-ам хаму кор-
да афтоаст.
1816. чан вах рафта умаесем.
1817. йонбошаки шьнем, ма
мийом.
1818. каме хокборьш шьдай-
содаст.
1819. биргато-йа йак каан, фой-
да шид.
1820. уқа натичаи нағз надо-
доаст.
1821. йа мийан чапасар мегар-
дан мьраван.

Э Л О К

1835. хозир сар кардай.
1836. гул мардуми зори-ра
да дахан гьрифти, мийа.
1837. дьо-ш-а халол кад (хат-
на кардан).
1838. бача-ра хайма (хатна)
кардан.
1839. гуо ки чандин сари
сол кор кардем.
1840. хамийоле нав гуфтм.
1841. файр ай хами фазал ди-
га хичи-ра намедуньм.
1842. бьдав, сател-а бьгир,
хаму тайлоқак-т-а ов те, йа-
ке ташна намуна.
1843. мо воре лақ-у дақ (но-
даркор) бьдай.
1844. хаму лақ-у дақ-а фьри-
дум.
1845. хами қьшлоқ-а панч пан-
ча воре медуна.
1846. ича хьнк-ай, хамита
мунду мунд.
1847. чьзе дуниста ш ошьм
хамаш ай кьтов.
1848. йата-ш зеботар-ай.
1849. хо хаму хуна-да бераха
шидем-ку, хунай хаму-хай.

1850. иине, ки дар институт
мехуна, тавалиди сийу ҳаф.
1851. ҳама-ш хийол-ым бър-
маай.
1852. хела вах шидай, дам
карда бьдастан.
1853. ино-да дь-се чуw ло-
зим дошта бьдастан, баройи
ҳаму умадан.
1854. ҳр уна ай дум умайе-
содай.
1855. мо толи йа қавза тал-
ха надарвидем.
1856. туғойи, дарав намийой?
1857. дь бор Масков рафта-
ги, мьн.
1858. ана аку Еьмр-ым да
ҳафтот.
1859. ай Қашқа то Дашти Мар-
дун илаwдор умад.
1860. кь-ҳати бьре, ки бо (боз)
ба қап нахьре.
1861. ҳрли да у ру гур кааги-
ийай.
1862. ҳами-ра шикамчок мек-
на.
1863. кийе ки гьно-х дошт, ройи
ш каем.
1864. корой мьн кааwдъм ҳуш-
ка накаай.
1865. йа майда савзи та-х бьр-
дайсам.
1866. кадум ма-елимо шуки
каан.

А Л И Г А Л А Б О Н

1883. мо дь сол мьдири ма-
газин бьдаги.
1884. авали зойидагим да нум-
-ым-а Зайнал-обидин нум каги.
1885. и-рам да чут-му-нашис-
тай.
1886. йа бор файрод-му каан,
тоқит-а бьги(р) ай сар-ат.
1887. мо гьфтем, на шайем,
на шамард, ки иқа мехезен.

1867. ай кор умаа бьдастан.
1868. Еолим Карим-да дода
бьдастан.
1869. ҳоли-йам кор кайи-содай.
1870. йагу чи навистаи сав-ад.
1871. решод (рӯ ба рӯ) гав
зани, кор-т-а мекьнъм.
1872. ҳар дь-шу соз набьдас-
тан.
1873. дег-а мундани шаван да
тунур, фунда (лунда) мекьнан.
1874. тоби Роҳати-да беморо-
ра табиби мекардай//ас.
1875. ҳами қишлоғ-да йаг кан-
сал бьдастай.
1876. мисли вай ом они (во-
ҳа) һисор набьд.
1877. тамоми "Волга"-т калет-
бод шидай.
1878. ба пушида-т (почта)
ройи-т мекьнъм.
1879. уца чьқьропасти (ноҳам-
вор) бьдай.
1880. гьрежтан, дайрош-ымш на-
каан.
1881. нуни тьнък вахте фузук
(қубба) мебанда, кусики нон ме-
гем.
1882. сево пармьчак (пажмур-
да) бастай.

1888. ай мо йаг сиwол, говой
мо-ра бьрдайсай.
1889. ман-а суғун, мийаскамби-
нат баре, ҳайфине ки гушъри.
1890. чизе мийовард бор мекьр-
дъм мийовардъм, ҳисоб-у ҳасанот
намекауи.
1891. мьн-а бьте-ш, қоғаз-а.
1892. бегойи бийе, чойи-мо-да
бесте.

1893. гулак-у чулак-му ҳами-
ча-й.
1894. йа хел-шу, ойи-ла дора,
ҳоли қолин-шу надодайаст.
1895. мо асли кьнда-му О-и
Борик-ай.
1896. та-хрйи йагта-нимта ҳас-
так.
1897. ай тарси ҳами аҳ зани
дьхта нағирифтаи, дьта гирифт-
там бева.
1898. лавз-м-а аҳ намедунъм.
1899. да сари китифи мьн йа-
та зайи, китифи мьн дар кайи-
сас.
1900. нуми осунай ть чи-ийай?
1901. дьруғ, агане осуна рост-
-ай?
1902. неки осуна соз набоша,
чанг-ым накьни.
1903. хьд-ымш навишондайсаст?
1904. у майи-сар wори борик-
-ай-у даҳай новарду (н) w оре
хун мепара.
1905. и ма-елими шукигар бь-
дай.
1906. хатойи (ҳусни хати) ма-
лим бекора-ай.
1907. агар бачаҳор-ра бьфора-
-шу ҳавлин-да равем, шийнем.
1908. ма-елим, на чироғ ҳаст,
на қарабойи, чироғ-а заан,
шикастан.
1909. ма-елим, истакун лав за-
аст.
1910. магазин маҳкам-ай, ага-
не мийовардем.
1911. чироғ-м-а дина овардан,
дарак-ымш нест.
1912. ҳаму кулуби калун-да
чироғ ҳастай.
1913. кино-Еат кь, йаг фанар
умад.
1914. да и динийо зур бьсийор-
-ай, ҳар чо-да гаштайи-сан.
1915. ҳами шав хоw мерай-у?
1916. йа мо-х шид мийхнат кай-
и-содем.
1917. мьн да ть сиwол доръм,
утари боша дам-ым назан.

1918. биродари-ку ҳаму хел-
-ай, w оре танқид-ым накь.
1919. мьн дар чойе бьдъм,
ки тирако-ра нес мекьнан.
1920. уw о бағзи чойи-ра нағз
медуна.
1921. кай, ҳамича залал надо-
ра.
1922. ана акь бьлантар-ымш
кьнем?
1923. охи чироғой мо-ра кь-
шо бьрдан, кьшо каан?
1924. йаг шиштай дига ба
дириктир-а овардъм.
1925. ма-елимо намундан-ым,
агане чанчол-а мидиди.
1926. мьн ай ҳамича дь лав-
ли бьрдъм, Али гирифт бьрд-шу.
1927. и чироғ-ам пас шид
рафтайсас(т), пилта-ш ражд бь-
даст.
1928. аҳ намедунъм, дьта чиро-
роғ оварда бьдан, гум-ымш ка-
ан.
1929. ҳамуйе ангьр дошт, кь-
шо-ш карди, тьнъкак бьд.
1930. мьн таваҳ-м-а бьрда-
дъм, неке езьм новардам.
1931. намемунам, w оре доғ-
-ым рафтан.
1932. ҳар йаг бачай ката до-
ръм, агане мьн-а раҳ мета.
1933. хунадумот, ки шид ай
очай бьw ош хорич мешава.
1934. моҳр гап-гап кайи-содем,
шимо гапой мо-ра нависундай-
соде.
1935. мьн охи шикораки не-
тъм.
1936. ҳаму Аwсамад мешид,
осуна медунист.
1937. унамуча чо бьд, w оре
чо накаан.
1938. и ҳаму чироғи нав овар-
даги-ш-ай?
1939. йата-да ҳиллае (базур)
зур мераса.
1940. нахчиро гьшна бьдастан,
бийори-ш напойи-стан.

1941. бача авали вах чорсо-
ла шидаги-да ҳайма (хатна)
мекънан.
1942. барой ҳайма кардан йа
бъқай боқидаги даркор.
1943. шаш сол буни мекъни,
суқум меша.
1944. сессол руй қам кор ка-
ум.

1945. Ҳърусо қади у наме-
дуна.
1946. йа дъст табилчи-м ка-
ан.
1947. мън дъбдаҳ-да ҳами за-
нак-а гирифташдъм.
1948. мо то ҳами рот-а зин-
дъгуни каем.
1949. заведиши да калхос
кор кардошай.
1950. ҳозир-ам давоми кор
рафтайсай.

ЛУҒУРИ ПОЁН

1951. ала ришгирак мегуй,
ҳозир мидоръм.
1952. Лъғри пойун ҳела раф-
-ай.
1953. ала ҳичи руз-му наме-
ти-м.
1954. нум-ъм Самҳидин, у
Маҳмархун.
1955. и зангир-ай, ки иқа сър-
ха, сәфеда молидейсай.
1956. ай тани хъд-ъш йата-ра
ройи каай, умаа вьд.
1957. бойад, ки иҷро чорта
макташ и ипгидойи боша.
1958. чойна ҳадаҳа къне, бий-
оре.
1959. дарай Мълой Гърдак-а
йаг мъло бинйот кааги.
1960. ҳама ҳаму ҳезим-да ме-
рай-ку, нуми чшма чийай?
1961. уҷа майи лав зааст,
ҳезъм, лав.
1962. бьшо, инаке қалам, бь-
ги.
1963. қадди мън куфт-у кълух
(азобу машаққат) бьхър, ба
(баъд) мебини.
1964. ай ҳашти бега то нуҳи
пугаҳ кор мекайем.
1965. ана бад (баъд) мо ҳувай-
до (танҳо) мемунем, агар шимо
бъре.

1966. унамунча райре шәмош
мийа, чирог-а магам дигар чо
мунем.
1967. чой биги бийо, Чъмза.
1968. чач (асбоби моҳидорй)
дора, шох-а мебофи, меқани,
1969. бийо савати Ҳърусит-
кьнъм, -гуф, бо (боз) не гуф-
тъм.
1970. порина райкум умаа бьд.
1971. ҳоли майи шәлапаст гал-
тидайсай.
1972. соли дига иҷа ба кьчун-
дан-ай.
1973. сад боре рафтъм, бекор-
-а гаштайесодай.
1974. хъд-ъм да ҳамиҷа набъ-
дастъм, гирифта бърда додай.
1975. дъстой бачаҳо-ра ошгир-
рифтай?
1976. риш-ът бьреза-йе, таҳ-
на накъ.
1977. агар ҳами пийола-ра бий-
овем мегърем, шоре намейо-
шем
1978. порина ҳами чиготи пий-
ола овардашд.
1979. нашо до кайк дошта
шоша.
1980. да чой мо мисли ҳаму
шаҳр шоре йа бьна-ҳай.

1981. мълтих нашошта шәши
метарси.
1982. мън доре доръм, ки
мън-а зан-ш-а бьта.
1983. охи мън сад дафа ме-
гум, и кьйна (пир) шидай, охи.
1984. дар ҳар қъшлоқе дьта-
-ву сета одам ҳастай, нашо до
кайк дошта шоша.
1985. ай мағазин ҳавай бача
умад.
1986. бьшо-м қати бачаҳо-ш-
-ай.
1987. е занак, чуйа гирйа ме
кьни?
1988. бьсийо зан-ъш чьркъ
(нола) мекаша.
1989. ҳудо лати қин мекъна,
берън мебъройа.
1990. ай шол боло мегъзари,
дарай Лъғр-ай.
1991. ким-ки ай хуна мийа,
вайо кор кайесан, бачо хов
каан.
1992. бошой ҳаму дьхтар бь-
дастай, дьхтар-а ҳуй нақнай?
(ҷавоб додан).
1993. Һозир Ҳъмедшор шидай,
дьхтар кор кааст, дарак (хабар)
найфаст.
1994. мошин калапо мешава,
саг мембъра.
1995. хъд-ът и дафа-ра хъш
кь, кәдум-ш-а ҳоҳи, гир.
1996. у занак-ам шу дида
бьд, ай шуй дигари-ш гудак
дошт.
1997. раҳи дур-ай, на ба мън
мийасар меша, на ба ть.
1998. акъ бегайи умаа наме-
тунаш, шәмош-ай.
1999. мън набъдастам, у ума-
даст-у бьрафтаст.
2000. вах рафтай, агаде на-
шошам дьхтар-м-а, Навобот
ройи мекардъм.
2001. амра-ш-а намейоша,
неке набоша мерава.
2002. йа бача-м китоб-а фар-
рас меҳуна.

2003. хърок-ш-а метъм-шу.
2004. то дьруни Зьрйун-а
дъшозда киломитир-ай.
2005. и сол додар-ъш умаа
бьд, ма-ра хаваргири.
2006. ҳамиҷа бьд мағазин-у
бардоштан.
2007. ть одами бекор-и, мън
бафърсат-ъм.
2008. ть беша-ра дида гаш-
тайесодай.
2009. чрйи хавори-йа чо ка-
аст, иҷа умаа чо каан.
2010. пешта бьшоҳо-мо Ку-
лош мерафта бьдастан.
2011. пьгойи гьр-а (лунда)
нишу метъм.
2012. нун-а ниго кь, охи чи-
ко мекъни, ала.
2013. Чъмза ку бийо, и чи
мегуя?
2014. гуш о ки ҳами оча-м-а
бунидайишам.
2015. тори бьнго-ра руфтъм,
бо (боз) ба бега-ра мийошем.
2016. и бача нмакпостдор-
-ай, агане нум-та-а бьнав-
сан, нағз намеша.
2017. йагу вегайи бо (боз),
мийом, ма-да қалавури нағз-ай.
2018. ть-ра нағфтайсай, ҷаҳт-
-ъш мекънъм.
2019. чор бьзи дига болойи
метъм, ки по-м ҳуй шава, йа
сь бьрам.
2020. ай ҳаму дерав халос
шием.
2021. охи, мън ала дина руз
пъл додъм-ът: мундайсай.
2022. чамза ше, ки майлс
меша, чанг кайишас(т).
2023. у вах да чуши (байни)
Сибир бьдем.
2024. йа мусәфед-ай, ки аҳ га-
пи у дур намеша.
2025. бьсийо халқи чанҷоли-йай,
ҳар руз хьчкьнобъзан-у қатпа-
қат-ай.
2026. у ҳуй дод// кард, кор
кайесай.

2027. погнаа да пиркази хезундан каан-ку, Вайдара-ра.
 2028. ма-ра ба уца-ра намуна-да.
 2029. хай пьли хум мегрифта бьдастан-да, рабочико.
 2030. бо (боз), да хуна хундаи-стан-ку.
 2031. лави хьд-ш-а гум ка-аст.
 2032. хум гашта бьдасте-да, мегум хуна-да наместода бь-дасте-да?
 2033. сь бат мегъзаруне, ал-батта-ра.
 2034. уца рафта-дам гире, не-ке афтом мезана-ту.
 2035. рости Истони-ра дида бь-дасте.
 2036. паго чой Мьло-да бера-ха мекънем.
 2037. шам хамута чьхт исто-дем, шамол кайем.
 2038. зан-ъм-да бошпурт гириф-тъм.
 2039. акъ и сол-ам касабача мутари-йай.
 2040. навати мьн бьд, пода.
 2041. меъмуно, умаъдас, мо нийомаем, қати-му гав намезанан.
 2042. охи, акъ да бад-ъм зад, то кай-а чой хьрем.
 2043. и чи ко кааст, ки мевача//мечока.
 2044. чойхуна-ра хуб зеб до-дай-да, исто-ш ай Сиагълак бь-даст.
 2045. Давлат овардаст, Фиридаст, дийо-ра тахта-йай, акъ.
 2046. сагрини занак-да гандъм мундаст.
 2047. тала лав зааст, арқан-ъш-да муни, ки намебара.
 2048. бегайи мо умаа натунис-тем, чав бод доштем.
 2049. и чойники Зьбайдыло пь-ри чой-ай.
 2050. ай хирман охирин мий-омадагист.

2051. Сайгози, ку бийо, бай хамича-ра.
 2052. дарзахо-ра сар ба сар муни, борун намезгара.
 2053. да зимистун барфьн-доз қаді пориса мебъроја.
 2054. и-ра хай-ъш накъ, мун-ъш бьрава.
 2055. охи, саро кьнем, шапо-шап кийесам-у хиш ки тийор шава.
 2056. ба қавли уо ича шаш калкос бьд, неке йак калкос каан.
 2057. мошин таптуври беста, бенавбат меша.
 2058. ай рузи мийнат-му ги-рифтан-у ба бачо-ра додан.
 2059. нав мьн девол-м-а се-федеволлак (сепоса задан) каам.
 2060. барой хаму дь гулак оча-шун-а баре.
 2061. хаму дь дьхтар-а болой хат кьне.
 2062. агар имкомийат боша хамича мактав кьне.
 2063. чой хов-да лъви метан (чуби нимсукта), ба (баъд) ша-тачанг каан.
 2064. хамика сим кааст, ки рафтан намемуан.
 2065. охи, да бало рьс шидем, болойхати (руйхат)-шун мак-тав-да-й.
 2066. мьн бачос-м ба понзда-хум-а ройи мекънем, мактав.
 2067. чор руз бад (баъд) хун-дано файсал мешава.
 2068. ай, зуқун-м-а бьбуран, ройи-ш намекънем.
 2069. мьн-а кор-ъм хамика лав-ай, ки...
 2070. ай талабахо хама-ш-а ройи мекънем.
 2071. делахо-шун-а ба хьд-шу бьги, хуч кь (н).
 2072. насиба бьдаст, набоша хамикайе фойда дошт, ки

2073. у дьхтар-ъм да чордах-ай, кори хуна-ра хаму: кайе-содас, агане мьн индивалити дьйум.
 2074. сумка-т-а баръм-ъш, шимо-ра мега.
 2075. чие кам, қаді банди по-м вьрам-ай.
 2076. қадди тирак мор парид, бари дар-да зад.
 2077. хунагийи мо бийо ча-қун-ай, дарав мепаз.
 2078. и хуб-ай, ки ниғахбин мекънем.
 2079. барой шимо хушвах ша-ве, йа бай-ту мехунъм.
 2080. и хичра-йай, барой ме-муно.
 2081. мь у-ра мийонбьр мекъ-нем.
 2082. бачахо мьн-а гаврида (ихота кардан) гирифтан.
 2083. замбьро гавридан, хи-ча-шун-а.
 2084. мьн чийонгашта одам-ъм, хичи сир-ш-а намедунъм.
 2085. ба руз шидан-а соъ ати чор мийа.
 2086. ай бододари ба ноҷай (остона) дар мийа, сари чога-да мереза.
 2087. йа дьс санги дийора медидем, рехт хамара лэгат кад.
 2088. Нози а-ра йа санг зад-ъш, да китъф-ъш зад, чонози кайисодай.
 2089. дь вега шид, хамуца қати бача-ш бьрафтак, хаму сь.
 2090. ай ича у су хьд-ъш ширин-ай.
 2091. хичи-ра намебинъм, не-ке дил-ъм вахъм мекъна.
 2092. саро кьнем, дига ма-ра сьроғ накъна.
 2093. мьн акъ да ноҷай хунай халим бьрам, чико кьнем.
 2094. йа сол-дьвоздак мох дийо-йа кор-ш-а кад, вохима лэгат-ъм каай.

2095. чорта санг галтид, ки одам хуч-ъш каа-ш наметуна.
 2096. хар касе хаст, ки мьн-а тарс додейстай, бькуча гуфта.
 2097. ай сар-ъм варьса (саробон) накъна, ки ба хаму Шомансур-а мерам.
 2098. дьхта хеш-ъм да Шоман-сур бьдастан.
 2099. мьн акъ ба хьд-ът ма-лум, мьн рафта натунъм.
 2100. нумози шум халав уна мийом, хич и сир-а намедунъм.
 2101. ай тувриги болодори санг мебора.
 2102. шам қати-м амраги ме-кад, бийо хум мешид, охи хиш кас надоръм.
 2103. ина хами йанга-мун-ай, дь гулакак дора.
 2104. йа чундорак ай тегай эеранго сангшап мекъна.
 2105. хамай хамин-а қарори каа рост каас.
 2106. ба хақи хидо шистам, ангр-а.
 2107. бачай мьн-а чавов кь-на, гьфтам.
 2108. и бало-ра бардошта кь-на, мьн бача-м-а ройи-ш кьнем.
 2109. пагойи руз ов чуш-ай, нимруз хьрда-ш немешава.
 2110. ага ба мьн-а айти би-родари банди, мьн харқинара-йум, чийонгашта-йум.
 2111. баҳазур биши бача, чор-та гав бьзанем.
 2112. ба хьд-ш-а да по-ш печундас, дидъм қадди банди дьст бьдаст.
 2113. кавг мардъм-а хьрда-ш наметуни.
 2114. охи халавуна шидем, бийо хадаха-йем, хадир мерем.
 2115. кумур суктайсодаст, а кавгча даха-ш хун сар мекъна-ву ай ташнаги-ра тосак (таш-на) мезана (чон меканад).

2116. ба тирамоҳо-ра кам г мебаръм, хуна-т.
 2117. охи ҳалавуна-йе, ага-не бисйор бйнависи меша.
 2118. у да қаривгитий хуна-ш-ай.
 2119. ба со^сати дъ-ра ^иила мерасем, уча.
 2120. шимо мън-да таҳдуч несте, меҳмун б^ийа, з^ийода-тар хърсан мешам.
 2121. шаш сум гулако-м-а метан, давлат.
 2122. ай қандой чэчикйи ҳар-ту бьхъре, охи, у тьомил до-ра.
 2123. б^исйор чурай вайру дошт-да, ба (баъд) ҳарчи хъ-до йа мо^л ма^н-ъш каан.
 2124. и сол хундай^исодас.
 2125. ^иилм б^исйор чизи қи-мат-ай.
 2126. йа почо зан доштас, ба шькор рафтас, ай чаҳман-ди зан-ъш дарак доштас.
 2127. хъд-ът вайру нависи, мо-ра чи?
 2128. мо дарс т^ийор кардей-стодем.
 2129. да на^исъндаҳр к^илети наййа.
 2130. хунадор шидем-у бад партофтем.
 2131. ку бе, мън ай панҷоҳ-ъм шер нагуфтем.
 2132. у ва х увар-уш ни-го мекъна, ҳама-ш да калай ҳаму дьхтар-ай.
 2133. ҳами сола-ра мо-ра кьли (тамоман) йордам кь-пе, дьхтар-ъм хуна.

2134. ҳаму дьхтарак-и-а дэст-у пэнча мекъна.
 2135. тоб бэҳора ба пешу мак-таш гудак-у чудак-ъм қати кучида меръм.
 2136. апа-м қори-йай, чанг-чанг (хира) мебина, бо (боз) наген, ки дьруғ мега.
 2137. йа гулаки тарък (ча-вон) дорем, авали бухор-а ку-чида мерам.
 2138. уна укақ-ъш дьхтар-ъм-ай, икак-ъш хорзо-м-ай.
 2139. коргар-му ҳрли эалай-содаст.
 2140. ^иъмр-ъм-да х^измати давлат-а кардам.
 2141. йаке марселун суми по-ш-да мезана, чоғар (чорпоя) мемупа.
 2142. ийо мън-а маҷмър кай-есодан, ай с^еһ ар ^иоза гьфтай-сам.
 2143. хай, баи бачаҳр-ра бь-гу.
 2144. хийоли Чура, ки даҳа-ни пилефта (пургуй)-йай, ме-га.
 2145. халифа руган т^ийор ка-йисодаст.
 2146. мън ба вахте ки зинда-йум, хизмат-тун-а мекънъм.
 2147. ай зэмини Сута, дам-дами (пахлуи) йола хък раф-тайесодас(т) уна д^ийор-ай.
 2148. кърчак-а лав и бьнғ м^ийори-ву барф-а калапойи ме-къни.
 2149. баде, ки камун-а чиқи-ди-ш осмун-да о^ивоз-ъш ме-бъройа.
 2150. мегарда-мегарда руйи динийо-ра (чийон-а) танга шоре чой-да места.

П О Р В О Ф

2151. силос ки сар шава, ав-вал ай мо сар мешава.
 2152. и мардак мардаки зьр-ай, намейора.
 2153. Чорвоғ ном-уш бьдаст-у Парвор лақаб-уш каан-да.
 2154. дар авалҳо пеш ай ҳукумат чи хел рафтор бьд, ки ҳарчанд киштукор мекардан, бо (боз) мардум гишна мемонд.
 2155. да жалқ назар ба пеш осриш-аш бисйор-ай, и чойхъ-ри, и маишат, ино дида наме-шид.
 2156. ҳаму рузо-ра ма хъд-ум дидум.
 2157. хай, бад (баъд) мешна-вем-уш.
 2158. ҳама да йа ^исиморат зиндагони мекаан.
 2159. хъд-ум нуҳ маротиба ба қади дараййи Сорбоғ пий-ода рафта омаем.
 2160. а ^исумдам мехестем, ба намози шом-а мерасидем.
 2161. карасин миййа, нъмък миййа.
 2162. тамоми зиндагии халқ да пеш-уш тийор-ай.
 2163. Һозир-а вақт-а ба пеш мукриси кьнем, ҳазорҳс мароти-ба Һокимати Совети ^иодил-ай.
 2164. гьфтан, ки шумо мере, хавар мекъна.
 2165. мёмон ақиб мемона-йу рафиқ-уш ба о^иварқ меша-ва.
 2166. ришойи пешта ма^илум-да.
 2167. кунда-ра мемона-йу хъд-уш ба қоқй-ра меройа.
 2168. ҳами ду дарза ҳезум-а бьте, пул-ш-а метем меган.
 2169. ба хъд-уш ба дас мехъ-ра-йу асп-уш бедарак.
 2170. се по-ш да шох мечас-на-йу йа по-ш рьс мемона.

2171. рақи пошоҳйи у вах ҳами хел вайрон бьд.
 2172. Һозир сохти оҳина (ои-на) кааги.
 2173. ин ҳар кор мекъна-йу, и каа-ҳам метона.
 2174. доштан, неки вай-а да кьчо медодан.
 2175. одамоне бьдан, ки да йа мьрғ му^итоҷ бьдан, вахти куш-беги-нда.
 2176. ҳрли ба ҳаму Самарқанд-а чор со^сат-а раҳ каас, ^иуку-мат.
 2177. да халқ ^иилм набьд, у вах.
 2178. наййа мийовардан-у са-ро-шон-а турошида қалам мека-ан.
 2179. ҳишка наметонист, ки бе-дарак по мони, зьминҳо да дас-ти қисми одамо бьд.
 2180. ма хъд-ум йо бистудусо-ла бьдум, йо бистусесола, йо зийотар, ки ай мийон монда бь-дум.
 2181. вай намерава, ҳрли ме-ройа.
 2182. мън медонум вай-а, ин ҳақиқат-ай, бе ҳақиқат нестай Һозир.
 2183. Хилмони не-йу ^иилмони меғфтан пеш вахт.
 2184. маза-ву паза дора кь, не-г^и ширини-ш дига-йай.
 2185. мо пойиз-да бьрем, бе-пўл мерем.
 2186. пугойи пьхтан, ма гьф-тум вах не.
 2187. хъб каам омаам, агане дер кай.
 2188. Ҷайри замин-уш дига бьд.
 2189. калони ҳа. ч. Қьрогегин да ҳамича гьзашта. ч.
 2190. Һозир халқ дьравидесто-дай.
 2191. да кити^иф-ут мегири, ме-гарди.

2192. ҳамин-а гъш каа, ҳа-
вай ба хотир-ум ома.
2193. ай мо болота(р) йа
қишлоқ бѣд.
2194. вай-а ай хуби-ш-а
оми Лърд меган.
2195. узбако-йам *h*офизи
наъз-ан.
2196. духтур-уш бърдем, на-
хобид, ома, баройи ҳамуқа
омаам, - мега.
2197. пеши ма бийойа.
2198. то ҳами чиз-а нахри,
дига чиз намеийойа.
2199. йати ҳаму рафтаи-у зъ-
мин-ш-а кандай.
2200. тирамо мера, ки да то-
ри дърахт йата мъндаст, ха -
лос.
2201. ба баҳор рафтас-у шох-
ча-ш-а оварда пайванд кааст.
2202. ма да Самарқанд хъд -
-ум дъдум.
2203. дута шофир ай сейум
баз да далини (води) Фарм
бъдай.
2204. пъшоко-ш-у муйи сар-
-уш ба ҳаму одами лат кааги
монанд бъдай.
2205. йачанти дига додаи-у
бърафтаи.
2206. кансер тамом шава ҳо-
ли мерем.
2207. йа моҳ тъ боқи-ш (ни-
гоҳубин кардан), фарбе шиде
мерава.
2208. гарм боша да ҳавойи
соф бисйойа фър мегарда, мейа.
2209. шир хърда наметонум,
руған хърда наметонум.
2210. ай мън боша и-ш, ма
ҳами чойкаши-йа бъсйойа дуст
медорум.
2211. йа чой овард, ҳамчунон
буйе мекъна, ки ҳич хърда нашид.
2212. мийонум бъсйойа дарйоф -
тай хъд-м-а.
2213. ма йа асп афтодум да
вақт-аш.
2214. ҳичи ҳуш-ум наканд, вақ-
ти бачаги-да.
2215. ай шумо фоти^hайи Хил-
мони-да пурсидан.
2216. мо да ма^zалайи шъмо
уфтодем.
2217. бийо ширчой бъху, ки
да ва^zда вафо карди.
2218. ба (баъд) меган, ки
акъ бравем.
2219. и бача меҳеза, ки қиш-
ка не.
2220. мийойа, ки да йа сойа
гапхъри кисан.
2221. у пошоҳо пошойи *z*одил
набъд.
2222. дар-а ҳуй менан-у да
урдаи пошо медъройан.
2223. ҳаф сол-уш рафтаи-у
се сол-уш мондай.
2224. бо (боз) реза-т кадум,
да пеш-ут мондум.
2225. ин *ow*-инда тур-да гиф-
та намешава.
2226. мън асақол бѣдум, ҳаму
вахто.
2227. вай мудире магазин-ай.
2228. дар-ша-а ҳуй кад, даро-
маам.
2229. у ваҳ уқа ғавс набъд.
2230. ҳоли ҳаму бачаҳако
соз-ан.
2231. ҳамуқа гапе, агане чи
вай.
2232. чойе, ки ҳаму дафа ги-
рифтаи, буйи совън кад.
2233. чор бача доштаст-у хъд-
-уш зинда.
2234. мусофед ҳамуқа гъфтаст-
-у боғ рафтаст.
2235. замони пеш-ънда ҳар
одам дута-сета дошт.
2236. ай қишлоқр бо (боз) на-
меийовем.
2237. зан-а бе чиз гирифта
наметонан.
2238. вай бача-мон заводи Ку-
қан-да кор мена.
2239. чидо *z*алаф бисйор-ай.
2240. и бъсйойа одами ваҳчоқ
бъд.
2241. ҳаму афтов чойи хум -
-ай.

2242. майда-чайда касал-да
кор фойда дора.
2243. да назар-ум ҳуй шиде
истодай.
2244. рафт, йа сол-ънда пас
умад, рафтаги дидаги-да и.
2245. акайи ма да раҳи раф-
таги-ш дига намеийойа.
2246. савдогаре мезгара, ки
ай таги *z*раами санг нолише
мебъройа.
2247. да қачава мендоза-ш-
-у ба хона-ш-а мебара.
2248. ма да тъ хизмати бъ-
сйоре кардам.
2249. ба ҳаму сабаб ма тъ-ра
намегирум, ки ма шу дорум.
2250. ба *ow*и хънук *ow*-уш
нагардони.
2251. пул-у мол- мегира-йу
ба и мардак мефърушан.
2252. и-ра мебару-йу ба дас-
ти пошойи мавлакат мети.
2253. шу-ш ай ка^zба мийойа-
-йу ба (баъд) зан-шаа мепур-
са.
2254. ҳар ки кина бо хъд къ-
на, хо бад къна, хо нек къна.
2255. йофта-йофта ҳаму майи
одам-а ба ҳаму шаҳр-а мийо-
ран.
2256. мо ай дасту қозӣ беҳо-
нумон шидем.
2257. мо ҳарчанд кадем, қабул-
-уш нақад.
2258. имсол маза-м нашид,
агане бо (боз) мерафтум, да
чойи хум бѣде.
2259. ҳоли чӯраҳо ҳаму чиз-
параст шидаги.
2260. вайо-ш-а ба дъст медъ-
равем, имруз *h*ашар бѣд.
2261. тоза надъравидийан ҳаму
ҷаҳо-ра.
2262. ҳаму зъмин-а мезана, ба
(баъд) чанде бъраса тақрим ме-
на.
2263. шав да ҳеча-ш ба қап-
-уш къни меқани, неки бисйор-
-ай бълбъл.
2264. мо ҳич ба калхосчиҳр
починас надорем мо рабчиҳем.
2265. алаф бъсйор-ай, сад
банд мешава.
2266. мо Шибари та рафтем,
мардум ба Шибари боло рафтан.
2267. у ваҳт Намангун бисйойа
о^wот бѣд.
2268. зовут-ънда ду руз исто-
дем.
2269. бозор гирдогир девол
бъдавдас.
2270. *h*озир халқ дъромадас-
тодай.
2271. ай ҳаму дарвоза дарома-
довдем, ки дарвоза-йа баст.
2272. ҳамитаре, ки оча-т ай
нав соҳтай.
2273. ҳаму-ра кофтуков каде
дид.
2274. кала-ш-а гирифтӣан, чой-
хоначи дарак найсофтаи, овардан
да *h*укумат *z*супоридан.
2275. и воқе^zа да хъди Наман-
гон бѣд.
2276. мо ҳаму ма^hал рафту-
омад доштем.
2277. одамойи Марҳамат, Аса-
ка, Кафтархона, Учқурғон қаро-
тегини-йай.
2278. ҳаму вақто мо Учқурғон
бѣдем, нуне-мон додан, ош-мун
додан, хърдем хобидем.
2279. мурғ чин задошуд, ки
хестем.
2280. Бухоро-ра *h*укумати шу-
ро гифт.
2281. кори ғайриша^zр чи даркор
-ай, неки одами беақъл бѣдай.
2282. ай ҳисоби фарбеги-йу ха-
робии гуспан мешава.
2283. порина иғоти дута-сета
овардум.
2284. да иғболи шумо ма меши-
дум, шъмо-ра мебаровардум.
2285. йа дута-ш мърд, къштем
хурдем-шон.
2286. то *h*озир гуспанд-ам
ба ҳисоб нагирифтаст, порсол
кам сипоридаст.

2192. ҳамин-а гъш каа, ҳа-
вай ба хотир-ум ома.
2193. ай мо болота(р) йа
қишлоқ бъд.
2194. вай-а ай хуби-ш-а
оми Лърд меган.
2195. узбако-йам *һ*офизи
нағз-ан.
2196. духтур-уш бърдем, на-
хобид, ома, баройи ҳамуқа
омаам, - мега.
2197. пеши ма бийо^йа.
2198. то ҳами чиз-а нахри,
дига чиз наме^йо^йа.
2199. йати ҳаму рафта^й-у зъ-
мин-ш-а кандай.
2200. тирамо мера, ки да то-
ри дърахт йата мъндаст, ха -
лос.
2201. ба баҳор рафтас-у шох-
ча-ш-а оварда пайванд кааст.
2202. ма да Самарқанд хъд -
-ум дъдум.
2203. дута шофир ай сейум
баз да далини (води) Фарм
бъдай.
2204. пъшоко-ш-у муйи сар-
-уш ба ҳаму одами лат кааги
монанд бъдай.
2205. йачанти дига дода^й-у
бърафта^й.
2206. кансер тамом шава ҳо-
ли мерем.
2207. йа моҳ тъ боқи-ш (ни-
гоҳубин кардан), фарбе шида
мерава.
2208. гарм боша да ҳавойи
соф бисйо фър мегарда, мейа.
2209. шир хърда наметонум,
руған хърда наметонум.
2210. ай мън боша и-ш, ма
ҳами чойкаши-йа бъсйо дуст
медорум.
2211. йа чой овард, ҳамчунон
буёе мекъна, ки ҳич хърда нашид.
2212. мийонум бъсйо дарйоф -
тай хъд-м-а.
2213. ма йа асп афтодум да
вақт-аш.
2214. ҳичи ҳуш-ум наканд, вақ-
ти бачаги-да.
2215. ай шумо фоти^һайи Хил-
мони-да пурсидан.
2216. мо да ма^залайи шъмо
уфтодем.
2217. бийо ширчой бъху, ки
да ва^зда вафо карди.
2218. ба (баъд) меган, ки
акъ бъравем.
2219. и бача мехеза, ки ҳиш-
ка не.
2220. мийо^йа, ки да йа со^йа
гапхъри кисан.
2221. у пошоҳо пошойи *з*одил
набъд.
2222. дар-а ҳуй менан-у да
урдайи пошо медъройан.
2223. ҳаф сол-уш рафта^й-у
се сол-уш мондай.
2224. бо (боз) реза-т кадум,
да пеш-ут мондум.
2225. ин о^в-инда тур-да гиф-
та намешава.
2226. мън асақол бъдум, ҳаму
вахто.
2227. вай мудире магазин-ай.
2228. дар-ша-а ҳуй кад, даро-
маам.
2229. у вах уқа ғавс набъд.
2230. ҳоли ҳами бачаҳако
соз-ан.
2231. ҳамика гапе, агане чи
вай.
2232. чойе, ки ҳаму дафа ги-
рифта^м, буйи совън кад.
2233. чор бача доштаст-у хъд-
-уш зинда.
2234. мусефед ҳамика гъфтаст-
-у боғ рафтаст.
2235. замони пеш-ънда ҳар
одам дута-сета дошт.
2236. ай қишлоқр бо (боз) на-
мейовем.
2237. зан-а бе чиз гирифта
наметонан.
2238. вай бача-мон заводи Ку-
қан-да кор мена.
2239. чидо *з*алаф бисйор-ай.
2240. и бъсйо одами вахчоқ
бъд.
2241. ҳами афтов чойи хум -
-ай.

2242. майда-чайда касал-да
кор фойда дора.
2243. да назар-ум ҳуй шида
истодай.
2244. рафт, *й*а сол-ънда пас
умад, рафтаги дидаги-да и.
2245. акайи ма да раҳи раф-
таги-ш дига намайо^йа.
2246. савдогаре мезгара, ки
ай таги *ф*раами санг нолише
мебъро^йа.
2247. да қачва мендоза-ш-
-у ба хона-ш-а мебара.
2248. ма да тъ хизмати бъ-
сйоре кардам.
2249. ба ҳами сабаб ма тъ-ра
намегирум, ки ма шу дорум.
2250. ба о^ви хънук о^в-уш
нагардони.
2251. пул-у мол- мегира-йу
ба и мардак мефърушан.
2252. и-ра мебар-йу ба дас-
ти пошойи мавлакат мети.
2253. шу-ш ай ка^з ба мийо^йа-
-йу ба (баъд) зан-шаа мепур-
са.
2254. ҳар ки кина бо хъд къ-
на, хо бад къна, хо нек къна.
2255. йофта-йофта ҳамайи
одам-а ба ҳами шаҳр-а мийо-
ран.
2256. мо ай дасти қози беҳо-
нумон шидем.
2257. мо ҳарчанд кадем, қабул-
-уш нақад.
2258. имсол маза-м нашид,
агане бо (боз) мерафтум, да
чойи хум бъде.
2259. ҳоли чурало ҳама чиз-
параст шидаги.
2260. вайо-ш-а ба дъст медъ-
равем, имруз *һ*ашар бъд.
2261. тоза надъравидийан ҳами-
чаҳо-ра.
2262. ҳами зъмин-а мезана, ба
(баъд) чанде бъраса тақсим ме-
на.
2263. шав да ҳеча-ш ба қап-
-уш къни меқапи, неки бисйор-
-ай бълбъл.
2264. мо ҳич ба калхосчихр
починас надорем мо рабчикем.
2265. алаф бъсйор-ай, сад
банд мешава.
2266. мо Шибари т^а рафтем,
мардум ба Шибари боло рафтан.
2267. у вахт Намангун бисйо
о^вот бъд.
2268. зовут-ънда ду руз исто-
дем.
2269. бозор гирдогир девол
бъдавдас.
2270. *һ*озир халқ дъромадас-
тодай.
2271. ай ҳаму дарвоза дарома-
довдем, ки дарвоза-йа баст.
2272. ҳамитаре, ки оча-т ай
нав сохта^й.
2273. ҳамара кофтуков када
дид.
2274. кала-ш-а гирифт^йан, чой-
хоначи дарак найофта^й, овардан
да *һ*укумат супоридан.
2275. и воқе *з*а да хъди Наман-
гон бъд.
2276. мо ҳаму ма^һал рафту-
омад доштем.
2277. одамо^йи Марҳамат, Аса-
ка, Кафтархона, Учқурғон қаро-
тегини-йай.
2278. ҳаму вақто мо Учқурғон
бъдем, нуне-мон додан, ош-мун
додан, хърдем хобидем.
2279. мурғ чин задовуд, ки
хестем.
2280. Бухоро-ра *һ*укумати шу-
ро гифт.
2281. кори ғайриша^зр чи даркор
-ай, неки одами беақъл бъдай.
2282. ай ҳисоби фарбеги-йу ха-
робни гуспан мешава.
2283. порина *н*готи дута-сета
овардум.
2284. да иғболи шумо ма меши-
дум, шъмо-ра мебаровардум.
2285. йа дута-ш мърд, кыштем
хурдем-шон.
2286. то *һ*озир гуспанд-ам
ба ҳисоб нагирифтаст, порсол
кам сипоридаст.

2287. ай михайники озоод-уш каан-у бо (боз) раис каан.
2288. и-ш кабът-ай-у у-ш памил.
2289. не, чойник-а шиштодем.
2290. замини мо кам-ай, ай у бисъюр.
2291. нозир ҳаму куҳ-ьнда чой йакум сорт-уш набоша, на мехърем.
2292. Раиматшо-ра гифтем ай чо-ш.
2293. даҳмардо ть-ра қабул на-кадан ба рафтан-а.
2294. ин-а мо дидем, пешаки гьфтем, намешава.
2295. шар-шар (тез-тез) помил-а бькаш.
2296. рафида-ра бийор ба ма-ра.
2297. дьхта калушойи ма-ра бийор.
2298. ҳами гилосо-ра барҳам додай.
2299. на ови хьнък-ай, на ови чуш.
2300. замини шьмо бьромадав-дем, ки йа мошин рафт.
2301. зан Душанбе-да гаштисо-дай.
2302. ай йанвар ису мо дарак надорем.
2303. йа бега фирма рафта чи-қа кор йофтай.
2304. заклучени духтур надош-тавдай.
2305. камисийа-йа калхос рой-и кардовьд.
2306. муханизасийа ҳақиқат ме-дона.
2307. ма Ҷаспакі бьдум, ки Раим омада шьд.
2308. мо да нуки шухо давр мегардем.
2309. Аминбек вай кор-а һақ мебара.
2310. чормағ-пормағ ҳамаш да һисови ҳаму-йай.
2311. баройи Маһмуд бисъю чанҷол каан, неки ҳичи гапе не.
2312. у бачаҳо гьфтан, валай бис кас боша метум-уш.

2313. сарфаро (сарфаҳм) наме рава.
2314. йа сол шид, ма ҳами хел мешнавуем.
2315. да у файрод ма-йам бь-дум.
2316. ийо Ҷарза надода бь-дан, бечораҳо.
2317. чойи сийо мехъра йата?
2318. имруз тилфон қати фай-рот кардовьд.
2319. лавлаву-т-а вархърди?
2320. и-ра чавов додо вьд-у ба (баьд) зан гифта бьдай.
2321. қаври и-ра барвахт кан-довдай.
2322. Ҷарм-да-йам рангин (рентген) бьдагист.
2323. пеш ай армия-йам йа зан-уш додовьдэм.
2324. ҳичи нахондай, ҳичи на-медона.
2325. пьст-уш зоҳир мешава.
2326. и вах, додар, дига фар-қе надора.
2327. пьр-ай, чангало лав за-дай.
2328. тавалуди сол-а нига ме-кьна вай.
2329. йа бачайи кадаги-ш пон-здата кад, соли дига биста шид.
2330. Ҷартепа албата хушов-ай.
2331. чизе, ки бьфора ай ҳа-вайо-ш бьху.
2332. саги бьшранг (гаранг), боша гург не-йу руба мебара.
2333. кьни мошин-да бастум, ҳар боре дака мехъра, мошин мечумба.
2334. хоҷаги-шеа намедонум, да дарун мундовьдэм.
2335. ду синф-ай, да ҳамуча то синфи чор-ай, ба фикр-ам, ҳамаш тоҷик-ай.
2336. и истохони мактав-ай.
2337. и-ра баройи искалоди магазин сохтовьдан.
2338. пьгаҳи мезана, вегаҳи дига вах-да моҳи намедава.
2339. пенсионер-ам нестем-у малим-ам, калхосчи-йем.

2340. у мардак-ам хела дак-лат кад.
2341. ҳр, Порвог анча бьл-анд-ай.
2342. ба қати-ш бьрафтаст.
2343. пьгойи бача сурфа-йа гирифта пеши оча-ш овардай.

2347. чум, кадом асър бьнийод шьдаги-йай.
2348. да арқан-ьт мегъри ме-рай.
2349. шофиро ростакі рафта ра каан.
2350. пул-шу бьтим, ба (баьд) мийом пеш-ту.
2351. ала, саро кьнем, магам бестем.
2352. йа дь-се касабі зур-а ҳамийо гьрифтани-ш.
2353. ита ки сел бьсйор шид, ба (баьд) ута гид.
2354. ҳамича чор сол кор ка-ай.
2355. банда чико каа метуна.
2356. чор бача-м һайот-ай, чорта-ш мьрдаст.
2357. бача-м ай и хьрд-ай, дь дьхтар-ам хунадор-ай.
2358. ба вега-ра борун мебори-даст.
2359. мо ай қьшиоқи таанги-йем.
2360. ҳуй ку, ма бьрам гелос чинум.
2361. ҳами ҳин-да хьнък меша, иҷао.
2362. хонай мьн бьсйо чо-ш срез-ай.
2363. Ҷара токо-ра ругардун каан, бо (боз) ҳуч-шу (и) ка-ум.
2364. йа хели дига-ш ҳастай, неки хираранг-ай.
2365. Ҷарм-да норасида Ҷера-ҳа меши.

ДЕГАЙ

2344. да таги дегча камтар авқот мондай-у дегча-ра алиш кадай.
2345. ин рос мега, йо дьруғ мега?
2346. мьн дигаро-ра намедо-нум, хьд-м-а медонум.
2366. дь Вор шархърдем.
2367. дь возда руз рафтем, шаш кило зьйот каем.
2368. варам мекад, пуст-а ка-вок мекадаст.
2369. бьши, шурво бьху; ба (баьд) мери.
2370. носкаду-т-а ма-ра, бька-шум.
2371. да руйи санг наши, ки дьхтаро нөмегиран-ут.
2372. ку бин, тийор шиаст, фа-тир каесодийан.
2373. пул-мул тийор шиаст?
2374. институт-ьнда дохил ши-десодан, и хов рафтаст.
2375. педучилиш Ҷарм-а тий-ор каам.
2376. пила соз рафтайсай, руш-қа дьравидайсем.
2377. ҳич Ҷумеди пьршави-ш ҳастай?
2378. и калхус иҷро накьна, пи-лон ақиш мемуна.
2379. албат, пила-ра бьт мека-агисте.
2380. биргат-му пилон-а иҷро кьна, фахр каестем.
2381. ба Комсамолово-а чил киломитир мундаст.
2382. инча ва тариқи ҳавз-да
2383. и гап-а гуфтовьди-ку?
2384. вега ай райун умаум, ки қати һоким шиштаст.
2385. вега ҳами ҳин-да льх-чидаст.
2386. чақон-уш кь, мемуно-да.

2387. гелос фармундум, *Һозир* мийоран.
 2388. гусала мийонбър рафтай-саст.
 2389. *aw* қот-мун-а мундем, пеши шимо умаем.
 2390. ага бѣпаза, мийорем мехърем-шу (-уш).
 2391. бас-уш каем, нѣмехърум.
 2392. *йа* қоп тѣранг бѣдаст, *йасуми* фѣруктас.
 2393. нисп-ѣш каай, пѣхтаги-ш-а фѣруктас.
 2394. кудак тарбийи давлат-а мехѣра.
 2395. ку бин, шурво тийор шидаст.
 2396. агане бефара шиди *wo*шен бас-шу кѣнем.
 2397. мѣн хѣшгелос-ум, уқа ма *ε* не нѣдора гелосо-ш.
 2398. иқтийот каесодаст, ма *ε*-лим зушон-ш-а.
 2399. гилос-а *ε*е заде-да.
 2400. вохърд шид, бозор-ѣнда.
 2401. *ғара* мо утарй *гaw* -а нѣмедуем.
 2402. *йа* гапе кѣне, ки бѣнависан бѣраван.
 2403. Хумдун дига хел гап мѣнан.
 2404. гулакой мо дига хел-ай.
 2405. мо асли ай Кулов бѣдас-тем.
 2406. *йа* бари ас биргати као - сум, *воре* нѣмекънум.
 2407. нав хондасовѣдем, ки лухкавой омад.
 2408. чойник ай *ҳами* бѣдаст.
 2409. бийо чой-а бар дам кѣ.
 2410. *гaw* гел мехѣра, хѣд ба хѣд.
 2411. мо да *ҳами*ча катта шидем.
 2412. *Һойитийо*-ра *war*хѣри, *ачaw* хел *гaw* мезана.
 2413. мо ба *Ғарм*-а мерем.
 2414. *ҳаму* *ҳин* ай мо бѣд, Порт-Артър.
 2415. хѣдо кокбот-ту кѣна.

2416. Шѣр кѣдом китов -а тамошо кааст, *гaw* и ганда бѣдаст.
 2417. *ҳаму* асп-а *ҳичи* *ow* доде?
 2418. да руй бѣнг-ѣш гандѣм афтов кааст.
 2419. у гандѣм ай Маҳмалой-ик-ай.
 2420. *йа* дѣст ума бѣд, ба қап накаем.
 2421. *ҳейла* радийо, хондайсо-даст.
 2422. зардолу-ра бари олича пайван кай.
 2423. димоф-ѣш суктай, нрша (набошад) мийомад.
 2424. тайи каш (бағал) кѣ дѣйор (намоѣн) нестай.
 2425. ай *w*ехи ру-ш-а уқа нағз *гaw* мезааст.
 2426. ба ича дига *чо*-да сел залал каай.
 2427. *йа* *aw*суна бѣга-м мешава.
 2428. ба *ҳърмати* хѣдо сѣ *h* ат мешай.
 2429. гуфтайсодай, *ҳами* *ҳрле* хондайсодаст.
 2430. баҳазур, мехунум-у *w*оре ки *наw*ишта наметунум
 2431. *ҳоли* *чанг* дохта мехунум.
 2432. *ҳоле* *ҳами*ча мийа.
 2433. паси *деw*он-да *ҳуй*-уш мекънан, мѣнавсан.
 2434. *ҳами*ча *туғри*-ш мекай, мешънидем.
 2435. *қан*-т-а бѣху, *йагон* *гaw* зан, *ҳайфине* тѣ.
 2436. ку *aw*суна бѣгу, *ҳами* *ҳоли* менѣвиса.
 2437. *ҳуй*-уш ку, *йезма* бѣдас-тай.
 2438. дина тофтодум-уш хеле пеш рафтовдудаст.
 2439. *чи* мегуй, *чи* медуни *ҳичи*.
 2440. шикам-ѣш дам кааст, гарда-ш борик.
 2441. *йа* майда шикам-ум лат хърдаст.

2442. гѣндѣш *чик* *чик* каестаст.
 2443. да пѣшта гуспанд-ѣ бѣзо хуй.
 2444. *руған*-уш арзун бѣдаст.
 2445. *йаг* *сон*-ѣнда шас тиң мера.
 2446. бозор *war*дошт зам кѣ, *наw*ардош кам кѣ.
 2447. бо (боз) мийа *af*сус мехѣра, *ғуса* мехѣра.
 2448. *йа* пар-ш-а гулако мешиштан.
 2449. *ҳами* *ҳоле* *туғри* гуф - таст, ки саро шид, *нохуб* шид.
 2450. *и*-ра *чaw*и пахлунак мѣган, сук (*қилоик*, *қaw*ак) надора.
 2451. ба *фиҳр* *ғута* мезане, хондаесодас.
 2452. *боwо*-ш мегем, *ота*-ра.
 2453. *қил* метанан, ба (*баѣд*) *каw*г-а мегѣран-ѣ *ҳалол*-ѣш мѣнан.
 2454. *Һакими*-да нише *w*аки *лаw* заай.
 2455. модакаwг *қати* мастак-а *чанг* мехѣронан.
 2456. *йа* чой ба мѣн-а бѣйор.
 2457. мо ма *ε*лим-а *war* на-мехърем.
 2458. дига бас каа-ш нѣметонум.
 2459. бѣсийо барвах мехуна, *шaw* китов мехуна, *оча*-ш дѣ *ε*о мекъна.
 2460. *Кангибозор*-ѣнда *war*хърдудем.
 2461. се соли бут мешава хонанги-ш *йа* кѣсали-да задаст.
 2462. руйи дил-ѣш тѣраппаст мѣпара.
 2463. радийо-ву ва *ε*аст-у *чѣ*ғир бѣшава, соз меша.
 2464. вахти дѣрав мѣбарум-ѣш, *йа* одам омадѣсаст.
 2465. *йа* руз мѣрдай тийор шид, гулако *w*онидан.
 2466. неке гулако *ғам* метан.
 2465. *йа* дѣхта *қариw* мѣр - дайстай.

2466. неке гулако *ғам* метан.
 2467. *йа* дѣхта *қариw* мѣр-дайстай.
 2468. *йаг* мо ма *ч*бураки дѣх-тѣр-ѣнда ма *ε*н-ѣш каум.
 2469. *ина* *йа* мусѣфет умад.
 2470. мѣн кѣшткорй кѣнум, у мардак умааст.
 2471. давоғат кашиди нахѣзе.
 2472. *ийо* да вахт-ѣш ай Кулов бѣдасем, *ҳами*ча-ра ватан каан.
 2473. кирмак баде, ки нимтан шид, барг-а нѣметона.
 2474. ай *исѣн*-а ба *усѣн*-а шохмола мераф.
 2475. *ҳар* хел одам *Һърба* (*чурват*) *намекард*, ки *ғор*-да дѣройа.
 2476. пила да даври *Һѣкмат* ру зад (*тараққй* кард).
 2477. ба хърдан-шу(н) кардудан, тут-а.
 2478. *ийо* мѣвай хърдани бѣдас-так.
 2479. ай ширинй тут *Һавло* мѣпухтан.
 2480. ай даври *Һѣкмат* ича на-омада *w*удай?
 2481. бѣзбала бѣдай-да, вахт-ѣш-да.
 2482. у курпа дига-ай, курпа-чай дига.
 2483. тай поий дѣ одам бари.
 2484. кѣнасол *ҳавай*, то байдос-ш-а.
 2485. *вайо* арғѣшто-ш-а *наw*иштан.
 2486. лѣмба-ш-а (калон) *йан*-га-вѣ майда *ҳак*-ѣш-а келин мѣган.
 2487. акѣ, *ε*изатдорй-ш бѣхунй, *йазна* мѣги.
 2488. *йа* дѣхтари лѣмб дорѣм.
 2489. вахти тавалѣд шѣдани гу-лак пѣзачагир (доя) мешава.
 2490. у *йа* артис, ай Хоразѣм умадуд-ку, лѣмбтар-ѣш *ҳаму*-ай.

2491. и лъмбахо-ра тахсарі
(болишт) меган-ъ уво-ра тах-
сарича.
2492. **Э**олим одами дуно-ра
меган.
2493. апа (хоҳари калони) бий-
ор-шу, шахмат-а!
2494. ошпър-а истоҳо рос ме-
кьнан?
2495. и реша ас (асло) нову-
шави надорад.
2496. ба**д** бо орди сейум-ъш
мешава. дуруштор.
2497. сар**ч**ам**е** шудаги-ра "шу-
мо" мегем.
2498. ай ҳами магазин йа вах-
то г^ирифтодъм.
2499. рафти**ян**, ҳъчраҳо-ш-а
канди**ян**.
2500. ҳами қишлоқи **һ**алқарф
қати Бедак йови бъдийан (чанги
будан).
2501. пештаро да инчаҳо қал-
моқ (қабилан туркзабон) бъдай.
2502. мегум, та**е** аъб, сивет
кор намекьна?
2503. ай бофандагари пърсидан.
2504. е, мере, ака, ай намети-
ни?
2505. ай, қаланфури хум-а ме-
партови-ш.
2506. ба (баъд) утари касали-
-ра си**һ**ат меқьна?
2507. агар нахуни мъ**һ**мал ме-
мони (дармондан).
2508. да гардано-шу ҳар фир-
қай (хел) мъ**һ**ра-ра мебандан.
2509. йата, бовойи (падар) ҳа-
ми овардод ай Бъхоро, ба**д** да
ҳар хуна фир-ъш гардунд.
2510. къҳна шит, додар-ът ай
қандак хурдай, лаво-ш часпак
кардай (часпак шудан).
2511. гърифт **һ**исор-ум бърд.
2512. ай сарги Қаратоғ Самар-
қанд рафта**м**.
2513. ҳамай кор-му пийодаги
бъд.
2514. бә ҳами Қаратигин-а ба
ҳами Самарқан пийода омаам.

2515. мълло ай по зад, да да-
ми а**ғ**ба.
2516. ли**в**оси-ра пьштора мийо-
вардем.
2517. дайров кааги-ш-а ме-
гърифтан, чан одам-а гардани
роша-да мекъштан, дъздо**й**и пеш.
2518. қати-т **в**ар мекърдан-у
мегърифтан.
2519. ахир-ъш қо**з**ил шъдийан.
2520. ҳаму бача набъдаст, йа-
ке умадаст.
2521. йаке вархърда ша**в** за-
аст-шу (-ъш).
2522. йа кас бъдаст, гърифтан
қав а-ш каан.
2523. бад (баъд) ройи-ш кар-
дай, ба гирдо**в**-а овардай.
2524. ас-ш-а да дърах бастай-
-у хъд-ъш тоҳрат шъкастай.
2525. мълло болота-болота бъ-
ромадай.
2526. ҳами санг қати, задай-уш
кът-у път-уш бърмаги.
2527. хамбида умаай, ки вах
мърдудай.
2528. қафой по-ш-а чок каум.
2529. йа дэхтари мълло-ра ба-
чи Идрис-да додан.
2530. йа**в**ора ҳамитари-ш ка-
аст.
2531. бача доштан-у қазо ка-
дастак.
2532. ича хънкъи-ра шох ме-
шай, ҳаму қолин-а бъдоз.
2533. одамой почо меромаан,
почо ҳамийо-ра зийорат-ам
намедоан.
2534. Балачун одами зуровар
бъдаст-да, руйи қой задан-ъш
// -шу.
2535. Мирзо-ра гу, қолин-а бъ-
доза, пьшоко-ра барем.
2536. Авлийоқъл-а бъз каш-
дан, тит-у пит-ъш каан, дангал
-ъш каан, лақайо-йу босмачийо.
2537. и коро-ра дуниста кьнум
нағз-ай.
2538. модари-му ай Шълмак, ай
модар сәгера мондем.

2539. гулак йофтак-у **в**оре
мърдак.
2540. одамо-ш ича-да хамбида-
ги-йай.
2541. бо**в**и-т Азиз нум дошта,
вайо ҳами сол қати шиан.
2542. увойе, ки кор мекънан,
мекъран...
2543. у вахто одамо бо**ғ**ийот
доштан.
2544. мън ай гиҷо медурум,
кәдом-ш-а навистай.
2545. пир, ки шиди да зан **в**ар
намеқъри.
2546. йа кәсали бад шиди ҳу**ч**-
-у фач-ът мекъна.
2547. ҳаминча-нда-й, ута на-
ройе, ита ра ҳаст.
2548. и-ра навистудем-ку, чи-ш
мекъни?
2549. қад **ов**-уш меган-ъш
валай рос мегум.
2550. ай думи хар сихала ка-
аст, хар пари ру-ш-да зааст.
2551. саг-ум ҳуй шид, бурафт,
и бача талхакаф шиаст.
2552. и чум чи-йай, чун-т-а
гира, дулунақалам. (навъи хор)-
-ай.
2553. ав**с**они китови-т не, ав-
сун **д**ига-т мегум.
2554. дарак мейофтум мийовар-
дум-шу, неке у-йам ҳами ранг
-ай.
2555. тийор кай, хе аку бърем.
2556. сатил-а бърдаст қати дъх-
та-ш **ов** гирем гуфта**н**, ки му-
шак тела-ш додан.
2557. Суфи-ако бъррафтаст, қичи
нақл-ту кад.
2558. ҳами зимистун бийо, қа-
дам да ну мекънум.
2559. ҳоли ҳами дафтар-ту пър
шидаст.
2560. фан-му мекъна, соф шид.
2561. да хуна гуфтодум-ут бо
(боз) нависиди?
2562. ҳар саройе бъд ҳама-ш-а
нависиди?

2563. чи навистаст, **һ**озир ай
йа лав ҳат навистаседаст.
2564. Сайра**һ**мун-а нанависиди-
ку?
2465. да **в**ехи одамо намегум-
-да, ҳами ҳоле гуфти.
2566. қойи сав**з**агари йофтум,
хов мерам.
2567. и хел кааст, чишмао-ра на-
навиштаст.
2568. сари ть-ра-м дарйоф-ку?
2569. ай ть чи нависидестай?
2570. ҳамича гуфтодем-ут-ку?
2571. ку бъйо бърем, хуна, мън
пешаки бърам, сър-уш кьнум.
2572. гелоси Сайра**һ**мун пьхтаст,
рехтаст.
2573. умааст, неке қарор нъмес-
та.
2574. неке **һ**озир хънуки бад
меша, тайи долун мерем.
2575. ҳақ-уш та-да мешинем,
пъшокой тайи пой дорум.
2576. пушок-а (палосро) гъриф-
та тайи по-шун парто, да чоло-т
(гесу) сатқа.
2577. иқақ кенчаги-м меша, бъйо
ғам мета.
2578. шидасодаст, кәсал зааст,
да ҳини касалийи ача-ш шид.
2579. мегум ав**қ**от нъмефора-
тун, рафта**в**ьдум, додайсай.
2580. ҳами ҳоле ҳуй-уш каум,
дъ**з**о-м кад.
2581. дā руз бейод//беҳуш исто-
даст, задаст.
2582. мефорам бъйорум, **в**оре зу-
рум намераса, шурбо-ра гулако-да
бубар-шу.
2583. Қурған-да бурдан-шу, кор
фармидан-шу.
2584. ай калхос истипенди додай-
содем.
2585. **ов**ни чашма-ра бъхри, дам
-ъш мекъна, форидестай.
2586. охи, у мардак наума**ст**, ҳамий-
оле.
2587. ҳамика шур**во**-ш овардаст,
ки бис коса шидаст.

2588. ҳамича умаум, фъромаум қати бачоо.
 2589. шур^{во} хънуке бѣдаст, чи гъфто^шди.
 2590. Чалолуф-ам риш тѣроши-дайсодаст.
 2591. ку бин, кѣдом мошин-ай?
 2592. мѣн ҳамита ҳаво^ии гърифта^умаум.
 2593. чормағз-а бѣтака-ш, бо (боз) и бар мереза.
 2594. зелол-а хѣд-шу метакан-у мефърушан.
 2595. хѣд-шу тарақи кардайсодаст.
 2596. ҳами зѣнак пир^иом кардаст, дѣри хона дѣромааст, нѣ-меро^иа.
 2597. чақаҳой сар-ум риш бѣро-вардан, ман ина дидам-у гъ^ион шѣдум.
 2598. хирург ай шаҳр омов^д, аспов^о-ра йофт каа нѣметонем.
 2599. шаҳр бѣрай, ба (баѣд) нағз мешай.

2600. ^вегай^и мерем, сѣ^н ари медѣройем.
 2601. ай авали дийно йор-у бийор бѣдем.
 2602. бѣ^ио рава, дѣ сум пул мерафтаст.
 2603. мардако маҳтали тѣ бес-тан.
 2604. ҳамий^оле гуф-ку, мѣда^сом-ш-а.
 2605. у дѣйор набѣд, да тѣ бѣ-дастай.
 2606. йа занак шаш гулак дош-таст, гулако-ра тийор (тарбия) кардаст.
 2607. бойад бѣдунан, а^нволи мамлакато-йа.
 2608. О^вгардон кѣ, п^иола-ра.
 2609. бѣра чѣлоқи Амиршо-ра бѣгу, рѣ^ис файрот.
 2610. йа мусѣфети ошноранг ба гап-му гърифт.
 2611. го хар-а пеши бор, го бор-а пеши хар.
 2612. саро кѣнем, мегем, гуш кѣнем.
 2613. ^нѣкмат-сол ба сол та-рақи кардайсодаст, гулако бѣро-майсан.
 2614. пилон-а кандаст, парвой дига-ш дора.

Ч И Н О Р

2615. ба (баѣд) қрқ мекаем ба райпо медоем.
 2616. мѣн хати кѣ^на-рам хон-да нѣметонум, хати ^нозир-ам.
 2617. ҳамита рѣжд мегум мерам.
 2618. ай чанги райис халос ши-дум.
 2619. ^сиди-ра падарка метум, халос шид.
 2620. пилони пила-ра кандум.
 2621. йа руз дам гърифтайсо-дум ки умад.
 2622. ча^ш кѣгидосум ки умад.
 2623. аку хестодум, а^шкрт као-дум, йаке райис умад.

2624. ҳами холе пила чиндае-сан.
 2625. мѣн йақочор додум, пила-ра.
 2626. тѣхми кирмак-а надо^ш дем, ки Панч пур кардо^шд.
 2627. сафед хиратана-ай, ҳам барвахт хо^ш мера, ҳам зѣд метана.
 2628. ай гуша-ш чилупанч, кило додум.
 2629. кирм, барбѣровард тахсим шигаги.
 2630. ай сат кило кам надо^ш дам.

2631. ай зѣмоне хѣкмат ума-даст, пийода гаштан-да хѣш нѣ-мейа.
 2632. хѣд-ум се маротиба (са-фар) ба Бухоро рафтам.
 2633. уво дѣзди-да занимай на-мекаан.
 2634. ба (баѣд) кор-а дѣс ме-гърем, пайи кори худ мешан.
 2635. ҳавли мо у қачи қишлоғ-да-й.
 2636. Мирзохуҷа ақип зад, исол.
 2637. бѣ^шо-т бѣкана, талби мекана.
 2638. иҷа мешид, ҳам ба По-мир, ҳам ба Фарм соз мешид, и сафар мерам.
 2639. калхозчийо-мо рѣшқа дѣ-равида исодан, сев-а гърифтаст.
 2640. хѣд-уш бачи йош бѣдаст-у да дѣсти пурафисор (профес-сор) мекундаст.
 2641. мийора Қалай Хѣмб-да хуй-уш мекъна.
 2642. дидавдем-уш, бачай йош бѣд.
 2643. хо^ш-му гъриф, кор-а сар нѣмекънем.
 2644. ла^ши рѣш-да манча ҳас-так.
 2645. реб рафтан, рава ба дил-ѣш.
 2646. со^сати чор-да йа хо^ш мерам.
 2647. ай гичрѣе, ки мефора-ту сар мекънем.
 2648. дараве када О^шигарм раф-тум.
 2649. борун боридайсоаст, дѣ руз ман^с-ум каан.
 2650. дѣсат салот-а гърифтум ба О^шгарм-а умадум.
 2651. гирдобагирди баталон-а босмачи пучундаст.
 2652. гардани О^шигарм-да умаем, шалпар шидем.
 2653. у-ш-а соз каа мунен.
 2654. чой даркор-шу ҳас, бийо-рум?

2655. мѣн ҳаму асп-а тѣвала каа бѣйом, ута шоша.
 2656. шалфай миштиқ-му бѣро-мад, пеш-шу умаем.
 2657. мѣн хестум ба ҳами Кам-самоло^шот омадум.
 2658. гулак-у чулак-ум нес, пойи пийода Дашти Гургун раф-тум.
 2659. вайо-ра гирифтум ба О^шигарм-а бѣрдум.
 2660. бо (боз) хестум ба Кам-самоло^шот-а умаум, рушқа дара-вилум.
 2661. ра^нмати бо^ша-м Қаро-тоғ-да зимистун мераф, чувоз мекашид.
 2662. ба бухор-а руған-а ме-расондак.
 2663. бо^ши ма ла^ши // қади чиш-ма-да шиштай, хар о^ш додай-содаст(т).
 2664. дайро ба ла^ши бора-ра мекеза.
 2665. уру амат-у филтирак қа-ти мезгаран.
 2666. моҳи-ра шаст қати ба қап менан-шу.
 2667. ба бухор-а дайро мекеза, со^ш-а лағат мекъна // мена.
 2668. на гапи мѣлоҳ-ра гуш каем, на гапи сипоҳ-у босма-чийо-ра, гапи балчавик-ра гуш кадем.
 2669. да вахти аскар^и ай ҳаму ру ройи кауд.
 2670. ийо бачаой додар-му, нав аскар^и-шу бѣрдан.
 2671. бачоой ака-м Учқъл-ѣнда кор мекъна.
 2672. акуп-ра(окопа) тегис ме-карем, чанг соф шидан-да.
 2673. чуни одамизод ба мисли лудина нес, ки ҳар сол са^ша шава.
 2674. ино-ра ай Куқан бѣрдан-шу.
 2675. чангал-да бѣрдан-му, сар-гардун бѣдем.

2676. ба ҳоли хъд-му саргар-
дун бѣдем.
2677. мешид, ага суроғ каа мей-
омад, да и чил-у сор сол.
2678. сѣм дамидан-да ба Зи-
раки-ра умаем.
2679. ба қап-шу мекаан, реза-
реза мекаан.
2680. а у сун умадан-да то ҳо-
ле босмачийо набѣдан.
2681. босмачийо ба ҳаму боғ
ба дѣри иморат бѣрдан-да.
2682. нисми бѣсийо-ш ба ҳар па-
рид, маҷруҳ шид.
2683. сур каем-шу Лойак бѣр-
дем-шу.
2684. ба пеши камандир-а ума-
ум.
2685. анаму Ҷумар амраи мо
бѣд.
2686. ай и сѣн ҳай-шу (н) ме-
кѣни, ба (боз) медѣройан.
2687. Шромаҳмад қати Ҷумар
кор кааги-йай, бѣланд-ай.
2688. ба вахте ки райис бѣдум,
панҷ хоҷаги бѣдем.
2689. ана ақу Шълмакошот раф-
тайсодай.
2690. Муҷхарф дига амлокдор-а
ниго мекард-у иҷа Шълмак.
2691. ба Чисош и хъд-ут тѣмом
шид.
2692. ош гирдош мешава, ҳа-
миҷа амонал мепартоя.
2693. ғара пеш вах мепартоф-
тан.
2694. рузи дароз русо шаст ме-
дозан.
2695. чи ранги нақле кѣнум-ту.
2696. ҳаму тош истун есодов-
дуд.
2697. ай ҳамиҷа хестум хуна
буррафтум.
2698. мѣн-ам ба йа раҳ ме-
дозум, пеши босмачийо.
2699. ай ақип-ту Лайрон-у Са-
ри Пѣнак рафтан.
2700. дарай Ҳакими-да умаум,
нун-а ба бѣгал-ум каум.
2701. и сѣни дара-да ки рафти
дийор мешай.
2702. нав пухтайсошудан, ки
гирд-у пеш-да гѣрехтийан.
2703. аспо-мун-а ҳаш каем.
2704. пай-шу ҳаму дара-да
рафтийан, уно-йам хамбидийан.
2705. йа хирманпач-ай, мо чо
гѣрифтем, ҳанг хърдем.
2706. босмачийо мехамбан ба
Санги Сърх(а) умаан.
2707. у ҳура гуфтани одаме бѣ-
даст, Ошигарм-ѣнда бѣрдам.
2708. мѣрғ файрот қадан-да ме-
хезем, Ош и Борик рафтийан.
2709. мийем Делвоҳак, ки нес-
тай.
2710. дѣ аскар-а доем, ош
овард-шу(н).
2711. у Чура-ра Ошигарм ройи
каем.
2712. шаш да хуна хош бѣдум.
2713. мѣрум ай каштали босма-
чийо меқапум.
2714. ай Муҷхарф одам дошдан.
2715. задем Дегдунак рафтем,
дѣ одам-а қапидем бастем-ш-а.
2716. дараве каа аскар ғѣреш
кад.
2717. дѣ одами чи коре рафтош-
дан, ҳуй каем рафтан.
2718. дарвуртай мо кашида бо-
шан, бѣлбул-а саро кѣнем.
2719. мехамба мийа мачит, ҳар
дѣ гуш-шун-а мебура.
2720. мѣлойе-ра мебинум пойун
хамбидайсай.
2721. йа ҳойи алаф шара-йай, мѣ-
ни кѣрушо-да зану баҷо шидийан.
2722. ана, ҳура, и сохти коро,
одам хъд-уш тоқа ба Ошигарм-
-а рафта наметонист.
2723. ба и қишлоғ рѣҷуе наме-
каан.
2724. ба ҳами тартиб қати ме-
гаштан.
2725. ҳаҳман-ш-а мегѣрифт-у
личи соф мекаан-у пеш мекаан.
2726. ай уҷа хамбидам, иҷа шиш-
там.
2727. мѣн бѣрам ҳаму асп-а те-
ала кѣнум.
2728. тобийоти мо-ра гуфтак-
шун?

2729. го вах лат-шу мекаум,
менавохтум-уш.
2730. бойи-ш мекаум, мѣ са-
ри тарс надоштум.
2731. дарша пѣшунум, йо ҳуй
мунум?
2732. ҳаво ашр каай, мебора-
чи?
2733. ҳамийоле Мѣло Қалан-
дар зинда-йай?
2734. ҳура, и занак партофт
буррафт.
2735. бача, бест, йа зан ги-
рум.
2736. йа зѣнък гѣрифтум-у ба
хуна-ра овардум.
2737. ай ҳамуҷа дарак мийо-
ша.
2738. ай ҳамуҷа чилта мегѣ-
ра.
2739. йа дѣхта доштум дави-
да каа умад.
2740. ҳами дѣромаум хърной-
-м-а гѣрифт.
2741. зан-а диди, гѣли сат -
барг шоре-йай.
2742. қатбақат шидем, у за-
нак чѣнҷак зааст.
2743. не, бечора Ҷизат-м-
-а медора.
2744. ғара вай йа чил-да
рафта шѣд.
2745. йак-ашчор сол депутат
шид.
2746. чандоне кор каа наме-
туна.
2747. йа сафар раф, чил руз
хош раф, давом-ѣш рафтайсо-
даст.
2748. чо кади, хѣнък хърди?
2749. ҳувош наметй-мун, бѣ-
рем.
2750. авали дош ҳамиҷа ла-
чайлик бѣдак.
2751. Кайко назми (назди)
сика (Шк)-да мешина.
2752. мѣн ай ҳишка дакимийт
нагѣрифтум.
2753. агане мѣн бо (боз) кор
менум.
2754. ҳоли Фарм-ѣнда уруси
дига-йай.
2755. ай аввали Ҳикмат кор
кааги, умаги.
2756. ҳами хели усто лаш за-
ай.
2757. мѣшо гѣрум-гѣрум мера-
ван шаш хошравий наметунан.
2758. ба лаш дайро-ра ми-
тир мекард, ба лаш боло-ра
мебѣрд.
2759. мегуфтан, ай кѣдом ми-
лат-ен?
2760. ай исѣн капаратиф мешѣкойа.
2761. шашсат сум-а мо Ҷриф гѣ-
риф.
2762. капаратиф-а равай-равай
тарақи доем.
2763. ходай тилипон-а кашидан,
овардан.
2764. бест, ки и сим гаш ме-
зана.
2765. и чи ранг бѣло-йай, гуф-
тан, айрипидун.
2766. нумози асѣр бѣд, ки рай-
кум умад.
2767. инҷа авқот каесодашдан,
ки ҳафтамабил умад.
2768. ба мошин ба Фарм-а рафт.
2769. порина йа ҳамиҷа ахборот
нависидаш.
2770. ҳойи фомил нафармундум-
-ку?
2771. вай ҳамиҷа кор кааст.
2772. ҳаму кор да назар-ѣш
шѣрин метоша.
2773. авқот маза додаст, шѣрин
тофтаст.
2774. қишлоғи Ҳахч умбараги-
-да-й.
2775. тоболе Дѣшанби нарафтам.
2776. райуни Шартус ройи-ш
каан.
2777. нахѣри-йам да гарда-т
йа коса шурш о-ра мешандем.
2778. сѣрати Файзѣлохуҷа-ра
мегѣрифт-у. меканд.
2779. Мѣҷахарф-ѣнда хѣшмайи-
-йай.

2780. Фарм-ында пиркурор каа бѣд.
2781. у одам ай Абосали қи-
мом бѣдак.
2782. уна унча гуфтайсодай, на
сим дора, на батари.
2683. доге хас, ки ба бағал-ыш
кѣна.
2684. ай у йа бача дора.
2785. очай и домани чил-да раф-
таст.
2786. ҳами ҳоли гулаки нав йоф-
таст.
2787. ҳами по-м дар мекѣна.
2788. ҳами хестан-да ҳар-чи
зур-ум мийа.
2789. баде пир шиди, маза мепар-
ридаст.
2790. йа занак пир шидаст, пеши
устой ахангар рафтаст.
2791. у қълфе, ки тѣ дори, ҳич
келит соз нѣмегѣра.
2792. ҳаво ашр кааст, иқбол-
-уш нағз бѣдаст, бѣланд шидаст.
2793. Чумѣа, бачамърда хест
буррафт, коса-ра нағрифт.
2794. ҳами гап-а дур кадум.
2795. ай соғати йозда сар каа
шудиди?
2796. чой-а аку бас кай, бош и?
2797. аку, мѣн бѣсйо гѣранг ши-
дум.
2798. Амиршо, хѣш омай Исой-
уф-да вархърда, салом меге.
2797. борун бѣсйо шава, рѣшқа
қазир меша.
2798. бѣрам йа дарза мѣшунг бѣ-
йорум, мѣшунг кашак кѣнем.
2799. мѣшунги тоҷики-ра мехър-
дем, ки и-ра аҳ нахърдем.
2800. ҳаму сойи таанги рафтош-
ди?
2801. ба лави чашма фѣромае,
умае.
2802. лави ош-да ҳезум чин-
сош дум.
2803. перор сол пелоз бѣд, ҳа-
мика.
2804. ба лави чар-а мери?

2805. ай тай-уш алов-а сар
додум, чумидайсодас.
2806. пандѣм панча мезана, мѣ-
шунг не.
2807. мусѣфет кор карасой, да
ҳамуча?
2808. мегум, ака-т чи ном, дош?
2809. сар-а метѣрошиди бо
(боз) мерафти, ҳишка нѣмешънохт-
-ум.
2810. аку ича умааст, ҳайрон
мундам.
2811. рѣйс бега гуфташѣд, ки
пилон дѣ тон шид.
2812. Самсолиқ гелоси пѣр до-
ра.
2813. бегайи омада шѣд, сини
қишлоқ.
2814. ба буйи ино шида тут на-
шинондийан.
2815. и тудо-йа ким ки шинон-
дай.
2816. ай бачаги-мун зушон тош
нѣмехѣра.
2817. чойи мо-да ҳоли напѣх-
таст, гелос.
2818. ҳами туп-а ба шехи тут-
-а бѣрез.
2819. завқман боше, ҳоли хър-
дум, ҳуй кѣ, бѣрез-уш.
2820. Ашсатор-, бѣчумб бѣрем.
2821. иҷро ватани сахкор, бо-
рондаги кам меша.
2822. лав-ш-а бѣгардун, тий-
ор каум.
2823. ҳавойи ҳуч кѣне, ношър-
ги-ту шава.
2824. и сев сафедроғи калонру
мешава.
2825. ин-а шехо-ш-а ош му-
ни, нағз меша.
2826. ай у нима ҳаст.
2827. ба дѣсти хѣд-ум рехта
омадо шѣдум.
2828. пила-ра Чорсада-да супур-
дайсодем.
2829. мегум, Ош игарм у су
бѣзгашт.
2830. ҳаркайе ҳақи ешон-да ба-
ди кѣна, су ш ош мегѣра.

2831. олича андак ҳоли хум-ай.
2832. ҳамуноие, ки сари шоҳ-да
-й, мефѣруша.
2833. ҳамиҷоо Дѣшанбе шоре
ҳаст?
2834. и чан хели гелос бѣдаст-
-да.
2835. бѣзана-ш, ҳама-ш-а ча-
зир каа шоша-да.
2836. ай гиҷой Дѣшанбе меше?
2837. бийо, ала тезта бѣкаш.
2838. ҳамиҷае хѣнѣк шава, қоқ
меша мерава.
2839. баде ки мезад, шамол ме-
руфт-у мебѣрдум.
2840. чо-ш бѣланд-ай барф йа
митир.
2841. одамо-ра гѣрифтан рабо-
чки-да.
2842. йаке чанг-да гѣрифтан бѣр-
дан.
2843. бѣхе бурем, ала ута шоша.
2844. чор рузи дига зур кѣнан,
пур меша, пилон.
2845. да рѣш-ѣт сатқа, тезта
бѣйо.
2846. ай бу-йу тафи мошин дур-
та бестем.
2847. бѣ мѣгазин-а бѣрам, чой
бѣхарум.
2848. неке дѣ халта орд-ум
мони, мийом.
2849. ба мехнати қабил ба вѣ-
ҷуд мийа.
2850. ай пила да кило кам за-
дак.
2851. ича ҳотакори нестак.
2852. тарс-ѣш бѣте, бѣчумба.
2853. и пилай қавул каагийи
ман-ай.
2854. мѣн гуфта шѣдум, дига
қабул-ѣш нѣмекѣна.
2855. мѣн-а қалам-т-а, бѣнви-
сум.
2856. уча қавул каасост, неке
дер каестем.
2857. тийор каан, бубарен, ҳо-
ли пила лав зааст.
2858. агане и қадй зардоли
зар(д) мешид.

2859. мошин-а ҳамита-ш рѣйи-
-ш кѣнем, пили халқ-а чамѣ
кѣна.
2760. валай, гѣли нос-а нѣ-
дорум.
2861. ай сѣ ар-а кор каекем
2862. бега пеш-шун-да худ-
-му мерем, мешѣнем.
2863. симинар бѣдаст, меган-
-ку.
2864. ҳозир сизони кор-ай, чо
кѣнум.
2865. чита усал-ут каем, ки
ҳақорат-му кай.
2866. камунизм сохтайсодам,
хун-м-а пишил менум-ту.
2867. ино кор каесодан, ба
давлат-а?
2868. ба пешин-а омаа мету-
ни?
2869. хай, пул-ш-а саро кѣнем.
2870. тошуне рағ-ум ҳас, зур
мезанум.
2871. пѣга, пѣга-ш орд мегѣ-
рум.
2872. ки тѣрошид-ут, рѣш-т-а?
2873. гошо саро-ан, фирма са-
ро?
2874. ай Қалқашун боло барѣ-
-шу.
2875. ҳаму сев о-ра кѣтидан, ча-
зирбод каан.
2876. ай, уча бѣровардум, да-
ҳани офизи кад.
2877. бори райис кай, рѣшқа-
ра.
2878. ҳами пуго ома-у шали
шал шидум.
2879. ай ича ба ҳамуча ҳаш
киломитир-ай-да.
2880. и бѣсйо гарми салқин хър-
да калон шид.
2881. да ҳақи райис дѣ о ме-
кѣнем.
2882. ҳайфине тѣ, дига-ш-ам
вархърум, мезанум.
2883. ай борай и ҳичи нес, бу-
хезум буррам, акѣ.
2884. ҳамуча қарор мѣстан, ово-
зи бѣл-бѣл гуш менан.

2885. мо вѣстреч бърѣмаем,
уво дер каан.
2886. хѣли-ѣам сут рафтайсодаст.
2887. ба ξ амрѣ мо зан нѣмѣраса.
2888. пила умаесаст-ку тамом кай мѣги.
2889. пеш париди, пеш чариди.
2890. вай-ам зур заесост, мул додаесост.
2891. хар руз пила кам мезанад.
2892. на пеш-мун мийа, на мера, неке кам зааст.
2893. чой-пой нафармиди-шун.
2894. уво-ра чувѣм додум, рафтан.
2895. ба кадум рѣ умаи, бѣби?
2896. дѣ со ξ ат-да бор кѣни, ѣа дам-да мийи.
2897. умр-мун-да ѣа зан гѣ-рифтем.
2898. уве-ш ѣоода сола-ѣай, уве-ш хаштсола-ѣай.
2899. одам пир мешидаст, маза-ш мѣгѣрехтаст.
2900. мардина ма ξ ни тез пир мешидаст.
2901. Са ξ и ξ а ξ фар-а диди-ш, ѣо не.
2902. ма ξ зин ξ и ма ξ н кам каа рафта ω оша?
2903. мѣфорам нига кѣнум-тун.
2904. хаму ξ а дѣромаем бата(р) шидем.
2905. ѣа хел лѣи сийѣ мийѣра-ту, боло-ш-а мѣпушнат.
2906. кѣрчак ω ори чѣхт мемонат, хѣнѣки-ра.
2907. ай хаму лѣи сийѣ дохтак, на ξ з шидум.
2908. нав одам гѣрифтаесоас, лескос.
2909. Нусрат ω -а камта кѣлон на ξ ай.
2910. и кас думоди-мо меша.
2911. мобайн-уш пусид, бурилем-уш, ξ умре на ξ мѣхра.
2912. и навгелос-ай, гелоси пѣр мѣва ξ ада.
2913. хамайи и ай рѣши хаму бѣромаагѣ.
2914. ай ѣа лав (сар) пила-хѣ-шун-а хавар гѣрифтум.
2915. Сарипул-да кѣрм на ξ з танидайсѣ.
2916. ξ оле ай ξ акими ѣа кило пила на ξ спордийан.
2917. хами ξ иморат-а пан сол шид римон каа-ш на ξ метонам, вах нест.
2918. ай хамича шашсад кѣло картишка рѣи каем, тиреза кааст.
2919. да тѣрошидани хамийѣо шашсад сум пул гѣрифтаст.
2920. оши ξ -у ма ξ шук кааст, дар-у тѣреза-ра.
2921. участка ξ ои на ξ ди ξ авлиги-ра мѣкорем, даромади калон меша.
2922. мѣр ξ руш ξ а мардум-а ай кор мерора.
2923. хамачѣи бѣта ξ мѣкѣна.
2924. хамича мезана, ω они каа-ш на ξ метуна.
2925. ай Душамби одам умасаст.
2926. и ξ а хисоб-у на ξ сат бѣс-ѣор-ай.
2927. сѣ ξ ари хамича чѣракаст-ай.
2928. паша-ра мѣкапа, мѣхра.
2929. хѣли кѣрмако барг хѣр-даесан.
2930. ай нават кило дѣ кило қарап ξ чо ξ бѣромад.
2931. Лѣгѣр-да тут лав зааст.
2932. андаке бѣга-т тийѣр меша, кѣрмак.
2933. ѣа бор бе қрѣ рѣи кааст.
2934. пѣго мѣн-а Фарм фѣйрот каан.
2935. райис гуфтайсѣ ω уд, ки пѣгойи мийѣм.
2936. хѣзир пила қавул каесодас(т).
2937. борундагѣ бѣсийѣ меша, хѣли рос мѣкѣнум.

2938. борундагѣ сах шид, кучида рафтан мѣгира.
2939. хѣди порсол сад дона ас бѣд.
2940. ина чѣй тап-тийѣор-ай.
2941. мѣн одами тоқадѣст-ум.
2942. ѣа мор рѣи кѣнда бѣромааст.
2943. бачѣо мо-ра ѣа будана ва ξ да каан.
2944. хами пѣгойи афтов занна, мѣхуна.
2945. хамитаре гул ω оре ранг доаги.
2946. тахта-ш-а бѣй ω , лав-зааги, каравот, қи ξ а-ш-а ай исѣ кааги.
2947. ξ изати мѣхмун-да то руз-а чѣхт(т) истодан лозим-ай.
2948. иѣо нѣ ѣор-у бийѣор-ан, ѣата-ш да район мѣдири райпо-ѣай.
2949. ξ -ра зи ξ н-ѣш бѣсийѣ бѣланд-ай.
2950. одами безот боша бод мена.
2951. дам гир, мѣн хавар мѣйорум.
2952. ѣа достак хѣча мундаст (кааст), хаму ξ и тиреза-ѣа хуй мундум.
2953. со ξ атѣй хаш-да хамича дайро ω мѣкѣна.
2954. лав и чишма-да калуно умаа одих мекаан.
2955. ай замин руболо мерѣя, ω .
2956. хаму чишма ѣа асий ω -а мѣгардона.
2957. майийѣо фалтанак мѣхѣран, дѣри ω -да.
2958. мерем мѣбинем, бо хам гашта мийѣм.
2959. мѣфарми, бийѣрон мѣкѣни, мѣхѣри.
2960. ω -ѣш саф-сѣфед-ай.
2961. дѣ со ξ ат одих мѣкѣнан.
2962. да қышло ξ и Сийѣог ξ лак чишми майидор дорем.
2963. анами ω ай хаму ξ а мийа.
2964. ай хѣнѣки ω торс мѣкафа.
2965. гарми руз-да ω -ш-а хѣре, қѣрѣт ξ -а мѣгира.
2966. чишмай хѣнѣк ай и ξ а бѣсийѣ дур-ай.
2967. чишмай сѣфет боли ра ξ -ѣнда.
2968. ра ξ -у ру-ш, ки бѣма ξ -не-ѣай, бѣсийѣ мѣхамба.
2969. ай и калхос бѣрома тобѣи ин калхос бѣтун са ξ ай, рѣ.

НАҚЛҲО

ман хъд-ъм падар-ъм мурдаги, дар тарбияи модар-ъм истодам. бад (баъд) модар-ъм ки мурд, ҳиҷ кас не.

Фарғона рафтадам. бад дар шаҳри Андиҷун завут-ънда раб-
чики кардъм, дар хъди вазифи чигиткаши. бад соати ҳашти руз
замин ҷумбид, чи қадар саҳт ҷумбид, дарахтои калон афтодан, йак-
сон шудан. хъд-ъм йак қопча чигит дар китиф-ъм, замин, ки ҷумбид,
ман то худӣ фарамби пахта задъм. ҳаму шаҳр чи қадар гашт, вай-
рун шид, бад хунаҳойи намади қадан то баҳор-а.

Гӯянда: Ғиёс Шокирзода,
38 сола, деҳаи Ялдамич,
р-ни Фарм.

II

мо рафтем, йа хърс умад. вай-да тир-ъш дохтем, йарадор
шид. ба сар-мун-а умад, бо (боз) тир-ъш дохтем, гъреҳт-ъ бърафт.
се шикораки рафтадем.

III

дъ кас йа дара-ра рафтем, йа мор умад, бад (баъд) фъшаст
гърифт, ба сини мън умад. мо бачо шидем-у мор рафтан гърифт, мо
ай чо-му хестум-у у-ра сангшап кардем, бо (боз) сър-му кард.

БАЧОШАВОНАКУН

бачаҳо бисйори ҷамъ мешавем. йор медъройем, дъ нис ме-
шем, гарафе, ки йа сън-ай чшмо-шун-а мепушунан, дигаро мегъ-
резан, да йа чо бачо мешаван, ийо ҳуй мекънан, да гичъе бошан,
агар йата-ш-а бъзанан, бо (боз) ум о мепушунан, агар дъта-ш-а
бъзанан, мега "номарди дъзана", бо ҳамум о мепушунан, бо бъгум?

ТОҚИГЪРЕЗ

йа пайка (хатти дойрашақл) мекашан-у йа тоқи-ра да минакол-
-ъш (дар байнаш) мемуна. соҳиби ҳаму тоқи гърд-гърди ҳаму пай-
ка фър мегарда, ки тоқи-ш-а назанан, ай ҳар су ба сари тоқи-ра
медаван, ки йаке йа бача сър каа тоқи-ра ай пайка мерора. тоқи-ра
ки ай пайка бървард/бървар, ки бача-ра мъмкине нест, ки тоқи-
-ра ай пеш бъдава-ву бигира. шата, ки дохт, тоқи-ра нарасид, и ба-
ча сър мена, йата-ш-а мезана, бо (боз) у мебара тоқи-ш-а мему-
на, да минаколи пайка, бо дигаро гърди пайка фър мегардан.

ҚОЛБОЗӢ

дъ бача йа қол (санг) мепарто йа, дигар-ъш мезана ба қол-ъш,
агар нарасна бо (боз) дигар-ъш мезана, агар бърасуна то чо йи қо-
ли хъд-ш-а сувор мешава.

ПОЧОБОЗӢ

йаг маҳшар бача ҷамъ мешава. ба (баъд) йа гугърд-а ай
ним-ш-а нишуна менан-у мепарто йан, агар ними сәфедийи ҳаму
умад, почо нисом, агар ними сийаҳъш, вазир, и ними паҳми-ш
(кашутти-ш) бийо йа, дъз, агар парайи гугърд бийо йа у суфи нисом
мехъра, ба ҳаму гугърд-а мепарто йан. нав кор сар шидайестай. ка-
думе, ки почо шид, йо ки кадум касе, ки дъз бъшава, вазир-а фар-
мун мета.

Гӯяндаи нақлҳо: Олимов Маҳмадҷон,
15 сола, талабаи синфи 8, деҳаи
Ҳакимӣ, райони Комсомолобод.

ШИКОРИ РУБА

Додарбак йа руз иқа маъизи тут-а да йаг чо бърд чошид. ба-
ад руба умада ҳаму маъизо-ра хурд, йа руз, дъ руз руба-ра омух-
та кард. баад вай-а ба камун зад. вай-а (рубоҳро) пус кард, гушт
-ш-а партофт, бърд пуст-ш-а да эйдорайи пуст дод. нәмечанд пъле
гърифтак.

ЗАНГИРИ

мън хъд-ъм дар даруни сийпанҷ бъдъм, ки падар-мо мърд.
вахти инқилоб бъд, ки бошо-м мън-а зан дод. йаке бошо-м бъраф-
тан, гап-ш-а гърифтан, дъ одам-а хуҷаи иҷит (хостгор) ройи кар-
дан. вайо гапи хуҷаи иҷито-ра гърифтан.

ба гапи падар-ът бъди, у вахт, на хъд-ът ихтиёр дошти, на
дъхтар, падари дъхтар-у падари бача чизе ки мекардан, чи маҳр-у
моле мекардан юри ҳамайо бъд.

у вахт либос-ам набъд, йа қалами-йу карбос бъд. қалами даҳ
ливос мешава, ҳамиқа бърдем, мол ай маҳри дъхтар йа гош додем,
биринҷ дар иҷа набъд, у вахт пъд мегърифтан, панҷ пъд бърдем, ҳаш-
тод кило шъд, зангири осон набъд.

ПАЙВАН КАРДАНИ СЕВ

пайванд се хел мешава, къндапайванд, найчапайванд, баргпай-
ванд. къндапайванд мойи март-ънда мешава, танай ниҳон-а бърда
ба сара, ба искана кафунда навадай севи дигар-а дар пайи иска-

на лағат менем. бад (баъд) болойи пайванд-а меломем, пуслоти бед қати мебандем. пайванди кьндаги ҳами хел мешава.

найчапайван дар мойи ийун-ийул сар меша, пайванди наждаи-ра мейорем. ба сев и қангали мофиқи наждаи йадигар мебарем. наждаи сев и қангали-ра пуст мекънем. нажда-ра ай дъруни он мегърем-ъ найча мебарорем. дар чойи пуст кадаги лағат менем. найчапайван ҳами хел мешава.

баргпайван, мойи ийун-ийул то сентябр-а мекъни, мешава. наждаи сев и дарбар-а гърифта, муғчаойи ҳаму нажда-ра гърифта дар бари наждаи сев и қангали ба корд қати бърида, пусти сийах-ш-а бърида, се раҳ менем. ҳаму муғча-ра да байни сераҳай. пусти лағат менем. бад муғча-ра ба пуслоти бед қати мебандем, пуспайван ҳами хел мешава.

Саидов Акбархӯҷа,
43 сола, маълумоташ миёна,
деҳаи Ҳалқарф, рани Фарм.

НАҚЛ АЗ ҲАЁТИ ГУЗАШТА

ай вақти нъмоз мекестем-у ҳами ҷуфт-ъ-ҷуфт мекаум. йа тика нуни қоқ-а то бега ба он и хънк мекърд, вега меҳамбидем хумак қати хунаҳо-му мийомадем. бо (боз) гом-мун-а каҳ мекардем. бад (баъд) хумако-мун-а намаки суда мекардем-у мемундем. агар намекардем хумако барҳам мекърд. агар дъ моҳ ҷуфт мекардем, ҳар руз намаки суда мешапидем-ъ мемундем. да ҳами қангал мебарой, дам-ът кутайи мекъна (нафас гаштан) и ҷуфт, ки тийор шид, ба қадрав мерафтем. е, йата-ту бъхезе, бийойе. фақат тау мегириф, у вах чой-пой набъд, инамича бийортарги-ш дар касал мезад. авқоти бофире (бибъёр) набъд, ки бъхъри да вақти Некалай, и нами гандъмо-ра ҳами расвойи қати ҳаме-шу мекардем.

зимистун, ки мешид, мачито-да алов-а ки мезадем, дуд мешид, руво зард мешид, пшоко сийа мешид.

ҷиروي сийа бъд, зиғер-а мекътидем-у йа сихчироғ-да мекашидем, давраҳи одамой хуво-да шаме мемундем. һозиро қанд-у қанфит бъсийор шидай, ҳама тинч-у фароғ, ай попуши, пеш пойи луч мегашти, пусти бъз-а чарм мебаستم, мепушидем. ҳами пштак-хр туг, ки бийор дошт, бои мо тугак-ъш гъфт, эалафи гандъм-а ба дандун мечиндем, тайи қайдан мегаштем. палай дъйум-да мънч медавем. гап-ту ҳамиқа мул меша, ки дуно меше. ҳами хел аҳвол зор бъд. нақъл кайесодам.

зано бъзему (матой пашми бузи) мепушидан, йа чодар мепушидан-у ай тай по-шу мепартоф. йа қайда-ра ай ру-шу бор мекардан, ай тағрихи диний и хел эадл гъзаштаги не. мо-ра йаргу (штраф) мекаав-у ситам медодан. йа тоқи чоргъл мийофт, эамлокдор мегарифт, шапид ай дъст-ъм.

Гуянда: Ҳамидов Шаҳид,
57 сола, қ. Туғак, Совети
қишлоқи Комсомолобод, р-ни
Комсомолобод.

Р У Б А

бъд, набъд йа кампир бъд. йаг нийера доштаст, ҳичи авқот-вори надоштаст, мераф чахтапай-а рост медод. рузе шид пугоийи, сар рафт, йа руба задаст, ба (баъд) гуф, ки: - мън-а ҳичи нагу, мъ йа хизмат мекънем. бад бо (боз) уй (сар)-уш дод рафт.

пугоийи дига умад, ки бо зааст-ъш, гуф, ки: - мън-а ҳуй те, йа хизмат-ъм мекънем. бад қалидаст-ъш, бо гуфтаст-ъш, ки: - и дафа агар хизмат накъни, мекъшем-ът.

-йаке ай ҳъш-ъш меройа. бад мерава, дари хунай почо-ра сарҳар он чили мекъна-ву мерува, се руз-чор руз мерува ба дъмб-ъш.

почо мега, ки ҳавлинойи мо-ра ки меруфта воша? ай ҳъш меройа, охи. мега, ки тъ хизмат дори? чи кор дори? мега ки: - йа нъера дори, дъхтар-т-а те бачайи мън-а. и йа дам намера мега, йа дам бъча. мега, ки: - асп-у гом-у гусала, моли диний бийор."

руба мекеза, йа чо мерава: -е қалъ бъгърез, йа алакай сийо ҳай, да сар-ът мезана, мембъри мега: -чи кор кънем? - дъми мън-а бийор, да болой мън сувор бъша, мебара паси къни Қоф мепартоя-ш-у мийойа. гуспандо-ра пеш мена, ҳавлини почо-ра ҳай мена мебара, бо и-ра дохтас ҳавлини почо-да-ву мерава.

йаг галабун-а мебина, хал къне гум-ъш каам, мега: -йа алакай сийо-ҳай, мебийа да тори сар-ът мезана, мембъри, руз-да осуна бъгуй", нохуна (вайрон) мешай. бефара шидам. ташнаги-ра мъръм. ноширги-ш ҳамиқа дърозе у ҳастак, ки...

ҳамай чизи диний-ра мейора, ҳай мега, ки:

- ҳами руз бийо, мерава, бача-ш-а мегира-ву мийора туй -а сар каан, шау қати арус хов мерава. уво зиндагунӣ каан-у мо умайем.

Гуянда: Каримов Раҳмат,
55 сола, деҳаи Сичироғ,
райони Комсомолобод.

ҳаму мардак даҳкола (мол) мега, одами ҳалавуна ҳамита мега. бо (боз) пан сьнтър гандъм мета. йаг одам ройи мена, маслъат мена. фотиҳ а мена. бад (баъд) ай фотиҳ а нъмолак метийан. вае да-ш мена, ки фалун руз бийо, вақте ки умад, бача-ра ба дъхта никоҳ карда метийан. қати шашта шаҳмардо хунай дъхтар мераван. эавал он-ъ дун мекънан, бад рафта эарус-а вакил мепърсан. мега, ки търойи-м-а вакил каум. вақте ки эарус ай хунай ба во-ш хест, вакил қилаби эасп-а гърифта ба хунай шу-ш-а бърдак-ъш, бад уца туй мешава. йа ҳафта да хуна-и шу-ш-а истод, мегъран мебаран-ъш ба хунай бо во-ш-а. дъ-се моҳ места-ву и дафарака ба хунай шу-ш-а мебийоран-ъш. йагу кърта-ву пун, рубинак мебийоран, то гуспан накънан эарус намефъройа, қарор бийи, бад меган ҳами хуна мероси тъ, ҳами вах да болой сар-ъш чочики (чочули) мечошан. маако-ву гулако қандо-ра қан мезанан мегъран.

галбат (магал) накъне, хамица қарор бози каа бесте. ба зарус-
-а ба тай чодар-а мебаран. ша ба пеши зарус-а меби йа, пьгой
мехеца, кълча мешура. ба хамир-ш-а тийор кад, тамом.

* * *

йа дангали (чубдаст) дьроз-а мебърем, сар-ш-а ангъртак
мебърем, йа лики дигар-а мегирем. ба (баъд) йа пайкай (доираи
бози) калун-а мекашем. баройе: ки лик чар нашава. ма лим-ту
хела шид дьрумаъ, дар-а кът къне. ай хиш-ыш бьрумаай, фьромъшт
кааст. мо гапи мусэфето-йа гьфтайсем, агане медуным. дъ хел
қарибозий ҳай, чъхт мемунем. кори ийо-ра бароу ар къне, ки мьн
сари хирман-да местъм. ҳаму шам эайби мо нашид, йа ма шар
одам сувор шид. йа зарасот артис бьдай, уқа маза нашид.

ба қати бачаҳо йор медьройем. вахте йор дьрумайдем дъ та-
раф тахсим мешавем, бози мекънем. ҳисов ба панҷат-у бози ме-
кънем, валай былбыл, воре мекуна, гаи задайсодай. панҷо мара,
ки бут шид, чақ-чақи менем, бад азу (зув гуфтан)-шу мийорем.
агар, ки ба веҳи ҳаму ҳой нарасундаги, бачоо сувор-шу меша-
ван. ба веҳи пайка-ра нарасунан бо (боз) ай гаштарака//сарака
сувор мешаван

АРУБАСУВОРИ

гулако бисйори аруба мекънан. ай болой йа кас бисйори су-
ври мекънан. да минаколи (байни) ра дъ чуи ай и су-у су мезанан.
агар аруба-шу соз нагъзара ба минай ҳамуво, у-ра хойе мезанан,
хойе сум-орикъни-ш на мемунан, ай минай кашак (нишеби) рег ме-
партоян, зимин воре рьжд мешава, и-ш-ам акъ тийор шид. хамица
шид.

БИЧИЛБОЗИ

и олий чомақбозий ай хиш-ыш бьрумааст-е. дъ бача бьцьло да
дъст бози мекънан. бьчили кадуме-ш, ки чък шид, бьчили дигари-
-ш эас(п) бьхеца, бад бьчили и-ра мезана. агар се пай бьчил-ыш
бьройа, бьчили у-ра мегира. хар шид, пьк-а мезана. бьчилбозий дъ
хел мешава, наҳшак. эасп чъка чъка мехъра, хар пька.

САҚАБОЗИ ВА ГЕНБОЗИ

и бози-да ген ба сақа меша. дъ сақа-ра мегире-ву дъта, чо-
мағ. ҳамуца мешинун. ба йакта-ш қрл-ш-а мепартоя, дигари-ш
қрл у-ра мекъша. агар қрл у-ра бькъша ба (баъд) мезана, чомағ-
-е. да чомағ бьраса, қьлеті (вайроншавии қатори чормағзо) чор-
мағ-ра мегира. агар нараса бо (боз) и бача тос меа//йа чормағ
мешинуна, у-ра мекъша. ба йата-ш мебара, баде ки назад бо и-ш

мезана. чормағзо-ра, ки бьрд дига намета.

Гуянда: Олимов Маҳмадҷон,
15 сола, талабаи синфи 8-уми
мактаби ҳаштсолаи № 12,
қ. Ҳакимӣ, р-ни Комсомолобод.

* * *

у маак устой асийор-росън-ай, ҳоли бийа гаи мезана-ту, ус-
то мардъм меті гуфтани йаг чундорак дора, пеши исто бьрда тез ме-
къна. чънг йаг сар дора, ранги болиқа-ву суфи санг-а шикоф мекънан.
таърихи қадим-да кьноч (кирка) дъ сар дора, теша кати нова метаро-
ша ове, ки ба дьруй чуи омада мереза-ку.

паст ай нова тьрошидан-у тийор кардан, чилхуна мебандан, тай
санг-да чуи тарвоза диди-ку, ана ҳамуво. ҳавай маак умад. бад
(баъд) ай чилхуна мойичуи рос мекънан, ки бэланд-у пас мекъна,
асийор-а. ана да руй чилхуна таҳсанги-ра хои мекъна. ай руй таҳ-
санги русанги-ра хои мекъна. чарх-а ай руй мойичуи, ай тай санг
мегъзаруна. дар сари чарх мех гирфтаги чи-йа маҳкам мекънан. дар
сари мех бо харък-а маҳкам мекънем, барой санг-а тои додан ай
тайи чарх тьрб мемунем. да руй майичуи мемунан, ки чарх бераҳа
нарава, шикоф нашава. дул метарошан, да болой санг маҳкам мекъ-
нан, да бари каҷок тактака мекънан, барой ки хьр-а бьреза, дар
суфи сангои-а ай боло ба суфи санг мерезуна, дуно-ра ои бьрдай-
содас. чарх-а ки тои дод, санг фьр мегарда, орд да тамба мереза
ба кьрчак да чуиол мевардоран. йа чуи бед-а ара мекашан-у чор-
булак//чоркафун мекънан, ҳаму-ра дар суфи санг мегъзаруна, мех-
-а ба мийонаколи ҳаму чор чуи мероран. да гирди ҳаму мех ай
чор ним-ыш фуна мекънан, мех да дьруни ҳаму чуи қати севак тои,
мехъра, бад санг-а тои мета. беҳи санг-а гьлушикоф мекъна, бо
чуиоза мебанда (гьлун мезана), йа эне суфи санг-а маҳкам, ки кад,
дига гандъм сини ои намереза.

Гуянда: Алиев Ҳафиз,
47 сола, қ. Муллои гирда,
с/қи Ҳакимӣ, р-ни Комсомолобод.

ЧАЧШИКОР

навчай бед-а мебьрум-у да се чуи дига мех мекъным, руй дай-
ро-да мебаръм хои мекъным, ай дъ ним ба санг қати ои -а маҳкам
мекъным. майи ай боло нишеи меби йа. ба да дьруни ҳаму, ки гал-
тид бьрумаа наметуна, мерай, ки маҳи чумбидайсодас, болойи, ба ме-
гирі мийой.

Гуянда: Алиев Ҳафиз,
47 сола, қ. Муллои гирда,
с/қи Ҳакимӣ, р-ни Комсомолобод.

КАШ Г Ш ИКОР

кашг-а буни мекъни-ву мас//фарби мекъни. да по-ш побан мекъни, чуш-а бьрида йаг дарза сихик (мех) мекъни, йаг чуш и халук-а (качак) барой пой^и кашг қайтак мекъни, ай қили ас (асп) халқа мекъни метош^и-йу кашг-а бьрда да пьшти чуш и халук-а да побан(д) сих мекъни. гирд-ьш-да// гирдогирд-ьш-да сихико-ра сих мекъни. дар сари сихико халқа-ра мақкам мекъни, мепечуни, кашг фйрот мекъна, кашги пьшта мийойа. ҳар дь-ш чанг мекънан. чанг, ки кард, сари кашг ба қил рьст мешава, ба (баъд) кашг хъчкьно-бъзан (хамдигарро ба замин афтоидан.) мекъна, хеста ай поҳой кашг меқали, сар-ш-а халос мекъни.

Гўянда: Алиев Хафиз. 47 сола, қ. Муллои гирда, с/қи Ҳакимӣ, р-ни Комсомолобод.

* * *

дъ кас чура бьдан-ь мьздьрки (мардикори) рафтан, чан ройи сарфар кардан, ки йагта-ш ба э зов тарак, йагта-ш бьзбала бьд, у нучин-сак-ьш (хурдчусааш) хов дид, ки тайи чой хов-тун-а бькане, тило ҳас, бигире бьре. пага руз шид-у сини чура-ш гуф, ки ҳамита хов дидам, йа хоккан-а (заминкан) йа, кьноч-а (загмул) бийор, ҳами шаб бьканем. рафтан кьноч овардан, кандан, ки йа хазина бьрумад, чанде ай ҳаму зар гирфт-ь амра-ш-а гуф, ки ҳаф шьтър бьхар бийо гуштин мегирем. да йа даш, ба (баъд) умад қатпақат шид. хуни беғарзи ҳақ накъ, ба (баъд) фалтунд-у корд-а гириф, боло-ш бьрумад. дуниста мекъши, кампир-ьм вазбин-ай, ҳар дь-ш-а йата-ш-а Дод нум кьна-ву йата-ш-а Нодод. ҳамуча гур-уш кад-у чанде умад, ки ба хуна-ш расид. ҳайдагир рафтан, ки чурай шу-т умадай-у ба (баъд) гуфтан, ки чура-т гичр шид? васийат кад, ки зан-ьм ҳомила бьд, неки дь бача кьна Дод-у Нодод мун. чан вах гьзаш, ки бачоо ҳашсола шидан, и-ра дарак-ш-а йофтан даркор, ай и тараф рафтан Дод-а овардан, ай у тараф рафтан Нодод-а овардан, ака-вь додар-а, дьгуникий-ра подьшо гуф, ки шимо бьво доре, йо не. модар-му медуна, бьре оча-шун-а бийоре. оча-ш гуф, ки да кадум качи гирйа кайи-содас. рафта оча-ш-а йофтан, пешн тахти почо-ра овардан, ҳамн бачаҳой шимо-ан гуфтан, ки: - ҳоша, чуша ҳамита нум кади. зан гуф, ки шуйе доштъм, ки йа чурай дилчуни дошт. ба маьздьрки рафта мьрдас. ба ноли хьд-ьм мундам. йасауло-ш-а ройи каан, у чура-ш-а ба пешн почо-ра овардан, ть ба ҳамн шуйи айол чура бьди? ру-т сийо накьшти-ш. рос гаш зан, ки дьруф нагу. да хунай и бачоо тугал (туб) кад. гуфтан, ки қисос-т-а биги(р). бад (баъд) и зан да дор кашид-ьш.

Гўянда: Абдуллоев Мўмин, 63 сола, қ. Зирьён, совети қишлоқи Ҳакимӣ, р-ни Комсомолобод.

* * *

ҳаму дунистаги-т-а бьгу, охи. ҳамуноие фольклори Дарвоз-да, намоле гуфтак: бьд набьд бьдгор бьд, қьлх набьд-ь шьдгор бьд, чик-чики гьндьшку шид, чиғастн кампиру шид, да йа хьрма дуғ бьд, гапи кампир дьруғ бьд, да йа хьрма шир бьд, гапи дьхтар ширин бьд.

* * *

осуначи бьд, си паразан бьд, муш халазан бьд, саг дьторзан бьд, бьз арғьшрав бьд, ас чиғакаш бьд, шьтър тамбьрзан бьд. фанд мена, мағлим.

* * *

осунай сесъна се мьрғи дари хуна, да кун-ьш задем фуна, ай кун-ьш парид дуна, дуна-ра ба ашюв бьрдем, ашюв ба мо гардак дод, гардак-а ба ҳелак бьрдем, ҳелак (элак) мо-да бехта дод. бад (баъд) ба карсун дод, бо (боз) ба дедун бьрдем, дедун мо-ра пьхта дод. бад ба оча бьрдем, оча ба мо чиқи дод, бо ба кампир бьрдем, кампир ба мо гулинг дод, гулинг-а нимхойда кардем.

Гўянда: Баҳодуров Идибек, талабаи синфи У1, мактаби № 11, 12 сола, қ. Сичирон, совети қишлоқи Ҳакимӣ, р-ни Комсомолобод.

НАҚЛ

баройи кор-ьм дипитат-ьм каан, дь сол пила додам. охи, ть нав умадай, кор накънъм чита кор кьнъм, ҳаму занани нав умааги мега: - тавалът-ьм ҳамича-ай, шоре зан сари сол ҳамн-да-йьм. ҳамн сол шаст-ь панҷ-да рафтам. ай унча дила-м-а вардошта каан. уна гала дохтем, шу-м-а эумри чулуни-ш гьзашт. зур-ьт ба ича намераса, чуша хуна дохте, мьн йаг одами кьсалманд, чойи хуна-му-да калхос гала дошт. мьн акъ чуша мерафта бьдастам. гичойе бь-рам дипитат-ьм каан, калхоси пьркувате ҳастай, ки пьл-ьм мета. оли ийо кьлет шидас, мьн-а ҳис-м-а бьте. мьн, ки пир шидъм, у чой мьн-да гьзашт меган, ки зури ть намераса, чой ть-да дига мегира. и бача индывалид-ай, то хьд-ьм пинсийа, ки наройьм читари кьнъм, охи.

Гўянда: Каримов Раҳмат, 55 сола, қ. Сичирон, совети қишлоқи Ҳакимӣ, р-ни Комсомолобод.

1. биргадир-ш-а мейобъм бай дъс-тун метийъм.
2. ҳами участкаи мо-да навад хоҷаги-йай-да.
3. ҳаму павилони Тоҷикистон хо-ли-йам ҳаму хел-ай, а ҳами хо-лит йак кас-ай.
4. вай бачайи хъ-т-а надоди ад-рис-ш-а?
5. у бачайи мън, назики ҳамийо-да.
6. акайи Вали, оварди, пило-ра?
7. у мошина уҷа ръст-ай, ман дига чо нарам.
8. қува-у фара (дармон) на-муш.
9. ина, дар Украина зовути пах-та ҳаст, дар уҷа тоҷики ҳоит ҳаст.
10. ай район-а лъмб-ш дар То-ҷикистон ҳоит-ай.
11. халқи ҳоит ай дъстай чес-нигари-ш ҳар шаҳр-нда, ки раф кор мекъна.
12. йак зовут-нда дъ биргат (аз Ҳоит) кор мекард.
13. каланд кардъм қаҳвари-ра.
14. биги-шу, бъра ҳамта.
15. хъ-ъм йа бъзгаръм, бърам.
16. мо ни пәга ҳамуҷа мерем.
17. ҳозир-ам дийор-ай раҳи мо-шин.
18. ҳамиҷа мазор ҳаст гъфта шуд.
19. агар ба шарте ки фаромуш накъни бъги.
20. ҷуидор да боло-ш қарор.
21. мън ҳами мусәфед-а додъм-ш.
22. ҳоли йа купруки дигаи ин-ча-да.
23. падароии вай да уно гъфта-ги-йай.
24. ҳаму мардак дъ кам панҷоҳ рафтас.
25. ху мари Бури Батош-Ҳуҷа Масто дар къхи Уйали-нда мърдаги-ай.

26. ғишто даркор бъдан гуйо.
27. ҳаму синтири ҳоит, ҳаму хоко рафтаги-да ҳамуҷа рехтаги-ай.
28. мошина бай ҳаму район-а мерава.
29. рузи одих-у бе одих ишқи-либ бозор дошт.
30. дар Сух одамои мо бъд-у намундаги.
31. ҳозир ийо да раҳ кор кан.
32. ай йовони ҳамиҷа ҳай-у ай Куйбишеф ни ҳамиҷа ҳай.
33. аку мо касал шъдем.
34. һайвон аз нуш, одамизод ай гуш.
35. мактаби Панҷ-нда кор ме-кардем.
36. то омадани мо-ра набъд, и итари.
37. устоги ай дъсти хъд-ъм мийа.
38. ҳозир силос кайсен, хъд-шу.
39. шасти дъйум сол омадем, қати ҳами Мирзоёуф.
40. кудако-мо бисйо касалманд шъдан.
41. соли шасти сейум мън-а биргадир мундан ҳаминча-нда.
42. ҳама-ш йағҷоёа гъзаштай-сас.
43. ҳамитари коро нашава гъф-тум, танқид-шу кардум.
44. моҳи март бо (боз) мън-а биргадир мъндан.
45. қаҳи дъравиаги-мо қоқ шъ-даги-ай.
46. чи хел силос кардаст?
47. мън-а хъд-м-а ай кор холи менан, дар чо-ш мемуна.
48. моҳр-ра дар лесхоз гъриф-тан-му.
49. мо ҳамиҷа шиштаги бъдем, ки се-чор кас гъзаштан.
50. йак пункти шир рост кардем (сохтем).

51. бифаҳмуна-ш-да, ҳамино-ра.
52. бе хуна-ра бърафтъм бей вегайи-ш-а донишманд-шу оман.
53. писархолойи мо қъти ҳар дъ-шун ҷура бъдан.
54. вай у тараф гурехтаги.
55. ай Дъшанбе бей Ғарм-а мийа.
56. панҷ-йу ҳаштуми сол мо-ра бурдан бе (ба) Қумсангир-а.
57. кудако дилиов -ш намешан, йем-ш бътиян.
58. ҷойи тавлуд-ту ҳамиҷа, бъ-ре намешава.
59. хунайи ака-м дуртар бъд, ай хунайи мо.
60. мийом-у фарйод-ш мекъ-нъм.
61. чи хел ита саргардун-е?
62. бад (баъд) дарвоза тақатақ мешава, дарвоза-ра ки хуй ме-кънъм, ҳаму медъроёа, ҷъдо бе-ташвиш-ем.
63. Андичон-у Марғилон-у ҳа-миҷоҳр-ра гаштем, намоёандаи секасайуз шъда.
64. ҳичи ни (низ) нестак, асп-а гърифтъм-у бо (боз) налода истодан.
65. мън то соли панҷ-у ша-шум-а кор кардъм.
66. фарйод-ъм кан райком-нда.
67. мо, уҷа-ра мақсади обод кардани-ем.
68. ҳами мактаб-а ҳамуҷа-да мешъкоёе, пешору мешинъм.
69. Одинаёуф бай (ба) у Анвар-а думод-ш мешава.
70. зора-ш кардам, надод-ум.
71. чи шъд ки ита һодиса шъ-дастак.
72. рузи ҷанг ҷанг-ъ рузи нанг нанг.
73. йағ мард бъд, у ни пир, на ғарми-ра бъдуна, на ҳоити-ра бъдуна.
74. ҳамта ғалфат (ноҳост) омадан.
75. дар болои дъсто хест (рост истод).
76. саги мо суни Туғак ме-ҷакид.
77. йағ зани ифлоси ҳабата-ай.
78. чи ко кънъм ба и қати.
79. шикам танбур навохтаисас.
80. димоғ-ш-а бин, ки пинг-ай (хафа аст).
81. аку дар мо бъте-да, мо бърем.
82. йағ вах рафтем, шаҳ да хона-ш меҳмун шъдем.
83. йағ вах мън хона-нда ка-сал хов.
84. бъра дар бозор, мош бъхар.
85. рафтем, ки зано вадрова-дър мекънан, йакти мо-ра вадрид (кашидан гирифт).
86. бо (боз) по-ш-а дар шохи болови мемуна.
87. дъст доди, оринҷ меқана.
88. дар зеб-у зинати симорат һуш-ът мерафт.
89. акайи Мирзосафар, ранги занҳои гадоёиш (ҳомиладор) чи-зи турши талаб дорӣ.
90. ин ҷойҳо боғийот бъдан.
91. ҳар боғи иҷоҳр қафпоҳсаги дебол дошт.
92. ба ҳами тамошо қати сер, мешъди, дига мева намехурди.
93. ҳама айлоқ ҳамиҷа бъд.
94. одами къҳна меһнат-а дуст медора.
95. вайҳр-ра мезана а (ба) пушти каланд.
96. ҳаму нашпоти йак се-чор-та гърифтак (ҳосил андохтааст).
97. шъмо ки (пулро) дар сан-дуқ-шу монде, мо дар каса-шу намонем.
98. хъд-ъм меһнат-а дуст ме-доръм.
99. ино нокор-анд (ноўждабаро-анд).
100. хай, кетман-ам устои дорад, охи?
101. масалайи ҷуш-а чо мекъ-нем?

102. мѣн да қаса пѣл, ки до-
рѣм, чико кѣнѣм.
103. мо дѣ гом-а фѣрухтем,
дар дѣта наѣрафт.
104. мо *нисоб-у* *насаб-ам*
намекеѣнем.
105. ай мѣн-да сад баробар
хѣнѣк-ай.
106. беезор почаканда-ра хан-
дидаст.
107. Институт-а тамом каас-
-у умаастак.
108. ай *сақим*-ѣш ҳар чи-ш
мега.
109. йак нон *бийо*а бѣхра,
нагир-ѣш ай вазиѣа-ш.
110. сав дойи нодид (*ғоибона*),
нарум-ай.
111. мардак касал-ай, макѣш-
и-ш?
112. пешаки бѣган-да (*бидиханд*),
ита дил-ѣм пѣр шава.
113. анде шѣмо йак *наѣчрайи*
наѣз кѣне.
114. бе ша^ш и дигари-ш-а ку-
зи дигар-ш-а йофтем.
115. у-ра чум, бай гуѣо-ра
бурд?
116. дѣшман дѣшманогии-ш-а
мекѣна.
117. йак майдаҳақ дил-ѣт ка-
шид мерай, дил-ѣт нақашид на-
мераи.
118. Турайуф бей Самарқанд-а
чапоти бурд.
119. се сол армия-ра бѣт кард
умад, угам, бай ҳамуѣа-ра бо
умад.
120. и рафтор рафтори дѣшманог-
ии.
121. хай йак сол-ѣнда тийор на-
шѣд, дѣ сол-ѣнда наѣмеша.
122. дар хонайи йак одам-ѣнда
бе кѣт-кѣт медѣройи?
123. *нодисайи* зѣминѣнби шѣд,
дига ҳуш-у гуш наѣмунд.
124. бе зовут-а рафтѣм (*би*
завод рафта^м).
125. бѣра, қанг-ѣш кѣ-да бѣра-
ва.

126. а ҳами тѣма дора, ки
бѣра каҳ дарам (*хошок дара-*
вй).
127. у шѣкаст, угам да уѣа-ш
мундам.
128. ала каҳ медѣравем.
129. памидоро-шу ай памидо-
ройи Душанби хѣшру мешава.
130. зѣмин доштем, картѣшка
медохтем, харбѣза-тарбѣза ме-
дохтем.
131. дар ҳамаи *ѣойи* шаҳр-
анда ҳастан ҳуѣандийо.
132. акѣ хѣ-т-а хѣд-ѣт таѣ-
риф наѣкѣ.
133. и сафар, ки нависем ме-
тѣранѣа-ш (*ѣазо* медиҳандаш).
134. аку по-м-а да пой у дѣ-
роз кѣнѣм? (*худро* бо у баро-
бар кунам?).
135. и куҳр чи-йай, у куҳр ба-
ланд-ай.
136. пийола *гауѣала* шѣд (*май-*
да-майда шуд).
137. йак се руз-чор руз бе кал-
хос-а (*баройи* колхоз) дѣрави-
дем.
138. бийо мон-да, бѣрава.
139. ҳамиѣа қанге кард, қати-
шу ки...
140. *уво* ҳами мегардан саг
вори(н).
141. *хуноҳойи* маѣлим тѣйор
шѣдагй нестак.
142. ай дѣстайи ширини-ра сѣрх
мешѣд.
143. дѣ гѣргбачайи чѣшмноши-
койида-ра мейора.
144. и -йам мебѣройа, ки хур-
да бѣдаст.
145. мерави та (*поѣн*) ҳамуѣе
баройи орд.
146. *ѣънайдулло* қати масли^{нат}
кѣн-у маҳқул-ѣш бѣшава бийо^{йа}
бей Душанби-ра.
147. йак буйи ноѣори *ғалиж*.
148. меѣора-ш га^ш бѣзанам-да
бѣханда.
149. *во*-ш саро-ай? падараш
чи тавр аст?).

150. бийо одами малангзан-
-ай (*иѣвогар*).
151. малангзани наѣкѣ, бийор
маланг назан.
152. дар пуш ҳайвоноти бийс-
йоре-ра *шархурдем*.
153. ҳами кор-да талабот до-
рад.
154. чени тѣминот-ѣш (*тала-*
боти зиндагиаш) орд бѣте-ш.
155. кадуме дар-а зад, дидѣм,
ҳиш кас набѣд.
156. кадуме-ра ба ҳами кор
фиристодан.
157. оли мѣн қати тѣ *ҳафт*-
ҳашт мекѣнѣм (*ѣазоятро* меди-
ҳам).
166. ба *ѣзи* қишлоқѣнда-ш йаг
хоѣагй ҳастай.
167. ҳаждаҳсола ни боши меша,
воре намеѣова.
168. ҳамийоли нѣсми йобун хал-
қи Қаротегин шидаст.
169. йа асп-ѣнда сувор мешем,
кѣт-кѣт (*оҳиста-оҳиста*) мерем,
ай ақи^ии артисо.
170. у доге ҳаст, ки китоби ша-
вум (*номаш* дар китоб навишта
шавад)
171. ҳине ҳаво кард, бѣзан бѣ-
ра, борид бѣгард, бийо.
172. Мирзошо гѣфтаст, ҳаждаҳ
варақа пѣштору пѣр каум.
173. неки ҳаму Мирзошо ни
бѣсийор соз-ай.
174. борундаги шид, хѣнѣк шид.
175. и мусѣфед хѣшнақѣл-ай.
176. замбѣро пакар (*гаранг*)
шидан мегазан-ѣт.
177. йа сузан-а гирифтѣм, ҳа-
миѣа-ра лақ-ѣ дақ карѣм.
178. *ноли* ийо маст шѣдан (*аз*
худ рафта^{нд}), чанд мардина бе-
зан-ан, намегиран-шу.

158. йакта-нимта-ра бѣгу,
бийа ҳаму коро-ра бѣкѣна.
159. йа хел касо ни дорем, ки
бе (*ба*) кори калхос-а зуран.
160. мѣн дар сараки санг шиш-
та, йагун-йагун тѣ-ра йод кѣнѣм,
монандаки ка^шги маст *файрод* кѣ-
нѣм.
161. йагун-йагун хаваргири-
-мун мейо^{йа}.
162. йагун кас-а намешинос^а.
163. таҳмин йагун даҳ-пѣнз -
даҳ гѣзаштан бѣрафта^н аму су.
164. ай мѣн панѣ-у ай тѣ чор
(дар бозй).
165. намешини-да чор даҳа (*и*)
гап бѣзанем.

ЛАНГАРИ ШОҲ

179. ку болотар равем мо, шѣмо
холи борун-да рафта наметуне.
180. райис ҳаму бари таҳда-й.
181. ҳезум Ғарѣм кѣт-кѣт (*оҳис-*
та-оҳиста) бѣрам мегум.
182. меҳмунои ва (*ба*) пойи хѣд
умадагй бѣсийор хуб-ай.
183. у вах варавтар-у калутар
наѣд, ки бѣдунѣм.
184. и радиyo батари (*батарея*),
надора, калет-ай, маѣни надора.
185. меҳезѣм мерам, ҳамийоли.
186. ҳамийо ҳама-ш арзақи (*ари-*
забоз)-ҳай, магам арз-шун-а
гуш кѣнем.
187. ба қади тилфун умайдесо-
даст, ҳами *ро*оз.
188. пагойи зур-ум тофт, ки
Ғарѣм пийода бѣрам.
189. дина-ҳам мѣн умадѣм, во-
ре дарак найофтѣм-гу.
190. ей, қати акай Наѣим бѣгу,
ки газабаки-йай (*газабноқ*, аст).
191. чи ғами мѣн-а меҳѣри, шаст-
-ѣ йак дѣрумаам, чум йаг соли
дига мезийум (*зиндагй* мекунам)-
-йо не.

192. пагойи хестъм, ки ҳаво салқин бӯд, нарафтъм.
193. йагтайе метаскил-а ҳай каа метуна мегум-ъш, ки бай сари пъл-а бѣбар-у бѣйо.
194. уѣ таговтар-ай назар ба иѣ.
195. ҳамийоле гараѣ-ънда мошин бӯд, воре гѣфтъм мебаръм.
196. ҳаму хуна ѣварид (аф-тид), дакимънт-ъм тай ҳамун-а мунд.
197. нѣмък дори, ку йа қадаҳ чой бѣйор.
198. нѣсм-ъш ноқъланкарда-й (каланд накарда)-ку, ки къланд мекъна?
199. бод"ринг мевай бабара-кат бѣдаст, ѡега мечини бай пѣга-ра бо меванда,
200. камн кам даҳра (бор) ѣам-ъм дод.
201. бѣра ѣхтаки йа пѣйола шурѡо бѣйор-шу меҳмуно-нда.
202. ай ѣине кор менъм шаст-ъ дѣ сум гѣрифтайесам.
203. и чан сари сол шид, ҳа-миѣа кор мена, пѣр (хеле) ба-ѣай хуб-ай.
204. гап-ту турри-ай-у, воре ки да маѣлими намеша.
205. гѣрдовагѣрди қурған-а шѣкоф каан, дѣсто-му аѡла каан.
206. иѣоқи ѣаѡо-ра мечъкидем-у (кѡфта) мѣйовадем меҳърдем, ҳоли орди дѣрушаѣ-а намеҳъран.
207. и ѣѣроти динийина, йо ҳамирузина?
208. шофур мѣн-а бина, про-ш камунѣа мезана (обила кардан).
209. аку бѣйор гизала (бад-ѣаѣр) - ҳам, бѣйое агар Фат-ѣабод бѣйое.
210. е, нѣйи райис-а пѣрс, мѣн бѣйор гапойи къѣѣк доръм.
211. Фатѣабод мерам, уѣа шам мѣстъм, пѣгаѣ меҳезъм мѣйом.
212. ҳами сохт-ъм (афтам) ҳамита зард-ай, агар не уру-си-ра намедунъм.

213. ҳаму ѣшмо да пеши ѣа-роѣ маѣиб шѣдан.
214. кор менъм, нѣҳ кудақ до-ръм, кор накарда нашава.
215. тѣ ѣумр-ѣт и кѣйе мѣги, ай иѣа зойит-ай.
216. йак сол умадан ай райком, гѣфтан, ки тѣ маѣлими, бѣйо камсамол шам.
217. саго-ра ба каму (камон) задан, нобуд-ъш каан.
218. хе йа таѡаѣ аѡқот бѣги бѣйо, бѣхран.
219. ҳами сол, газет-ънда бѣрма, ки наѡад сол пеш ҳамита хѣнък шѣдас.
220. йаг нѣҳ сол шѣд, мѣн қати ҳами кор мекънъм-дѣйа Куглик-ънда.
221. тѣ пенсийаѣт-а ай ами ѣа-моѣат мегѣри?
222. мо Лангари шоҳ-ънда йа ѣиморат дохтем, зѣмин ѣѣнби-да аму ѣиморат ѣграмбид (аф-тид).
223. солойи сийи ҳафтум кор ка-аги дакминто маѣлум нестан дар гѣѣо-анд.
224. е райис, мега ки тез бар-ъш, неки сар-ъш бѣкаѣа ѣѣво-гар нести.
225. пѣгайи хестем, ҳаѡо аѡр-ранг уѣа маза-ш нест, ба ѣдтар зѣвонит каан, ки дар район за-сидани исполком мешава,
226. йо дар иѣа Қаротегин-ънда уѣа гѣли арзандайе нестан.
227. ами ки умад фарйод-ъм бѣкъ, бад угам мебинем.
228. кадум вахте ума, мѣн-а тѣ зѣвонит бѣкъ,
229. дѣга истаройи, кудако-т наѣа-ан.
230. борун ҳамиѣа заане кард, ки?
231. йак баѣа-ра фѣрсундем то йоли тѣйор наѣааст (мактабро хатм накардааст).
232. е нарава, бар-ъш хѣд-ѣт ѣиѣ гап не.

233. дѣхтар баройи аѣа-и бѣйор хуб аст.
234. ай, и одамой Қаротегин дар ҳар гѣѣр кор каан метуна.
235. е акайи Орзу, мѣн заси-дани бѣрем, мегум, хезъм пѣйода бѣрем мегум къ-кът (оҳиста-оҳиста).
236. аку ай уѣа гѣрѣфта бо-ша, арзун-ъш мегѣри-ѣ?
237. мѣн калапойи рафтаесто-дам, одамойи хунаросткън-а бе ѣиѣборак бѣбаръм.
238. у(н) руз мѣн рафтъм, ай пѣшт-ъш нашнохтъм-ъш, ай пеш-ъш дидъм шѣнохтъм-ъш.
239. дѣхтар-ъм дар райони Панѣ-ай, ҳаму-ра бекор долъм, ай ҳаму, мѣн ѣиѣ чи нагѣрѣфтъм, йак локи ни (низ) мин-ъм на-бастам.

240. у гѣфт, ки мѣн оѡ меҳ-ръм, на нун, неки ба мардъм-а хизмат менъм.
241. мѣн хѣд-ъм ихтиѣори на-метонъм рафта, неки моѣѣир-ъм къна сатқайи пойи моѣѣиркун мешам.
242. дар ҳами теѡарако хѣшру гѣлѣнѣа ҳай.
243. утари кор-а ҳаму одаме мейѡа, ки иѣболи зур дошта ѡоша.
244. ѣиѣ ѣисѡѡ-ъш-а найѡфт-ъм, ки мѣн ҳами (сафар) бай гѣѣо-ра баръм.
245. шамки дар сар-у подаѡ-уни бѣрай, иѣи ѣақл дори?
246. мѣн гѣфтам: е хал кън, ай маст метарс-й? - гѣфт: маста ай мѣрда-ш метарсъм, ҳо-ли-ку зѣнда-ш.

ҚАЛЪАИ ЛАБИ ОБ

247. йа мисоли кутикак ме-гум-ту.
248. сари каѣак-ънда борсанг фѣр мегарда.
249. ҳамѣунон хуй мерафтас, ки хѣшру бѣдас.
250. ҳозир то панѣсад тоѣик-ай.
251. ай оѡи Кълак то Қамъ-бег йаг лаѡѣ-ай.
252. ай Хълак у сѣ ранги ди-га гаѡ мезанан, ҳамуѡони вахѣойчи-йай.
253. ай Хѣѣборак у сѣ то Оби-гарм сохти дига гаѡ мезанан.
254. ба иѣа пахта-ра мепай-идем ва камон-у куѡа (як навъ асбоб).
255. ай хоканик мерем, хок меканем мѣйорем-у куза рос мекънем.
256. айлоқи пѣшта-нда мераф-тем, каѣ медѣравидем, тотѣрун-а алоѡ мекаем, хокистар-ш-а қро мегѣрифтем, да хар-у гоѡ бор мекаем, ба хуна-ра.

257. ва каѡлез меѣофтем зѣѣир сийаѣ мешид, шамол меѣо-дем-ъш.
258. да дего мечушундем, оѡ-ш-а мечушундем-у руѣани зѣ-ѣер қати мекаем.
259. собуни сѣйаѣаѣ-ъш мека-ем.
260. зѣѣер-а мѣйовардем да дег меѣофтем, да болой дегдун алоѡ мекардем.
261. да ѣѣвозак (уѣурак) ме-дохтем-у мечъкидем-ъш, лоѣак мешид.
262. сѣхѣироѣ мѣйовардем, пѣ-шки (саргини) мол мѣйовардем.
263. се-ѣор кампирак да сѣхѣи-роѣо мепѣчидан (мепѣчонидан), мегѣрифтем да сари пѣча мемун-дем.
264. мо ва раѣ мѣйумалдем-у у ва руй сангоѡ (санглоѡ).
265. кълан қати рег-а мекан-дем, усто ѣодари бѣзмуги-ра да лаѡи оѡ-да за.

266. болой чапарак бор мекад. кадуи оw доштем, дъ кас-му оw мерехтем, дъ каси рег м^ий-эвардем.
267. усто оwо-ра каду қати мерехтак, уw о-ра оw мебърд.
268. чодар-а усто ай болой чапарак мег^ирифт.
269. заро-ра да тайи таw ақ мемунидан, бад аста-аста оw -г меполидан.
270. заро-ра да фъруф (флакон-чаи чубй, пүсти) медохтан.
271. сарбанди (сарчашма) рай-оно да Фаръм-ай.
272. лайақати (қобилият) мо нестай, ть қарор бест.
273. мо кампиро пасафтод (пир) шидем.
274. е ача, зур-ът, ки нъмера-са, мебъром бърра.
275. дъ сол бад (баъд) йа кама-рът бьтам, бе ҳаф пьшт-ум мера-са.
276. либос-а бе хунаи дъхтар-вара мебара, қалинг мета.
277. раҳ-у рамузе, ки дора ба-чаойи мо ва дили у намегарда.
278. иқа пьргу наша, ки дуст-ът намедорум-ъ?
279. бе Фаръм-а мег^иран ме - баран.
280. пашм-а мересан-да да чар-ха метанан-ъш, да руй зьмин ва ҳамин аспо -шон метанан (мебандан).
281. ва поҳо-шу қати мебофан, пора мекънан, ча^хман-ъш мекъ-нан.
282. х^ийол-ъш ки йаг апай ногапзан дора.
283. зумре кадум ҳишка қати нағаштам.
284. йа кьндабад-а мебърдем, у-ра кьндай чъw оз мекардем.
285. да йа зуморат кьнда-ра гур-ъш мекардем то м^ийун-ъш.
286. да дъруни кьндай чъw оз тарк-у таркбача мекардем.

287. тири чъw оз мекардем (метарошидем).
288. дъ хунача дора тарко-ра (тарки чувоз) мекънан.
289. каҷаки чъw оз да сари тир.
290. мън зумре кардам, бър-гати накардам.
291. йа йуғчаҳак-ай йуғлол-чуw -у пешак^или-ра мезанем, зъгер-а медозем, гов -а қуш мекънем, пьхоли зъгер мийо-рем да у аралаш мекънем, фър гардундан мегърем, гърди кьн-да-да кьнчора мешава.
292. бе хуна-мун-а хоҷа (хос-тгор) умад, баройи дъхтар.
293. йа карсу (табақи чубин) хамир мекунем, ҳами долу(н) пьр мешава.
294. мо чалако-нда һавло мекънем-ъ хунай бачавара ме-барем, боқи-ш-а кърпа мекънем лоқр-ра
295. мо инча занак-о-ра туй метем, бачавара мардако-ра туй мета.
296. угам мън дъсола кардам, бе во-ш-а додам.
297. бай шаwи дига-ш-а бай чодар медароран.
298. қалпоқи (қасмоқ) тайи дег-а мекурдем, мег^ирифтем.
299. мошак бур-ай-у сохти бу дана-ву лингдъроз-ай, қариw қади кафтар-ай, парвоз каа на-метуна.
300. Н^ишоба аврати ба зъмр (солхурда).
301. чор-панҷ қамрът (руй-моли пашми) доштум, у дъх-та бърдак.
302. ай Фарғона рьшта-ра ва пьштора м^ийовардем.
303. пахта-ра пьла мекадем, угам да чарха мересидем-ъш.
304. и рьшта-ра метофтем чо-рфъ медухтем, зийоти-ш-а кар-бос мекардем.

305. аҳту авлод-му мепуши-дан, чорйг-а.
306. шаҳ-а да йаг руйи курпа-ча-нда мешънундан, да сар-ъш пьл медохтан.
309. ҳар фоте (гоҳ) мекало-ви мега.
310. и руз сапидас (хоби - дан) Мънавар.
311. ҳу, ҳърмати ҳами нун се сум-ъм дод.
312. рьшқа метапидем, (ға-рам кардан), ки йаке умад.
313. ҳаму пешору ки шид, ди-га гап заа наметуна.
314. и йошо пешхърок ш^идан, и вахто мулҳам (муттаҳам) шудан.
315. е запхоз, на^ийой, чой бьхърем? пьл-ш-а ки мег^ира?
316. касо^ие арза додаст ҳа-му-ра метан.
317. да йа кура (чуқури) печун-даст-у рост шидаст, ки дидай-ъш (рӯ ба рӯ).
318. Баҳриддин наумади бьхъ-ри?
319. акъ мегум кьмър-а ҳа-ми зидибек мег^ира.
320. уҷа ведимис кааги-йай?
321. ҳаму печкоой рос(т) ка-аги боша, чъгел-ай (вайрон).
322. ть ай чанги мън ҳай каа (халос хурда) наметуни.
323. мън чой тьньк-шу кьне гьфтем, воре бо (боз) гаw -стар-ъш каан.
324. е қати у гапи (ҳамгап) нестъм.
325. да ҳаму чьқьри ва хок хов рафтаст.
326. хай, иқа ваҷ (ара) ка-ем.
327. и дешнаги мекаай, охи.
328. ҳамийо-ра ба (баъд) рьс каан-у неки йа ш^ифир ва қап накаем.

307. дъ-кас ҳофизи мекъна.
308. ай танъши (хеш) дьхта хунай бачавара мерава.

КУГЛИК

329. ва Мънавар чанги мешем, ба кашталаки (дастбагиребон) меша.
330. да ростак^и мошин рьс ши-даст.
331. соли калхоэй мегум, ки кьлийо-ра бьта, намета.
332. одамо қ^игир каан, роста-ки да санго зад.
333. қьлф-а шькойидем, чьки-дем//кьтидем (кўфтем).
334. кьпруко-ш да шьг рьс ши-даст-у мошин ҳавойи шидаст.
335. и хел чойхуначи-ра бадар-ъш ку (пеш кардан)-да бьрава.
336. и-ра и хел сьст-ъш намон.
337. и бодъринго-ра тоwоо-ш чинч? (пучала).
338. ҳоли кьланд-а м^ийоръм, бодърингора кьланд мекънем-у као-ш-а дъравид.
339. ба weгайи-ра иҷа одам лаw мезана, гап лаw меша.
340. мо дешол кайем, т^ийор-ъш кайем.
341. аво, гово-ра бай и оғъл-а бай даҳ руз-а м^иорем.
342. бад (баъд) кандем дешоле-ра-ву дар кардем.
343. бача ҳовир рьст-ъш каан.
344. у ҳозир Қурған-ьнда рьст-ай.
345. завал пешоруфш каай, қо-зил (икрор) нашидай.
346. найофтем-ъш агане ба руч-ной кулуч мепойидъм-ъш.
347. ҳами се-чорруза Търманис-тун рафта бьд.
348. мошин-ьнда суwор шида бьррафт.
349. акъ у доғ-ай, ки орд-ът б^ийора.

350. хезе бърре, йа чалак-да,
оw-му бийоре, бьхьрем.
351. уца ках-ай, воре ки пь-
сидаст.
352. зайум-а да калай йа
одам мебанда и.
353. ба у Камол шаст (тах-
дид кардан) накъ.
354. Мирзо-ра фьровардан-ьш
ай дарахт.
355. и бози-ра тахьр (асло)
намекунъм.
356. ай и касабоо форигбол-
ранг-ем.
357. хона-ву санг-ат (ахли
онла)-а биги бийо.
358. и-ра ни нависонавис до-
ран, гьфтъм бьро агане и хел
набьд.
359. холи йофта хьрдайесо -
дем, холи да дьст уфтодаис-
тодаст, уwo фалтидаистодан.
360. йаг хичра рос каум.
361. чирофо-ра хозир соз ка-
йесодай.
362. ай сари вега хами мьрф
мечушид.
363. йаке у пеш-ъм умад, ки
асал бьтем.
364. ай weх-ьш мегИра хами-
қа серпача (серпанча) хаст,
ки...
365. бухорруйа бийен бьсийо-
ри бьсийор, наw соз меша-да
ичоо.
366. и талзоку кенч (дер)
коридаги.
367. и хамсойа-му мо-ра хол-
мун-а абок (табох) кад-ку.
368. вахте да Комсамолоw от
хақбар (тобь) шид, пИлемсав-
хози Фарьм, и чидо шид.
369. қати и мардак рафтаwь-
дем, воре дьрумаа нашид.
370. пешу хуна-ра хамвор каа
бьдем, оw сар додан.
371. талхи-ву тьмчи надора,
зуф.

372. кабутгълак-а реша-ш-а
тоза каа мечушунь-ву хар пу-
гойи шиками холи-нда мехь -
рен.
373. ай сьмболък-ъм (пошнак
по) кашидайан, чидо шидаст.
374. и Давлат фараз (аз аф -
таш) мошин найофт.
375. оw омада хоксел-а шьш-
таст, холи дийор-ай.
376. йаг фьрраст шид, хезьм
ки хоксел умадаст-у оw -а банд
дохтаст.
377. Барногъл, ки бьра чьргот
мейови, бийори.
378. мьнч (як навьи растань)
бедарак бьсийор-ай.
379. ай у қьшлоқ йа мазор-а
ржд гИрифт, хоксел.
380. у қиғачи хуна-ра шикоф
каа гьрехт.
381. да зийи хаму хуна оwда-
ра бьд, неки мийумад.
382. ай деwол хоксел хамбид,
маскан надори, ача?
383. гьфтъм, наводо ки талх
нашава, ки бо (боз) нахьре.
384. пага бесте оши халаwу-
на мехьръм.
385. ба буйи қалафьртхьри-
му сухтем.
386. котиб файрод-ьт дора.
387. йа пийола-да оши тьнък
бийоръм?
388. ку, йаг куча бьройем, йа-
гон мусэфед-а хьчит кьнем (да-
ват кардан) бега.
389. е, бьра кьлий-ра бьги
бийо.
390. акъ мо навшах-ем (нав-
домод).
391. ей, ай бьтахой усуги-ш
бийор, харбьзао-ра хамай пола-
ко-ш-а сармо бьрдан, чьнч (хушк)
шидан.
392. бегаий туй рафта бьде?
шаwи туй хамуца қати маглим то
ньсми шаw бози каем.

393. хар ке ва рости хьд-
ьш мегарда.
394. ньмък хаст-у воре дар-
ьш сахт-ай.
395. хо, гуспанди Куглик бо-
ша, хо гов-ьш боша, бийоре,
396. гуспандой Куглик-а ни,
Кул-а ни, Йархаб-а ни мегИ-
ран.
397. хами сол ба мошин қа-
ти чул мерам.
398. бинзавоз-а мьн хай ме-
нъм.
399. йа доф хамича умаа бьд.
400. дь соли дига чьпун бь-
шава гов мегарда.
401. нарафте барвахтарак, у-
ра рос(т) кайесодаст.
402. дьтай дига чи каан, им-
руз йо пага мийа.
403. ки-ра медан-ьш, у-ра,
404. мьн йа то тах-а бьрам
бийом, шьмо дам гИре.
405. Деwнай мо-ра бай Қа-
расагьр-а пеш каа умад (сур-
кард).
406. мерам халво-ра меза-
нъм, мебийоръм ках-а ки-т
бор мена?
407. йаг дьст оварда бьдан,
пийолаой майдъкак бьд.
408. гушо-т гуши рубах wo-
ре гицо мерай?
409. ай у боло шур-ай, бароие
ки ньмък аралаш меша.
410. сог ат-а мефахман-у
неки и зан мега, ки шитов
боша(н).
411. йа хуна-ра додъм, шино-
си сахт шидем.
412. қати-шу да Маскьва гаш-
тугар каем.
413. и дафара бози шъл (ка-
шол) хьрд.
414. зори да тай у шагнам
рехтай.
415. ала и руз одихи мо нест.
416. чан чр-нда ош-у шурwo
бьд, бароий хами мехмуно дав-
давун умадан.

417. йа чой тьнък бийор, ки
шалпар (монда) шидъм.
418. пьрсида бьдъм, ки шьмо-
-ра.
419. кьлий-ра фармидъм, бийо-
ран.
420. бароий шакьмоли паталок
алиф овардъм.
421. йаг вах йа мардак чо-
wандоз бьд, мо ни бьз каший-
ем.
422. хами йаке калтачай йак-
та-ра гирифта овардан.
423. и бачоо барвахтарак ума-
дан.
424. калтача-ра руй дьст-ьнда
курак-у пьтухма (чангу тьпа-
ланг) кад.
425. истаро шид, ки тай қиш-
лоқ-ьт бьдем-у ть калапойи хам-
биди.
426. хай, бийо-да бьбаръм, бь-
шум-шу,
427. мо бьрумаа пьшта рафта
бьдем, ина холи хамбидем, ума -
дем..
428. и ка-ра да хав тапидайе-
сан.
429. йа сьдъра (як мьхлац) ха-
ма гаштан.
430. ай мо ай туй сар шидаги,
ки дь гуспан нест.
431. рамка каан, бе//бай пьло-
шун-а умадан, ки намейоw ан.
432. одаме-ра, ки фалва ме-
кьна, киғири (мағалчи) меган.
433. е месузи, е хаму қоғаз-
ко-ра биги.
434. ва ита бийо, авхрт хьр!
435. у-ра гьчо-ра оварда бь-
ди?
436. бароий дьл зийун доштаст,
сақич.
437. дараве карда ай чебак-ьш
дах сум пьл-а гИрифтаст.
438. сьнфи ньх-а гов гел кар-
да гьзашт, мо пурмаглим-ем.
439. бай абит-а мардъм бийа,
нависонависи бьсийо меша.

440. коре накъни, ва амеди гапи ть ва қапи йагута хьр-да, ва қап бьшем.
 441. чи иқа гиз (инч кардан) каай?
 442. магарим, бьхезем бь - рем.
 443. ках-а фьн ку, тьлопас бон-шу монем.
 444. мьн умадани набьдам, неки бьргат хьцйт-ьм (дав - ватам) кад.
 445. хами хоксел-а бор на - кае бийоје.
 446. кор холи уқа ма е не надора, рост-ьм накаан.
 447. е авал тирактьро-ра рос кьне-ву ба сари, хавор бьре.
 448. Мьн намади қати хаму Рахматшо рафта бьд.
 449. и Шурак (номи дара) ай кичо дайро шид, умад, охи.
 450. и Шурак чьйе дора, ки ба зогнул кофта-ш намеша.
 451. е во-т (падар-ат) чьр-тидаст (мурдан)?
 452. ай гьчо умади, хамьш хьрди?
 453. да гьчоје рафтайесем тьлопас (зуд) кор-му метан, шас(т) дорем.
 454. ай хаму лозьр Шурак калапийи мехамба.
 455. и корой савхоз-а рабочико накъна, ва е амеди и халқ кор мемуна.
 456. е да Елаймун е алиф лав зааст.
 457. хаму музи сийи панчум савхоз-да лав зааст, мета-т.
 458. мьн ба шьмо-ра кор мьн-ьм.
 459. ана машино-ра бин, ки ай льсти бекаий-ра умайесодан.
 460. валай, бьмбьрьм бегушти-ра, гушти бьз-т-а намехьрьм.
 461. иста хамуца-ра убара меган.
 462. уво-ра то Қьргинг-а бьр-дьм-шу.

463. е Мирзочу, бьра ай хунайи мо йа сарчоқ биги бийо-у йа чалапчи (дастшү).
 464. хьшка нуни чуш-ам на - кааст.
 465. и гап-а бьгуй, магарим мьн да и қишлоқ нашиньм.
 466. бачахойи йош ни хазьл кьна, ть менависи-ш.
 467. бийо биши Хакназар-е.
 468. е, йа лахта биши.
 469. е, достовгир набийори, йа сарчоқ бьтан-ьт, биги бийо.
 470. нарезунан да чебак-ьт, ки шармьнда-му кьни.
 471. хамай авлодо-т соз хастан?
 472. хр, кор кайесоаст, хаму: дешнаак.
 473. мьн йатайе-ра мегирьм, ки кор мекьна.
 474. хар руз ича вейру бьд, и руз меҳмуно чаме шид.
 475. и менавишт, мешай-ьш надоем.
 476. хар сьне бьгардуни-ш мерава-у?
 477. Сьлаймун йа қоп орд новарди, ма-ра.
 478. панчсуми чаме кьне, бьте-да мошин-а зур кьнум орд бийорьм-ту.
 479. чьргот-а уца мун-у шурво-ра да миначо.
 480. е бача, и арқан тари тар-ай.
 481. рьшқа металидем, ки йаке умад.
 482. мачбур шид ийо-ш-а ни канд.
 483. йаг трйи носара доштем, нав суворори каа бьдем.
 484. хаму аспи навсуворори йаке гьрехт.
 485. хаму ва дахани задаги-м, дандуно решагардун шидак.
 486. хо хаму қишлоқе дийор хастан-ку, нум-ьш Одиловот.

487. йа аспи бьсийо (р) соз доштем, у соло шохо чапагардун ба арқани пьшт-а гаштаги, да тахдашти овардем, қапидем.
 488. ино хамакаса ай пеши асийоб бьрумаан.
 489. чой тийор шид, йа чойча кьнем бо (боз) мьн йа лула бийорьм, йа лахта (камтар) кацпахли кьне.
 490. хамина ростакі бьре, хунай Хакназар.
 491. меҳмун-у санге (меҳмуну пехмон), ки бийоја хамича мийа.
 492. у-ра ай гичо дарақ-шун-а йофти, хув шайгун-и?
 493. и бечора даҳадард-ь сьмдар(д) дора, то хозир-а хамича хастан?
 494. намунди-шу ки йа суғун (устухон) бигира да туй.
 495. и-ра се мох шид, ки боқидайи-содай.
 496. ешон хьд-ьш мьрдасо - даст.
 497. и пайқадамё и дора, хьш-ки надора.
 498. шофири ва е ақл дорем.
 499. и чьсароје шидаст, ки ранг-ьш гаштаст (паридан).
 500. Камол-ам раҳбанд ши - даст, хов-ай.
 501. хаму Мьн амбади бе ть-ра ки/чи меша?
 502. пьли Лангари Шо-ра йа пара-ш чьгаридаст (вайрон шу-дааст).
 503. қати хамийо мерай, Чурабек?
 504. холи у мусәфет дамхот-ай, дамгирак (истирохат) каем.
 505. хаму дофьрайе ки бь - рафт, фармидаст имсол тийор шид.
 506. мо бай хьд-мун-а мийорем, бе хь-тун-а ва қап наме-кьне.

507. ть уца хов шав, мьн йа дам ов бьбарьм.
 508. мьн қасам хьрдьм, ки рул-а хьшка-да намегьм.
 509. да хама қаді ов -да санг чаме кааст, дамбаст умаем.
 510. дига гуш-м-а кашидьм, ки хьшка-ра намегирьм.
 511. хамийо и хоксел мерай?
 512. хоки ай пьшта хамбидаги-ра хоксел меган.
 513. мьмкин бийиан-му, гу-дакдортар-ем.
 514. у-ра чьхтаки мемуни мерай.
 515. бийо-да хуна бьрем.
 516. ешон-а хамина галфате қапидан-ьш, ки чьмбида натунист.
 517. хама руз намийумадем, воре бьра гьфтан.
 518. котив дьлийов наши-дак, ки повиска-ра бьга.
 519. ала бай чордах ма е лим-а овардаст.
 520. пьл-а ов чьгарундаст (вайрон кардаст).

521. додар-ъш байни кор-ън-
да чапхалък (фиреб) дохт-ъ
зан г^ирифт.
522. ҳар дъ-шун-а йаг бърдан-
у йаг сол моне^г-шу кардан.
523. имсол нубати зангири и-
йай.
524. йа пийола шир-а қъчидум.
525. мағзбарак сохти санго^ш
давак-ай-у кабудранг-ай, қад
аму.
526. и да ҳичай ҳар паранда,
ҳичай санго^ш давак-ънда бача
мемуна.
527. у райис гъф, ки одих ку,
угам бад мерай.
528. дигарийо-ш ростак^и раф-
тан.
529. да қад^и о^ш-и-ра шим-ъш
қоқ шид, турни қоқ шид, бад
умадем.
530. йаке нига каум, ки рā -
дийо хундайсоаст, батари-нда
зур-ъш умад.
531. камисийо^ш йаке пеши
мъло рафтан.
532. сари рафтан-ъш, йо қари-
биҳой умадан думоди-м хав^ш ар-
гири-м рафт.
533. замбури зардак-а ба пе-
ши ҳича-ш (лонааш) бьгэари,
да гиҳойе лаб бьзани, дарйи^ш -
ът мекъна-ву мегазат.
534. асало-ра бийор-да бьхъ -
рем, ай ширини мо акъ қибоб.
535. и ҳамиқа чоғ мезана, ки
радийо ни лозим-ът нестай.
536. у ранги з^ош-ай, қад ба
қад бьшай о^шру-т-а йа пъл
мекъна.
537. и сафар кам-у кута пъл
рой-т мекънум.
538. ай ҳами чойхуна бьрума-
ан-а дам-ъш хутайи мекад.
539. ҳамуоли йа қашқалдоқ-а
пеш каум-у ба назар-ум.

540. қашқалдоқ да ҳаму бо-
ра чақочақ дора, сьр-ъш ка^ш
ем.
541. ҳоли гапой ма-ра бьна-
висунди?
542. гъфтем, бийо-да асп-а
чишм-ш-а дору кьнем, йаке
асп шапид, чун ай по бьрумад.
543. и ситор^а ҳаво-ай, ки са-
молото паридайесодан.
544. кадуме мошин дошта бо-
ша, ҳай-ъш меңа.
545. катхьдоги-ш зур-ай-у
воре сарфаро нарафтайсоаст.
546. рабочико да ҳаму зиҳи
хо^ш -ай (хобанд), йа тика г^и-
рифтем.
547. ҳамиқа се руз бести, чун-
сарак-ту менум.
548. ҳами Мирзошо нақылга-
ри зур-у..., агар хьш-ъш бий-
ойа, неки зур-ай.
549. ай руй банхьси-ш-ай, ки
хо^ш олу^ш бад-ай.
550. ай ҳаму шухаки тез йа
ка^ш г-а зад, уфторунд.
551. кьчирик-ам (як навъ пар-
ранда) майда-ай, воре да бор
паридан-ш-а дидум.
552. Сайид то^ш уни қанд-ум
дохт, новардум.
553. ҳами қангал йаг замон
бьрай, кайк-а мебини-ш.
554. вахте ки ҳанда-ра ҳуч ка-
ем, қарив қанги шиа бьдем.
555. ин-а шарико-ту хела ме-
дуна, ть намедуни.
556. йа давраҳо иниспектор бь-
дум, йа дъ шаполоқ-ъш г^ириф -
таст.
557. и мардак мардаки дьрьете
бьдастак, ки лат-ъш кардас.
558. йаг рā сад дарза ка^ш-ш-а
харидем, ай по^ш утар бийо бь -
нем-ъш.

559. ҳамиқа чоғидум (чоғ
задам), найумад.
560. ҳаму мьқомо-т-а бас
кьни, ка^ш метум, хайоли (ка-
салии руҳи) шид.
561. хьд-ъш-а поч^а-ш-а чи -
қидаст-у бо (боз) потельк дора.
562. ҳаму дари чойхуна ҳуй -
-ай, йо рьст?
563. чорта-ш-а сарҳисо^ш -ш-
-а намерай-у тафо-ш-а (қанод;
даст) мебьри.
564. чанди уфтод ҳар йашик -
-ъш, и сол одамо^ш хьд-ъш
сарҳисо^ш -ш-а нарафтайесодан-
-у?
565. баде ҳавора (овора) ши-
дан дьрьете бошан, ки бийор
асал бьта.
566. да гардани (даромадго-
ҳи) Қурган йа кас чил-и шаш
йашик додаст, ҳаму шав па -
рид (мьрд).
567. ҳамай сардорийато-шу
ай пьшти ҳаму уфтод.
568. йа мьло доштан, фатво
додаст, ки гудако-ра бьтан.
569. ина гапи ть-ра ни меги-
рем.
570. сари ҳар сьгера сий сум
пул ҳуй мета.
571. неки бьсийор одами бана-
маки (меҳмондўст) ху^ш бьд.
572. мегуфти, гу^ш о, ки рай^и
дур мерай.
573. аку дига чур^аги-т-а ни
тан наметум, охи.
574. эимисту, ки пеш умад,
бад мефаҳми.
575. йа оғьлаки ҳичрачаҳак
рост кааст, ҳаму-да моламол
дора.
576. бачаҳой мо да Сарбьлоқ
малим-ай.
577. йа рā сеп г^ирифт, бьсийор
тарсидум-да.
578. йа қав^ш за ка^ш мийо^ш ум,
дарза-ш мебандум.
579. чи саро^ше кардаст, дост
ва дьст-ъш зад.

580. йа панч сум да чебак-
ум доштум ва дьстъш подум.
581. у шав рафтум барой йа
испирафка пеши дьхтър.
582. се моқ шид ай дьмб-ъш
рафтум, ки налод-му.
583. ача-ш кьсал да балнит-
са-ай, дига дь-се ра^шъш гъф-
тум нига^ш-ум накад.
584. се-чор рузи эавал-да
афто^ш бьрдаст-ъш пешуни-
-ш-а.
585. ҳаму^ш о-ра хьд-ъш дьст
назадум, воре ҳаму бор-ъш
кааст.
586. ина ҳами дарак дор^ш,
мьн се руз-ай ҳавора-йум.
587. мьн пьгайи ки йофтум,
ай қьртъқ-ъш г^ирифтум, бь-
рам додак ма-ра (ба ман дод).
588. йа дьхтари льмба^ш дош-
тум, йа мейда кор кад.
589. ино йа одамо^ш қайсар^ш-
ан, ки дига ай чо-шу наме-
хезан.
590. у йаг бачай ахсуме (як-
рав), и ҳамта рафтан мегира.
591. дандун-ъш дар мекад,
нав фаҳмидум, ки йаг верай
(вора) дандун-ум, бьдаст.
592. Шариф Шоди универси-
тет-а тийор кааст.
593. мьн қати ҳаму бача-ш
чан ра хуна-ш рафтам.
594. йа мойиндар дошт, қа-
ти ҳаму қанчол хьрдаст.
595. зьльк да тай зу^ш уни го^ш
мельройа.
596. бобойи А^ш гун-а новар-
ден, йа гапо^ше-ту мегъфт, ки...
597. ба парум-а се ра бьрди,
се сум-ш-а г^ирифта.
598. йа част, (қисм) бьшка-
на дав мегири, части нав мий-
ори.
599. одамо^ш ногашта-да, ҳа-
во-ш нафоридаст-ъш.
600. у бачай Чурабек бьрданд-
-ъш чум чико кааст.
601. ай воҳр-му (падар) қариб
бис сол зойит ^гумьр хьр-
дем.

602. мо йархаб-ьнда расидан-
дем, ки аскар босмачийо-ра
зур овард.
603. ай сьрхков гичо ума-
ди, ба ин йархаб-а?
604. ай, чирро-а хатийот ку,
ки меуфтуруни.
605. ана бо гичой рафтани
бъшай, дь-се сум харчпъли
мета-т.
606. пагойи хестай, ки да
чо-ш шиштай.
607. да йа чо изор-ш-а аф-
тов кааст, ки гьндъшко бь-
туран, йа мейда хов бьрам,
608. е, дьст-а ов нагириф-
та гичо-ш оварди-ш.
609. Зайнъдин чанд руз-ай,
ки бедарак-и, гичо мегарди?
610. дах гиктор рьшка-ра
гьло-ш ни рехтан, барго-ш
ни.
611. е йа ов намехъри, дам-
ьт хот шава.
612. у шалаласт (магал) дох-
таст, ки ма-ра қанд-ь чой но-
варди.
613. ть ба одами калун сар
ба сар наша.
614. сел да йа со сат хама-
-ра рапуғор (зерузабар) мена-
-ву қазир мена.
615. и бача пьлефтай (лаққй)
пьргу бъдай.
616. бору(н) задаст-ьш хьш-
-ьш рафтаст, дига хов-ай.
617. ай тай шу бьрумааст, ки
паналат мьрр-а гьрифтаст, мьрр
парвози нестай, ала.
618. мьн гьфтум, ки мьн хама
шь-тьр-а метурунум.
619. холи иқа шак рехтаги-ай,
дертар мерем, боғ.
620. ино-йа йагута-ш қайоғи
(баробари) гук назар-шу на-
мег^ира.
621. ина майлисакио ума-ан,
т^ийори-ш дидайсан, ба вегайи-
-ра мийоан.

622. мардаки топали пьлефта-
-ай (ноуҳдабаро), шифри Лан-
гари Шо-ра. угам бад миовар-
да бъдастан.
623. дина дь мошин, ках-а
иқа хав задан, тар бъдай.
624. ҳар руз ваҷд (таьин)
мекаем, ки ачот (отчет) бь-
навсем.
625. мо шьмо-ра и^итиром
(эҳтиром) кьнем, ай хьд-ту ме-
ре, охи.
626. и мошин-а ресор-ьш ме-
шикана, йа паран-ьш шикастьм,
627. иҷа солой мьтасим ведор-
-ьт нақьнан, аҳ ай хов наме-
хези.
628. шьмо бе ов -а бе иҷа-ра
найойе, у^о акь гардан наме-
тан.
629. селоварде-ра овардан-у
да йа сьн-ьш қаҷ каан.
630. агар ошти дорунда тунис-
тан, хуби хуб, рьжд карда ки
натунистан-ьт, нобут-ьш.
631. қанчоли, у^о -ра мьн
рьжд карда натунистум (ба му-
росо овардан)
632. дар тамоку табил (табаль)
вейру бъд?
633. дига не хап мегардум- у
не гап мезанум.
634. чийе ҳаст, ки бьсийор шум-
-ьш мебина, хамийоле ай йар-
хаб умадай?
635. рузе ҳаст панҷ мошин
рьшка бор менем.
636. йархаб рафт, бо (боз)
ростаки умад Тоҷикомот рафт.
637. сьгераҳо-йам қаҳвариҳо-
ра қазир кард, ай дьстай бекь-
ланди-ра.
638. у ма-ра тарс мета, ки сен-
табьр-ьнда аскар-и-м мег^ира.
639. хама-тун-а, ки файрод кь-
на метем.
640. мо ни даҳ сари сол аска-
ри-нда бъдем.

640. ба Холмьрод хамсойа-йе,
йо чура.
641. се чьф доштьм, сипор
рос(т) мекардум, миҳнат ме-
кардум.
642. инча ховрам, камнири
модар-ьм ведор нақьна, чум
ба кай-а хов мерам.
643. замбьройи мо -йам йа
сь (суй) қаҳр каан.
644. ина рос истодай, дам -
ҳака (нафасгири) дори-ку, бь-
ра Али-ра бьҷег, бийо^иа.
645. д^ийиов (чурьат) ки на-
шай, нақьшо, мегазан-ьт.
646. йаке бинум, замбьро
ғалва (мағад) доран.
647. йаг бьна ай дьмби зам-
бьр оворайем, ҳар руз қаҳр
менан.
648. гудаки қ^ишлоқ хамиқа
сахсаре (обутоб ёфта) ҳай,
ки ҳичи-ш намеша.
649. замбьро бьгаза-т, ч^и-
лико-т мезьрьмба//мезьрумба
(обила кардан, варамидан).
650. болойи диван-да кам-
та хов кардум, ки дь-се
кас чоғид, ведор шидум.
651. и-ра шаст-ьш то даҳай
идора бъдай.
652. йакта-ш, ки шапидум
гьлопас уфтод, и-йам ради
(мисли) ҳаму ов-ай.
653. да уҷа йа калутар на-
боша, ҳаму дьхтар-м-а задан-
-ьш кьтумьт (беҳуш) хов-ай.
654. хай бьре, варьжди бь -
пьрсе, угам у^о -ра-м лат
кадан.
655. йа марта зан-м-а лат
кадан ва санг.
656. тай самасьвал оҳани шь-
льм-ай (лағжонак), мелъхче
хар.
657. тамоми одам ай ханда-
ра пьштарелак-ай.
658. хар-а личом-ьш-а ҳуй
кардум, ба таҳ-а мепара.

659. ба мо-ра дост нест, акь
хь-ту б^ийове бьдъраве.
660. йаке меб^ини каҳ хав -
-шу мезана.
661. порна гандьмо-шу то
сари з^имистун-а нодърав мун-
даст.
662. вегайи қиста кааст, ки
байд бьгу.
663. да йаг қрғаз нависидай,
бо найофтай-шу.
664. хамиқа каем, ба кала
нагирифт.
665. порсол йа дь-сета гов
вуни кадем, ака-му туй-а
мони (монь) кад.
666. у вах хьшпъл (серпул)
бьд, Раматшо.
667. ба э^ийато-шу пьшай-
мун-ан, хамийоли.
668. и чоҳой мо таго^о -ан, у
йахакпасто, сар^и ад-ан.
669. аҳоли-ш йаг дь ҳазор
ҳастак-да.
670. се-чор одам те-да ган-
дьмо нодъравида мундан.
671. йата-ш ай у қиғач, йа-
та-ш- ай и қиғач боша мегь-
зара.
672. йа шор си линча ган-
дьм-а гьзарундем, сьночой
сал кафид, ба (баъд) рос ка-
ем.
673. дь-се э^амакбача-м
хамийае каам, нарафт йахак-
паст.
674. ай рузе ов дайройи ши-
аст, сал қарор-ай, намегьзара.
675. ҳаму^о чор-панҷ кас-а
мебара.
676. барой калапо рафтан ай
и сь сал хуб-ай.
677. ас-м-а те^о алагардун
кьнум м^ийом, на^ивуҷанда-й.
678. ҳаму^о -йам хьрс қато-
ри, на парвой мьрдан-ьш дора-
ву на парвой зьстан-у на пар-
вой дига-ш.
679. қати ҳаму з^ийи хуноо-
-да лағ-лағ дошт.

680. зан-ыш торторпор (давуреч) дора, ки чидо меша.
 681. sewo перор бсьйор г^и-рифта бьд.
 682. и занак-ам мечақа, воре уwo ки ^сайб доран, охи.
 683. диди, ки калутаро набь-даст.
 684. чизе бьд руфт бьрд, ^ха-ми занак.
 685. агар бача йофтум, йа суқум дорум мекъшум, туй метум.
 686. Тьрсънзода уга мардаки рьжди (хуб) соз бьд, ай тафт-ко-м г^ирифт-у кьлча-м дод.
 687. ай миначоли (мобайни) ов гьзаштум, асп-ум лъмби шастдор (боқувват) бьд.
 688. йата умад ^хами гапой куфре гьфт, ки дига ^хама ту-рид, ^хишка намунд.
 689. хо, мерем қати ма ^сли-мо сь ^н бат мекънем.
 690. у ай мо хеле йош-ай, Са-фар ай мо хела калун-ай.
 691. Чонун хьсур-м-ай, воре механдурундум-ыш.
 692. ть ^хичи чураги надори, мошин-а қарор карди.
 693. ^холийо хавосиранг ши-аст, ^хар хей гапойи ^хавойи ме-га.
 694. да ов дьрумада ^шдъм, ки сивотка-ра пеш бьрдум.
 695. о ^шгъзар мета, агар асп қати гъзари, мешава.
 696. дина ай тай бора (чари) ов дайро умад, дилойов (чурьват) нашидум.
 697. меҳмуно-ра дайров-шу, накау, ^хичит кааст, ки пьга Фарьм бьрава.
 698. нимрузи Борун чоғид (чегзад)-му, рафтум ов и чуш хьр-дем-у ба (баъд) хамбидем ума-ем.
 699. Саройкамар-ында йа дь сол зовут-ында юр каем.

700. ва назари Фарғунао уҷао-нда пъл бсьйор меод.
 701. чени йа рабочики пул ме-од-му, зойити мекад.
 702. и Қьрғиз хийол-ыш, ки бьзбала-қум-у той-а ^хуч каа метуна.
 703. ай хьди Кулов ба Қур-ған-а пахта-ра шьтур қати м^ийовард.
 704. бад-бад (баъдтар) шипо-ни найи мекардан, ^хош меши-дем.
 705. йа асп ай и парай, йуғ-у йа асп ай у парай йуғ место-дак.
 706. бай Ошигарм-ында пах-та-ву қоп-а ^хуч каа мерафтум.
 707. ийо пьшт-у паҳлуни асп-а мешьштан, воре йагу Чир-гатол нарафтум.
 708. се ра калагут дохтен, ^ха-миқа хьнък хьрдум, ки дина қарибе ноф-ум бьрава.
 709. ай мошин бьрумад, хела чьнгьр карда истод, бад (бьд) бор-ыш кардан.
 710. испирофка нопечаткарда бьдай.
 711. иқа ^хило ^шуна-ай, гичо мерай?
 712. ^хами хунао-ра хьд-ыш рост кааст.
 713. тушка-ра тайлов -ыш мекъни-ву ^чағ мекъна, ба ру-ға мехьра.
 714. дина нагьпти, ки вой Ашур-ай, мьро ^н ат-ыш мекаем хуна-нда.
 715. қистай испирафка-ш ка-аст, ^холи болойи рафт.
 716. Чурақон раҳаки шид, ага-не ша ^шест бьдем.
 717. ^хамиқайе мекардум, ки ай тамоми бадан-ум арақ сар мекард, шалпар мешидум.
 718. шалпар, ки мешидум хьр-май и дуғ-а пақос мекъчидум.

719. ^хама сарча ^см авқот ме-хьрем.
 720. матасикил шьл хьрд-у лаб хурд.
 721. ^хич намедунум, воре ки папурус-а мекаша.
 722. ^хар ^соте ^хаво бигира, ^хур-боқа ай даҳан-ыш халос мехьра, ай ра ^рави-ш мемуна.

Я Р Х А Б

726. умбара (он тараф) дига га ^ш мезана.
 727. дига ба йод-ум на ^нмун-дастай.
 728. йа дарза хасбеда-ра афтурундем.
 729. сад бьнай бизан (кув-ваи кори) бьд, ^хама-ш кор мекад, бсьйори бсьйор на ^сзо ^со бьд.
 730. ^хами ^чьвоз қати ру - ^санкаши мекадем, ^холи ^сала-ра фароғ кааст, ^хама ^чьз мьй-ансар (фаровон) шиаст.
 731. йа ^чумай (чомаи) ^ха-лол доштем, ша ^са (ба домод) мепушундан мебьрдан.
 732. дар гичо ^йе бьхо ^хи, бь-гу-да ма ^слим-ыт кьнум.
 733. ина бача-м пешору-м-да, йа ^хами-ра хунундум-ыш.
 734. бача-м т^ийор-ыш кааст, Чиргатол-ында ма ^слим тайи-ыш каан.
 735. бо (боз) фьрмаум фьр-гаштум, рафтум пеш-ыш арз каум.
 736. акь магам зьнда-зьнда хьд-ш-а қади ов менум (ба об мепартсям).
 737. йаг занак лъмб бьд, ^хамича умадастак.
 738. ^сумр-му асоси ша ^сро-нда мегъзашт, то бухор-а кор мекардем.

723. веги дар-ында, веги дешол-ында мор бьдаст, бьд-а дохтум, арағ чрла-чрла бь-ромайеаст.
 724. и асп тур г^ирифт, кала-пойи гьрехт-у камоло шьрахо-пьрах шид.
 725. намоле да ра дидум-ыш ки п^ийода мерафт, истаро бь-риварди-ш.

739. мьрдай у-ра нига наме-кади-ву бо (боз) ^чуни хь-т-а кашидай ^исодай.

740. йа хунай пешинай Ме-ро ^са харидаст.
 741. Мирзо зан г^ирифт, за-не умад, пеш пошо умад.
 742. йаг асп-а сувор бьшай, мерай м^ийой.
 743. мьн ^хич ра ^хамича ну-мадам.
 744. йа мошини ^сайри (бего-на) умад, чум ай гичо-ай.
 745. и ай мойе, ки рафта - ^шьд, г^ирифт.
 746. ай ^сала сум г^ирифтум, саро кьнум-ыш.
 747. и мардъм ^хама-ш мь-шьнг дьравидайсодан.
 748. е ^чура, исписалист-м-а бьнавсун.
 749. Набот, оварди дакимито-т-а?
 750. ей ^Хикмат, ма-ра бьге бьрам.
 751. дакимито-т-а рос-шу мекънем, бад (баъд) ройи-шу менем.
 752. и-ра вайинкамат ахирун дода ^шьдум.
 753. Дарай Мазор-ында йа за-нак, ^хаст, намег^ири-ш?
 754. ^хами райис-а ^чьл ра гьфтем, ^хичат надод.

755. бест бѣгум-ѣт, хичат
бидорум-да туғри-ш кѣнем.
756. Холмърод идора-нда бѣ-
рафт, хамиқа чанчолеш кар-
дум, ки
757. мақкам бѣқап, пѣлора-
бо нахамбуна-ш.
758. аванс, ки надода бошат,
хали хакфарт-ѣт (рузи меҳнат)
накааст.
759. хамай кор-а аралашбод
кайесодаст.
760. бѣги-шу, бидор-шу бай
сари кор-а, йаке бо меран ха-
муча.
761. мѣн барма-ш (парма) додум,
ки кор кѣнен, пѣл-ту метем.
762. валай, мѣлойим-мѣлойим хе-
ла гав-ту метем.
763. шаш гав-а ай лав ба у
лав-а мѣбандан,
764. хами зайли ошоа шиде
бѣд.
765. йаке рупару дами сагой
мо задан.
766. у нима хама-ш хайф-ай,
санг-у шуки бѣсдор-ай.
767. хамиқа сол зиндаги кардем,
мебойад баре-му.
768. чамадуно-ра бо муш накѣ-
рѣнда (наход).
769. йашик ни мийошум, воре
замбѣро барвах бѣрафтан.
770. калапойи гаштаги-нда мѣ-
лойим-мѣлойим хай ку.
771. тѣ-ра чамандони пѣло-ра
бѣтѣм-ѣт, сер намени.
772. йа се-чор сумум бѣди ме-
шава, чамандони пѣл ай хѣд-ѣт.
773. у Мирзошо-ра да майлѣс
ва қап каа бѣдан-у.
774. у Қалайчак-ѣш-ам йаг дѣй-
но дур бѣдаст-у.
775. ку Саидбег-а пѣрсем, ве-
гайи мерава.
776. хами руз йа чо-да лаб за-
ди, ки нахести.
777. ба пеш-ѣш умадастак-у
тангоо-ш-а гирфастак.

778. хамиқаѣе ай шѣмо
метарса, агане да нул-ту
кѣт мекѣна.
779. дар-а бѣкшо, камта
бод-у хаво дѣройа,
780. агар ростак бѣрава
боло-ш рѣжд-ай, дашт мера-
ва.
781. да чѣм озроскѣни сийах-
чироф-а мегирондем.
782. пахта-ра чилик воре ме-
тофтан-у пѣлк (пилта) ме-
кардан.
783. хами-ра тѣт-ѣш менан-
у да қават-ѣш мѣмунан-у
да дегдун мѣбандан.
784. хамутаре руғанбат
воре-ву башир меша, чалов-ѣш
сохти дига-ай.
785. ма итари-да абохи но-
дон, мсоддай бад-ум.
786. сѣманак-а ни мѣмунан,
савза мешава, мекѣнчан-ѣш-
у афтов мекѣнчан-у чаш-у
пок-ѣш мекѣнчан-у дѣ хис гандѣм
-у йа хис ай ин қавча-ш
(омехта) менан, ба (баѣд) орд-
ѣш менан.
787. орд-ш-а овардан ки, ха-
митаре хамир воре мешуран-
ѣш.
788. дегдун-а алов мекѣнчан,
сѣрх меша таг-ѣш, ба лата то-
за мекѣнчан-у чидо-чидо мѣму-
нан, лоқупари бѣсдор метапа,
сохти хун воре да буғ мѣпа-
за, мѣхѣран-ѣш.
789. шир-у руған қати мешу-
ран, мѣхѣран.
790. ай борун қибобем-да, йа
гиз кайесодай.
791. у кафидагийу бѣканан, на
ба гѣрехтан пун (халос ѣфтан)
мекѣнчан-у на ба шиштан.
792. чѣшмо-м шав задан, чан-
де дод мегум, ки ай ақш-ум
умада-ѣесодас.
793. йаг парай ру-м да хит
(лой) рѣс шидас.

794. оста-оста хестум, ки
хама давидаѣесодай.
795. хамиқа мѣдогум, хич-
ка ба дод-ум намераса, дига
хѣш-ум кандак.
796. аво (падар), бѣқап, ки
мѣн Шарофидин-ум.
797. бад чоғидас, ки хит (лой)
боло-ш-а рѣс кардаст.
798. болоо, ки мѣѣрамбан, ов
крѣ меша, ба гѣрезогѣрез ме-
ша.
799. силосо-ш ноҳоликarda
Сайидбег бѣрафт.
800. йа узбак ай Олтиариф ума-
да ѣда ѣдаст.
801. милисоо чѣракчѣрак кард,
йаке дѣхтарборун шид.
802. хали одам қати пешодѣм-
кол дѣрумаем.
803. марги мафоч ай хаму
санг бѣда ѣдаст.
804. дѣв ол-да бор кѣнем, ки
мѣѣрамба.
805. агар хакат (хакѣкат) ме-
кад, саф-сафи лѣмбо (қозика -
лонхо) мерафтан.
806. ай пешору-т бѣбуройа ме-
тарси.
807. да дѣхтари йош, рафтаву
медиди-ш кѣт-а гум карди?
808. ай калапойи, ки бийой
мегуй, ки дѣта-ай.
809. да (р) қаҳри (барқасди)
хамийо хаму Саймѣдинино ума-
дан, хавѣргири.
810. хаму чахтгаре, ки чахт
умада бѣд, пеши мѣн гапзани
умадас (т).
811. мѣн рафтум-у чахт кар-
дум, у-ш-а ни, и-ш-а ни.
812. увор-а авкрт-шу акѣ ай
руй хаму хофизѣ-ай.
813. дина хунай Авоқоҳор туй
бѣрдем, йа чумаги пушунд-му.
814. пешору-ш-да ки шишги, ба
хѣдо-шу пушун-шу.
815. найофтум гугирд-а, кѣнч-
у ков кардастак.

816. и мошин ба Зоғакѣ-ра
умааст-у да қадѣ рах мундаст.
817. сохти занакѣ фар-ай, йа
рози меша, йа не.
818. агар чѣшм-ѣш мѣчаспид,
хамѣ Сайидбег хѣд-ѣш мѣбѣрд,
воре рѣхсат-ѣш намекѣна.
819. охи чико кѣнем, рахи мо-
-ра хамита бе мошин кааст,
агане ки ра рафтан нафора.
820. дег-ѣнда мѣпази-ш-у ба
(баѣд) мѣмони-ш.
821. мусѣфедо-ѣам сохти (мис-
ли) мо йод намѣдунад.
822. рѣшқа-ра дѣравидан, бийо
бѣбар.
823. авкрт кардан мумкин аст,
бѣпѣл-у ноқоркарда?
824. ба йа кали набата йа
гѣфтугузори зийоте куна.
825. беѣзи (ба фѣйр аз) хур-
дан-ѣш йақ хазор-у сад сум
йофтан.
826. чилги-ра ба қап карди (ѣфти)?
827. мо хар дѣ-мо хамгѣл-ем
(хамсол), қингола?
828. и ай мѣн-да калунтар-ай.
829. аку, биродари чун, наме-
донѣ-м.
830. кадоме бѣдона-у бѣга,
хам фойдаѣи чуни шумо-ву хам
мо.
831. бай хаму район мѣшишта
бѣт, рафт.
832. руғани завут лав задай,
дига ай паси у ки мигарда.
833. халқи Вахйо ай Тоҷико -
бод-ѣнда бѣсдор.
834. ба нуми хаму қозѣ мун -
дас, рафтас.
835. ин чо қарибак, ра хгум
намѣзана (роҳ гум намеқунед).
836. хами чамо ѣати мо бѣсйо-
ри бѣсдор чамо ѣати калун бѣт-
-де.
837. ма ай хисоб бѣсдор кам-
-ѣм-да хѣч чи намѣдунум.
838. шумо-ѣам бала-ву чақа-ту
да Дѣшамби?

839. гандумкор одам-а, бох-
кор одам-а деҳқун меғем.
840. муғ овини духтуркалони
Ғарм-ай.
841. дар вақти тоб хурдан-ыш
қариби бад бьд.

Ё З Ғ А Н Д

846. мьн ҳамикрае шалпар-
-ым, ки...
847. ас намедуньм чан раф -
таст, уш о.
848. одамин ба йаг дидан ш-
нохт-у ба дь дидан хеш.
849. Тоҷиком от-у Хойито ай
инча рафтаги.
850. ҳамута қати бе Хойит-
-а рафтаги, уца ҳамита йа
симорат-ай.
851. и сь гичои-нда бьшине,
ихтийор-ту.
852. и бари хуна-нда хичра
бьд.
853. ҳамун йаг ҳаштот рафта
мьрд, бийор-ыш шинундаги-ай
854. махсад, ҳамита лат-ут,
мекьнъм, қати гом ва меги.
855. гьлос даҳ тана ва Шур-
-ында шинундъм, воре ки на -
меванда.
856. тараф-ыш гиз кардъм (дуғ
кардан), лат-ыш кардъм, ва ть
нарасид.
857. бача-ш йаг ҳафтот-да
рафтаги.
858. и вах ҳама ҳамита шид,
йаке перор ва туй норасид.
859. кай ке дьруғ гуфтум, но-
бут.
860. Али дь ська-ш (дуғу пу-
писа) кад, ки тарсид.
861. гандъм-а сьрха (куфтан)
мекьна, далда мекьнан.
862. сьпъс-ш-а (аслаш) фаҳми
рафтан намеҳостъм, хизматкьн
набьд, у асли.

842. мьн да муалим шевайи
нав йоф каа додъм.
843. бай унча-ра мошини би-
фирист, охи.
844. у гуфтагии хьд-ым маҳ-
қул-ай?
845. да бухорон ҳеч чуй бе
селоб нес.

863. авқот тийор-у хьд-ыш
қарор (ором).
864. даҳ тана (бех) гьлос
шинундъм.
865. ай лабзи хьд-ыт қибоб-
и?
866. йа санги қьрчи рьжд
(дарозруяи суфта) карда ме-
шаканъм.
867. мьн рафтъм, син-ым ғь-
рид, хичи нагуфтъм.
868. гуйо ки дьв озда руз
истодан, часпъдан гьрфтан.
869. гуспан ва сари ом Кол
қати мера.
870. вейз ай гом и мьн ҳама-
ш сьмдар шидаст.
871. бухор ва йод-то боша,
ҳамича умад.
872. Тавилдара уқа раҳе нес-
тай.
873. дараве карда райкум ме-
рафтастан, агар малим намефс-
ристанд-ыш.
874. Махмади бьлоқ-ында ра-
сидаст.
875. маҳийи бьсийор да дьст-ыш
кешол.
876. уш ба сари и-ш-а шаст
мекьна-ву и-ш ба сари у-ш-а.
877. дарза ру ва ру мийа,
атроф-ыш хуй-ай.
878. йаг чондорийот нахьра
гуфта мепушан.
879. қапа-ра дар ҳадиро баройи
шав истодани-ш мекардан.

880. қршукдун-а ай шапа ме-
кардан.
881. камтар, тезом бийа гуф-
та, ом рез мекьни.
882. бандо-нда медозан, бо -
рун-да мекашан, чахт-а.
883. ғелволи пойи қати бағай-
ре ва сари хирмано-нда мебе -
зан.
884. хунай долунок меша, чуш
ҳами чоп мийо йа.
885. йа бьрда нун-а калапо
каен.
886. долун-ыш батартиб ме -
шид, иқайе ки сармо назана
меша.
887. дэвол ғьрамбидаги бьдаст.
888. санг-а ве сари ра бьги(р)
889. ута накьне, ғажди накьне.
890. мерай ть ва пьшта?
891. ҳова, дара-ву пьшта ме-
рам.
892. ҳаму тьрна-тьрна-ра
шух меғем.
893. ай тайи шух мио йа, ом.
894. Расулф ана ҳами Ангар-
-ында и сол истодаст.
895. йаг дьхтар-ш-а нағриф-
ти, бийори-ш, хуб фарбийе нест
уш о.
896. угам пеши кулуб-ында
алош карда бьдан.
897. ай ана у пеши алош -ыш
йофтан-ыш, бачай зани Халил.
898. Аһ там-а шав ведор йоф-
тан.
899. дар-а кьт-қьт кардем, син-
-му ниго накарди.
900. шар-шар бьчин-у ба (баьд)
бийо, бача-м.
901. гьлосхьри умадем, ай
унча.
902. мерам, дьхтар-т-а ме -
гьръм мийом.
903. то ата-м умад, ть суш ор
шиди.
904. шав хичи гуфтан, ки но-
мад.
905. каҷ кьн аристуни-йан, ийо.

906. гьшнаи зори, бенаҳор
рафт, йа нола нағрифт.
907. ва йаг мошин суш ор
шид, бийо.
908. лави ом и Хингом -ыш-
да-ҳай-ку, Қосим Мьһ амади.
909. и-ш нэверай бачаги-мун-
-ай, у-ш дьхтари.
910. уш оие саромус меган, ай
бини верамб мекьна.
911. ин ом хинг дора, уш о
тумч-ай.
912. бача-м ни файром кад,
ки бе-да йа мошин-да суш -
ор-ту кьнъм, бьре.
913. шабит бьсийор хьшбу-да.
914. ғара-ку, нишун медан,
воре дору намедан.
915. и фойда дора, шифо ме-
та.
916. Аш раһим ҳамийоле зан-
-ш-а новардаст.
917. бе-да мьн бьрам, ай сь-
варй, веки ноньшта накар -
дам.
918. йаг байт бе оча-ш-а
мунда бьдаст, ғалатийе бь -
даст-да.
919. бачаҳо-ра да пеши хьд-
-шу бьмун.
920. ҳар шав кам-кам ме-
хьра, қати артиси мекьнем,
хон мекьнем.
921. йа майда пийош-а бьги,
додар.
922. ҳамуҷайи шав истодаги-
ту, йаг истодаст, чой хьрдаст,
бьрафтаст.
923. хьшка да даҳан-ыш туф
намега.
924. си суми надодан, даҳсу-
ми додам-ыш.
925. хела шид, тоза-ш ни на-
кардаст, белат-а.
926. мьн-а ни чаме кардъм,
бе гичо-ра мебийа.
927. ай руйи бесоһиби-ш, бе
сарбони-ш хьш ки напьрсид.
928. мьн бьдъм, қати и одам
набьд.

929. неке пир шидаст, кала-
ш кор намена, неке кор ни
мекъна.
930. и чизе, ки чам **Е** кар-
даст, хърдаст.
931. толе надодан-ъш, воре
пинсийа-ш-да тугри кардан.
932. ийо ни медуна, воре
йордам намедан.
933. хъш-шу нам **И** йо, бько-
ван.
934. воре мьн пида кошта ме-
тунъм.
935. дъхтар-ъш ни, бача-ш
ни найидъм, порина дохил ши-
даст, умадаст.
936. бачай мьн-а хами калун
кардаст, неке йошак-ай.
937. хамита росто шинем, соз-
-ай, охи мьн шалпар-ъм.
938. хамита болойи бьра, ки
ича гарм-ай, залал дора и.
939. гойи вахъд, гойи вехъд.
940. да вахти майдекаки-ш
дъс съхт, дъс чьлоқ-ай.
941. аку уқа дил-ъм бай дъх-
тур-а намеша.
942. шьгър дьта бача доръм,
Тавилдара-нда кор мекъна.
943. охи, кьйистун нест, хъ-
нък-ай шав.
944. бача-му хуш, қати хъд-
мун-ай.
945. садо накарди-ш, б **И** йо.
946. ай **Е** ар- **Е** аро бэланд-ай,
гардани боғ-ьнда, бари болонда-
-й.
947. а бача, инча бийо, йа чи-
зак-ът бьдъм.
948. хунай **И** Сайид **А** **н** мад-ьнда
ранг хаст.
949. йагу пашай **И** шав, мегаза.
950. уйо рафтан, дори доштан.
951. мебарй-ш, хов-ъш меба-
ра.
952. таранг кардаст, ки мьн-а
г **И** рьфта бар.
953. хами рахънда кор мекънъм.
954. и замон-ьнда чанде бьсийор
мег **И** ран, кола (моли чондор)-ра.

955. хамиқата партов **е**
хаст, ки нун бе дахан-ъш
мемунъм мекъфта.
956. инамита ва райи мошин
бьре, хафа наше, бькьша-м.
957. хъдо **Е** амри дэроз-ту
т **И** йа, бачадор-ту кьна.
958. тарафой **И** мо ни зур кь-
нем (мархамат кунем).
959. шартас нависундестас,
Гьрдак.
960. албат (эхтимол) пьрси-
даст, ки бачахр-ра б **И** йоран.
961. йа чопе бьре, шав **е**ст
бьре, йаке (эхтимол) асан
мийо **И** йа.
962. дэсти хамуно-нда бьу-
фте, монеш.
963. хьрдан-ш-а шида боша,
ачаб хубе.
964. меъмунчуно, мегум бе-
-да бесте.
965. чьрт г **И** рьфтъм, ки беда-
рак (беҳад бисьёр) хаст.
966. бе **Е** сизат рафте, бьбах-
ше.
967. ой, хъдо зад, сабад-м-
-а бьгирен, бьде-м-у дам-м-
-а мег **И** рьм.
968. хрли фьр бьгарде, хуна-
хр-нда бьсийор-ай.
969. лавз-т-а мена **ш** суна, на-
моле.
970. Саймьроди Нькрай, ису
бийо-да бьрем.
971. войи ть гичр-ай? - чи
кор-ъш мени?
972. ай чанг умад-у мо-ра
г **И** рьфт.
973. дакимито-ра соло-шу нест.
974. ках-ъш йагунта намун -
дан, хама-ра хьрдан.
975. и навруй **И** д чи-йа меду -
нан.
976. дъхтар ай мьн мьнкир-
-ай.
977. то мьрдън-т-а собун-ът
мефора, ийо намедуна.
978. ийо ни намедуна, бийо-
-да г **ш** -а бандем.

979. хар ке рабби хъд-ъш
мега.
980. қадри заргар-а заргар
медуна, қадри умбар-а умбар.
981. ича вайруна, воре кай -
хойе пинсийа-ш мекардан.
982. мошини артисо боша рафт.
983. йаг со **н** ибе нест, ки да-
рак кьне.
984. бачахой нозанин умад,
беавқрт меран?
985. сесола да дэст-ъм мунд,
и-ра воша армийа бьрдан, хами
мардак вони кард.
986. институт-ьнда хундаесас,
йаг йошак-ай.
987. бьзо дьромаан, хама-ра
қазир кардан.
988. занак шу кард, рафт, ба
и-ра дакимит бачр мекард-шу.
989. мо ва хамино-ш қати
медэравем-ъш.
990. хамийо-ра ваҷо-ш (бачр)
мекънъм.
991. да тайи по-ту бькьша,
бача-м.
992. сад ра бьрд-шу, хйшки
йордам-да набьрдан.
993. кенчаги ни меган-у хьр-
ди-ш ни меган-у...
994. нависунде у-ра, у а чанг
пас шид.
995. у **ш** о қарор-ан, мошин на-
шид.
996. зан-у бача-ш хамчун чо-
нда-ш-ай.
997. хаму по **ш** у бьра, мебини-
ш.
998. мошин б **И** йо **И** йа, бад угам
бьрем.
999. хамийоле бьрафтъм, шу-
ков **и**, неке хйшки намешьноша.
1000. нисми шав шид, акъ мо-
шин нестак.
1001. кор-ъш нағз рафт **И** сто-
дас, дэрумад-ъш лав зааст.
1002. не-йа, хаминча и дъ сол
шид, ки кор кардай **И** стодаст.
1003. сьнхор-ъш дарак надора.
1004. найумадаст толи, дъ руз
шид, дарак-ъш нест.

1005. меъмунхуна ни мегем,
хйчра ни.
1006. у-ра ни бэланди бэланд,
йо ки боли боло мегем.
1007. ай дэсти йа зани урус
асал овардай.
1008. ай хами урус-ай, зам-
бур дошт.
1009. хаму руз сағерахр-да
додем.
1010. хуй-уш ку-да б **И** йо **И** йа,
қазир кард.
1011. чангали чангал бьдаст,
ки хйшка ва дарун дэрома на-
метунистаст.
1012. ай хами чангало хуна
рос мекардан, иҷоқо қазира бь-
дастан.
1013. занак ой вағудак умадаст.
1014. бай бачахр-ра йак чой
кьн.
1015. оусуна медунистъм,
воре ки ай хъш-ъм бьрума -
даст.
1016. хуна-шу мемун умадаст,
шьмо ни бесте, шав.
1017. Чьлдара-нда амло **И** -
шин ме **И** стод, пешта.
1018. пешта гишна ки мемунд,
қьлайи-нда мейофт мехьрд.
1019. хьлол болохр-нда ме-
гарда, воре гойи м **И** йомад.
1020. достак шахро-нда, хо-
нахр-нда хеча мекъна.
1021. хамай **И** чундорийоти дий-
но хаст.
1022. хами дийно хамиқа фи-
раймонс ки хама хуроквори
лав задаги.
1023. чи сохте наген, бовар
мекъна.
1024. хар рақаме набоша, ба-
ча-м-ай.
1025. мамай Мирзо, йа чой
намекъни бей меъмун-ра?
1026. замистун-да хавр-ам
намекандан, чор кас-а йа
хавр-ьнда метапидан.
1027. ай гьшнаги-ку намьрд,
неки сармо зад да чанг.

1028. вахте ки *ow* и гарм-
-ьнда медозан, гашнич-у пий-
оз-у немък-у нуни гарм-у ру-
ған медозан, шакаров меша.
1029. ун-ра *ro*у мегем, отала
менем, бугиник-ай.
1030. ай ису рафтаги, пари
дъсти чап-ьнда-й.
1031. ай Лангар у су Ньжро-
ла.
1032. ай Йозған то Лангар
турки-йай.
1033. Хасан-а гьфтм, туғри-
-ш каа наметуни.
1034. Хьлос-а тийоршавум-ьш
хамича-ай.
1035. да *ow*у су қишлоқ-ш-а
бьге, медуньм.
1036. мо қариш ҳафтод рафтем-
-да, ҳами Хькмат Савети-нда
кор каем.
1037. Мийонаду кам-каме фарх
дора.
1038. ай Хур и су дига хел
гаш мезанан.
1039. Чьлдара каму кута фарх
дора.
1040. инча ва у Сағьрдаш ни
қати фарх дора.
1041. и сол *э* авал-ьш нағз
умад, ахир-ьш беборьш умад.
1042. бьсийор нағз медуна, ума
воша мийо-йа, инча.
1043. вегайи хамича бьден, гар-
ми-нда истоден, бьсийор.
1044. ҳам ойила-му бьрафтак,
мьн нарафтам.
1045. йа курпача бийор бей та-
йи по-т-а, да гишай калавут-ай,
уна.
1046. *row*а, умадаги бьд, Кис-
лакуф.
1047. боби-т кадэрави рафтаст?
1048. асли асл-ьш пеш ай Са-
марқанд умадаги.
1049. кор ҳамуқа-ай, йа шодат-
нома менависа.
1050. и бача-м ни капасар-ай.
1051. Назир, корча-т-а бьги-ш.
1052. да хундани-ш дохтм, во-
ре ра⁴ надодан.

1053. ича, ҳар йа дьйно-йай.
1054. охи, ки мебара, воре
ки бьсийор-ай.
1055. бе *ow* мунд, рьжд ҳа-
ма қоқ шид.
1056. намечан тушка медохт,
гьспандо хьрдан.
1057. йа мьлки аждаҳор бьд-
-у бесо^h иб мунд.
1058. тобе *э* ийати Фарм-ай
-у ай сари *э* авал-ьш наме-
дуньм, чи нум дора.
1059. кор нақьни бей мьн,
чуннамарги тийорхьр, ҳаму
изори гандаҳак-т-а дига на-
мекьни?
1060. чийшм -ьш сих мезана,
ки дь дьхтар-а гира.
1061. ай артис умади? -ҳо-
ва.
1062. ай *ow* и ру рост ома -
даст.
1063. чийшм-мун-а воз каем,
хамича-йем.
1064. во-т (падар) ҳоли на-
умадаст, бийо-да бьрем.
1065. чирого-ра гирйун на -
карен, руған нарехтен?
1066. чормағз-а ва уғурак
мечькан-у болой нон-ьнда ме-
шакан.
1067. и *h*ькмат тарих-а ни
барҳам намеда.
1068. арғамчинойи дэроз-а
улоғбанд мегем.
1069. болиқай ай пьтк май,
да-й, ва дь дьст мекьтидаги.
1070. каҷамбьр ай бар меқа-
па, даҳан-ьш *woz*-ай.
1071. у чопи намегем, товаги
мегем.
1072. отала ни мегем, тупа
ни мегем.
1073. йаг чум и зэранги зарб-
дор қати мечькан, меҳ-а.
1074. дарай Тайи Калот соли
чел-ьм рафта вудьм.
1075. мьлкак ни, мьшнг ни
мегем.
1076. дь ра-се-ра, ки гьрьфтан,
тоза меша.

1077. *э* авлои варуған-ьш қан-
ди меган, руған қати-ву орд қа-
ти.
1078. маскан қати мекьнан.
у-ра фатирмаскан мегем.
1079. шир сар умад, бьгире-
-ш.
1080. шир, ки бьрид панир ме-
ша.
1081. у-ра ни мойни, и-ра ни
мойни мегем.
1082. гандьм-а меғавқан, ть-
рьш, ки шьд, мегиран нашой -
иста мекьнан.
1083. шир-а ва руған мепа -
зан, шируған меган.
1084. дут-а да *ow* медозан,
тньк мешава.
1085. бадав мерафтастак, ки
нақапан.
1086. дь саг-ай да и хуна,
йаг саг ай хьд-шун-ай.
1087. мьн Кабутак-ьш файрот
мекьнм, қиш вахт нум-ьш на-
мегира.
1088. мошин дорусчаскаҳо-
-нда ҳаст-у ройи намекьнан.
1089. бөҳор умада-дан, фе-
лаг қатор-ан.
1090. йаг майдаҳак йаг лаг-
ли-нда бичи бийор-шу.
1091. ҳаму таҳако-ш-ьнда бас-
таст, се-чортаҳак бичи.
1092. шьнанда-ра бай раван-
да гьфтийан.
1093. йа пийола *ow* и чой ме-
хьра, мерава.
1094. ача-т-ам кьна-ай, шаст-
-у дьҳум.
1095. бачай кенчаки-м дэр та-
ги сийай.
1096. да руй мактав нависан-
даги хат, бьсийор мардаки фа-
лати бьд.
1097. ай Лангар чан боло дь-
га-ҳай.
1098. мьлоғи ни да қавр-ай,
гум-у гур-шу кардан, мол во-
ри.
1099. ҳами хьдруйида, мийдака-
ко мундан, дьйум синьф меху -
нав.

1100 даврайи пешта ни бьдан,
воре ки йа майда намунд.
1101. ай ть пир шида рафтаст,
да бис рафтаст.
1102. бьсийори бад-ьш рехтаст
чь^h унимарг.
1103. и дьйно-ра гап-ш-а ме-
дуни, тамомшави надора.
1104. давройи қадим-ьнда қан-
галистун бьдастак.
1105. мошин хамийоле дийор
нест.
1106. и ай мо мардм бьдас-
так.
1107. йаг ҳичра дора, ина
ҳамин-да ҳаст.
1108. ть хьд-ьт-а ҳамай ас-
туғуно-т дар менан.
1109. чой тийор шид, бай мьн-
-а те.
1110. кайе бьрам, мерам пеш-
-ьш, ай хьд-шун-а медан.
1111. адирис боша бе пешини
мерама.
1112. шимо ни ай дьмби хам-
мийо мегарден, угам?
1113. хьдо *э* умри дэроз-ьт
бьда.
1114. радию-ра вегайи ни
мунем, кэдом вах?
1115. ҳами бачаҳак йаг сол
бьд, ки гирьфтан-ьш, дар чьл
бьд.
1116. саро карди, *gow* и бьсийо
бьд.
1117. пьшоко-т-а напьшиди,
ки бьравий?
1118. ман мегум нара, воре
ки мерам мегий.
1119. ай чониби дьхтар мо -
шин доре, шьмоҳо?
1120. синҳор-ьм сател-а дан-
гал кард.
1121. та *э* рих-ьнда меган, ки
дэрахти боднок-ай, залал до-
ра, и чормағз.
1122. йагон понэда киломитир
дур-ай.
1123. йаг ҳаш сол, ну сол
кор кард, вахте ки маориф-ьн-
да кор мекард.

1124. у ли зан-ш-а ҳаминча туй мекард, маориф-нда кор мекард.
1125. ай райун намоёнда ума-даст.
1126. хъдо хунавор-ш кна, йаг қичра бд, ҳамича мешишт.
1127. йош мардъм ғалтидан-ш-а медуна-ву хестан-ш-а не.
1128. чамо ғато, ҳамича бо -ше, мийом.
1129. да Тоҷикистун мувофи-қи и калхос нест.
1130. албат Сағирдашт-ш-да бойад бшшнав.
1131. бе кампониай пила га-ранг-ъм.
1132. агар ҳамика ғажди боша, мекшгм-ът, хъдо чун-т-а ни гира.
1133. деги шир сар рафт (лаб-рез шуд).
1134. мён кәсалокәсал пшоко-ш-а шштгм.
1135. чи кор мени, ки иқа шаст мени.
1136. мён қади ть пъл мегН-ръм.
1137. и-йам қарор-ай, мо-йам даҳай ҳаму-йа ниго кайестодем.
1138. Камсамолобот канд, бърд айрапот-шу кард.

КУЛУМБАИ ПОЁН

1150. мён кәсали ғодати (до-имй) доръм, сар-ъм фър мегар-да (чарх задан).
1151. дар Дъшанбе ва қал-ту мекънем (сфтан), охи.
1152. "Тагоба" дерав бърдан -му-ву уқа нумо-шун-а наме -дунъм.
1153. кор мекънъм-у неке кә-сал мегира моғалтъм, ай вах-ли бачаги-м-ай.
1154. дхтър гуф, ки пәга бийо хов шав (хоб кардан).

1139. и атроф-нда а ҳамича қишлоқи созтар набъд, ху-наҳо-ш-а кардан-ш.
1140. уготи бърдан-ш, уқа сердърахти гълосдор бд.
1141. қойи бабахрайИ баланд-тар-ай, ича саров -ай.
1142. ина рафтем, найофтем, ҳамаш соИиб доштан.
1143. чанде, ки медод, хъкм-ъм бардавтар шава мега.
1144. хъдо сари хармунанд-ът-а бьгира.
1145. сар-ъм дар кайесост, ҳай одам бьсйор бд.
1146. МамараИим ҳичи нами-сында шидаст, йо ки не?
1147. санги-галтун меган, бо-лон-да-ш немак мечъкан.
1148. пештар қуноқ бд, ай зурумад нун мекардан, мехър-дан.
1149. маҳмун, ҳамийо ни, ки ай гичо бай гичо-ра умадан.

1155. ай математика хела тар-сидастам.
1156. ай тарафи давлат йор-дам нашава, мён хъд-ъм сар набаръм (ҳаракат накунам), истаро мешава.
1157. ҳичи-ш-а дига нафаҳ-ъм, ҳоли надонистъм.
1158. соли панҷо-ву дуйум аскаринда бура (бурдан) бь-дан, рангин (рентген) кардан.
1159. угам ай Масков омада инвалит-ъм каан.

1160. йагу райИ (баъзан) касал мегирам, дерав мерам.
1161. дил-ъм, фаҳаст мекъ-на (тапидан), дига нафас ка-шиа наметунъм.
1162. ҳамийоле (ҳамин ҳоло) ай гичо ўмай, wo (падар)?
1163. хартевала (харбанди) рафта бдъм, йаг дарза йуға пьшт (пуштора), каа овардъм.
1164. нейа, намегиръм ҳоли шалпар шийум.
1165. мён йаг одами анойИ (кундзехи), ҳичи-ра намедунъм.
1166. лақами (лақаб) пешина, и-ш Кълумбай боло, у-ш та (таҳ).
1167. банд а сандал (кашидан) - ш, ки мекъна.
1168. дъравидестодан, кадара-ви калхос хела шид.
1169. дайроу кард (расида ги-рифтан), меқал-аш.
1170. йаг дерахт-нда се гъл мебъройа.
1171. дандун-ум пила (обила) кардас.
1172. ростакй-ш шухи (кӯҳ) гоу партоу -ку, афтоу ру-нда.
1173. Назар, гИристи, во-т (падар) мърдаги-нда?
1174. ширеш wори(и) вълчак (як навъ растани).
1175. вариш (пирамард) форис-таст-ш, и за ғиф-а.
1176. ҳами шам дар хов -ш дърумааст, во-ш афшал-ш кар-даст (бо панҷаш зер кардааст) Назар-а.
1177. бьгир-ш бе (ба) қавро-ра бар.
1178. ва (дар) халқи мо дъ гоуи вагусала дора.
1179. чувозак ни (уғурак низ) меган, и-ра
1180. ай дърав уман, ас ком шидаст.
1181. ай кьраги-ш мешИношъм.
1182. бай ть-ра мумким-у (мумкин) бе мён-а не?

1183. гоу нади(ш), нуни чуш (чуш, гарм).
1184. гусалай имсола бе хъд-ът муна.
1185. мерам гоуи хъ-т-а мИйорум, тоуистун.
1186. ҳоли каҳдъзи рушод (руйрост) мерам.
1187. барои ҳар чи мезъка (д), ть ийо-ра пьрта (мул) медуни.
1188. меҳмундустдор нест, хъд-ш ни намехъра.
1189. ин одамо кьнд (оҳис-та) ра мегардан, охи мелақ кан (мелаққан).
1190. гулафшун ни меган-у қарамуқ ни (як навъ касали) меган.
1191. бай сентабир-а гандъм сар мезана.
1192. дига аку нофал ғ айИ (ноҳақИ) наку.
1193. дар доди (ҳамсоли) мён-ай.
1194. бачаҳри гудакранг-ан (кӯдактабиат).
1195. қалашон (таом)-а ме-дуни Хъдойдод?
1196. чийе, ки фора-т (хостан), мекъна.
1197. и дьсти ть модарзоги (модарзоди) бд.
1198. йаг дъс (даст)-ш-а қИқидаст, йо дьта-ш-а?
1199. пурсуни (пурсупос) ка-рас, ки найумадаст.
1200. албат (албатта) пьрсма боша, ҳай мега.
1201. мён-а нафорист-ъм (маъкул шудан), бо (боз) ума-дъм.
1202. у гуспан соф кард (мурд).
1203. уна ҳаму йодиро-нда (а-дир) гуспан мебонъм.
1204. гоу-ш мурдак, гоу-ш парид (мурд).
1205. сари тьхм-а калапо ме-мунан.
1206. нисъм (нисф)-ш-а мепар-това.

1207. чавгун (чавгон)-ъш
чист?
1208. мучах (номи растани)
бай ҳаму-ра дору.
1209. йа дарахт-ънда се гъл
мебъроѝа.
1210. касал гардунд-уш, бо
(боа) хов кардак.
1211. бачай Қодир ва азоб
(лоғар)-ай.
1212. санкуш (номи захм)
сумби (сум) по-да меша.
1213. вахти майдаки-ш-ънда
Кулов рафтаст, ай боқиле (зи-
рват) къръм (корм) бърма -
даст.

КУЛУМБАИ БОЛО

1217. дъ сол талими кардем,
бад (баъд) аскарѝ рафтем.
1218. ийо-ш-а бази пераға
(васса) мегем.
1219. мън-а долъм (хамсин)
бъд.
1220. и хуна-ра нав рост кар-
дем (сохтан).
1221. йаг ра (як дафъа) дига
пешкапа-ш (аз гиребон доштан)
дохтъм.
1222. йа бача мън-а пурсуни
кард (пурсупос).
1223. курпай гау с надози-ш
хамикаѝе хоригѝ (дашном) ме
да, ки...
1224. бахидо, порина дакимит
тиѝор карда бъд.
1225. ай кор сар карди хамѝй-
оле?
1226. йуғадаравѝ (як навъ рас-
тани) меравѝ, -йуға ҳастай?
1227. барақ-а (варақ) пур кар-
дагист.
1228. йагута-йагута ка (алаф)
бърмааст.
1229. мън ина и пешору-нда
мешѝнъм.
1230. одам сабот (савод) дош-
оша, ки гапе-ра туғри къна.

1214. ҳаво ҷути курак (ту-
ман) карас.
1215. пишѝко тут мекъна
(тит кардан), ноно-ѝа.
1216. хар-у хингил мехъра,
ҳама-ра.

1231. Давлатшо сари гуспан
мерай? - нейа.
1232. ай йол (пушта) диѝор
(намоён) шид.
1233. мо чѝшмъки (оина) ти-
риза мегем.
1234. синоѝи Саройкамар йа-
гу ра рафтам.
1235. ва (бо) ҳаму қати нах
чир (бузи кӯҳѝ) мезанем, тир
мезанем (паррондан).
1236. ай хъ-т-а банъхста (ка-
лонтар), хийѝли Қосим ѝоҷѝ
ҳастак.
1237. бачай лъмби (калонѝ)
лъмб бъд.
1238. да (нисбат) ай мъ ка-
лонтар-ай.
1239. ийо қърутуш хъри-нда
ҷадал надора.
1240. неке (лекин) гошѝи мо
боло бъдан, ка мехърдан.
1241. Мардон раф, авсари (суб-
ҳидам) ай хов -ът хезундѝ-ът,
бахши чи найумади?
1242. тирамо рафта бъдем, бе-
зимисту умаем.
1243. йаг Шуроб мегандак ина-
мута.
1244. бърдан хилефи арсот- а
(бисъер) додандак, рост гириф-
тан бърдандак-му.

1245. за (бо) мошини бечъ. -
шим (бе чашм) бърдандак, га-
рондан-му-ву.
1246. бад угам гърди кон гар-
донданму, то худи Исфара.
1247. ҳамин нақъло-т-а чанде
шинидем, воре ки бай и одамо-
-ра пърсидестан.
1248. зѝмисту угам йах-а ме-
бурийем, дев ол мекардем, лой
мекардем.
1249. овардан каравут-му
додандак, хич чи-му надодан,
тахпѝйѝ/ (шолча) бад (баъд)
дохтан.
1250. да(р) тагойѝи по-му тах-
пѝйѝ-ра дохтем-у хорафтем.
1251. хилефи (хлеб) йагрузай
дига-м мунда бъдаѝ.
1252. ина хамикаҳақ додак-му-
-ву иқа пъл меда.
1253. хамита ҳот кънъм (ра-
ҳр кардан) гѝфтъм, ки қапидак
(дошт).
1254. хами мезана, ки ба қун-
доқи каму (камон).
1255. бърдан бе ардум кор-да
дохтан-ъм, қърт (пурра) дѝйор
(намудор) шъд.
1256. хамитари каровут мон-
дагистак, хов кардъм.
1257. е хидо, мън истаро къ-
нъм, йа кади (каду) бъд бър -
дак.
1258. йаг палтумаки (пальто-
ча) қиндийак (кӯтоҳ) қап зад
(чанг задан) гѝрифт.
1259. угам гуфт, ки қѝнишка-
-ра ай гичо йофта бъди?
1260. гуфтъм ай ҳамустак, па-
гаѝи бийо.
1261. агар таади къни (тах -
лид кунѝ) арза-ту мекънъм,
нохуб меша.
1262. ва Мачо қати ума бъ-
ди-куѝ.
1263. задем умадем йак пал-
тумак ай мън ҳастак-у чоруқ
ай Зохирхуҷа.
1264. ийо-ра мо хъд-му мег-
-у қилич (бараҳна) намедем.

1265. бъз-а (буз) мепазем-
-у тика-тика мегѝрем-у ме-
дозем-у хърд.
1266. ошно-му нушидастак-
-у дъ сѝгера чоръқо-ш-а гѝ-
рифттан бърдандак.
1267. мън нагуфтумут, ки
бай пѝшта-ра гѝрифта ме-
барандак.
1268. йагруза медум-ут, дѝ-
руза веҳѝ (ҳеҷ) намедум-ът
чоръқ.
1269. тъ даҳруза-шу пушид-
-ай.
1270. уҷаѝе (вақте) босма-
чийо умада бъд, мън Қуқанд-
-ънда бъдъм.
1271. хамита тангравѝ (як
равѝ) кардантан, қапидан-ъш
кѝштан.
1272. хичи асп-а набърдав-
дак.
1273. мън у вах дарвадар
гаштандак.
1274. мо ҳаму рафтагиҳойе
гъзаронда бъдем, гѝфтем-шу.
1275. дига чѝй-ум надим, пър
хърдъм.
1276. Мирсат пър (мул) ме-
дуна, воре дар девлох-ай.
1277. бѝсѝор оусуначѝ (афсо-
нагѝй) хуш-ай.
1278. мън во-м-а хаваргири-
-ш рафта бъдъм, воре дѝхтар-
-ъш бурдан.
1279. хай, бачао, ала мън
аку боло сар мекънъм (бар-
мегардам).
1280. мън ҳаму лѝло (сар-
гин)-ра гън каа бъдъм, неке
мърро тит-шу каан.
1281. Ғулба лат-ът мекъна
(задан), маласапет хар-ъш.
1282. хай, акъ шимоҳр омухт
шидаги (одат кардан), медуне.
1283. агар вай (Мирсат) ме-
буд, хеле менавиште.
1284. йанга, йаг-дъ бѝсуна-
-шу даркор-ай мегум, векор
нести?

1285. ҳамайи гапоиё-ра ки меғуфтан, навишта меғрифт-шу.
1286. афтоғ бѣрафтас (фуру рафтааст), бѣрам бай хар-а.
1287. бай мѣна бачай бийори во-м (бачай бародари падарам).
1288. бѣдаве-да ви (модар)-т оми хѣнѣ-ѣт бѣда.
1289. мѣн ҳамийоле надидѣм-ѣш, задаст бѣрафтаст.
1290. мѣна-ш (ба ман деҳ), аку мерам.
1291. гѣфтаст: тангаҳо-м-а бѣда-да, бѣдум-ѣш.
1292. ин солони йоши-нда-ш дар тайи чигина мундаст, парѣк (қабурға)-ѣш шиштаги-ѣаст.
1293. и(н) ҳамиқа гандакаса-ле дора. ки роҳ-ѣнда, ки рафт меғира.
1294. ҳар сѣн (ҳар сӯ)-а ниго(ҳ) мена.
1295. бача-ш-а бѣрдѣм, хундасодаст, ай падар йағ хѣд-ѣм тоқа.
1296. мѣн бечор (як асбоб) кардестодѣм, ай ҳаму чубойи бѣрийаги-т.
1297. гуфтан, ки Райим чуб бѣрийааст.
1298. ҳичи хар ҳами сѣн рафт, йа хар қати кѣра-ш гум-ай.
1299. йа хари сийоҳаки хѣрд аст.
1300. гуспан дар гиҷо-ѣай, ҳамийоле.
1301. мѣ ни (низ) бай ҳами рафтѣм, шаҳодатнума-ш-а додан, воре (аммо) ҳоли дар чебаки кастум-ум, неки бай бача роѣи-ш кардум.
1302. ҳе (ҳу) унаст-е Раҳим-е, дар сари чуб.
1303. йағ мѣрѣ доштем, гиҷоѣе меҳ зад (пинҳон шудан), гум шид.
1304. паҳат-а (падарланѣат) йағ раҳ овардѣм, калапо ҳам-бид, шалпар шидѣм.

1305. йағ руз ҳамун-а меғи-рѣм мерам, мезанѣм овард.
1306. нигоҳ-ѣш каум, ки га-зит шѣрақаст кад, қач кардѣм, надидѣм.
1307. инаст-е хѣруз (хуруз)-е, Раҳим-е беқал.
1308. ин хѣруз ғайра дар ху-найи Гѣлустун-ай.
1309. дар руй бѣнги йанга-м-ѣнда-ѣй, бѣра бѣков-ѣш, ай дѣмб-ѣш.
1310. ҳарчанд гѣфтем, ай сѣ-ни пов у(н) бѣхамбе, нахам-бидан.
1311. бест-да ҳами бѣзо ғавал бѣғзаран.
1312. ҳамийо ай шимо-ѣан, ей Ихболби.
1313. ей, апай Зика ҳами са-чоқ ай шимо ҳаст, ай дара-ш йофтѣм.
1314. ала, ку одами векор, магам ка дѣравем.
1315. сари лич бо (боз) но-хубтар-ай.
1316. бачаҳо, ғамин сафар тан (ҳисоб) не бози.
1317. хуѣ кѣландаки (ҳас-та) кардем-ту-у?
1318. сев шарики мо надошта бѣдаст,
1319. се сол шид учотчики фурма бѣдѣм, воре овардан-ѣм бѣргат-ѣм каран, гуѣо ки се моҳ шид.
1320. ош-ѣт чуши бад (бе-ҳад) бѣдаст, неки ва дѣстой мѣн соз-ан.
1321. ҳамиҷа йағ мусѣфет бѣд-ку неке ва қап-ѣш нака-ен.
1322. отала кѣнем то се-ҷор қаланѣѣр реза/майда накѣни-ш, намехѣра амаки-м.
1323. ҳамуҷе ки Дѣшанбе раф-тѣм, тоѣ испу бѣд.
1324. Бодама-ра Лангар-ѣнда дидѣм.

1325. йағ бачай ғамаки-м селхоз-ѣнда хондасодас(т).
1326. шимо ай дуруни Дѣшан-бе-ѣе (н)?
1327. Сайидон-да нав оѣ фу-рмаҳай.
1328. лаѣзи мѣн ва лаѣзи Карим Раҳимуф йақест.
1329. зѣмисту(н) нашид, бо-рундаги шид-ѣ охир-ѣш бебориш умад.
1330. йаке дар ҷо-ш ғалтид-у дар гиҷа зад, неки даги-митош-а ни найидем.
1331. мактабо ҳастанд-ку.

О Қ С О Й

1337. ба ҳойи (баҳои) панҷ қати тамом кард синфи се-ра
1338. ани ин боша, бисийо шух-ай, ҳич қарор наместа.
1339. пеш ваҳт-ѣнда одамо фа-қат Бѣхоро-да мехондан.
1340. ҷойи ғилм мебѣроѣ - ардаги-шун Бѣхоро бѣд.
1341. охи, борон шаѣ ад нағз намешавад.
1342. картѣшка-ра кандан-ѣш август.
1343. йа хел-ѣш ай Поршѣт, ай Пашмгар бобийони мо омадаги-ѣай.
1344. мѣн йа руз хуҷайитофчи-ра пурсидѣм.
1345. халқи ҳамино-ра ваҳѣи-очи будан-шун-а мо намедунем.
1346. Хоча ҳофиз санг мезана бай и коро-ра.
1347. мо қати ҳами одамо кал-хос-да кор кардем.
1348. гѣф: "ҳами меҳроѣе ғара-би-ра бѣгу, мѣн бѣнависунам".

1332. ҳами бармоле-нда ча-ри ҳастак.
1333. хѣрма-ш бо (боз) ду гушик дора.
1334. хай, ала, мѣн бѣхезѣм, ки гудако тоқа-ҳандак.
1335. ина ҳами йазнаги-м ҳаст, каму(н) дора, тир-ѣш метум, сағѣр-ѣт мезана.
1336. хуна дури бад-ай, на-минча намерем? гулако бѣдан воре ки фѣромешт-ѣш кардем.

1349. шѣмо даҳ сол райиси кайе.
1350. и-ш и-ш-а ниғаҳ кард, у-ш у-ш-а ниғаҳ кард.
1351. дар ами савхоз-мун ҳа-ми хел одамо ҳастан.
1352. мечоли (менавозѣ) ду-русттар бѣчол (дурторро).
1353. ин ҷо сад метир паст-ай.
1354. Хуҷанди пештара-у Ле-нинободи ҳозира.
1355. ай у бо (боз) и кѣрма (бадзот).
1356. ҳами соѣхози Лахш-ѣн-да омада бѣд, гѣҷо рафта бѣди?
1357. и(н) ҳеч ваҳ(т) наместа-ра.
1358. ҳама-ра вейрун кардан.
1359. мекован-ѣш, ки гѣҷо шѣд.
1360. ба халқ шѣн (нишон) бѣ-тийа.

1361. бел-а равиш-ъш гуф-тан.
 1362. мьн-а ака-м биргати сафхоз-ай.
 1363. ть ватан-ат-а надуни гулум-и.
 1364. имсол на кавг-ай, на кавгчуца-й.
 1365. баде ки чуца бьровард, хьруз чьдо мешава мерава.
 1366. дь марта тьроши ага, гуспанд-а сармо мозана.
 1367. йа жел-ъш бо (боз) хич-йам нагрифтас.
 1368. касе пеш бьд рафта бо (боз) мегира.
 1369. дар моҳи аш густ мода-ш-а чьдо, нар-ъш-а чьдо мекьнан.
 1370. и шьтурдандун бьд, дандуно-ш салтидан.
 1371. соэ ати панч-ьнда ни (э) мерав а.
 1372. ай аму чагмано йагтаги бьгире сарзун-ан.
 1373. гапоий чьдо хуб-хуб мезанад-шия у.
 1374. моо ҳар дь-мун бачоойи бьйор (бародарон).
 1375. у мусафет һози (хозир) шаст-ьнда дьромаас (т).
 1376. одам дьр чил ки рафт бад угам ақл-ъш дар чо мешаве.
 1377. мо ки пьр (бисьёр) ки нахьрем, ховму(н) намебара.
 1378. соэ ат шаш рафтаги қати, шав мийем.
 1379. йакиним ҳазор гуспан дар дьсти мо-ай.
 1380. мо рафтаги-нда шав торик бьд.
 1381. йа хел-аш ньх кило паш мекьна.
 1382. чалаки чуви бьд пеш-тар.
 1383. ҳар кас-а забони хьд-ъш бай хьд-ъш-а хуб-ай.

1384. хьнък хурдай, чура, по-ойи ть бьсийор хьнък-ан.
 1385. бай мо-ра мукофот ай гьчо метийан?
 1386. мукофоте метийа, хо йак кьртапустин-ът, хо йак калуш-ът метийа.
 1387. һозир харов-ай, фарбе нест.
 1388. вай нопьрсида ни(э) мебара?
 1389. и(н) майда-ай, калон-тар-ъш боша.
 1390. йа шопьр-а пьл додем, бьбар гьфта.
 1391. ута қати бо (боз) рах-ай, ута қати мере.
 1392. йак тағора чав-ъш до-дъм бай асп-ът-а.
 1393. дьқ-дьқ мекьна оли.
 1394. мо калапо (рӯ ба поён) мерем, ба сентир мерем, пьл мегьрем.
 1395. дь қоп орд мегьри, ай у мондаги-ш-да чойгьли, пол-ни мераса.
 1396. дар чойи шьштаги хов-ът мебара.
 1397. пьгойи иқа чой мекьрем халос.
 1398. айни анамин моҳо-нда рафта бьдъм, себ набьд у вах-то-нда.
 1399. һоли ош и гарм-ъш мере-за.
 1400. пьзда кило бьгьри, мо-ҳи май-а мераса.
 1401. мусьфед-ам чьдо хов (хуррок) мекаша.
 1402. падари у-ву падари мо бийор-ан.
 1403. ай гушти хуг-ьнда һаром-ай.
 1404. истароје шьдас, ай гуспан чьдо шьдас.
 1405. бьлбьл гьл-а дус(т) ме-дора, гьл мешькфа, бьлбьл ме-хона.

1406. тьгьмтой (парранда) бу-дана-йа мегира.
 1407. мисча (мусича) пеш вах дар инча набьд.
 1408. тьхми мьрғи чойдори лумб мешава, чорсад гьром меройа.
 1409. йанга, гов гусола-ра гь-риф бьраф(т).
 1410. чан вах шьд намера хич кас.
 1411. һькумат нон-а серов кард, ай бо (боз) норози меша-вем?
 1412. даври моо-нда қалинг-па-линг набьдак.
 1413. йаг дь гуспан кьштан ньков кардан додан-м-а.
 1414. охи и ни (э) сағира, мь ни(э), сағира, туй гьдем раф-тем.
 1415. чьшми хат-му(н) набоша, чи медонем?
 1416. зимистун мебарем қуто-со-ра дар аму Хучайтоф-ьнда-йу кори мо ҳамин-ай.
 1417. мо дар ҳамуца, дар чьйи дига нестем.
 1418. ман амиқа гаштам, кир-ғизий-ра надунстьм.
 1419. у дига чьйи рафтор (раф-тани) надора.
 1420. ино дар ҳамуца истодан, ки у ай и су мейоа.
 1421. ай ҳаму ов мепара вай.
 1422. беғарзи ҳамуно дигар чиз намеаста.

Қ Ү Ш А Ғ Б А

1435. хамир-а мешуран-ъш.
 1436. зардолу-ра бьтак-ъш (афшон).
 1437. бай калхоз-а бор кай, умаай.
 1438. йа кудак дар пеш-ъш бьд.
 1439. маҷлиси участкаи Қу-шағба-ра шькойдаги мегуйем.

1423. аз инча ба унча-ра соэ-ати даҳ раҳаки шави, соэ ати панч-а мераси.
 1424. ть һ мат-ъш каан, ки ин-а ҳамту нахьнем, намеша-ва, ин-а аристон каан, бойо.
 1425. баад гьрехта дар дь-ми босмачи шьд.
 1426. мийона одам, неки чи-гардор, шастнок одам бьд.
 1427. аскар-ъш-а һисоб-ъш-а намедоньм.
 1428. у зимистон гурехта Узбекистон рафт, бо (боз) умед қали дарайи Хучай Тоф рафт.
 1429. хуб, ита боша, мора йа ра шу (нишон) те, ки мо бь-рем.
 1430. ҳар чойи дьсто-нда-ш тир мекьра.
 1431. ай ҳамини һисоб и сун-аш Тоҷикистон-ай, у сун-аш Қир-ғизистон-ай.
 1432. қати ҳаму се одам зин-да мегиран-ъш, йа азоб қати мекьроа.
 1433. анамино қати зимистон дар амуца зиндағони мекьнем.
 1434. не мо истар местем.

1440. касе ки майлиси участ-кай Қушағба шькойда шавад гьфтаги, дьс хуч кьна.
 1441. рафтас, гьфтас, ки мьн бача дорум.
 1442. дигаро меран, дар пьш-та кор менан.
 1443. бис мьротиб гуйи, гуш-ъш намекуна.

1444. қати-т кашталаки ме-
шава.
1445. ку гау зан, мебърори,
йо не.
1446. дар аҷаб бадвойма ме-
шава.
1447. бисйо бадвоймайоеш
умадан, ки...
1448. мён гънагор бошъм,
мён-а озод къне.
1449. пьго мийоръм, хуй-ъш
мекънъм.
1450. райис ҳамиҷа буровард-
-шу.
1451. молчаров (молбарорӣ)
меран, мол-шун-а мегиран.
1452. ҳаму чор пираки мол-
-ънда, мо чор бийорем-да.
1453. сьхан бай Шоди дода
мешава.
1454. йагун руз пйрагул на-
доръм, кор каисодам, ҳозир се-
зон умадас.
1455. ита гапи исъ-усъ эайб-
-ай.
1456. зани мён кәсалманд-ай.
1457. пьга мебаръм тьрозу
мекашъм-ъш.
1458. да маҷлис иштирок дош-
тъм, уво ай си модагоу си ки-
ло руған талаб каисас.
1459. мён тоъ мега-ра санг
мекашъм.
1460. мьна фьгър (фикр) кь-
не хь-ту, рафиқун.
1461. бай хьди ойилай мён
тенг-ай.
1462. дар руйи йадигари-ту
рухтьроши мекъне.
1463. йаг сар гоу намевар-
зем.
1464. баройи чи ҳами хел гап
шьдастак.
1465. дав лат ҳами хел шаро-
-ит додастак.
1466. хьди мён фарзанди ҳа-
миҷа-ъм.
1467. чорсад йо пайсад гус -
панд-ас, ки меварзе.
1468. бигире бийоре-ш, кор
къне.

1469. мён хов чоо (чои хоб)
зада бьдъм, дар болой бонг-
-ънда.
1470. дъ даан габ занъм,
ала?
1471. нагъфтем, ки хез кор-
-а бьра.
1472. картошка понъзда со-
тх додастак, томарқа до -
дастак, бо (боз) дору намея-
офтесас?
1473. подард мешаван, чил-
дард мешаван.
1474. ҳичи искитка (скидка)
нест, йуған-ъш медьравъм.
1475. мён гънакор бошъм,
мён-а озод къне.
1476. фалони нарафтас, беҳ-
мадони нарафтас.
1477. ай гардани хьд-ъм ча-
воб каресодъм.
1478. ҳаш соат пас бьгарда
бийо йа.
1479. пьго мерай, шамол тит-
-пит мекъна-ш-а.
1480. гап-ш-ам дар райун ме-
дава (мегузарад).
1481. зани фалонча бача кар
дай.
1482. мён воракӣ-ра кор
мефармо.
1483. ҳамиқа пойистем шьмо-
-ра.
1484. уне (ана-е) ана у-ра
сьфедор мегуйем.
1485. нь дьхтәрак йофтем ҳа-
ма-шон зъстан.
1486. ҳами талабао мана ай
хьди Курғонтеппа мейо йан.
1487. шапошап шьд ай дасти
бади-ш-а.
1488. кьрси партиямънда
мехундем
1489. пештәрак мешид, ай-
-му руған мечушонд-ъш, кайф
мешьд.
1490. хьт-ш-ам дьйум умаа
бьдай-зъ?
1491. ҳами хел бьдаст, чи
кор кьнем, акъ меварза.

1492. и сая хь-т-а ниго до-
ра (ба ту тааллуқ дорад)?
1493. ийо кута-ан, ага(р)
дароз мешидан...
1494. у-ра наги, ана и-ра
биги.
1495. амиҷа йа санг бьд ги-
чо шид?
1496. пайметра (панҷметра)
бьдаги-нда соз мешид.
1497. партија салумат боша,
ҳама-ш меша.
1498. наи пьчоқо-ш-а биги -
рем, ала?
1499. ами пай мехи дига бо-
ша, мешава, йо нагърем-ъш
мегуй?
1500. ку Раҷау нау-ра бь-
каш.
1501. мо-ра сангтаспо меган,
бад(и) ки санго таспидан мо
дига зур мешем.
1502. иҷа бийо, Раҷабчи, ийо-
-ра биги.
1503. охи бози накардъм, дъ
мех-ът йофтъм.
1504. ай иҷа то уҷа-ра тани
Накалаи бьд.
1505. ай Дьшамби газмол ме-
оварем иҷа-ра.
1506. то Дьшамби-ра рафтъм.
1507. и хуҷайтофчи ьрф-ъш
дига-ай.
1508. мо ай Ширози Самарқан,
ана шаш бийор умаагиас, чор
бийор иҷа умааги-ас, дьта-ш
дар Хьфак, ай Фарм ибаргар-ай.
1509. ай ми тай дағаса (як
навъ дарахти кӯхии бемева) йа
търбате (қабре) бьрмаас,
1510. дар он вахт афанди гь-
монбар намешаванда.
1511. мён гьфтъм бьгзар у ба-
ра (пахлу) ра (раҳ)
1512. йуған-а ни медьрави-йу,
ина ни мекъни.
1513. и дуйно-ра бахили-ш би-
сийор-ай.
1514. меваем Сугат, медьра-
вем, хау менем, угам моло
мехъран.

1515. чой намефорам, тоуъм
нест, касалранг-ъм.
1516. у ҳамуқа зуровард-ай.
1517. сари эали-ра бийо -
ръм-ту.
1518. мехезъм, ки гирйа до-
ра, аспо задай (хаста шуда -
аст).
1519. вай оли мактаб мераф-
тани-ай.
1520. да кадум бора мегъфте
шьмо?
1521. бо (боз) рафлат накъ-
нъм гуфтай-у чирог-а белан
кардас.
1522. вай-а муң, йа нау-ш-
-а биги бийо охи.
1523. педучили Фарм-а ҳар
дъ-мон тийор (хатм) кардагий-
ем.
1524. афанди ҳами пешору-нда
ҷиф мекардас-да, ай қафойи
афанди гаштайсодас-да.
1525. дар-ънда бастай-да
ришта умаастак-ъ дерумаастак.
1526. зани апанди-ра есь-усь-
-ш-а нийа кард.
1527. ай апанди чьдо-ш ме-
кьна мегира-шу.
1528. соп-сop кард-ъ йофт-ъ
сәрондан-ъш гьрифт.
1529. мо фалон руз чормағз-
таки меваем.
1530. чишмой шьмо мочирак
(биҷир-биҷир) қадестай.
1531. Шилбили-нда каҷ накаа
бьде (надаромада будед)?
1532. дам хот (нафас рост)
шьд-да.
1533. иғбол-мун нау ойист
ҳамита шава (икболамон набо-
яд ҳамин тавр шавад).
1534. мев ойист айлоқ мерафт.
1535. мефорист-ъш мерафт, на-
форист-ъш нарафт.
1536. и фәтиро-йа (фатирҳоро)
болой ҳаму-нда ҳуч-ъш кьн
(бардор).

1537. ҳозир фурори-ш орд -
гир ла^w мезана.
1538. аҷаб писари шъмо-ам
габ додасаас.
1539. тахта-ра истаро (чи
тавр) мегири?
1540. Мазори-ра дай йоши-ш
мо бисйо(р) йуған дара^w он-
дагийем.
1541. йагон чога (зарф) до-
ри?
1542. йаксад-ъ бист сар
хайвони шохдор меварзан, не-
ки йата-ш бибърка (бетамға)-
-ай.
1543. [!]вардошти? - ки [!]вар-
дошта боши, акъ мън мегар -
дъм.
1544. шъмо моли шохдор ме-
варза.
1545. се-чор даан гап занъм
майли-ми?

1546. кампир-мун ай мо-нда
пир-ай.
1547. хестъм, чишма-м кърък
(хира) мешан.
1548. без ай и чъл сум, бьст-
-ъ дъ сум мегиръм.
1549. войи мо йаг бийор дош-
так, бийор-ъш дар Бъхоро, ай
му одамой къна, тай[!]наму арк-
-ънда хуна-ш бьд, ҳамуча мъ-
ло Мързора[!] им гьфтаги.
1550. мо дар балой шъмо за-
дем, йо шъмо дар балой мо
заде?
1551. акай Қамчин, магазин
-а намекъшой?
1552. дандуной- и-ра чаго^w -
чаго^w (роғ-роғ) меган.
1553. чи камбъдийе, ки ҳас -
так га^w зане.
1554. бачаги, ть бест, кор
къна акъ дига ича найо.
1555. ва ами риши сьфед-ъм
рост мегум, у-ш-а бо (боз)
хь-ту медуна.

Ш И Л Б И Л Й

1556. калхосчи бедос ай гъ-
чо (чи навъ) медърава.
1557. мо хьд-мо-ам ами
айлоқ-ънда-ем.
1558. зур метийа, зур метийа,
йа дъ бьз-у дъ го^w мехара.
1559. ман ҳечи пышт-ам наме-
донъм.
1560. ҳамича бьдаги тоҷико
ҳама-ш вахийочий-ай.
1561. охи, фикир кънем, би -
йом ем, гап мезанем, охи.
1562. бисйо гайбат чизи ган-
да-ай-д[!]йа.
1563. санг мол-пол-а зад
къшт.
1564. хьд-ш-ам кор мекъна у
магазинчи.
1565. калхосчийо ҳама-ш туп
къ бьте-ш-у ино майлис мегъ-
заронан.

1566. картъшкайи инча ҳами
картъшкайи сьрх-ай.
1567. пон[!]здауми ашгуст-ън-
да тьхм қати фьрухт.
1568. и куза ай дьруни ҳаму
чоғар-а бурома.
1569. Узбакистон-да нъҳ сол
гашем, устойи-ра ҳамуча йод
гьрифтъм.
1570. моли калхос-а варзида
гаштаестодем.
1571. накъни, наша^w а, руз
нагъзара, уйла карда гап зан.
1572. йак сарсинч-ъш пон-
заҳ сум.
1573. ита ганда боша девор
намегира-ш.
1574. ича ла^w зада бьд итари
деворзан.
1575. тоҷики-ра ни(э) медуна,
қирғизий-ра ни(э) медуна, қа-
мабоб-ай и мардак.

1576. паси ами кьх-на ағба
дора, роҳ-на бьрай.
1577. Дарвоз баробари Куло-
би калон таго^w-ай, неки пеш
вахт бозор набьд, Хаволинг
мерафтан.
1578. Дарай Гугьрд о^w - ьш
буй гугьрд мена.
1579. зьмисту -на сар[!]надо-
нда, се метир барф мебора,
барф-ъш веки нахеста боша.
1580. бе Нийоз-а тьрошида
бьдаст.
1581. дъ руз ма[!]н-ъш кард,
Фатто[!]на.
1582. пьгай ай усари об-а ме-
рай, бьбанди.
1583. ҳами шаҳар-на ҳама чи-
до-ъ?
1584. Йангибозор-на гашта
боши.
1585. ча^wо-ра да кьчо афто^w
-ъш мени?
1586. о^w-а тушкаҳо-да ме-
гардуна.
1587. ть-ра, панийот-ът шид,
мън са^wзакори о^w медодъм.
1588. [!]ане-ра мечъкан ва
олизи тар-ъ ва (ба) нъмък,
ба[!]д дьст-ът мебандан.
1589. ка^wг дьруни къл-на ме-
дъройа, хьд-шун менан, шаст
менан.

ЛАХЧАҲОИ ШИМОЛИИ КҮЛОБ

Х О В А Л И Н Г

1. акай Собир йа одами кьнда-
-ай, ки ҳишка-да кор надора.
2. ина йа гов дорум, каҳ гириф-
та метонум.
3. каҳра крп каа наметунум.
4. ина ҳамв ҳадир - да ка[!] мул-
-ай.

1590. наинча медозем-ъ ме-
дузем.
1591. панч минут са^wзи-ра
тъйор мена.
1592. умадъм, дьст ва шат-
та менум.
1593. нун да гълун-ъм на -
гъзашт.
1594. бьсийор ғазаб сел ума.
1595. бьсийор ғазаб се ^w гь-
рифтас.
1596. мън и кор-а [!]адабъ-
ро (ӯҳдабаро) намешам.
1597. каравут-а по-ш шькаст.
1598. чорво-нда [!]илат бьсийор
мешава.
1599. мън да ами осийобна
кор менъм.
1600. дъ хода мезанан ай
пуни по, ай тори сар.
1601. асп чорпар рафт.
1602. виждуни кажсамоли, пул
надоръм-ъ асп доръм.
1603. чанта милтиқ да ху-
на-ш кашол, панчтира.

8. да афтов сар-ъм пат-пат мекъна.
 9. катилак-а шиштан-да фър-ча нест.
 10. се ра -чор ра рани шидем.
 11. дъ ра-се ра апираста ши-даги.
 12. дьс-м-а хуч кьнъм-ам , мошин сувор-ум на мекъна.
 13. йа вах чишма-м-а боз мекънъм, хов-ум.
 14. йата-да хила зур-уш ме-раса, дарав гусала-ш-а тева-ла мекъна.
 15. хич шаве нестай, ки рьш-қа-да дос назанан.
 16. холи кайе хаст-ай, ки лав-задай.
 17. дофи дига бен!
 18. уна уча марқат хастай.
 19. хай, хамитари чр-ра вар-хърден?
 20. мардаки хунадор-ай, и.
 21. чхат къ, меҳмун-а.
 22. ба гуфтак, ки хичи йордам метан?
 23. акъ гуйо калхочи гъзаштем.
 24. тарозу-ра мекънъм-ьш, сар-м-а гаранг мекъна.
 25. мошин тоқа-тоқа мерава
 26. хаму хин бас-ьш кад.
 27. Хайбило наваки Ленинобот рафтай.
 28. ай дъстайи безани-ра кор мекъна.
 29. хай, меҳмуно, дамдор хас-тен?
 30. у бськор пургуйи бад-ай.
 31. римонти мактав-а бо да гардан-му бастийан.
 32. да чушоні бад боши, ода-ми пилефта-ай меган.
 33. дириктир ма-ра пойишта гаш-тас, бад фър додъм перор зав-қоси-ра.
 34. дангал қати бози мекадем.
 35. йа чуш-а мецағонийу (ме-кафоні) дьмчъки ангър-а меқа-пони, қарси мешъкана.
 36. ай та боло пъх мекънем, ош-а.
 37. и дъхтари соз-ай.
 38. и мошин ай тьрактирда-м пъхасті зур мекъна.
 39. ушо дъхтар қингола кар-дан, туй метан.
 40. балки пешупо-ра да хунай дъхтар йо бача метан.
 41. одамо сатанг мегардан
 42. то мърдани асп-а сьрог-ьш мекъна, у.
 43. шьфти хуна-ра мебърора.
 44. йа мацақ кьни, мьфт ме-ройа.
 45. йаг зьмоне-да йаг мардак йаг зьнак-а гьрьфтас.
 46. бо шум-ьш мебинъм.
 47. ай аскарі умад, неки холи-йам ахмақчоп-ай.
 48. шу-ш сьр кардай, дъ гулак да мьнчък-ьш мундай, ба (баъд) ма гьрьфтъм-ьш.
 49. иқа лоқ-у пар-ш-а чамг кардан-ш-а бьгу, охи.
 50. чор сум-панч сум метан, рах-да мехьри, мийо йа.
 51. кор-ум хуб бьд, агане на-мерафтъм, уқа кори олак набьд.
 52. дириктир ас қати-м гав на мезана.
 53. одамо-ра дашном медод.
 54. мийора кьсал-а адл болой хайвун-да мешина.
 55. сьмбьлькой пой сьмдар ме-ша.
 56. тьрапаст ма-ра зафирма мун-дан.
 57. мьн-ам йаг одами шалпа-раки мерам, нуни арасот-а мий-ора.
 58. вахт-ьш-да хама-ш буйдоқ бьдийан.
 59. йаг-дъ сол шидай, бас-ьш каан.
 60. солой пошогі камта кам - бьгалчоп бьдем.
 61. йа бьдавун-ьш, хьд-ьт мем-бьри.

62. хини йегити-м-да кор ка-рум.
 63. бача-ра: мегуш а-ш мийо-ра.
 64. Дьшамбе йа ходисот-ай, охи.
 65. қати пода хуй-уш кадай, ба иқа тап-тап-ьш кадъм.
 66. у одам лапак-лапак, бураф-тай, қати пода.
 67. хь-ш-а сат нобут-ьш, ба-ча-ра бьгу.
 68. хьд-ьш пьштльч-ай-у бо рафтор-ш-а гу.
 69. кам-камак гав додем.
 70. и гусала-ра ма чогаж ме-кьнъм, ть руйи китов кьшо.
 71. и ходисот камтарак пеш гъзаштай.
 72. йаке почо мехеза, ки мь-лах мепара.
 73. мачит мегьрамба, йаке.
 74. тьрапас бьрда мепартом, мошин қати.
 75. анде ма йа маhtaв бь-рам.
 76. бьфора-т, ма метъм.
 77. асп-ум соф-ай, ньметуна рафта.
 78. гьрг пьшти шайит мебара дам мегира.
 79. дъхтар-а мефьрора-ш, фьк-ш-а да тигай дил-ьш мунда хаминча механда.
 80. фақат дъ мойи опуска пьл-му мета.
 81. мийомад, ай пеш-ьш мегъ-заштъм, бад хуна мерафтєм.
 82. хофизи рубобзан тьйи, ма ай гьчо медунъм?
 83. пьхпъхак (насос) қати оҳак мешапа.
 84. Йогсу-ра беҳи найдем, до-дар
 85. мебойист опуска-му ме-дод, чушорв намета.
 86. асли ватан-ьм ай хамича-йум.
 87. барой ки гулак доръм, дъ сари сол-ай инвалит-ай шу-м.
 88. касе баді одами хьд кь-на, бегуна на мекъна.
 89. агане мебойа, ки йордам бькьна.
 90. даҳ-ра тамом кьна, ройи-ш мекънъм хундан.
 91. холи бьринчи Назар-а нагирифт.
 92. хай, хами гапи рахрост-а менависанд.
 93. да чойе боше, пилефтаги (лаққиги) мекънем-у ича гав на мезанен.
 94. райис толи наумадай?
 95. мьрда-ра шапошап бьрдай, бо даводав дора.
 96. тоболе котиб-уш наума-аст.
 97. нуной соз ку, бо чьгел (вайрон) нашаван.
 98. бача-м порина бафот кард, ала.
 99. бача-ра нофор карди, мун хов шава.
 100. бераҳа шида бийе.
 101. ича сухтай, хамиқа дуд-гала-йай.
 102. ай руй чуш сарпачала (сархорі) мена жуни?
 103. шалпар шиен-у?
 104. и чорьқако да ичройи мо намеган (кор намеоянд).
 105. ру-ш-а газит (газета) бор кардай (пўшидаст).
 106. дараве карда менакол-а хуй мекънем-у чуш о-ш-а мегьрем.
 107. да гарда-ш сувор шид, йа ходисот бьдай.
 108. чола зад-ьш, туг нагир-рьфтас (набаста-аст).
 109. уча йа хар-а сьр каум, патинкаҳр-м-а додар-ьм бьр-дак.
 110. ай банд-ьш қатидъм, ки шата фьр дод, қарив и гьрьф (газид).
 111. рафтъм, йа бор дору дод, сузунд, бо йабора (бадтар) шид.

112. кал-да мома-ш гьфтай -
- бьра ай хр та чьчък (хушай
гандум) бьчи, гандьмбийрон-ьт
мекьнъм.
113. ба чьчък чиндай, гандьм-
бийрон-ьш кааст.
114. гушо-ш хама хели мьт
(рост)-ан, фьк-ьш ранги санг-
-ан, дьм-ьш уқа дароз нестай.
115. адир рафтем, ки да дахан-
-ьш йа гьндьшк-ай, сәфедак ру-
ба.
116. хай, ма йа фьр бьгардъм,
майда-майда.
117. се маротиба омад, шаш-
сат те гьфт, w оре ки надодъм-
-ьш.
118. фьнан-а то хь-ш-а набь-
нъм, суw ори накьнъм, нәмегь-
ръм.
119. атай у хуб бьд.
120. бьра суw ори кьн, лула-ай.
121. и мардаки хьшсьн бат-ай.
122. у мардаки рьхбоз-ай.
123. то хади имкун хаваст на-
дора.
124. ай хини гудакь-м суw ори
кадум.
125. йа оталай (сабук) сароруйи
кардем-да.
126. гап-м-а гьри мерам, ага-
не намерам.
127. бача-ш зарпарвин шиаст.
128. Мирзо-ра мьйовардем,
w оре, ум-ум (гур-гур) кад, ро-
зй нашид.
129. хуна таппатайор-ай.
130. отала-ра сернахьт кьнен.
131. осунахойе медунистем, ки
фаромьшт-ьш кардем.
132. нейа, валай вехи осуна на-
медунъм.
133. хаму шав шав оша w гу-
лак-а гьрифта мера.
134. хати Баховидин тир-а си-
на-ш қати сар мегьра.
135. болой санг-да нависидаги.
136. модар-ьш зимистун касал
меша.

137. меқапа, ки мезана сан-
дал, пьйола хуй мехьра.
138. уца ҳар ним гел хьри,
оwоди ҳас.
139. нахчьр йа да гьрез за-
на, wехи дайроw ньмекьни.
140. Давлат Маҳмуд чи до ши-
коракь зур бьдай.
141. шамол фарас каесас.
142. гьрм (буғум) дора, шо-
хой оху, парт мекьна мебьройа.
143. шьли гардан-ьш-да ме-
зана.
144. уйе-ш йата гуспан, уйе
-ш мол мьйора.
145. майдикаки-м-да дида,
бьдъм, хуна-ш фьрамбидаги бь-
дай.
146. пурсидак-ум, бача-м, ай
гьчо умади?
147. у хин-да мактаи-да бь-
дъм.
148. у хин-да ишка кор наме-
кад.
149. уw о бисйор тарсьни -ан.
150. у хин доҳим (доим) қати
бьдем.
151. қати Табар камта сийах-
дили (чанчол) кардем, холи-
-йам нарафтам.
152. со э ат ҳашт ношида ума-
дъм чьмбидайсам.
153. дина одих (рўзи истиро-
ҳат) бьд, w оре ки кор каем.
154. акоь Са э идкабир нағма
кайестай.
155. динангина (дируза) w ори
мусәфедо арақ-а бинан, тир
мекьнан (мераманд).
156. шьмо одами ху-мо-йен,
акь сика (маишат) каан бьги-
рен, ҳаминча.
157. кор нав ба йод-ьм зад.
158. ку бе, йа дам-мон-а хот
кьнем (дам гирем), ба йагу
сьн чун-а каҷ мекьнем (ба
ягон тараф баромада меравем).
159. мьло ай хама руз ихти-
боран изор намегьра.

160. рости хуна-ш-да мехму-
но-ра бераҳа кааст (таклиф
кардан), мьло.
161. уйе-ш таw ар дора, уйе-
-ш теша.
162. ҳар дь-ш дьс ба хок
кардан.
163. хамиқа пьшок гьрифти,
бо ҳақ мегуй?
164. хаму мусәфед-а мекоф-
таги, (пурсучу кардан) одам
хама бьд.
165. лави санго-да (санглох)
резундас.
166. Давлатман-у Фьзайл ҳар
дь-ш мечанган.
167. хамича каw г беҳад мьрд-
-да.
168. тай хачьк-ьш-да мезана,
тир.
169. ҳар дьҳак-ьш базеб (э-е-
бо) бьдастан.
170. ай у хуна хич каам-ьш
намунд.
171. да чакаки (остона) дар
истодъм.
172. йа бозор-ай, да хьмуца
чьх (рост) месть.
173. хай, чьхтаки (росторост)
мерам-у ба (баьд) мийом.
174. малим боша-ку, ху пур-
гап (лаққи, серчоғ)-ай-да,
азор лак (ҳазор) нобуд-ьш.
175. нейа, мо пур (мўл, зиёд)
хьрдем.
176. маҷойийо ага таҷан шид
(бадхашм шудан), сар-ш-а
гурс (якбора, дарҳол) мегьра.
177. йаке тоқи-м-да дида,
шьған (ихота кардан) гьрифтан.
178. карсони гушакдор барой
пьшок-у сар шиштан лозим-ай.
179. шир меполони (софкори
кардан) чи-ш меган?
180. фаҳмидъм, w оре ай йод-
-ьм бьрумаай.
181. гуш ҳе (беҳад) феламб
пьятай.
182. гьшна мундъм, нун-а авл-
авл хурдан (бо иштиҳои том
тановул кардан).

183. у қад (он тараф) мусәфе-
ди пьргу (лаққи, серчоғ)-йай.
184. у рафт (қатор) қишлөғи
оwот-ай.
185. сари (қуллаи) кьх бьру-
мадъм.
186. ҳақатан шалпар кай-да.
187. шәлапас (зуд) гап-а ме-
гьра-ш.
188. йа кас кутал (кашола)
карда мийомад, w о-да мерай?
189. Теша-ра бадав (чақон)
бийор.
190. айол-м-а дөст-у по-ш
вазмин (ҳомиладор) бьдай.
191. дьхтар-а да по-ш риш-
та бастем (номзад кардан).
192. одамь векор на хьдо-да
мефора, на банда-да.
193. савхоз ба кала гьрифта
бьд, хьш ки соз кьна.
194. хама кутал-а сар кардем
(боло баромадам) нав, намеги.
195. Раҳматило-ра зан-ш-а
оварди?
196. ҳар ка зур-ай, майдун
бьбьройа.
197. рәйиси сахкор (серталаб)
бьдай.
198. у бачай лапакь (қадпаст)
безеб-ай.
199. ҳар касе, ки хост мийо-
йа фан (фиреб) мекьна мера-
ва.
200. и сол олумолуйо нагь -
рьфтай-у?
201. чизи форидаги (мехоста-
ги)-т-а бьгу.
202. ҳар чийе диди, хап кь.
203. вахте ма рафта wудъм,
бачоо гьфтан.
204. ма пьрсидъм, у фелот
рафта wьдаст.
205. гьндьшк (гунчишк)-а
дьм-ш-а йагу кас кандай.
206. да кьнда калапо (пешпо)
хьрдем.
207. сочо ғам (ташвиш) додес-
тай-у?
208. и дайро (дарьё) бьд, w оре
қоқ шид.

209. ҳай (гоят) паша мешай
(ҳамроҳ шудан)-да, ҳар коро-
-да.
210. ҳай ғам (азоб) мети-да
ме-ра.
211. ҳами бари боло қати бь-
ра, оw ҳастай.
212. худо-ву рости (дар қа-
қиқат) сах малол-ыш кардъм,
бароёе ки бисйор бе ғ адаш и
кард.
213. руған-а қати нун хок-
-у хъмърч-ыш (омехта) кьнен,
бьхьрен.
214. сьной (суй, тараф) мода
намехоста бьдай, мерафта бь-
дай меган.
215. да ҳар кор ху-ш-а ну-
ли гук (ба ҳар кор ҳамроҳ шу-
дан) мекьна.
216. йа дьраҳаги-да (ҳамгашт)
қариве ғалтид.
217. серка хьд-ыш тоқа мун-
даст.
218. ҳар зайле, ки нохун (на-
вохтан) кьни, арғьшт мерам.
219. ҳар фьрқайе бьгарди,
бачайи Назар-ыт меган.
220. мьчас-ш (мижа) ранги
(мисли) мьчой ота-ш-ай.
221. ай гавзанио-т ранги ата-
-т-и.
222. қади (мисли) гow и та-
ритхьр фьрсаст (фашшос) ме-
кьна.
223. ҳар по дори, қади тапък.
224. қади, ть ақлаки (маҳма-
доноғи) намекьна.
225. ма ранги ть wоре арғьш
намерам.
226. Карим то руз-а бор-ыш
бастай.
227. тайи чаноро мерем, мо-
шин йофтем, мерем, найофтем
мейем.
228. ма ай ва-ва (баос) гьф-
тані ть метарсидъм.
229. ай чьшма бьльқас (чуши-
да баромадани об) оw мебь-
ройа.

230. фьлахмун қати чут каа
(ба нишон гирифтган) ҳайву-
ной вахши-йа мезана.
231. дь руз ҳида (базур)
гаштъм.
232. дина соф (тамоман)
фьромъшт-ыш кардем.
233. и камта бахилчоп-ай,
таға.
234. ас (асп) тур (рамидан)
кьна, гум каесай.
235. мьн-да йаг оw бьта,
ба дараки (фикри) бьромадан-
-ш-а. кьна.
236. йа дириктър фанд-ым
(фиреб) кад, та ғ кид (шитоб)
кардъм.
237. нейа, шьмо-йам шер
wоре умае-да.
238. шьмо бетow ранг-ен, бь-
шинен, ма камта чьх мест м.
239. тахти дил гьфта бьдан.
240. дь чой бьйор, ай номи
(аз ҳисоби) бьргадир.
241. то чанде бьсйор боша,
нағэ-ай, охи.
242. кийе-ра ай Хаволинг бь-
дай, қawул кад.
243. и ай хуна рузи (тақдир)
надора.
244. деw на мешид, вах (бар-
вахт) Кьктош мебьрд.
245. долун каа метем-ш-а.
246. гow то wех-ш-а мехъ-
ра, ғьмай-а.
247. то чанде оста-оста бь-
рен, соh иби хуна мехмундори-
-тун мекьна.
248. бача-ш-ам сини ата-ш
рафтай.
249. хуна-да гуфта w ьдъм,
ҳами руз барвахтар мийом, бо
дер мондъм.
250. Гадой у руй дара-да-й,
агане (вагарна) мийомад.
251. ҳай, йаке дига бедарак
шид (ғоиб шудан), дига гум-
-ыш каем.
252. мегум ҳаму сич (вара-
ми шуш)-ай, ки хьфа мезана.

253. дига гичо (чаро) мейен,
ҳичи намефорам.
254. йаке кьсал шид.
255. мо реза каем, у-ра-м
ҳавас-ыш каай, фьтир-да.
256. неке т-ам мьқоми (мис-
ли) ҳаму мардак бухна (бахр-
на) мекьни.
257. ҳар дь-му вархурдем (во-
хурдан).
258. йа тана (бех) сew-а
гьрд-ыш-да оw бьдай, чинда
наметуниста. бьдастай.
259. мошин да пьшт-ыш за-
дестай.
260. камун доштем, wоре чо
мекардем-ыш, агане мезадъм,
дь-се-та-ш-а бор карда мей-
овардъм.
261. у хьд-ыш бачай фькчьх -
чоп (ҳавобаланд)-ай.
262. ҳаму бараки сел умад.
263. ай боло сели зур омадес-
тай, ламба (дарғот) бьдоз, ки
мебара.
264. ҳар дь-мун чанги (қаҳ-
рй) шидем.
265. чамо ғ ат кофта истодай
у-ра.
266. мошин ҳаму санgow (дарь-
ёи серсанг)-да нокор карда
(кор накарда) кьлет (вайрон)
меша.
267. райис-а дидъм, сәh ар
саргардунчоп (саргардон) бьд.
268. бьргат-а дидъм, аласт
бьд.
269. у дойимо аласт (хавотир-
парешон)-ай.
270. ҳоли бьрем шур-мон бь-
доза ба чи меша?
271. ай и кенчтар (дертар)-ай,
охи.
272. охи талабьнда-ра чи ме-
тан, йа харбьзи качак (хом).
273. мьлим шастдор (бадқаҳр)
бьд.
274. гумон-ым гарми каестай,
дангал (ҳаво дода) умадани-
-йай.

275. кили (калид) хь-т-ай-
-ку, гьфти ба хь-т-а бьги-ку.
276. охи, ҳиччи надошта бо-
ша, сьта-ро-ш (чи ҳел) кьнъм.
277. анаму чойи лаблабу ко-
ридағи-да тушка (картошка)
мекоридем, андак тушка ме-
шид.
278. ийе, ки диди-ш ай йох-
су-йай.
279. ҳар касе ҳаст, кало-да
мехуна.
280. ҳами кас тафтиш-ым кад
бо (боз) ть чи мепьрсй.
281. ҳами мусьфед палакид-у
(лаққидан) сийсат кад.
282. йа бачай гьшначоп (гуш-
начашм)-ай.
283. да Ғьчовак ангьрбоғи
калхосй шидай.
284. ай боло дангал каай (ҳа-
во додан), чар шидай.
285. ҳамун h ин (вақт) ди-
риктири-ра дангал каай-у гь-
рехтай.
286. Тағай осуна медуниста
бьдастай.
287. мошин қати шувас (ғур-
-рос) мийа-ву мера.
288. дилйow намешам (чурь-
ат намекунам) гaw занум.
289. дуғ задай, одамо чьр-
так меран (аз тарс ларзидан).
290. чойи саронишew (нише-
бй) қати мийа.
291. гьрифтай бьргати лалма-
-ш (лалмй) каай.
292. пахта-ш чатоқчоп (саб-
зишаш бад)-ай.
293. мо ба бега-ра мерем-да.
294. у бача ҳами купрьки ҳа-
мича-ра каестай.
295. йаг (тахминан) сат бь-
на ҳаст, чахт (даъват) мекъ-
нъм.
296. дар ҳақи ҳаму гулако
зомини каастем.
297. ма wори лула (калон)-
-ра насъ hat метй, ки бьхунун,
бача-т-а.

298. йа испирофка (справка) бьнавес.
 299. кам-ьш-да хаш хазор одам умаест, хамаи руз.
 300. райис та с кид дора (та-кид кардан), ки хичо нарен, дилигат мийа.
 301. ай дина кор кайеаст.
 302. агане уқа пире нестем, бачагарй (бачагй, чавонй) ка-ем.
 303. айрати зур каестай, ала бьгу.
 304. сар-ш-а шиш, ки оу арқи пьшт (тахтапушт)-ьш-да рехт.
 305. бар сар-ь мангал-ьш одам-а бьгира.
 306. и лавзой мо чан банчък (бандна) дора.
 307. хунагй-ш (занаш) нав умад, баройи ки (чунки) нав дидем.
 308. холи мийа, пойуно-да вар мехьрем.
 309. хьрусчуча ба болиг (ба-лоғат) расидай.
 310. хийол-ьш, ки ай вазм-ьш бонг (хона фуру рафтан) мегарда.
 311. веҳи (тамоман) майда шидай, каду-ш.
 312. хай газа (суфакух)-ра тақсим хьнан, хо (набошад) бьра.
 313. дьнйо гьл гашт (обод шудан)-ку, и хол (ахвол) ман-а нағз мекьна.
 314. у гьнгакбози-да дохт (боимову ишора сухан гуфтан) -ьш.
 315. и хели гамо-ра бьгу-да (кани?), бачо бьнависан.
 316. дарах-а решаш, ки оми шур-да дайроу кад (бархур-дан), коқ меша.
 317. дьхтар-а чордасолаш-а, ки гьрифти, дига дам -ьт хот-ай, шалпар мешай.
 318. хамау дасти-ш (дастангй) чи хел-ай.

319. дас-шун-а оу гьрет (ба дасташон об резед).
 320. камта дех нагарй (де-вонагй) каем, мебахше.
 321. дина то парер-а ез-ьм набьд да исталов (ошхона).
 322. и доф (дафъа) бозй на-каем.
 323. зап (аџиб, аџриб) тар-сьнийе (тарсончак) нести?
 324. ина хозир мерам.
 325. ай ишками у-да бийоие-да, да ишками мо бьшаке.
 326. йа майда (каме) алов ку.
 327. камта дору бьчош йара ру бьгира.
 328. афтов и гизалайе, ки йара-м-а у ардоштай (авч-гирии захм).
 329. рахрй каџмонарос (ка-џукилеб) бьд.
 330. кийе-ра бьфора (маькул шудан), бьхьра.
 331. ай чой рафтагй-тун бо чор киломитир рах рафта на-метуна.
 332. ана корча-ра бийор, и-ра бьбьрэм.
 333. ку (кани) нун сар бьзан (хурдан).
 334. мегум, Рахим чи иқа кьт-кьт (џумбуџул) дори?
 335. гусала-ра лат-ьш каай, (задан).
 336. хай, умо-йам лоси тийор-хьр-ан (танбал), охи, ака-ш.
 337. ас гушо-ш-а мьт (сик кардан) мекьна-ву фуз (ба да-видан тайёр кардан) мемуна.
 338. йаг айлоқ (чарогаџи то-бистона) рафтани дорем-у не-ке хйш вах намейовем.
 339. ноширгй-ш, ина хозир ме-рам.
 340. хато мошин-а ньхаш (из-пай)-ш-а найофтан.
 341. Дьшанбе-да пайгом (ха-бар) кардан, дига нарафтэм.

342. то Сурхсанг-а палатки даџ-мардо пари дар пар (саф-саф, қа-тор-қатор)-ай.
 343. йагу одами пирсоли (пира-мард) зур-а бьйов.
 344. уо ай сари пода рафтас-тан.
 345. шай ростй (руба руй) Ху-наџ-да лидум-шун.
 346. иқа саросемаги (шитобко-рй) накь.
 347. акай Шариф, бьсьор мар-даки солор (бофахм)-ай, бьра хамау қати маслихат бькь.
 348. қарта-ра бьсьрон (давом додан)-ьш џьгел (бад)-ай.
 349. у тайна-ш (тагангй, зе-рангй) чи нум дора.
 350. хамин-а ата-ш мьрда (ха-сис) шиаст, хамау хели танг-ай.
 351. тьроши гуспано қариш та-мом шидай.
 352. ман-а хьсьр-ьм тепотеп (кофтуков, џустуџу) мекьна ай пас-ьм.
 353. да тори бонг по-ш-а оста-оста мемуна.
 354. кийе-ра бьфора, бьхьра.
 355. шофир-ьш фькьчьхтов (ха-вобаланд, худписанд)-ай.
 356. хийол-ьш, ки ай вазм-ьш бьнг мегарда.
 357. Тағой-а хуна-ш инаст, ал-бат ош каеса бьдагист.
 358. хамау дьхтар-а бьгу, ки бо-дь мачаки (бьса, муччи) дига-т мекьнэм, йа дуғи серньгьл (пиезу-кашничдор) кь.
 359. то хамау лаши чашма ума-дан-а рупьк намезаньм (миџа задан).
 360. шьрақаст (дархол, зуд) рафта кьртачахой фьламб (на-рм, мулоим)-а ай хунай Хайр гьриф-та бийор.
 361. уқа руба-ву гьрг елча (ло-на, хонача) дошт.
 362. гьрдобагьрди (атроф) Чь-норо-ра банд кашида, гуспан ни-го медоштан.

363. камун-а бьте гьфтийан, не гьфтай, ба шу-ш-а џога дох-тай.
 364. акь бьхезем, хини кор шид.
 365. малим беҳи намепьрси-дак-ьм.
 366. чанголи-да нуни гарм-а да руғани зард каф мезана.
 367. и да гау сарфаро (сар-фахм) намежава.
 368. йа уткал (дафъа) гьфтэм, найумади, дь уткал гьфтэм найумади.
 369. дидй, ки нашид, монед-да равад.
 370. бача-м, йа майдак (ка-ме, андаке) олмолу (олуболу) бьги бьйор.
 371. хамау џуво-ра бари ба бар (пахлу ба пахлу) мекьна-ву мемуна.
 372. оли (холо)-йам аму ам, гьло-ш (хамсин, хамсол) на-умадийан.
 373. бази хьшт-ьш араби на-вистаги-йай.
 374. араг хьм-хьм (қатра-қатра) рехтайеаст.
 375. бачай бамархабат (бо-мурувват), гьрифта боло ме-рем.
 376. анде (майлаш) додар-м-а бьбар-у ма ба (баьд) ме-рам.
 377. хамота куни чач (воситаи моџигири)-да медьройа, да са-тел мегьра.
 378. то сьмдам-а маџи хис (тақсим) каем.
 379. ай чанги (чангал) алмас-ти (дев, чин) халос шид.
 380. кадом одаме, ки хьшйор-ранг-ай (хушьёртоб) боевой-ранг (богайрат) меган.
 381. овоз-ьш мардина шори бьд, овози мардаки (мардона) дошт.
 382. мардаки, даџмарда-ра гуспандо-ш умадай-у хьд-ьш гум-ай.

383. аждар вах даркашидай (фуру бурдааст).
 384. бяз-а қара (нишонан буз-партой дар қулкорӣ)-да мепар-тоян-у аспакиа мегИран мекашан.
 385. бяз-а мегИра, ай гърд-ът мегардуна, ҳалол мекъна.
 386. майдакакийо-м-да сама-лут-да сувор шидам.
 387. ҳар су ба пара (ба паҳ-лӯ) мегарда, метарса одам.
 388. го вах дуди дил-тун-а бърорен (хурсандӣ кардан)-да.
 389. подумани (домана) кьх-да хуна-муи.
 390. бьшинен, охи чан фър мегарден (давр задан), бефара шиден.
 391. саргаҳи ош -да-й, Гичо-вак.
 392. барф бърдай, ҳамиқа ове кардай, ки мун-ъш бърава.
 393. ҳаму Данғара-да санг бофир (фаровон)-ай-да, ҳиш бас шидан надора.
 394. ас тур мекъна (хусидан) меуфта, мин-ъш лат мейош-а.
 395. ҳамин-да дъшманогари (душманӣ) кад.
 396. йигити хуби хуб-ай, Қазо-қуф.
 397. сий соли, ки райиси кад, зан-ъш меҳмундори мекад.
 398. ма-ра Тағайуф Кадучи ройи кад.
 399. кадум рузе умааст, ки Та-ғайуф-а манзур накааст.
 400. райис имшав чо (кучр) ра-вем, кьшо бърем.
 401. Кадучи хестан бърафтан, ихро молотол доран (машғул будан ба коре).
 402. агар олак шава-йам ай за-но олак нәмешава.
 403. қати малим носоз шид, ба қалид-ъш.
 404. кьшойе-да йа райиси зуро-вар (баҳодур) боша, мегИран.

405. мо йа қеран (завча), до-рем, фикроти бъромадан надо-ра.
 406. йагун чи-да фикрот (ағд, фаросат)-ъш нәмера, ҳама ча-зир (вайрон).
 407. и бача хорзо (хоҳарзо-да) меша.
 408. қоҳой йара чақа-чақа (ҳар чо-ҳар чо) қур (нақш) мебанда.
 409. қум оз-м-а санг бор ме-кънан.
 410. йа канале, ки у кофта бь дастан, ҳе мавличун доштай-да.
 411. ма сари сьн м (бомдод) хестам.
 412. бьнгари-ра чи меген, шь-мо мардъм.
 413. оҳан мечъкидаги (куф-тан)-ра болиқа мегем.
 414. ойингар агар вайрун кард, зьлм-а ба пьтк-у сандун кард, зьлм-а амбър-у дандун кард.
 415. вахти пеш гьлом-а ме-фъръхта бьдастан.
 416. панч моҳ боз кор мека-аст.
 417. ғайра (фақат), ҳаму Қара-тоқ рафтам, дига чо нарафтам.
 418. то сийҳафтумойи сол-а калхосо идора кардан.
 419. калхоси мо уқа безеб на-бьд, ай бех (аз аввал)-ъш ном-дор набьд.
 420. ҳами чен (ҳамин вақт)-да дар қишлоқ боша, кадом хони бева мейа.
 421. йа занак тақал (гаранг)-ъш кадай, шиштай.
 422. уна гусала чаридестай.
 423. вахти пеш ай малим ме-ваҳмидан.
 424. уна Карим Амирали-ра хор-зода-ш-ай.
 425. йа руз малим-а лат мекъ-на, дъшмон (дашном) мекъна.
 426. йа дарвози-ра бача-ш Бь-хоро-да, меҳундай, ата-ш хав-аргири рафтай.

427. албат дириктир мийома-дагист, и руз.
 428. усто, ку бубин, чут мета-т (мувофиқ омадан, маъқул шу-дан).
 429. беҳи ватандори ича нес-тем, мо.

Д О Р О Б Ї

433. ҳу, ай ҳамиқа ба раҳи калун-а рьшқаҳр-ра бардор ка-ағи, баройи гьхм-а ҳосил-ъш зийод шьдан-а.
 434. чене ки ҳосили зәмин бьд, ма дāмарда бьдъм.
 435. акай ҳасан а бари бо-ло дешол кааст-а?
 436. ба ғде ки гьсола шох бадар кард, дар шох-ъш мебан-дан.
 437. банди ҳаму-ра шохбанд меган.
 438. ҳаму қойе ки шир ма ғн мешава, ҳаму-ра пистун мегуй-ем.
 439. гом -а фарби каан, бър-доқи мегуем.
 440. ба ғде ки гуспанди нар-у бибача йа атар шьд, йа сьрхк сьбайд мегем.
 441. барра, ки дьсола шьд, дь-соқ меган, ки бойад дига зой-ад.
 442. дешлох-а одамойи ай Сангдара боло меган.
 443. гуспанд ҳамиқа тахте, ки му-ш-да мучинак намейоша.
 444. ай дьсолагӣ ки гъзашт, гьнанд-ъш меган.
 445. кадоме ки да пьш-ът шиш-таги-йай, ата-ш-ай.
 446. ба ғде ки ғаспо йа чо ғашр шьд, туда меган.
 447. тудабарор (он аст), ки ай қойи ғашр шьда (тудашуда) ҳадири шьдан (гурехтанд).
 448. ай и сь ғайрод мекънан, ки дам-ш-а бьгир.

430. ҳаму гардани пьшта-нда мошин авари шид.
 431. моҳи нуҳ шид, хов -ем.
 432. си-ву ньҳуми сол Оли-чабьлоқ-да ма ғ лим бьдаги.

449. ҳасан-у ҳусен қанчи-ға (дукаса савор шуда) омаа есоден.
 450. калағи ай тори сар-ъш йа ришта-йай.
 451. хьрс калун ки шьд, пир ки шид, тавқи меган.
 452. ғасп-а хала мезанан, ҳа-му хуни ҳаром-ъш ки рехт, ме-шава ҳалос.
 453. пушти ғасп йара ки шьд, қавър шьдай меган.
 454. меҷър һа-меҷър һа (ме-сулфад), бо йаке харон ме-шава мерава, мезаха, меза-ха, харов мешава.
 455. ма да бароси қумоби хьд-ъм гьчо-да ки қиг задан қумоб додан мегирум.
 456. хеле сахтанов бьхун гьртем, намедонем чи хел ме-хуна.
 457. йаке да сари ра-му во-хьрдӣ-да, набоша мо ма ғ лим қати кор-му дь пьл мешьд.
 458. ош бьридаги, ана бьгуй-ем, зәмин-а ош бьрида мерава.
 459. ҳамиқа хьрдаи хьрдай, имшав туй-да ки ҳасан-ъш задай.
 460. подахо чга ҳаму маконе, ки пода хов мекъна.
 461. у чиз дар ватанойи мо нест.
 462. қасқон соз метийан, ба ғ д гьрг-а меқпан.
 463. одамойе ҳас, ки чок мекъ-на, ба ғ зеҳо фьки ғасп-а ме-бандан.

464. ай гарми-йам алака-роф мешава.
465. мо-ам садкаи ҳами меҳмоно, мо-ам доғи меҳмон-ем охи.
466. гушо нағзан-у неки чыш-мо номард мешаван.
467. йа эамак дорем, у бис-йор ҳышйор-ай-да теғи забони у бо буротар.
468. бисту йакъми август-да бърдем-ът автобус-да суw ор-ът кардем, ба Дъшанбе гусел-ът кардем.
469. эаваз моҳор-ра ки бийо-йа, хавар, мегира.
470. ма йа китоби кунаги-ра мехонъм, Амир ҳамза-йай, ҳам-мунда гъфтаги-йай, ки Амир ҳамза одами ашкар-ай.
471. боғойи калун бъд, ҳамаш дур шъдай.
472. йа хел зъминоёе, ки носил намекъна, уw о-ра рък меган.
473. зэmine, ки ба соли дига киш накаа мона, ҳамай -у-ра "помонда" меган.
474. и пири солор гандъм-а ай қъртъқ-ыш дъравидас.
475. деҳқронойи кунаги чили то-бистон-да шъдгори дъраҳа мекардан.
476. ғалла, ки ғафс омад, носил-ыш кам меша, и таҷрибайи деҳқунӣ, ғалла, ки мобайн омад, носил-ыш нағз.
477. зэmine, ки то соли ойанд нокорам мемуца, сафора, хо то чан соли мемуна, сафора.
478. Қаратор-да Маҳкамбой гъфтаги бъд, ҳами чоҳойи мо-да дъ-се маротиба омада. бъд, мо-ам чоҳи у-да рафта бъдем.
479. ваенкомат гъфта бъдаст-ыш, ки бийо дъ-се руз опуска-т-а дъроз мекънан.
480. чъзлкъ, қаното-ш уқа дъроз нестай, паҳн-ай.
481. у ғъбак (қунғуз) чан хел-ай, йа хел-ыш ғъбаки зъб-зард, йа хел-ыш кабъ-таки, у калунтарак-ай.
482. анаму сеw и балазза-ти нағз-ай, у тирмойисеw гърди ширин мешава, бо(боз) чъгорисеw мешава, йа хел чоҳо сърхсеw меган.
483. йа хел сеw ойи къҳи тъмч-ай.
484. сийаҳдърахт гъфтани ҳаст, ки барг-ыш зъб-зард-ай.
485. зелол ранги ангър сап-сийо мецаза.
486. къҳ назар ба и йол бълантар-ай.
387. пийоз дора-у пийоз-ыш дур шуаги-йай.
488. мо һадири саһ ро-да кор мекънем.
489. қърът-а бъкаф (журутро бо каф мол), қърътow кън.
490. йа хел мардаг ҳаму зъ-мони пештара-да йа хел китобо-ра намедонист.
491. уво хъд ба хъд гап занан, ҳишки намефаҳма.
492. у лали адири хъшдаргир.
493. пешта сипор бъд-у да сар-ыш оҳани чъфти гъфтани бъд.
494. зэмин ҳамвор мешава, ръпарост.
495. у чен-да отанг набъд.
496. зэмин-а, ки чъфт кардем, ow монда лойрон мекънем, мешурем.
497. чой-ам намефора, воре һърмати меҳмуно бъланди кардестай.
498. укw паррандай соһиб-чанги зуре.
499. ай укw дар дунйо зур нест, у ҳар чи-ра мехъра.
500. бодхъркъ укw -да монанд-ай. - у хърдакак, и ай у зуртар-ай-да.

501. у ҳамитаре, ки тақала-йи гоw -ай, бубанак-ай, танай эасп-да мешава, майда.
502. эалафи чърз (серпанца, сершоҳ) боша, замин мешава.
503. да йа хъди Ховалинг да рақам лавз-ай.
504. ҳами ow -ам монанди одам-ай.

Т О К А К

507. навардун-аш ай тилло бъдай, кас намефаҳмидай.
508. и бандако-ра "банди гиревун"- шунамеган.
509. ла һми (гушти) дигар надоръм, ғайр аз ҳами кабутар.
510. модар-ыш гъф, ки широйи додаги-ш-а пъһил намекънъм.
511. хойе ба Мадина боши, хойе ҳами бачайе, ки дидъм, еһти-мол бачайи ма боша.
512. уwo гувоҳ-у шоҳид мешаван, уво нопаёдо мешан.
513. вахти һокимойи қадим-да мебърдастан ба мардикори.
514. зани вазир-ам һомила бъдай-у зани почо-ам һомила бъдай.
515. назар-ыш ба и бойбача-ра ғалтид.
516. қариби эаср шъда бъд, ки и поччобача ай шикор гашт.
517. чъзе, ки ҳимат-ат мебара, ба и кампир-а бъте.
518. чъзе ки бини ай хъд-ыт бин.
519. гъф, ма-ра тушай серуза къне, ки ма ба шикор мерам.
520. ҳами тамошо-да бъд, ки йа қаландар омад.
521. и бача ай тори чинор тамошо доштай.
522. қаландар фамид, ки ҳами зани ма-ра дидай, ба у завқин шъдай.
523. ба қаландар гъф, ки со һиби и лаганд-а бъбурор-да ош бъхъра.
524. ба ҳами сурате ки рафт, рафт расид.
525. у парвуна-ам хъд-ш-а да ҳаму рушани чироғ мезанае!
526. ба эд и гириста-гириста ума ба хуна.
527. ай бой, бъра, йа чуфт кафш, йа къртавор, йа чума-вор бийор.
528. ай бари қози тирез до-да рафт.
529. ба гъф, ҳами занак эар-закийай.
530. и занак хест ба амлок-дорхуна рафт.
531. амлокдор-да гъф, ки биринч-у гушт-у руған-у сабзи-йу қанд-у чой бийор, мо фақир-ем, ба меҳмун шавен.
532. теғ-а мебийора муҳо-ш-а қоқаки метъроша.
533. муқаррар, шаwи дига мебийо-йан.
534. ow-а ки мебуран, дъ-се руз-да мешаван таслим.
535. меҳмуно ай гъшнаги бисйор мунда шъдан.
536. зани мъло пърсид, чи нум-ыт каан.
537. бъхе, иқа тут бъшап-да тут бъхърем.

538. ай шикор мейо^йад меби-
над, ки дар тори сар-^ш ҳезум.
539. шарти аввал-^{ъм} ҳами, ки
раги зэмин-^а мебурори.
540. мебаръм мол-^{ът} медъм,
анде ма-^{ра} накъш.
541. де^йа о^у-у авқоте дошт,
овард ба ин бача-^{ра}.
542. ай ^над беш ҳаму де^{во}ла
-а кърсанг кард.
543. зани и танг кард, ки у
ика мол-^а овардай, ть ҳиччи
намегуйи.
544. ма неки кардъм, ки ай бо-
ло ра ^нидъм.
545. сабил ҳами авсуна-^йам
йа омад дорад, ба ^ди ^найомад
намейо^йа.
546. мо вахти бачаги ба Ду-
шамби-^{ра} рафтем.
547. аввал мол-^т-а зэмин ме-
каша, пас ай мол хъд-^т-а ме-
каша.
548. хо^у кардан-^а ба гардан
гира, йо ки паридан-^а.
549. кампиро бофт мекънан
афсонаҳои хайола-^{ра}.

Ш Е Х М И З О Н

559. бърав Майдагъл, оча-^т-а
бъги бийо.
560. Сийаҳкъртаҳо гъфтаги қиш-
лоқ бьд.
561. меган асли кьндаги мо
ай Зъвайд бьдай, ҳу ина сьни
Хо^ор-^{да}.
562. иҳо-^{ра} ало^у мезада бь -
дастан.
563. парвоие нест утари чун-
гър бишънъм.
564. моне, йа дам шийаҳдам
бъбройа.
565. гъфтъм, бача-^м имти ^ноно^у-
ра дод.
566. порина ҳамитари-^ш кардед,
имсол-^{ам} ҳамитари-^ш кардед.
567. математика бьдай, ^нозир
бача-^м у-^{да} (аз он) имти ^нон
дод.

550. йаг мард йаг зани пари
дора.
551. дэст-упо-^ш-а ба ар^{ам}-
чин қати мебанда.
552. ба ^д аждъхрр дод ай
дъсти зан гъфта, адирй шъд.
553. аждаҳрр йа гафс-^у оро-
ме бьд, ки йа қийомат.
554. дод ай дъсти ҳами ай-
вони ^наром-^у ^набата.
555. ба мега, хай майлаш, қа-
ми аждъ ^нор-^а ай болойи ха-
зина хезондан-^{гъш} вазифайи мъ,
556. гъф, ки анде ҳаму аж-
дъхрр ма-^{ра} бьхъра-^у овози
ҳами бева-^{ра} нашьнавъм.
557. хокистари куча шиданъ
-а талаб, доръм-^у ҳами зан-^а
дидан намехоҳъм.
558. и мера пеши аждъхрр,
аждъхрр мехеза, у мега, ки
маслъ ^нат карда бьдем, ки
намейо^йи, чи-^{да} омади?

568. ҳами серо^у ки карди,
о^усуз мешава.
569. дъ ра Маско^у фирсон-
дан, да ра кьпрък вайрон шъд,
истаро шъд, ай ра гардондан-
-мо.
570. йа гапойи дъруфе зад,
ки ай ^над беш.
571. дъта милиса да пьни
пойи и-^ш-ай, дъта милиса да
пьни пойи и-^ш-ай.
572. ма ҳамино-^{ра} тамошо
дидастъм.
573. каду-^{ра} таги кашъм-^{да}
чогаҳ кадъм.
574. у-^{ра} ки мейоран, мегу,
ки и гилем-^{ра} ба чи партоф-
тан?

575. ҳар чи кор овардан,
мехъръм-^{гъш}.
576. чойи кабуд-^а ай ҳамича
бърда бьдъм-^{гъш}.
577. ҳами чи авқоте бьгуйи,
пеш-^{ат}-да оварда туғри мекъ-
на.
578. ба мо тилфун каан, ки
амра-^{тон} фалон чр-^{да} исто -
дай.
579. йа чархи обчувози ка -
лун-^а партофтан, ҳаму қати
бозй-^йай.
580. ҳами чорсад-панҷсад
одам-^а намедонем чо рафтан,
ҳар йол-^{да} бьрафтан.
581. ҳар о^уодийе доран, ки
мебаран-^{ът}, мегардондан-^{ът}.
582. ба ^д и-^{ра}-ам тамошо
карам-^у, гъфтъм ҳами ранги
чигинао^йи хъ-^{мо}-йай.
583. уво-^{ра}-ам тамошо до -
дъм.
584. ма ҳами кори давлат-^а
пато-^ш-а дидъм, воре ки йа-
гун калимай урусй-^{ра} наме -
донъм.
585. зан-^{ъм} дъвозда^х сум-^у
хъд-^{ъм} нуҳ сум пенса мегй-
рам.
586. дъхтар-^у занакй йакта-
-ра нигоҳ мекарди, ҳот мепарон-
данд-^{ът}.
587. ба рафиқ, мо у вахто
газо^у доштем, ша^у -ам кор
мекардем, руз-^{ам}, на мошин
бьд-^у на тирактир, ба пьшт
кор мекардем, акъ ҳама буро-
мад-^у занак-^у мардак ро ^нат
кард.
588. ана ҳами се сол шъд, да-
вида естом, ай и нуҳ сум йа
чой нахърдъм.
589. занакойе, ки ай ҳар
адир овардъм, уйо да сум-^у
дъвозда сум, ма ну сум, ҳа-
миқа алам-^{ъм} кард, ки аҳ
ногъфтани.

590. райком когаз навишт,
овардъм Мирзо^йуф-^{да} гуфт
изайли когазо да идорайи мо
ҳазорта мейо^йан, гърифт-^у да
қиғач партофт.
591. у гъф, ки и ба руйи ги-
лем намерава-^у ба руйи тах-
та мерава.
592. гъфт-^{ъм}: акъ нига кьн:
ба музаҳои лой рафтан гъ -
рифтъм.
593. Шарифзода, қан-^ш-а бь-
зана Давлати Советй.
594. ша^у, нъмози шом-^{да} ме-
рай, ки ай хилеб пьр-^{ай}.
595. анами-^{ра} мегърифта бь-
дастан, зъмино-^{ра} мечошида
бьдастан, зъмино-^{ра} зур ме-
карда бьдастан.
596. ҳами кадъйойи хъд-^{мон}-
-ай, у къл-кабут-^{ай}, катта-
катта.
597. Қодир да сум дод, йа
харбуза гърифта, чоруз хур -
дем.
598. ай и тор мебуройи, ай
и торина мебуройи, дил-^{ът} ҳа-
во мегйра, метарси, се еста-
жай.
599. то си-^йу ҳаштум-^а рай-
ис бьдъм, ба ^ди си-^йу ҳаш-
тъм райиси чамо ^дат, ба ^ди
ай исъ биргат-^у биргат.
600. дина гъфта бьд, мерам.
601. майлис каан, гап заан,
ки ҳажда ҳазор-^{да} и йакум,
ма ки рафтъм, у^о (қаҳрамон)
ғалтидан, йа ҳами шали Ра^ним
пойист.
602. мовуна-^{мо} ай и сар бьт
мекъна, ай у сь не.
603. ба ^ди кьрт мьнкир шъд.
604. ба ^ди омадем, ки ме -
ко^уан, ажда сол истаж дош-
та бьдастем.
605. у Гадо^йуф одами ху^у-^{ай},
пьрра-^{ай}.
606. у одами ба ҳама мечарми-
даги.

607. завхоз-да се исми-
ни тоқа кор мекънъм.
608. хама кор ба сар бѣд-ѣ
ба арқа, ғалла-ра ба чувол
ба анбор медаровардан.
609. хама бекор ки намес -
тѣм, хама вахт, ки да дѣст-
ѣм кетман-ай, қувват-ѣм
хаст, қувват ай руйи кор ме-
шава.
610. кор хамита чизе хай, ки
хам рузгузарони хона-т ме -
шава, хам қуввати бадан-ѣт
мешава.
611. ана хаму-ра дига асра
кадем, (тарбия кардан), асра
кадем, ҳажда-да дѣромад.
612. қати и мардак хелида-у
молидаем.
613. ғалла-йа бѣсийор мегъ-
рифтем.
614. ба Ғ д бесаводи, ночор
мондем.
615. ина ҳоле ма бѣгъм, ода-
мойи нафаҳмида мега дѣрѣ-ай.
616. ай чав коридем, сийу
ҳаф синтири чав гѣрифтем.
617. мукофотойи калун гѣриф-
тум-у ахири пай-да хок-ѣм на-
дод.
618. сипар қати лой-а мешу-
ридем. ба бел мезадем, ба Ғ
шолі-ра тар мекайем, қашқа-
нак ки шѣд, мечошидем.
619. ба хама кайфият ба зар-
би кетман мо йаг сад-ѣ ҳаф -
синтири шолі мегърифтем.
620. не ки меһнат кард, ро-
һ ат мебина, һозир-ам ки бо-
ша, ме һнат караги ро һ ат ме-
бина.
621. хама чи бало-йай, ки ха-
ми сарерай мо Дъшанбе-да на-
вишт, набурома.
622. охи и ме һнати ма-ра
халк, халойиқ хама медона.
623. кор ба зарби дѣст бѣд-ѣ
ба зарби кетман.

624. руз кор мекъна, шау
кор мекъна, ҳамуча хов ме-
шава.
625. а усъ гѣзар, и чр-м-а
ба ҳишка наметум, ба Ғ умед
набошед.
626. хама чуборда-м-у хаму
чугори-да-у чигина-да, хама
сета-ра ба гардан-му бастан,
дига шапида гаштем.
627. ба Ғ де ки Ғ арақ мекъни,
оу и хънък-а ай чой бѣх медо-
ни.
628. итари ки чортана шиште,
ба чой рафтан мегира.
629. кадѣме да йод-ѣт омад,
бѣгу.
630. ана хама камол-а ши -
реш-ѣш да хама чиз доръ.
631. рошък-ѣш-ам анамиқари
мешава-у тез-ай.
632. роу гѣфтаги бо (боз)
йа алафи дига-йай, барг-ѣш
борикак-борикак-ай-да, зѣмис
тун кабут-ай.
633. роу-а да алоу мони
мавч, мезана, мегуй руған до-
ра.
634. Ғ салафо-ра бѣгу-да ба-
чаҳо бинависан.
635. йаке чѣгуко-пѣгък (ма-
ғал) шѣд рафтем, йаке-ра мор
газидай.
636. ана акъ, ачриқ гѣфтаги
Ғ салаф дорем, мо солой гѣш-
наги-у-ра чинда мехърдем.
637. гѣф, ки и-ра понзасуми
да бозор тѣрахас ғаур ме-
кънан.
638. бобой Замир, акъ чийе
медони, бѣгу бачаҳо бѣнави-
сан.
639. масте-ш ай руйи хами,
ки ҳар хел маст-да бор меша-
ва.
640. ба Ғ д ними ҳамъ коро-
ра ба ҳамъ ранг мекаан.

641. гѣл-ш-ам мана итари
гѣрд мешава-у майда.
642. ғармаш һакими қадим-
-ай.
643. ага одам мегирондай, ха-
ми-ра да оу мечикан-у да одам
метан.
644. ба зарби по қати мешапи,
метапи, ба у лой хуу мепаз.
645. шълха хамиқа ба Ғ амале
хай, ки ана хамиқа мешава.
646. шъмак-ѣм йа Ғ алаф-ай,
ана хама ранги ғармаш-ай, у
не талха-йу не ширин-у не тѣрѣш,
саѣле мазай тѣмчи дора.

Х О Н А Қ О

651. у чавун бѣд, додойи (хам-
солҳой) хѣд-мо бѣд.
652. и хато-ра веҳи хунда на-
метунъм.
653. йа райи борикаке рафта-
ги, ба сари кѣ-ра рафтаги.
654. йа шахс ай ҳаваси сай-
до-ра ба торики кѣ буромадай,
ай у-ча гашта фуномада нату-
нистай.
655. барой ки зѣмин ба зѣмин
аралаш нашава, реша (вот, мар-
за) мекънан.
656. акъ бѣрем, Бобохун, ба-
чаҳо қати иқа ширингапи ка -
рем, со Ғ ат-ам ай панч гѣ -
зашт.
657. бесаводчоп-ем, ба Ғ д кам-
-кам и хел калимаҳо дар йод-мо
мезана.
658. ҳоле шогирди-ш (такрор)
кънъм, йод-ѣм-да зана, ба Ғ д
мегум-ѣш.
659. охи и (афсона), дѣроз-ай
воре ма намедонъм.
660. ма чистоноие медонъм,
бобо-тун намедона, воре айб-
ай.
661. бо ки ага бѣпѣрсан-ѣт,
фаромушт-ѣш мекъни.

647. ҳоле гѣчо-да ки зам-
бури асал боша, авкрт-ѣш гѣ-
ли ғармаш, гѣли рѣшқа.

648. шау ай нѣмози шом
дига намедонъм, ки дунйо чи-
тари-йай.

649. у бисъѣо мѣтадил-ай-
-да.

650. сезда сол райиси кар-
дем, йагта нагѣф айфи гѣ.

662. охи фаромушт-ѣш кар-
дѣм, воре хамиқа-ра мецо -
нистѣм, ки йа дунйо.
663. Ра һмон бѣгу-да бѣна-
висан.
664. хаму занак матал ме-
дона, соз-ѣт мекъна, агане.
665. туй-да Ғ айрод-ѣш ме-
къна.
666. ича-йа асли асл-ѣш йа
мусафед-ай, хаму медона,
667. Абдѣра һмон йа майда
руған-ам намейори, бѣтйи?
668. йа одам омад гѣфт, ки
Давлатшо-ра пахта ни бурдан.
669. е хаму оу дора дига,
ма-ра бѣте.
670. хай авсуна-ра надонъм,
читари гум?
671. ма байтои соз мецо-
нъм, воре ки кор доръм.
672. тоқа адир-да боши,чу-
нон байтоие мегуйи, ки
Ғ олам - Ғ олам.
673. пудинай боғи боша, пу-
динай боғи бѣсийор-у хуу-ай.
674. ба хаминча чанг шѣд-
-у босмачи омад, босмачи гѣ-
зашт, бѣрафт, Балчувон бѣ -
рафт.

675. ба мо ай дѣмби ҳамуйо
рафтѣм, ай дѣмби аскаро.
676. йа копрѣк-да гѣзаштѣм,
ки йа чиз руйи копрѣк-да гал-
тидай, ба Ҷ д асп-а ай уруй
копрѣк бастѣм-у ба Ҷ д омадѣм,
ҳаму-ра хам шѣдѣм гѣрѣфтѣм
бу мекашѣм, бу надора, һайрон
шидам, ки и йагу чизи урусо
набоша, ки бѣкафа бѣкѣшам.
677. ба ҷура, дѣл-ѣм наме-
шава, партом-ѣш, дилѣов на-
мешам, бѣгазѣм-ѣш.
678. бѣрдам-ѣш осийо вой
Ҷашур Қурвон-да рафтѣм, ки
мардуми бисѣор ангѣр хѣрдас-
тен, ҳамуча-да.
679. ба Ҷ д фуромадум-у пеши
бачаҳо-да шиштум-у ба Ҷ д гѣф-
тѣм: бачаҳо, йа чиз йофтѣм на-
мешинош-ум-ѣш.
680. и-ш гѣрифт дар дѣст-ѣш-
у у-ш гѣрифт дар дѣст-ѣш-у
гѣфтан, намешиношем-ѣш.
681. йа мусѣфед гѣфт: ма дѣ -
воздаҳ сол дар Самарқанд гаш-
тагийам, и-ра қаланфуру урусї
(булгѣри) меган, ай гушти хук
һаром-ай.
682. ҳами эемин-да мунд, ки
ба пошнай муза-ш задѣм, тит
шѣд.
683. танай кийе-да ки бѣраса
һаром шѣдѣм гѣфтѣ-мухтан
либосо-шон-а.
684. һозир ҳишка бе памидор
шурбо намехѣра.
685. вахт-аш да мѣрри даштї
бисѣор бѣдастан, баройи ҳами
Дарай Мурғон гуфтастан.
686. ҳаму ҷонвар ки мейоѣа
мезана, ба у коза, бақап-ѣш
мекънан.
687. ҳамута зовуди вино во-
ри бѣдастай, ҳамуча-да арақ ме
карда бѣдастан.
688. мо асли ай Сѣфедоро,
һозир уҷа сангрезї (вайрон)

689. асли таваллуди бобика-
лон-ѣм, ай ҳами Сѣфедоро.
690. мо хѣд-мо аскар раф -
тем да хитой, бѣмба галтида-
гї кѣхнагї, йаке йофтѣм и чи-
-йай, гѣфтан, ки кафид.
691. акѣ солдати ҳаму вах на-
мезадаѣ, набоша ҳамара нест
мекард.
692. и мера хов мекъна, ма
мерам хов мекънѣм, ки на -
бура ҳами сим-а босмачї.
693. Темурхон гѣфтагї ай ҳа-
ми Хосийон бѣдай, Кавказ-да
кор-да бѣдастай, омад гѣфт, ки
босмачийо бах надоран.
694. ҳамуқа тупи амир то чош-
та напойист, бачамурда, мѣшт
ба дѣрафш ҳиччи не!
695. маҷбур мекард, ки бѣра
йагон тири галтидагї йов-м-а,
босмачї қати ҷанг кѣнѣм.
696. бо ба даҳан мезана, бо
ба шикамакї метоза, ба дѣрах-
-т-а кашола-ш кардан, мѣрда-
-ш- да дѣрахт ҳой мерава.
697. акаш мейоѣа мега, ки
ҳама да тобистон тут хѣра, и
да э^имистон.
698. ҳамича йа ҷувдида бѣдѣм,
ҳаму-ра наметї, ки барѣм хона-
-да дозѣм.
699. йаке ҳаму памидор-а (нақ-
ли помидорро) гѣфт-у халос.
700. гов боқарем (говбонем) ки
повуска-м каран бѣрдан Хова -
линг, шаш руз ҳамуча естодем.
701. ай соли панҷоҳу дѣйум
бѣрдан-мун то соли панҷоҳ-у
шашѣм Масков-да хизмат карѣм.
702. нум-ѣш-ам бо гум каам.
703. бо ҷунон кѣрпашшайе дора,
ки қади гѣндѣшк.
704. зиро Ҷ ат-ам надоштаѣ, фа-
қат тѣшка ки қади олуча-йай,
дига ҳиччи не.

705. мегѣфтанг йакѣм ҳами
Дални Восток-ай, дѣйум ҳами
Порт-Артѣр-ай, о бача, и
Порт-Артѣр-ѣш ҳами ҷунон бе-
зѣб-ай, ба гѣфтан-а рос наме-
йоѣа.
706. падар мѣрд, модарї мѣрд,
солоѣи гѣшнагї, соли нѣхсад-у
ҳафт ҳаминқаре азове каши -
дѣм.
707. у соло һѣкѣмат гов
дод, кийе-ра ки гов-ѣш набѣд.
708. мусѣфед гѣрехт, наод
гап.
709. и қишлоқ-да ҳафтод бѣна
бѣд, ана иҷа-да мачит бѣд, ахи-
ри пайда калхос каҳ гѣрифт, ки-
лет шѣд рафт.
710. магазин ба Ҷайр аз папи-
роси "Беламор" боз чи хел па-
пирос дора? - дига ҳиччи.
711. Давлатшо у-ра чи-да ме-
ҷикї, ба вайрон нақнї-ш?
712. поччо гѣф, ки зани хув
дора-у алахон-ай.
713. Ҷезѣмкаш ҷавоб дод: зан-
-ѣм касал-ай, зуд равѣм, ки
дар ҷоѣе нағалта.
714. рафта бардѣрѣг гапи поч-
чора рост гѣфтан.
715. поччо фармон дод: зан-а
дор-да занен.
716. вазиро гѣфтан: нақшѣм-
-у бѣрда да йаг ҷул сар тен.
717. зан һомила бѣд, у бача
мекъна.
718. зан йа каппайи хасї ме-
къна, вах мегѣзара, либосо ти-
ка мешава.
719. шикорчийе йа кауҶг-а
зада пѣхтанї мешава, алов на-
мейова.
720. шикорчї нига мекъна, ки а
йа каппа дуд мебуроѣа.
721. ба дари каппа рафта фай-
род мекъна.
722. зан ҷавоб мета, ки ма
лич-ѣм, либос надорѣм.
723. ҷелаг-ш-а ай беруни дар
мепартоѣа.

724. зан ҷелаг-ш-а пушида
берун мебуроѣа, шикорчї-ра
оварда хона-да мешинона.
725. сѣри зан-ш-а нақл ме-
къна.
726. корвонойи падари и бача
и шар-да мейоѣа у ба и кѣр-
вон-а амра мешава-у ба мѣл-
ки падар-ѣш и бачара йа дукон-
-да молфуруш та Ҷ ин мекънан.
727. бача тамоми чизҳо-ра
да йаг руз мефѣруша.
728. пеш ай ҳама ҳами бача
мезана.
729. ба бача-ра ба шари ди-
га ба молхарї равона мекъна.
730. ра-да рафтан, ки ай пеш-
-шун дѣраҳа бѣрома.
731. йата-ш райи бѣрам-бийо,
йата-ш бѣрам-наѣо.
732. иҳо райи нарам-наѣо-да
рафтан, ки ай пе-шун йа хона
бѣрома.
733. дидан, ки да и хона мо-
ли бисѣор-ай.
734. моло-ра да шѣтѣро бор
кардан.
735. бача дид, ки йаг дѣхтари
со һибчамол, сари дев дар
бағал-ѣш, дев хов-ай.
736. бача гѣф: и сар-ш-а эѣ-
мин-да монд.
737. бача ба корд сари дев-а
бѣрид.
738. дев ай пойи дѣхтар қапид,
йа кафш-ѣш монд.
739. усто ай ранги у дѣхта на-
метона.
740. поччо мега-ш тоқайи кафш-
-а бийоре.
741. ба поччо-ра мега, ки йа
банд-ѣм бѣте, йа шѣтѣр-ѣм бѣ-
те, йа кулинг-ѣм бѣте, ба (бавд)
мерам мейорѣм-ѣш.
742. ба Ҷ д поччо банд-ѣш ме-
та-у шѣтѣр-у йа кулинг (бузба-
ла).
743. ба бача мерава лав и ғор-
-да мерава хѣд-ш-а дар банд
мебанда, мега, ки ма ки таҳ
хамбидѣм дар ғор кийе банд-а
бѣҷунбондѣм бѣкашен-м-а.

675. ба мо ай дѣмби хамуйо
рафтѣм, ай дѣмби аскарѣ.
676. йа копрѣк-да гѣзаштѣм,
ки йа чиз руйи копрѣк-да гал-
тидай, ба ѣд асп-а ай уруй
копрѣк бастѣм-у ба ѣд омадѣм,
хаму-ра хам шѣдѣм гѣрѣфтѣм
бу мекашѣм, бу надора, һайрон
шидам, ки и йагу чизи урусо
набоша, ки бѣкафа бѣкъшам.
677. ба чура, дѣл-ѣм наме-
шава, партѣм-ѣш, дилѣв на-
мешам, бѣгазѣм-ѣш.
678. бѣрдам-ѣш осийо вой
ѣашур Курвон-да рафтѣм, ки
мардуми бисѣор ангѣр хѣрдас-
тен, хамуча-да.
679. ба ѣд фуромадум-у пеши
бачаѣ-да шиштум-у ба ѣд гѣф-
тѣм: бачаѣ, йа чиз йѣфтѣм на-
мешинош-ум-ѣш.
680. и-ш гѣрифт дар дѣст-ѣш-
у у-ш гѣрифт дар дѣст-ѣш-у
гѣфтан, намешиношем-ѣш.
681. йа мусѣфед гѣфт: ма дѣ -
воздаѣ сол дар Самарқанд гаш-
тагийам, и-ра қаланфуру урусѣ
(булгѣрѣ) меган, ай гушти хук
һаром-ай.
682. хами зѣмин-да мунд, ки
ба пошнаѣ муза-ш задѣм, тит
шѣд.
683. танай кийе-да ки бѣраса
һаром шѣдѣм гѣфтѣ-сухтан
либосо-шон-а.
684. һозир хишка бе памидор
шурбо намехѣра.
685. вахт-аш да мѣрри даштѣ
бисѣор бѣдастан, барѣйи хами
Дарай Мургон гуфтастан.
686. хаму фѣнвар ки мейѣйа
мезана, ба у коза, бақап-ѣш
мекънан.
687. хамута зовуди вино во-
рѣ бѣдастай, хамуча-да арақ ме-
карда бѣдастан.
688. мо асли ай Сѣфедоро,
һозир уѣ сангрезѣ (вайрон)

689. асли таваллуди бобика-
лон-ѣм, ай хами Сѣфедоро.
690. мо хѣд-мо аскар раф -
тем да хитѣй, бѣмба галтида-
гѣ кѣхнагѣ, йаке йѣфтѣм и чи-
-йай, гѣфтан, ки кафид.
691. акѣ солдати хаму вах на-
мезадай, набѣша хамара нест
мекард.
692. и мера хов мекъна, ма
мерам хов мекънѣм, ки на -
бура хами сим-а босмачѣ.
693. Темурхон гѣфтагѣ ай хам
ми Хосийон бѣдай, Кавказ-да
кор-да бѣдастай, омад гѣфт, ки
босмачийо бах надоран.
694. хамуча тупи амир то чош-
та напойист, бачамурда, мѣшт
ба дѣрафш хиччи не!
695. маѣбур мекард, ки бѣра
йагон тири галтидагѣ йов-м-а,
босмачѣ қати чанг кѣнѣм.
696. бо ба дахан мезана, бо
ба шикамакѣ метѣза, ба дѣрах-
-т-а кашола-ш кардан, мѣрда-
-ш- да дѣрахт хѣй мерава.
697. акаш мейѣйа мега, ки
хама да тобистон тут хѣра, и
да зѣмистон.
698. хамича йа чувдида бѣдѣм,
хаму-ра наметѣ, ки барѣм хона-
-да дозѣм.
699. йаке хаму памидор-а (наѣ-
ли помидорро) гѣфт-у халос.
700. гов бо қарем (говбонем) ки
повуска-м каран бѣрдан Хова -
линг, шаш руз хамуча естѣдем.
701. ай соли панѣрху дѣйум
бѣрдан-мун то соли панѣрху-
шашѣм Масков-да хизмат карѣм.
702. нум-ѣш-ам бо гум каам.
703. бо чунон кѣрпашшайе дора,
ки қади гѣндѣшк.
704. зиро ѣат-ам надоштаѣ, фа-
қат тѣшка ки қади олуча-йай,
дига хиччи не.

705. мегѣфтан: йакѣм хами
Дални Восток-ай, дѣйум хами
Порт-Артѣр-ай, о бача, и
Порт-Артѣр-ѣш хами чунон бе-
зѣб-ай, ба гѣфтан-а рос наме-
йѣйа.
706. падар мѣрд, модарѣ мѣрд,
солѣйи гѣшнагѣ, соли нѣхсад-у
хафт хаминқаре аз ѣе кашѣ -
дѣм.
707. у соло һѣкъмат гов
дод, кийе-ра ки гов-ѣш набѣд.
708. мусѣфед гѣрехт, надор
гап.
709. и қишлоқ-да хафтод бѣна
бѣд, ана иѣа-да мачит бѣд, ахи-
ри пайда калхос каѣ гѣрифт, ки-
лет шѣд рафт.
710. магазин ба гайр аз папи-
росѣ "Бѣламор" боз чи хел па-
пирѣс дора? - дига хиччи.
711. Давлатшо у-ра чи-да ме-
чикѣ, ба вайрон накънѣ-ш?
712. почѣо гѣф, ки зани хув
дора-у алахон-ай.
713. ѣѣзѣмкаш ѣавоб дод: зан-
-ѣм касал-ай, зуд равѣм, ки
дар ѣѣе нагалта.
714. рафта бардѣрѣф гапи поч-
чѣра рост гѣфтан.
715. почѣо фармон дод: зан-а
дор-да занен.
716. вазиро гѣфтан: накъшем-
-у бѣрда да йаг чул сар тен.
717. зан һомила бѣд, у бача
мекъна.
718. зан йа капшайи хасѣ ме-
къна, вах мегѣзара, либосо ти-
ка мешава.
719. шикѣрчиѣе йа каѣг-а
зада пѣхтани мешава, алов на-
мейѣова.
720. шикѣрчи нига мекъна, ки а
йа капша дуд мебураѣа.
721. ба дари капша рафта фай-
род мекъна.
722. зан ѣавоб мета, ки ма
лич-ѣм, либѣс надорѣм.
723. ѣѣлаг-ш-а ай беруни дар
мепартоѣа.

724. зан ѣѣлаг-ш-а пушида
берун мебураѣа, шикѣрчи-ра
оварда хона-да мешинона.
725. сѣри зан-ш-а наѣт ме-
къна.
726. корвонойи падари и бача
и шар-да мейѣйа у ба и кѣр-
вон-а амра мешава-у ба мѣл-
ки падар-ѣш и бачара йа дукоп-
-да молфуруш та ѣин мекънан.
727. бача тамоми чизѣо-ра
да йаг руз мѣфѣруша.
728. пеш ай хама хами бача
мезана.
729. ба бача-ра ба шари ди-
га ба молхарѣ равона мекъна.
730. ра-да рафтан, ки ай пеш-
-шун дѣраѣа бѣрома.
731. йата-ш райи бѣрам-бийо,
йата-ш бѣрам-наѣо.
732. иѣо райи нарам-наѣо-да
рафтан, ки ай пешун йа хона
бѣрома.
733. дидан, ки да и хона мо-
ли бисѣор-ай.
734. моло-ра да шѣтѣро бор
кардан.
735. бача дид, ки йаг дѣхтари
со һибѣамол, сари дев дар
багал-ѣш, дев хом-ай.
736. бача гѣф: и сар-ш-а зѣ-
мин-да монд.
737. бача ба корд сари дев-а
бѣрид.
738. дев ай пойн дѣхтар қапид,
йа кафш-ѣш монд.
739. усто ай ранги у дѣхта на-
метѣна.
740. почѣо мега-ш тоқайи кафш-
-а бийѣре.
741. ба почѣо-ра мега, ки йа
банд-ѣм бѣте, йа шѣтѣр-ѣм бѣ-
те, йа кулинг-ѣм бѣте, ба (бад)
мерам мейѣрѣм-ѣш.
742. ба ѣд почѣо банд-ѣш ме-
та-у шѣтѣр-у йа кулинг (буѣба-
ла).
743. ба бача мерава лав и гор-
-да мерава хѣд-ш-а дар банд
мебанда, мега, ки ма ки таѣ
хамбидѣм дар гор кайе банд-а
бѣчунбондѣм бѣкашен-м-а.

675. ба мо ай дѣмби хамуйо
рафтем, ай дѣмби аскаро.
676. йа копрѣк-да гѣзаштѣм,
ки йа чиз руйи копрѣк-да гал-
тидай, ба ѣд асп-а ай уруй
копрѣк бастѣм-у ба ѣд омадѣм,
хаму-ра хам шѣдѣм гѣрѣфтѣм
бу мекашѣм, бу надора, һайрон
шидам, ки и йагу чизи урусо
набоша, ки бѣкафа бѣкъшам.
677. ба чура, дѣл-ѣм наме-
шава, партом-ѣш, дилйов на-
мешам, бѣгазѣм-ѣш.
678. бѣрдам-ѣш осийо вой
ѣашур Курвон-да рафтѣм, ки
мардуми бисйор ангѣр хѣрдас-
тен, хамуѣа-да.
679. ба ѣд фуромадум-у пеши
бачаѣо-да шиштум-у ба ѣд гѣф-
тѣм: бачаѣо, йа чиз йофтѣм на-
мешинош-ум-ѣш.
680. и-ш гѣрифт дар дѣст-ѣш-
у у-ш гѣрифт дар дѣст-ѣш-у
гѣфтан, намешиношем-ѣш.
681. йа мусѣфед гѣфт: ма дѣ-
воздаѣ сол дар Самарқанд гаш-
тагийам, и-ра қаланфуру урусй
(булгѣрий) меган, ай гушти хук
һаром-ай.
682. хами земин-да мунд, ки
ба пошнай муза-ш задѣм, тит
шѣд.
683. танай кийе-да ки бѣраса
һаром шѣдѣм гѣфтѣ-сухтан
либосо-шон-а.
684. һозир хишка бе памидор
шурбо намехѣра.
685. вахт-аш да мѣрри дашти
бисйор бѣдастан, баройи хами
Дарай Мурғон гуфтастан.
686. хаму чонвар ки мейойа
мезана, ба у коза, бақап-ѣш
мекънан.
687. хамута зовуди вино во-
ри бѣдастай, хамуѣа-да араѣ ме
карда бѣдастан.
688. мо асли ай Сѣфедоро,
һозир уѣа сангрезй (вайрон)

689. асли таваллуди бобика-
лон-ѣм, ай хами Сѣфедоро.
690. мо хѣд-мо аскара раф-
тем да хитой, бѣмба галтида-
гй кѣхнагй, йаке йофтѣм и чи-
-йай, гѣфтан, ки кафид.
691. акѣ солдати хаму вах на-
мезадай, набоша хамара нест
мекард.
692. и мера хов мекъна, ма
мерам хов мекънѣм, ки на-
бура хами сим-а босмачй.
693. Темурхон гѣфтагй ай хам-
ми Хосийон бѣдай, Кавказ-да
кор-да бѣдастай, омад гѣфт, ки
босмачийо бах надоран.
694. хамуѣа тупи амир то чош-
та напойист, бачамурда, мѣшт
ба дѣрафш хиччи не!
695. маѣбур мекард, ки бѣра
йагон тири галтидагй йов-м-а,
босмачй қати чанг кѣнѣм.
696. бо ба даҳан мезана, бо
ба шикамакй метоза, ба дѣрах-
-т-а кашола-ш кардан, мѣрда-
-ш- да дѣрахт хой мерава.
697. акаш мейойа мега, ки
хаму да тобистон тут хѣра, и
да зѣмистон.
698. хамиѣа йа чувдида бѣдѣм,
хаму-ра намети, ки барѣм хона-
-да дозѣм.
699. йаке хаму памидор-а (наѣ-
ли помидорро) гѣфт-у халос.
700. гов бо қарем (говбонем) ки
повуска-м каран бѣрдан Хо-
линг, шаш руз хамуѣа естодем.
701. ай соли панѣрху дѣйум
бѣрдан-мун то соли панѣрху-
шашѣм Масков-да хизмат карѣм.
702. нум-ѣш-ам бо гум каам.
703. бо чунон кѣрпашшайе дора,
ки қади гѣндѣшк.
704. зиро ѣат-ам надоштай, фа-
қат тѣшка ки қади олуча-йай,
дига хиччи не.

705. мегѣфтан: йакѣм хами
Дални Восток-ай, дѣйум хами
Порт-Артѣр-ай, о бача, и
Порт-Артѣр-ѣш хами чунон бе-
зеб-ай, ба гѣфтан-а рос наме-
йойа.
706. падар мѣрд, модари мѣрд,
солыйи гѣшнагй, соли нѣхсад-у
хафт хаминқаре азове каши-
дѣм.
707. у соло һѣкъмат гов
дод, кийе-ра ки гов-ѣш набѣд.
708. мусѣфед гѣрехт, надод
гап.
709. и қишлоѣ-да хафтод бѣна
бѣд, ана иѣа-да мачит бѣд, ахи-
ри пайда калхос каѣ гѣрифт, ки-
лет шѣд рафт.
710. магазин ба гайр аз папи-
роси "Беламор" боз чи хел па-
пирос дора? - дига хиччи.
711. Давлатшо у-ра чи-да ме-
чиқй, ба вайрон нақъни-ш?
712. почѣо гѣф, ки зани хув
дораму алахон-ай.
713. ѣезѣмкаш ѣавоб дод: зан-
-ѣм касал-ай, зуд равѣм, ки
дар ѣойе нағалта.
714. рафта бардѣрѣг гапи поч-
чора рост гѣфтан.
715. почѣо фармон дод: зан-а
дор-да занен.
716. вазиро гѣфтан: нақъшем-
-у бѣрда да йаг чул сар тен.
717. зан һомила бѣд, у бача
мекъна.
718. зан йа капшайи хасй ме-
къна, вах мегѣзара, либосо ти-
ка мешава.
719. шикорчийе йа каѣг-а
зада пѣхтани мешава, алов на-
мейова.
720. шикорчй нига мекъна, ки а
йа капша дуд мебуруйа.
721. ба дари капша рафта фай-
род мекъна.
722. зан ѣавоб мета, ки ма
лич-ѣм, либос надорѣм.
723. ѣелаг-ш-а ай беруни дар
мепартойа.

724. зан ѣелаг-ш-а пушида
берун мебуруйа, шикорчй-ра
оварда хона-да мешинона.
725. сѣри зан-ш-а наѣл ме-
къна.
726. корвонойи падари и бача
и шар-да мейойа у ба и кѣр-
вон-а амра мешава-у ба мѣл-
ки падар-ѣш и бачара йа лукон-
-да молфуруш та ѣин мекънан.
727. бача тамоми чизѣо-ра
да йаг руз меѣруша.
728. пеш ай хаму хами бача
мезана.
729. ба бача-ра ба шари ди-
га ба молхари равона мекъна.
730. ра-да рафтан, ки ай пеш-
-шун дѣраѣа бѣрома.
731. йата-ш райи бѣрам-бийо,
йата-ш бѣрам-найо.
732. иѣо райи нарам-найо-да
рафтан, ки ай пе-шун йа хона
бѣрома.
733. дидан, ки да и хона мо-
ли бисйор-ай.
734. моло-ра да шѣтѣро бор
кардан.
735. бача дид, ки йаг дѣхтари
со һибѣамол, сари дев дар
бағал-ѣш, деѣ хов-ай.
736. бача гѣф: и сар-ш-а ѣ-
мин-да монд.
737. бача ба корд сари дев-а
бѣрид.
738. дев ай пойи дѣхтар қапид,
йа кафш-ѣш монд.
739. усто йй ранги у дѣхта на-
метона.
740. почѣо мега-ш тоқайи кафш-
-а бийоре.
741. ба почѣо-ра мега, ки йа
банд-ѣм бѣте, йа шѣтѣр-ѣм бѣ-
те, йа кулинг-ѣм бѣте, ба (бавд)
мерам мейорѣм-ѣш.
742. ба ѣд почѣо банд-ѣш ме-
та-у шѣтѣр-у йа кулинг (буѣба-
ла).
743. ба бача мерава лаѣ и гор-
-да мерава хѣд-ш-а дар банд
мебанда, мега, ки ма ки таѣ
хамбидѣм дар гор кайе банд-а
бѣчунбондѣм бѣкашен-м-а.

744. ба ϵ д бача кашол меша-
ва, земин-да мераса, дъхтар-а
кати дев мебина, дев-а мекъша.
745. бача съни дъхтар мега, ки
аввал ть бьбро.
746. дъхтар мега, ки аввал ть
бьбро, ки набоша, ть-ра намебу-
рора.
747. ба ϵ д дъхтар банд-а ме-
чубона, у мекаша.
748. дига банд-а дъроз наме-
къна, ки дъхтар бьбройа.
749. дъхтар дар мийони шьтър
мебанда-у банд-а ϵ ор-да кашол
мекъна.
750. ба ϵ д и бача банд-а мий-
он-ъш-да мекъна, дъхтар шь-
тар-а хай мекъна.
751. бача да ними ϵ ор мебъ-
ройа, ки кулинг банд-а мебъра.

752. бача дар ϵ ор мезана,
ма ϵ иб мешава.
753. йа қърбокқа мебъройа, у
а тарси дев-а қър-қър наме-
къна.
754. ба қърбокқа даҳани чьшме
-ра хуй кардай.
755. о ω бьромадай, ба ϵ д ту-
ти-у майна омадан дар болой
сар-ъш шистан.
756. туту съни майна гьфт, ки
ть нақл къ, майна съни туту
гьф, ки ть нақл къ.
757. ба туту мега, ки хами
бачай хаму поччо-хай, оча-т бь-
къз бьд.
758. модар-ъш бача-ра да хаму
чул зад.
759. и падар-ш-а намедуна.

Н А В Р Ў Х О

760. ку бача-м, чой бийор, нун
бийор.
761. и савхози чорводори-йай.
762. ма мегум, ийо менависан.
763. бача-м корча-ра бийор,
тарбъз-а къшем.
764. чи шайтонгари мекъна, шур
медоза, пак-пак мекъна.
765. мо пашм метем, шир ме-
тем, гушт метем, рьшқа метем.
766. одам ϵ ақлак шьд, фук-ъш
дарав да осмон мешава.
767. тарбъзи хар кучрйе бьд, и-
ш ишкамо-ра сер кард, дига
чи кор-ъш мекъни.
768. одамои кунаги, та ϵ рихи
да хами қишлоқи мо-йан, дига
да қиччо нестан.
769. ма итари кори ϵ къмат-а
кам карам, у бийор кард, неки
у съни Куло ω , гьчо намедона.
770. пештар-ам хамиқа бьд, хр-
зир-ам хамиқа-йай, одамои ку-
насол-ъш мьрдан.

771. му ϵ алими Салим-а ме-
гуйи?
772. у торо-да чишма хастай.
773. и қишлоқ-а сар ϵ исов-ш-
а намеюви, хами дъруно пь-
ри чишма, мехърдаги дь чиш-
ма.
774. у бечора хеле дар ϵ азо ω -
ай.
775. у а шайтонгари-ш-а хам-
тари мекъна.
776. ичаҳо-ра чан бор мь ϵ очир
кън шьдан, бо му ϵ очир накар-
дан.
777. ихр нав ϵ рамбидан, бийо
бьрем.
778. ай дина имруз соз-ем.
779. одамои қадим мегьфтан
хар гап то ω дора, хар гап чо
дора, хар гап хуна дора.
780. шумо хам мь ϵ мун-у хам
мусофир.
781. гьфтай, қи зур бьгири бь-
қа, риш бьгири ай такка.

782. и мол ма ϵ зи рузгузаро-
ни-йай.
783. хаму хонаҳо-ра економис-
то гьфтаестодан хамухойе, ки
чо надоран.
784. хами йа, кор-а метуни,
ме ϵ нат къ, наметуни бура подо-
буни къ.
785. кандем о ω набуромад зо-
ре.
786. ана и ма ϵ лим пухта ме-
дона, йа тин-ъм надодай.
787. ота-ш ай ақи ω омад, ки
ма-ра келин-м-а бьте, гьфтъм:
а гум шав!
788. ба рафтани сесола-ш-а
чан вақти дига мунд?
789. бачаҳо-м бачаҳои фар-
монбардори ху ω -ан.
790. хами омадем ло ϵ -дор гаш-
тем, дига нахондем, охи нафа-
мидем, ки гап ихели бьдай-у ду-
нийо итари мешидай.
791. ага хами рафтор рафтан
бьгира, хор намешавем.
792. у савхоз ай Фарм боло-
тарак-ай.
793. у йаг зайле шьд, ки да
гардани коргарои район ϵ ал-
тид.
794. қати хаму мегашта бьдас-
тан, арақ мехърда бьдаст-у бо
намоз мехондай.
795. ага намехонда бьдастай,
 ϵ ай-ъш мекарда бьдастан.
796. а и Холуф-шон суд-да кор
мекардан.
797. йа вахт ай тьрақи де ω ол
се шавкурлик бьромад, хеле та-
мошо дидъм.
798. хами рузо чиқайе кор на-
кънъм, неки хами бачаҳо хас-
тан, да назар-ъм намето ω а.
799. Асали ошнои ма намето-
 ω а, ай хьд-ът-да ба Асад ош-
но-йъм.
800. йа кампири мехмон дошта
бьдастем.
801. Ма ϵ мад қади хами ϵ ар-
 ϵ ар шьдаст.

802. вахти завод-да суньрдан-
да пахта кам омадай, да хазор
сум растарат-ъш бастан.
803. одами ху ω -ай-у андак
дъртутар-и.
804. бийор бачаи ху ω и соз
омада бьд-ъ хулиганчоп бьд.
805. холе А ω дъқайъм омад, ай
Хо ω алинг-да?
806. хар хеле боша, ху ω -ай-
-да.
807. гьфтъм па ϵ ланат дь руз
кор намекъни-у пьл-а дарза-
-ш қати мегирй.
808. хамиқа зуре хаст, ки хаму
и ϵ ъмбас мекъна, мошино-йа
пеш мекъна бьрдан мегира.
809. йа хона-ра хамуно-ра до-
да бьдастан, и хона-ра бо ди-
га кас додан, ба уҳо зик шь-
дан.
810. йа каравот да хаму хона
мемонд, намемондъм-ъш.
811. вейзи хаму бо хона
хаст, метан-шун.
812. ай Шу ω но ω у тараф хаж-
да километир-ай, бай Тавилда-
ра-ра.
813. дьрњи хона-да хо ω ме-
къна, а?
814. ма-ра сарсон накъ, ма
одами касал-ъм, ма райисшав
нестьм.
815. у кампир зани хами рай-
ис бьд, ай у дь дъхтар-ай, ки
уҳо панч-шаш бача доран.
816. ма ϵ лим ϵ ичрра-ра обод
накардестай?
817. бийо дьст-ъм-да о ω бь-
рез йа майда.
818. қадима одамо меган, ки
насибахур насиба хурад, аблақ
гами беҳуда.
819. аспо хар сол хамича бьд,
имсол намедонъм гьчр меба-
ран-шон-а.
820. носкаше нестьм, ки йаг
со ϵ ат бенос истъм.
821. дар ϵ ақиқат айгир-а чан-
қа фарбе мекънан, мебоқан, ба
гала-да сар метан, ага гьрг
бийо йа, айгьр гушо-ш-а мьт
(рост) мекъна.

822. на саманди саманд-ай,
на сърхи сърх-ай, сьфеди сьфед
боша қизил-меган.
823. ҳамита рафтъм, хонаи
гала **шон**-да рафтъм, пуст-а
кофтъм, бърдъм бачо кардъм,
гьфтъм: гала **шон** чо-да-йай?
гьфт: мара назан, ма-ра ху-
до зад.
824. да ҳами га**ш** бьдем, ки
йа ма **с**лим омад, у ба йа рас-
писка навист, ки ҳақиқатан ма
йа аспи ура дьзидъм.
825 йа байтал дошт, овар -
дъм-ьш.
826. дида-у шинос бьд, рафт-
-ь омад доштем.
827. ма гьфтъм: одамо гум
мекънан, намейован, хай ма
йофтъм, майда бошад-ам бь -
гире.
828. хай ма ҳамтари кор кар-
даги-йъм, дига кор нақаам.
829. ма **с**лим-да йам ҳаст (ба-
рои муаллим ҳам тааллуқ до -
рад).
830. толибаҳои дигар тур ме-
гиран (мерамад) гьфта наги-
рифтъм-ьш.
831. бьгу ича бийойа, акай
Шариф файрод дора, гу.
832. маза нестай, се руз
шъд касал хо**ш**-ъм.
833. хай ҳамуҷа йа саломи
лътако кьн.
834. ҳами байд-а веҳи у наме-
дуна.
835. ба шоҳ-а мегирем, бод-
бодак-ьш мекъни.
836. бар-ьш дь метир-у дьроз-
-иш даҳ метир.
837. то чапар шьдан-ш-а май-
да мекънем.
838. **с**аввал сихак мезанем,
ай парай қаҳ, ба шоҳа -ра
мегирем-у бод мекънем, қаҳ
а сихик усъ мегъзара, дона исъ
мемуна, и мешава қаҳ.
839. ай қаҳбод ки бьрома,
ба **с**д баҳрибод, баҳрибод ки бь-
рома, пайхум-ьш мекъни.

840. чор панҷ го**ш** мебанди,
галаго**ш** мешава.
841. йаг одам кьрчак (бел)
мепартойа-у чор-панҷ одам
кашидан мегира, қаҳ-а.
842. а ҳами кьрчакбод, ки
буромада, чошти сьрх меша-
ва, ба та**ш**ақ-ьш мезанан.
843. тавақи чини мегира-у
ру сьни қивла места-у тавақ
мезана.
844. ма та**ш**ақ-а, ки задъм
и кас-да метъм.
845. вахте мо хондем, фь-
миш кам бьд, вахти **чанг** бьд,
у **нин**-да китови соз-ам на-
бьд.
846. **н**озир ма мерам асп-
-а о**ш** метем-у мейом хона-
-ш мерем, у деҳқон-ай, ҳамай
и чиҳо-ра, деҳқон-ра медона.
847. ата-м кор-да-йай, са
нар со **с**ати даҳ мера, бега
со **с**ати даҳ мейойа.
848. кадуи нос ами хел бо-
шад, ки кун-ьш калонтар бо-
шад.
849. чо мерафтен? сари гала?
850. бо йа хел чорум курс-
-ам ҳамуҷа хо**ш**-ай.
851. пилмут ки дар мегирит,
мегьфти ки и гуйи бьз бьдаст-
-у санги сафол, ба **с**де ки зад-
-ьш фаҳмид, ки пантира-у пил-
мут бьдай, намефамид-а.
852. вахте Мухтор омад, Мул-
-ло **с**исуфи самарқанди ме-
гьфтан.
853. **А**вдира **н**им валастной
шъд-ь Давлатшо начайлук, ино-
-ра ҳаму вакили мухтор та **с**ин
кард.
854. чан вах Ховалинг-да ис-
тодан, ки халқ иҳо-ра кофир
е **с**лон кард, гьф, ки иҳо-ра бьз
бьгирем-у ба **с**д болой Кулоб
чанг бьравем, аскар-а бьги -
рем: **Ч**онбахт-ь Парронак мас-
ль **н**ат кардан.

855. аввале ки **н**ькьмат омад,
иҳо-ра чадида **с**лон кардан.
856. Тошбой гьфтани ошнои
ҳаму Авдира **н**им ай Парронак-
-ай, дарав масль **н**ати халқо-
-ра шьнид-ь омада иҳо-ра ха -
шар дод, ки бьгресе, ки халқ
мийойа шумо-ра бьз мегира.
857. рузи дига, пешин-да ҳа-
ми уштър-да бьромадан, ки
и халқ а Дашти Қовақ тамоман
халқо су**ш**ор-ай.
858. ба **с**д иҳо ай тор пьли -
мут қати мезанан, халқ тит-ь
пит мешава, ба **с**д иҳо мехам-
бан дьрњи шьр-да.
859. Кури **Ч**а **с**ма-у усто Бо-
рон-а мепаронан, ба **с**д падаи
мо мега, ки напаронен, иҳо
халқ-ан, бегуноҳ-ан.
860. аскар омадан, ша**ш** Кур-
гон-да истодан.
861. сардори босмачиҳо **Қ**о -
симтуқсабо гьрехта хамбида
сьни Балчувон мерава, ки ха-
шар тийа, ки солдат омад.
862. сардори босмачийо Дав-
латманд бьд.
863. ба **с**д ай ақи**ш**и Қосим
халқийи Хонақо, ешони Та**ш**ар
сьр мекъна, ки Қосим-а бьқа-
пем бькьшем-ьш.
864. Хонақойи Боймьш-да да-
рийо**ш** мекънан Қосим Тьқса -
бо-йа.
865. Қосим Туқсабо гашта ме-
зана ешони Та**ш**ар-а, корд- а
мегира, ки мекъшъм, бо наме-
кьша-у мегарда мерава Балчу-
вон ха**ш**арти.
866. ба **с**д и аскар о Ховалинг-
-да-у и Қосим ха**ш**ар метийа
Давлатманд-да.
867. ҳами ша**ш** акӣ қади Суда-
ра-да тирвога мешава, Хо**ш**а -
линг-да халқ мейойа, ба Сьр-
сақо**ш** мейойа.
868. сари афто**ш** бьромадан-
да сари Сьрсақо**ш** -а сап-сьрх
шъд, ай халқ-а.

869. аскар о зин-у байди
аспо-ра соз мекънанд-ь
шишта-ш ла**ш**и **н**авзи Қал-
бак мераван-у дь-се тир
мепаронан-ь ақи**ш** мегъре -
зан.
870. а исъ босмачио бьро-
мадан, асли **н**а доран, дига
чиқа халқ-а корд қати реза
кард.
871. мьрдаҳо-ра ҳамуҷа
чар-да дангал кардан.
872. Давлатманд **чанг**и са-
рисаки-да иштирок кааги
бьд.
873. Давлатманд **чанг**и ийо-
-ра парронд, ки чадида шьдай.
874. Давлатманд-да мьрдан-
-ьш рузи иди Қурбон бьд.
875. у аскар ош-а **ш**у**ш**об
мега-у **ш**ол-да мешина, Ан -
вар қати вьра.
876. намози иди Қурбон-а
меҳона, ин-а партизано ха -
шар метийан, ки аскар ои
Давлатманд рафтан, сардору
ҳар дь-ш кам-у тьн аскар
қати **ш**ол-да шиштан.
877. ба **с**д аскар мебуройа
Балчувон, **ш**оли Олъчадара,
ҳаму **ш**ол-да акъ **чанг** мехъ-
ран.
878. Давлатманд ха **ш**ар мей-
оба-вь пеши аскар-да, **чанг**-да
мебуройа.
879. мебуройан ҳами **ш**ол-да
чанг мехъран.
880. Давлатманд-а ха**ш**ар ме-
тийан, ки Анвар мьрд, тир-ьш
расид.
881. Давлатманд мега, ки Ан-
вар ки мьрд, облоҳ-ь акбар
мо-ам аралаш мекънем (ба
чанг сар мекунем).
882. аралаш мешава-у каман-
дир-а каштал-ьш-а мегира-у
таги по-ш мекъна.
883. камандир лаганд-а мегира-
ву Давлатманд-а мепарона.

884. Давлатманд тир мехъра-ъ
камандир мебара дъсти аскар-ш
-да метийа, ки ма тир хърдъм.
885. босмачийо у камандир-а
къштан.
886. Давлатманд-а аскар-ш
қапидан-ъ мърда-ш-а бърдан
да таги йа шира мондан-ш-а.
887. ба и аскар хамбид, шав
шъд, Ховалинг бърафт.
888. шаваки омадан аскар, ки
хамбид, мърдай Анвар-а ай шъд-
гор гърифта бърдан Чаган-да
гурондан.
889. ҳамийоје, ки ҳаст, ди-
гайъм ба чашм-ъм.
890. кийо қадид бърдан, кийо
пешаки аскари совети, ма ме-
донъм.
891. ба сд камандир мега -ш,
у нун мейора.
892. вахти мърдани Ленин - да
дафтар шикойидан, ҳаму дафтар
мунд бърафт, чо донъм Тош -
канд рафт, Масков рафт, дафтар
то соли си-йу сейум-а бърд, ди-
га мо шудем босавод.
893. пъл даркор, ки даводав
къни, пир шидъм, қувват да
ҳаму йиноий съркнопешкн
нест шъд бърафт.
894. соли, ки Ленин мърдан-
да асоби одил (Особый от-
дел) шъд, дафтар шикойидан.
895. одами басавод шаст- а
дэромадаги, ай хезупар мему-
ни, ай бекуватчи чи кор ме-
къни.
896. пенсийа-да мерави ме -
ган, дакуминт нест.
897. модари мо ки майда мър-
даги, мо-ра падар-мо калон кар-
даги, падар-мо чо-да ки ме -
рафт, мо ай дъмб-ъш мераф -
тем, ана баройи ҳами мо ҳам-
ра дидаги.
897. аввалојне ки дърав на-
рав, ба сди рафти, бърдрав.

898. босмачи хилват меомад,
ҳамийо-ра хавар меододем.
899. ма армия-да бърдъм, очи
ма мърд, отам и мойндар-
-мо-ра пьгойтир (барвақтар)
гърифт.
900. и-ш-а йофтан-ша-м осон-
тар-ай.
901. кор мекъна, бекор есто-
да наметона, куна кор карда-
ги-да.
902. дъ сол ҳами институт-да
дарс метийа, неки муа салими
зури зур-ай.
903. ман-къ дига зур-ъм на-
мераса, неки у пьли бисйор
дошт.
904. пьле у-да (барои вай) ме-
ти, мезани мегарди кайф карда.
905. хонадорй-ра ки дида боши,
дига чи-да мепърси.
906. тъ руза йамедошти мар-
дум-да нига мекарди, сангсор-
-ът мекардан.
907. ақи йата-ра нахърем, ка-
се-да кор надорем, мехърем,
мегардем ай подшохи и кам-ай?
охи ича мегуйи (гумон мекуни)
гарм нест.

908. калхосчи-да норма мунда-
ги бърд, бист-ъ панч кило чъфт
мекарди, йа норма-т меод.
909. даври почтойи-да босма-
чи ай бойо мебурумод, ай кам-
багал намебурумод, зур-ъш на-
мерасид, сасп надошт, босмачи-
гарй-ра ба сасп мекъни.
910. ба камон чанг карда ме-
шава?
911. босмачийо бис одам-а
бурдан къштан, ба ҳақийат кар-
дан, ки бегуно бърдан (будаанд).
912. ака-м-а босмачийо ай са-
ри чъфт овардан къштан, гуно
ҳами, ки ватандори ҳамича бърд.

913. бойо шикамсер мегаш -
тан, камбағало пьштора езьм
меовардан.
914. хар не, чувол не, банд-
-а да тори сар-ът меоварди,
ана тари гъзашт.
915. куза-т-а бъмун, бийо би-
шинем, ҳарчанд ки ба кори иш-
таро омадай.
916. давройе бърд, чарха ме-
риштем, дуг дошт, чарха дошт.

Г У Р Д А Р А

920 тирактирчиги пьле дора,
ки...
921. шумо меравен-у ҳами
хар-а мегирен-ъ мебарен-ъ
Сари Хосор-да хуй мекънен
мейојан.
922. понза сари сол-ай да
мошин кор кардъм, да ҳами
понзда сол йагон ввари-па-
вари накардъм.
923. ага ҳами мардаг бьпа-
рон-ам, илоче карда мера -
въм.
924. пушокойи ражд тана-м-
-да ифлос, дъромадам пеши
һасан-да гъфтъм: "пиравайи
ма-ра бьте".
925. дод гърфътъм омадъм
ича-да, директор ҳами мо -
шини вайрони олак-а дод.
926. йаг билет-а гърифътъм,
ҳафта савол.
927. ма-ра гъфт, ки ҳами ба-
чаҳо-ра пиравила-ра йод бь-
те.
928. ай мол гъфтани ҳиччи
нест.
929. уца ай ҳами хозтавар,
ҳиччи надоръм, вейз ай ҳами
субун ҳиччи нест.
930. ма-ра уца-ам мерем
ҳиччи наметан.
931. агар һозир та с мин
накъни, дъ руз пас дига зи -
мистон мейоја; дига ҳиччи гъ-
рифтан намешава.

917. ош-а бар-ъм агане-а?
(набошад).
918. агар ҳар ними шаб хоб-
-ам даройи, мисоли мори зах-
мин мехурам тоб.
919. ай Ховалинг мошин қа-
ти ростакй омадъм.

932. ма шашмоҳ-а тамом ка-
ам, нав акъ кор каесам.
933. а һвол бад, йа очи кам-
пир доръм, ба дъзди рафта хон-
дъм, бародар-ъм армия-да у
бийоја, бо мо-ра армия-да
мебаран.

934. мева хури мевай хуб
дар боғ-ай, ҳайфи чурам, ки
ба чанг доғ-ай.

935. қопчаҳо-ра уца мебарем,
намегиран, ай руйи ҳами.
936. маҷбурем орд-а ба қрп-
чаҳо фърушем.
937. мо-ву хъд-ът йа хел но-
хун мекарда (тор навохтан)
бьдастем.
938. ма зайле мегум, ки тез
ай йод-тон бьбройа.
939. йаке райи гап омад, да
хайол-ъм зад-дийа.
940. дар манайи тагина-ш
дандон надора.
941. дар гъчройе, ки дам ме-
гърифта бьдастан, шу-ш-а ча-
воб меода бьдаст-ъ ча һ манд-
-ш-а мьнтазир мешъда бьдаст.
942. афанди хъд-ба хъд гъфт,
ки бийо йаг сурфаҳо-ра һисов
кънъм, ки сурфаҳо-ра йагон-
-та-ш-а набърда бошан.
943. руйи йа сурфа бьромад,
һисов кард шаш сурфа.

944. омадан сѣрфаѣо-ра шѣ-
мѣрдан, ки тѣрри.
945. и такрор ба такрор шѣм-
ѣрд, ки шашта-окибат ки на-
шѣд, тори бѣнг-да бѣромад, ай
уча шѣмѣрд, ки ѣафта.
946. и-ра пас ай арусбарі
мекънан.
947. боби, ѣамир-а бийорем,
бо у мега.
948. ѣаму мардаки бачадор
чор-панѣ, одами байддон-а ме-
бара ба хѣд-ѣш.
949. мега ѣушрона бѣте на-
меті, мезанѣм мегирѣм мѣлк-
ѣ мамлакат-ѣт-а.
950. исор ай Дѣшанбе пойон-
-ай.
951. баракалло ба ѣами мар-
дак, ба ѣадолат-ѣш, ба тар-
бийат-ѣш, ба кор-ѣш, ки мар-
дак (ѣукумати советі) ай ѣа-
ма бобат ѣабардор-ай.
952. йа бача файрод кард, ки
йа одам ай Фалхор омадай-у
паси бомо-да, чѣхт-ай.
953. дар чили тобистон ба ѣ-
де ѣасп парид, дѣга асп ѣич-
чи.
954. гѣфт: хѣдо иѣши рафта
мара гира, ки нѣмакдон-а да
сатил дохта.
955. зани Курбон-а гѣфтѣм,
иѣа хор дѣравидѣм, бѣбар, ки
йаке по-м партофт (лаѣчи-
дан) ѣалтидѣм.
956. сапалаки шиштай (сари
по, муваѣкати шишти), дѣрѣст
бѣшин.
957. ѣоле дидѣм, ки чут на-
мета, хѣшомад мегум, ѣо кув-
ват намераса.
958. гандадаѣани-ра гуйи ма-
-йѣм, бадѣаѣри-ра гуйи, ма-
йѣм.
959. одами аѣи доштаги-да
и одамо йа дури нойофт-ан.
960. дур бѣшикана-у сѣхани
почѣо наѣшикана нагѣфт.

961. баде соли одам рафт, ди-
га хиюл-ѣш-да намеруна.
962. мо одами гѣшна ба са
иари-ра мерасѣм, йо не.
963. мардаг ѣаму зайле кѣн,
ки дили занак-а бѣйов.
964. Сафар ѣали бѣги и тѣхм-
-а бѣхѣр, ки ранимат-ай.
965. йаке ки гашт, ниго кард,
у дар сари мачид зрѣшт раф-
тестай.
966. ай Кангѣрт то Балчувон
ѣама ѣами Балчувон-да тобег
бѣд. Балчувон сиккахона бѣд,
ѣокимшин бѣд.
967. у буѣалтир бѣд, чи бѣд,
савхоз-да?
968. уйо Шариф кати навбат-
равак-ан (подабониро дар на-
зар дорад).
969. Байтал-а нукта-ш бѣсийор
нав-ай, неки лачом-ѣш олак-ай.
970. мѣ ѣаму дина ордгирі-да
гѣфтѣм даѣ сум кам-ай.
971. кассир омаа боша, акайи
Сафар - али?
971. иалол боѣо ба ѣами
мардаг (ѣукмат), шоѣ-у гадо-
-ра йаке кард, раѣ-у ру-ра
бини обод-ай, саѣир адир-да на-
мемона.
972. у вахте ма доди тѣ бѣ-
дѣм, сулама бѣдѣм, одам-а ай
руйи ѣасп канда мегѣрифѣм,
973. одамо бѣдан, ки йаг сол-
-дѣ сол Тошканд-ѣ Фарѣона
мерафтаѣ, неки мо итари дайду-
гарі накардем.
974. хай, мо кунасоли бад нес-
тем.
975. Мушѣики гѣфт, ки ма-ра
да шо ѣири ѣишка назада бѣд-ѣ
и йа ѣаврат зад-ѣм, у гѣфт
ки охи ай пушти хѣд-ѣт руйи-
даги-да.
976. мардаг чизе-ра мегѣфт, ма
ай даѣан-ѣш мегѣрифѣм, акѣ
пир шѣдам, ѣиччи дар йод-ѣм
намерана.

977. ѣаму лтака-ра йа кел
одамо ѣѣлба-ш меган.
978. вахтойи саѣираги-мон-
-да сулама бѣдем, қилак
(тузок) мекардем, бузина ме-
ѣапидем, у ѣондораке, ѣами да
ѣафас мегѣрифтан, аѣаб ко-
нише мекард.
979. у йаг бѣз, йаг саг дошт,
саг-уш Зогча ном дошт.
980. баѣ, ки гѣфт, бѣлбѣл-а
партофт, бѣлбѣл парид, шохи
дѣрахт бѣромад шишт.
981. ма чой-а бѣгир, ма дѣ-
мбра-ра бийорѣм, ѣами мѣрдан-
вор иѣа нохун кѣне.
982. ѣаму сатил-да оѣ ѣаст,
бирез-ѣш.
983. ин-а рузгор меган, ѣа-
зоре, ки бѣкѣни, бѣд намерша-
ва.
984. ина бѣзани ба сар-ѣш
ба мѣшт, ба димоѣ-ѣш чоѣ
мешава.
985. ма-м меѣардѣм, акѣ
йозир пир шидѣм.
986. гѣфт: раѣикр, ма чор
(чор калима) гап дорѣм.
987. ѣар гап-ѣм чорсад тан-
га, неки байдоѣе ма мегѣм,
иѣа ма ѣнирас-ан.
988. ма дина мактаб сѣфед
кардан-ѣм даркор бѣд, чой

989. даври пештаро-да раѣ-
-ѣш дѣроз бѣдай, кушод бѣд-
ай, ѣами-да "Қайѣи" нум
мунден.
990. у харбѣзайе мекард, ѣич
иисоб надошт, ѣамита земи-
ни хуѣай.
991. ѣами мамлакати мо-да
кѣѣоѣе-да харбѣза кѣнан, лал-
ми мекънан.
992. дѣтор-а ма-да те бача,
йа нохун кѣнѣм, хоб-ѣм гѣ-
рифѣт.
993. Махсум, чи шѣд, Махсум,
гѣфтан бо файрод-ѣ фигон-ѣш
доран.

994. ма йаг сад-ѣ ѣаштод сум
пѣл мегѣрифѣм, у мегѣрифѣт пан-
ѣо сум, йаг руз бозор рафтем,
у чорда ѣазор сум хароѣот кард.
995. йа хам-ѣ хилват-да бѣр-
да гѣфтѣм, ки ѣура, тѣ нѣмаки
давлат-а пос надошти.
996. у вахто мол қиматранг
бѣд.
997. ба кофта-кофта даракѣ-ш-
-а йофтан, ки ѣафтод-ѣ панѣ ѣа-
зор-а хѣрда бѣдай.
998. ѣар чи-ра бина, дарав
сурат-ш-а мегира.
999. шумо бишине, ма ѣасп-а
оѣ дода бийом, и ѣоле ногуф-
тор (ромношуда).
1000. ана мошини ки омад, мо-
шини Кенѣа омад.
1001. ѣамойи хилват-да таѣа-
-тоѣа мегум (суруд).
1002. ранги кана ѣори ѣѣ-
рѣк (ѣура) дора.
1003. ана иѣе, ки гандумка
гѣфтѣм, да ѣу уча ѣаст.
1004. йа гоѣ ѣар шѣд, калла-
сѣмбѣлоѣи хѣрд рафт.
1005. татѣм барг-ѣш ѣѣрѣа
мешава-у, мева-ш ранги хѣшай
арѣур ѣори.
1006. анѣри саѣак ранги ан-
гур вори-у мева-ш майдаѣак-ай,
у-ра намерѣран.
1007. модел барг-аш ѣамиѣа-
ри пам-пам мешава-у ѣѣрѣк-аш
гѣлбيرانг-ай.
1008. йа чизе да йод-ѣм бѣд,
бо гѣм-ѣш кардѣм, чи бѣд.
1009. зимистон бѣд, моѣи йан-
вар бѣд, неки ѣаму сол барф
бисийор бѣд ниѣа кѣнѣм, босма-
чийо омаан.
1010. босмачийо хеле дуѣ даѣан
кардан, ѣаме ѣи хонаѣо-ра коф-
тан, ѣаѣат ѣаму хони ѣешон-а
накофтан, иѣрмат кардан, ай афт-
-ѣш.

1011. да рузи равшан майлис карда естода бѣд, ки вақал-ѣш кардан.
1012. ба боли ҳар ка ки хандиди, механда ба хол-ѣт.
1013. бади ки у-ра қарит, базион (зиендор) шѣд.
1014. мефармонад, ки чуби зелол бийоран.
1015. ҳама мърд, сархъри сари мърдаҳо хѣд-ѣм мондѣм.
1016. чѣзи дѣроз дар ҳама ҷо кѣт мехъра (бар мехурад).
1017. дѣрав нарав, ба ѣде ки рафти бѣдѣрав.
1018. ҳамаи ҳамийо-да кор кааг-ѣем.
1019. ҳами мърғак боша, ҳами тѣхмак мешава.
1020. руйи ҳақгу дойим шум-ѣай.
1021. каҷ шин-ѣ сухан рост бѣгу.
1022. бача, бод нагир, йод бѣгир.
1023. бобойи Файзали беда - рақ нақлгар-ѣй-да.
1024. ай гамтийи-ѣа тантийи хуш-ѣай.
1025. шайтон бѣгѣфт руз-ѣай, тѣ бѣгѣ шав-ѣай.
1026. шайтон зарханда мекъна, неки таѣи дил-ѣш сийоҳ-ѣай.
1027. фатир дорѣ, хотир дорѣ,
1028. нунти-ѣй фонтѣй бадбаробар-ѣай.
1029. ута нарав гѣфтаѣи-ки дузах-да раҳ-ѣай.
1030. и ризқи меҳмон пештар меомадаѣи (меомадааст).
1031. гѣҷоѣе дил мекаша, по мерава.
1032. йаг майиз-ѣа чѣл қаландар фѣчид-ѣай.
1033. хъшачин боши-у зан дошта боши.
1034. остин-ѣм гадо боша, дилак-ѣм баҷо боша.

1035. хонаѣи ма ѣлим йаг сари-дѣстаки мерам.
1036. омадѣм кул хурда (пеш-по хурда) рафтѣм нахърда.
1037. ба дѣпо дѣ руз, ба чор-по чор руз.
1038. бѣни ки ганда шѣд, бѣри-да мелартойиш?
1039. тѣф кѣнѣм, да руйи хѣд-ѣм мезана.
1040. подачар-мон йагта-ѣй қишлоқо-мон чидо.
1041. тире, ки ай мо халос хърд, дареге, ки дар санг бѣзана.
1042. кийе рафтани боша, тори мошин-да бѣройа.
1043. баронбори ки бисйор шид, картушка дер шид.
1044. баррайи дѣоча-ѣа-ра гѣрг мехъра.
1045. ҳами ки ешон боша, мо-ма-ра "биби" мегуйа.
1046. ай раҳ бѣзан-ѣ хайр кѣн, ҳамиқа гапе мезадѣм, ки то бас гѣфтани-ѣа.
1047. боби шалпарнаморанг, ай ҷангал гаштай.
1048. ма чойи кабѣт хърѣм, то чанде хърѣм, ош и хънѣк мехърѣм.
1049. йа мошин кабина-ш-да сувор шѣдѣм, моѣи ноѣабир бѣд, гарм, курпача-ам доштаѣи, хош-ѣм бѣрдаѣи то Кулош-ѣа хамиқа барафо ѣате рафтѣм, ки ...
1050. ба ѣде ки бѣҳори одам мегъзаштай, дига фойда надоштаѣи.
1051. се кор, мегуйад, сил-ат мекъна: йаке ѣаспи дѣқи, дѣѣм зани қоқ, сейум хони чакавара.
1052. Сайидали гѣфтани йа гѣрѣглигу бѣдаѣи, бисйор хуш хонд.
1053. рафт а йа навкиса қарз гѣрифта овард, да банди езор-ѣш баҷо кард, гѣфт: кѣ бинѣм гапи ака-м чи хел мешава.

1054. гѣфт: ма-ра хѣдо за-дай, ки хони ошод-ам қазира мекънѣм.
1055. занак ича-ра зад қап, уча-ра зад қап, дига шайрон шид.
1056. о бача гѣфт, ма пѣлойи тѣра додѣм, и-ра ҳама медонан, қрзи медона.
1057. ба и одамо гѣфтан, ки тақсир и ай берун-ѣй-у ода-моѣи шумо ай дѣрун местан.
1058. ма ҳами давра-да мѣрафтѣм ҳишка-да гардан наме-додѣм, механдондѣм, лозир пир шѣдам, завѣе надорѣм.
1059. ма тори бѣнг мебуром, хър-хър мекънѣм, у мегуройа мегуйа, ки чи гуйи, мегѣм, ки гош-ѣм молот таги тарма мон-дай.
1060. бѣрдак қрз пѣхтак-ѣ хърдак-ѣ устухонора бѣрдак-ѣ партофтак-у рафта хош кардак.
1061. дѣтор-ѣа Ашдихолиқ-ѣа бѣте, хош омад.
1062. акѣ ита йинар дорѣ, ҳа-ма даҳан-т ниғаҳ мекънан, би-гир ки гѣфтан (суруд хон ки гуфтан) хон!
1063. солоѣе, ки ма деволда-вак, бѣдѣм, тѣ сангош давак бѣди.
1064. берузи-ра нолаш (на-волааш) ба даҳан-ѣш бийоѣи, ай бини-ш хун мейоѣи.
1065. дузанда-ра-у дѣзана-ра падар найф.
1066. дев ки-ра мераса, ма ѣиб-ѣра.
1067. то набоша чуби тар, иб-рат нагира гош хар.
1068. ай хеши дур ҳамсойаѣи наздик хуш-ѣай.
1069. ба ѣзе ваҳ ҳами хел мешава: коре, ки дустѣ хѣд-ѣт мекъна душман-ѣт намеқна.
1070. ҳамтари шѣнидѣм, ки йагта-ра бѣқаридан.

1071. тѣх бѣхърѣш шур бѣ - хър, нуни хонаѣи шу бѣхър.
1072. гушт хърѣш шурбо хър, ҳар дѣш йак-ѣай.
1073. ош и дари хона лойоль, дѣхтари ҳамсойа хилмини.
1074. ҳамитари меган: дѣмар-да да йадир чи мебина.
1075. хори тез ай рузи бѣн-йод тез-ѣай.
1076. саг-ѣа дар, кѣчѣки-ш ба-ча-ра дар гѣлаки-ш.
1077. бѣдѣст-ѣа дѣст натийа-ѣ калбѣз-ѣа шох.
1078. ай барф гѣрехтѣм, бо-рон кѣштѣм.
1079. хар-ѣа чи-ѣву ша шчари-ѣчи?
1080. зѣк-ѣзқи гѣлак ба гирѣа оид мекъна.
1081. рѣндѣк сѣни бѣх каша, сарак сѣни сар.
1082. ба собуни у сар нашуш-ти.
1083. зур-ѣт ки ба хар нара-сид, дѣх пордѣм-ѣш-ѣа.
1084. саги ганда ай гандум-бирйон умед дора.
1085. сап-ѣа руйи хѣд-ѣш нейѣ руйи сош иб-ѣш.
1086. каҳдони каҳ-ра гусола мехъра-ѣву нуни дѣстархон-ѣа гулақ.
1087. оча дорѣ, мағзи поча дорѣ.
1088. кавг ай овози хѣд-ѣш ба чанг мегалта.
1089. ош ба бѣсмилло ранг намегира.
1090. ота-ѣа бѣгѣ, ки ба хез-ѣш (тозон) бийоѣи.
1091. ба қанд гѣфтан даҳан шѣрин намешава.
1092. гѣли када дар сапар мешѣкѣфа.
1093. ҷав хош кѣна, анбор бѣ-доз, гандѣм хош кѣна, каҳдон бѣдоз.
1094. и гапзанийоѣи тѣ ай мастѣи.

1095. дѣхтари беоча-ра сина-ш
ката мешава-у бачай беота-ра
дахан-ѣш.
1096. йор зинда боша, сън бат
боқи.
1097. хамай хамаи чанчолио ай
хамаи шид, бо (боз) давом до
ран.
1098. ба (баѣд) гапи хамъ за-
нак бѣрид.
1099. саг бурда йаг пуст-а
додай, ки йаг такаги кѣн ба ма-
ра.
1100. гѣрг дѣрбин-у саг буй -
гир-ай.
1101. омадани дард кѣх ворі,
бѣромадан-ѣш мѣх (муй) ворі.
1102. чѣроғи хонайи хѣд-ѣм-
да, рушан бѣсуза.
1103. болишт-ѣм зѣмин боша-
у йор-ѣм нозанин.
1104. садаспа-ра ба йагаспа ру
мешава.
1105. имруз ба кори ѣисоб-ѣ
кѣтобгир шидем (машгул шу-
дем).
1106. и рузо мегъзара, неки
догъѣш мемона.
1107. ру-т-а ба намаков на-
шу.
1108. сари мард дар чанчол-ай.
1109. гуспанди нар-а қѣрбо-
ни мекънан.
1110. лесидани хоки пойи мард
беҳ, ай та соми номард.
1111. хѣдо ки сағир-ат кард,
бо йа хуйи бад-ѣт мета.
1112. сағира ба чѣе мераса-у
сағирпарвар не.
1113. оши мард ба мард қарз-
-ай.
1114. мѣши беруна мѣши дѣру-
на-ра сѣр кардай.
1115. хама чиз-а ош мебара-вѣ
ѣнар-а не.
1116. гом-а дар шоҳ-ѣш зади,
дѣмбѣш мѣѣмба.
1117. аз рузе ки сазройил и-
-ра зинда кард, нав хамиқа гапи
дѣрѣст гѣфт.

1118. асп-а бѣрдѣм тавила
кардѣм, зори гѣрехт, сибилмон-
да бедарак ѣайвони бадгир бѣд-
-ай.
1119. назан дари кас-а, ки
назана дар-ат-а.
1120. йа дѣхтѣре ки қичи-ра
намезана.
1121. гулак-а гошора кар-
дестай.
1122. картаҳои олак омад-ку
ба мо-ра.
1123. хешу тавори-ра озори
қаст-ѣ безори нест.
1124. хѣдо дод-ѣм Баҳовад-
дин гѣрифт-ѣш.
1125. Фалхори мо-да харбъза
пѣгоҳи шиде бѣд.
1126. қар чи қадаре ки, за-
мин-а чѣқѣр кори, баройи ган-
дѣмгуркардан хаму-рачақ ме-
гем, чѣқѣркош баройи ошгѣ-
рифтан -у-ра "Чаган" меган.
1127. ба гѣфт: шуввас хам-
бидан омадан.

1128. бад ай и чѣф хай каем,
да кашдузи шогѣр истодем.
1129. бадав мерай, мусѣфедо-
-ра мегуй мѣйой.
1130. бад и-ра ай хаму хаси
ѣадир мераф мѣйовард-у рѣжд
мекард-у ай хаму гѣрѣфта хас-
да мечѣкид, ранги шѣреш шори
мечаспиди, да каѣи хона-ш-да
гирйон мекад, то дур шудан-а.
1131. бар-ѣш-да пошначуш
метѣрошидем, мехча қати мех
мезадем.
1132. бад шурѣк-а қоқ мекѣ-
нан-у фарам мекъна, мезана
алов.
1133. бад ай хрта ма чѣф хай
каам.
1134. баде сар кашид, хѣша-ш
сѣрх шидан мегѣра, то пѣхтан-
-ш-а ошѣш мондан мегѣри.
1135. ай Чарги бѣромаум, Сий-
асафари гѣфтаги чѣда умаум.
1136. бѣст-ѣ йакѣми хаму Ку-
лоб-да бѣдѣм.
1137. йаг бор гѣрифтѣм,
оварда додѣм, дѣ йашѣк
нисми-ѣанд.
1138. бис минут-да йа куза-
-ѣа қрлаб-ш-а кашиде тайор
мекънем.
1139. ботхѣрѣк ранги тии тѣ-
вақ бурранг-ай, ай у бот ме-
хѣра.
1140. босмачи мо-ра пѣр азов
дод.
1141. борон бора замбуруқ
пайдо мешава.
1142. боғкори бекори-ра икти-
йор мекъна.
1143. бошо, шѣмо тилло дорен-
-да.
1144. бошо-мо ай Йохсу ича-
-да кучиде омадай.
1145. бошойи и бача ма қати
дустѣ мекад.
1146. ба дѣхтар-М-а еварос-ш-
-ай.
1147. ба чени йа хѣмдон ас-
боби рузгор тайор мешавад.
1148. ба бегайи-ра хонай хѣ-
-т-а мерем.
1149. босмачи тала-мун кард.
1150. ба Муминаш-от-а си-
-ву се киломитир не.
1151. ба чѣрѣки хѣд-ум тар-
сида хестѣм.
1152. ба ича кадом шоҳбача
кучиде омада, қар сол зинда-
гони мекардай.
1153. бегайи меша, чил сат-
ри кѣ мезанѣм, то торик ши-
дан-а.
1154. бача, тѣ бест қарор,
ѣата гаш дорѣм.
1155. бача-М-а туй каан, сѣн-
қор фѣровардам, рамазон-да.
1156. бача-М-да синқор до-
дам-ш-а (хонадор кардам).
1157. бача, риш-т-а ма медо-
рум, у уето бѣтароша.
1158. бача-м ѣадир ба ѣадир
рафѣраѣест.
1159. асп-ум ноовлод-ай,
бѣрам ов бѣтѣм.
1160. бача-м ката шидай, ха-
ти риш каай.
1161. бача бѣз-а кашола каа
тез рафѣтесай ай куча.
1162. бача рав йа дѣқушачуш
кѣн, хоро-ра бѣдравем.
1163. бача-ра тѣрангбот
(мачбур) каан, қойил шид.
1164. бад угам афтош-ош-
-да ош мегѣра, устой нѣмад-
рез ош мѣпѣха (пошидан) руй
паш-да.
1165. бад угам одамо по ка-
ти сум мезанан, тайи шата
мегѣран.
1166. бо чор бѣқа хонди ме-
кѣнѣм, метанѣм сесад сум
пул.
1167. бѣсйори мешаван, ди-
га гѣш мераван, мѣпаран, ода-
мон-а йофта мекъран, да хѣ-
му ѣин.

1168. бѣгѣ латѣра, вайрон
мекѣна, хаму чилимча-ра ай
дѣст-ѣш бѣгирѣ.
1169. бѣгу, и бача канд-ѣ
чой-амон бийора.
1170. бѣз ай гѣруснаги бѣм-
бѣрад.
1171. бѣз-ѣш-а шох-ѣш чѣ -
лѣк шида то-ѣ мекѣра.
1172. бѣз-а кашола каа раф-
тесай, вагас каесай.
1173. лумай ай паш(м) елча
мекѣна.
1174. лой-а пешѣ дѣст қапида
мехелидем, ба чени хѣд-ѣш.
1175. лаво-ѣш-а лиштак-у
ба омад.
1176. ли-ѣси одамои марди-
на мепушидаги-ра чѣдо-чѣдо
мегѣзоран.
1177. зѣгер-а медохт да дег
месузонд, нимколасуз-ѣш ме-
кад, гѣрифта да йа угургча санг
қати мѣчѣқид-ѣш, ранги љавло
бори и руған мебѣрвард.
1178. қѣртѣк-да медохтаги-ѣш-
а мура меган.
1179. қайти мори-ай, мо йа сол-
да йа бор мепарто-ѣа.
1180. Қодируф гѣфтани одам
дузѣндақо-ро, чѣдо карда
бѣрд.
1181. қати кулинго-ш (хамро-
қон) гѣрифтаст овардаст, да
шалпарѣ-ш.
1182. е, воқияи дина ша-ѣи-
на-ра нашѣнавидѣ?
1183. гѣмр-ум-да ас қати
пѣлугаки чѣф мекаум.
1184. гѣлм хамиқа, пиреш хѣр-
дай, ки дарақ-ш-а намеѣовѣ.
1185. гѣмр-мун шастѣ ѣаш
шид, мо мардѣм и хел мегем.
1186. руй шир-да дѣта далел
мекѣни мебѣрори, йа чини-да
шир-у нун мебѣрори.
1187. риш-т-а мадори (анда-
ке) бѣтароша, се сум пул мегѣ-
ра.
1188. рузи дѣрав омад, о-ѣш-
а қоқ мекѣнем.

1189. рабаро ба мухрочири
қабѣл-мон накардан.
1190. ранги хами собун воре
хаф мекад, собунгаро пайдо
(фоида) мекадан.
1191. ас панч-да, ки дѣрумад
о-ѣзу мекафона.
1192. ами оли чачѣрақи-ра дѣх-
таро дору каан, мекѣри-ш
талх-ай?
1193. ата ни дори-ѣву оча ни?
1194. асал-а нун-да лѣчидан
(молидан).
1195. аму гѣрди хуна хавор-
-ай-ку, йа рай дига парто-ѣа
пѣр меша.
1196. ата-ш панч қа-ѣза-ра йа
сатѣри мекад.
1197. акао-ш син-ѣш кой-дан,
акѣ хондан мерава.
1198. алафкѣшак мекѣнем, туш-
ка-ра.
1199. Атам, ма и асп-а хо
у сун барбанд.
1200. авали вах да хмардаги
каем, мол-ѣони каем.
1201. асосѣ хами Ди Балан қа-
риб гирогирѣ Куло-ѣ мийа, гар-
ми-да.
1202. Атам ма воре йош ома-
даги-ѣйай.
1203. авал замин-ѣш-а чѣф ме-
кѣни, лойрун мекѣни, ба пал-ѣш
мезани, шолѣ-ра тар мекѣни,
неш мезана, ба (баѣд) мѣчоши.
1204. авал зи-ѣйу бар мекѣ-
нем, астар-а ба авра медузем.
1205. андохт ни равгани зард-
-у намак.
1206. акѣн мо мерем, мегѣф-
тем бой-да.
1207. ало-ѣи сѣпсѣрхи гѣфта-
ги-т-а лахча меган.
1208. албат дидаѣи-ш, охи,
қѣлқѣли-ра қѣртѣк-ѣш танг-ай,
нулѣк надора.
1209. агане ай пѣшт кѣ-ѣ ба
кѣ-ѣ мерафтѣм, қатпақат мешид.
1210. йа қадаре у ҳақ-ай, қи-
боб-ай.
1211. Аҳмад бѣхона, зи-ѣн ме-
мона, мега форидақ-ѣм.

1212. авал тоби Кулоб-да
нига мекад.
1213. ало-ѣ дѣмбѣк қадѣ
мѣлобѣтѣтак тупѣ дора.
1214. А-ѣдѣѣбор, хамоли
гичо мерай?
1215. ай дѣсти афто-ѣора
бѣруто-ш зар шидай.
1216. ай йа ла-ѣ то дѣ тон
майѣ мегѣрифтѣм.
1217. ай соли бист-ѣ нѣ -
хум калхос-да кор кадѣм.
1218. ай гичо умаай, фай
род-ѣт каан?
1219. ай соли бист-ѣ нѣхум
арти-да кор каам.
1220. ай тарафой Дѣоб ома-
даги надора.
1221. ай хѣнайи бой гандѣм-
-а Саро-да мебѣрдѣм-ѣша.
1222. ай Кулоб йа дег-да
дохта Дарвоз бѣрдай.
1223. ай тавалѣдѣм и бар
да Чарги ба шонзасолагѣ-ѣм-
-а шиштам.
1224. аму калай Кофѣр-да
хѣштой қадимина пѣр-ай.
1225. асосѣ-ш ша-ѣкурѣк-ѣш
меган.
1226. ами-ра майда ме-
карди, меѣрушиди, бад пѣ-
хикбод мешид, по-ѣа арра ме-
кардем.
1227. а гуспандо ай йа боѣа-
ги-ѣм-ай.
1228. а дѣхтар, нѣгуло-ра
бѣчѣкен.
1229. ай йа гектар мо шас-
-ѣ се-шастѣ панч синтир шо-
ли мегѣрифтѣм.
1230. аку хаму Санг-а моши-
но мебара, мебѣйора-ш.
1231. аспѣ ман тай маѣлим-
-да башѣчо рафтесай-ку.
1232. асли-ш (рости гап)
соф напѣрсидам, хонай чаргѣт-
-да кор кардам.
1233. гѣрг мийумад қати ме-
шид, соҳѣби мол хутаро-ра.
лат мекад.

1234. гѣндык-ѣ елча-ш-да
медаро-ѣа-ѣву бача-ш-а мекѣра,
да дам мекаша.
1235. гѣрифтас-ѣ ай ҳота ран-
да кардай.
1236. гуспандо-ра сета-ш ай
йа йазнаги-ѣм-ай, да Куло-ѣ ай
хѣд-ѣм дѣтаай.
1237. гулак йофти, йа кѣрта
мета, келин мешѣ мегуй-у
омадаестай.
1238. гандѣм-а чардег-да тар
мекѣнем-у хела руз мѣста-ѣву
мегавѣем-ѣш-у.
1239. гѣрг бѣлучик (уллос)
кашидестай.
1240. гѣрг-а чѣла-да хѣнѣки
мезана-ш, дига ҳавойѣ мешава
мегарда.
1241. гѣли мѣчѣх сѣрхи бад -
қаҳр (сѣрранг)-ай, ки ай у-да
сѣрхтар нестай.
1242. гандѣм-а тар мекѣнем,
алаф мекѣнем, мѣчѣкем-шу ме-
гавѣем-у бад ба орд мешурем-
-шу, тай чагдон-да медозем-ѣш.
1243. дарахт-а кѣткѣток (ѣзор-
сурхак) нѣхси (иллатнок) мекѣ-
на, ай кор мебѣрора.
1244. давлат пул-мул г.д,ас
харидем, мол харидем.
1245. дар лойхона йа-ѣдѣ сут-
ка ин-а лағат мекадем.
1246. да кѣлолхона -ур-а йа
сутка сум мекардем, бад лой-а
кѣлула-кѣлула карда бѣрида сѣ-
ри пешкор (деворзан, усто)
тайор мекардем.
1247. да иѣа ҳар ки чодаѣи
(аѣдоди) хѣд-ѣш қати шиштѣ-ѣ
хез мекѣна.
1248. давройи пеш-да зѣмини
назди ҳавлиги-ра хотакори
мегѣфтем.
1249. дѣхтарвара-да қола (қа-
лин) додай.
1250. дѣравѣдаги дорем, ха-
раки мийорем.
1251. дохѣнда, и-ш бут шид,
бѣрем пѣчин бѣйорем.

1252. дофа дига бѣйонен,
ислабодни мешем, фѣр мегар-
дем.
1253. се-чор руз ангѣро чѣш-
мѣк бѣта, бѣйо кайф мекънем.
1254. дѣрахто-ра ма соли
шаст-ѣ дѣйум шиондѣм.
1255. дѣхтар-да пеш ай ид
рубинак (идона) мебаран-ш-а.
1256. дѣхтар-да мо мардум
кола (сару либос, қалин) ме-
тийем.
1257. дѣ тѣгма-ра қѣрт за-
дѣм.
1258. дига фѣрас алову мебѣ-
ромада бѣдастай.
1259. дига чѣйи фѣгѣр каан-
-ай?
1260. дина вега вархѣрдѣм,
бѣргат қатѣ.
1261. йа мардак ай савхози
мо пинсийа-ра рафтай.
1262. йа кас пешѣ се қас-да
бѣйюйа.
1263. йа кас мѣрдай имруз
сарисол-ѣш мекънан.
1264. йа кас кѣрчак задестай,
ма шалпар шидѣм.
1265. йа сихи чѣв ҳами шѣкам-
-да ҳамиқа сих кайестас, ки ..
1266. йа мардак мадори пин-
сийа-да рафтай.
1267. йа ошно-м перор омад,
уфтас кардѣм, ову олак мекѣ-
на.
1268. йа хело-ш Момандийон-
-да омаагѣ ҳаст.
1269. йаг ра Куктош бѣрдѣм-
-ѣш.
1270. йа қавза (даста) пан-
дѣм гѣрифта бѣромаесай.
1271. йа чу-вол-а мѣшбанд ме-
каѣм, шас кило гандѣм мебѣро-
мад.
1272. йа гуспан нѣхачи мор-да
умаисай.
1273. йа турупка да гуш-ѣш
вѣйима (мухобот) додестай.
1274. йа бача сар-ѣш тилт
умедестай, син-ум.

1275. йа-дѣ бача ай куча
бѣз-а ай шох-ѣш кашола каа
рафтесай.
1276. йа ра-ѣ дѣ кас омада
бѣдан.
1277. йа руз ҳаму тор раф-
тан, пашао хѣрдай.
1278. йа руз та-воқ-ра-воқ-
-да хѣдгир (сахттар) меша.
1279. йа майда чѣй дам кар-
да бѣгирен, бѣйорен.
1280. йаг дѣ руз ниғах-ѣш
мекаем-у қули ову -да ме-
рехтем-ѣш.
1281. йаг тағогѣ дорѣм,го-
во-ра гѣрифта бѣрдан.
1282. йаке дег ай дѣст-ѣш
хѣт шидаст.
1283. йаке мийюйан-у қалқон
мемонан.
1284. йаг бачаҳақ дорѣм,ҳа-
муак қати хов мекънѣм.
1285. йаке чѣз-у чѣгел-ѣш
кати ай ову бѣровардѣм.
1286. йагтора-йагтора барг
дора, йата-ш-а самзондем-у
бачоо гум каан.
1287. йагта сийайи телба-
-телба-ш-а (калон-калон) қѣр-
ни (зоғ) мегем.
1288. ича зан қимате ҳаст,
ки пѣл намераса.
1289. ийо кор кардейестан,
охи.
1290. ийо фукак мегѣфта бѣ-
дастан.
1291. ийо ҳами фѣко балан,
қати одам гав намезана.
1292. ича ҳоли деволгаро
мийюйан.
1293. инами торматор ҳама-
-ш авѣос-ай, шилон-а пѣр ме-
кънем.
1294. имруз мо мактаву-да
бѣдем.
1295. ина и маѣлимо меш-инох-
та бѣдастан, зира-ра.
1296. ина бо умаай, намедо-
на.

1297. ино саҳар барвах
омада бѣдастан, рѣшқапойа-
-да ра-ѣ гум каан.
1298. и дѣрахт йаг тора-йаг
тора баргѣ нимзард дора.
1299. и пираки қариш ҳаф
сол бѣргат-ай.
1300. и дуди хона-ра ай рав-
зани хуна медона.
1301. и дѣрахто-ра соли шас-
ти дѣйѣм шиондам.
1302. и санги рѣжд-ай, чаг-
дон-а санг мезанан.
1303. и ҳота-ра мо майда-
-майда овуот-ѣш мекънем.
1304. и бача понздатина-ра
дохт киса-да.
1305. и бача бѣсйо нук-ай
(ҳавобаланд), салом-а алек
намегѣра.
1306. ийо ким ай гѣчо-ан,
андак-мандак нестан.
1307. и одам ме сѣйор надора,
йа зам ба хѣд, йа зам бехѣд
мегарда.
1308. и Геш-ам ватандор-ѣш
ай ҳар сѣн омадагѣ-йай.
1309. инча хона дохтейсаи,
мѣмкин мактаву бѣшава.
1310. и кор-а кардагѣ, нокар-
дагѣ йа ҳисову мешава.
1311. кадуи гѣрд-а аппакаду
мегем.
1312. кѣлол да мѣнди ову ме-
хѣрдай.
1313. кѣр сангой ката-катай
кабут-ай.
1314. кѣлолхоно-ра лой-ѣш
ало һида-ай, зарчахок-ай.
1315. ка-ѣги зира-ш майдата-
рак-ай, ка-ѣги калун-ѣш калун-
тарак-ай.
1316. каду тайи алову хѣлбѣт
шид, пѣхт.
1317. каргас астароно-йа ме-
чѣка ғабдал-ғабдал (мачақ-ма-
чақ, пора-пора) мекъна, мехѣ-
ра.
1318. кампири очай ҳами йа
калкот-ай, хою-а намедона.

1319. ком давре-да ша-
ҳамуча ба дѣли хѣд-шун умѣ
шиштан.
1320. ша-ѣрупѣк назада майи
қалид.
1321. ширѣило-ѣ дѣхтарва-
ра ба бачавара мебѣрора,ба-
чавара ба дѣхтарвара мебѣро-
ра.
1322. шолѣ-ра ба соли дигар-
-а мемонан бад меку-ѣан.
1323. шѣкор мекардан, шурѣк-
-у сѣфедхорак-а мезадан алову,
собун мепѣхтан.
1324. шову-а (савачуб) кати
мепѣха-ву (тит) бад угам па-
та-ра да курпа васѣл мекъна.
1325. ша-ѣда торикийо мегар-
да, кѣшойе-да ба қап-ѣш кѣна.
1326. шолѣ-ра панѣ қавза-ш
йа сатри меша.
1327. шағол-а ҳайтас-ѣш ме-
кѣни, ба дангал-ѣш мезани,ме-
қали-ш.
1328. шолѣ бад бѣғузак ме-
шава, сар мекаша.
1329. шашсолагѣ-мон-да па-
дар-мон мѣрд, Назирмат ма-ра
гуйо шогѣрд- гѣрифтак.
1330. и кал-камбағалчоп бѣ-
дай, йа дѣхтандар доштай.
1331. ша-ѣмѣйюйан, ел-да лѣ-
ғат каа ҳисову мекардабѣдас-
тан.
1332. шолѣ нимпаз шава, у-
-ра шафлама // дѣмбѣл мегуйем.
1333. шолѣ сабзида шалпушон
мешава.
1334. ма йаг дѣ-се бор рай-
исѣ калхос шидѣм.
1335. ма йақ са-ѣад ангѣр-а
о-ѣ ринг кардѣм (овехтам).
1336. ма-да ҳукумат чан сум
пѣл-ум додак.
1337. ма ҳами лагир-да қала-
вур бѣдѣм.
1338. ма-ра пул-м-а, бозор
мерам.
1339. ма-ам падар-ш-а шѣно-
сѣм., намешѣносѣм-ѣш.

1340. ма хъд-ым фақерчоп
бъдъм, бераҳа нагаштем.
1341. ма писар-ум-да қинро-
ла кардум.
1342. мактави ҳаштсола ме-
кьна хов.
1343. ма хъд-ът вори кав-
гушагар бьдъм, охи.
1344. майда-майда обот ме-
кьнан, гулако.
1345. ма хъд-ым то ҳами чен-
а тьрактърист бьдъм.
1346. ма ай ҳаму пайван кь-
ни пийода-йум.
1347. мардуми Муминобод
гуштин-да омайестан.
1348. малим и чо-да чойи
нишаста хув кард.
1349. ма гьфтъм-шон сари са-
ват-да камта бьчине, бьдозен.
1350. ма да вахти оwdорй-ш
ай и пара-ш ба у пара-ш ме-
гъзаштъм.
1351. мьсли ҳами вори тури
шикофак-шикофак ҳастай.
1352. мьмкин ҳамича зойида
боша, бароие ки ай солой чанг
райиси ҳамича бьдай.
1353. мевайи челон бароии ка-
салии хьфа, гьлудард//қьртък-
дард бьсийор ҳаким-ай.
1354. мо ҳама-ра һьрматдо-
ри мекьнем.
1355. мо чан сол пас зан ги-
рифтем.
1356. мо чамбилак-у субинак
мегем, дь хел алаф-ай.
1357. мо қати Содикүф бьсийор
шах чура-йем-да.
1358. мо-ра бобокалон-мон
ай хьди Конибодом омадаги,
кьндай очаги-мон ай Йогсу.
1359. мо мардъм ай фаро-
wунийи зиндагони бьсийор шь-
гьр мегем.
1360. мо иқа сәғерачаҳаки
майдаҳак, бьдем, ба ҳар бойо
рафтем, чьф кардем, гаштем.
1361. мо хонайи ҳамун мардак-
да галтидем.

1362. мо шонзда нафар кал-
хоз-да кучида омадем.
1363. мор йагон гьнаҳ кьна,
лап мезана (панаҳ шудан).
1364. мол-ъ амwоли бехисо-
ви дьхтар-ай.
1365. мор бьсийортарги гьн-
дъшк-да чақ-ай.
1366. мор рахшак-рахшаки ало-
було-йай, баҳтър сьрхчоп-ай.
1367. мор бьсийортарги ба гьн-
дъшк моил-ай.
1368. пуп соф надоръм, анҷом
ни накардам, мега Афанди.
1369. понздатина-ра дохтъм,
йа қалам-а адир-да бьровард.
1370 перор омада бьдан, мо-
шин гирифтан-ш-а намедонъм.
1371. пештараҳа патоси шולי
қати алов мемондем хъд-мон-
-да.
1372. пештаро хонаҳой бонги
бьд, мо-да.
1373. пеш қълф-а ай вилоя-
то мийовардан.
1374. пештаро давройи калхо-
си бьд, расми кор андак дига
бьдак.
1375. пештар калон-калон ҳавли
дърун, ҳавли берун мекарда бь-
дастан.
1376. пага акъ мо лойкори до-
рем.
1377. пас ай и кор покиза ги-
добаги рди (атрофи) вай рег ме-
зана,
1378. пас ай зуwола гирифта-
ни лой чарх-а пой қати ҳай ме-
кадем.
1379. пас ай йа ҳафта ҳамайи
табақ, куза тайор мешава.
1380. пас ай пьхтан ҳаму ши-
ша-ра дьрун-ъш мегардонан.
1381. пас ай йа руз қрлаб-а
ай руй монда қрлаб-а мезана.
1382. паранда ҳастай-у ҳоли
хийол-мон-да найоместай.
1383. падар-мун-а дидаги нес-
тем, вах мьрдаги-йай.

1384. тарафой Қарато-да ка-
лон-ъш меша-ву дам мекаша.
1385. тутай по габдал-габдал
меша.
1386. тути тори тор-ъш ка-
ванг (ковок, пук) бьдай.
1387. то Лашкари-ра ҳами
хел карда бьдастан/бьдастак.
1388. и солони чашмо-мун
дидан-а калхос-да райис бьдем.
1389. то чени рафтан-ш-а
Чавуф мо-ра нағз мидидан.
1390. то пирй-ра қингол ме-
гем, воре ҳоли ийо писанд
намеқьнан, одам-а.
1391. туйи писар-ум-да қуда
вакил равун мекьна.
1392. ть и бача-да йагон гав
бьзан-ъш.
1393. такси хеле одам-а овар-
даестай-да.
1394. то ҳоли кори залал на-
кардам.
1395. туй-да бача вара қати
ота омадай.
1396. ҳоли-йам кор кийесам,
пинсийа мегирем.
1397. ҳота-ра гьр-ш-а шьр
меги рьфта бьдастай.
1398. ҳоли мо чоқалай оwи ме-
гем, да қьрьго мешава, мечъ -
кем-у мемолем.
1399. ҳоли панҷ минут кор ка-
ай, дам мегира.
1400. ҳо ана, ай қир хошин
овардестай.
1401. ҳозир мерам, бо шаw-а
мийом.
1402. ҳе ана, гардон шид-да,
тьрактър?
1403. ҳе комбайи мо ни да гьр-
-гьр дьромад.
1404. хуч-а неки суко-ш-а қьр-
тъқо-м-да сих мекьнан, ма у-ра
пър мекьрдъм.
1405. ҳар сол мийомада бьдас-
тан, истироҳат мекарда бьдас-
тан.
1406. ҳар дьйи мардако ҳамоли
гашта омадан?

1407. ҳамоли рафта-ву курпа
тал кьнем, курпа-ра таг-ъш-
-да тахта мемонем.
1408. ҳамоли гьфтестан, дар-
-а ном-ш-а мепърсида бьдастан.
1409. ҳайвон-а кадаки пеши
хона-да мекаан.
1410. ҳамайи зьwоно-м ай
касали арра-арра шидан.
1411. ҳамитарй шидастак, сә-
ҳарй-йу вегайи мегирй-ш мийой.
1412. ҳамича сесад мьлобача
мехонда бьдастан.
1413. ҳамича Зьгар дийорги-
да-й.
1414. ҳами пилон-ъм филҳола-
ҳак бьшава, йа мошин рьшқа
метъм-ът.
1415. ҳами қишлоқ даҳ бьна
ни боша йа калхос шид, бис
бьна ни боша йа калхос шид.
1416. ҳами ҳоли деволгаро
мийойан.
1417. ҳами ҳоли пьлуши сузан-
-а нағз мегъзаронъм.
1418. ҳами-ра хиратар-ъш кь-
ранг ҳисов мехьра, фьк-ъш са-
федтағма-ай.
1419. ҳами қишлоқи Геш-да
кадом соли мьлимо омада бь-
дастан.
1420. ҳаму тори шаҳр-да қаw-
ри йа аскар-ай.
1421. ҳаму пешору-ш-да гал-
тиди, салом-ът мекьна.
1422. ҳаму гьфтаги хь-т-а гьф-
тъм.
1423. ҳаму Дьшанбе да улав
рафтам, дига ҳич нарафтам.
1424. ҳаму дьшоҳачуwи гьф-
таги-т қати сәфедхорак-а ме-
дъравй дос қати.
1425. ҳаму найчапайванд-а сар-
фаро-ш-да намеравам.
1426. ҳаму ба манзарати хокис-
тар вори мегарда.
1427. ҳаму-ра мегиран, санг
қати тав-ақ-да мечькан-у оw-
-ш-а фьрт мекашан.

1428. ҳаму оw ами хона шиш-
та бъдастай.
1429. Хабибъто агане хела зин-
дагоні кад, ана акъ се сол шид.
1430. раҳбарост рафтъм-у хи-
лиф-а луча карда (олонда) до-
дакъм.
1431. руй^и диконикълхона-ра
поча мегем.
1432. рос-ш-а мегум, охи авой
да^ан мекънан.
1433. рахт-у бор ай усто бѣд,
ѡа каwш-му медод.
1434. рузи дѣрав омад, оw-ш
-а қоқ мекъни.
1435. рості ҳаму хонаѡо-да
ѡа қаw-за ҳастай.
1436. рошк хуни одам-а мѡн
медоштай, хун-а меқалида бѣ-
дастай.
1437. Чѣшмай Зебо у бари қѣш-
лол-дай.
1438. Чѣшмай Къндизийо раф-
тъм, дѣ куза оw овардъм.
1439. чашмойи хуби и дѣхтар
wори қишлоқ-да аҳ наметова.
1440. чизи куна фѣромъш шѣ-
да мерава, чанди и-ра охи мий-
оwи.
1441. чѣроғи одамак-да руған
мерехтан-у қирачи хона-да ме-
мондан-у дар мегирондан.
1442. чѣроғи одамак-да ру-
ған-а мерехт, ай пахта пълта-ш
медохт, г^ирун-ъш мекад, да ка-
қий^и хона-ш месухт.
1443. чой-а мо мерехтем-ъ
мехурдем.
1444. чормағзойи иѡа холи хѣл-
дѣк (хом)-ай.
1445. чарғ бѣсйортари каw-г-у
гъндышк-а мезана, қади боша
меша.
1446. мо мардъмозъмистон
мешѣ-ку палавони (шикорниги)
мекардем.
1447. чи бѣтъм?-ҳами-ра бѣ-
тъм? - ҳрw а.
1448. чирор-а гирон-ку, бача-
-м.

1449. ч^игина қати ба хърман-
-а шолі-ра м^ийовардем.
1450. чум, бобо-мо ни ай ҳа-
му су омада боша.
1451. хърндай ма-ра хѣдо
бѣхѣра.
1452. хугой ѡадири хунди
/ром/ карда намешава.
1453. хѣд-мон нопѣхта (но-
гасфида) алов сѣрх мешава.
1454. хо ѡагта-ш-а б^ийор,
бънем-ъш.
1455. хѣдо нақъша-м, чи хѣд-
-м-а салма бѣдозъм, бача-м?
1456. хар-а меқалид, мо қор-
-ъш намег^ирѣтем.
1457. хар хънг задак-у ас
шинга кашид.
1458. хок-а беҳи палак-да
мегардонем, хогардак мегем.
1459. хирманакио кати дѣра-
видаѣсам.
1460. нун-ъ намак-т-а пѣхел
кън (бибахш).
1461. нейа, ѡагта дѣхтандар
доръм.
1462. навдай тайина-ш кърт
мешъкана, торина-ш ни ш^икаст.
1463. наркини лухо қати алов
мекадем.
1464. наркини лухо-ра ай
туғай дѣравида меомадем.
1465. ночъкида-ш-а данги-
чай ночъкида мегем.
1466. намем и сол чи меши-
да боша, қон пиррас кардестай.
1467. ним-ъш носаркашида
п^ийодаса wор-ъш меган.
1468. намад осонак-ай, ҳар
кв мекъна.
1469. нун-а вардор-ъм наме-
барі-ш.
1470. у-ра ком (кадом) вах-
те-да ком кампир бастай-ъш.
1471. уқоб ай ҳамай чундорий-
от зур-ай.
1472. устой паанда//пайънда-
-ра файрод мекънан (пашмтит-
кун).

1473. у қор дошта бъдастай,
рафтак.
1474. у чуwор бе оw мунд.
1475. у чен гандъм мебърдем.
1476. у чено шѣтуро м^ийовар-
дан, бинзин-а.
1477. у шогирдо-м м^ийома-
дан ѡа мошин кѡ додъм-ш-а.
1478. у чен майда бъдастам,
кѣчк газидай, ма-ра.
1479. у амай моро-да нестай,
базі-ш-да мешава.
1480. гайр аз дари калун, да-
ри майдатар мекардан, дарбача-
-ш мегѣтан.
1481. гайри фат-фати бѣсйор
дига ҳич қор нақаай.
1482. Геш ай и шаш-ҳаф кило-
метир усън-ай.
1483. ганък-а ч^игина-да бор
мекъни ба хърман-а м^ийори,
шола-ш мезани.
1484. қанғало-ра мегарда, шав
ки шид мебърѡа, роҳѣт (рѣй-
рост) гашта наметона.
1485. қоҳой сангрѣза-да зи-
ра мешавад.
1486. чѣлѣк осмон-да чѣр-чѣр
мекъна, тупи дора, ҳаму ни бу-
рак-ай.
1487. чой^и мо-да сеw бофир-
-ай (фаровон).
1488. қанвар қола-қолай ранги
каw-г wори меша-ву қади уқоw
-ай.
1489. қанвар ни қади уқоw
wори ҳастай, дѣдодароң ни ҳаму
wори.
1490. о, чи-ра бо (боз) гѣ-
рум-тон, охи.
1491. охи, тѣхм-а чѣқиди-ш,
илойи ношѣргі-т бѣшава.
1492. охи, бест қарор, ѡата
гаw бѣзана.
1493. одамо гуштин-да омай-
естан.
1494. оw да галбел намепоѡа,
соф намеоста.
1495. одамой у су фарқ-ъш ҳас-
тай.

1496. оw Панч, гърдоw -
-да ѡа б^ийора тела-т къна,
мечѣки.
1497. одамой мардина ме-
пушидаги-ра широз мег^иран.
1498. осийоw -да андак
гандъм мондай.
1499. отанг-а ай хѣмча
метоwан, кѣличуw-а мецо-
зан.
1500. сини Балчаwон- да
мѣ жоқир каай, ба ведори-ш
надидай, мол-ъ анволи пѣре.
1501. со ѣати панч-да қор-
-а партофта рафтестай.
1502. солой босмачигари
босмачи ни тала-му кар -
дак.
1503. соли ч^илудѣйум раф-
тъм, даромади ч^илисейум ома-
дъм.
1504. се ра уч кард, ба
лодка-ра бѣрда натонист.
1505. се-чор чуwоли за-
гер-мон бай мо-ра медод.
1506. саҳро-да гъндышко
гандъм-а теф мекардан-ъ г^и-
рифта мехурдан.
1507. сар-ѣт нобофта гѣчо
рафтестай?
1508. саҳат ношида сѣр-ъм
кардан.
1509. саги газънда-ра сал-
ма медохтан.
1510. Саркорон-да панч бѣ-
на зиндаги кайестай.
1511. сѣҳари умадъм хоw
бѣден, ошалф надѣда рафтъм.
1512. сари сафар дига ху-
на-т намедѣром, ака.
1513. сарфарой^и и қор-а на-
рафтъм, охи.

1514. веси (ҳиммат) танг-ат-
а хъдо бигира ть вестанг-а.
1515. чау ай ҳад беш қоқ-
ай.
1516. о, ича йа калоти (ба-
ландӣ) қърте, ки хамбида на-
мешава.
1517. чанде бьфора-тун мьн
гау мезаньм.
1518. бечора аҷғоли (рӯзгор)
калун дора.
1519. ей оча, дар-а воз кьн
(кушо).
1520. уйе-ш, ки Самарқан ме-
рава, мьлоги мекьна.
1521. бо(э) йа гап йофтан ло-
зим, ки гапи -у-ра шикана (ро-
либ барояд).
1522. занак пир чишм-а хинг
(хира) мекьна.
1523. чени йа кашидани нос
мехьри.
1524. ана-му қишлоқи ди-йорги
(намоён) қишлоқи мо.
1525. дьйи ба се шьдм (аз
синфи дуҷом ба синфи сеҷом гу-
заштам).
1526. ва шюпа мешапан (пашм-
ро) ала, хо ба чи?
1527. борон, ки борид зери калп
медьройем.
1528. и дьхтар сьрп-ай (ин
духтар бокира аст).
1529. хьд-ьт бьхун, угам мьн
ва дьтор машқ мекьнм.
1530. байд-а бьнавис, угам бад
нақл мекьнм, нақл-а менависи.
1531. бахчи дьшмон (дашном)
мекьни?
1532. асп-а каҳ кьн, касал шь-
дау-дас.
1533. и мардак бача ьара-й,
гулак-у-ара-й.
1534. ей, земини тушка-у-ара
бьдай-да.
1535. йа ака-мун хунай бист-и
афт бьт.

1536. дьсторхун-а тит кь
(густурдан).
1537. и-ш аҳил-ай, зин-а ме-
қапа.
1538. чигар-ьш дар мекьна,
чигар-ьш дарманд-ай.
1539. хьшдуман-ьш умадак,
бад (баьд) бийо угам.
1540. у мардак (Гадо) ума-
даст, дина умадак.
1541. пул-а ки гьзашти, хар-
-а бьте-ш каҷмокаҷра-ьш.
1542. ҳайб-ай с-айб нест-ай.
1543. льзди бад-ай, чухна -
марг-ьш кьна.
1544. тушко-ра кьрм хурд,
хьдо бьгира-ш гьрд-ай.
1545. гулаки афшун-ьш ме-
гьфт, ки у-ра дар кудаки-м
дидаги-йьм.
1546. йуд дорен? иқа лозим
бьд мьн-а.
1547. рафтм ки задм дар
хьт, бо (боэ) уштоқ дора-йе!
1548. чирог-а о-уринг кьн
(овехтан).
1549. ала хо чи-йем, дарво-
зи-йем набошад.
1550. курпача-ра воз, кьн.
1551. нохойим ки ҳами хел
кьни, йагун аспе йоф нашид,
ки мемуно-ра пойи пийода
о-варди.
1552. бисйор золзана, ки то
гуфтаги-т-а.
1553. о, ича калоти кьрте-ай,
ки хамбида намеша-а.
1554. мазифа ҳамин-ай, ки
олучо-ра бичинен.
1555. хост, ки дар оташ пар-
то-вад.
1556. дьл паргаса мекьна, ки
тезтар рафта-у навишта-у ги-
рм, кали Де-удара-тон-а.
1557. ьорар ни меган, ьорар
ни.

1558. зани ҳе-вар-а зани
ҳе-вар меган, дига чи меган.
1559. чи-у ай шила (хўса)
метарса, набоша полез-а по-
гиза мехьра.
1560. ҳоли фикри рафтан до-
рем, ки насиб-мун мекьна, на-
мекьна-
1561. бача-м-е, моло-ра ҳо
йадир бьбар.
1562. ть-ра гьфтм-ба ту
гуфтам.
1563. ьедор шьд, ки дид йа
мусэфед омадаистрас.
1564. занак афанди-ра мана
иша-ашорат мекьна.
1565. каҳ-а ба арқан (пушт)
мекашем, ба хьди хар намера-
сем.
1566. ть дьз нести, ай қа-уни
(қавм) дьзо батари.
1567. пашм-а ба шона мезани,
мешапи, мешапи.
1568. пьли езьм-а намедьм-ьт,
ай ойлик мегирй.
1569. ҳамқаре зад (оҳуро),
ки хай оху бисйор.
1570. подшо йа ним бьрумад-ь
вазир йа ним.
1571. ин су-ун су мегардм,
намейо-у-м.
1572. чодар-а тит (сахт) бь-
қапе.
1573. аз баҳшаки ть соз кар-
дм хьд-м-а.
1574. ҳазор раги бадан-ьм ьь-
до-чьдо месуза.
1575. воши-воши, соқ-ь сало -
мат воши.
1576. ҳами асп-а алаф кьни,
мембьри!
1577. зуньк-т-а (овоз) биги,
хап шав.
1578. гуспандо- дар дести
у-унигар-ан.
1579. саг дона-у ка-шдуз, ки
дар анбу чи бьд.

1580. дар хунай заквара хо-у
-ьм, саг мега.
1581. бошем ҳамуҷа бьтрьн-
чем (нўшем).
1582. мемоньм фукаки мекь-
чьм, ишкамо-м варам мекьнан.
1583. ей дар булдийако-т (чў-
чоқ) сатка.
1584. сад дангал-а (зарба)
ба сари хьд-ьт бигир-ь йак,
дангала ба сари у мардак на-
те.
1585. чанголи (як навь хўрок)
шита боша.
1586. йаке, кампир-а пьрсон
кад.
1587. бахчи сь-вор намешай?
- қа, сь-вор мешам.
1588. ай рости (дар бобати)
мьн гау назане, мьн ша-у-ь
руз кор мекьнм.
1589. бойиси ҳаму дьхтар раф-
та бьд.
1590. йа-дь зьрийоти (зурьед)
уҳо ҳоли дар Дангара.
1591. банд-а биги бийо.
1592. ай бегайи исьн-ай, ки
пих-пих (атса) дорьм.
1593. чуд (абр), ки шьд са-
малот намегарда.
1594. ҳа-у курак-ай (туман).
1595. мьрғ о-а шьд-мьрғ дай-
ду шуд.
1596. ҳа-у-аса-упэ-у-аса-ш сата.
1597. хь, одамо-ра мебиньм,
хо? (набошад чи?).
1598. мепартойа-у мегарда мий-
-ёйа, и-ш.
1599. йа нафар тамбал доғи
тамоми биргада-ай.
1600. вахти шьмо-ра пур нагьр-ф-
та кам сь-ат мекьнан.
1601. қари-у дь-дь ним моҳ
хоу кард-ай, паси абед мий-йа.
1602. куҳ ҳамиҷа кьрт (бури -
да шудан) мешава.

1603. хамича-ра (нуги пан-чара) кърт гардундай.
1604. йагун харфо-ш хато мешава.

ДАШТИЧУМ

1608. бача, уқа дар орзуйи ангур намурдам.
1609. ба хъдо, тэзи эър-а! (дар боран тундии пиёз).
1610. нъмък хънъкранг-ай!
1611. чойи фомил къчо ши-дас!
1612. мо хъд-мон тавақ-да мехърем.
1613. ай һакқи аму мардак чанд-еш бьмуна, бете-ш.
1614. Товус и ма һало иқа азоб-ым намета.
1615. ту беҗақл ҳастӣ?
1616. ита ба чон-ым мейора ки.
1617. зоғи сийа дар хуна нест (дар хона ҳеҷ кас нест).
1618. амтари соат доштем, Давлатби ки мегира, амтари меҷиқа.
1619. езум ҳастак, алов бь-кьнъм.
1620. асп овардак ака? (ака-ам асп-ро овардааст?).
1621. папа ма бьрам? - гь-чр-да? - дьраи-да.
1622. баръм-ыш? хонайи ки-да алов кадаст, мьн бьрам, пазъм-ыш.
1623. очат бьрафт? - ин аст.
1624. мадоре мефаҳми-ш?
1625. у чен қариб бьд ни оли? - оли!
1626. оча-е, ами бози-ра овардъм, у гирия мекъна!
1627. у мега: амайи амийо-ра рағд къ (ҳамвор кун).

1605. ана хами-ра ҳолати чин-дан-ыш-ай.
1606. и-ра кър (санги коҳу сангомехта) меган.
1607. зан гърдо-ари (чамъ-кунанда) мард ай.

1628. райсавет-да завхос ши-даст.
1629. пир-ът кьна! (пир шавӣ)
1630. саари шаш кило гьрф-тъм.
1631. ть ич ма-ра дилгир ка-дай?
1632. имсол на тутчини раф-тъм, на ич чӣ.
1633. чойчуш фах-фах чушида истост.
1634. муаллима хамир каас-тос, ҳот шидъм.
1635. сар-а бькап-да тит ша-ва!
1636. йанга, бийо, набоша ла-чум бьте.
1637. нун пьхта боша, йакта бь-гӣ.
1638. ть найомади, алохун ши-дъм.
1639. бахъдо; се мо шид, ки кесал-ым.
1640. пеши ата-м мегъм, Сь-ман мега, бачайи раис мегира-ш.
1641. мегум, хъдо медуна, дег найофта истойем.
1642. нун гьрифт-ыш, ои на-гьрифт-ыш.
1643. кърта-м-а медрунӣ.
1644. хъдо хокистар-ыш кьна, е!
1645. бьхе, ата-т чӣ мегуйа, мега, чапалоқ-ыш бьзан-ыш.
1646. ина дьст-ым тоза ши-даст-у...
1647. ту беҗақл ҳастӣ?
1648. ита ба чон-ым мейора, ки
1649. ина бози, хъд-ыш бози мекъна.

1650. оли у-ш ни ай оча-м-ай.
1651. Аслам, бин, чуш ома-дай?
1652. дь кьли-йа, уна: у-ш каттагӣ-ай.
1653. гьшна, сер ки боша, парво надора.
1654. а бева-е, бас къ, е бьзанъм.
1655. чуш овардъм, чойник-а бьйор, дам-ыш къ.
1656. акӯ дар назар-ыш ким чан чизи хуб-ай.
1657. найи къртайи ата-т?
1658. Золимо ба сар-ыш-а! оли дар хъчра ки-ай?
1659. бьгӣ, чойа бькаш, Ас-лам-а бьте-ш.
1660. дьстмуна ай дьст-ым галтид.
1661. хъд-ыт мекъни хамир, мьн ий мекънъм?
1662. Гъл, бьйо, ине искалот.
1663. чой намехъра? мехъръм.
1664. на-йи мури-ра мекънъм.
1665. сум-ыт метан?
1666. аму байто-ра мома-ш гуфтас-ыш.
1667. акъ ть сар-та от бь-гӣ!
1668. алов-а пеш къ. Аслам, угам бад бьйо.
1669. ку, Аслам, бьра, м. али-ма-ра сьроқ къ, йак тавақ са-тел надора?
1670. бьра, крушка-ра бьгӣ, бьхрем.
1671. и ма һале Давлатби бьт, напурсидъм.
1672. орди дьрьште, ки авва-ле.
1673. нағалт, ки ньқроз къчои ть-ра мебьра.
1674. товба каам, бахъдо ме-тунъм.
1675. а дьхта! хор-т-а бедор мекъни.
1676. севи хор-та ни зади?
1677. и шойи овардаги ота-т аму-ай?

1678. хъчра-да ба назар-ым йакта рафт.
1679. ай, и-ш ни нағзак-ай, оча-е!
1680. иччи тоза нест, пьри тут-ай.
1681. бьйор-ыш, угам ба Ет та гриф-ыш къ.
1682. Аслам-а бьте-да бара, охи ака-т бьрафт.
1683. ами хъчра-да набурда бьдай-иш?
1684. ба хъдо! атр бу мекъна!
1685. ҳамаи амийо-ра ту хон-дай?
1685. наами гушо-ш, наами чишмо-ш.
1686. дил-ым ни дарман ши-даст.
1687. а дьхта (ей духтар) ту чан-да?
1688. туйи мо йак мо пас ай туйи шьмо.
1689. чие ки боша мон-ыш беста.
1690. ҳар чи ийо-ш-а нахър дан.
1691. ами бьдаст бози?
1692. ами атр буйи хьшру мекъна.
1693. хъдо бьзана-м, мусул-мон нестай.
1694. хоришо дард-ым кадан.
1695. аму чен қати овард.
1696. Гъл ведор-ай, бьгиръм, метарсьм.
1697. нами Одинамо намему-на, ки ба хуна бьдром.
1698. а Гъл, чо мекъни?
1699. а дьхта, чи ко мекъни?
1700. руйи ньмат-а покиза каа бьт.
1701. уна, и-ш ни қазоқи аст.
1702. у-ш ни ай оча-т, и-ш ни?
1703. чой-пой дипа намехъ-рен? чушида истоз!
1704. бевайи Кулича изо мека-ша, хбри Сьман-ай.

1705. ита бѣѣкъм-ѣш,
бѣмбѣра, нобут шава.
1706. очам дѣшмон-ѣм
кард.
1707. гапи дѣруѣа бин-е!
1708. давида бѣйо, Сѣман-
е!
1709. бѣйо пеши ота бѣрем,
мочаро-т-а бѣгардуна.
1710. очам гѣфта бѣд, ки
Сѣман-а ройи кѣна ба кѣлча.
1711. бѣйо ба хуна-ра, чой-
ѣш ни бѣдозѣм.
1712. и яойчуш-а пѣр каа
бѣша?
1713. ийо-ра ай Исталиновот
овардас, у-ра нате-ш.
1714. пага шѣх мейорѣм,
чагду-а сийагѣл кѣнѣм.

НАҚЛ ДАР БОРАИ ШИКОР

мѣн йак руз ба шѣкори гѣрг рафтѣм. ба қади Шакарсеу дур-
бин қати ниғаҳ кардѣм, ки йаг гѣрг дар йаг сари шух релидаст. мѣн
лапак-лапак рафтѣм, у-ра гѣрѣфтѣм, ба хуна овардѣм. пуст кардѣм ба
Сафар-фасон додѣм, ба мѣн пѣл дод, гѣрѣфтѣм бад хуна умадѣм.

Гўянда: Азизов Асқар, 15 сола,
маълумоти миѣнаи нопурра до -
рад, қ. Зелолак, с/қи Ховалинг,
р-ни Восеъ.

АФСУНАИ СЪЛТОНСАГИЧОМАЗАРД

бѣд набѣд йаг вазирақ буд, йаг дѣхтар дошт. бѣд Сълтонса-
гичомазард гуфт: — касе бѣраѣа ҳаму дѣхтар-а ба мѣн осақоли кѣна
ба у тахти илло-м-а метийум. йаг кампир гуфт, ки мѣн мерам.

бѣд кампир-ак рафт, дѣхтари подшо-ра гуфт: — ту-ра садқан са-
ги Сълтонсагичомазард кѣна. — дѣхтар гѣрис, ки ма-ра кампирақ ме-
га, ки ту-ра садқан Сълтонсагичомазард кѣна.

вазир гуфт, ки ей дѣхтар, ту-ра мѣн ба Сълтонсагичома-зард
наметийум, кѣчо ки шѣкор бираѣѣм ту-ра мебарам. — бѣд шикор раф-
тав, шикор ки рафтав, гѣшна шидан, дар пеши хунаи Сълтонсагичома-
зард. бѣд дѣхтар гуфт, ки ай хуна, бѣкаф. — мѣн (дароѣам) даромада

йа нун гирам. — бѣд хуна бѣкафид, у даромад нун гирифт. — ей ху-
на бѣкаф мѣн бароѣам, — гуфт дѣхтар. — бѣд хуна наѣкафид, ҳамуча
дѣхтар истод.

ота-ш гириста-гирифта хуна-ш рафт. Сълтонсагичомазард
умад, ки дѣхтар-а да хуна дид, қалпокр-ш-а ай сар гирифт, — дѣх-
тар дид, ки йаг чушонмарди нозанин, ба йаг шамол гардун шид.

АФСУНАИ ХЪРСАК

бѣд набѣд йа мусафед бѣд, вай замин дошт, раллакори ме-
кадан, ралла-ра бут кардан, хърс аввал қати мусафед кор мекад.
— бѣд мусафед хуна-ш-а рафт — бѣд хърс мусафед-а хуна-ш-да
роҳ наод. — мусафед-а ай ралла сѣр-ѣш кард, бѣрафт у мусафед
хуна-ш, йаг камонак гирифт. — бад ба суи мардако умада: "ей ба-
чо, ҳичи хърс надиен? и хърс фаҳмида гѣрехт. бѣд мусафед умед,
ралла-ра гирифт, суи зан-ѣш гуфт, ки — бийо хърс-а сур-уш кардѣм.

Гўянда: Саидалиев Зиѣратшоҳ,
12 сола, талабаи синфи Ш,
қ. Зелолак, с/қи Ховалинг, р-ни
Восеъ, вилояти Кўлоб.

НАҚЛ

хуна-да хов бѣдѣм. босмачийо омадийан, умедан-у ба қиш-
лоқи мо дѣрумадан-ѣ хунаҳо-ра кофтан, бад йакта-ш хунаи мо-да
умед, ман хов бѣдѣм, ба дари (даруни) хуна даромад. бѣд гуфт,
ки бѣхез ай чо-т. бѣд хестѣм, чума-ра пушидѣм. бѣд у йаг тайоқ,
ба сар-ѣм дохт. бѣд гѣфтѣм, ки дѣз бошӣ бар моло-ра. мол-у
гош даҳани дар-да, ман-а чуша мезани?

у ма-ра дѣзд гѣфтӣ гѣфта тийоқ кати ма-ра мешапид. гула-
ко ҳайтаст-у чигък (доду фиғон) кардан. у таҳ-да, ман таҳи хучра-
-да. бѣд чигък (фаръед) кардем, ки да қишлоқ босмачийай, бѣд ҳа-
му қишлоқ-да ҳаму раиси чамо сат Нусайн гѣрехт. бѣд ман куча-
-да баромадѣм, ки ҳаму босмачи ма-ра сѣр кард.

ман чѣгък кардѣм-ѣ гурехтѣм. босмачи умед, ма-ра гѣрѣфт
сар-м-а задан, — хуш-ѣм дига бирафтас. хуш-ѣм ки рафтас, ба ҳа-
му дари хунаи чамо с а кашида бурд-мун. бѣд ду каси дига-ра ай
хирман гѣрифтан. даст-шон-а бастан паси пушт, ма-ра бѣрданд-у
бари//паси ҳамуно-да шинондан. ҳаму хърман-да дандуни йакта-ш
-а зада шикастан. бѣд ма-ра ба Сангош-да мебарем-ѣш, мепа -
ронем-ѣш гуфтан. ма-ра бѣхез гуфтан, бѣд хестѣм, ки ҳѣш-ѣм ай
сар-ѣм рафт, афтидѣм. бѣд йа тайоқи дигар ба қавърға-м зад, дѣ
қавърға-м шикаст. бѣд калун-ѣш-а ҳамро-ш фйрод кард, бийо би-
равем и мурд акун, гуфт. ҳамуча-да мѣн ралтидѣм-у, у дѣ кас-а
бурдан. ай қишлоқ у дѣ кас-а буровардан. и кас Маҳ муд-у сѣмом
бѣдан. бѣд гаштан умедан, хуноҳо-шон, дѣст-шон-а зан-шон шикоѣ-

идан, хестъм ҳеҷ кас нест. бад хестъм чорғов — чорғов (ҷўлида-ҷўли-
да) бѣрафтъм, ки йа чо-да ҳѣш-ъм бѣрафтас. бад мардъми қишлоқанги
сън шудан. Маи муде, ки баста бѣдан гѣфта, ки ҳалим мърдас. бад
ма-ра кофтан, йофтан-ъм, ҳѣш-ъм рафтаги, гѣлем-да андохта ба хуна-
-ра бурдан-ъм. бад (баъд) хуна-да ҳѣш-ъм то се руз-а сар назадас,
дѣхтър-а ай райони Тавилдара фарйод кардан, у вахт Тавилдара рай-
ун бѣд, бад дѣхтър умад дѣ руз истод, дору кард. бад ҳаф мо хов
кардъм, угам съ ҳ ат шидъм.

Ҳасанов Ҳалим, 77 сола, ҳзе-
лолак, с/қи Ховалинг, р-ни Восеъ,
вилояти Кўлоб.

ЛАҲҶАҶОИ ҒАРБИИ КЎЛОБ ДАВЛАТШОЁН

1. Ҳоли ватани мо-да ай сад
знийод наъшдаи.
2. Ҳозир ма Душанбе бѣравум,
хавар-ъш мегирем.
3. Ҳовир хѣди Магадан меран,
мебиёйан.
4. Ҳозир-ам кор мекънъм, дѣ-
мод-мо сезон-ъш-да.
5. Ҳисоби бѣродари ки шид,
хеста чанг накъне.
6. Ҳозир су ҳ бати шофиро-да
бъши.
7. Ҳозир йа министир бина ки
йа бача қади ра-да боша ҳуч-
-уш мекънан, бойо камбағал-
-а ра наведот.
8. Ҳозир қишлоқо абиспечит
шидан.
9. оли-йам ай Дъшанбе наома
калун.
10. ра ҳ мати Ғойиб Афғон қа-
ти кор кад.
11. рафтъм, йаки овардан хеле,
ҳайрон шидъм и чи боша.
12. руйи испор-да чухтак мее-
та, қозийак меган.
13. райи серуза дѣ со ҳ ат ши-
дай.
14. редакси чо рафт, ҳами Дан-
ғара рафт?
15. ҳар йа қашоқи, йа ов оти-
-йам дора.

16. ҳар йаг сахти йа ро ҳ ат
дора.
17. ҳаму Дъшанбе-да меган,
йа мусофед йаксат-и панҷр-
-да рафтаи, рост?
18. ҳамғулоји ма чил-да
рафтан, мърдан.
19. ҳамон соли си сейум йа
қалуғ дѣ хар-а чапар-да қа-
ти кад.
20. ҳами руғани хурдаги-ра
ба чи мекаши?
21. ҳами-да сесат гиром пи-
чен бѣте.
22. ҳр, ҳр у қондори хубай-
-да.
23. ҳам қувват-ъш кам ме-
шава, ҳам ҳавсала-ш пир
мешава.
24. ҳами ҳаво ҳамиқа мебо-
ра, ногуфтани.
25. ҳами дѣ чойник бас-ай.
26. ҳаво ҳап (дам) къна, пай-
ван мегира.
27. ҳамича бийора, бѣта.
28. ҳаму ҳрйи поринанги-да
мерай.
29. ҳамиқа рост иста наме-
тона, ҳамиқа маст-ай ки.
30. ҳар мо-да йа маротиба
ачот метем.

31. шу кнъм бѣга харидор
бисйо.
32. шав у-йам то руз-а хов
накард, гирйа кард.
33. шифир-а се сол шид, ма-
-ра гирифтанам-да.
34. шѣмо то чан вахте мeste,
ича-да.
35. шаш кас гаштестай пас-
тайани.
36. ҳафтъм, даҳмойи ийун
мерем.
37. ҳами бача-ра нағз дидъм,
ота-м-а гаъ за.
38. ҳами шулха-ра узбаки-да
меган откулоқ, урус-да чи
меган?
39. ҳаму кнндаи чуъ оз чи
нум дора?
40. ҳама-ра ташкил мекъни?
ҳей, охир ҳаму вахта-йам ин-
соф да дѣхтар бѣд, Ҳозир-ам
инсоф да дѣхтар.
41. ҳами бой нават-да очайи
Холназар-а дѣхтар гирифт.
42. ҳами ширри гони ма-ра
бѣст руз ма-да бѣфъръш-у се
руз хѣд-ат-да бѣфъръш.
43. ҳами пийола-ра райло до-
дак?
44. ҳайри дѣхтар-ъм, ки ба
марди ганда афтод.
45. ҳама гап-шон дѣруғ-ай.
46. хонадѣмот дѣхтар-ъш-а мегир-
рифт мегашт қати-ш.
47. тѣ хе, молмомл кѣ, ма-ра
гашта наметонум.
48. хѣд-ъш беруи-да бѣрма.
49. хона надора, хѣди ҳуқи
Ҳадир вори мегарда.
50. хок-а кор карди, тѣ зум-
они ҳ алрли хѣ-т-а гаъ
зан бѣги.
51. хона зиқи шуд, пир-ъш-ам
мерава, йош-ам мерава.
52. ҳай обот бѣдора, ҳама
йигито-ра хок-ъш накъна.
53. хѣди падари хѣди хѣд-м-
-а ба кафан гур кардан.

54. хов ари хѣд-м-а ай метър
карбос-да нағрифтан.
55. хела шид-а, ба йодам-ам
намераса.
56. хонаоји мо болотар, ин-
ча нестай.
57. хѣд-ъш тѣд-ъш-а йанима
мекън мерава, мо хоктапак-ъш
мекънем.
58. хайр ала, хѣш омаден, ҳар-
чи гуфтем, нағфтем ба дил
нағире.
59. йа шу кѣ, қъчоқ бѣги-ра,
хорава, бѣфара кѣ.
60. йа пиёлаи дига биёръм,
намеҳъръм.
61. йа кампир гуфт, — пода-
-да зур-ум намераса, подабо
ни кѣ гуфт.
62. йа дѣхтар да ра ма-да ам-
ра шид.
63. йак устакон нѣмак-а йак-
сади панҷо сум-да фурухтъм.
64. йа кнло хардай, кудако-т
сер намекъна.
65. йа биста дѣруни чой-да
дохта ино-да бѣте, ба гаъ ме-
занан.
66. йагон да(ҳ) одам гирдъм-
-а гирифтак.
67. йа хар дошт, қавати гом-
да мебас(т).
68. тоқи-ра ай пеш бидава-
-ву биғира.
69. йа таксари биёрен, ма-
лум одих кънан.
70. йата гирифта почита-да
бачо кадай.
71. пѣшоко-ш-а ҳаму занак
шѣста бѣд.
72. панҷ гулак дора, уна-ра
фиридай-у йа бевайи қоқ-а ги-
рифта гаштай.
73. дина ма Давлат-а пѣрси-
дъм омад хар-а бѣрд.
74. Дъшамби-да ма йа дѣта
ҳау ройи кадъм, ҳавоб-ъш на-
ши.

75. дани дари хуна бърма-
дан, гурехт.
76. дъхтаро-да суол кый чу-
шомета.
77. дъ сол-ай кър кардесем-у
хурдесем, аку йордамчи мекъ-
нан.
78. дунум сум хеч гапе нес-
тай.
79. дил-ъм тоқат нақад, Салим
сур мекъна-въ ма-ра мезана.
80. ду курпайи хъшруйак-а
оварда мон, мѣмона ро^h ат ка-
да бьш^ннан.
81. д^ига да ^εво-ам накардам,
бийо мон-уш бърава.
82. дар хами чийат бисйор ган-
да-йай.
83. дъйи ай дасти одам обот
шидаги-йай.
84. дъ сол-ай опуска намег^ира.
85. дахан-ай, калучи кына во-
рин.
86. и бача с^ир мена.
87. домовой к^инига-ра пагайи
набиб бърда бьд.
88. занак руо-ш-а задай, хир
кадай.
89. зан-ыш файро мекъна, ма-
лум гапо-м-а гуш бьдор.
90. занак-а партофта намеша-
ва, нос-а партофта мешава.
91. завкрс асал мег^ира, дъсь-
ми мефуруша давлат-да.
92. ба дили хьд, ки калон-ай?
93. б^исти дуйум-да мо ай ша-
ра бьрома бьдем.
94. бьг^и холи то^и г^ирехта-
ги.
95. бад ин-ам нотугри-йай, и-
м-да-м алам мекъна.
96. бисйо гапои дьруф-а ме-
зана.
97. байни давра-да чакчаки нага-
-ай, йа одами мь^иамбир-да
хами ху^и-ай.
98. бачоо қати су^иват карди-
содем, омадестийан аку.
99. ба хьд-ыш-а овардан чуршо-
ти фураймон.

100. бьхе бьра, рост га^ив
зан.
101. бад мерава мега, меба-
рам-т-а.
102. бачо омадест^ийан.
103. бади йа хьфта пас ба-
рам-а.
104. бьнуша-м кашокаш-да
кор-аш не.
105. бад акъ фикр мекънъм,
ки хамичао-да ало^и кара
бьдай.
106. бойо камбарал-а ма^ира-
ка-да ра на^имедод.
107. бобо, гуфт, - бор-т-а
фурор, - гуфт.
108. бозор-да ай Курган мей-
оран, хамита пьчала мешан.
109. бодьринг-а йа чондор
бь^идесай.
110. баройи ватаи хь-тон
кам-кам га^ив зани, мега.
111. биши ала, хь, д^ига нагэ-
-й?
112. б^ийо йагон гап бьгу.
113. бисйор сур (дилсиѣх)
одам-ай-да.
114. пешиниру-да ма^илум хам-
бид, ай тор.
115. п^исар-ам, хьр дъ зону-
-м дард мена, хеч чр на^ирафтам.
116. п^ийо да мерави-а, ича уца-
-да каладав хурда.
117. парсол бисйор бачо ома-
-мудан, йа се-чор дьхтарак дош-
тан.
118. Са ^εдуло йа са^и ар ме-
рава, йа са^и ар на^имерава.
119. и домоди-т ай дахани дар
ниго-т кад.
120. сел ай у ними санг, а и
ними санг г^изаштай.
121. се^ив он хьд-ьт пайван кар-
даги имсол баст.
122. се шав-у се руз руйи
тахта-да хов, кадъм.
123. Со^и ибали ай мо кьлон-
-ай.
124. сс ^εати ну-да кор-да
бийо, со ^εати чор-да хуна бь-
ра.

125. се сум-да дъ мьр^и ме-
шава.
126. соли дьроз занак-т ош
кад, йа каф парто.
127. чо кесем, йата-да муш^ий
кесем.
128. чойи хьнък дори, акай^и
чурахон.
129. чи хел коза, хьр кьдом-
-аш, ном-аш-ай.
130. чахон гашта, омада-ома-
да йак чойники чой-а дидъм.
131. чой-а дам кьн, бача -м.
132. ино сансата гуфтосед^и-
йан.
133. и мимомо-да кам-кам
га^ив зан, ть-да га^ив доран.
134. ин барг пьхт, пьчок-ыш
метъйум.
135. и кас мега, ш^иша-т-а
пър кь.
136. и пийода-да ш^ирини бо-
ша.
137. и-йам га^ив доштай.
138. имсол йакум /осил-а
г^ирифта на^итонистан, хаво бе-
зем ома.
139. и тори кат ай ними руз
усу салқин мешава.
140. и даври ки бьд охи, йа
узбак бьд сийо^ихак.
141. и-ра-м ай руйи /исов
метъм.
142. ино ай кишлок-ай, ма
ватандори хамича.
143. инча омадем, хела қати
и мардако су^и бат кадем.
144. и мардъм ай чон-аш ме-
тарса-да.
145. и касабаш-ай, и-ра ме-
дона.
146. чан дуйо-да бийо, йа
га^ив са(т) пахлу дора.
147. хьд-ьт хьд-ьт-а хьр -
мат кади, қонуни хькьмат
ть-ра хьрмат мекъна.
148. хай хами /амдуло /ам-
сойай ть-йай.
149. хьдо гира у дафтар-ш-а,
хьч кур-уш на^имекадай.

150. хай дъ руз места, ба-
мери гуфт, дьруз истод.
151. ха, гуфтъм даврайи озо-
ди-йай хони ота-м-да местам.
152. хона-да хьч ки набьд, йа-
ке вай омад, бьройам шавар-ам
153. нуми ма-ра навишт гуфт,
бар пушта-да парто гуф.
154. нав хьд-ат пьрс^иди
гуфтум, бо ганда ши?
155. е, Мамара^ичон, ай
чо омади, - гуфт.
156. ей чюра, мо хьд-мо чой
овардан мег^ирем.
157. есун йаним-уш кара^и,
усун йапар-ш кадъм, ах наме-
хежа.
158. у зан хеле соз бьд, йа
сол-дъ сол дас г^ирифт, бад хай-
дав кард.
159. у а шуйи д^ига, писархо-
ни хами Ра^ичав.
160. у вахт-да холи а чо-ш
на^ичумбьда бьд.
161. у-ча гир мегарда идо -
ра ба идора.
162. у хаму закато^ика-ла
гушт қабул мекъна.
163. мо чор сол гьфта^ихам-
дигар-а нагэ мебинем.
164. ма хами айили асп-а му-
сафедо-да суол кьнъм, ньмедо-
нан.
165. мардак-а хараки с^ир
карда бьрдаги.
166. ма-ра хийол мекъни ма
майда-йъм, ма майда нестъм.
167. ма гьфтъм, сатил холи
бьд, сатили вино ита чирингос
намекъна.
168. ма додум хамаш-а и
кас-да.
169. мо ай Дьшанбе омадеса
бьдем, шофир киоска -да дьро-
ма.
170. мега, ки холи ть соз
мѣнат нақади.
171. ма ески дидъм-ыш и
кор-а.

172. ма деқоні нақадъм, ма
оруға доштъм.
173. ма хестум, и хест, ма-
ра гардондан-у и-ра бурдан.
174. мо шарик бѣдем, қати
Зийо.
175. мана, рафиқ Қуватуф чой,
чой-а зур-аш бѣдай-да.
176. ма си сол кашИдам бас-
-уш кам.
177. ма-да дѣ чой бѣте, и ба-
чао бекор нашина.
178. ма хѣд-ъм дасийор бѣдъм.
179. мѣлумчон, йа вахт наме-
ша, ки йа сурфа кѣнем.
180. маѣбур кадай-мон-а ҳами
хочағи.
181. мо ай и ҳич истифода на-
бѣрдъм-ш-а.
182. ма йа дѣ руз-ай, хона чу-
мида наметонъм.
183. мантаж-уш кардай, мѣм -
кин ай Чавроқ карда бийо йа.
184. мошино кашидестай, бур-
десай.
185. амак-мон пулак карда бѣ-
дай, рафтъм, ки кулухи афтош
бѣрда қати зад.
186. аввал ай йа лаш сар кам
да бѣгу.
187. онаму руған-а мегИран
мечикан, ҳаму-ра чи меган?
188. ай лой чи роҳ сохтан, йод
метИ ҳаму-ра.
189. акайи парикмахир-ам чор
пѣла тут хурдай, дил-ш-а дард
гИрифт.
190. апа гуфтъм, йа ду Ҷо-тон
бѣте додарак-м-а хашар гИрум.
191. ай Ҳозира замон наме-
донИ чойлош-да йагон, Ҳодиса
нағъзарондайи.
192. зан моойи апрел-да сарой
ру-ш варам бѣд.
193. ай хона мо алахонтош
(хавотир) бѣдем.
194. ага бѣгела, шаш кас бар-
дошта наметона.
195. йа тор медохтан-ш таҳ-
ти земин.

196. аввал миан завқос-да ла-
роки гушт-да кор мекардъм.
197. ай Данғара ҳамита чухт
омадестем.
198. отайи тѣ, у-ра дИди-ш?
199. акъ манами пойон-да Қа-
рақамиш мегуйан-ш.
200. агане, ма и-ра чо мебар-
-ъм, урусИ бѣгу, охи.
201. ана ман шаста панҷ-да
дѣромадъм мазори Хуҷанур-а
надидъм.
202. ай ичра бийор, бача-м.
203. ай кор омѣй-жу?
204. акъ, мо сағир мондем, иқа
ро Ҳат накардем.
205. аскарро-да пѣл перевод ме-
кадан, нағИрифт, гашта ума.
206. ана ҳаму зани урус бѣд,
ғами ма-ра хурд.
207. аки Чурахон, ма пѣлойи
чой-ат-а бѣғи.
208. мо кѣйистонИ мардум ҳами-
қа Ҳилагар-ем.
209. ме Ҳмоно-да мон!
210. ма хестъм, савол кардъм.
211. ма гуфтъм, ха да Ҷф-уш
кѣне.
212. мо-да ҳар хела фикр ме-
шава-да.
213. ма серашно йати дИгарна
мегИръм.
214. ма а и мо гИрифта бѣдъм,
охи.
215. мана алаф қаҳ шид, кор
сѣст рафтестай, пешкор нестай.
216. мо-да чи Ҳами Ҳамсой-
-да боша мераса.
217. у чи-йай, нонхѣри файро
накѣна, ма файро накѣнъм.
218. у-да суол-кѣ, каду чи хел-
-ай.
219. устали сѣрх-а мемонам-у
камсамолский туй мекѣнам.
220. у-ра ки мехара, акъ охи.
221. у марҳабати дустии ую.
222. у-ра накѣтидан-да кѣтидан
хуш-ай.
223. у-ра алаф-ш-а овард, ха-
шар гИрифт.

224. у пила-йа мусъфедойи
мо пѣчуқи сангбақа меган.
225. намери хашар-ш бѣғи-
ри?
226. нақли асш-а ай кѣдом ши-
нидай.
227. не, не тайи кашшон-да
мон.
228. не бѣмонен, бача-м, шѣ-
мо бѣмонен.
229. не, не чура гаши ма Ҷкул-
-ай.
230. намак бИсйор-ай, ай на-
мак бИсйор чиз не йай.
231. Кангурт анча салқин-ай-
-да.
232. қати Шофиро амра шава.
233. қатиш йа одам бѣдай, бор
кѣнъм гуфтъм, ки қапид.
234. ино-ра шур андохтан.
235. куча бор мекѣнем меку -
чем, мерем Сарихосор.
236. кампИра ма чи-ш медонъм.
237. қишлоқи Боймолий-да дѣ
бѣна мешина.
238. кури кур гуфт, ман гуф -
тъм не са Ҳат.
239. кадиروي Ҳозир-а чИги-
на-ра намедона.
240. касабанда го (гоҳ) ин-ум
го ун-ум.
241. кѣм (кадом) одаме-да
даркор шава мекана мерава.
242. кони намак тошiston, ки
ош чѣри шид, меканан мегИ-
ран.
243. кѣ боша ҳама чо-ш-да
ҳастай.
244. вахти мо хизмат кадан-
-да ординойи Бухорский бѣд.
245. вахти кор мушай накѣ-
не, хѣд-ш медона кор-аш-а.
246. гум кадай деқонИ-ра ҳа-
ма-ш-а.

247. гуфт фарбе шИдай, бо-
(боз) тѣ усма молидайи, кий-
она кардан гирифт.

248. охи ҳами одами бѣр -
дағИ-йа ном-ш-а бѣнависон.
249. охи ма хѣд-ъм бечиз,
овардам гош-ам-а додам да
Ҳакъмат қант-ш-а зана Ҳѣкѣ-
мат.
250. охи акъ Қѣрбон қѣдо -и
охи.
251. ош-а фѣриди, парайи
ру-м-а пѣр карди.
252. одамо риси калхос-ш-а
меган, намешан.
253. ота-т ку? - Са Ҷидмурод?
254. одамойи бақувват буд, нон-
-мон медодан, пушок-мон ме-
додан.
255. чувоз мекашъм, тарҳи чу-
воз-а намедонан.
256. гусфанд-а лечиса (табо-
бат) мекѣнан, са Ҳат намеша-
ва, бѣд мекѣшан.
257. гудако қати мо бѣравем
мега.

258. йаг чо таглиф карда бь-
лан, ҳамуча-да нараван.
259. шава ичао-да Дангара
гар мешава.
260. ҳай, ҳай кори кардаги-ш-
да хандидестай, дан-аш ита
гиз-гиз кушод.
261. шьмо-чи? иқа бо (боз)
хь-тон-а гиз Мег^Ири.
262. албатта, ино и кор-да
йордам кардан-шон даркор.
263. туй, чаноза ҳамтари ко-
ро-да га^W задем.
264. да вахт-ьш сар кьна, хьд-
шон-а мерасона,
265. у руз йа кино-ра надидам,
рафтам.
266. асоси ҳами авлодойи мо
ай Канибодом умадаги-йай.
267. хок-а ай Канибодом че-
вак-шон-да овард^Иян.
268. лойи бисйор-ам намеша,
қумзъмин ки ҳас(т).
269. ина дарахтбур-ку пуштон-
да, ш^Иштай-ку.
270. акь хона бьдан пас чи ло-
зим.
271. мешинем болотарак бьрем,
бачам.
272. устар бьше, болотарак
мерем, мефьройим.
273. Қурғонтепа-да йа дьхта-
рак доштем, мьрдем ай дьм-
шон.
274. шьмо ай чо мешен?
275. пеши боги респолкьн сал-
қинтар-ай.
276. дина рузо краска кардан.
277. анаму д^Игар-ьш-да-ам ҳа-
ми-ра га^W задем.
278. мешид, Маллайуф ҳама-ра
асфалт мекад.
279. йа занакак бьд, хест, ки
га^W занум гуфт, намонд.
280. Рамон, хо Рамон, о^Wи
шьмо ширин-ай?
281. у мега, ки ш^Итат дора,
йа мантор гира.

282. та^Wақи калон боша, сьр
қати дь та^Wақ (хамир) бьхе-
ли, мешава.
283. сьр бисйорий бачоо бетах-
тул мийан.
284. мейад-у ^Еоши ^Иалол ме-
гад.
285. бьд (баьд) ҳақ-ьш бьрда
нон метийан, ^Еош метийан,
дур метийан у-да, чизе ки бо-
шад-да. хона-да.
286. и-ра сах қавс-аш ка
рай.
287. у дьхтар суроб-ьш апа-ш
да мемонад.
288. йагон кас-а чанг меша-
ва, ки вардовадьр мекьнан, ка-
доме-ш мега.
289. билийард кор кадестода
боша?
290. хеле вах шьт, ки қарта-
бози намекьнем.
291. Рамазон-ам рафта бьд.
292. дьта-сета ҳастай, пьрси-
дан ^Еайбе нестай.
293. агар каси дига боша сат
сум иштироф-да бьд.
294. о^Wи талх-ай, у о^Wойи
мо-да нахьт намепаза.
295. ҳар руз безори чон шь-
дьм.
296. шаста асп-а та мебаран,
ай даҳ киломитир замин давон-
да мийад-у кадом аспе пеш
б^Ийойа, меган пайка-ра г^Ирифт.
297. ҳами ра-да бист бор
га^W задем.
298. нумоли пашми меша.
299. дар йаг руз йаг одам-
да карасин метийа, йо наметий-а.
300. шу кьнъм бьгу, харидор
бисйор.
301. ма гьфтъм: магазин хо-
ли.
302. ть нормайи орди ма-ра
йати д^Ига-ра доди?
303. чи мусафедо-ра сум (пул)
метий?

304. у бача Бобо ном доштак.
305. ма чордах-да бьдьм, ки
г^Ирифт^И-м-а.
306. ай хар бьғалтен, дар ас(п)
бьройен.
307. бори каҷ ба манзил наме-
раса.
308. чизе-ра ки дар вайрона ди-
ди, дар ободи гап назан.
309. ма хьд-ьм ша^W мондьм,
сиҳар омадьм.
310. имша^W, наборидай унча-да,
унча хичи нашьд.
311. инсон то намбьра бе камбь-
ди мешава?
312. дьта мантор-ай, ҳами ру-
зо-да намефами гуҷо-да мегар-
да.
313. агар уҷа чо боша, одамо
ича намешинан.
314. ай барьш, кихестак, са-
палаки мешава,
315. у бача-ш Қурғон-да, гуҷо-
да кор мена.
316. ангьри шарбатқати, шьрин
меган шьмо-ра.
317. барайи йа сола-ра тьхли ме-
ган.
318. та^Wальд-м-ам ҳамиҷа, ва-
тандори ҳамиҷа.
319. таойи девор-да мешинам,
мийоно-м дард мена.
320. мо усал мекьнем забони
у^Wо-ра.
321. го^W дар дийори мардьм гу-
сола мето^Wа.
322. ма одами вайрон мешьдьм,
фьронт-да мемьрдъм.
323. то хьзир-а гусфанд^Wони
карда гаштаги медона, мол чи
хел мешава.
324. ^Еило^Ии, қушайи пир ша-
ван.
325. хизмат вардем-д^Ийа, мо ҳа-
муҷа-да.
326. ота-т бьгьф, ки кам-кам
бьгира.
327. да у болохонайи акай Да^W
лат-да шьштъйан.
328. сора^Ити шаш мо ай иҷа ра-
ҳаки мешем.

329. Карим-ай, Зариф-ай, бьгу
ком (кадом)-ьш боша?
330. хо у руз камандироҶка бь-
дем-а?
331. мо ай ду^Wоздахуми числа
магазин-да нестем.
332. ватани мо ай Балчу^Wон
си километр боло-ай.
333. иҷа бьқьче, бь^Ийойе, мо
бьйорем, шьмо-ра.
334. бьре бьген, ма-ра ватан-ьм
Шулупту.
335. бобийи мо ай хьди Чормағ-
зак омадаги.
336. ду^Wоздах сол-ай ма Тут-
қа^Wул-да бьдьм.
337. хонойи мо уру-да, чойи
пода-да.
338. мо сол-мон харгуш-йак
кам ҳаштод рафтем.
339. ^Иоли духтур дорем Тут-
қа^Wул-да, у-вам Да^Wлатуф ном
дора.
340. ҳар кьх болой кьх, паси кьх
оқиби кьх.
341. у бисйор одами бебок
(такаббур) - дийа, тоқи-ра
пешру мемона.
342. йа ака дора, у ака-ш га^W
назад хичи.
343. Бобийи мо ай хьди Чормағ-
зак омадаги.
344. Шоди-ра ношьрг^И-ш, наме-
та.
345. ҳам-а-ш панойи мефьрушан,
ҳами за^Wмаго.
346. мо араххур не, ки арақ
бьхрем.
347. ру-ш сийа, тоҷики-ра медо-
на.
348. падар-ьш Узбекистон-да
бьд, Маскова-да мехона бача-ш.
349. ота-м қати шинос шава,
бьравен хона-да.
350. ҳаму чойхоначи ма-ра ака
мешава.
351. ай район йакта-нимта ав-
рато омадестай.
352. кори мо аку сат, ай пеши
хьд-ут бьромадем-у зак^Ис-да раф-
тен.

353. мо у руз камандировка-да
бъдем-а?
354. йа нос-т-а биги, носи мо
дър ш^идай.
355. ҳаму амборо пури рала
бъд, қаравули кардем.
356. дина Ашуруф омада бур-
дай-ш-а.
357. бо тилефон қати файрот-
шон кънем.
358. холи нозир да дъруни Чи-
ликул-да-йай.
359. ҳаму чойникойи дигар-да
бийор, чура.
360. қишлоқо-йа полна мбчир
кардагийан, хона боша лескоз-
да ниго мекъна.
361. на^ихоли йа хона-ра чор-
де^и ол-ъш кардем, холи хуй.
362. дина ки рафта боша (бо(з)
чи дъга.

О Б И Ш И Р И Н

373. калитойи хъд-ът даст-ът-
-да.
374. у мардак-а хърчин-аш қа-
ти собуно-ш дарун-да мондай.
375. бърам ҳами газит-а пе-
нонам.
376. не охи, ҳама-да додан, йаг
очи ма.
377. у руз омадам, йа туфаланг
бардоштам.
378. чишми цаг^ир бисйор шух
мешава.
379. ай п^илатно-да и хуш-ай,
сътин хуш-ай гар мекъна.
380. хъсър-ъм чул-да алаф ме-
даравидай.
381. руз то бега-ра чой ме-
хъри.
382. ҳаму тийоқ-уш сохтай, чу-
би б^илийарт мори вазнин-ай.
383. мо утари коро-да йошем,
наъдем.
384. охи ш^ирин доштам, дур
ш^идак.
385. б^исйо айхоли д^илийош-ай
у.
386. и^ио тез га^иш мезана, бо
забон-ъш ҳамуца мепеча.
387. и чойи хънък завқи хъд-
-ъм.
388. оча-ш тоқа-йай, есу-есу
мегарда, ҳама коро-йа и ме-
кад.
389. и кас-ам ба мо-йа ме^и-
мон-ай, нав бархурдем.
390. ма мактави ески-ра на-
хондъм-а?
391. рафиқо, ҳами с^илм-а
бъг^ире, с^илми хуб-ай.
392. тъ йагон сол синф-да
монди?
393. хондан хуб-ай, ҳар чи бо-
ша-ам.
394. оҳан ош-да бѣафта на-
мекаша, пахта ош-да бѣафта,
дъ кело ош-а мекаши.

395. порсол мо-ра (сурати)
г^ирифта рафта бѣдан, и сол
х^иш ки наома.
396. Қувватуф-да гуфтан дар-
кор, ки мо сари дарав-да ме-
рем, тамошо мекънем.
397. не, ма қати бачао кам -
кам шиштам.
398. и маълум ҳамуца шишта
бъдай.
399. у-ра намедонам ай ки
бъридай.
400. ҳамай у шог^ирди ма,
охи.
401. завқос, завқоси зур-ай,
район бѣд иқа обот наъд.
402. и хъд-аш дъри тоҷик-да
калон ш^идаги-йай.
403. не, и хъд-ъш мардаки
хуш-ай.
404. йа чо бърем, ниго къ -
нем, боли алаф бърма.
405. духтур атроф-аш-а колак
(кофта) када мег^ира.
406. ай инсон пулот метарса.
407. ина да урф-у одати куна
хуш-ай.
408. шери дийор-да тоқа ме-
гарда, сийосати шер зур-ай.
409. бойад, ки одам занг^ир
шид, риш-ъш-да лок мезана.
410. холи йагонта пър наши -
дай?
411. ҳами сол ҳаму авқотво-
ри хъд-ъш-да г^ирифта наметонем.
412. қ^исман одамо чийонгаш-
та, гапои нағз назана.
413. ҳаму вах-да одамо тайор-
-ан, ай дъми вай сър карда ме-
гиран.
414. у минбошийо-ра шарман-
да карда хуй додаги.
415. руз то бега ай қолин но-
хун мекъна-йу ай чиз (сӯхбаташ
аз гилему аз чиз).
416. ҳами гранато-ра мепар -
то^иа босмачийо лой мешава,
мерава.
417. дар дъри домодо ҳамуца
домоди бағайрат, бахъдо.
418. а ҳами зано та^и чома ме-
духтан.

419. и чонвар зада меафтона,
халқо мегиран, иға чонварши-
кор меган.
420. ка^ишт-а, ки хезондан, и
чонвар-а мепаронан.
421. ҳамай^и хона-ш ай гишт,
чуш надорад.
422. чойи чанчол Кангърт,
одамои бағайрат, иғвогар аз
хамин чо мекезат.
423. ҳами мардак-а йа чо бѣ-
те, хона мендоза.
424. баройи чи сазош меган-
-т-а, чан сол сазош дода
истодаги.
425. номи у-ра халқо Қърбо-
ни сазош меган.
426. Лақай гѣфтаги одам ҳа-
ми хел хъ-ш-а де^и она кадай-
-у амийо-ра мазоқ мекардай.
427. рабичики-ра ма кадъм,
баталион-а ма кадъм.
428. ҳа, баройи панҷосолаг^и-
-ра йордам кардан даркор-ай.
429. ҳозир шаш тин мет^ийа,
йа к^ило пахта-да.
430. Мушкинисо, йа кърта-м
бѣте.
431. ай Данғара б^иги, йа му-
за-ра.
432. ай ин -ам майдайако на-
дори, у фасонако-ш нестай?
433. и ҳамсойа нахо ма-ра
фан къна.
434. чанқайи хъд-аш бѣга, ма
намефамъм.
435. кас^и ки Масква-ра м^иди-
дай, гош г^изаштаги-йай.
436. мо-да йата б^иргад^ири,
дѣзда-пѣзда сол кор кардаги
бѣд.
437. сазош одам-а бақувват
мекъна.
438. чизи занак-а ай руйи
езор медид.
439. артел-да сетка мебофа.
440. наmeshинохтийан санба-
қа-ра.
441. ручной мъмкин кор кар-
дан.
442. х^илеб даркор нес, х^илеб-
-ам бѣдай.

443. мо ҳаму қишлоқ-да бози менем.
444. ҳа, шахмат-да бои мете-ку?
445. ана ҳами ош и вадапровот он ак дора.
446. е биби, ма йа наски хъш-ру йовум.
447. ҳе чи бькъ, тини ман-а бьте-м-а, аку нохуб шид.
448. и бори ма вазнин шид, и мехо вазнин бьдай.
449. вайо қимат-ай, йо арзо -нак?
450. аку давра шида чак-чак кьни, омадан мегира.
451. йа мардак Балчувон-да йа дьхтар доштай.
452. Чавгони хьд-ьш серуза ра-йай.
453. не, ҳами афанди не, ҳами одамои хьмо хода.
454. йа кас мегут қори бьт, бисю сахт.
455. калони-ш сини майдайна-ки-ш мега фалони, ҳами рана-ки мо ай ми Даштак менаму -да боша.
456. дь мардак ай му ватани мо кучида мейан.
457. Давлатой шори йачо йа дь санг ор(д) бькъ-, гуф.
458. йа кас меза, бисю одами олиимати мемондор бьдай.
459. задай алов сьп-сьрх чак-дон, ҳамн хьд-ш-а лойда дош-тестай.
460. чо-а чи-да сазов мети, чо-а сазов на-те, - гуф.
461. ҳами намоз ть-да наме -фора-вь охи чулоқ мекьна.
462. ба ақл-шон қасам мехьра, ҳами қоқиртаки гов-а а наме -хьрем, қоқиртаки пов-да рафта боша.
463. хай боша чак-чак каан бгир, оман мегира искот.
464. сьни гьзари тор бьраван эзнако гав мезанан.
465. хичи, дасбандаки говра-ра мега.
466. гапои ита қишлоқийо-йа менависан-а, ино?
467. хув-ай, ганда-йай йаго вега мо-ра дават кардан-аш даркор-ай.
468. лаванд-а чи меган ба лавзи мо?
469. итари гапо-да Давлатшо-йа пеш-уш-да бьраван.
470. ҳами долон-да ховем, гьрг мейа, ба д чавган (хандақ) канда ру-ш-да хас медоза.
471. қавкрн-да мезана, равн мезана-т-а, мехьра.
472. чигир карда кавго-ра мезона, пас париди, ай ку пой-он мехама.
473. ма надонум чи шьмо гуе, мо гуш мекьнем.
474. оҳан-а месиха-у мех-а мекуба.
475. дига тьх найоварди, вой-ей.
476. Намича-ва йа нохун гире, кани.
477. чи хел, ки дьта фарзан дошта боша, ма-ра нағз меби-на.
478. то ҳами тавалут шидан-а чанг намекад.
479. хестем омадем, ки дьх-тар-а бор мекьна, мера.
480. надиди бачо-ра, дидесто-дидан.
481. ҳе хьлигано, рафтан-да, акь чи мекьнен-ь?
482. ҳе хьдо бигира коро-т-а, аввал, чуwow бьте.
483. йа сум-и навад-и хаш тин, уна дь тин-ат-а бьги.
484. ҳами хьштомани ма-йам хондаги.
485. йа сад-у панч сол пеш лакайобод бьдаги.
485. гов нес, гушт-ьш мебанда.
486. охи дина одих бьд-у дина омада бьдем.

487. ма қан намегирем, ан - гьр қарапас мекьна.
488. дига у бахмал даркор-ий-м бьд-у!
489. ҳами даст-а лағат кард, қарив майда-майда кард.
490. мудирн маориф-аш-да-ам дь бор рафтм.
491. Умаруф йакта қайсингил дора.
492. ма-ра се соли дига хони оча-м-да намонд.
493. ть мерави да баз меда -ройн гьфтак, ҳамеқа лат-ам кард, бад (баьд) хестм ома -дм.
494. читари нависонда бьди, и сун шишта бьдем-у?
495. ҳа, у-ра гизарондем, ха-ма рафтай.
496. Душанбе-да хамаги ну мо хов кадам.
497. моли нағз боша, дасти ха-му дьхтаро-да мета.
498. ма падар-у модар дорум, пьрсе.
499. ма гуфтм: вахти шу кар-дани ма наомадай.
500. и коро шьмо-да айб ме-шава.
501. хона-да мехьрд, тани одам-да хичи намекьна.
502. агар по-т-а ай хона бе-рун бьрори, мо ай ть мезгарем.
503. ҳа, хь-т-ам мьнат ка-ди.
504. йа полнзбони заwow хоэ йаг қиwow ол тарбьз-у харбьза овардай.
505. ду ака-м фирон-да но -бут шьд.
506. ду се фарзанди падар доштем, афтид.
507. хайрийат ҳаму-да чишм часнид.
508. ме h мон, ма ҳами мағ-зо-ра биги, ишкам-ьт нағз меша.
509. бис кило пижа-да сесат гиром атборни бьромадай.
510. ширин бьдак, йа кело мерасона.
511. мешава, хуб-ьш боша мешава.
512. йа порс (зардолу) ме -хьри, мас меши.
513. ай шириндонас-ш бийор.
514. хар-да хьд-ат энда бор када омади, ҳаму -ра бь-гу.
515. инча-да ангьр-ьш нестай, сафсем.
516. и кас-а шав-и руз-аш йак-ай, ма корда-йам.

ЧОРВОГИ БОЛО

517. кашак-а чапар-да потанг қати мебанда.
518. руйи хавлийо-да шох мемона, бад бо ай сари нав хим-чак метован, химчайи тофтаги қати ҳаму чапар-а мебанда.
519. дь дастаки дьгар йата а йи тараф, йата ай у тараф.
520. шола-да сар-ш-а сини дьру мемона, пайа-ш-а сини берун мемона.
521. гандьм-а хирман-да овар-да шола мекьна.
522. у-ра чигина мекьна, мей-ора, хирман-да, гандьм-а.
523. дарзо-ра мекашем, ганақ мекьнем.
524. гандьм даравидаги-ра ба хар мебурд.
525. Зикрило ма-ра сьр мекь-на мебара.

526. бисг-и ҳаш дандон дош-
тъм.
527. ҳамиқа, тарсаки меку -
иъм-ът, мембъри.
528. ма хъд-ъм тъйор-да йод
гърифтъм дътор-а.
529. зъмина ба испор шъдгор
мекардан.
530. йа бегаҳ аспаки нише Ѱ
рафтаста бъди.
531. порсол озот-ъш кадан.
532. мидири фирмаги-ш-ам кар-
дем, ра еиси-ш-ам кардем.
533. Қарайуф-а қати Турди ҳа-
зор бор ра һ мат.
534. то моҳойи йанвар-а бал -
нисайи Данғара-да хоѰ мекъна,
535. ҳажда амлокдор-а дорға
бъд.
536. ҳар амлокдор-да чор дор-
ға бъд.
537. йозда чуѰол со һ иби хир-
ман мегирифт, йа чуѰол е Ѱшр
мебароѰардан.
538. Мулозим бъд, қозидда йа-
савул бъд.
539. итари нағмо мо-да съпи -
сат шъдаги.
540. ҳаш път-а йа ман мегъф-
тан.

БАЛЧУВОН

547. кори мо ойанда-да йош
мардъм-да кор мейоѰа.
548. ҳақатан порсол шамоли
покиза бърдай-ш-а.
549. йагон чо рафти, тъ меза-
ни одамо-ра.
550. ма дидъм-да, бъзкаши-ра
ҳами ҳоли зор-т-а.
551. и касо дар гап чушидаги.
552. престо бъгу-м-а, хъд-м-
-а сар мета-м девонаги.

541. вахти қадим-да йак ки-
ло-ра йак қодоқ мегъфтан, дъ
кило нимча мегъфтан, чор ки-
ло-ра йа санг мегъфтан; чор
пут-а ним ман мегъфтан, йа пут-
-а шонздаҳ қодоқ мегъфтан.
542. ҳами қоп-а пър ай ка ме-
кънан, даҳан-ш-а ба химчак ме-
дузан, ҳаму-ра шиш мекънан,
меган.
543. қати акаѰи Со һ иб бъ -
дем.
544. у Ра һ матшо хараки омаѰ
бъд.
545. ҳамиқа мекънем ҳуй ка-
да наметонем.
546. Ра һ матшо ба гъмон- ам
бърафт.

553. ма мебънам бекори хъ-т-а,
бо (боз) мийом тъда кор кънъм.
554. тъ чи кор кади ма-да.
555. чри мо пъмтар-ай, чойи
шъмо мардъм...
556. у мардак фикр мекъна, ке-
лин-ъм дъ сол кор къна-у пыл
мероѰа.
557. бър^игат гуфтаст, ки ай
у боша, ма хъръм.
558. да хона бача мекъна.

559. ба е абдълоҷон-а гуф^иъм.
560. ш^ир-да дуғ мойни мекъ-
нам, бад чърғот меша.
561. очайи ма Ѱозир соли
Воси шидаги-йай.
562. е гап бисйо, ҳама-ш-а
мегем.
563. бийе рафтем, ҳаво раж -
тоѰ-ай.
564. о, уҷа нависондостиѰан, бо
(боз) дъсти поѰт-а баста нара-
ва.
565. мана ми шароит-да кори
ҳақ.
566. хона-ш-да абет-да мо Ѱ
шин-да мера.
567. и-ра бисйортар халқойи
оди камитети марказ^и-да навис-
сондаги.
568. ина бачоо, ма йа гаѰ ме-
занъм.
569. и дунйо ай дъсти баҳили
ҷазир шидесай.
570. ай райони мо одам раф -
таги, усто медона.
571. ма баройи бонго нъмак
овардам.
572. тъ бъра, да хона бъши,
мошин-а ба ман-а бъте.
573. шъни и кас пас намиша.
574. не, у хъд-ъш а и мута -
ам, ки ҳас.
575. пъшок-а дъръст пуш, хъ-
-т-а алака нақъ.
576. ай руйи зароботка боша,
бъта-м-а да сум-понзда сум,
ма одами гулакдор.
577. нагуфтан ҳич коми-ш ту-
рудовой-т-а б^ийор бъг^изаронам-ъш.
578. ина се мо шид, гармо
шид, бекор.
579. у мардак кор кесай, ма
арза додъм бърмадан-да.
580. мардъми и-су -у-су бъ-
рафт, дъво-ш кад.
581. ма йа хъд-ъм тоқа, хок-
-ш-а мейоръм; санг-ш-а мей-
оръм, къдом йакта-ш-а мейо -
ръм.

582. ма и-ра дър-ш-а хъд-ъм
сафед кардъм.
583. ма бъгъм-чи, тъ пай-а
а и хона гум мекъни.
584. ма-ра чой-а, ма кашъм.
585. и кас мёмон, ай Мос -
ковский район омадай.
586. гап ҳарсафара борин да
дафтар навишта шуд.
587. ҳарсафара Ѱори итари
гап набъд.
588. ино мълимо, ай Дъшанбе
бъдастан.
589. гъра-гъра оѰ -да ме-
гардъм.
590. уно-да метан, мо-да
қин-ай.
591. ҳар сол йа соҳа-да пи-
ланироват кардан даркор-ай.
592. ма-да наметан, чанқа
давум.
593. панҷотайи д^ига йа одами
дига вѰда-мон кадай.
594. и мефѰма-да дарав.
595. ина-а чанқа андова-ш ме-
къни.
596. ота, къледи идора-ра
бъте.
597. кани чо кади и мардак-а,
чо рафт?
598. ҳа, залал надора, ма со
либи хона-йум.
599. йаг дъ қишлоқ-а мезгари,
бо қишлоқи Дебъл-ай.
600. байни мълимо-да бисйо
чанҷол-ай-да, а бе е илми-шон-
-а соз намег^иран.
601. мълим боши ҳамита гаѰ
мезани.
602. уво чи кор кадан, дъзди
кадан?
603. пъшък-пъшък-а хър ме -
къна, ма чени пъшък нестъм.
604. ма намехъръм, и ақ-ъм-
-а хурда омадъм.
605. ҳеч акъ йа и од^иса шид,
иҷа ар-ар бъд ш^икаст.
606. ҳе, дастийоро зур шидан.
607. не, охи ма-да, ино ай шъ-
мо донистан^и хостан.

608. мо халк-ем, безеви мо малум.
 609. тоқи-йа биги бийо, хари-даг-йан и тоқи-ра.
 610. ҳами изори т-ра шалвар меган.
 611. бийо андак мадани шавам, гуфти ҳами мардак.
 612. и ҳота-ра ай лау ниго кьн, гирят мийа.
 613. одами деуона-ра ай гау-зани-ш мешиношам.
 614. ть галат фамидастай, у хок-а намефама.
 615. бийо гулак-т-а бьги, чо-да-й?
 616. ть чура, да ми гаштес -тай.
 617. ма вахти сьрир, гулаки-м рафта бьдам.
 618. ть бачи йош ҳамитари дь-лобио-ра йод наг-и.
 619. ҳами хайвоно-йам ть-ра хуу мебина.
 620. ть бьра сатил-а бьги бийо, ма йа сатил тийам.
 621. йа сол савхос-да бепъл йор-дам кадем.
 622. руз хов мени,-гьфтак.
 623. йа мёмонхона-м-да тьхми земин-а андохтай,
 624. занакко ана му дорги-да кор кадестан.
 625. ма солдат-ьм, пьшоки ас-кари дорьм.
 626. агарном Во ид гьфтани хастай.
 627. келин боша, адир-да кор мекьна.
 628. ана ми оилайи ма гандьм-а чошида рузи меинат мегира.
 629. мо омехта шидем, охи.
 630. не, аввало шароит вазнин бьд, ҳамита кор мекад.
 631. халк-а йакьм маротиба ройи осон қати қабдан даркор.
 632. тьхми земин-а бьги, мон-даги-ша бьги бьте, халк-да бь-те.

633. ма калхос-да маҷлис-да гау задьм.
 634. ита ма гапи ҳавойи гау намезаньм, қонун-а пьнкат-пьн-кат хондьм.
 635. ма, се мошини ходавой до-дак, пункто-да тахсим к-а додан.
 636. хьди ма соати ҳашт-да овардам.
 637. мо-ра фиреб кард, мо йор-дам кардем, чьқьр-аш кандем.
 638. харгуш Хонобод-да ҳе бе-дарак эийод бьдас-да.
 639. мошин-шон байни оу-да рьст шида мондан.
 640. одам-да одамийати дар -кор.
 641. ҳами Зинат бьсийо кьшот -чол.
 642. хар йа чапхала кад, сар-ш-а анамита зад.
 643. хар чорхес кад, уно дидан.
 644. босовисни (бовичдон) кор кьна, һькьмат ҳеҷ чиз наме-гуйа.
 645. афтабаз-да-ам, хай ҳами-хели шофиро.
 646. ть дига найо, ҳами Балчу-вон-да.
 647. бачи ма дьхтари ть-да дилкашолӣ дора.
 648. хьд-ш-а бьпьрсан, чанд-а рафтаст.
 649. йаг масала-мон пичи ча-тоқтоу тар ши.
 650. қариу сесола шидастай.
 651. ҳа бийо, аку и су-ш-а соз-кь.
 652. ана акь ба тори пьд бькаш, ма ҳами тори мех-да гире карда моньм.
 653. чақон бийор охи, ма-ра.
 654. чини-да оуи хьнък бийор, бача-м.
 655. руз-мон надот и шьмол.
 656. чи ниго мекьни, кор-ат-да.
 657. чан руз шид, кьсал-ьм, хов-ьм, ҳол-ш-ам намедоньм.
 658. бача, тамом кьна бас-ьш кьньм.

659. йа малимани урусӣ дорьм, кь йна, бист-и шашсола-й, кор мекьна.
 660. ман ҳами мактау-да директор бьдьм.
 661. бо паша-мо ғам-мон метийа.
 662. итари бора-да и усто-йай, ҳақони усто.

Г Ё Р Д А Р А

667. и исоби ҳаст, чи ҳами мусефедо намешинохт-ийан.
 668. ай боғи ма-да Камол боғи зур кардай.
 669. қарори калхос қати ай калхос шаст сутук земин-а ги-рифта ба мактаб-а бор кардьм.
 670. у пут-а-да дига хок нес, камар бьрма.
 671. қисман-ш-а пьдар-шон омада обод к-аги-йай.
 672. унча хони меҳмон-ай, каме авқоти сабукак кьнем.
 673. вахт-ьш-да ма бисйор сазов кашидьм.
 674. мёмоно-да йа қабат, хьд-ьм-да дь қабат кьрпача партофтьм.
 675. йати дига-ш-а бькаши -дем ай пой-аш.
 676. и мардако кор-шон навиш-тан бьдай.
 677. аввал қойи қаравул-мо мебарьм, бачао-ра.
 678. бьройи, хайвон ҳама-ш бьмбьра ма зиқ намешьм.
 679. йата-ш дь ҳафта гьм ши, оила-м зиқ ши.
 680. падари ма йоздаҳта ба-ча доштай.
 681. анами завқос ай дьсти ҳамино кьлет шид.
 682. ҳақатан малумот надош-тан, гьли сағот-и ори ме -гаштан.

663. ба ть ма да ё во надо-рам.
 664. рузи дьроз ҳаму-ра дух-тесай, бьрдесай.
 665. гулако безор шидаги ай дьст-аш.
 666. и кьнадьзи ть чи-йай, нисм-аш-а духта, нисм-аш-а медьзи.

683. ҳами заал гьфтани-ш во-ри чам кадьм.
 684. а, в-аила назар-ьм наме-гьрифт-ьт, қати-т гау намеза-дьм.
 685. ай соли чил-и сейум то чил-и панҷум малум-ам.
 686. чо кьньм хь-т-а, да вах-ти пирӣ-т, дарди сар.
 687. шьмо гап-тон-а бьзан-у бьхезе, мёмоно-ра хьрсан кь-нем.
 688. ҳа, ҳаму истароқи-йам бас бьд, ма-да.
 689. пан-шаш руз шид, ойила-м нист, ҳамеқа зиқ, ҳами ка-сали-йо-м ай бароси набьдани зан.
 690. намепьрсан ича-да ита-ри.
 691. йа бьблотека ойлик-ьш чил-и се сьм, маҷбур кардан бьрдан мондан.
 692. қариб номадай, пенси хьд-ат?
 693. райисо-йа ойлик-шон чан-қа бьд, ҳаму вахто, меинат бьд.
 694. неки Ашдъло кам кор кард, песа бьгира.
 695. пенсийа-ра фойда-ш-а дид, кақала сау дулоо.
 696. ҳами опуска бьрмадай, мьрдай.
 697. намейан, ҳиҷ-чи наме-гуйан.

698. ҳаму рао^ида б^ирава ҳам-
тари гуфтесай.
699. уно уман, чойи мо^ида^иам
наистодан.
700. ҳами лотъни^ида нохонда
малъм шидем.
701. бади шаш мо экзамен-
мов гърифтан.
702. акъ ма истодъм, ай ҳақи
ман^иа замин^ида резонд.
703. аку ош^иа бисйор^иам к^и
шоша^иам, орд набъд^ида.
704. зэндагон^ии малъм дъръст-
ай, дъхтаро малъмгир (муно-
сиби муаллим шудан) мешаван.
705. ҳамеқа рамъш ме^идодем,
ай чрнъш безор мекардъм.
706. ина мо бисйо рамъш ме-
додем.
707. Тавар^иаш бисйо бачи ху^и
ай.
708. ма фели тъ^ира медонъм.
709. ҳоли шъмо нон йофтасти,
хърдесем.
710. хъд^иат чан бор оварди да
Балчувон.
711. тъ и одамо^ира нига када
кавг^иа бъзани.
712. чи^ида медонам, хок^иа ме-
донан.
713. Одина^иуф^иа холи када чой
у^ира ма^ида бът^ийа.
714. ха хъд^иъм да пешак^иат
хон кънъм, дас наков.
715. ба зан^иа мбчир кадъм,
бърафт да Курғонтепа.
716. бо ина мактави Зебини
со^ида истароҷ ш^идъм.
717. ма да у вах итари жена-
дил^иа писанд мекардъм.
718. ба рай^иом^ида женадил ши-
дъм.
719. ҳа, бгъм шъмо бънависо-
не.
720. мбвин^ит^иа^им дъ, мо шид,
ойлико^иш^иа надодай.
721. ин^иа чачъш вах тамом
шид, дъзда бърда рафтан.
722. дъст^иш^ида хат када до-
дам, отамчрн и мардак мо^ида
хешчоп^иай.

723. ача^и кори ху^и карди,
бия охир.
724. ҳа, бгарде йа гардак б^и
шине.
725. не, у^ира ма иқа васийат-
м^иа к^и бъдъм.
726. ма мегъм: той^иа ма^ида
бъта.
727. бад бъхестем бърафтем
чойи хъд^имо.
728. бад иқа дугъуш каан
729. мо чур^иа, у сол дъхтър^иа
г^ирифта рафтем.
730. у хел сар битии^ичи, ме-
рава йа хъм^ида места.
731. паной^ии ҳаму дъхтар қа-
ти соз ома, да шонздасолаг^и
гудак кад.
732. у Файз пештар ай мо
рам^иаш додестай.
733. не, и рам додани ма^ида
зиқ меши, ма у^ира пьшт^иш^иа
гърифтъм.
734. чапъш^иа бървардан, ай
ел бървардъм, ай тори ҳами.
735. гъфти хъ^ито така боша
залал мекад.
736. одами д^ига боша^ичи, ай
мича фърит метийа (ҳаво до-
дан).
737. ай ми Куло^и Дъшанбе
рафтъм.
738. вазорат ана ҳами тори
боло^ида бъд, дърйум малъмо
хондестийан.
739. мийон^ии маай банди до-
си тъ равс^иай, -гуфт.
740. у и^ира девона гумон
кард.
741. ҳами гапо^ира ай чо мей-
о^иа Одина^иъ.
742. ай мо ҳеле^иҳеле рақи
дан (рамидан).
743. ма и^ира хъд^иъм сдам рой^и
кардъм.
744. у ай ма бисйор минадор^и
ай^ида.
745. ма утари мѣлими тала^и
лаки нестъм, ҳа^ирам^иа меши-
ношъм.

746. бача ба Самед бъд, ки
хон^ии Самад бърава бъхона.
747. барой^ии ҳами вадър^ивадър
кесодем.
748. ҳоли ҳамъ гусола^ийа к^и
сали сымдард расво^иш кадай.
749. ҳаму бача^иш омадан^ида
рафта^иш^идам.
750. ҳа, ин^иам мѣмон^иаш би-
сйор^иай, омад^ии рафт дора.
751. ма кори мардъм^ида ча^и
қонъм, кори хъд^иъм^ида хок-
панонъум.
752. ҳами такърси бача наръ
ши, дига рафтан мег^ира.
753. неки пъли ҳаму давлат
додаг^ийам бас.
754. ҳар бего ҳамиготи ҳай^и
уш к^и мийа.
755. ҳа, ма бътърсам тани бър-
даг^иш йагон чалакъш кардай.
756. бача, ма қълфи и мардак^и
а натонистам.
757. одамо^ийам ҳастай руз^иу
рушан ҳама^ира фире^иш меъ-
на.
758. бача^ира хонондак, ай
синфи дъ, ай синфи се, а йа
лаб хондан гърифт.
759. мардаки Чаббор^иа бо на^и
гуя, бъз накъши.
760. ма йа тори муйи фарзанд^и
м^иа ба дънйо намитийъм.
761. уҳр мурдан бад и Шариф
ф^иреб^иаш кад г^ирифт.
762. акъ у хеш^иай, тъ^ийам
хеш.
763. ма химчак^ида рафтъм,
дерчоп шид^иа?
764. тъ ма^ира мепърси^ида у
вахто ма тъ^ира наместъносъм,
тъ ма^ира.
765. ҳоли омади, йа чиз на^и
оварди.
766. пир шид^иа биги, ба гар^и
дан бг^и.
767. ҳами Рустам гап^итон^иа
намег^ира.
768. шав а ҳамуҷа арақ^иу
гушт мег^иран.

769. нуваса^им^ида номи чу-
рас^им^иа мондъм.
770. и лугмаи аввал^ида, пи-
сари кълон^имон Гъла^имад
омад.
771. мол имруз сарҳуй раф-
тай.
772. соли кълдом сол бъдак
шъмо ай дъректър бърмаде?
773. охирин вах йа кас ома,
у обконда^иам кор када бъ^и
дай.
774. шафтоли шиондем, се
солаг^ида самар (ба мев^и) д^и
рома.
775. ҳами мактав^иа гърд^иш
а (гирдаш) макам кадем.
776. мьфт боша, мѣнат чи
кор мекъна, омада хърда раф-
тан мег^ирифт^ида.
777. ма ай ино кам, афти и^и
ра бин.
778. ҳаму Рамазон^иа сари
ра^иаш^ида местан, босмачийо
меқалан.
779. агар йагон чр ошалф
мекъни, реза^иреза^ит мекънъм.
780. руз^иам а и рот дертар^и
ай^ида.
781. йаг бега, мо гала^ира
Хилесон мейорем, Балабан
гъфтани малуми пир дорем.
782. йа дъ руз боли бом^и
да дъ мо хон кадем, зур
бия чи кор мекъна.
783. бо ино мѣлим ш^идаг^и,
гуфтан^ику ай соли си чорум.
784. йаг зани урус тавало
ка бъд, ҳақатан г^иръм ши.
785. одам ранчър шава ган-
да^ийай^ида.
786. уҷа бача^иш места кор
када, хъд^иш омада мерава,
787. кѣсал шидай, пенса^иш
кад^ийан, иҷа^ида чи хел мез-
гара зэндагон^ииш.
788. бо ханда ши, йагон гу-
дак бъдай.
789. с^илими ма чидо^ийам та-
раққи к^иги не, дър шава^иам
залал надора.

790. Хучамқълчон, чойи и овардаги-ра бъррез.
 791. и с^им съгъм-да г^ир, каги бѣд, чавкани чапа ши.
 792. акъ мо чавоби шѣмо-ра бѣгем.
 793. е, чилимчи-ра тоза ка бийор, гу.
 794. и бачайи кълони чорта писар дора.
 795. мо рафиқ, малим, шѣкър-да одами зур-ем.
 796. хама ай хѣд-ѣт ш^оу шава хуу-ай.
 787. хе, йагон чизи бѣлан-тар боша, бийор,
 798. хама мийога бѣз мегъ-реза.
 799. оила-м ришта оварда, гардани кишқор-да баст,
 800. гуспанд-аш пур ши, ма гуфтѣм гуспан-т-а бѣрд.
 801. у вахт гуспан ича-да хичка-да набѣд.
 802. хама хоар-ам ома, за-да пеш кардѣм, руйи ма-ра ба тѣ-да нарасона.
 803. ана хама хавзо-ра хѣд-ѣм бѣровардѣм, ана и оу дѣ сол шид бѣромадан-ша-а.
 804. ана давоми се сол-ай, арақ хурда мегарда.
 805. йа одам-а йѣрмат кѣни, зан-а азоу тийи, у қад-ри мѣнати тѣ-ра надона.
 806. ха, байни ман-у шѣмо гау гѣзаштостай.
 807. вахти хама кѣсал-мон-да йа гау ши-нидем, анча туридем.

ТУТҚАВУЛ

827. да йаг на-ли чан бѣ-на зидагони мекъна.
 828. вахте палак рафтанда ка-пби (каппа) хаси мекънем.
 829. аштак-паштаки зийоти-ра амборхона мемонем.

808. шѣмо-ра кор-тон-а кар-да наметонѣм.
 809. йагон кор дошти, ха нага кадай.
 810. дина шау ух^о мо-да мемон ройи кадан.
 811. бад зада мегалтона раф-тан мегира.
 812. йа сол ч^илта ундѣк дош-там, мѣлоо омада харом гуф-тан.
 813. ин мѣлоо хок-а медона, и-ра мѣрғи марчон меган.
 814. бѣг^им, ки хичи-йам йод нагърифтѣм.
 815. и територийайи мо-да йа мѣло бѣх не.
 816. назѣки йа маѣлѣм ома, у қавати мо-да маѣлѣм бѣд.
 817. шѣмо бѣшини, ма бѣрам хауар г^ирам.
 818. ана одам и-да фѣкър кѣна, йабора хафа меша.
 819. агане ранги руйи хѣ-т-а ма вахт медонѣм.
 820. мо йа чо-да ух^о-да масли и ат додим.
 821. йа вахто бачао бисйо тариф кардак.
 822. хай уно-йа нор-шон қий-ин, даводав мекъна.
 823. пийозойи малим-а тамо-шо каден, и-ра ниго кѣ.
 824. бо назар ба мо у кълон-солтар-ай.
 825. бало-да мондем, қати у тѣ и-мат-мо мезана.
 826. Латофат, ку бѣков, йа дѣта дафтар намеюви.

830. одаме дас(т) йор дош, девол мегира, дас(т)-йор на-дора шѣр.
 831. амсойа, бѣйо, чой бѣ-хѣр.

832. диди (мидаркало) мума, ман-а шам метан.
 833. қѣрѣмдевол-у йак побел лой мемонем, йак қѣрѣм.
 834. гафсак-а даррау шури-дан нага-ай.
 835. сѣр-ѣш, ки йакта-нимта сѣфед шидаст, кампир меган.
 836. хамир-а мушт, аврат-а пушт.
 837. мунтазир шѣд, китоб-а бардошт зад-ѣш.
 838. соб-соб карда мерад.
 839. йак чѣшм-ѣш пишак вори.
 840. қѣрут-а куйа-пуйа нах^о ѣра, пудина мемонан.
 841. бѣхѣрен маска-ра, бѣ-хѣрен акун.
 842. парди ру дарид.
 843. хѣнѣки йах шидай, бах-чи гум мекунум.
 844. изо кашид сѣб-сѣрх шид.
 845. сѣвет бѣкѣша-тун-а.
 846. бѣдав, чукийо-ш-а бѣқап.
 847. сари моли пода мерам, омадеистай.
 848. хама лой-а бѣровада ес-тодийан.
 849. у бача дашт-а гаштеис-тай.
 850. калон нест-ай ба чени по-м-ай-е.
 851. мума, чураб ку?
 852. уна дѣни му^хри-да.
 853. пахта ташт пово-т.
 854. дутара-ш мекънем (риш-таро).
 855. хунаи мума-м-да.
 856. Марйам лави кул-да буд.
 857. чураб йак хамсойа ме-бофт медод.
 858. хѣд-ѣмон ай сари Пѣла-ки Дашти Майдон-да.
 859. кор-а даст ба даст ме-кѣни.
 860. йак зувола бѣгир, йак пѣ-чи ош кѣнѣм.
 861. нон гѣчо-да? бѣте ман-а.
 862. бѣра, пийола-ра бѣги бѣй-ор.

863. алов-а кѣшти?
 864. хама-ра фѣчѣдесодай.
 865. ай пушти хавлии Павлиг (р. Павлик).
 866. йасан гѣрифтай-ѣш.
 867. ба бел ѣалафа-ш-а фѣ-редаистай.
 868. и мактау намерава, гуфтаст.
 869. очам-шон ай ким-чо шѣ-навид-ай.
 870. хавоза (оббозй) карде-стийан.
 871. хамиқа бѣков, бѣков на-йов (хамин қадар кофтам, коф-там наѣфтам).
 872. сафар, бѣйо ин-а хай кѣ, бѣра.
 873. бѣгард, Майрам, бѣгард
 874. лой-а сатилаки мѣбѣро-вардан.
 875. гѣлем-а духт-ум, набѣди.
 876. даҳмардо сарои мол-да мерасан.
 877. бечорѣ то бега ма^икам-ан.
 878. хуҳар-ѣм медаррунад.
 879. сар бофта иста бѣд.
 880. сѣр карда наметунан-бах-чи?
 881. ку қандо, Сафар?
 882. у-да тар карда истай-ку.
 883. қати езор-ѣш да даруни кул зад (афтид).
 884. чиқир-а кандестай (чоҳ-а канда истодааст).
 885. имруз акун бачао кам та-раф рафтан.
 886. орд-а дина бѣхтийан.
 887. дѣруни дашкѣни-да дѣру-мад-ай Мавчѣгул, ба ѣд ханди-дай.
 888. холай туйдор, давлат бар-сар-ут, садубистсола шавад чоң пѣсар-ут.
 889. ман гуфтаисам.
 890. ман-а чойкаш мекѣни, ра-ра!
 891. очан навасо-м хонаи очаш рафт.
 892. хонадории ино дарди сар-ут шидас!

893. йак булак гушт-ым чар шид.
894. гудако овардийан-ыш дина а хъди боло.
895. арус, шир ба боло ро-хй кън.

ЛАХЧАХОИ ЧАНУБИИ КУЛОБ
Й О Л (ЕЛ)

1. намоли умадем, нъваса-м гъфтак-ум.
2. се руз кор кардастай.
3. Мирсафар ба тага-та-а ош бийор-шу.
4. нав ай ангърбоғ гърехтаст, овардаст-ыш.
5. ҳами дами бьнг-да ҳами бачооий сайлаки-ра чо-шун-а бьндозум-у?
6. найио-ра чебько-тун-да намедозен?
7. и ҳамича хуна кааст-у шиштас.
8. бийо Дуст ба тор-а бьрем.
9. хунай акам-да ни меҳмун-ай, оли.
10. бад наоварди, оила-та-а, қати мо камта беста.
11. акъ, фькри мо ҳами ки уца гарм-ай.
12. намоле соф кърта надо-ръм.
13. йа лулка бьгирум, сувор шида мегаштум (мегардам).
14. бачоо шалпар, ки бьдан нарафтем.
15. шьнавдестам, ки болойи рафтестай?
16. неки хуна умад, фъз на-гъф.
17. ҳамича у одам алоськ мекъна, хуй намета, ахир-ыш хамбунд-ыш, лотчик.
18. ай Анчиром ба ҳамича-ра дах километр-ай. ба дь-рах гь-ра, хажда-т-ай.

896. ман борика (мисли ман) шавен.
897. тори манча-да у хов рафт.
898. а йак почики бэни хун омадесай.
899. удариник гъзаштум.

19. меҳмуно шалпар бьдан.
20. да айни гашти матасикил хамбиди.
21. ҳами чормар бьсийор гърфта бьд, пур-ыш рехт.
22. йа тут-а задай, ҳамитайе ки пьрағ каа боши, кафидай.
23. тьгма да ҳами ра от шид.
24. да ангърбоғ чашмоқак зад, да сафедхок гур каем.
25. амра-т амица шишт, ма-гам ть нй амица бьшйни.
26. бийе бачоо, пийоз бичинем, ба вега-ра пилун-а ичро кь-нем.
27. у мусэфет-а бачоо чанд изо-ш додан (шарманда кардан).
28. бачоо-ш ай пьшти пода-ву мол мепуша лоқо-ра, хълбич (ифлос) мекъна.
29. ба хотир-ыт ҳаст, зан до-даги-м?
30. анис сангъзмино-да меша.
31. и мардак ҳайратй шиас, ки и чи мега.
32. бахъдойе ма-ш (модар) на-боша, дь руз-да гьшнаги-йа ме-мъра.
33. то сздаҳсолагй-м майи ами мафек-ым (тарбия) доас.
34. не, акъ айоргари накъ.
35. йа мусъфеди сари му до-рем, ба бахши аму нагъфтум.
36. сад ра хунай ма-ра дида бьди?
37. кори мо-ра чьрел кади.
38. қади Порвор чри хуи нест.

39. хай ро ти алов-да бест.
40. ҳами ки испирт-ым додан, чо-м-да пьру задъ.
41. нълъки (чумаки) қарабойи кати ош и ангър хьрдум.
42. ба рости алов-да пьр истодум, соф каум.
43. ай новардун ош рехтай-сост.
44. ай новардун меқъчум-ме-қъчум, арақ бьдаст-у маст шидам.
45. у гьрия када ката меша.
46. ай кьшт пьга рафта бьд.
47. дуржиник-а задан, дига милиса хуй-ум кад гьрехт.
48. райкум гьрия-да чрга шидас.
49. дига раста-да сузан на-меуфта.
50. соф-соф (бекор) мегашт, бачоо.
51. хай нами-йай, қати меҳ-муно вар бьхьри, бача!
52. и дева наак пага умаа бьд.
53. эимистун-да нй самалут мийа, баройе ки чо-ш соф санг-ай, чанде бийа лой на-меша.
54. ҳаво гьрпн шид.
55. да байни йа соат-да чут (абри кьрак) ҳамай чора гь-рьфт.
56. ҳамича санг бьд, кэдоме гьрифтаст-ыш.
57. ра-да мейидак-ум, ба пеш-ум мийомад, салум медод.
58. о, ица-да йа тоқбьр бьд-ку, аму-ра новарди?
59. айни вегайи мерем, Мас-ковский.
60. Файзьдин, бийо нуно-ра бьги, ки пьшк арум нақна.
61. ранг-у ру-ш лескь зада-ги, чо мекъна?
62. лата да пешуни-ш чьмъл (шур) бастаги, шаҳри-ай.

63. фьк-ш-а мемунна арақ-а меқъча, падар (маст) меша.
64. қати бьрем, йо ки бьрам қати-ту.
65. меҳмуно хуна бьре, ба аф-тов-шишт-а мийоийем.
66. Шоисмат-е, ай чо умади? - чида умада бьди?
67. ку мьн-а (ба ман деҳ), ку ица бийо.
68. ай ҳамича бьравум, ба ҳа-му лави ош-а.
69. е, бьгу дег-а бьте, бадав бьра, хьмчк (хумчан калон)а-бийор.
70. ма-ра, бй, бадав бийо.
71. насиби ошдун нашид, ҳа-мита астан.
72. намийоли умада бьд.
73. таги тьрскь-у майка йа сета-да картышка данголак (гел зада) умад.
74. е, шьмо-ра мьчир намеқ-нан, бахши чи мо-ра мьчир-му мекънан?
75. охи, ба амица-ра мийа.
76. дьхтар-ыт пьтх-пьтх ка-сал, чо умади?
77. аму ай мь хичи нагъф?
78. Ньмозали-ра хов-ыш бьр-даст.
79. мегум мошино-ра ба ҳамича-ра бийоран, но мекъна.
80. о, дьли талхьме, чи-да и хели меген, шьмо мьмун-е.
81. шьмо соф дакка нахьре, и коро-да.
82. дег ра (чо) мегира-йу неке майдк-ай.
83. тагар, кунд-ай?
84. руган-а полонем бьгьрем-шу, нэмько-ш чида бьшава.
85. ба далели чийе лозим-ту боша гьрьфтан гьре.
86. хонаваро йаке ош мекарда-гистан, агане.
87. зира нав шидайестост, пори-на и ин (вақт) даговор-а пьр када бьдан.

88. ини рафта, йа кило зи-
ра-ту метум, бѣбарѣ.
89. е, ана ми ангр ина ми-
қари грѣк мекъна-ву мѣхъ
чѣк ворѣ сийа.
90. аму тѣруф (асп) йирга-
-йай, а не?
91. бѣра, шахмат-а ай хунай
амаки-т бѣйор, ичрай исынги-
-ш-да.
92. агар ами каѣго, андак
ката шава, сесат сум кѣт на-
мехѣра.
93. аѣаб гапи вайрун гѣфтем.
94. ийойе, ки иѣа шиштан,
чойдори нестан, охи.
95. пеш амиѣа мийумаден ме-
диден, то сѣр-а ай хотир-тун
намерафт.
96. и-ра бѣнавес, барой ру-
зе.
97. оѣад шѣдаги-ай, ки иѣа
ѣавойдан кийесто, наѣоша
мепарунд-ѣт.
98. йа рафт хѣрок-ѣш додѣм.
99. ай тарс-ш-а одам-а араѣ-
-ѣш мерехт.
100. йа одам-а маѣбѣр мекъ-
нан, ичангийо.
101. ами хуноо-ш-а мѣ сѣз
каам, оли бо авойдан (ѣавои
даѣан) мекъна.
102. ранги ма ѣоре се бѣз-
-а самалут-да йа хѣд-ѣш то-
қа бѣбара, чи кор кѣна.
103. камта лоѣпар-ай, ѣаму-
-ра мѣбара.
104. ай кор хамунда бѣдаст,
задан-ѣш.
105. у одами хирай пастарма-
-ай.
106. тѣ ни ай ма мѣтаѣам
нести.
107. саросема-м кааст, дига
нуми мактаѣ-а гум каам.
108. мѣ пѣга Анѣиrow мерам,
чени йаг соат-да мийом.
109. ранѣѣко-ш (ѣирмоч) ни
намундаст, ош-а.
110. касир ба у кор наги, деѣ
на-ай.

111. ѣаму бѣмбѣра, ами на-
лаѣо-мун-а бѣхѣрем.
112. то ийо лун-лун каан, ки
панѣ каѣгчуѣа гирифтум.
113. пѣгойи борун намегѣ-
рѣфт, ай бслой бѣнг сар ме-
карден.
114. ай бахши мин матаси-
кил чанд иѣит-му кааст.
115. е да-йе, каѣгчуѣо хѣ-
-ш-о-шу хѣрдайсон, мѣлахо-
-ш-и.
116. о, уболи каѣгчуѣо-ра
нагир, охи.
117. одам йа доф ниго ме-
кайи, ала (ѣила) мекад.
118. ѣей, и-йам ѣакид-а?
119. ина оли рафтѣм, Анѣи-
row.
120. анде ки ѣми кор бѣшава.
121. йаг авратинайе, ки ба-
ѣай саѣира мѣшидаги-йа бѣбо-
на, дойа меган.
122. чорда сол борѣундори ка-
ам.
123. бадни ки мѣтаѣам кардан-
-ѣм гирѣф, мадори аѣл расидан-
-ѣш аѣл гирѣф.
124. аму авратина-ра меган, ки
бачай ѣаввал-а ѣаввали ѣѣмѣр
меган.
125. охиронги-ра амтарѣ ни
мегем-у утарѣ-ни.
126. хѣдийо-му бачахун ме-
ган.
127. йа одам-а ай дѣино на-
дидаѣ-ѣш, йа дофара, ки дидѣ-
-ш балад (шинос) мешай.
128. ай амиѣа вард-ѣш-у
(овардашу) ба Порвор-ра бѣр-
данѣш.
129. йаке ѣаѣерѣко аму-ра
кулула мекънан, да вѣѣуди
гоѣ ѣр-ѣр (гоѣ-гоѣ) меша.
130. авратина нум-а оѣиза
меган.
131. йа вахте йа кѣсал-ѣш
мегѣра, ки не ба фѣргардунѣ,
не ба халдоруни хал каа-ш на-
метуна.

132. амай авратина-ра ме-
шум.
133. оли вахто-да гоѣ ора-
-ш-да мѣбаст-ѣш.
134. дѣ гоѣи багусала дош-
тум, фаѣат алахун мѣшидум.
135. лавзи алоли-ра, ки бѣ-
гирем, бача-ра балѣк-у дѣхтар-
-а хорѣк меган.
136. ай модарзодги-ш гѣнг
бѣд, шал-ай.
137. одаме вес надора, бо
йактайи дигар-а ѣѣбат мекъ-
на.
138. ѣами гудак йо ширсухта,
агане ки гирундаги-йай.
139. одамои пешина хѣдийо-
-шѣн мека(р)дан.
140. йа хѣрдани чой-а да кр-
шѣ медозѣ.
141. мѣрамбид хѣд-ш-а дур
медоза-ву ѣиѣи намега.
142. инамоли дѣхтари хуна
мегѣра, гудак наѣова шура
пѣшт мешава.
143. одаме, ки лавз мѣхѣра
(бадкина) бадарѣа меган.
144. йа заѣме, ки авла (оби-
ла) мекъна.
145. Маднаби-ра ай кѣлѣай
зону-ш шид, дѣхтѣр бѣрдам,
доруйе шикид-ѣм, ѣамитайе ки
ѣурби-ра гирифта бѣруви-ш
(руфта боши).
146. ай болойи йол овардан-
-ум.
147. дѣхтаро сарфаро мера-
ван.
148. рѣшка-ра ки вард (овард),
тапидум-у шакидум.
149. ай сѣндыл ба арус-а ѣаш
кѣрта мекънан.
150. да хар чапаки суѣор
мекъна.
151. чи дѣво кийестое?
152. инами кайе бийой, омадан
бѣги, неки авойи лесники на-
кѣни.
153. ранги мѣрѣи лапи ворѣ
тефак назани, йа филаги майдѣ-
как-а оѣ бийорум.

154. ѣати мошин мѣбарум-у
мунд.
155. хай йа майдун ош-му на-
метен.
156. йа Мулойоѣ гѣфтани кийи
лоѣ астай, ростѣ Порвор-да-й.
157. йа одам замбѣр мондаѣ-
есто бѣд, мѣмунѣ умад.
158. йа халта каѣг варда
бѣдѣм.
159. хуна мѣмун бийа, чойе
мѣшид, ки гѣфта рост местодум.
160. йа кас а Аѣфонистун
омад, ѣапид-ѣш аму ѣѣгасѣати.
161. агар хунай Шерали ме-
рафт, ѣайотан (ѣеѣ) дига хунай
Латиф намеарафтѣм.
162. иѣа Абдѣнаби соф нест.
163. уѣо ким гуфтийан, набиѣа.
164. мѣ ами мѣмунойѣ ума-
даги-ра амуѣа бѣрда бѣдум.
165. ма чанд нуми и ѣашмоо-
-ра бѣгум-ту охи.
166. агар бѣхойи, тѣ-ра мегум-
-ѣт.
167. Емом кѣшо шид, бѣгум
бийа.
168. ма-т шир пѣхтайестост,
намоли пеш-ту мерем.
169. оли ай Порвор мейем,
мѣпайем тут-а-ву мѣхѣрем.
170. йаг чойе мѣбарѣм-тун,
ки пур бѣнависен.
171. хуноойѣ мѣлим-шу наѣрем?
172. пеш-пѣши шаѣ йа майда
арѣш намеарай?
173. оли шао айѣолорт-ан, ба
амуѣа-ра бѣрен, мѣбинен

174. т̄арихи Порвор-а ки на-
дуні, авойи нагу.
175. уча-да йа кьнда бьдан,
ай Шингуни Амғонистун бьд.
176. амқа пуре бьдан, ки шал-
пар мешиди, ай кашкор-а.
177. йа хьруз-а ай тадашт
оварда бьдем, чироте хьш-ьш
мишумад, чир мезадак.
178. кьндай решаи уво ай
Афтозамин бьд.
179. Афтозамин-а мбчир-шу
каан, амийоли садвинсавхоз-
да-й.
180. ай амица ба таг-а чум-
у чахс-ьш мебьрдан.
181. мо мардум бьмуна (бе-
шубха) лақа-ем, йа тавоқ
нун мекаем-у чир мезадем.
182. лавзи уво-ра чьрт
(ғализ) меган.
183. саригорийо бьшап (аф-
шон) меган, мо па мегем.
184. и халқи ҳарасот паропар
шид, ама-ш гьзашт рафт.
185. ай чени (аз вақти) раф-
тум, пайи балағат гузашта ума-
дъм.
186. гап-а кьт нате, мун на-
қъл кьнум.
187. охи мо сабот дорем, ки
адаби бьгем-ту.
188. мьмкин акай Амаат ай
мь калуні дошта боша.
189. чо-т-а ра (роҳ) кесто -
дам, ки хьд-ьт бьшини.
190. гуспанди исорийе бьд, ки
дъм-ьш-да шербанд медохти,
вардошта наметунист-й-ш.
190. Сафарали одами хуби хуб-
ай.
191. мо чьрт (норавшан) гап
мезадем.
192. йа паранда-ай, будалък
меган.
193. ранги мьрғи бур вор-
ий-у нул-ьш чангала, со -
ҳи чанге-ай.

194. и-ро риш-ьш бенарх (пеш
аз мӯҳлат) сэфед шидай, а не
йеш-ай.
195. у-ра аму калунтаро ка-
ан, охи.
196. йагун чи варда бьден, мо-
шин-да.
197. намерай аму бьйи қози -
ра бийори, у басавод, хела ме-
га.
198. боби-м сар мемуна, йо
сар мевардора.
199. оли майдькак бьдум, ки
ҳукумати советі лəғат кад,
умад.
200. вахти ами ҳукумат ума-
дан-да капг шикор мекардум.
201. умадум, амица мегьфтан,
ки совет умадаст.
202. бахши йа бадгини чарр
рафтум махкам шидум, у вах ча-
герък бьдум.
203. лавзи хьйу-мун тагнови-
йай, тарс-ьш меда.
204. ку-да махкам шидум, ха-
лос-ум каан.
205. ийо сьлми ҳукумат-а
гьрифтан.
206. дьруғ та (реша) надора.
207. йаг бача фанд-у фаре-
-ум кад, бьрем капгчуца-ра
бьгирем.
208. капгучоо-ра найофтем, бад
баггинай чарр-а гьрифтані ши-
дум, йаке махкам шидум, фьрумаа
натунистум, бад чум-ум мундан,
ба қади чум хамбидум, ай пой-
ун боло сар кадум.
209. акай Мадназар мьталь-ьм
истьн.
210. хьдо-йу рості, соф хьд-
-ш-а рост карда-ш наметуна.
211. ай умудан пас бахши мь
кор каем.
212. мардакой пештара деку-
ни мека-н-у мо мьтасил кор
мекаем.

213. аму бачай аскарі раф-
таги кор мекард, бобо-м
мехьрд хов.

214. оли йа бачай майдата-
рак дошт.

215. ҳо бьгу немак кардай-
-у?

216. ай боло умадум, пьтов
-да льшпидум ғалтидум.

217. амийоле аму тутой бе-
дуна доран, бахши меҳмуно
мепаидем.

218. бобой Одинамат-а хело
кочондан-да бачоо.

219. йаке хьруз мезана, ва-
ғас эадестай.

220. ай бе сақли рафтайсодем.

221. да амица тоқахуца-ай.

222. ть-йа махкам мекьнем,
фьр гардундан-ьш мегьран.

223. мошино холибод рафтан.

224. чум чангал-а боша, алук
мегьфтан.

САРИ ҶОР

225. и дьрахт бебара-ай.

226. мь-ра ни амра намеба-
рен?

227. е, уво чько кийесен.

228. ина мь ни рафтайсем.

229. намоли бьзо-ра ба огьл
дохта бьдъм.

230. шағоло уман, мьрғой
қьшлоқ-а бурдан.

231. йаг мардак умад, чум
кьшо шьдак.

232. аму-ра бьген, ки веги
мь бийоа.

233. охи ть ай мь калуні-вь
зурьт ба мь мераса.

234. мь ай ама пеш умам.

235. хунайи шьмо-ра дидъм,
ай ҳама-да калун-ай.

236. ть диди-ш? ай ҳама-да
калун бьд.

237. бачо, ица бийоен бинен
мор-а, қади гов-ай.

238. йаг самолет-да сьвор
шидъм, қади гов бьд.

239. бьдас набьдас йаг мар-
лак бьдас, дь дьхтар доштас-
-ь нь бача.

240. се дьхтаро-ра дидъм ба-
ши ош мерафтан.

241. ҳаф кас-а дидъм, ки ба
пақ (сахро) рафтан.

242. уво-ра ни намеген бийой-
ан, хьдийо-тун тоқа мехьрен-
-ьш.

243. мь ни қати-т мейом,
ага ичи-м нагуи.

244. и гов ай хьди хьд-ьм
бьд.

245. и кура (санги калон)-
-ра ай пақ хьди хьд-ьм вар-
да (оварда) бьдъм.

246. ар дь-тув-вегайи ба ху-
найи мо-ра бийоен.

247. чько кади, ки ай дьсти
ма (модар)-т ба ица-ра
умайи.

248. хунайи мо ай и сьни бо-
зор-ай.

249. уна-ш-е, ай у бартари
по-т-ай.

250. ина магазин воз-ай.

251. мегум, одам хуб зур-ай.

252. масалан бьгем, ки фьлу-
ни, мейоа, бад ть чько мекь-
ни?

253. дайи чун, ай Кулов ума-
ди-вь хичи-м новарди?

254. мь-ра барқас ба район-
-а ройи мекьнан.

255. ай хуна-мун бьромадъм.

256. йа ица то Мол-а ньсад
қадам-ай.

257. дина да-м-а (падарамро)
гуфтъм, ки мь-ра ни ба шькор
-а бара.

258. и осуна-ра ба балък (до-
дар)-ьм-а гуфтъм.

259. у хамиқа хандид, ки қариб бѣмбѣра.
260. йаг дарзайи дига ба хѣди-м-а мегирѣм, бад (баѣд) бахши тѣ-ра ар дѣ-му меги-рем.
261. то руз-а бестѣм хов-ѣм намегира.
262. маѣни (то омадани) мѣ бест, то боѣи Катасар-а қат-ти-т мерам.
263. соз бѣков, та-вѣ тори каравут-а ни дидѣ?
264. уна-ш-е, ба чѣшмой мѣ ниго кѣ, дар пойнтарак-ѣт истос.
265. айсарѣ шид, бѣхе-да бѣхезем, акѣ.
266. ку хѣди-м бѣковѣм, бинѣм, ки чѣ-йай.
267. ку мѣ бинѣм-ѣш, ай рости-ра рос мегуй.
268. и оли чегерѣ-ай-ѣ ис-таройи ош мийора.
269. по-м-да, чамбус (мѣкѣ), ки бѣд истодѣм.
270. олаѣи (жақти) мѣрѣфай-ро-да ба Анѣиров-а расидѣм, сари дидѣм, ки туго-ѣ нав гѣндѣшхурак шиде будан.
271. дар ин вахт тутой йолѣ Порвор наѣ пѣндѣк (муѣча) кѣ бѣдан.
272. дар бари Карако, йаг лаѣ бѣз тамошо мекем, йаг лаѣ овчѣкак (об) мекѣм.
273. дина шаѣ бор-ѣш гѣ-рѣфт, гуфтѣм, бѣрам пасой бунг-м-а соз кѣнѣм, ки лѣш-пидѣм (лаѣѣидам) зѣм қариб бѣмбѣрѣм.
274. арз-у палитка (баҳона) мекѣни-вѣ йаг руз гапи рост намегуѣи.
275. хай оли тѣ мѣ-ра зади, неки мѣ тѣ-ра пеши да-м мегум.
276. ар готи ош бийорем дар овшин (хаммом) мемунем.
277. йаг дофо сел кѣ бѣд, ху-най мо-ра ни пѣр ларат кад.
278. мо рафтем, ки у занакѣ фадули (фарбѣх) ай чой нахест.
279. Мадѣмбар итарийо-ш-да тѣзѣк-ай.
280. ама-мун мегем бѣрем, у боша бафѣрѣа исост.
281. и ами шаѣ бор-ѣш кад, оли намедунѣм чѣко кѣнѣм.
282. навасой мѣ-ра мегуй? ами дар ру-м мурдагийан.
283. тоқи (йи) чакани (гул-дѣзѣй) акай йатим дар бушкан руган зад.
284. ами акай(и) йатим хуб одами хахул-ай.
285. дара рафтайсовѣдем, ки йаг мѣрамбир умад, сѣлум кѣм, сѣлум-мун-а алек нагѣ-рѣфт.
286. дар кѣндоки (кундаи) тут акаи Чабор йаг гѣндѣшк-а задак-ѣш чалаки шид.
287. шарик (зан), дарави-ра бийор-да таѣи (гарми) бѣг-рем.
288. амим руз уқа маза-м нест, бѣгум шѣмру (танбал) шѣдам.
289. дина туй-да Мулѣйов рафтем, ки чалчѣки (лоѣ) ки хуг намекаша.
290. Мѣрод тѣли тай ахтаку-на-ра наруфтай.
291. сѣх-сѣх-ѣш накѣ, уқа одамгарийи надора-вѣ от-ѣш чанг накѣна.
292. акѣ зур-ѣт ба да-вѣ мѣ-м намераса, рѣр-т-а дар сари мѣ мекафунѣ.
293. чѣлқарибозѣ мерай-да бѣрем.
294. Карамали иқа пѣрма-наги накѣ (калак), гушо-м-а бурдѣ.
295. хамир-а глам-ѣш (мал-ҳами хамирѣ) кѣ, сийат (си-ҳат) мешава.
296. айда-м-а бѣтен, ки зар-долувоѣ боѣи Манқа-Шариф фѣ-ламбут-ан, имшаѣ мерем. бачѣ.

297. оѣши йаг-дѣ руз тут чѣшмѣк (тутпазѣй) шава, бад бѣра.

298. и андала-ра ай пелози боѣи Наматѣло, вардѣм.

299. йаг май хѣлесѣ (ба ба-лорат норасида), дараки амай чо-ра дора.

САРИЧАШМА

301. ичѣи нестай.
302. мусафет чѣт (даѣват) мекѣнем, ки гѣ-ѣ бизана.
303. мо-ву шумо мембѣрем, мезийем.
304. соф рафта намешит, аз зури тугаѣ-у чангал-а рафта намешит.
305. анамиқа мучаро (мѣл-чар) бѣт.
306. бат мадори (зарраѣ) ас-кар-а мидидѣ.
307. қырол-ѣш (арусаш) та-мом нестай.
308. дѣ кам ашто-да дѣрома-дѣм.
309. ай хурдѣ мо қулбаѣ (чуф-ти гов) хай мекардем.
310. езим-ш-а мекашидем, мардикори-мон мефармут.
311. бо ай у ақ мегирѣфтем.
312. бѣчѣлбозѣ мекардем, гов-бозѣ (як навѣ бозии бачагон). мекардем, ихтийор да хѣд-мо бѣт.
313. мо мехаридем ба руза-ву ба карбос.
314. чормагѣи у-ра и мебара.
315. одамоѣ(е) бѣт, ки фақат чѣрғот эхурд.
316. чойа юм (кадом) ода-ми калон мехурт.
317. ина и қати гузарон када-ги.
318. аку мо рафтим, айни аму маѣтаб ташкил шудан-да.
319. розиқ-а тага-ш-ай.
320. мардумо пир шидан раф-тан Дѣшамби-ра надидан.
321. ҳамаи (амайи) занак дѣ-шном-шон кард.
322. бат рафтем, йакта-да хо-надумот истодем.
323. у гѣшнаѣ-ра (гуша)бо (боз) рафтем, қулба (шудгор) кардем.
324. ушо-ра ҳараб-шон ме-гуфтанд, некин ҳараби қѣрайш будани уҳо-ра намедонем.
325. мо йа падар доштем, бѣ-сийор шух бѣд, ҳавлод-ѣш ай Бухоро.
326. мо мардѣм-да йак Мар-дон гѣфтаги одам бѣт.
327. шаш хамфатир-а (нони гафс) пѣхт, сархон-да печонд.
328. нуни қоқ мехурдем-у ошн хѣнѣк.
329. анамин ру чиқа ки рост-у дѣруғ дори мегуй.
330. бад гуф: саргѣзари (сар-гузашт) Сарчѣшма-ра бѣгу, - гуф.
331. мо гуфтем, қандо-т-а зан.
332. амийо ҳам-ѣш ай зѣлми боѣо гѣрехта омад.
333. мо мардум-Зарчахойи (но-ми қишлоқ) бѣдас.
334. боѣа мераф мешишт, у-ра Терай мегуфтан.
335. тѣ пѣшти мо нашиди-йу пѣш-ти ушо шѣди.

336. акайи Маткарим, ами сеу
пешпазак бьдай-е.
337. пешпазак-у қади санг
сахт-ай.
338. тоҷики-ра ай мо-йам пх-
та медона.
339. гапи имруз йод гърифта-
гй-ш-а бай пага-ра ай йод ме-
рора.
340. мо мардум-да хона ме-
ган.
341. и мардак-а давлат-ъш зий-
ода шава, барой и ки ич ғам-ра
намебина.
342. лампа-йам хираги мекъ-
на.
343. нестай мо мардум-ра,
рубоҳигари.
344. манзилкан (қабркан) най-
офтаг, - мега.
345. баройи тхъм кадани ай
ҳар оила мегърифт.
346. бат сарҷам када гърифтан.
347. йа сад-ъ аштот қулба бът.
348. солюи авали калхоси-нда
тхъм кам бът.
349. байни ами бисйори-да
монд.
350. бат ай гапйи шумо
ино чинда кара менависонан.
351. тобеатои ича-да бой на-
бът.
352. бат йак амра доштем, му-
сафедранг.
353. у вах амин-ш-а-м дарак
надоштем.
354. мо дар вахти фурун-да
рафтем, хънък бь..
355. у тараф-да Тошкан писан-
де (маълум).
356. йаксад-у да-да, йаксад-у
бис-да рафтаги одамо-ра пьр-
сидем.
357. мо-ра мъгули калтагой ме-
ган.
358. аму арабо-ра а наздик-ъш
-да.
359. дар гардан-ъш дайн қън.
360. йак гуспан дошт-у йак
қанчикраг.

361. ма ай пъшти шадар-ъм,
йо ай пъшти йагон каси дига?
362. хонда-шон натонистъм и
китобо-ра.
363. дар даври савети ай бист-
и ҳафтъм сол то бист-и нхъм
-да хати араби бът.
364. хайр, барҳам хурд.
365. мо-ра бистипан сол ис-
таж мега, неки сй сол меша.
366. базе коро-ра мекънем,
ай мусафед пайони (пинҳрнй).
367. ами ага узбаки сьрт (душ-
вор) набоша, дига фарқ надора.
368. панҷр сол кор каай?
369. ай дувозда сум-да на-
та бётар.
370. бошпурти ма ба майдаки
чатоқ-ай, тошни афтод-у йа-
кум.
371. ами бачай саркърки
(хурди)-йай.
372. уна да пъшт-ъм бон, са-
ри гардан қъна.
373. аму байтои питови (гуф-
туғуй)-м-а бьгу.
374. ай қазабайи амун-а ич
кас гъзашта наметонистай.
375. и мойи-ра зьнда ба пе-
ши пшо-ра мейоран.
376. айни татул-да мейойан.
377. да пеши одамо мебонан,
мойи-ра, мойи-да зён (зеҳи)
мебонам.
378. албат, и икойа-ра на-
висондаги нестен.
379. ть хъд-ът нхъси (нуқ-
сондор) нестай.
380. ай ами чо механбан?

ДАВЛАТОБОД

381. марҳамат намеқънен.
382. пир шьдум, аломати
пири-йай.
383. ийо мега нон намеқърем.
384. мо саросема кайем, нон
бъқърем.
385. уво хестан-у кам-кам
дохтан.
386. саломат бошен, хуна
марҳамат намеқънан?
387. и нон-а ки мехъра?
388. қариби хестан-ът па-
лов-ът мекъна.
389. дига кушо мерен?
390. у вах ма ҳаким бьдъм.
391. пагайи йа лихкавой да-
ани дари мо истода бьд.
392. ай чр-ш мехеза-ву қрқ
мешава.
393. хай, тило бисйор-ай, ай
хъ-та-а?
394. чан рус мардъм рьфтан
хоқ-а чикидан-у тило-ра йоф-
тан.
395. фигур карум, тез-ъш
қънъм.
396. ҳозир савган мехъри, ки
надорум.
397. итари кампиройи пъчала
дора.
398. йа майда намак бийорен.
399. йа чини дуг намейовен?
400. у-ам хов бът, гърифт-
-шу, овардъм-шу.
401. си бат-ай, касал-ай, на-
медонъм.
402. бо гъшна-гъшна нашине,
ки ай по бьзане.
403. аму, дойи холибот (сабук,
осон).
404. кам-кам хафа (сулфа)
мезанум.
405. дуруғ мега, шум-ъш ме-
бинум.
406. касира, ки тавонистум,
хуби-ш каум.

407. у-ш ай Сироқ-ай, ба-
ча-м-ай.
408. хай, чи мепърсум, охи.
409. си-ву ҳаф сол да
уқъмат кор каам.
410. тьтхъри рафтай, наме-
хърен, чой?
411. ҳамаи ҳамуйо-ра наси-
ат каум.
412. нахър ови хънък.
413. руз ки бут шът, мем-
бъри, айби и не.
414. пул-ът метем, бийо би-
рем.
415. акъ вақти умър раф,
ҳамсала надорум.
416. даан-ум ботур-ай (ба-
ҳрдур усто) гап-а медонум.
417. пешин, вақте ки кор та-
мом мешит, асп-а сувор ме-
шъдъм мерафтъм.
418. чойи ҳамун -да омаан.
419. бад ҳамунча ахирун
шаомат, гъриф.
420. уча зимин вес, декуни
соф надостан, йа йоғба (ар-
ба)-ай.
421. пъшт-ъм каан, фурувар-
дан.
422. аина, паланпо (зинае,
ки аз навдаи дарахт каан-у
да тори къ буровардан, қъни
бълан бьд).
423. турай (ҳамишзор) намон-
дас, чо-ш-да хишдевол кааги,
424. инҷро чарохирга (чаро-
гоҳ) набоша, гуспандо чи кор
мекънан?
425. е, йа чойи чуш накъна?
426. қулуб чикид, ала кушо
мере?
427. пъшт-ат афтод-да чушид?
428. ма йа кор-а накарам.
429. йакаш (яксара) бист-и
дъ сол ютиби чамов шъдъм.

430. бад шаст-у дъ-да ки
дърамадум фатарот шъдъм
(бемор шудам).
431. танба-мон (танбеҳ)
медодан, мъдири чангал ши-
дум.
432. ман не руза дорам-у не
емон.
433. у бсьйор мусъфеди ҳа-
рар (гаддон, сергап)-де.
434. ду-се даваки (хизмат-
гор) дига дошт-у мегашт.

М Ъ Л О

бъд набът, йаг мъло бът. йа руз да сâро раф(т) шикор.се
будана (бедона) зат.бât гашта дар хона омад. тарафи зан-ъш гуф,
ки ҳамйо-ра шурбо кьнен. ино-ра зан бât дар д. дохта шурбо
карт. ба хъд-шон тарафи мачит нъмозхонî рафта и зан-ъш рафиқ
(ошиқ) дош, йа рафиқ-ъш омад. рафиқ-ъш гуф: — чи пъхтесай?

гуф: буданашурбо.

гуф: — ма соф будага-ра нахурдум, ку йакта-ш-а бите, бъх-
рум.

бâд гуф, ки ма кичр-ра бирам? гуф: даруни кâдон бира. бо
дътайи дигар-ш-а алов монда истода бът. бо пасон йаг рафиқи ди-
га-ш омад. рафиқ-ъш чи пухтаестай, гуф, гуф: — буданашурбо каесам.
гуф: йакта-ш-а бъте, бъхърум, ма соф буданашурбо нахурдум.

йакта-ш-а дот, ина-ам хурт, гуф: ма кучр бирам? гуф: (зан)
да дъруни кâдон-да.

йактайи дига-ш-а алов монда истода бът, бо йак амтар (со-
нитар) рафиқи дига-ш омад. рафиқ-ъш пьрсит, чи пъхтестай? гуф:
буданашурбо кисам. гуф: йакта-ш-а бъте, ки ма соф буданашурбо на-
хурдум. бâд гуф, ки ма кУшо бирам? гуф дъруни кâдон. бâд и зан
гириста нишастак чо-ш-да. мъло омад ай мачит. гуф: — чи гириста
естай? гуф: (зан) ба хоки чондоройи вâши-т (вахшиат), ки ай дъру-
ни дек паридай? бат тийоқ-а гъриф, и зан-а лат карт (зад). и зан
гърехта даани дари кâдон раф. ҳамнуча-йам раф, мъло лат-ъш карт.
бât и зан гуф, ки бъзъргойи дъруни кâдон буройе, ки и ма-ра кьшт.
се калтакаки ай дъруни кâдон буромада мъло-ра лат-ъш кадан. бад
и мъло гуф, ки бъзърго-т-а бъгу, ки бас кьнан, ки ма бас кадум.
бâд бъзърго гуфтан, бас-ъш кьнен. йаке бъзърго ай чъшм-ъш гойиб
шидан, бâд и мъло дар пеши поийи и зан галтид, ки ть бе
бъзърг набъдай, ага йаг дам райи бъзърго-т-а намегирифтî, ма-ра
мекъштан.

Гўянда: Қаюмов Абдурахмон,
60-сола, қ. Сари Чашма,
р-ни Москва.

шеър

Зъ ешқат, ей пари, гаштам,
хароп ойиста-ойи та.
Ки меййат ба чами нос,
Зъ хон ойиста-ойиста.
Шаби рафтам чи дъздон,
дидам-аш дар хоби он дилбар.
Гърифтам ай ръхи зебо.
лиқоп ойиста-ойиста.
Гърифтам дар канори хът,
газидам лаби майгун-аш.
бишуд бедор, гуфт: е беҳайо,
ойиста-ойиста.
Шъдам моҳил (моил) ба ръхсор-аш,
валекин ма надонистам.
Ки хоҳад карт оламро,
хароп ойиста-ойиста.

НАҚЛУ РИВОЯТҲО

1

Манишод йаг бача дошт. Шеради нум дошт. у-ра бсьйо дуст
медошт, бачайи Манишод деволгар бът.

йаг руз дар вахти гармийи руз да-ш умада, мега ки бъхамб-
ъ-вегайи салқин, ки шид, бâд девол къ.

бача-ш гал-ш-а намегира. Манишод иқа фиғр мекъна-въ бâд
нъвас-аш-а ба афтови қъроғ (сўзон)-а, ба дийоргийи бача-ш-а мий-
ора. йаке ки мардаки деволкьна-а чъшм-ъш ба бача-ш мъралта, бад
мега ки:

— е, да, и-ра кьшо варди? — да-ш мега ки охи, мъ ть-ра
ки дуст медоръм, бача-т-а вардъм, ть-ни ай девол бъхамби. ба ба-
ча-ш мега ки:

— руй дай дъруғгу сийа, ки ть бача-т-а қади мъ дуст бъдори.

II

Мадошим боғ-ъ зъмини бсьйо дошт.

ами мардак доим дар хар-ъш қоқларайи амрут, нашпотî ай
хирмано кâ мекашид.

йаг руз ай бâши ка мийойа, ки хар-ъш зъмин-а бу мекаша-ву
фък-ш-а чъхт мегира, ба назари и калпанг (одами азхудрафта), ки
хар-ъш афто-а ниго мекъна, мега ки афто-ъш бъланд-ай се-чор
дофи га дар гардан-т-ай айамбе (беҳтараш) ки афто-а нигакъни-т-
а уй къ-въ рâ-т-а кута къ.

авсақол (оқсақл) Малико йаг руз ба осийобна мераванъ
шау орд мекъна, сари харша қати хутикъш мийораъвъ мега
ки ордъ бор кънъм.

дар и вахт хутикъш маъша мемакидас, банд қати намебина
хутикъа. дар тайи шъкамби маъш қати орд йагър мекаша.
бад ордъ бор мекънаъвъ пешоша хутикъша мекоша, амиқа
мекоша ҳичи намейоша.

ахир, ки намешава осийобунъ ни саргардун мекъна. осийобун
иқа мекоша, мебина, ки хутикъш дар тай шъкамби маъш вахт му
даст.

1У

йаг тагнови дар авалҳри радийобъройи радийо мехара, чанд
вахт меғзара, ки радийош хърхър мекъна. бад мега, ки шарикъ, т
мъра накъш, амира овозунаш нағърфта бошан, занъша мега,
ки бъра шир пазъ бийор, йаг май (ман) ширъм бърезем, меган
шир бсьо акимай, шарикъш шир мийораъвъ мега, ки акъ, бьфор
нафорта йагъл қърт чушочуш фърт бъкаш, овозоша най мегар
дуна.

радийо ҳичи намега, бад баэур ширъш мереза, ки радийо
га тамоман хап мекъна. ҳичи гап нест, йак мевардортаъ бад
дест мекъна.

йаг мардак бобойи Тоҷ нум доштас. ай дърав мейоша, ки йаг
хунада одами бсьорай.

бад и мардак а меган, ки бийо дохънда хунай(и) монда камта
от (истироҳат) къ, бад мерай. аму мардак ай дърав ки гашта бд,
бсьо гъшна бд, давида мѣмун мешава. бад мѣмун мешаваъвъ ме
на, мемунуи дигаш арақ хурдайсон. бобой Тоҷ мардаки нъмозхун
бд. ура фан (фиреб) мекънан, ки ай ами арақ бъхъ, дамъша от ме
къна.

Тоҷ ки бсьо плелък (содда)бд, гапшунъа гърфтъ арақхун
кад.

мѣрағуни парвардигорда одами нохурда сѣти нағъашта бд,
ки девнай(и) сьри шъд. бад и плелък а авошъ блан мешава.

дар гап, ки дърумад, йаг кас а нубат намета. бад иқа место
въ мега, ки е дъли тангъмъе, бачъ ба гапъм гърфтен, нъмозо
казо шъдан.

У1

йаг руз Қандъ а Абълък ба шъкор а мераван, ар дъшун то
вегайра шъкор мекънанъ бад вегайи ба хунашунъа раҳи мешава.

дар ра мийан, ки хучо (бутаи сари роҳ) дар дъравишун мечаспан.
ба назари и калпанго, ки моъра мѣмун мегаран, бад ийо меган, ки
қъльги (раҳмати) бсьор, акъ мо бърем, ки вахти мемуншави нест.
Дар чъшмоът сатқа шах нағи (маҷбур накун), ки афъли ша
набънъм.

УII

йаг руз Мадъмбаръ Кури Шомад харошунда баши хъбак
(ҳезум) мераван. ар дъшун йаг чои сархъбакира дид мекънанъ
мераван тавароъра мегаранъ пеши йаг бътай калун мераван, задан
мегаран.

йаке ки ай веҳи бъта йаг келарс ай чамбуси кури Шомад сар
када дар паси макъш места. и Мадъмбар мега ки қарор бест, б
занъмъш. Кури Шомад мега ки метарсъм. Мадъмбар мега ки:

— хар наша, бест, ки пес мешай. и Кури Шомад чошда қ
рор местаъвъ Мадъмбар ба ҳами съмбайи тавар дар шълийи гарда
шъ йагта ки мелесуна. и Кури Шомад дар йаг сокъшда бандаги
хъдоъра ба чо мийора.

Кури Шомад, ба и буна шайиди алол мешава.

УIII

йаг, мардак ай Порвор Сийаки Раҷабой нум доштас. ами мар
дак дар Муллоъ йаг дохънда доштас. ура Кали Мадаким мегуфтан.
ийо Дохънда йаг руз ба Ръботингак а тутқоқъни мераван.

дар сари Ръбот сар мекънан, ки нъмози шум мешава.

бад и Сийаки Раҷабой мега ки:

— бийо дар чъшмоъи Кули Хънъкак йаг нолайи нун бъхрем, бад
мерем. И Кали Мадаким гапи дохъндаша мегараъвъ иқа нун ме
хъран, ки шау мешава. акъ меган бъхезем нахезем, ки ай ам (ха
мин) тори сармун галагърги бсьори бълучъкаши мегаран. и Сийаки
Раҷабой мега ки акъ дохънда, чъко кънем, и гърго мехран-мун, бад
и Кали Мадаким мега ки бийо, дохънда, йаг кор мекънем.

— ранги ами гърго мо ни бълечък мекашем. бад ба назари во,
ки уца галагърги дига ни аст, дига намийошан. и Сийаки Раҷабой ки
бсьо метарсид, дарав гуфт, ки "бийо бълучък мекашем".

ам толи овозшунъа набъроварда бдан, ки имбора гърго ба
рушунъа мийан, дар минай иқа галагърги гишна не аврой Кали Ма
даким мебунаъвъ не ай Сийаки Раҷабой.

1X

амтарй меган, ки да Йол йаг мардак бдас, дар авлиш дар
гърди тутъш сабат мебофа, мебофа, мебофа йаг вахти мешава, ки
будъш мекъна.

бад фигур мекъна, мекъна, ки мъ и сабат а чъко кънъм, ки қи
чи нашава. Ҳамиқа фигур мекъна қачи раъра намийоша. пеши ақлак ме

авсақол (оқсақол) Малико йаг руз ба осийобна мерава-въ шаи орд мекъна, сари харшана қати хутиқ-ъш мийора-въ мега ки орда бор кънъм.

дар и вахт хутиқ-ъш ма-шана мемакидас, банд қати намебина хутиқ-а. дар тайи шъкамби ма-ш қати орд йагчо мекаша. бад орда бор мекъна-въ пешо-шана хутиқ-ш-а мекоша, амиқа мекоша ҳичи намейова.

ахир, ки намешава осийобун-а ни саргардун мекъна. осийобун иқа мекоша, мебина, ки хутиқ-ъш дар тай шъкамби ма-ш вахт мурдаст.

1У

йаг тагнови дар авалҳри радијобъройи радијо мехара. чанд вахт меъзара, ки радијо-ш хър-хър мекъна. бад мега, ки шарик, ть мѣра накъш, амира овозуна-ш нагърфта бошан, занъшана мега, ки бѣра шир паэъ бийор, йаг май (ман) ширъм бѣрезем, меган шир бѣйо акимай, шарик-ъш шир мийора-въ мега, ки акъ, бѣфора-т нафора-т йаг-дъ қрт чушочуш фѣрт бѣкаш, овозо-тана най мегардуна.

радијо ҳичи намега, бад базур шир-ъш мереза, ки радијо дѣга тамоман хал мекъна. ҳичи гап нест, йак мевардора-тъ бад фойда-т мекъна.

йаг мардак бобойи Тоҷ нум доштас. ай дѣрав мейоша, ки йаг хуна-да одами бѣйор-ай.

бад и мардак-а меган, ки бийо дохънда хунай(и) мо-да камта от (истироҳат) къ, бад мерай. аму мардак ай дѣрав ки гашта бѣд, бѣйо гъшна бѣд, давида мѣмун мешава. бад мѣмун мешава-въ мебина, мемунои дига-ш арақ хурдайсон. бобой Тоҷ мардаки нѣмозхун бѣд. у-ра фан (фиреб) мекънан, ки ай ами арақ бѣхъ, дам-тана от мекъна.

Тоҷ ки бѣйо плелък (содда)бѣд, гап-шунана гърѣфтъ арақхури кад.

мѣрауни парвардигор-да одами нохурда сѣти нагъзашта бѣд, ки девнай(и) сѣри шѣд. бад и плелък-а аво-ш блан мешава.

дар гап, ки дѣрумид, йаг кас-а нубат намета. бад иқа мекъна-въ мега, ки е дѣли тангъм-е, бачо ба гапъм гърѣфтен, нѣмозо-м қазо шѣдан.

У1

йаг руз Қандъна Абхлкъ ба шъкор-а мераван, ар дѣ-шун то, вегай-ра шъкор мекънанъ бад вегай ба хуна-шунана рақи мешаван.

дар ра мийан, ки хучо (бутаи сари роҳ) дар дѣрави-шун мечаспан. ба назари и калпанго, ки мо-ра мѣмун мегиран, бад ийо меган, ки қълъги (рахмати) бѣйор, акъ мо бѣрем, ки вахти мемуншави нест. Дар чѣшмо-т сатқа шах наги (маҷбур накун), ки афъли ша-набънъм.

УII

йаг руз Мадъмбар-ъ Кури Шомад харо-шун-да баши хѣбак (ҳезум) мераван. ар дѣ-шун йаг чои сархѣбаки-ра дид мекънанъ мераван таваро-ра мегиранъ пешу йаг бѣтай калун мераван, задан мегиран.

йаке ки ай веҳи бѣта йаг келарс ай чамбуси кури Шомад сар када дар паси макъ-ъш места. и Мадъмбар мега ки қарор бест, бѣзанъ-ъш. Кури Шомад мега ки метарсѣм. Мадъмбар мега ки:

— хар наша, бест, ки пес мешай. и Кури Шомад чо-ш-да қарор места-въ Мадъмбар ба ҳами сѣмбайи тавар дар шѣлийи гарда-ъш йагта ки мелелуна. и Кури Шомад дар йаг соқ-ъш-да бандаги хѣдо-ра ба чо мийора.

Кури Шомад, ба и буна шайиди алол мешава.

УIII

йаг, мардак ай Порвор Сийаки Раҷабой нум доштас. ами мардак дар Муллово йаг дохънда доштас. у-ра Кали Мадаким мегуфтан. ийо Дохънда йаг руз ба Рѣботингак-а тутқоққни мераван.

дар сари Рѣбот сар мекънан, ки нѣмози шум мешава.

бад и Сийаки Раҷабой мега ки:

— бийо дар чѣшмей Кули Хънъкак йаг нолайи нун бѣхрем, бад мерем. И Кали Мадаким гапи дохънда-шана мегира-въ иқа нун мекънан, ки ша- мешава. акъ меган бѣхезем-нахезем, ки ай ам (ҳамин) тори сар-мун галагърги бѣйори бѣлучъкаши мегиран. и Сийаки Раҷабой мега ки акъ дохънда, чѣко кънем, и гѣрго мекран-мун, бад и Кали Мадаким мега ки бийо, дохънда, йаг кор мекънем.

— ранги ами гѣрго мо ни бѣлечък мекашем. бад ба назари во, ки уѣ галагърги дига ни аст, дига намийошан. и Сийаки Раҷабой ки бѣйо метарсид, дарав гуфт, ки "бийо бѣлучък мекашем".

ам толи овозо-шунана набѣрварда бѣдан, ки имбора гѣрго ба ру-шунана мийан, дар минай иқа галагърги гишна не аврой Кали Мадаким мебуна-въ не ай Сийаки Раҷабой.

1X

амтари меган, ки да Йол йаг мардак бѣдас, дар авли-ш дар гърди тутъш сабат мебофа, мебофа, мебофа йаг вахти мешава, ки буд-ъш мекъна.

бад фигур мекъна, мекъна, ки мѣ и сабат-а чѣко кънъм, ки ҳичи нашава. Ҳамиқа фигур мекъна қачи ра-ра намийова. пешу ақлак ме-

раве-въ мега ки чько кьнъм ёабат-а ай гърди тут бьгирьм.
ақлак мега, ки тут-а бьбьр-ъ сабат-а бьгй. и мардак мийо-
йа-въ гапи ақлак-а мегира-въ тут-а ай вех мебьра-въ сабат-а ай
гърди тут сийат-саломат мегира-въ дар ақи ақлак дьйои нек када
мегарда.

X

бой Мадьмбари порвори йаг руз хар-ъш-да сьвор мешава-въ
ба сари хирман-а мега бьрам, ки лави чьшмай севи шьрин-да мей-
ойа, ки оста-оста ньмози шум мешава. бад ай хар-ъш мехамба-въ
каду-ш-да ош-п-р мекьна-въ бо мерава.

ньсми-ш-а и-да ба хирман-ш-а мераса, ай хар-ъш мехамба-
въ мега: акъ хар-м-а дар йагум чр бандьм.

амиқа мезана боло, мезана пойун, торикй-да чрй бастанй хар-
ш-а намейова. бад каду-ш-а ай хар-ъш мегира-въ дар маки (гар-
дани) каду-ш хар-ш-а мебанда-въ худй-ш дар каньки (хона) лави
хирман медьройа-въ хош мекьна.

сарй мехеза, не хар-ш-ай-ъ не каду-ш. исънтар мерава, ки
хар-ш-а дар бари боги бедо вахт гьрго хурдан.

XI

дар йаг маьракан калун, дар Мульов гуштингирй мешава, ки
йаг мардак палвун мебьройа. у мардак ҳамай кас-а мегалтуна.

вахте ки акаи Сийаки Рацабой-а мегалтуна, Сийаки Рацабой
ай пьшти ака-ш мебройа-въ қати ами палвон гуштин мегира. ами
Сийаки Рацабой уқа чун надошт, неки ки ака-ш-а палвон палтунд,
бахелгй-ш бурд. бад қати и палвун гуштин мегира, ки палвун ай каш-
тало-ш мегира-въ сахт метьлтунанш (меафшонад). Сийаки Рацабой
ҳичй рь-ра, ки намийова, ай мийуни палвун, каш (огуш)-ъш мегира-
въ сахт вағас мекьна, ки: "ба и буна уре!" (бо ин баҳона уре).

амаи кас ай ханда-ра сьст мешаван. дьст-ъ пои палвун ай
ханда-ра сьст мешава-въ ба зьмин-а от мешава.

ба и буна Сийаки Рацабой палвун и мдор-а мегалтуна.

XII

дар Сарй Намак йаг мардак бой Салом нум доштас, и мардак
дар Балнисаи Йол кор мекардас. йаг руз ба идорай духтър-а мерава,
ки иш ки нест, иқа места, ки тьлифон чьрингос мекьна.

бой Салом гушаки тьлифон-а мегира-въ ало, Салом, мега. и
мардаки тьлифонкьн ай Кулоб бьдас, мега ки ть ки-йй? бад и Салом
мега ки: мь Салом-ъм. у мега ки валек-ът ба салом. и мардаки
кулобй намефама, ки и мардак Салом нум дора.

бо мегаш, ки ть ки-йй? и мега ки Салом.
и доф ни мега ки, валек-ът ба салом.

Бад и мардаки кулобй серкар мега ки: "а мардак, мешна-
ви, ки чи мегум, мегум ки ть ки-йй?"

охи и бечора-ра Салом ма-ш нум-ъш кьст, ха (хайр) чько
кьна бо мега, ки Салом. и мардак ай қар-а тьлифон-а дангал мета-
въ ай хуна ба мешава (бадар мешавад). ба назар-ъш, ки кам (ка-
дом) девонайй бьд.

XIII

калунтаро амтарй меган, ки йаг мардак бьдас, аму мардак
йаг руз дар тори бунг-ъш мебьройа, ки мебина, қи йаг калмьрр ай
лави бунг-ъш мепара.

и мардак фигур мекьна, ки и чундор иқа майда-й, паридам
метуна-въ мь бахчи наметуньм.

бад и мардак дьсто-ш-а ранги парой калмьрр баробар мегй-
ра-въ хьдй ш-а ба тори осмуна мепартойа, ки хичр намежава-въ
ба зьмин-а от мешава. бад базур ай чр-ш мехеза-въ мега, ки "е
дъли танг-ъм, дьм-ш-а фьромьш кабьдьм.

Л А Т И Ф А Ҳ О

йаг руз зани Афандй шу-ш-а мега ки: бьра йаг май руған бь-
хар.

Афандй йаг чинй-ра гьрйфта руғанхарй мерафтас. у-ра руған-
фьруш- руған-ъш мета, ки руған-ъш зийоти мекьна. Афандй куни
чинй-ра медора-въ мега ки: ича-ш-да бьрез, бад руған-а гьрйфта
ба пеши зан-ъш мейойа.

зан-ъш и қол-а дида чьрир-ъш мекьна, (чег мезанад) ки ку
руған-ът.

и ин-а ича-ш-да мега-въ куни чинй-ра иру мегардуна, ки ру-
гани дига-ш ни мереза.

II

йаг руз йаг одами қорй қати дохьндаи бино-ш (рафиқи бинсо-
аш) ба йаг чрй хьшру-ра сайл мераван. дар ра и одами қорй шопа-
ш-а гум мекьна. мекова-мекова калтк-ш-а намейова. дар вақ-
ти кофтан-ъш йаг мори кьрахт шйдагй-ра ба чрй калтк мегира-въ
ба дьл-ъш мега ки: амиқа калткй нағз дар ъмр-ъм нав йофтьм. и
дохьнда-ш мега ки мор-ай, ба чой калтк гьрйфтай-ъш.

қорй мега ки ть-ра ба калткй мь бахелгй бурдас, ага намо-
ли чр-да бьмбьрй мь и калтк-а уй наметьм. ҳар чи ки дохьнда-ш
қасам мехьра, ки мардак гапи у-ра намегира. дарав мор-а ба афто-
ви қьроғ-а мебара, мор гарм шьда, мор чун дьрварда, мор қорй-ра
неш мезана-въ қорй ай тори асп чалаки мешава.

йаг руз йаг мардаки мерган қати ошнош ба шькор-а мераван, иқа мераван-мераван, ки аму мардак ай пеши пош иқа сум мийова, бад амра-ша мега ки:
 — ма, сумой м-ра бьги, ба хуна-тун-а бьра-въ ийо-ра чога

къ.
 и дохьндаш сумо-ра мегира-въ ба хуна-ша мийойа, бад и мерган иқа шькор мекьна-въ ба қышлоқ-а мегарда-въ ба хунаи ошно-ша баши сумо-ш мийойа-въ сум-ша металба. и ошнош қойл намешава-въ мега ки:

— ть ки-ий? ба хунай м-ра умади-въ сум металби?

и мерган чавоб-ъш мета, ки:

— мь ошно-т-ъм, ай кай толи кур шидай, ки м-ра намешно-

ши?

ба ар д-шун даво кã ба пеши қози-ра мийойан. дар ича қози Афанди бьд. бад и мерган дар пеши Афанди амаи тай кор-а мега. Афанди мега ки:

— сумо-ра ба ошно-т доди, дар аму вахт дар пеш-ту(н) ҳичи

бьд?

мерган мега ки:

— дар пеш-му вез (ғайр) ай йаг дьрахти шакьнг дига ҳичи

набьд, қози мега-ш, ки:

— итари, ки боша бьра аму шакьнг-а бийор. и мерган айрун мешава-въ ба дьл-ъш мега, ки "и Афанди девна шидас, кам (кадом) дьрахти паналат ба ича-ра мийойа".

бад уқа дьл-ъш намекаша-въ, охи чько кьна, мерава. Афанди қатийи дохьндай мерган ар д-шу хап мешинан — мешинан, зиқ мешаван. бад и ошной мерган мега, ки:

— оли и шакьнг дурй аст-дурй аст, ки толи мерган то ньсми рã-ра нарасидас.

Афанди мефама, ки сумо дьсти ами-дан-н-ъ дам намезана.

и мерган йаг вахт мийойа-въ мега, ки:

— шакьнг охи по надора, ба чи бийойа:

Афанди мега, ки:

— шакьнг пеш ай ть умад-ъш шойиди дод-ъш рафт. фãмидьм-ъ ть сумо-т-а дар тай аму шакьнг ошно-т-а дода бьдай. ошно-ш-а мега, ки акь сумой мардак-а бьте-ш.

мерган сумо-ша ай ошнош мегира-въ йаг соки-да (зуд) ошноги-ша мебьра.

1У

йаг руз мьлой бьсийори мãслãт мекьнан, ки "Афанди қози-йай, ар чьзи бьсийори дора, бийойен йаг руз хуна-ш мерем, зийофат-му мекьна мекрем-ъ бад мийойем". йаг руз Афанди-ра мьлоо меқа-пан-ъ меган, ки мо хунай ть-да имруз мьмун мешем.

Афанди мега, ки:

— оли уқа вахт надорьм, шьмо-ра мьмун бьгрьм-ъ қатийи шь-

мо бафьрча бьшиньм. насиб боша сãр мьмун-тун мегирьм-ъ қати-тун бафьрча мешиньм.

амтари мьлоо-ра аруз (ҳар руз) фан мекад.

йаг руз мьлоо дар пеши хунай Афанди чога мешаван-ъ амуча-да местан.

йакеки Афанди ай кор мийойа, мьлоо Афанди-ра меқаван-ъ меган ки то кайа мо-ра фан мекьни.

мо қати-т ба хуна-т-а мерем. Афанди мега, ки хай мь ичи наме ум-ъ дар дига чо кори ада (саросема) дорьм. ай уча бьгар-дьм, бад бийойен, и гап-а мега-въ хьди-ш ба сьни боло мерава.

и мьлоой кофир чога мешаван-ъ ниго-ш мекьнан, ки ку ба кьшо-ра мерава.

Афанди иқа мерава, ақиб-ша ниго мекьна, ки мьлоо нестан, давида ба хуна-ша медьройа.

и мьлоо мебинан, ки Афанди ба хуна-ша дьрумад.

баьд и мьлоо вағас каа ба дãни дарвозаи Афанди-ра мераван-ъ меган, ки:

— ей Афанди, гуфти кор дорьм, бахчи мо-ра фан кади-въ ба хуна-т-а умади. И Афанди ай даруни хуна-ш зан-ша мега, ки:

— бьра бьгу, ки Афанди дар хуна нест. зан-ъш мерава, мега

ки:

— Афанди дар хуна нест. охи и мьлоо бошан меган, ки:

— дьруғ нагу, акь мо намоли дидем-ъш ки ба хуна-тун-а дь-румад-ъ истаройи дар хуна нест.

зан-ъш амиқа мега, мьлоо бовар намекьнан.

Афанди мебина, ки намешава ай даруни хуна мега, ки:

— шьмо хуб одамойи пилельк бьден, ага тавақи дарвоза дьта боша-въ Афанди ба и-ш дьрума боша-въ ба дига-ш бьрума боша, шьмо чи медунен.

У

бьдас набьдас, йаг мардаке бьдас, йаг бача доштас. йаг руз зе мешидас, ки и мардак хьд-ъш касал мешидас.

бад бача-ша ба пеш-а файрод мекьна-въ мега ки:

— насийати мь ами, ки бача-м мь ичи инар надорьм, неки м-ра амай кас аким меган.

ага касе, ки касал шава, тоқа м-ра файрод мекьнан.

мь ки рафт-ъм, авли шун-а-въ гьрд-ъш пеши касали-ра ниго мекьн-ъм, пьчоқой чьзи-ра, ки дидьм сойиби хуна-ра мегум, ки шьмо фьлун чьз-а бача-тун-а, йо дьхтар-тун-а доден, и бачай шьмо-ра бьсийо зарар кãс, бад и сойиби хуна бьсийо ба мь итқот мийора, меган, ки и мардак авлийо бьдас, ки чи хурдани бачай м-ра дунист, ага бьфора-т насийати мь ами, нафора-т ихтиер-ът.

аму ша-и мардаки аким мембьра.

бача-ш бади мурдани да-ш дар қышлоқ мега, ки касми да-м-а мекьн-ъм.

йаг руз дар йаг хуна касали мешава-въ и акими на-а ба ича-ра файрод мекьнан. бад и бача акь мийойа-въ дар авлийи касали

медройа-въ иқа ниго мекъна — ниго мекъна, ки дар авли дар лави
съфа тьгумойи хар-а мебина. бад сойибхуна-ра мега ки: — е дъли
талх-ъм, и бачайи шьмо хар хурдас, и бачайи шьмо-ра зарар каст.

* * *

йаг руз Афанди мойигири мерава, ки по-ш мелъхча, ба да-
руни ош-а от мешава-въ ош-а мебара-ш.

дар поинтарак-ъш мойигиро тур партофта мойи мегъръфтан.
Афанди-ра ош-а мебара, ки йаки дар тури мойигиро мезана, ба
назари мойигиро, ки дар тур-шун чан мойи калун заст, хър-
сан мешаван, ки дар тур-шун Афанди истос. ҳайрун мешаван-ъ ме-
ган, ки:

Афанди дар тай ош-а чько мекади?

ба Афанди мега, ки:

— гуфтъм, ку бинъм, мъ ранги майи дар ош-а гашта метунъм,
акъ дидъм ки мъ и-ра ни метунъм.

У1

Афанди йаг руз иқа мойи мийора-въ зан-ш-а мега ки:

— ийо-ра иқа нъмкъ къ, нъмкъ бьхъран, сар мехърем-шун.
шав вахте ки Афанди-ра хов-а мебара, зан-ъш мехеза-въ дьгуна-
ш-а файрод мекъна-въ мойи-ра бьрйун мекънан-ъ кайф ка мехъ-
ран.

қариби мьрғфайрод-а мемуно мехезан-ъ ба хуна-шун-а мера-
ван.

и занак руғаной тай тавақи дьгоно-ш-а дар дьст-ъ лав-ъ да-
ни Афанди-да мемола-въ хов мекъна.

сарй Афанди ай хов-ъш мехеза-въ зан-ш-а мега, ки:

— бьхе занак, мойи-ра бьйор-шун, ки бьхърем-шун, албат
хела нъмкъ хурдан.

зан-ъш мега, ки:

— охи майи-ра шав хурди-въ бо майи-т бача кай ки бо
и сари ни мехъри-шун?

Афанди мебина, ки дьсто-ш-ъ лаво-ш-ъ пьри руған-ан.

мега, ки дьсто-м-ъ лаво-м ақатан меган, ки ть мойи-ра
хурдай, неки шькамб-ъм мега, ки "мъ нахурдам".

УII

йаг руз зани Мьшфъқи шу-ш-а мега, ки: "бъра дар осийоб
орд бькьн-ъ бад бийо".

Мьшфъқи дар хар-ъш йаг сентър гандъм-а бор мекъна-въ ба
осийоб-а мерава.

мерава-мерава чан райи мерава, ки йаг мусъфед ай сари ра-
ш-а мекъна.

и мусъфед давида Мьшфъқи-ра мешноша-въ неки Мьшфъқи и
мусъфед-а намешноша.

мусъфед ба дьл-ъш мега, ки:

"ку бинъм и-ра иқа одами пьлелък меган, рост-ай".

бад мега ки:

мъ Азрати хуҷай хъзи зьнда-м.

ай мъ чи мехой?

Мьшфъқи авал ра-ш-а гум мекъна-въ мега, ки:

— мъ кай мембръм?

Азрати хуҷай хъзи зьнда мега ки:

— кам вахти хар-ът се бор арас кьна, бад ть мембъри, и гап-
а мега-въ мусъфед ба ра-ш-а мерава.

у бар-тар мераван, ки хари Мьшфъқи арас мекъна, ами марда-
ки пьлелък давида хъди-ш-а ба касал медоза-въ ай тори хар хъд-ш-а
кашолък мекъна.

ба иқа рай дига мерава, ки хар-ъш бо дига арас мекъна, и
дофар чьшмо-ш-а мекъна-въ ба дьл-ъш мега, ки:

"акъ дь чун-ъм рафт, чько мекънъм, е дъли талх-ъм".

бо қарибийи осийоб-да мераван, ки хар иқа харо-ра дар пеши
осийоб мебина-въ бо дига арас мекъна.

Мьшфъқи и дофар хъди-ш-а ай тори хар ба зьмин-а от мекъна.
Мьшфъқи, ки ба осийоб-а қариб ума бьд, одамо у-ра мидидан йа-
кеки мебинан, ки:

— Мьшфъқи ай тори хар хъди-ш-а от кад (ҳаво дод).

одамо давида мийойан-ъ Мьшфъқи-ра меган, ки акъ бьхезунан-
ъш, неки Мьшфъқи ай чо-ш намехеза, ба назари и калпанг (гумон
кардан), ки мъ мурдам.

амиқа одамо Мьшфъқи-ра меган бьхезунем, и ай чо-ш намехеза
меган, ки Мьшфъқи-ра зьнда када ба хуна-ш-а бийоран.
вахте ки ура ба хуна-ш-а мебурдан, дар ра-ш-а шохнами сахт
гъръфт-ъ лоқой Мьшфъқи шьлути ош-а шидан.

одамо қарибийи қьшлоқ-да мерасан, ки ай зури чут-а купрь-
ки сари ра-ра арчи мекован намийо-ан. Мьшфъқи бьсийо зикъ меша-
ва-въ ай чо-ш мехеза-въ аму беди пеши купрьк-а мебина-въ мега,
ки:

"е мардъм, вахти мъ зьнда бьдъм, купрьк-а ра-ш-а ба ин вежи
бед бьд".

УIII

йаг руз Мьшфъқи қатийи куса ба осийоб-а мерава, дар осийоб
ар дь-шу мьслат мекънан, ки шав йаг чь орд мекънем.
осийобун мефамад, ки и Мьшфъқи одами пьлелък-ай. баъд ба
дьл-ъш мега ки:

"ку мъ Мьшфъқи-ра бьсанчъм, бинъм-ъш чько мекъна?"

бад осийобун ньсмишави-да қайчи-ра мегира-въ риш-а поги-
за қайчи мекъна.

бад Афанди-ра ведор мекъна ки: Афанди бѣхез, ки хар-та-а гърго хурдан.

Афанди хо-волу хеста ба пеш хар-ша медава, дар ра мега гъш-ма бѣмолѣм, дѣст-ѣш ба риш-ѣш мераса, мебина, ки хѣд-ѣм риш надорѣм-ѣ ранги куса-м.

бад Афанди ба дѣл-ѣш мега ки: "паналѣги осийобун Афанди-ра уй кѣст-ѣм мѣра ведор кѣст".
бо мийойа-ѣ дар чо-ш хо-ш мерава.

1X

бѣдас набѣдас дар вахтой пеш йаг мардак бѣдас. и мардак бѣсийо камбагал бѣдас. дар висот-ѣш йаг го-ш чамбаршох доштас. арус авал го-ша кѣ мекѣст-ѣ бад ба љѣфт-а мерафтас. йаг рузи фѣромѣшт мекъна. го-ша кѣ намекъна-ѣ хѣди-ш љѣфт мерава.

го-ш иѣа места, ки гишна мешава, бад банд-а мезана сандал мекана-ѣ ай оѣл мебѣройа, ки дар минай авли мебина, ки йаг калѣк-а дарун-ѣш-а кинѣорѣ-й. бад го-ш медава-ѣ кала-ш-а базур-ѣ нозур ба йаг ол-ѣ зори ба даруни калѣк-а пеш мекъна. вахте ки кинѣорѣ-ра хурд, хуб сер кад, мега: акѣ кала-м-а ай даруни калѣк ба берун бѣброрѣм, ки арѣи мезана намегуна. вегайи мардак ай љѣфт мийойа, ки мебина, ки калай гов-ѣш дар калѣк истос. бад мега: акѣ калай го-ш-а халос кѣнѣм, арѣи мекъна, ки калай го-ш-а ай калѣк халос кѣ намегуна. бад мебина, ки намешава. пеш мѣмадуно-шун мерава-ѣ мега, ки: "ака, акѣ љѣко кѣнѣм, калай го-ш-ѣм дар калѣк махкам шидас".

махмадуно мега-ш, ки:

мѣбра калай го-ш-та бѣбрѣ-ѣ калѣк-т-а сийат саломат бѣги. давида ба хуна-ш-а мийойа-ѣ гали мѣмадуно-ра мегира-ѣ калай го-ш-а мебѣра-ѣ хѣрсанд мешава, ки калѣк-а зѣнда гѣрѣфтам. вегайи зан-ѣш гов-ѣши мийойа, ки мебина, ки го-ш-ѣш дар авли-ш бекала хо-ш-ай.

бад ваѣас ка ба хуна-ра мейойа, ки: "е, мардак, и го-ш љѣко кѣст, ки мурдас".

шу-ш мега, ки:

мѣчиѣа ваѣас мекъни? пай-ѣш нагард, дига дар вахти љѣшидан намеѣунба-ѣ иѣа азоб-ѣт намега.

X

Афанди ба кѣшойе-ра, ки мерафт, кавшо-ш-а дѣзди мекѣн.

йаг руз Афанди-ра ба йаг туй-а љѣт-ѣш мекънан.

Афанди љѣчи намега-ѣ мерава, неки пешаки мѣфама, ки кавшо-ш-а дѣзди мекънан, давида кавшо-ш-а ба (бадар) мекъна-ѣ парай барал-ѣш-а мезана-ѣ бад ба пеш одамо-ра мѣдѣройа:

бад йаг мардак сѣни Афанди мега, ки:

мѣе Афанди, и љѣи-ѣш-а дай дар парай багал-ѣт, ки иѣа бѣлѣѣ (ва-

рам)-ай?

Афанди мега ки:

и китоб-ай ба илми кавш.

бад йаг мѣло фикр мекъна, ки и истаройи китоб боша.

ЛАХЧАҶОИ КУЛОБИҶОИ ҶИСОР ҶАРБУЛОҚ

1. Хуѣайуф, бийо иѣа бѣши.
2. радию мѣ тон љѣла дош мѣтай-да.
3. бургат ита мейомадагист.
4. у соло кардан-ш-а, љѣдуѣ-а.
5. ин-ам љавай-а йол бѣги мѣрум, гуфта, чи љадар вай-да зеѣн мондестай.
6. аку гуво шаст-у љаф-а шидестам.
7. бачаѣо-ш кор мекъна.
8. љоли бачай мовини љорво бѣдай.
9. се-ѣор руз-а гандѣмо-йам тамом меша-да.
10. иѣозат да љавр-ай?
11. асп наѣкѣн (нигоѣ надор) мега.
12. порина омада љамичѣ-ра йа љиз кардай, ки бо пирѣаз намеда.
13. ай ису бѣши, кани.
14. аку зѣѣ наѣен-да.
15. и поѣр-т кор наѣкасай.
16. аку мо-да ша-она фаѣат бодкѣни.
17. кѣдомѣ-ш гѣрѣхтай?
18. Холбегим-ам оча-ш кѣсал шидай.
19. љарѣи боша бачаѣако-да пул гирифта бѣте-ш-а.
20. ма-м (ман) љавай-а мѣгум-да.
21. бо бис тини дига болойи ин-да метийа, йо не.
22. љамита бѣгу, охи.
23. хона-да-м наме-ден-ку?

24. и радиои бекора бѣдай, хела моламол каен.
25. ина иѣо йа сорт-ан.
26. ийо ай куйи љарѣи, мо рози-молики-йем.
27. ай љоии љулдош-ем-да.
28. бо-а, ба пеш бѣшине.
29. љоиа љо мекъна, ташвиш кар-да.
30. ље, ай љоии ма бѣзгаред.
31. шурбо-ра бѣхѣре.
32. љамо ѣати Сумбула-да ниго мекадем.
33. рафта хона-ш-а андова кар-дем.
34. наме-дода боши, ѣамед-м-а кандам.
35. Сумбула-да Шойуф бисйор гаштаги-йай-да.
36. љаму маѣало ѣайни атратѣ бѣд-да.
37. кати љулдош бисйор наѣ.
38. Шовуф мешиноша, мо-ра.
39. љамуѣа рафта бѣден?
40. ай ша- љаѣѣаѣа кара ома-дем.
41. учаски ху-мо-нда туй-да омада ѣуд.
42. хѣсурбурда-ш љамуѣа-да мѣгазинѣи-йай.
43. йа адир омадагѣи-ш йагон ѣор номада.
44. кор-ам наѣз нашид, шѣмол наѣашт.
45. ахир-уш гуфти, љавай мейойа.
46. љан руз-ай бѣкоре гуфта пир-каз кард.
47. љав бардоштем, ну синтири.

48. райиси мо ҳаму-йа ҳисов
кьсода бьд.
49. ҳаш биргат-ай-да, ҳами
с-нда.
50. ай қишлоқи хьд-ут йа
ҳашсат синтир гандум метийи-
да.
51. ваҳти ҳақ гьрифтан-да
фарх намекъна.
52. ҳаму-ра зийоти-ша на-
метийа.
53. мо асли ай ҳамуҷа-йем.
54. маслим ҳозир мейома -
дум мешуд-у йа кор доштум.
55. ахир-уш гап-уш туғри
бьромад.
56. дакимунт-уш ина ҳа-у -
қа ҳастай.
57. ага кәсе пурса мебина.
58. Аҳмадуф қати и райис -
пулқум буд.
59. ху-ш-ам мардаки хуб-ай.
60. Чулдош ба ихтиёри Шой-
унус шуд.
61. йа дь соло пьтун қангал
бьд.
62. ҳозир вай ай рэйиси бьро-
мад.
63. кәсе ке гандаги кард,
гандаги мекъна.
64. майдаки-ш шопир бьдай.
65. дина ай ҳамича аспи ҳавай-
ам рафта шудай.
66. вай Муҳидин ҳичи чов-
андози надора.
67. асно-йа пойга-да мондай.
68. сурат-ма гьрифта ройи
карум.
69. у бисйор ису-усу тарадуд
мекард-у бо (боз) гашта мей-
омад.
70. ба (баъд) ийо-йам бисйо-
ри бьдан.
71. ҳаму хони мо рава йаба-
ра хов мера.
72. вай шав и бозор таҳ
хеста рафтудай.
73. шумо-рам бьроси пахта
чиф задан?
74. ҳами маслимо-рам бьро-
варда пахта бьчинонан, хела
пахта меша.
75. вайо-йам ҳами зайли ара-
лаш-ан.
76. Имомидини мо-йам ҳичи пах-
та мечинан?
77. Зийовидин бисйор бачи буз-
бала-йай.
78. ҳаму-ш-ам бас-ай-ша.
79. аку и пахтачини-йам ҳунар-
ай, охи.
80. ана ҳавай-ам понздаҳ-да-й,
аку.
81. нагуфти ки иқа бьдуз, ай
ҳар кэдом-уш.
82. ҳами ҳашта-ш ай йа зан-
мон-ай.
83. Неким Ашурби-иино нағз
бьдан.
84. аку пахта-да кәсе, ки худ-
-ш-а ча-р накъна нәмеша.
85. мана чой-а бьнушен.
86. е, колхос-дам нэмондай-ку
аку аспо.
87. сәҳари йа мусафеди бэфир-
ча-йай, ба мега то шав-а.
88. ма, маслим, чой бьху.
89. болойи мачит-у меҳров-да
нэвисондаги-йай.
90. ича-йам йа ҳар гуҷо йата-
йата омада ошод кардан.
91. ҳами амаки Қара ҳамаш-а
медона.
92. ай бэройи ҳаму Чарбулоқ
меган-да.
93. Вахтойи бойи мешиштаги-да-
м пьтун бьлоқ-а маҳкам карда
партофтаги-йан.
94. ҳами нэмад пьтун мустаҳ -
кам мекардай-да.
95. ҳамаш-йа руз, кучида бьра-
ва ҳиш ки парво намекъна.
96. мана и кәсо ай Фозималик-
ай.
97. ҳиш кас таҳчойи нестай.
98. чойи чамос-ат-уш вайрон
шидай.
99. Сарикишти-йам покиза кәлет
шида рафтаги-йай.

100. не, аку ҳоли тэмом на-
шудай.
101. Чермачит-ам хути уҷа-да-
й.
102. йа чо-да райкум-а нэ -
шоҳтай-ша.
103. чи га-е ки га-в занед,
вай соз када метийа-тон-а.
104. и ҳамаш-а даҳан-уш ка-
ти гуфта метийа.
105. и-йам нәси-в бьдай.
106. ина и мардак бачи хув
бьдай.
107. и мардако и шав меҳ -
мон-ай.
108. ҳаму одамо-да-йам хов
ҳастай?
109. ҳри ҳавай Дашновот-
да бисйор гаштаги-йай.
110. Чьрак-да хок шидаги-
йай.
111. кәлони дьхтар-уш дести
бачи Фулом-да-й.
112. бачо-ш ҳаму Лойқа-ра
боло-ш-да хона кардаги-йай.
113. у йа калтаҳаки дига ай
Исталновот омадай меган,
рост-ми?
114. ана и-ш соз бьдай, у-ш
тангтар бьдай.
115. ҳоли ҳами колхозе худ-
мон чан синтири шидай.
116. аку ҳаму хилофқум-дем
ҳила бисйор-ай.
117. йа синтир-уш панчо син-
тир шидаги.
118. ҳами сол-ам Тоҷикстон
бут мекъна.
119. духтур мо-да ниго-йам
мекъна.
120. ҳами қишлоқ-да дь бор
рэйисполком омад.
121. ҳами рафтаги-шон ваҳти
пайачини мейойан.
122. ай ҳамича йа киломитир-
ам намейоа.
123. ҳоли ҳаму симчу-в зада-
ги-йай-ку.
124. ай ҳами лав и ариқ боло
шаш киломитир-ай.
125. хай, аку меҳезем, бевах
меша.
126. ҳаму Турсунуф Куктош-да-
м бисйор кор кардай.
127. да назари мо ҳичи нэмето-
ва.
128. майлуш, чу-в соз шава
чу-в оз-та кашида метем.
129. ҳами қишлоқ-да йата-йай.
130. вай попурус-ам мекаша.
131. дига ки-йай носкаш, да
қишлоқ-мон.
132. район Шаҳринав мешан ме-
гу-ан, рос будагист.
133. қайтам Шаҳринав бьдак
райком нэмейомад.
134. соат-ам аку қари-в даҳ
шидагист.
135. саҳар йа-дв мусафед-а
ройи мекънем.
136. ай ҳаму сари хирман ома-
дум, ради-о-йа ҳуй кардум, нағз
гуфт, ҳавай-а.
137. китово-йи ара-и мьлоқ-
да бисйор-ай.
138. валай, ҳаму вахт-ам арқа-
-та мешинондан.
139. ма-да се бачи мехондаги-
йай.
140. ма хьд-ум ройи мекънум-
ша.
141. пеш аку и хел набуд.
142. ҳозир-ам гуфти шумо-йам
ма-қул-ай.
143. бачаҳо-мон ҳиш кор нэме-
кънан.
144. бачаҳо то бега хокистар -
бози мекънан.
145. ай гьрг-а дандоно-ша
пъндона тьқондай.
146. ҳамута-йай аку, бача-м.
147. биргат нэмедонум гуҷо
рафта-шоша, ай афт-уш хона-ш-
да-й.
148. бьз гьрг-а шапидай-у ба-
чаҳо-ша хелос кардай.
149. у саҳти-йа мекъшан, на -
шоша мемона.
150. тирези маҳта-а мешканан.
151. ҳами ма-йум ҳафтоди се-
да.
152. ай мо-да кәлон дига нест.
153. ма ҳавлийи шумо-да чан
давқур рафтудум.

154. ай тарса хеста бурам.
 155. бо ита мо-йа тафтиш-да гърифтен.
 156. и қишлоқ бисъйор бэзури ошот шудаги.
 157. бачи Шоууф шави, мо медонем, ота-т-а.
 158. мо ба Чарбулоқ омадан-б-а пас сол шид.
 159. ай унча гаштарака пах-тачини овардум.
 160. ай йа ман даҳ ман ган-дум мегира.
 161. бис танга-мон-а бақийа кардан.
 162. у вахто райиси дурадор буд, бис танга йарғу кард.
 163. ба и чил танга бут шид, бо сад-и шас танга дод, қарор-и гаштум (розӣ шудан).
 162. мақсад, қарор нәмести.
 163. ма мерам, хони шумо-да мегардум.
 164. се тавоқ-а (мол) шумо мегире, йата-ш-а ма-да.
 165. ҳами зайл ҳаф сол чуф ҳай кардум.
 166. моҳр-да ҳами хели ко-ро буд.
 167. бо дутаҳак чуңаҳак ҳас-тай.
 168. йати дига-м пахта мечи-на.
 169. дина та син кардум, ки бийа лой кна.
 170. лой-м-а ҳавай зада дод.
 171. дутайе ки мехона, май-даҳак-ай.
 172. мусафеди ша-ванги ду-мод-мон меша.
 173. қати-шон га-у зан гуфт.
 174. ма гуфтум-тон-а-ку, нав
 175. е хе, усу бэра гуфтаги нестай-м-а.
 176. дара-в мейом оғили ах-тахона-ра мепартом.
 177. қати ҳавайо шишта чо-й меҳур-м.
 178. Карим-а ма дидам-ш-а.
 179. вай одам бадавлат бьд.
180. имша-уш гуф, ки ба метем-т-а.
 181. калитойи амбор киси ма-да-й.
 182. ба ма-ра гуф, ки бубин ота-м хов-ай, йо не.
 183. пеши айол-да ки хов карди, тег нәмести.
 184. рафтем, ҳаму зэгер-а ҳуҷ кардем.
 185. ду пойи хурчин зэгер овардум.
 186. ҳами тартиб будай, хьд-уш.
 187. бисйорги-шон-а бэ лули-гарӣ нэвишти-ан.
 188. ша-у товоқ-шон-да о-у нэмоман.
 189. ба ин мера, коси қаймоқ-а да танга мекна.
 190. муло Фидос-ш-ам кэсофат бьд.
 191. армони ҳаму мулобача-ра мезана.
 192. ҳар ки рузи хьд-уш-а мезгэрона.
 193. и-ш-а чали кэти медонум.
 194. ду-вор-а-ш-да ай йод-уш мебурод.
 195. қаги ма элим рафтан-да, аки ҳаму баҳтур-а гирифта фь-рид.
 196. бо буйдоқ меҳмони, бо ча-ла-у зулфмони.
 197. арабий-йа чи тэгул медонум.
 198. ба ма сэрестома мешам.
 199. ай хьд-ут ҳоли ваҳм кар-дум.
 200. бо йаки ла-у-м-а ита нагиран.
 201. соға-да гандум-а мегира-й-у мерезона.
 202. чуволо-ра гир-у йа бозбан метийа.
 203. ба ҳамита мешина.
 204. ага дь давкур бьгардонӣ, ҳаму гуфтаги-ш-а гум мекард.
 205. мо да чэзир мемонем.

206. дина рафтудум тэкумойи хар-а гум кардум.
 207. Имомидин не-шара-м меша.
 208. ҳикойат чи зайли гуйан.
 209. нахо рузона-да авсона гуйан.
 210. кэдоме-да, ки Карим гэ-зал мегуфт, ба менъвист.
 211. ма чу-воз мекэшум, ба авсона мегум.
 212. руғани за-у-т мекэшум, ба о-у мекшум.
 213. ба ма йа даҳан-ш-а бьгу.
 214. дидӣ, алакай саросема шидум.
 215. ма бисйор дидам-ш-а, фазал навишта бьтем-т-а.
 216. неким мо ай даҳан-уш мегърифтем.
 217. ахир-уш омадум киса-м-да ҳаф танга дорум.
 218. чумабозор-да ҳар руз мардикори кардем.
 219. қари-у дувозда руз Бу-хоро-да гаштем.
 220. бо пийода Самарқанд рафтем.
 221. ай ҳаму купрук усу рафтем.
 222. дувозда-сенза кэс-ем, қала-у-ри мекшум.
 223. ҳамича-да ҳаш моҳ кор карем.
 224. ича-да ота-м асп-а бони-дай.
 225. и бе-а мега, ки ма ть-ра мекшум.
 226. дига йа бел лой додан-да-м фара-йам нэдорум.
 227. ба ма гуфтум, ть ма-ра усал кэсоди-чи?
 228. е, вай зори нони т-ан, гуфтум.
 229. ба сар-ум бэ тэ-ар занан-ам, нэмерам.
 230. бачаҳако кор мекшан.
 231. о-у-а ай дайро кэшида меҳурем.
 232. ша-у то руз-а мачит-да о-у мекашем.
233. чи зайли дэрун-уш-да хов мекшан.
 234. агане мемонан-т-а, ота-ву оча-т.
 235. и ээмон ҳамита озода-й-ай.
 236. ҳар касе, ки коре кна, хьд-уш-да мекна.
 237. хийол-шон меша, ки мо-ра ганда мекшан.
 238. и ҳами мо мардуми Ғози-малик-ем.
 239. ина ҳами хони мо-да бэра-ван, пийоздоғ мекшан.
 240. ага ҳаму дьта-ра қирки нақшан, то бега хов мераван.
 241. ху-тон бьшине, хо равен.
 242. мо и зайли-йам нэдорем.
 243. чирог-а шиша-ш йаки ш-кана, дорем.
 244. ша-у "шоҳ-шоҳи го-и ки"? мекшан.
 245. ҳами сол меҳман-ш-а гуф-тан.
 246. у вахто-и пошойи бьд.
 247. и мьрғойи ҳами гьзар-ай.
 248. гуноҳ да гардан-ум да с-й шид.
 249. буғак ду почаш-ш-да андох-таги.
 250. пул нэтеи, мурда-ра наме-тийан-т-а.
 251. ша-у мейа, се-и шумо-ра медуза.
 252. ҳар касе-йа, ки ҳафа кар-да кшан ха-вар медодан, вази-р-да.
 253. хони тор-уш-да пэхол-ай.
 254. аки Сайфулло-й-ай.
 255. йа тарс-т-а ҳама чиз-т-а медоди.
 256. мебарум, сари куча-да.
 257. дос ай дас не, бо пахта рафта-й.
 258. ҳе у сол бьромада тьдем.
 259. ша-у хорав-у руз пахта-да тама мекна.
 260. ина ҳами сумр-умон да калҳос бьдум.
 261. имсол нэтонистум, томар-қа-йа шишта дэривидум.
 262. аку мо куч-мон камака-й-ай.

263. шаванги мардак хела йордам мекъна.
 264. наз ба ҳар сол-а и сол бисйор нағз бѣд.
 265. асли таҳриѣи хамича хами Ҳафиз-у Мэхмъшериф-ай.
 266. ай кушгаза чоқала чин-дем.
 267. ана гаштарака хами киш-лоқ-а ҳамуйо ошот караги-ай.
 268. аку амир лаҳос-та кәшида.
 269. илоч-ут бѣраса ай хами молот-ам мекъши.
 270. бойо ҳар ки-ра мезга-ронд.
 271. хамича-да хони ҳар ки-да дѣхтарбозӣ мекард.
 272. Ҳисор-да рафта ривойа кардан.
 273. у вах шоҳи-а ашр ме-гуфтан.
 274. ҳамуча бо шах меҷумба.
 275. ҳаму вахто бузбали май-даҳак-ум.
 276. мо шавтур гуфтани тә сомуро дорем.
 277. тур-а да бағал-ум за-дум.
 278. замин тарс-тарс кәфидан гирифт.
 279. хами каҳг пәрид-у ме-қапем.
 280. хил сат то рафтудай, ки хаҳар шудан.
 281. йата-ш-а вони мекънум гуфтудум, сѣвил мърдай.
 282. пийандар доштем, бисйор аз-ам медодак-ма.
 283. очи ҳаму-ра Рустам ги-рифтаги-ай.
 284. Амирмърод-ам гъректан.
 285. бѣра хона-тон-да шикам-та сер карда бѣши.
 286. Файрод кадан бийо, нәшоша нәйо.
 287. порина йа зан доштум, кәсал шид, бѣрдак-ш-а ака-ш.
 288. хона-тон Мъло Қаландар қати чан давқуф рафтем.
 289. пага қати ҳавай бѣра.
 290. ма бисйор сазов кәши-дум.
 291. ай Куктош ба Чаган-да рафтем.
 292. бо чор сол уца ма ен кардан.
 293. дина Чулдошканди ома-дуд.
 294. куҳи Қарши хамаш тейи дѣсти Чулдош-да-ай.
 295. лаҳзи ху-мо-нда-нәгас мегем.
 296. ай Даҳанакийик ҳастай.
 297. ҳар ду бача-м ай ма бу-лак-ай.
 298. ай вай йа бача Сушонқул ном дора.
 299. асли чойи зойидеги-шон Латабанд-ай.
 300. шаҳомада Хоҷамъродбахш-да хоҳ мера.
 301. иҳо ай Толи йаки кучида омадаги-ан.
 302. ошодийи инча қариш сат сол шудаги.
 303. иҷоҳ-да ош нестай, да-рах нәмеша.
 304. замин-да ниго карда бест, ҳавай-ра чайра мекъра.
 305. вахт-уш-да Шур-ам кә-лет бѣд, хамаш кучида мера.
 306. аввал Исоқчол омадаги.
 307. сози хѣд-ѣт шори бача ай мо, ма слим-ай, нәмедонум гуҷо шоша.
 308. вақти мо бачаҳак будем, бозӣ мекардем.
 309. бо бәлоийи сазим гъриф-тор нақъни.
 310. йа гош дошта шоши, қай-моқ-ѣш-а хъри, мас меши.
 311. вай бад серзеҳн-ай.
 312. мо чуш-ош нәдодем.
 313. кор нақънем руз мезгара.
 314. и ай ма кәлон-ай.
 315. гандум-а ай моло вони мекънем.
 316. нони гандъм хурдаги одам медона.
 317. талабаҳо-ш чуш-ош шид, охи.

318. дина чушори чиндосдуд-ку?
 319. кавсан-ш-а ма-да ме-дидан, охи.
 320. каҳдуз-ам нәмейо-йа.
 321. исоло боли завқос-ам қалавур-ай.
 322. мон, ай қалавурӣ бигира, халос шам.
 323. и сѣн номада шоша, и сѣн нәмейо-йа.
 324. мон, гош ош хъран, ай қъдуқ.
 325. ина хамиқа меша, одам мекъра.
 326. асли Карим ай Ғозимәлик-ай.
 327. вай шо сирӣ бикора-йай.
 328. вай йа чизи фалокат-ай.
 329. зәместон-да сандәли ме-кънем.
 330. е валлай, хами одам бѣ-дай, бәроси хами-йам ниго кар-дем.
 331. шарас навистан мекъриф-ти, бисйор шѣр ме-гуфт.
 332. е бачаҳако, ҳузми хат ай ки-йай.
 333. Асомидинчрн, дороги бѣ-ромада дута нони гарм бѣйор.
 334. тошистон йа дафа ома-дуд.
 335. бѣги хѣд-ут, чой бѣху.
 336. когаз-да ҳишки гаҳ за-да нәметона.
 337. гапи туғри мега, охи.
 338. шаҳ Мәимәшариф пеш-ѣм-да бѣд.
 339. ай Исталиношот хуш-ай.
 340. иҳо-йа хути думи гус-фанд шорика мекъна.
 341. ҳоли ма гашта бѣйом, ба чешм-ут-а нишон метем.
 342. мо-йа ба қарта (масхара) кардан.
 343. ҳоли-йам йа сарасот бѣз-гусфанд дорум.
 344. бѣгирен хѣ-тон чой-а бѣхърен.
 345. мана хами хълиф нағз шудай.
 346. Исоқбой, ича бийо, додар-ут гири кәсодай.
 347. тапак сандәли-йа метафсо-на.
 348. мол-да ош-а кәшида метий-ан-да.
 349. худ-ешон-а чурта меган.
 350. пешгърезӣ марг шидай.
 351. вай омада хѣд-еш-а ше-рик кардай.
 352. ай и сѣн бѣзгар.
 353. йа пошо қати зан-уш хош бѣд.
 354. им саҳар-ам "йо ош лоҳ" гуфт.
 355. дѣ кулча пәга бѣшур-у захр қати кън.
 356. сәҳари чой қати мекърем, мега.
 357. пеш чанваро қати каҳг ме-доштан.
 358. бачи ошода раф мега, ки каҳг дѣруни лифтоқ рафтудай.
 359. ҳоланги хони Қаландар бѣдай.
 360. чолош дил-ем-а кофт.
 361. уш-ам қурт кард-у ба мърд.
 362. ду кълча хърдум-у ба мур-дум.
 363. ай йати хамийо йагон черт накардай.
 364. ту бало-ра ки овардай?
 365. ҳоланги серка-ра оварда къштан.
 366. боби Кәроматилло, ай даст-уш меғалта.
 367. шаҳ сари йола-да хош кар-дем.
 368. чаш-мон-а чиқида шапидан мегирифтем.
 369. хай бѣсуза-м бѣсуза, пули ху-м қати гирифтам.
 370. йа гапи дига бо гаҳ за-нум-та.
 371. чиз-да мерам, идора?
 372. файз и сѣн-да бисйор-ай.
 373. харбъзарфъруш-а та сәна мекардан.
 374. у адиро-ра шир гуфтан хър-ма-ш қати метийан-та.

375. *Ғасомадин нәһера меша.*
 376. *җа, җамутарки гауо ай хотир-ум бърмад.*
 377. *ангур ниҳол караги, унча-да.*
 378. *Асомидин нун-да чувоу гирифта рафт.*
 379. *ма-йум, у-йай, унча бьдаги-йай, чорум мехона.*
 380. *кани, у-ш-ам бьхон, Сайрам.*
 381. *тирәмоҳ, ки шид оу бисйор мешауа.*
 382. *не, дига кор нестай-ш-а.*
 383. *ма Ғлим аку читәро Ху-чайуф-а аҳвол-уш.*
 384. *ма ай җаму бойист гау нәмезанум.*
 385. *ҳоли тақ, мехезум ме-рам.*
 386. *шумо у давро майда бьден.*
 387. *то бозор-а чут-а овар-да те.*

Ш У Р

397. *ай Ҷарбулоқ бачи ки мешай.*
 398. *ай у Ҷарбулоқ у сьн.*
 399. *омадан-амон-а йа си сол шид.*
 400. *Исоқбой-ам җами бега ай дьхтәрхона овардан-ш-а.*
 401. *кичо меган чо-тон-а.*
 402. *уча-йам оу оти нәмонд.*
 403. *аввали ҳукумат омадан, қишлоқ-а оуот кадан.*
 404. *мо-у шимо насиуи йа чика оуу намак овардай.*
 405. *қадим-да лакайот бьдай.*
 406. *йа вахто и қишлоқ че-зир шуда рафтаги-йай.*
 407. *ҳоли җаму Кокул җас-тай.*
 408. *у-вам куҳна бьдай.*
 409. *ачау не рафта шошум.*

388. *гав досам-ку, ма Ғлим-чон.*
 389. *йа апа доштум, җами сол дур шид (мурд).*
 390. *йа мардак-а хона-ш-да гашдудум, ай баройило гирифта додак.*
 391. *бечора йа сол нәйистода мурд.*
 392. *дьхтар ма-ра нәмегира, нага нәмеқна.*
 393. *вой, одам-а мекьша-йе.*
 394. *ма аврат-а бинум мегь-резум.*
 395. *җайвон-а маҷбур кардан дьрус нестай, охи.*
 396. *йа сол исодем, аспикати сум карда гирдойи мактау-а суд каран.*

410. *аввали омадан мана җаму хондаги-йай.*
 411. *йа вах амра шуда омадъм.*
 412. *шумо кәлони-ш-йо майда-җаки-ш.*
 413. *җамута гуфта шьдан.*
 414. *ай барои пул бурдай-ш-а.*
 415. *ай етака мейан, ки гумон бар мешан.*
 416. *шумо-йа фе Ғл-тон хуу боша, нағз мебинан.*
 417. *йа даҳ сол Қадичу-ор-да зиндәпони кадум.*
 418. *ма хь-т-а хела уйла кар-дум.*
 419. *кори хь-мон-ам бут шид.*
 420. *неки бача да бачаги-ш зан гира, бисйор нағз.*
 421. *Ҷурабек файрод доран гуф-тан.*
 422. *у вахто оу нәмерасид.*

423. *җигори-йа колхос корид, хела шид.*
 424. *йа оуи дорем, ки у җичи-йа сауэ нәмеқна.*
 425. *бечора и сол бисйор кә-сал шид.*
 426. *Чьзи-да йа ошно дош-тем, бисйор бачи хуу бьдай-да.*
 427. *җаму зайли сурудо ме-кьна.*
 428. *у сун-уш да хьди Хо-чай Кон-ай.*
 429. *арқаш санг уори сах бьдай.*
 430. *хонақо-йа андоу а нака-ръм.*
 431. *йа руз то бега-ра ме-гарди, ба дь куза оу мебарӣ.*
 432. *у руйи қир-да қишлоқ аст.*
 433. *дь шау-у дь руз ма Ғн кардан.*
 434. *ватан-да җыш-ум кь-шол-ай.*
 435. *нашоша пурсидан, ки чул хуу-ай, йо пушта.*
 436. *җар йа сахани уо тил-ло.*
 437. *шанидам, ма хьд-ум нә-медонум.*
 438. *ай тоҷик Ғазалхон ме-бьройа.*
 439. *җамитаркиҳор-да мегир-рифтан-ш-а.*
 440. *бисйор (пътун) таууши хуу доштан.*
 441. *рәчау-мерган-а Ғзал-уш-ай.*
 442. *дас ба аввал ма-ра тә-гойи гуфт.*
 443. *пътун бачи хьшру-йай.*
 444. *Монон пътун оуот бьт.*
 445. *сарбанд-уш ай Тутқа-вул мегем-да.*
 446. *нони гарм нау-пуктаги бьдай.*
 447. *оу-ш-а хоу када у сьн мезгаронан-а?*
 448. *той хь-ш-а у сьн-и сьн шаписодай.*

449. *дига ун кас гашта нома-даги.*
 450. *җамайи а Ғзо-тон-да Ғил-молидор шидай.*
 451. *аста-аста бур: мерем гуф-так.*
 452. *у ош-а чува нәмеҳьрен?*
 453. *Исоқчон амаки-ш меша.*
 454. *Исоқбой-да җийан мешава.*
 455. *ота-ш-ам боша гуйо амак-бача-йай.*
 456. *ота-ш Толи-да ма Ғлим бь-дак.*
 457. *йа чо файрод кардан.*
 458. *ҳозир-ам ай хийол-тон набьромада-да.*
 459. *җишкӣ да ин дийно нәме-мона.*
 460. *ШобурҒон серостема мебь-рома.*
 461. *йа шада марҒон-у йа нәмол бьдай.*
 462. *бо бачойи Бағалак мьрда-ш-а со-иб шидан.*
 463. *чиз гау занум дига, охи.*
 464. *у байдо-ш-ам медониста-гист.*
 465. *Раҳматило, ҳоли да Бьлор-сайдон-ай.*
 466. *җаму шау нәйомад-да.*
 467. *хеш-у тауор-мон җамича бьд.*
 468. *йа дь сол Бағалак-да шиш-тем.*
 469. *бо одамо омада оуот ка-дан.*
 470. *у вах ном-ш-а Роуато-уот кадан.*
 471. *бисйор мардуми хуу бьт.*
 472. *йата-ш Ашайдилоии бургат бьт.*
 473. *йата-ш Ашдиназари латван-ди бьд.*
 474. *то вахти пахта-йа тийор мекьнан.*
 475. *дьхтар-ш-а ш-да додай.*
 476. *бача-ра ба қап накардан-ш-а.*
 477. *шау даҳайи дара-да кьш-тийан.*

478. иҷоҳо бо и борон-ай.
 479. мардуми ҳисор бисйор
 ихтиқотбанд бидийан.
 480. тоғистон инча қазаас ме-
 кьна.
 481. зан да одам йа лангар-
 -ай.
 482. гауш вазбин мешава-
 -ку.
 483. кадронш хисор нэдора,
 484. зан нэвошта зиндагони
 нэмешава.
 485. и-йам гуво шир-ай.
 486. дьхтарча-м кэсал хов-
 -ай, меган.
 487. дьхтарой сэвотнок нэ-
 мейа.
 488. то ш оқ қати тақсим ка-
 да дод.
 489. кор-а халқ мекьна.
 490. камисийа ҳамитар ки
 чанда пушида мейа.

РОҶАТӢ

505. мёмон мардъм балойи
 кьдо нест, асп-ш бало-йай,
 506. чува, хувар, намехури,
 вай ангарой вай табарьки-йай.
 507. кай, қати мёмон хурдан-
 -аш савоб-ай мегун, йа нун
 зада хурам.
 508. неки Бобокалон наме-
 гль-ма, Мулобобо мегун.
 509. дьхтар мардъм һъгми
 кафтар-ай.
 510. чой чизи хуш-ай, киф-
 ти (хастагӣ) одам-а дарав
 мебурора.
 511. ана мо хь-мо (худамон)
 бошем, кор нэмекьнем.
 512. ҳами бача ҳами хона-ра
 перор андохт, ҳоли ҳамича
 идори калхоэ-да кор мекьна,
 мьмкин экономист боша.

491. астаҳак маҳташ-да ме-
 дэройа.
 492. ҳозир ай ма даҳ сум
 гирифти-ку.
 493. ма-ра ай ош бьзгарон
 гуфтай.
 494. бачи боша хуш хьрд.
 495. асли зани Фулом йанги
 мо бьт.
 496. у босмачигари-да хес
 рафт.
 497. зэни Фулом йата бача
 кардак.
 498. чуш бэрошард, йо ке
 лой заесай.
 499. ай ҳама-ш бохавар оча-
 -йай.
 500. падар ай дар берун-ай.
 501. сэгераҳакойи ма читэ-
 ро-йай.
 502. чанқа майд-у чайда бор
 кар-д-у дам-уш хот рафтак.
 503. ош-а ба сэтил мейорем,
 андоша мекьнем.
 504. ҳозир Пухори ошкарсай.

513. Ленинобод-ам ман ду-
 шозда руз гаштам, у вахт
 айна бачагитоб бьд.
 514. вай руда-йа бақуват на-
 мекьна, тьньк мекьна.
 515. дьхтар мардъм ҳамин-ай,
 ки оташ вай-а йангибозор-а,
 мета, баэд меша йангибозори.
 516. то одам йа чо-да балад
 (шинос) нашава, мусофир-ай.
 517. хьд-ьм шест-у ҳафт-да
 рафтъм.
 518. мо кь-оҳна омадагӣ, па-
 дарой мо одамой зуровар бь-
 дан, зэминой бьсйор доштан.
 519. ҳами қишлоқи мо-да ҳар
 фирқа одам-ай, йата ай Кулоб
 омадагӣ, йата ай йангибозор
 омадагӣ.

520. вахтойи шьд, босмачи
 давом кард, ман кори дав-
 лат-а кардагӣ.
 521. ман руйи бом хов раф-
 тагӣ, то ана-мана кардани
 уно ай бом партофтъм.
 522. мардак гьфт, ки дьруни
 һъра дьро, дэромадъм, шаш-
 лики бьсйор овард.
 523. мана ҳами бикини де-
 шол шонза сасп бастагӣ-йай,
 ҳама-ш саспой хьд-мон-ай,
 гьфт.
 524. неки ҳами һъкьмат-а
 сиб-аш нест. бисйор мардъм
 парва-ай, һъкьмат мардаки
 хуб-ай.
 525. агар нахъри, бори дига
 ангър намеюрам.
 526. себ наандохт, аноро-
 -йам йа се чорта-ш гирифт-у
 дига-ш нагирифт.
 527. шаст-у ҳафт-да рафтъм,
 йагта нагьфтас, ки хез ай ича
 уча шин.
 528. чой соф шьд, акъ кэдом-
 -аш-а хоҳи, бьгир, ш-гуфт.
 529. йа вахто ай Самарқанд
 йа сазиз омада ҳаминчас-йа
 обод кардас, Тепӣ Самарқанд
 мегун.
 530. вай дуқабата, чойи ангър
 мебастагӣ чр-дийа, булохона.
 531. ҳар сол болойи бом-а
 тэрошида мепартойем-у ай нав
 андоша мекьнем.
 532. лой агар хошж дошва
 боша, пойи одам-а мебура.
 533. йаг бараҳақ-ай, кэсал-
 тоб шьдай.
 534. мемоно, ангър гиред-е,
 йаке сакл-ьм гьрифт.
 535. йаг одам гьф, ки намак-
 -а гир даҳан-т-а, даҳаном-а
 пьтэн бурд.
 536. кирм нестай, вай кирм
 да ла-ат-ай, йа майда санг-
 доғ кьнем.
 537. майлаш, мерем-дийа, па-
 гоҳ мерем.

538. ин-а кадоме гьфтай, ки
 туғри гьфтай.
 539. Бурӣ-йам намебийод, да
 Моинкақ хона дорад.
 540. йа дь дарахти пусидагӣ
 дорем, дига тамом.
 541. ай оғили холи мегун,
 гоши шохзан бе.
 542. кьйистонийо вай-а сар-
 дарахт мегуйан, мо уланг (во-
 ич) мегуйем.
 543. дь дьхтар дора-у чор ба-
 ча.
 544. ба сзеҳор-а мегун, ки
 майна-т-а хурди-ми?
 545. ҳами аранге мебийом кэ-
 сал-кэсал.
 546. мо ҳами-ра ай руйи одам-
 гарӣ ма сн кардем.
 547. куза ки пьр шьд, ай лаб-
 -аш мереза.
 548. ман уқа бьдан-да та с рих
 доштъм, хьд-ьм-да.
 549. вай-а авлод-уш ҳама-ш
 нағз.
 550. дь сатил об мезани, бо
 коқи-да рафтаи мегирӣ.
 551. самалот-да савор меша-
 ва, мерава.
 552. сэгирай қоқила-йай, фар-
 бе мешава.
 553. ман ҳар йа қрқла-йа
 дидъм, ки дига фарбо шьдай,
 бьгуз бори.
 554. йаг чойи ҳамзайлин-а ме-
 ран, ки қоқ-ай.
 555. ба бача мерава ота-ш-а
 мепурса.
 556. бача давида мебура йа,
 ки торик-ай.
 557. бист-у панҷ тив-сий тив
 намекьна-ш-а ҳавас кьнем,
 йатайи гирем, кэшем-ш-а (пан-
 пирос).
 558. сета наркин зал, йата
 наркин-ьш паридай.
 559. Мағмуруд чойи нағз-ай,
 бисйор чойи галатӣ-йай-да.
 560. акъ и бечора-ра бебақ-
 тӣ кард, набоша бисйор фар-
 зандойи хуб дошт.

561. таг-уш чъкър кандаги
набудай-дийа.
562. пахта ай бистумо соз
мешава, чува ки дер мекоран,
ай бистумойи апрел.
563. пустак-у пълхол дар та-
ги по партофтаги бѣд.
564. чор кас намешѣд, пора
карда дангал карда мепартоф-
тан-та.
565. йасола раҳ-а да йа моҳ
кътах карда метийа-та (мо-
шин).
566. и мардаг чуш-ша тэ-
рошидай, чуш-ша васл кар-
дай, нақше-ша дига одамо
кардаги.
567. и йа қавми зур-ай, чор-
сад-шашсад хоҷаги-йай.
568. ҳами Ҷумр-а бодикқат
гузарондам ай биссола усун.
569. да у вахт ба Ҷзе Ҷйе
бѣд, ки Ҷофизи-йу ба Ҷзе
Ҷйе бѣд, ки китобхони-йу...
570. у тараф-а гъзари, мачид
мегун.
571. тѣ ҳаму кор-а карди,
мо чи кардем.
572. шир мехърѣм, хърдане,
ки ай рузи сийо (ночорѣ) ме-
хърѣм, ишкам-ум дар мекъна.
573. ина бин, да чизи талх
иқа бино мондас.
574. дига ҳанг-ам не, ҳами-
ча базур омадѣм.
575. се бор омад, ҷура, кал-
боса-ра зад, шурбо-ра зад,
ангър-а зад
576. хай акъ ай бало Ҳазар
гъфтен-дийа.
577. мегун, ки дѣсти ба
дѣст салом карда истоден.
578. ман доғи йа майда
Ҷалаф бѣдѣм, Ҳавсала нест.
579. ҳами ки тов хъра, ме-
рава.
580. ай боло бѣромадан ҳами-
та хуб.
581. асп-а ино тарбийайи
бисйор мекънан-е.

582. ман ма Ҷтали шумо, рафта
естодудѣм.
583. мана ай ҳамича ба бари
болой қишлоқ мейоѣа.
584. Ҷилиос бори езма қишки
набѣд.
585. хар-да алаф-а бор кар-
да овард.
586. маркази район тагтар-да
бѣд.
587. йа мошин омад, хе Лут-
фулло, хе, хе-е!
588. на ин ки кали ма Ҷлим ай
рабочѣ фарқ надошта боша?
589. вай касби дил ҷуш меза-
даги-у қувват не, Ҷайрат ҳаст,
вай а қувват мешава.
590. ман-а се-та бача-м фи-
ронт рафта нобуд шѣдаги-йай,
591. ҳар се-ш-а йаке бурдан
йагҷоѣа.
592. фаҳмидѣм, ки ҳамай и чан-
ҷол ай хусуси хона бѣдай.
593. ҳамин-а омаа коме ма Ҷ-
лумот додай, ки ита, ута.
594. загс-ам надорем, ай куча
гирифтаги, бозийофт.
595. давраҳой мо-да инзайли
набѣд.
596. синфи ҳаш-да шонза-да ме-
шава, ҳаму вах-да шу-да тийа.
597. хона-йам, ки манфа Ҷат-аш
мераса-да, ман ма Ҷни-ш-а ме-
гум.
598. Навотуф гашта омадас уғо-
ти, бо гашта рафтас.
599. ман-а хѣд-ѣм дѣхтар дорѣм
дѣрѣни ҳажда-да.
600. дѣхтар ки мас(т) шѣд, шу
додан даркор.
601. тори асп-да Ҷаваз во-
рин-ѣм.
602. Ҷоҷийоқуф гъфтаги бѣд
шѣр-да.
603. на бо худ кардай, ѣа бо вай.
604. мачиди Вистон синголи ма-
чиди мойай.
605. кѣдом солойи пеш доручош
бѣдѣм.
606. чан ҷр рафтем, ки найоф-
тем-та.

607. ҳар чи дори, пеши
ешон тула кън.
608. кор-шон-а турри карди?
609. Ҳусайнуф-да нафаҳмон-
де?
610. ҳами матиматика-ра йа
кара-кара пурсе-тон.
611. рост истодаги Раҷаб -
гъл-ай, охи.
612. бѣ дарав Ҷор-да мепар-
тоѣа, мегъреза мебийоѣа.
613. ман-а хона-м гаштас,
хонаҳор-ре соз кардан дар -
кор, тобистон-да.
614. аҶсойай муш-а гъф -
тем, чуртид.
615. бо мебийон ремонт ме-
кънан, ба ҳамон шарт ки ай
нав ремонт, кънан.
616. Ҷавдушукор кани а
ҳаму гап-ат туғри кън, агар
Ҷило-аш боша.
617. Мағмуруд Ҷйе ки ҳа-
муҷа шинѣ.
618. йаке дар назди минбар
намойон шѣдан, пълхаси ханда
сар шѣд.
619. Ҷавдукарим, ҳами
мойи сумбула-йай?
620. ҳар йа мо ба хѣд-ѣш
қърғийа дора, хомпаз дора.
621. мойи ай пеш нав ме-
ша, мойи мизон.
622. ба Ҳисоби мо ҳами
моҳи ай пеш тирамоҳ.
623. вай-а Ҷози мизон ме-
гуйан.
624. бийо йа пийола Ҷой
гир, ба мери.
625. ман нағз медонѣм, ки
ино гов мегиран.
626. каш ҳаму су бар-ш-а
аввал.
627. ҳа, и қавристонѣ куна.
628. мачиди мо бисйор оҶа-
ди хъшу.
629. хирман-мон ҳо ҳаму
боло-да, хирман рафтестодам.
630. мана ҳами ме ки бу-
ромад, асп-а мебвидан.

631. ҳами замини калхос-а ниго-
-убий карда гаштем, йа кас йа
панча ка набара, ангър-а набара,
вайрон нақъна, ана ҳами хел кор-
-ра ниго-у бин карда гаштем.
632. Ҳисоб карем, йа талаба-да
йа матири кувадрати мера.
633. порсол сесата ме Ҳнат кар-
дѣм, имсол ҳар мо чил сум ака-
лад метийа.
634. шоҳи-ра бар, ҳр кайи боло-
-да зан!
635. и синголи ҳаму ешон ҳама-
-ра задас, майда-майда кардас.
636. идори Моинкаҷ рафта бѣд.
637. и бача-йам Ҷсойид-дийа.
638. ҳа, у ай муш қимоб бѣдай.
639. рост мегуд, йа бор килет
шуда бѣд, бѣрда супърда бѣд.
640. ҳаму шашлик-ам залал ме-
къна.
641. Махсатулло ҳамуно қати
рафт балки.
642. йата қати бейа, бейа, на -
бийоѣа, набийоѣа.
643. а мастѣ гузаштас, пирбача
шѣдас.
644. ҳоле йа гап мегъфѣм
Ҳузър мекарди-дийа.
645. вай бисйор уткур занак
бѣду шалҲа шѣдай.
646. синфой даҳ хийол-ам, дер
мебийон.
647. буҳо мундѣм-у буҳойи дѣ
намундем.
648. чизойе ман нағфѣм вайо
гав мезанан.
649. ита раве, қади райи мошин
мераве.
650. дар-а а у тарафи дари раҳ-
буро мунем?
651. мева йагон-йагон одам до-
ра.
652. имруз дѣхтари Ҳикмат ома-
да бѣд.
653. дѣхтари Бобоҳон-ам ҳафта
та-да, гъҷо-да меҳона?

654. гово қати ба ҳамин (чинга) гандъм мекашан.
 655. и боло-ра хок-ъш кам-тар-а, ҳарчи.
 656. кутал намери, йабара-йабара мери?
 657. сивет нав ташкил ш-даестодас.
 658. мо мардъм "хода" ме-гуйем, узбак мардъм "йағоч" ме-гуйан.
 659. ҳами афтов гуйо ҷавзо-ҳай-дийа.
 660. шъмо хурдан гиред, мо (ман) хурдем.
 661. мангича (кузача) гир, иқа об гир бийо, ҷақон бийо.
 662. тоифи булак-ай (дигар аст), ҷавз булак-ай.
 663. вай ай ман калон-ай чор сол.
 664. муҳон ин-а "адир" ме-гуйем, ҳо ун-а "къҳ" ме-гуйан.
 665. ов-ам хуб-ай, бо ай ов-ам чой хуб.
 666. Ғар- Ғар иҷоҳ-да нестай.
 667. ин-а гуҷо-да тайор ме-кьнан? -ин-а оҳангархона-да.
 668. ҳей, чо мекъни, ун го-во-ра.
 669. ҳо тайи чинори бари боло-да хони ма ғлими Гу-рез.
 670. дъхтари Йусуф соли аввал мактаб-да мерава.
 671. набоша, мардак хуна андохтас, хуна-ра руст ме-кьна?
 672. йакта-ш са Һар қати рафта бъд ҳамуҷа.
 673. замин-а фамидан-ъш ҳами, ки калхос ғалла-ра қа-бул кард.
 674. ҳаму ра-да омадем, ки директори мактаб бачаҳо-ра ҳамбида овард.
 675. ман бошъм, вай ғаб на-мезана.
 676. Имом ғали ғаб намегани?
 677. ғаб а ғаб мебурайа, ҷу-ра.
 678. ҷума Һаққи мусәфедо-йай.
 679. шъмо иштирок карда б-де?
 680. ҳами чизе ки Һозир ме-кьни ҳавай-а кьн.
 681. қат-ш тоза ғаб задем, хай ғфт.
 682. хъд-т-а нишон те, ғфтъм, дига тани мо.
 683. бага бийойи хубе нағз, ага набийойи, бурда гур мекънъм.
 684. Һозир, охи вақти сузани (сезон) кор.
 685. ғфтъм, бърем дъхтаро-ра бийорем.
 686. йа ҷума-мо дод, туйи пи-сар-ъш-да, бачи Абдуқосим.
 687. мо масли Һат кардем, ки ман сарчилав мешъм, тв йанга.
 688. ита шава (ноқулай), ба а мо мешърсе.
 689. йагон чи йофтаги да хи-йол-ъм.
 690. дил ҳавламиш кард-дийа.
 691. омадак ғфтак, ман-да сад со ғат дарс додак, ғфтак.
 692. пахта бойад йагсад-у чи-лупанҷ руз-да шукъфа.
 693. вахти ғъл-ъш-да нағз нигойи бин кардан даркор (пахта-ро).
 694. су Һм дамид, рушан шъд, вахти намоз шъд, мегем.
 695. замини сангвара ҳиччи Һосил наметиа.
 696. Һозир ай дърни лой баро-мадъм, мърдъм ай бефарағи-ра.
 697. о, гови т-ра гардони, на-мешавад-т-а.
 698. барости фарқ-ра фарқ кардан, лавзо-ра менависонан.
 699. йа гови пал (лаванд) бий-ор банд, схи.

700. вахте ки пахта сар шъдаги-нда, се мошин-ам намераса.
 701. Қодир Ме Һтар рафтас, биргад ғфтас: са Һар қати бийо.
 702. мо ҳами хур-а йаг руз-да майда мекънем.
 703. кэдоме ки гапи у-ра гум мекъна, фирев мехъра.
 704. ҳар ки мекъта (ме-куфтааст), йа чигина ме-да-дай.
 705. ҳами савда-ра шинон-дан-аш-а ҳишка йод наметиа.
 706. ин-ам йагон ови фой-данок-ай-дийа.
 707. ҳа бало занат, қати ҳаму рафтор-ат-е!
 708. шъмо ай халифа оқиш бъдед.
 709. йаг шапак (ҷорӯб) ҳа-миҷа бъд, ғъчо шъд.
 710. хок-а да дърони сәтил намечоши?
 711. гови сърх-а ай лаҳ-намо банде?
 712. тьнък-ай, ҳич гапе не, си сун-аш ғафстар-ай.
 713. дъ чув-ъм зийоти кар-дай, ғф.
 714. по-ш мечуртад (метар-жад), мегарда мейод.
 715. йа шаҳрав бъдем, бир-гадир ҷавоб-амо наметийа.
 716. писаро ҳама рафтак, йа бача дора.
 717. шамол гашт, бо ика шоха кьнъм (ғалларо бод кунам).
 718. агар дъта болгар бо-ша, ҳами руз тамом меша-ва.
 719. шамол нагарда, кор хоб мерава.
 720. ва дай хъ-т-а, доди, ки ҳами руз халос мекъни.
 721. и обруй биргад не, об-руй ҳама.
 722. бачи Каромат айлоқ рафтаестодай-ку.
 723. йаг одам-а фирев кьн, ки вай фирев-а надона.
 724. хунай Худойберди а вай болотар-ай.
 725. ҳами руз коре мекъна ҳа-ми шамол, ки гапи А Һ мад-а ба-ҷо мейора.
 726. бачаҳо бод каесодан, ган-дъм-а.
 727. ага, бобийо-мо-йа бо-бийо-ш найомада боша, мо хъд-мо ай ҳамиҷо-йем.
 728. падар-мо-йа тамоми умр-ъш да ҳамиҷа ғъзашт.
 729. боғо борбун дора, нигоҳ-бин кардаестодан, дэрав мекъ-нан, ов медан.
 730. қишлоқ овод-ай, хушҳаво-йай.
 731. қадойи куча-ра гузарондий-ан-у хунаҳо-ра пага мегузаро-нан.
 732. сабил йа сари қар бисйор ганда задам-ашон-а.
 733. бо ман пърсидам-ъш-а, ч-қъри-ра.
 734. ҳаму чпшма ҳоли-йам бо-ша, йо ки вайрун карда бошан.
 735. ҳами хел ташкил кьн, ки ҳазор кас гува, ки қан-ш-а ху-ра.
 736. ҳамита сарнишев сета синф мешава.
 737. ниго мекънъм, ки ҷайра омада боша.
 738. дар бораи туй-ум мегум.
 739. ҳами дъм-уш қариб пушти по-ш-да мерасид.
 740. изолот (азоб) кашадаги ме-шъди, гъдак-т-а хони ака-т наме-монди.
 741. йаг ман касалибуни карда-ги ино-ра.
 742. ман дар чор руз тскет-ам намераса, ки гудак-м-а набинам.
 743. бист-у шаш-у ним кило кам шъдай.
 744. йа со ғат ман-а дод, май-да-йак.
 745. панҷ минут мемуни, сдих кьнем.

746. Ғара, дига наместуни
шинем, йа дам.
747. намерам, хьд-ьт рав
қати бача-т.
748. қанто-мо да хуна ва-
чо карағи.
749. усмакабута ньчъл. ш-
дан.
750. ман-а ҳой дод, тоқи-м
ғалтид.
751. барои зангири маҷмур
шъд, одами риш-ьш мош-у
билинч риш-ьш-а тэроша.
752. мо да ҳами риши са-
фед ҳезум мебарем, алов-ьш
мекънем, хизмат-ьш мекъ-
нем.
753. ай руйи навободи-ш
замини мо кам бъд.
754. бисйортарағи боғи
моҳора чрла зад.
755. йата йазна-ш-а овард,
йата хувар-ш-а овард, йа-
та ота-ш-а овард, қишлоқ
пър шъд.
756. ай чанги мошин-а та-
ги сум-у сафал мемуни.
757. хона-да тоғи-а ме-
бастем.
758. савдогаро шътър қати
бор мекардан, меърдан.
759. йа нав къне, йа гус-
панд-ш-а ҳърем.
760. ба зарби сангдоғ (ка-
салӣ) ҳуй дод.
761. муҳо се бор алаф-а ме-
дэравем.
762. хьд-ьм чон-ьм бърома-
дэстодаи.
763. гав задъм, ки кофтан,
найюфтан, ино бало-ҳан-да!
764. чашм къшодем, һ-ькь-
мати совет-а дидем.
765. мо шаш сол карағи ин
кор-а.
766. вай-а ҳаму ес мун-у
да и гузарон.
767. дастойи ман ҳоле бис-
йор чирғинди.

768. неки ҳаму руз бачаҳо то
бега-ра омадан-а намундан.
769. ҳар йелайе ки машқ кь-
ни, мешава.
770. рафтём, ҳамиқа гъшнае
ҳастем, ки ..., нон овардан-мон.
771. бад ҳар ди-ш мешаван
кашокаш.
772. зан нига дора, ки и дору
-ра чашид.
773. ма ғлум не, чан вахти
гъзаштан-ьш, неки боғо бесо
һив-ай.
774. зан мебуро йа ҳами гирийа
мекъна, оби чашм-ьш замин-а
лой мекъна.
775. хавар-а ай иҷа гирем, ки
пошобача беҳуш, мърдағи.
776. ба ғ д пошо мегуйад, ки
пайи асп гир.
777. ин-а ки мейобад, дил-ьш
пър мешава.
778. кампир мегуйа, ки ҳаст
ҳами хел чрй.
779. ман ть-ра нағъфта бъдъм,
ки шав набуро.
780. сезда одам-а пок хурда
шъдас.
781. оҳиста-оҳиста мейо йа,
оҳистак узанга-ра мебура.
782. ай гав задан-а бефара
шъдъм.
783. ҳама-ра барор тийад, сар
къне.
784. йа ҳафта, ақаллан се руз
иста, ҳама-ш соф меша.
785. да дасто-ш дъ сатил-ай,
йа ним- йа нима чулоғ бори мегар-
да.
786. хонай ҳами Насим-а чан-
де шъд, надидем, неке хотири
ҳами меҳмоно-йай.
787. ҳозир бе бобо сура та-
мом къне, ба рава.
788. и кас дору хърдағи-йан,
чой намехъран.
789. ҳе, чо кушод (васеъ). пар-
во накъне.
790. ҳарчанд задъм, гъф, нашъд.

791. ҳаму-ра-м райиси калъ-
хос қабул накардак.
792. бача ай зиқи-ра касал
шидак.
793. бугу "пэга ай даҳан ме-
мунӣ, ба пушаймон мешавӣ".
794. и гап одами тинч-да,
ма ғкул нест, одами чигар-
сухтаи пешони-ш-да хоки ла-
һад расида-да ма ғкул-ай.
795. гапоӣи гъзашта-ра на-
гу, мегум.
796. кийе, ки пешопеш да
хоки ла һ ад расидай, мефама.
797. мо одат кардағийем,
меҳмондорӣ-да.
798. да чойи ҳаму-да раф-
тийан-дийа.
799. ҳами меҳмоно ҳами ман-
зил-да қадам ранча карден,
агар мо гав кънем, ҳаққи ино
мерава.
799. натои ага, бо мебийо-
рад-та.
800. ҳами йаке мебуройи да-
ҳани дар-да, ки замин-ай,
хъш-ьт мепара.

МИЁНАДАРА

809. меҳмон ҳеҷ боке надо-
рад.
810. шишта бъдъм-у мардак-
шу (шустани мардона).
811. ман ҳоле нун наҳурдам,
чой наҳурдам, ақу овчинак
кайестодам.
812. хундағи, ҳама-ра медо-
на.
813. и тарбуз-а хъди ай Ох-
тоғ овардағи.
814. намунди бьхонъм, райис
шавъм, ҳоле малим-ьм.
815. даҳум-да хунда истодаи.
816. ман лой кайестодаъм, ки
шъмо омадед.
817. додар намедонъм, ки ай
ғичо омадийан.

801. бегони шъмо ҳамиқта
барвахте омаде, ки-о?
802. ришо-ра хуб баланд кар-
дем, ки мо-ра нашносан.
803. бай райр аз қоқ бьдан-ьш
бисйор сэвук-ай-ийа.
804. иқа хараҷоте мебинӣ, дар
вай аз һ ад берун.
805. бега қадӣ раҳ-а гърифтай,
ки файрод мекъна, бад хуна бър-
дам-аш-а.
806. гъфтъм: Сайидуф, меган
фалончи-гов-а кьштас.
807. ҳами соло нашава, пешта
набъд.
808. касе виждони ақиқӣ дошта
воша ҳами вахт (асло) ай кор
намона.

818. ҳозир навток кардаи.
819. ҳоле дар-у тиреза-у ин-у
вай накардаи.
820. ҳоле ҳами Охтоқийо чойи
нағз рафтийан.
821. йа дьхтар-ам-у хола-м
да ҳаму Охтоқ-ай.
822. тарбъз бьхъре, нун бьхъре.
823. чизе-ра, ки насиб карда
боша, бай шъмо ҳишки хурда на-
межуна.
824. ҳоле ай қишлоқойи мо-ра
Мағмуруд тез мепаза, санг-тов.
825. ман гулак не, умаде нури
дида, тоҷи сар.
826. қишлоқо-ра тай мезанан,
гирд мегардан.
827. то дьлона зард нашава, ан-
гър ширин намешава, ино-ра ман
хьд-ьм шинондағи.

828. ай есу рафтан дасти чап ай мо-хай-у дасти рост ай Тоҳир-ай.
829. ҳаму боғо ҳамаш оби қанди қати мехъра.
830. ман хъд-ъм рафтам чувори боло.
831. ота, йа мардак фай - род дора.
832. вай ин чо-да дъмод бъд, ай ҳамин чо зан дошт.
833. ғизати меҳмон баҷо овардан-ай.
834. бигире, мехърем, ҳоле қати и мағ лим.
835. охи ман шътери тъ-ра гардонда натонъм, читаро кълъм, бо пьго мерам, ки ҳамуҷа чарида истодаи.
836. шумоҳо мазори беши-фоат-ет.
837. кийе ки ғам-у дард-ш-а менола, ҳаму хъд-ъш ме-дона.
838. вахте ки ман кор кар-дъм, ҳамин биргадир майда бъд.
839. мевайи ширин ай чув талх мейоа.
840. дъвозда сотих гъфта додийан.
841. намедонъм, мебуроа, йо не.
842. бийо дарди дил-ат-а бьгу.
843. ҳамай ҳаму-ра шифир додай.
844. вай инча-да дъмод бъд, ай ҳаминча зан дошт.
845. ҳар чи дар ин киле-тийо диде, дар ободойи на-гуйе-дийа.
846. и бега меистоде, ба-ча-м меомад, одат-ъш нағз -ай.
847. йатикайи ош-а гириф-тан-у қафо-қафо шиштан.
848. мепърсан, ки ҳамин търк чан хърма руған дош-та воша?
849. хестан ба хунай търк-а омадан.
850. тъ ки боши, ҳар моғ дъ-сад сум мегири, ман ки бошъм, ҳазор сум-ам мегирам.
851. пъл боша, кор-ът да ре-воч.
852. и адиро-да гаштем, до-дар, шумо гашта наметуне.
853. и чинор-а мо нашинон-дем, ким-ки шинондай.
854. одамой қадим гъфтаги гап: ай Мағмурут-а и чоҳо пеш обод шъдаги.
855. дъхтари шу-да додаги дъхта-хай.
856. бист-у дъ сол шъдай и-ра ман гърифтам.
857. аввали дав дари поңзда рафтаги-да падар-ъм зан ги-рифта дод.
858. и-ра нимкора кардудем, замин вайрун-ай, охи.
859. лой-а дидудак, гъфта бъд, ки бега хоб мекълем.
860. ов ича намебийоа, бэлан-ди-йай.
861. чи медонъм вай нағз ме-хона, йо нағз намехона?
862. хундай, нохунда боша, ай гичо иқа и исоб-у китоб-а медуна?
863. вай (қурут) ҳамин санг ворӣ сахт-ай, ҳамин санг-а ди-ди, вай-а диди?
864. ҳамика баланд мекард, ки об сиройат накълна.
865. хъдо йаг саломате пай-до кард, ки ош-а нахурда мърд.
866. нагъфтъм, ки ман қичо рафтаги нест-ъм.
867. одам калонсол мешъдай, намешизохтаи.
868. мардат талаб кардаесто-дай, гуррас бърдаестодай.
869. охи и мардако чой гуян, чой-шун кълн.
870. апар и кас-да меҳмон на-боше, гапи шъмо дъруст.

871. чени қуввати хъд-ъм хона меандозъм.
872. ку мачит? - кълм (ка-дом) мачит?
873. ов намевардъм, моин-дар-мун нун намедод.
874. мире, ки подабон- ай, додар-ъм-ай.
875. да дасти моиндар за-ди, да дасти бало зади.
876. чизе ки гъфтан, овар-дъм.
877. гап-ашун-а намегириф-тем, лат мехърдем.
878. хъд-ъм моиндар-а шум мездъм, ба у шум намеби-на.
879. об, ки боша ай йаг чо мейовъм, мехъръм.
890. соли дароз чо мека-нам-у чафо мекашъм, се газахак хок мерасад-ъм.
881. и навси падаланат-а ки сер мекълна? и навс ган-да-ай.
882. и мардако-ра гир хона бар, ман лой-м-а сум кълъм.
883. ҳоле бо лойтейо йаке набийоан, ки лат-ъм кълн, ки лой-а тийор нақари.
884. ман мегум, ки лой-а бъте, кор-ам осон шава, вай мегуд, ки ман мехонам, ки пага ғилм дар ман дар-кор-ай.
885. ҳаму сун-да йа замин-ай, да дэрун-ъш хор пър-ай.
886. и ғалаф усуну-да нест-ай, мо-да бисйор-ай.
887. пештар мо мезадем, мекандем, алов мекардем, ишқор мекардем.
888. вай либосо-ра сэфед мекълна-у зуд мекарона.
889. рафта бачоо ғалтида, омада истоден, хойе ки на-медонан, хойе ки меғалто-нан-ш-а.
890. ба рафта йа мусэфед-а лой-аш-а зада додам.
891. хуроқ-а гире, хуре, да таг-ъш намона.
892. ов ки зади, сус меша, ба (баъд) задан-ъш зур меша.
893. пешта паншохи чувӣ бъд, ҳоле бартараф шъд.
894. кърчаки (бел) бомруби - йам ҳаст.
895. ман тъ-ра коҳиш мекъл-нам, баройи ҳамин ки мо-ра фа-ромуш кади.
896. ман гунойи шъмо-ра вах гъзаштаги.
897. мун, шасти бача-ра нагар-дон.
898. у вах-да кала-мо кор ме-кардаги не.
899. йа хорафтъм панҷ мо, йа хорафтъм се моҳ, йа хорафтъм дъ мо.
900. ҳамин да мо хоб кар-дъм.
901. и и хъкмат мувофиқи ний-ат-ъш йофтаги, йараша ба ний-ат-ъш йофтаги, одил-ай.
902. ман ҳамин сол йа кам шаст-да мешам.
903. худопарвардигор кай тъ-ра ай ҳамин ғамал мефуроварда боша, гъфтъм?
904. намедони, ки қайд да гъ-чо-ву лас да гъчо-ву атлас да гъчо.
905. равад мудофия кълна, ба-рои кудакойи хъд-ъш мекълна.
906. панҷо сол шъд партиа а ғзо-ш.
907. а ҳаминча зестем се кас, ҳар се-мо, ҳаминта ки рафтем, рафтем бар-бар, ҳаминта бараки рафтем.
908. вайо шашта-йу се милтиқ доран, мо сета-у дъ милтиқ до-рем.
909. Фзил гърехт сунн Қайрс -ғоч, чълоқи Авдъқодир гърехт, дар чоҳ баҷо шъд.
910. Нозим ғали панҷоҳ сол шъд, қонун-ра ри-оа мекълна.

911. Авдък^{арим} йапоҳа ай
чанг гашта омад.
912. ордин доръм, баройи ҳа-
ми, ки хизмати партиёра-
кардъм.
913. ҳаму сол сад тона ан-
гър додъм, пилон-а ичро кар-
дъм.
914. му һаббат, чизи кавше-
ри гардуни дунйо-йай.
915. агар паго даст-у ру
ғажд мактаб мерӣ, ба йо шт-
мо мезде, йо ман.
91. камандири дига дорем,
майна-ш бисйор пър-ай.
917. ҳами сол ҳамита пахта
мечина, ихтисоди ҷихат бо-
шад, кор мешава.
918. аку и гапи шъмо-ам
гапи ма ғқул.
919. рафтем, ки асийоб пар-
чов бьдай, бор-а андохтем.

ДЕҲИ БАЛАНД

929. и хел гор-у ғашпа на-
бьд, селу борандагӣ шьд,
ба ғд гор-у ғашпа шьд.
930. дъ сол райиси кард,
ки ба ғд задан, ғалтондан-
ыш.
931. ай райиси ғрифтан,
ба ғд ҷамоати-да хьд-аш-а
партофт.
932. хай хона андозе, ба ғ
мо йа сол-ним сол-да ме-
хезем мерем.
933. дъ домод-ъм ДОГ- да
кор мекардан.
934. асли асли бобойи мо
ай Конибодом-ай.
935. ман нум-ъм Шамсид-
дин, нуми падар-мо Йоқуб.
936. омад, чил руз зънк-
ыш гирифтагӣ, хоб кард.
937. падар-мо ҳами хел ка-
сал-да зад, ба ғ нағз шид.
938. исун бойо ғам дод, усун
босмачӣ.
939. ҳамиҷа бийо, бьра бь-
хон, то калон шьдан-т-а.

920. ман ғфта бьдъм, ки ба
дъхтуро йа чизойе кардан, ки
да қади ғумр-ъм надида бь-
дъм.
921. дига ба по-ш рост мес-
та ғфтагӣ махсад набьд.
922. қоғазойи дъхтърот - а
бийоръм, ота?
923. дига ба мо чи лозим,
хама-ш ҳаст.
924. ҳами руз дил-ъм хафа
бьд, қати шъмо иқа сь һбат
кардъм, хърсанд шьдъм.
925. кие йова, севанчи - ш си
танга.
926. агар дьру-а гун, хато
накънъм, ҳар кор-а мекард.
927. пэгойи мехезъм, ҳаф шь-
тър додан, йа шьтър ҳами ки
меғрезе, дига намеювъм.
928. шавист бийоёе, мешава.

940. бузбала ки бьд, ман меғф-
тъм, бийо иқа ҷуфт кьн.
941. ба биргадир йагон гағ ме-
гуа (меғуяд).
942. бачай һудабура ҳама-ра
һуда (уҳда) мекъна.
943. вай чой-ай-у неке ов надо-
ра.
944. хьдора һмати ма-ра ғфт, ки
хе пойон бьрем, ман ғфтъм, хь-
до и чашма-ра лойиқ кард, наход
партофта бурам.
945. неке сев, зардолу, и зай-
лин-а погиза хънк зад.
946. ҳарчан мегум пенсийа-да
буроре, не меган.
947. қарини бис сол мешава, ки
историҷи каестодем.
948. ба ғ ҳами хел кардагӣ, раф-
тагӣ-да.
949. шав хорафтен, бай шави ди-
га ҳами кор шьдай.
950. да зимистон иқа хънк на-
меша, и ҷоҳо чьқър-ай-да, гарм.

951. одамойи мо да хьди
пахта-да.
952. Симиғанча-а һъкмат
ҳай хьшру кардай-да.
953. ма ғлимӣ кардагӣ, раф-
так чанго-да чиқа кор кард.
954. вайо ғилм ки дора, йа
хотир-шон намебура-йа.
955. ғфтъм қати занад, рав
пода.
956. ба Шарифзода вай-а
да ича мунд-у у-йа да ун-
ча мунд.
957. йағ замон (подшоҳӣ)
ғьшнагӣ шьда бьд, йағ одам
рузи хуш гузаронда натунист.
958. ман бозор нарафтам
(нарафтаам).
959. ба ғ ғфтъм, и мардақ
файз доштас.
960. зиндагӣ-йа ҳами чьқъри
йа нав карда гузарондъм,
961. ман го-ного ҳаму дъх-
таро-ра, ки ҳастан, меба-
ръм бозоро, ба иқа уқа гирд
мегардъм.

962. и чьқъропасти бисйор-да,
у чьқъропасти надора.
963. усун-да ба хьдо-тон ба мо-
шин меравее.
964. аслан ҳиччо рафтагӣ нестъм.
965. вахте ки ҳамиқа коро шьдақ
мо-ра чақа нашидан.
966. ғасп турид, рафпад, таги
пойи ғаспо задъм, се мо ба ча-
ғас гаштъм.
967. ҳиччо-ра нағашта бошем,
авсуна-ра ай гуҷо донъм.
968. вай-ам бача-ни ранги шъмо
нависандагар-ай.
969. не узбаки-ра медонъм, не
урусӣ-ра.
970. пьштора хьди Дьшанбе езум
мебурдъм.
971. и кори шъмо-да йа одами
таги дунйо-ра гаштагӣ боша, гу-
ва.
972. матаб нав-ҳами пьго гардон
шьд.
973. ҳамиқайе ғаб дониотъм, ғф-
тъм, навсонде.
974. дар вахт-аш "ҳафтийак" -а
хондем, тамом.

МАҒМУРУД

975. мебаръм нишун-тун
метъм.
976. ғфт: чироти ов сар
додӣ, ман ғфтъм: са һари.
977. нисфи шав рафтем-у
һис карден-у (тақсим) ғь-
рифтен.
978. и кә кайи ма ғлимо бь-
дай, асосӣ-да кә-йам намеги-
рем-у даркор-ам нестай.
979. ғала ғасп-ай-ку, ҳа-
му-ра ҷут кардем.
980. вала, ҳаму зан-аш би-
сйор һақорат кард-дйа.
981. и қулай-ай, беов ме-
рам, бе ов мейоан.
982. меҳмоно шав хов на-
карда бьдйан, ай чишмо-шон
ов мерава, ай чишмойи ман-
ам ов рафтан тирифт.

983. химийайи синфи нуҳ надо-
рем, ай магазин даҳта бийоре.
984. и анғри ича ҳоле иқа ни-
зом-да наомадай-да.
985. мо айлоқ қати омадем, мум-
кин набьд та қати.
986. и намоз-а мьхтасар мехо-
на, ихтисор карда йа ра мехона.
987. дасто-м пусидан ай даст-
шуй-йа.
988. йа чашм-ыш пуч, соҳти
чишми Қаландар-ай.
989. оши таги табақи бисйори
табаруки соз-дйа.
990. ҳами сад кило бьринҷ
гирем ага, пинҷо кило-ш мера-
ва, пинҷр кило-ш мемуна.

991. иқа туйи талотупи калон карду неки маза-ш кам-эй.

992. мо-ра биргадир гьфта бьд, ки бийо иқа гандум бод мекънем.

993. йагта-ш-да йаг бьз-а нимкола мепартофт, дига авлийо мешуд, ай дасти у чудо карда наметонист.

994. ть охи хиччи нахъри, баг фарбе мешави.

995. йаг мо-да сад халта орд мерава хами қишлоқ-да.

996. һ очшариф ть ай мо-халос, мо ай ть халос.

997. ов-аш ҳам ширин-ай-у ҳам шур.

998. Сайфи Қодир ай кика-шонӣ омад.

999. гьфт; хами Мармуруд-а һьда кьн, һьда накард.

1000. калхоси мо-да дь э-мин нодарав, дига хами шьд.

1001. бисйор чой-аш чо-дийа.

1002. ҳамунча авқот мекънан мехъран, димоқо-йа чоқ мекъ-

нан, баг д мехезан мераван.

1003. кани ман-да ҳаму ам-бур-та парто.

1004. вай хьд ба хьд касал шьд, ҳамита дьхъро сихат кадан.

1005. йа бахилгари мекъна, пеш мекъна.

1006. дига илоҷ нест, райис йата-йай.

1007. саргаҳи ов-да рафтем, ов хурдем, зори, кошки һач-амо қабул шава.

1008. ага хами бега ино на-раван, мерава.

1009. ман-а фикр-ам бьд, ки ба калхоси Россия бийоим.

1010. ака, авқот-а бьхур, ин йаг фиребгарӣ-йай.

1011. Һозир мо оби хьнъю-хури хич да йод-амо не, йаг-ранг чой-ай.

1012. у-ра ай дари Салим дь-рын мекъни, мегърезӣ.

1013. со-атои ҳаф хона бийо.

1014. об бастен, замино шиш-та- кафидай.

1015. очат кани, ҳей очат-к

1016. бийоид, ман дастотон-а об гирам.

1017. сари тепша омада лънго-ш-а чъх карда, чишмо-ш-а хумор карда мешина.

1018. бийод, баг д магарам хона-ра супорад-у бьройад бь-равад.

1019. гайр аз бьрдагӣ шьмо, йаг сад-у шаст сум-да китоб бьд.

1020. мьгълъо канда мераван.

1021. ман ть-ра дарйоб кар-дъм.

1022. чахнъ-а сьтъм-да ме-бандан, баг д занакко мекашан.

1023. ҳу, ана вай сичоқ-а (сачоқро) гир!

1024. е хами-ра алдараш кар-ди мунди.

1025. ай пьрсидан-а ман гьш-на мундам-ь ино ҳеч не.

1026. дакалада-йа гуш кардем-ь баромада мо чойхона ома-дем.

1027. туй-ашон туйи нагъ-дийа, зур туй.

1028. вай гилем-а Пулод со-иб шьдаги-йай.

1029. чорта ваг-да кардъм, ки инча дьта омад.

1030. бачай нағз ки кӣ набо-ша, дил-аш-а мейоба.

1031. ҳоле тоқахури-да омухт шьдаги-йай.

1032. баг д йаг реги санги хо-ра-ра овардем.

1033. ть йа лахт сафол оварди, агане и қайроқ-ай.

1034. хезе, мактаб раве, ича мешине.

1035. дина кә-йа кид-а овард? кид-а оварда боша, чӣ хор дори?

1036. Шоназар ма-да йа майда кә меоварди?

1037. дэрун-аш-да бо тах-та задан даркор.

1038. мошин йаг чизе, ки пайшта-шашта-йам мебийора.

1039. бачаҳо мактаб мерам гьфта омада истоден.

1040. у дуко-а барой но-мақъли карден.

1041. дина ҳаму сад кило гандум-а да мошина-ат на-й-оварди?

1042. йа майда ангър-ам на-бьдай-да.

1043. аввал бунйод номи и Фанируд бьдай.

1044. асли хами Нилкон-а ватан-аш ай ҳаминча, вахто-ш-да ҳаминча бьдийан.

1045. неки охи да мо акъ баландпарвози чӣ даркор, ди-га пир-шьдем, хоксори дар-кор.

1046. и Ро-һати-йам андак-андак да хами йоддоштойи мо обод шьд.

1047. а ҳаму Навобод ан-гур-а гьрифтан даркор-ай, по-гиза хами-ш-а.

1048. вахтои ки мо бача бьдем, ҳо ҳаму мазор-а дэ-рун-аш-да мактаб мехондем, мактаби мусулмонӣ.

1049. ҳаму Тошканд таво-рихойи кьҳна-да бисйор қадим-ай.

1050. Тошкан-да пештар турум-бой (трамвай) мегашт, ҳо-ле инчаҳо-да турумбой на-у-маай.

1051. чизе ки қисмат-да бо-ша, то набина, илоҷ надора.

1052. ино қишлоқ-ашон ав-вал ҳо боло-да бьд, баг д омада хамича шиштан дэруни санго-да.

1053. хьди ман дьвозда пуд гандум-а ҳаш танга харидъм.

1054. кадом шар-да қимати мешьд, гандум-а бьрда арзон каа мефурухт.

1055. хьди Дабедарафта кор кардъм.

1056. баг де ки парвардигор тара-һумат кард, чордасола-т мекъна.

1057. и мардуми Қаротегин да кучо ки боша, рабочик-ай.

1058. вахти Файзулло Махсум-да Ҳоҷибойуф гьфтагӣ бьд.

1059. Намоз дьзи мекард-у кадоме камбағал буд, оварда ҳавай-да меод.

1060. бад мегуд, ман туйи хьд-ам-а аранге мекънам-ь бо вай-а чӣ ко мекънъм.

Ч А Л Ч И Т

1061. дар қади Маликайи ху-бон писаре шьд, номи и писар-а Ибро-һим Ад-һам мондан.

1062. и чу-а бачайи ҳафсола қати мегардад.

1063. е загифо, шьмо-ра чег-доран.

1064. маҷбур-уш ки мекънан, со-һив мекъна, потшоҳи мекъ-на.

1065. зани и кас писар тавал-луд мекъна.

1066. ай шаҳри Балх, ки юши, Биби Амин-а гьфтагӣ зан буд, ҳастай.

1067. хо аз баҳри мо бьзгар, хо аз баҳри писар-ът.

1068. йа кампир бьд, йа писар дошт.

1069. ҳаждата бѣз дошт, йа бѣзъш шохъш шикастаги бѣд.
 1070. рузе шѣд, ки бѣзо гѣм шидан.
 1071. писар сунѣ модар гѣф, ки е модар, бийо, йа кор кѣ нем, ки ҳами бѣзмон-а йовем, бийо, йата-ш-а хѣдойи кѣнем, ҳами бѣзи шохшикаста-мон-а хѣдойи кѣнем.
 1072. модар сунѣ писаръш гѣф, ки хуш писаръм ҳа му бѣзи шохшикаста-мон-а ба касе хойи бѣте, хѣдойи кѣ нем.
 1073. йа руз писар сунѣ адир бѣзкови рафт, ки бѣзора йа мусѣфед чѣф караесодай.
 1074. мусѣфед гѣф, ки ман то ҳо уѣа мерам-у гашта мийом.
 1075. хийоли писар шѣд, ки бобой мегува ки ҳу ҳяму су рафтан бѣзо, ҳаму сун рафтан гире.
 1076. рафта-рафта чан манзил-а гѣзашт, ки бѣзо пушти йа тепа-да.
 1077. бѣзо-ра ҳай кара ги рифта омад.
 1078. мусѣфед гѣф ки, ман бѣзи шумора шохш-а нашикастѣм, гѣфта ҳар дѣшон шѣд чанчол, бад занак-за-нак шѣд.
 1079. гѣфтан ки бийо на шоша пеши қозӣ арз мекъ нем.
 1080. раҳаки шуда рафтан гѣрифтан, ки дар ра йа харсѣвор бо хутик "қозӣ-мо ҳами мардаки харсѣвор, ҳар дѣмон арз мекънем-у ай ҳами-ча мегардем.
 1081. се фарзанди мийон баста дорѣм, йагта-ш ша-р-да-йу дѣта-ш калҳос-да.
 1082. ай ҳамунча то ҳаминча ҳафтод шаҳид-ай.

1083. мо шоди доштем, ки кор мекъна, кор накард.
 1084. хѣдо-тон медонистаге-тон, охи, хондаги.
 1085. қадпастарак бѣдѣм, гуш мекардѣм.
 1086. се сурға (маротиба) аламонӣ шѣд, ҳамитараки одам омад, ки...
 1087. одамоѣе, ки мараз шавад, йа майда гушти чайра хѣрад, са-ад мешавад, одаме, ки кѣсали чигаръш гул тийа, гушти дала хурад, са-ад мешавад.
 1088. набераҳо да хѣди Ох-чаман пахта-да.
 1089. дѣта-бача дорѣм, кошки ранги шѣмо шаван.
 1090. санги бисйоре чѣм кардай, йа нағма-йу нағмоте.
 1091. хона-да истиро-ат мекардан, беҳтар бѣд.
 1092. гу: ме-моно чойхона-да шиштаги чо кѣнем, -гу.
 1093. апа, бари боло шинѣм, ҳичи нағмеҳѣрѣм, ага бари подон шинѣм, ҳарчи меҳѣрѣм.
 1094. харбѣза-ра гире, хурдан гире.
 1095. ман-ам хеста омадѣм, пай ҳаст-ѣ-а-й айдар нест.
 1096. и харбѣза-ра да ша-в-чиндаги бѣдийан.
 1097. одами дѣрѣгу-йа шум мебинѣм.
 1098. мондемш-а-ку охи, ҳиччи нағме-ша-ку, га-в-задан гирад.
 1099. ҳами са-водноко надонан, ман намедонѣм.
 1100. е матов ки буромади, афтови тѣ кѣ?
 е йор тѣ омади, савғоти тѣ кѣ?
 1101. вала, таваккал дѣрѣр гѣфтай.
 1102. му-алим мардѣм нозук мебийо-йа.
 1103. ага-асан хоне-ш-а фуруша, и кори дига-йай.

1104. тѣ ҳами гап-а бѣгуйи, у мусѣфед шунава, бисйор ҳа-фа мешава.
 1105. йаг му-алими кори калон омадай ба зан-у ба ку-дак-аш, ага ҳами хона-т-а

бѣди, кори хуш мешава, бо бу-ҳор-да хона ай хѣд-гон.
 1106. ҳаму биргад-ам ҳами гапи ман-а мегуд, ай гапи ман зийод намегуд.

ДОВАИ БОЛО

1107. тоқа гаштай-гаштай, зур метова.
 1108. ош хури, ош йофта метем-т-а, қанд хури, қанд йофта метем-т-а, чой хури, чой йофта метем-т-а.
 1109. вай бийод, мо шѣмо-ра албатта, хавар мекънем.
 1110. кампири Султон омада-гийас, ҳоле ҳамича-йас.
 1111. гап-а иѣ-да фақат хѣд-ѣм-да додагийан, фақат хѣд-ѣм гап мезанам.
 1112. пеш ай и кѣ (коҳ) мездот-да? - не.
 - не.
 - набошад, наметийа-т-а.
 1113. вай пир нест, мулло, ҳамтѣ метова.
 1114. чи, набоша, да болой чув галта, агар нағз мешава.
 1115. нок соф шѣд? не, вала тамом шѣд.
 1116. чан нав навток са-в-кардем, сѣрх-ай, се бех-ѣш тойифи-йай.
 1117. ман бодиринг-а ба бости тарак бѣдан-аш хѣрдѣм.
 1118. Анҷир-ам да ҳаму та-ги бед шѣдагийан, ки нағъ-рифт.
 1119. анор дорѣм, анҷир дорѣм, сев дорѣм, ангѣр дорѣм.
 1120. зувун-ѣш бисйор ши-рин-ай.
 1121. ман йаг одами чарор бѣдѣм, ки ай ма чарортар на-бѣд.
 1122. ҳами кор натонистаги-дийа, ма-алим.

1123. дѣзи ша-в-мегуд, пош-шойи руз.
 1124. қадр-у қимати одами хондаги кам-ай, мега подшо.
 1125. бо ай ҳама пеш парон-чак мешава.
 1126. вай бойист, ки ман-а руйи даст мебардошт.
 1127. аноро-йа ай хѣди кал-хоси Виҷдонуф овардаги.
 1128. метриска-ра бинем, нум-ѣш дига-йай.
 1129. чам-а-да бурдем, ко-тиб-ѣш дига.
 1130. дѣ-се мо шѣд мерем, ки ҳич гап не.
 1131. дафтари чам-а-ат дар идора чам-а-ат, резинка қати мебардора-у менависона.
 1132. ройи накъ-ѣш-а, чу-ом-ройи мекъни?
 1133. ҳамино-ра чам-а-кар, ки ваҳт-аш-да хизмат кардуде.
 1134. ҳѣкѣмат ҳами хел пир-каз додаги, ки ҳама-ра ба давлат супуред.
 1135. биста-ш-а дум да дум мунда кѣшт, сасп-а.
 1136. ино ша-воҳун зада ар-мийа-ра мустаҳкам кардан.
 1137. ба-д мегуван, ки бийо-йѣкѣмат-а бин.
 1138. ай ҳами сина-ш ки мезана, ай ҳаму боло чар шѣда омада да дайро мезана, наҳчир.
 1139. ба-д ҳами Сафарали қати панч-шашта аскар-а ройи мекънан.
 1140. Рафур гѣфтаги йа кунгу-рот бѣд, гап мезана, ки йа ош кѣн, йа а-қот кѣн.

1141. милтиг-ш-а ки меко -
ваф, дъ уф (тир) мейован.
1142. пода вон йараша да
хизмат-ъш мъзд мегира.
1143. вай-а му с овини Сове-
ти Вазирон карда бьдан-ш-а.
1144. с'адъило-ра инча ройи
кардан, чунки гьфтан, ки ть
кори партизоно-ра медони.
1145. дах вор, хазор вор ме-
пърса.
1146. вайо-йам "хай-хай"
кардан, мо-йам "хай-хай" кар-
дем.
1147. вайо-ра хама-шон -а
дъровардан.

НИЛКОН

1155. кани бин, ака-т
омада боша?
1156. и кишлоқ бисйор ку-
на обод шьдаги; хай-да, аку
корвони сьрх-ам мешава.
1157. вахто ки ича-да гал-
ла тайор мекардем, босма -
чийо зер карда омада бьдан.
1158. дили хьд-ам дар кар-
дийа, барои ки ича омада на-
лугир шьд.
1159. ман мегум, ки шик
(вайрон)-ай-ку ман-а омух-
та накън.
1160. ахир хамин тармарги
фалокат гьф, ки хамаи **h**към-
мат да мо бисйор чиз ме-
тийад.
1161. ман гьфтам, хамаи
гуспанди нар баройи кьштан.
1162. йа да-понза чувол
гандум-а инча канда буровар-
дем.
1163. сийу шаш пъл гандум
муковот додан.
1164. ть пьрс, ки **h**към-
мат-да чинойат кардай, йо
хизмат кардай?
1165. ман-а хамъ ра **h**ма-
ти нашьдан-да ман-а мекьшт,
босмачи.

1148. йа хавай-ай, дига хич
кас нестай.
1149. бинъм, мошин-а товоъ
да естода ай.
1150. ича йа гал-ай ки ма-
лима, бо фойди шьмо-йай.
1151. хона-ш-да рафта се суд-
ка хоб кардагийем.
1152. сад-ъ панчо митир му-
даги-нда биргадир мегьреза.
1153. гьф, ки барои кори кам-
сомол суст бьдан-ъш ть озод.
1154. ки ки дьръст кор накъ-
на, намаки **h**къмат-а пос на-
дора, охир зада мешава.
1166. хамъ шаб то руз-а са-
ги тар борй ларзидем.
1167. мисли ешони с умар бо-
ри да бор кучида рафтан-ъ да
бор омадан.
1168. бачахойи вайо хама ко-
ригар.
1169. с умр-а равондем, от-
рад-уш-ам кардем.
1170. се бор нависонда додан,
бачахойи бекор, **h**ақиқат кард
hкъмат.
1171. акъ набоша сь **h**бат-а
хона-да мекънем.
1172. се бор пушти хаму ку-
йа рафтам.
1173. одами рогард ним со-
ат-да мерава, хашт чакрим
ра-лийа.
1174. пештаранги деҳқоно-ра
чапар бьд.
1175. каҳ-а бьрда да каҳдо -
но-шон меандохтан.
1176. и боро ай **h**къмат панч
сол пештар ташкил шьда бьд.
1177. хамъ с адиро хама чьфти
го-в қати хай карда мешава.
1178. хьди ман, фалокати гап-
а гьфтаги.

1179. ай сийу хаштум мо
райиси калхос шьдем.
1180. акъ кишлоқи хьтарак,
чор панч одам рафта бор ги-
рифтан.
1181. Са с дилло-йа матаб -
аш-да надаромаде?
1182. чор сол-панч сол боз
директори карда гаштай.
1183. ин-а мегьфтан та с рих-
ъш нусад-у панч соол.
1184. хаму гучрйе ки санг
боша, куҳ мегуйем.
1185. и босмачи бадбахт
омада хама-ра вайрон кард.
1186. одам ки мусэфед ме-
шудай, гап-ам чандон наме-
мондай.
1187. бачаги-ра гап-аш бис-
йор мемондай-дийа.
1188. йаг шапалоқ мезанъм,
мемури,
1189. йагдан ина хама-ш-а
хароҷот кунам, намешава.
1190. бо йаг рузи дига ме-
бетон, ман гап гунча карда
мемонам.
1191. хамин-а е **h**тийот кар-
да гузар.
1192. е **h**тийот кьн, ки пеш
-ат-а йагон одами ганда на-
боша.
1193. йа майлисаки олакак
гузарондем.
1194. калон мардум-да об
таги пахол шава, хурсанд.
1195. гап-а рост-аш-а гум,
ман ба ихтийори худ-ум а на-
менушум.
1196. хамаи харбуза бисйор
нағз шудай-у бесо **h**иб, са -
ришта кунан, йаг бист хазор
меша-дийа.
1197. вай ай мо турон шу-
даги-дийа.
1198. йа хел пур шава, ки
хич кадом-аш иқиф намона.
1199. йа қита пештар рафтем,
ки йа кас ай пеш буромад.
1200. бачахо хама-ш войма
кардан, ки ағба маҳкам шьд,
акъ.
1201. йагта писар дора, хьди
йа лу с бат борй хьшру.
1202. йа бобойи Кабуд буд, шу-
мо намедонистагисте?
1203. Шарифзода хаму вахто би-
сийор обруйи калон дошт.
1204. модар-а ешоно" моҳ" ме-
гун-у мо "оча".
1205. духтаройи мо ин-а хонан-
ги-ш-а йанга мегун.
1206. ин-а пештар манча ме-
гифтан, хозир каровот, кат-ам
мегун.
1207. калхос-а гуспандо-ш-а
таронидосен.
1208. ҳар йа одам у вах-да ки
дунйо-да меарзидаги.
1209. чизе ки ма с лим розиге-ш
-а тийад, хамин.
1210. йа со с ат-атон кам-кам
йове, те-ш-а.
1211. ҳар хел одам-а мефами-
даги-ш мефама, намефамидаги-ш
намефама.
1212. хьд-ъш йа одами сустакй
мулоймак.
1213. ман йош бача будам, Ша-
хиди ман-а файрод кард, ки ай
болойи ту материал хаст.
1214. хай, ага лозим боша, ме-
донистаги-мо-йа мегуйем.
1215. чизе ки ба хамаи хьд-мо
йараша партиа **h**къмат супо -
риш кард, ичро кардем.
1216. ана хаму бечора йордами
бисйор кард ман-а.
1217. а ича-ра, хамунча-ра соз
мекардетон, хуб буд.
1218. хамаи пиравленийа а мо-
ра бекор намонд.
1070. хама-шон лақаб-ашон
хамин-ай.
1219. хамин бечори Латиф-а
ман а чанги хамино халос карда
гирифтум.
1220. йа кампир омада ҳар руз
муҳон-а мехезонд.
1221. ино йа фе с ли шум дош -
тан, руз деволи хамдигар-а вай-
рон мекардем.

1222. дарвоқеан, ман гуф — там гапи ҳамино рост буда-гист-дийа.
 1223. панҷ олчин ман-да чо-ма шуд.
 1224. а ин бисйор баланд-ам ншудем-у паст-ам.
 1225. Мағмуруд-а курорт ме-кардагӣ шуда будан.
 1226. ун кас-а оварда ҳамина-ча райис каран.
 1227. ман ншудан-да гашта мерафт.
 1228. гапи туғри и, ҷойи па-ноҳи нест и.
 1229. Мағмуруд-а ҳишки қад-ди ман намедона.
 1230. мо йаг вахте бузкаши доштем, аку мийон-ам-ам дар мекуна-у по-йам-ам.
 1231. и дунйо гузарон-да, ҳичи пайдор намомона.
 1232. и гапчи, Шарифзода, бисйор гап-а кираска карда мезанад.
 1233. ҳоле ман-да йа халта сипиравка-йай.
 1234. ду-се сол муовини рай-иси ҷамо-а шуда ҷумида шиш-тем.
 1235. неши бел қати йанто — қо-ш-а зан парто.
 1236. ҳаму сар-сари реша (вот) қати тик раветон.
 1237. айлоқ рафта будум, са-ри гуспанд омадум, ки боди —ринго суғур бори калон шуда рафтас.
 1238. Маҳмасайид, анғро-ра шушта бийо, анғройи хуб бу-дай, ин-а Нусайни мегуям.
 1239. анғрой Дова анғройи мо-да намебуройа.
 1240. обу ободи, об боша, ҳар чи хоҳи мешава.
 1241. вайо-йа анғр-аш Нозир заб-зард шьдагӣ.
 1242. анғри ино ката-ката ме-шавад-у торозу зер наместнад.

1243. одамой пеш зур бьдагӣ, ки мана ҳами замино-йа ҷудо кардагӣ ба қувваи даст.
 1244. дос-аш калон бьд, қав-за карда мөгърифт, йа дарза мешьд.
 1245. анғр нағз-ай-у офат бисйор-ай.
 1246. бийо ҷура, чой хур, бийо бодаринг хур
 1247. бас ҳаму кас пурсидан, ки а кадом авлод? гьфтем; ай авлоди тоҷик.
 1248. гьфтан: ай авлоди Амир-сэйиди Һамадонӣ, ун кас Ку-лов-да хов-ан.
 1249. вай-а ешон нағъфтак, аф-гон гьфтак.
 1250. ба-д меран, ки йа кас берун-да хов-ай.
 1251. узбак мардум чи хел ба-ихлос-ай.
 1252. зани хундагӣ хуб-ай,
 1253. ҳами гьрг-а сад бони кунӣ, бо гьрг-ай.
 1254. вай фарсуда, деволо-ш кафидагӣ рафтай.
 1255. ангуро-йа зубда-зубде-ш-а чинда вино мекарем.
 1256. е Һтимол магазин-да қанд боша.
 1257. назар ба Сағдило-ра вай тинг, ажғол-дажғол-аш не.
 1258. йош бьд у вахто, Нозир калет шьд рафт.
 1259. номи падар-ш Насрид-дин, ино падар-а "бобо" ме-гуйан.
 1260. ита-йам боғ қати раве, рост магазин мерава.
 1261. заминоӣ обӣ-ра "оби" мегуям мо.
 1262. ай китобо хондагӣем, ай боби-йх бобо шунидагӣ не.
 1263. да ла-зи, Ҷараби уқа соз га-зада наметоньм.
 1264. йаг ака ва ху-ар да, йаг қишлоқ зиндагонӣ мекардан.

1265. ага пойи пийода рави, нимруз-да мерави.
 1266. кьртаҳон бачакона-йан, майда.
 1267. зидигарии калектиғи ма-ғлимон ба халқ чи хел-ай?
 1268. пага ага мактаб сар шава, пага да мо-да-йам. пахта, сар мешава.
 1269. ҳами са-нар ки шьд, вазиғи падаргаре-т-а иҷро кы.
 1270. мактаб бисйор дур нес-тай, ки пойи мо бишкана.
 1271. бачао-м касал-ай, ай мактаб кутағи-м ай бароси ҳамина-ай.
 1272. бьд ҳами хел Ҷазоӣи калхосе, ки ба у ра-им ме-кард.
 1273. кадом ма-ғлиме, ки тарбийа дода натонад, чо-ш-а хьд-ьм мейобьм.
 1274. ҳами ғури го-ай го-рона-йай мегуйад, халқи тоҷик.
 1275. Бобоҳон ай пеши хьд-ьш даҳанаки ше-р мебурора.
 1276. ай ҳама пеш гав ме-зана, бароӣи ҳавай пешпъртак.
 1277. ба-д Кал осийобони-ра партофт-у подабони-ра гь-рифт.
 1278. мебина, ки пода-ра гь-рифта оварда истодай.
 1279. ҳар ки гандум-а мебур-дай, орд карда меодай.
 1280. халқ хост, ки Кал ай осийобони буройа-у подабони-ра гира.
 1281. пода-ра бурдак адир, ки хов-аш бурдак, гьрв: қати шьдай.
 1282. гьфтай, ки бузоӣи мо-кани, гьфтай, ки дар адир-ай.
 1283. у йин (замон)-да қад-пастарак бьдьм.
 1284. ай дастаки камбағали-ра бесавод мондак, Афандӣ.
 1285. ҳоле йаг кас бьд, ки гьфта бьд, ки ҳами йина до-рувор мешава.

1286. е, ба мошини мебийойан-е, ба даргоҳи хьдо.
 1287. ҳамиқа мебийойа, ки лаг-лаг, иҷаҳо пьр мешава.
 1288. дар мошино харбьза ме-бийоран, анғр мебийоран, чи авқоте, ки мебийоран.
 1289. мусәфеди харсьвор-а фуру-арда гьфтан: е мардак ту қозийи мо.
 1290. ҳар ду-ш мас-а-ра сар кардан.
 1291. п-сар гьф, ки ман ҳо-мин бьз-а хьдойи гьфтам-у мегум ҳамин бьзи шохшикаста-ра гир, нэмегира.
 1292. ин мардак-а пурсид, гьфт ки ма шох бьзи ин мар-дак-а наш-кастьм.
 1293. ин-уш мега, ки бьзи ман-а шох-ьш-а ту ш-касти.
 1294. мардаки харсьвор аз хар фуромада хутуки худ-ьш-а қучоқ кард.
 1295. ей бача, ин хутуки ман, хоназот-ьм, ай шьмо нестай.
 1296. ҳар се ҷанҷол кардан; гьфтан, ки пеши қозӣ мерем.
 1297. ҳар се пеши қозӣ арзӣ рафтан, пеши қозӣ дегромада ар-зӣ шьдан.
 1298. бьд қозӣ пурсит ай бьз-дор, ки Нодиса чи?
 1299. ҷифтаки гьф, ки эй бобо, ту чи кор мекъни?
 1300. ин бача омадай, ки шо-хи бьзи ма-ра ту ш-касти; —ма наш-кастьм.
 1301. хардор гьф, ки и ду кас омадай, ки и мочахар ай ма-йу хуть-ьш хоназоди ман.
 1302. қозӣ ай чо-ш парида хест-у ба хона-ш рафт, ки "за-нак аку чоғайи ма-ра парто ки ма-ра ай қозигӣ бекор кардан".
 1303. хучайин асосан ҳаму Қо-дир-ҳай, уна худ-шон.
 1304. гь-ра аку ки директории ма-hta-в биган-у?
 1305. ай вахте Рустам сар-гьзашт кара, бай ма-лақати Ёрон омад.

1306. дъхтаро-ра ичов
карда г^ирифт.
1307. да-лонза руз к^ати зан
истикфмат карт.
1308. сунн зан-ъш г^иф, ки
агар писар шава ном-ъш
Сухрову шо.
1309. писар ба синн-у соли
дъвоодахсолаги расид.
1310. хама писаройи деҳкон-
на сар ба сар чанг андохт.
1311. писар рафта пеши мо-
дар-ъш г^иф.
1312. надари шумо-ра Рус-
тами Достон меган.
1313. хама хел боҳодур пай-
до шъдай.

З У Л Ф Й

1320. нони гандъм надори,
забони ширин надори.
1321. саги мо сини г^ирг шъ-
дас.
1322. саг устухон-а х^ирд-ай
шикам-ъш фикр мекъна.
1323. дар пштаки хона- мо
наҳри ош-ай, ч^ие ки ота-м
додай, ч^ии нобов-ай, е
отайи чон ма-ра г^илос ме
мо^иа, ай чоҳаки додаг^и-т за-
лос ме^ио^иа.
1324. нотарсида асп-а кутал
кад, - мега.
1325. ана м^ин тайор-ъм,
рафиқо!
1326. к^арт-ам омад, дид ки
ката шъдай.
1327. тор-ъш-да п^ихтай, у
омада дид.
1328. синн писар-ъш г^иф:
"ей бача!"
1329. бо г^ириф да д^ируйи хал-
та-ш андохт-аш.
1330. ша^и ами^ича хестъм
г^ирехтъм, ваас каръм, солойи
сийи дуйум б^ид.

1314. ҳар д^и-ш бис^ио парто-пар-
то (кашмакаш) карт.
1315. ҳамта г^ифта б^ит, ки ҳам-
чунон зат, ки ба хоки куча йак-
сон кат.
1316. ҳаштод-да м^имка рафта
боша.
1317. Данғара-ш рафта^и, Йоқ-
су-ш рафта^и.
1318. тулка (танҳо) ҳами фар-
мон-ъш метийа.
1319. йа мардак д^иқон ду зан
дошт.

1331. йаке босмачийойи п^ина-
лат парондан-е!
1332. б^изе одамо ваҳ мекъна,
ф^иамиди?
1333. одам далер боша, у-ам
баса^иот-ай.
1334. у-ам бачай хуш-ай, ту
пешаки б^ира.
1335. мо намаки ҳаму-ра ме-
х^ирем.
1336. хама-шон тарафи и ш^и-
дан, мумкин бо ҳамин-а б^изга-
ронан.
1337. ҳами територийа^и б^ире.
1338. бо фирри к^а рафта истоде.
1339. сатқайи ^иилм ша^ии, ту
беса^иот.
1340. одам са^иотнок боша, қад-
ри кас-а медона.
1341. асп-тон-а б^ите бачо-ра,
рафта^и-у у бача-ра йофта^и.
1342. йаке йа руз шонзда^и, г^ирг
омад.
1343. г^ирго ҳами гуспанд-а
х^ирдан.
1344. номид г^ифтани йа шо^иир
б^ид, медъравид.

1345. калхосойи мо-да йа -
гон бекор нест.
1346. е бийойе, салом-ъш
к^инем, дор-ъш мекашан.
1347. йа гом дорем, сина
кардай-у назойидай.
1348. баройи ҳаму к^илча
задан-ъм.
1349. ч^илоқи са^и догар б^ид-
ку?
1350. вахти г^ишнагийо- да
йа пштора ч^ив д^издидаг^и.
1351. лойиқи д^ихтар нест,
мийовард^им.
1352. исполком ба даст -ъм
х^ира, б^и мегъм.
1353. ҳиш кас назорат наме-
к^ина.
1354. фалонча и^ивожад-у
б^и ройи кад.
1355. п^или ме^и нати шу-ш-а
на^иодан.
1356. ҳами А^ирор-а дег-
дом-да баръм монъм-ъш.
1357. сафедори баланд йаг
на^и да-ву сад барги тар до-
ра.
1358. ба монанди м^ирғи ти-
лойи х^ишру.
1359. ҳами са^и-у п^ишаки ма-
ра чунон мекъни, ки да^ианд
б^иройа.
1360. чи хел ма д^ихтари т^и-
ра охсақоли мекънъм, та^и-
зим мекънъм.
1361. м^ирғ-а г^иф, ки ш^имо
дар пеши қасри ма бино ме-
созе.
1362. да^илати потшойи -ра
ба ту муҳайар.
1363. паго хеста ки ш^икор
рафта^и.
1364. дар ҳами вахт, бача
ай шикор гашта омад.
1365. ҳамин қала қалай ман-
ай.
1366. занҷири қ^ив қон да тайи
хок б^ит.
1367. мо г^ифтем, ки сар-ъш
метова.

1368. се тир да ҳами сар-ъш
задай.
1369. у м^илим сар-ъш-да г^и-
гак (ниқоби гург) дошта^и.
1370. п^исари калони ба дасти
айор хурдак.
1371. ай д^ими ака-м бойад
ра^иам.
1372. ин-ам оварда да чангак
задак.
1373. да ҳамин а^ивол г^ириф-
тор ш^ид.
1374. ҳами тило-ра ба вай
додак.
1375. дар хонай кампир хов
мерафт.
1376. и бача-м дар х^ирлат
монд.
1377. и-ра фарйо-ш (фаръед)
каран.
1378. потшо бегайи чум^иа
ҳамом мекъна-ву сини қараву -
ло мега.
1379. зани ма кудак к^ина, ба
бача-т метийъм.
1380. потшо б^ид, йа зан дош-
так, фақат д^ихтар мекадай, йа
руз йа бача кад.
1381. и ош-а б^ине, мерава
шалфакънон.
1382. г^иф, ки би^и ку? - би
ш^и г^ирго хурдан-ъш,
1383. г^иф, ки д^ихтарак-ът-а
б^ифор.
1384. ҳа, и коройи с^ирхи ай-
ор-ай, г^ифтай, х^ид-ъш барома -
дай, хорафтак.
1385. б^ид туй рафта омадай,
ки и хов мондай.
1386. чи махсат дошта боша
одамойи уш^и? т^и-ра ай ича
нес мекъна.
1387. е п^ишак бест, тори ба -
ланди б^иромад.
1388. п^ишак широзд^из б^ид, ҳа-
ма гапо д^ируғ б^ид.
1389. ота-ш б^исийор зиқ б^ид,
б^игу-ш бийойа.
1390. боз^и кара истода б^идан,
ки қалидан.

1391. ба чингало ройи-ш мекаран.
1392. деги чилгушаҳо-да ройи-ш кардан, не, не бо оварда дег-а мета.
1393. ба боги падар-шон сайр рафта.
1394. дар йа сари куҳ ши-нондак.
1395. хувар-мон-а гирифт бурд.
1397. ҳей боби, гау зан би-йойа.
1398. и мусэфед ба хона-ш рафтак.
1399. камонрулак-а гирифт так, брафтак.
1400. да сари зонуйи деу хов бид.
1401. вахте ки деу-а ай кор мезана, деу мега, ма-гас-ай-чи?
1402. па һми по-ма-а бери-да додъм-та.
1403. қати акайи угайи-ш пода-шон ройи кад, кампир пайдо шд.
1404. сад вой, дарег, ум-ри ширин барбод мешава.
1405. талотф-да гум-ш кардъм.
1406. кърйе ки мерафти, за-но бид.
1407. ҳамин ки тараққас шд, хестъм.
1408. ҳамика мекънем, нэ меша, граната фъридам, бэр-да истодъм.
1409. бад ма гау зъм, ҳе-ла пышемон шд.
1410. йа лағат задъм, да ши-кам-ш, наза.
1411. милтиқ-ъм дар дэри (даруни) земланка-й, изда-ш-вай додъм санчас-да.
1412. ҳаму ша-войи Варониж-да бдаги мо-ра ди-изийа-да гирифта-мон, мошин гъ-зашт рафт.

1413. шау хестем, мурдаҳо-ра қам кардем, ароу а омадайисай, рхи.
1414. ба у-о акррат кардан-у мо гъфтем, монда шъдем.
1415. аскар-ра оварда һисов каран.
1416. чиз-у чора-ра һис ка-рем, алиш карем.
1417. урус-ра мегем фъруша, намефъруша.
1418. немис-а зада-зада бърон-дан (бароварданд).
1419. баройи мина-ра шъкойдан рафт.
1420. ҳамътае меги, ки дар хонайи хъд-ъм бошъм.
1421. дъйм, сейум ша-во-де фармон шд.
1422. ба мулоҳр аи е-тикрти ма нест.
1423. борондаги кам мешава, ича.
1424. ба давуш ки шд, дигар ай ҳар сэн даводав.
1425. момайи ҳаму қатин кас би-шина, ҳаму ки нақл мекъна.
1426. йагонтэхр-шон ла-у-у дайн кардан.
1427. урус-ра ҳолийам уқа нағз нэмедонъм.
1428. гандъм-а дърау андо-зед.
1429. ҳайот-у майот-ш-а хурдеистоди.
1430. йа хъд-ш-а ши-лақа кар (ғута задан).
1431. агар ча-об-тон бътем, меравен.
1432. е гуспанд, думби ту чъхт-ай.
1433. сиханҳои мо ба ҳаму та-мом.
1434. гирди қа-ври ота-ш ме-гаштай-у дар сари қа-ври ота-ш гирйа мекардай.
1435. потшо дъхтар-ш-а туй додай, тугри кардай.
1436. қили аспи сэфед-а дуд кардай, дъздо-ра қапидийан гирифта-ш.

1437. чил ша-во-на руз туй пеш-мон-да.
1438. камбуду-памбуду-ш-а буд кард.
1439. ей муши мушони ма, долау рухони ма.
1440. пода-ра ҳай кара ба хона-ш омадай, бо брафтай.
1441. уча чоҳуйи деу-о бъ-дай, рафт-и-ан.
1442. ду бачаҳак бой шд-и-ан, аспойи черан дошти-ан.
1443. йа вахте бъдай, ки деу омадай.
1444. ей чурайи чун, на хов на бедор-ъм, дар касали ту задам рам, бемор-ъм.

1445. омадан, ки дег балақ-ба-лақ чушида есодай.
1446. бойад мо йакта-мон ана шавем, йакта-мон хувар.
1447. а-қрт ки тайор шид, ҳаму замон-да шъмо тақ-тақи дар къне.
1448. йор дар таги дулона-йу мо дар сари роҳ.
1449. ай һисну чамоли у гъм кардам роҳ.
1450. чон сатқа-те, дъхтари бе-вагадо.

А Р Б О Б Д А Р А

1451. магарам ҳамита бъ-равум-да.
1452. и чан сол һосилати кардаги Тельман-да.
1453. хона меканъм, ов-а мейорем.
1454. пареруз ай ису ома-дем. йа су-да фирид.
1455. ҳичи-йам на-йофт-ъм, шикойидем, ҳар поршин-да иқа-иқа нағар (чизи сӯхтаги) йофтем.
1456. ий-ра-м рафта бид? мо хъд-мон-ра саргардон ка-дем.
1457. ҳа акъ и мардако ба муча-ра ройи каден, чи гум.
1458. и провол лич шидай, дига ҳаму зэмин тар кэши-лай.
1459. парер шидаги, дируз гурондем, ҳозир амуча ома-дъм.
1460. хеста покиаа карда шидай, ҳамита калон-да чу-ров-а мекаша-ш-а.
1461. вах нараса, ай осмон галти-йам намемъри.
1462. ҳаму сол мо Қурғон-теппа рафтем, йа афтобус чапа шид, йагон кас ҳичи наши.
1463. берун буромасай, е ака, бача-ма-а гир.
1464. вахти чапа шид, самасъ-вал да та монда, ҳафтобус да ру.
1465. ҳа ма йа меҳезам-у бегайи меоин, мешинем.
1466. не, акъ ма афсона наме-донум.
1467. афсона, ки донум чи гу-йум гап гуфтан мег-и-рум.
1468. ҳр, мьн намедонум, чи бъгум.
1469. ҳаму сол бас мекънъм гуфтем, ки ти-рактир-а на-ирифт-тан.
1470. иқа дър-ам нестай, ана миҷао-да кор кэсам.
1471. йата-ш нав ҳаму сол ма-тав-да рафтай.
1472. хона-мо ҳу боло-да, мо-шин тайи хони мо қати ома.
1473. хай, охи йа шав ме-һмон шиде, йа чи-тон мегуйем-да.
1474. мерам калхоз-да, зэми-нойи чуфт нақада мондаги бис-йор-ай, мийом, нақъ меган.
1475. ешон-а йа чи чанҷол-ш-да рафтем.
1476. у ферма-шон атказ шид монд, мегуйан баҳор-да медозем.

1477. акъ вахт-ыш-да шида-
ги-да.
1478. йа Барот гыфтаги одам
бъдай, кас оварда қама кар-
дай.
1479. у-ра ҳар ки бэхара,
мебанда.
1480. и Хъдойназар боша йа
панҷта мегуфтагист-ай.
1481. се руз да миҷа дидум
гуф, ба дига на́дидум, -гуф.
1482. йа нуҳ руз шид ома-
даги ҳами гово-ра.
1483. сета-ш-а йофтим, го-
во-ра йата-ш рафт.
1484. гуфт: ҳаму Чормағзо-
да дъ руз хорафт.
1485. са һари бьги бар, йа
хона-да,
1486. са һар пода-ра дид, ба
хест ома.
1487. а унҷа медонан-ш-а-
у а қанҷол тарсидан.
1488. дъри аврато шиштай,
езмаги карда шиштай.
1489. иҷа-а йа сими чироқ
кэшол кардаги бьд, кани?
1490. аку ҳура, аку вах нест,
вахти мол-у һ ол-у ҳайвоно-
ра қамс кьнем.
1491. и рафиқ-ут кати ав-
рато хов мекина, чи бало.
1492. мемоно йата-ш раф-
тан, йата-ш ҳамича-да-йай.
1493. иҷа нэмоз-а-ш хон-
лестай, чулоқ-ай.
1494. мо мол-да-йам кор на-
дорем-ку, ҳами бьно кардос-
тийан.
1495. вай сари пахтао-да,
хрли пахта қабъл мекьна-да.
1496. авал омада гашта раф-
т-ку.
1497. йа мусъфеди Муло,
һомит бьд, вай-а найофти?
1498. йа гуруппа кад, авал
ҳавай Мулло һомит ташкил
кад.
1499. һозир Абдъра һим ади-
ро-да һосилот.
1500. не, ма-да ҳичи не,
бистипан сум медодан.

1501. ай рузи һькьмат ума, на
ҳами кор-да қъти шидьм, порина
ай ми кор пинсйа бьромадъм
1502. мумкин йагон чил сол
зийотар кор кардем-да.
1503. одамо нисми мо кор
кард, мо-да йакта ҳайфи ту на-
гуфт.
1504. йата на́къ гуфт, ть чи
кор дорй ба ми бекорй мо.
1505. ма гуфтъм, вахти ма
бьргадир бьдъм, ай йа гектар
панҷосе синтир пахта додъм.
1506. мардак ҳами қамс ат-а
мегашт, омада да миҷа нон ме-
хьрд.
1507. се сол ҳаму рис-да
тоқа агрономй кард.
1508. у мардак фьмидай, ки
мардак бекор-ай, да хонй бир-
гат саг намеҷақа.
1509. ака Сағид, шьмо-йам
дъройе йаке.
1510. мо сейум петилетка ка-
дем, бо вай дуйум петилетка
кадай.
1511. бад гуфт, е аки Қодир,
ть чи-да омади.
1512. бо оскрли кардъм, бад
ачут-ш-а кабуд кардан.
1513. калхосо-ра йачрйи кар-
дан-да ҳаму мошина-ра мо-да
һькм кьги.
1514. подписи ма-ра мекадай,
мегирифтай, мерафтай.
1515. йа додар дошт Нурали,
ҳаму ҳамта мекардйан.
1516. как (гье) уво мо-ра ҳай-
вон гьмон кардйан.
1517. и давлат бисйо һақат
мекьна.
1518. у пьлон-а ки пьр кард,
ба нов мерафт-да, дойра-ра зам-
да.
1519. йа бор баройи паш, тьхм
ма-да ҳами сабдурахим вегавор
дод.
1520. мо ҳамеқа гап шинидем,
даври раси (раисй)-да.
1521. мо қанг хурдем, йакта
сан ки (кати) задъм, арқа-ш-да
расид.

1522. ть раво-да одамо-йа
лат мекарди.
1523. вай чи ҳақ дора ма-
ра ҳақора мекьна.
1524. зан-а ҳақорат каръм-
ш-а, ба зад.
1525. ба ғайр ма пахта ть-
да касе на́мийо, неки ма
қавр-т-а меканъм.
1526. ҳа руз йа бор меома,
шипан-да йа чой мехурд, ме-
раф.
1527. ҳаш шав чаш мемо-
нем, са һари йа дьсэтили
майи мегирем.
1528. дъ пьт нэхут-а ҳаму-
ча-да бьрдъм, мондъм.
1529. кор гуфта-кор гуфта
кьм (кадом) руз мемури.
1530. пахта ҳамқа ҳаст, ки
ночида.
1531. халқ рафтай, қъти пайа
пахта-ра гифтестай.
1532. гуфт, чува ита кади,
гуфтъм.
1533. ть дар ҳами гав на-
мезани мьн чуwow метум
гуфт.
1534. бьра қишлоқ-а қам
кьн, пахта чина, - гуфт.
1535. охир у-ра ма хьд-ум
зайни ка-дъм, чи-да оварди?
1536. хай бийо гав-гав кь-
не, бозор-да мебарум.
1537. хай йата-ш-а дури ка-
бин-да мемони, йати дигар-
ш-а боло-ш-да мемони.
1538. хьд-ъм серпъл-ъм, чам
пъл тийа намегйрум,
1539. йа сум мондай, майда
набьд.
1540. бьтъм-т-а? -ҳа, чанқа?
бис сум бьте.
1541. хурдан-тон дьруст, ке-
зе ангур бийоре.
1542. шьмо йа бьгуйи, бо
найойа у.
1543. се-чор руз пода ҳамича-
да беста, хув мешава.
1544. и ангър-а бьхьре-бъ-
хьре, охирон рачут мекьне-да.

1545. баҷб имсол тамарқа ме-
корида боша-ми?
1546. ҳамита мардак бьдай, ки
ай ми су мо рафтем.
1547. автобус йа ғел хурдай,
и дафа тов хурдан-да боли мо-
шин ғелидай.
1548. да и автобус ки бьд,
ғалтидаги.
1549. ҳама одами ғалтидаги-
ра мошин-да сьр (савор) кадай.
1550. бад ҳаму Раҷавмурод
дэсти одамо-ра кэшида гирифт.
1551. йа бьқа-ра овардан-да
сар-ыш дъ банд бастаги.
1552. йа девона бьдай, дьни
дар-да рост истод.
1553. ҳами девона динг-динг
замин-да мезана.
1554. бағд халқо гуфтан, ки:
қанта зан Хошок.
1555. намози расир-да йа ав-
тобус овардай.
1556. йа миллион халқ а у
хьрсан, ки ай дьсти у нун ме-
хьра.
1557. ҳами саркадао-ра да йа
пъл намегирифт.
1558. у гуфт, ки дьта карсон-
а тика кь моне, - гуфт.
1559. обши шур хурдан-у кар-
сон-а бийоре улчав кьн, -гуфт.
1560. кьдом саркарда гап-ш-а
мегардона, ачал-ш-а медод.
1561. пирказ кардаги, ки мьр-
даги-ш-а ма хьд-ъм чувов ме-
тум.
1562. ҳами невараш-ам ай
хьди буво-ш мезгарон-да.
1563. тэйи ҳами-да йа қат
манҷа мондаги.
1564. ма да кори ҳами Хошок
ҳайрон шидам.
1565. и чи кор кад, ки йата
йа хуша ангър-ш-а намекана.
1566. ҳами қадар одам ай ҳар
ҷо омад, йата-да йа дьн гав
наза.
1567. вай да мири Норақ боғ-
дорй мекардай.

1568. кыйи Норақ-да йа чоң-
дори ваҳшӣ ра-йа манъ кар-
дай.
1569. бодирӣ (баҳодури)
Норақ мири ҳисор-да хат
кардай, ки ҳамича-да йа чоң-
дорак ра-ра манъ кардай.
1570. баъд мири ҳисор гуф-
тай: хъд-ът йа чоңдори ваҳшӣ-
ра нест кай натонӣ, чи кор ме-
кнӣ.
1571. баъд гуфтаи: ть һокими
Норақи, ҳаму-ра нест кь.
1572. баъд меган: һъкм кар-
да гуфтаи, брав бодирӣ-т
(баҳодирнатро)-а ма едум кь.
1573. йа задан-да гардани
бабр перид рафт.
1574. ба мири ҳисор коғаз
ройи кард, ки мо-да ройи-ш кь-
не.
1575. а уҷа хамида кыйи Шо-
дигӣ-ра ошот кард.
1576. ба уво-ра дътайи до-
дак-ъ ба ма-ра дънимта додак.
1577. тейи земин-да дъровард-
ъ мара йалда кард.
1578. кор қати ли-осо-м-а
бърид, йарб-м-а си-ат кард.
1579. ҳамита ка-о-о-а зё-
сай, нашинос-а-а гуфтаи.
1580. ма ҳамӣ кь мерам-у
шав қати хуна мерам.
1581. лави кърък омадам-у
Гъргхурда-да одамо пахтачи-
ни рафтесан.
1582. уво да руи манча, и
да кнди тьт шиштай.
1583. Мэчид-а ас задай -у
духтурко-на-да овардай.
1584. Куло-да Мирзо-хон
гуфтани мир бьд, дашти Фай-
зо-от-да ай ас фалтидан.
1585. иҷа одамо рафтан
гуфтан: педар-тон мърдан.
1586. да Куло-аскар ха-
вар карда тирамо шо-и Но-
рак қати хамид.
1587. ҳамӣ раф дърни хона
дърома, гуспано да роҳи Ро-
мит бераҳа шид.

1588. ҳама ба дъсти Катахон
бърда шинонд.
1589. чан вах ҳамуча-да зин-
дагони кардан гаштан.
1590. са һар руз бьдай, ки
Куло-вьдай.
1591. йа ху-ари Йунусбой хъ-
ди Ховалинг-да-йай.
1592. миройи давройи қъдим қа-
мита чанг кад.
1593. ай и пеш-ам уро-уръ да-
во-дав бьд.
1594. йа пошо бьд мега, -бе-
фарзан бьд.
1595. гуфт мега, ки аскар-ш
-а чамъ кь, шикор мерем.
1596. баъд мега: вазиро ас-
кар чамъ кардан.
1597. чоңдор ба руи пошо на-
ри бьрафт.
1598. асп-а партофт-у ба со-
йайи зин хорафтаи.
1599. и мори сэфет чирегас кай
омадестай.
1600. баъд пошо мори сийор-
ра зад кьшт.
1601. мори сэфед-а бьгире, дър-
ни хърчин-да андозе.
1602. ба фармод пошо, ки сьни
ҳакимо-ш, мор-а бъроре бьшуве.
1603. ба гуфт: чангал-да сар-
тийе, браве.
1604. пошо да даҳни дар-аш
сета қаравул дошт.
1605. ай хо-в хест, ки сьни
да-ни дар йа чувонмард шиш-
тай.
1606. гуфтан: ҳо ть бедор бо-
ши, одами ба гучо ома.
1607. и пошо-кати дъхтари
шойи париҳо се шав-у се руз
шиштай.
1608. арза-ра хъд-уш тийор
кард, аку неши пошо дъромадай.
1609. ть намерай, фарзанди
хъ-т-а ха-вар гирифтани.
1610. пошо ранг-уш зард, да
дами мърдани.
1611. пошо ки мърд, гур-уш
къне, баъд биравен.
1612. и дъхтар-ам кълон шид,
вазиро-ра ларат кардай.

1613. йа дъ чъмчък пър-пър
ка бърма рафтан, ҳамича мон-
дак.
1614. Ошигарм назар ба
исун хеле баланд-ай, айлоқ-
-ай.
1615. зан мардъм дъравгар-
шава, ай мард дъравгар-ай.
1616. ҳамитарӣ да руи йа
оҳан чор кас мезана, наме-
донӣ чи хел мезани.
1617. вай хъд-ъш ай-му сь-
ни боло, ай сьни и мавлакат
набьд.
1618. кишенойи вайо-ра су-
йан медохтӣ, суйан пай наме-
гирифт.
1619. босмачию чанта кишен-
-а панҷтира кати зада шикой-
дийан.
1620. идора гуфта тере ка-
да мон-ш-а барои фамидан.
1621. Камонгарони тоҷик-да
йакта-нимта узбеко ҳастан.
1622. қишлоқи мо ай ми
боло чор километир мейа.
1623. Қиличи ай қишлоқи мо
болотар, чъқъритар-да-й.
1624. вай баланд-да, атроф-
-а дидан мъмкн.
1625. Чухамайрам гуфтаги
қишлоқ-ай, болотар-ай.
1626. Қутанбулоқ ай дара
у сун-да, рупарӣ Ро-и ати-да.
1627. иҷа қишлоқи чугийо
ҳастан-ку, ҳаму-ра менави-
сонӣ?
1628. риси (раиси), мон-йам
да ми кори ҳамихели нағз-
-ай.
1629. Һозир мебинум, глав-
ни буралтир-мо-йа чиз-уш-да
ранг дода бьдъм. агар тамом
йайида боша.
1630. ҳа, ка-втар местӣ,
райисо омада мошин ташкил
мекадагистан.
1631. а му мийасамолпър-
намуда места.
1632. шьмо вай-да чиз ка-
не, мо Камонгарони боло-да
мерем.

1633. ха, менавесони, ҳрли кам-
кам ангър хъре.
1634. ешон уҷа бисйор-да, чура
қишлоқи мо навошот-да.
1635. вахти аруси дьмот-да
ашула мехона.
1636. чил-да рафтас-да-ми?-не,
панчо-да рафтас.
1637. йа амак-уш Гуруғли ме-
хона, бо йа мусэфет ай майда-
ги-ш ҳамича-да зиндаги мекъ-
на.
1638. ана Қиличи, назар ба мо
вайо дига хел гав мезанан.
1639. Камонгаронийо моҳон
борин гав мезана.
1640. тоҷики-ш-а намеган қа-
ми-ра, мо навиштан-да тьруба
мегем.
1641. ана ҳамӣ мардак-ам ҳа
гав медона-да.
1642. писта дошт, ҳаму дирек-
тири емтес бьре, вай-да ҳишки ча-
қа намешид.
1643. қишлоқи ино-да йагон му-
сэфед-ам мондагис-а?
1644. вай дар Камонгарони уз-
бек-ай, йа сати шашта ас ме-
чарона.
1645. мусэфет-а зан-уш намър-
дай, Борон-а зан-ъм те мега.
1646. и буғалтиройи майда идо-
ра-шон-да нестан.
1647. Чогори; камбой-да йа ба-
ча сурат гирифтестай, ҳаму ра-
фиқи шьмо-йай?
1648. и кас-а кор-уш кълон
бьд, мьдири ферма бьд.
1649. мардо шаст-да рава, пе-
са (пенсия) мегира, зано панчи
панч-да.
1650. ҳамӣ шав радию бисйор
гав зад-да дар Душанбе.
1651. роли камунисто-ра бисйо
бьлан бардош-да.
1652. чан бо-войи мо гъзаш-
тай, ки ҳамӣ қишлоқ ошот бьд.
1653. о, со-и-ш-а чиз кар-
дан, боғ кардан, Һозир сат хо-
на дора.
1654. ра-уш нағз йақтод-а, ас-
фал кардаги.

1655. бисйор-ша медонум, ай
ҳами Академи наук-а домодих-
аш у су.
1656. қишлоқи мо-да то йоз-
дата фарзан доштаги-ш ҳас -
тай-да.
1657. аниғ намедонан-да, акъ
Симиганч-а навис.
1658. чайхона мери, йа чой
мейори.
1659. чугио алоҳида зиндаго-
ни мекъна.
1660. акъ и руз ҳичо намери,
соз књи, ба мери?
1661. болой Кушво-да йа қиш-
лоқ ҳас-ку, нум-уш чи бошад?
1662. майда-чайда бисйор-ай,
ҳаму су-да, ҳа майда-чайда -
ш мона, ҳеч гап набъдагист?
1663. йагонта намонда боша,
ҳама-ш-а гуфтан.
1664. йакта-нимта омадаги
боша бъдагист.
1665. дъ коса ош хурда бо-
ши, кам-ош хурда боши-ам,
ҳал мекъна.
1666. ин кас-ам қишлоқ-ра
боп кӑ нависондан.
1667. ана ми Симиганчиё
дига хел гав мезанан.
1668. қишлоқи мо-да ай Фай-
зошот-ам одам ҳастан.
1669. а, и Чептура дига хел
гав мезана-а?
1670. ҳа, ҳамун-ам менат
карда навиштас, камбъди-ш
боша-ам нағз-да.
1671. хъд-уш ҳамита одами
бой, мачито-да муло кати чан-
чол када мерафтас.
1672. хар доштай, сӑр (са -
вор) нашида йетак кӑ мегаш-
тай.
1673. ҳами мачито-да гуш
када шини, ҳар чи хел гав
мезанан.
1674. ай Норақ-ам ҳас, ай
Файзошот-ам омадаги.
1675. и азои пиравленија-да,
агар рис (раис) вобаста кӑ
монат, нағз мешава-да.

1676. шъмо йа-дъ руз ҳами қиш-
лоқи Камонгарон-да исте-у ба
қишлоқи мо раве.
1677. шав намейоја идора-да,
пагаји мейоја.
1678. вай райис мадани гав
мезана-у бо ардараш мекъна.
1679. и парво надора, дашном
къна-ам гизашта рафтан мегир-
ра.
1680. парторг-мо узбек хъд-
-ш, гоҷики-ра медона.
1681. риси (раиси) чамӑт-мон
ай Конибодом, ай Маҳрам гуф-
таги чо-ш.
1682. да йаг ойила чан хел
бача, чан хел тарбийа.
1683. моҳо йа шав-да, йа руз-
-да мегем.
1684. йакта-нимта "у" нагу-
-йа, асоси "вай" мегем.
1685. қишлоқи мо-да да Бу -
хоро зиндагони кӑги-ам ҳас.
1686. йата-ш ҳамича шу ка -
дай, ҳоли ҳам ҳамича-да ма -
луми мекъна.
1687. дъта зан ай ша ғр, ди-
га ҳама ай қишлоқ.
1688. ҳаму ас (аслан) кадъ -
ройи хъд-мо бъдаст, ҳами хи -
мийа-да.
1689. ҳами қишлоқи моҳон на-
мендоза зира-ра, ош-да.
1690. моҳон ош-да нахът-а
бисйор меандозем.
1691. ба ғзе оши суйуқ меган,
базе оши тупӑ меган, ба ғзе
оши бърида меган.

КАМОНГАРОНИ ТОҶИК

1692. вай савет-а (светро)
йа бало кара даргирон.
1693. шаҳар-да кор мекуна,
овошой лароқ-да.
1694. йаг мусӑфет дорем,
чоғ аӑ омадан мегирем.
1695. саргузашти дунйо ба
ҳар кас мерос мемуна.
1696. ино бисйо куҳна гузан-
таги, ошот-да.
1697. падари мо мегуфт, ки
ҳамича Ашғон-от бъдай хъд-
-уш.
1698. ҳамун-а ба чашми
хийол-амо дидаги-йем.
1699. анами пилон ба Рашид
рафт, пилони ҳами ра кати.
1700. райи оҳан соли авали
коликтиви шӑдаги сол-амон
бъд.
1701. ғумри мо хуби-ш, нағ-
зи-ш ҳам и пахта-да гӑзашт.
1702. ҳами ғумр-умон кори
бечораги кати гӑзаштак, раф-
так.
1703. и райо-йам ҳазори ну-
сати сийум-да сохта сикин -
сикин бът кардан.
1704. ҳа, хестем чи гирем,
бел, бӑд гуфтем гош-ам ги -
рем, гуфт: -
-ҳа.
1707. мошин-а ҳамича зур
задем, натонистем, лойқа-да
рус шидай.
1708. даҳни Моҳинкач-да
буксир мекъна.
1709. калхосчиё-ра замин -
-да йа қийнигари қати даро -
вардан.
1710. ма йа чиз дидам гуф-
так, ҳар кънда бор кадак ас
кашид.
1711. бад вай-ам одами ка-
лон шид, майлисо-да мебър -
дан-ш-а.
1712. наҳо ки дуди у қади
йуғ ғашс боша, руш-а сийо
накъ.
1713. ҳоли боли қишлоқи мо
ҳастай, ҳаму қалғ а, урус -
шот бъдай.
1714. пештар кузача-да намак
тар мекадӑян, ном-уш намакдон.
1715. ича-да тепа худ ба худ
чукӑд, ҳоли бар-ш-а кофтаги-
-йай.
1716. Самарқанд фарқ надора,
тоҷик-у узбек-уш алдараш.
1717. вай ма-ра гуфта буд, ки
ма-ра хашар мегӑри, вахти пе-
са (пенсия)-да бърмадан-да.
1718. йаг замони-да йаг бой
бът, вай бой йа писар дошт, бой
курғ а медит.
1719. бой йаг руз курғ а дид,
ки писари ма да бисот-аш риск
дора-ми?
1720. курғ а дид, ки писар-аш
риск надора.
1721. дъхтари ҳаму бой-да
завчи монд.
1722. пошо келин-а курғ а дид,
ки ин-да-м риск нес.
1723. йаг шав бой писар-аш-а
файро кард, гуфт, ки ма шумо -
-ра ай қуда чудо мекунум.
1724. бӑд аз он бача бисйор-ам
гирйон шид.
1725. бача гуфт: ма чи гуно кар-
дам, шумо ма-ра чидо мекуне.
1726. зан-аш гуфт, ки шумо чи-
-да ита гирйон шуде.
1727. бача гуфт: ма гирйон на-
шавум, ки гирйон шава, падар-
-ум ма-ра ай худ-ут чидо кар -
дани.
1729. бача гашта ба зан гуфт:
шумо ма-да чамадон ти, ма а
ватан шаб буромада мерам.
1730. бача гуфт, ки ма да ин-
ча ба ки местам.
1731. дуйи и а миҷа хестан-у
бъромада рафтан.
1732. чан шав-у чан руз ра
гашта ба шаҳре рафтан, у шӑр
камбарал надошт.

1733. ҳамуҷа йаг саге пай-
до шуд, ҳамика тенгтур кард-
дан, саг шишт.
1734. зан, мон саг иста, чи-
да мезани, гуфт.
1735. ҳамуҷа истода бёд, ки
а ҳаму навли бой буромат.
1736. и со һ иби ҳавли, шу-
мо сари куча да шиштан-тон
хуб не, гуфт.
1737. и бой ҳар бега пъл-ш-
а нишун метийа-ву гардонда
ба даст-аш наметийа.
1738. раве, йа мурғ-а овар-
да ба һ авли-тон сар тейе.
1739. бо кор кад, йата мо-
даговд да расид, пул-шон.
1740. акун гуфт: и пул-ут-да
йа мочахар хар.
1741. пул-уш модийон, мода-
гов-у мокийон-у мочахар-да
расид.
1742. бача да муддати ду-
се сол давлат-уш калон
шуд.

Ф А Й З О Б О Д

1751. Һозир йа сьни фер-
ма меравум-у ба ғ д мейом.
1752. ай мо-йам ҳам зэм^ин
мегуйан, дегдон мегуйан.
1753. кампиро меган: за-
дъгушти хуw (каструль)
оварди.
1754. ҳа, ма ғ лим, Сафар-
бек-а меоварди, нақл мекард.
1755. ба ғ д писар-уш хест
ҳаму хона, дар руст, дар -а
шикаст дьромад.
1756. ба ғ д мега: бача да
ҳаму хона хорафт.
1757. Бибиойша да пьшти
кьйи Қоф-ай.
1758. са һ ар қати гуфтак:
бача, и дар кати намебъройи
у дар қати бьро.
1759. почо чил вазири ла-
ан доштай.
1760. и дьхтар ай почо-ра
бой шида бьд.

1743. шаҳар-да дукон кард, вайо-
да фурушанда монд.
1744. рузе шид а шари падар-уш
ҳамуҷа-да йата савдогар фалтид.
1745. бад ин ки (баъд аз он ки)
харид кард, дар вахти пул-а до-
дан, бача-ра шинохтан.
1746. ай фурушандаҳо. и пули
калон-а бой худ-уш мегирифт.
1747. пагоҳ бой омада савдога-
ро-ра шинохт.
1748. чой чушиестай йаг п^ийола-
ги гире, бад мераве, хойи ки нара-
ве.
1749. йа чо-да йа духтар бу-
дас, йата бача-да ахсақоли кар-
дем.
1750. не, вай мусафед-ам кор-
гар гизаштаги-да.

1761. ба хестак пошо-ра қа-
ти в ьзир-аш хона-ш-да овардак.
1762. ба дьхтари кьлони хест,
гуф-м-а: кьсал-ьм, бьдъро.
1763. бьра бьте, ага чашмойи
дев ҳуй боша хов-ай, пьшида
боша бедор-ай.
1764. дьхтари мийонаги гуфтак:
агар пошо бьгра йа қалпоқ метьм,
ки чи һ он нестай.
1765. рафиқ Бахтибекуф, ҳам-
ра бьланд кьнам, чанчрл наме-
кьни?
1766. Найимчон, бьра ҳаму чи-
роғо-йа йакта-ш-а инча ги-рон
кьн.
1767. и бега барф-ай, бойад
барвахт бьхъри.
1768. йаке идора, йаке мага-
зин омада боша?
1769. хьд-ьт бьгу, ть мусефеди,
моли ҳам-ра ки мьхърда боша?

1770. да у замони пештар-
да мулло-йа оварда пьрсид.
1771. тағдъри дьхтар-аш чи
мешида боша?
1772. мондай йа чиз, бисйо,
чико мекьнъм?
1773. ана ма Һозир омадъм,
чи кор кьнъм, кор бисйо боша.
1774. чили се сол да калхос
хизмат кардъм, дига кор-да
зур-мон наме-раса.
1775. не, ма намеқапъм, чи
кьни майлаш, одами метарси-
даги нестай.
1776. Гулмаҳмад, дьнйо-да
одаме нестай усто-ра бьзана.
1777. гапи и туғри-йай, не-
кин шапойит-ьм маҷбур-аш
кардай.
1778. ҳичи йам надошта бо-
ша йа зушон дора-ку?
1779. ҳами гов мардъм-да
силос даркор, дига ҳечи дар-
кор нестай.
1780. додар, мо техник на-
бошем, йа тучка-да мондай,
хонсодай.
1781. панҷамбе то панҷам-
бе си меша, сй-да мьхъра.
1782. ма одами кьхистон, дь
дъст-ьм-а дьроз кардан-да
сизо кашидъм.
1783. аку гуфтай, ки қур-
боқ-йам хьд-ш-а та ғ риф
кьна.
1784. дьтори майда-ра бь-
те, сар кьна.
1785. ота-м да ферма-да
гусолаҳр-ра бони кардаисто-
д^ийан.
1786. имсоло дери магазин-
да наме-тоша, у мактав-да
ми оя.
1787. бачи Гьлмъмад ҳаме-
қа зур-ай, ки ма-ра гарант
мекьна.
1888. меда-т танги кьна ай
йактигина то сетина намеэга-
ра.
1789. меган, ки инча йа ра-
соми хуб бьд, пир, зани йош
гирифтай.

1790. ана и расм да ича чо-
ра танг кард.
1791. вай одами ша ғ ри, ҳеҷ
гап-а намедона.
1792. ма хьш-ьм найома, сахт
лағат мекьнъм.
1793. ҳами одаме, ки пирин-
сип надора, ни кор мекьна?
1794. Һозир ай номи момо-
ш мерава, йа руз ай номи
оташ-ам мерава.
1795. нависондан, йа руз ки-
но-да меро йа.
1796. бо дьта одамои д^ига
-йа бийоед, гуфсодийан.
1797. ҳар руз дег настайани
очоруд-ай, шаш-ҳафт кас ме-
ра ош мекьна, мьхъра мера.
1798. се-чор кас ома кашол
ка бурд-мон-а.
1799. уво-йам набъроварда
намонд, хьд-уш чорсад-у ҳаш-
тод сум партофт.
1800. ана мебини, ҷура и ра-
фиқ қати дь-се бега меш^инем.
1801. ма гуфтъм, - Файзо-от-
-да кор мекьнем, шьмо зуву-
нит кьне.
1802. сумка ай ес-ум (хоти-
рам) бьромадай, равьм, не.
1803. йа мусьфед гуф; йа ин-
валиди бепо гирифта рафтай.
1804. у ҳаму почти фиридаги-
-ш-а (партофтагиамро) гум кар-
дай.
1805. йа руси пирсол армия-да
ма-да рекеминдасийа дод.
1806. вахте ки кор тамам ме-
шава, и рафта арақ менушад.
1807. ина ҳами Сьрхдара-да
ма ма ғ лум.
1808. ай паго то бего гирд
мегардум, ҳам ҳамича-да дил-
канда наме-тонъм.
1809. мо-да техникум-да Исо-
қуф гуфтаги йа ма ғ лум бьд.
1810. беест, ма гаw занъм
ҳавой пиример.
1811. со ғ атои чор-да ҳа бийо,
некин дер монй, ма мерам.
1812. ма у руз йа нумолча ги-
рифтъм, дьзда сум-у бистин ги-
рифт.

1813. ба **Эзи**-ш-да одамо омадан натонистан.
 1814. у дъхтар қати шаҳр-да ошно шид бѣд.
 1815. у дъхта солойи си мар-лимайи макта**W** бѣд, у вахто "лекбез" мегуфтан.
 1816. йа бача мехостай ҳам-шира-ш қати алоқа кѣна, бача нашидай (ас нақл).
 1817. дѣймо-ра ҳами подони-расво мекѣна.
 1818. вай хѣд-ѣш ҳечӣ маза **надора**, ин хелӣ боша бѣмбѣ - ра пеш намерава.

Д Е В О Н А Б Е Г И

1824. ай чанги бала халос мекѣра, ай чанги мѣло не.
 1825. ришта-ш кандай, ли-га, ита-ута кѣнем, нашид.
 1826. ба **Езе** фандоройи кѣлон-кѣлон ҳаст, аму-ра кам-пиро арваҳ меган.
 1827. не, агар барвахтар рави, мейоби.
 1828. ай кор омадѣм, чо кѣнѣм, ша**W** мехонѣм-д^ийа.
 1829. нафта**м**-ку, баройи хотири ма **Е**лумо мерам.
 1830. не, Са **Е**ид Фафур нағз бозӣ мекѣна.
 1831. пештар сѣфедкунан - даҳо ҳами хел мешидан.
 1832. хѣд-мон-ам мерем, бо гашта мийим.
 1833. ҳамма бетакалуф-д^ийа, бачаҳо шѣмо бѣшѣне.
 1834. рабачико ай даҳни дар ниго кард^ийан.
 1835. йа аро**W**акаш шидем, чарх-а ра-да фиридем, раф-тем.
 1836. ана ҳамма дарйо тѣйи фирма-да.
 1837. гуфт, ки ҳоли аро**W**а земин-да хир шидай.
 1838. ба ҳар кадоме ра раф-та боши, рафтем-д^ига.
 1839. ма ҳоли хѣд-ѣм йа ши-коф дидѣм.

1819. и хел аппарат **надора**, бѣрава ай Исталино**W**от б^ийора.
 1820. кадом вахте ки барг кард дарахто, ба мегуѣем, ана акъ вахт шид.
 1821. давомот, ага йакта-ним-та сабабдор набоша, ҳамма мей-ойа.
 1822. бисти сейум мешидаги майлис-а тастик кардѣм.
 1823. не, и-ра Қурбонуф ома, ҳамма хел бѣсоз, -гуфт.

1840. гузашта боша **нозира**-ш-а медона.
 1841. кор, ки набоша да зафхос, чи кор карда рафта истодем.
 1842. бо пирагул нақѣна, со**Е**ат надорем.
 1843. ҳамсойайи мо йа бѣза-гум кардай.
 1844. ҳаму**ча** омадем, ага не, ҳар руз пеши тѣ-да хав**W**арг^ири меомадем.
 1845. кѣдоме магазин-да кор мекѣна, медона.
 1846. ҳафтум-да кори контуроли рафтистай.
 1847. шѣмо чой-пой доре? йагон чизи дига мехѣре?
 1848. охи имруз не, ай пагоҳ сар мешава, гаштан.
 1849. додѣги-ш-а мебарем, мо ута намефирем.
 1850. пештар мур**г** файрод ка-дан-да гирон мешид, сивет.
 1851. акъ руз шидан-да сивет гирон мешава.
 1852. ай тѣ хокистаро-ш ме-рехт.
 1853. ма зан гирифтѣм, кѣрта-ш алача-карбос бѣд.
 1854. қимат-ам боша мег^ира-ву бо мекѣна-ш-а.
 1855. бачадор пѣл-а мег^ира-ву тори бом-да мешишт.

1856. қан-ш-а бѣзана, ҳа - лол-аш бод Ленин-а.
 1857. ҳоли ҳамма мардаки Ле-нин хушфайз бѣд.
 1858. ма кор карда истодум-ѣ хурда истодай.
 1859. набоша **Е**илм-а камтар бѣхони, баҳра мебарӣ.
 1860. ана ҳамма **Е**илм-а аввал нахондай, ай ҳарфам намедона.
 1861. пага не, пагайи дига ҳам мѣ (моҳ) ай пеш мето**W**а.
 1862. ном-ѣш **Е**шон-ай, но-ми хѣд-ѣш Зайл-ай.
 1863. ҳамма даф кори карда пѣл-а гирум, шид.
 1864. мебойист, ки дѣсад-у ҳафтод сум-а метийа-мон-а.
 1865. зан бѣги, зан нағири кор чаток**W**ай.
 1866. зан да одам чизи ху**W**-ай, одам-а ай ҳар кор мегар-дона.
 1867. авал ху**W** чанчрл кард, акъ мебахши -гуфт.
 1868. тоҷики-йа меф**а**мад, ки га**W** занӣ, механда.
 1869. кадом га**W** задан-ш-а додар-ѣш гуфтай.
 1870. ҳамма**ча**-ра ҳаф бѣна-ш-а хѣд-ѣм дидѣм.
 1871. акъ и, додар, қишлоқ йа килет мешава-йу бо о**W**од мешава.
 1872. ҳамтари қишлоқ**W**ра дидѣм.
 1873. не, додар, ма хѣд-м-а дидум-у бузург-музург-а на-дидѣм.
 1874. ҳамма гуйанда бѣд, но шут шид рафт.
 1875. бачаки у руз омад рафт, гуруғлигуйо-йа мекофт.
 1876. ма ҳамта-йам бошам гудакойи хѣд-м-а ном-ѣш да йод-ѣм намомона.
 1877. дар бачаги акъ бѣ-дай, пири **нозир** йа кор-а кѣнѣм ай йод-ѣм меройа.
 1878. акъ, додар, дѣрахт-а шинони, мешава.

1779. йа одами да ҳафтот ме-рава-ву дѣрахт кабѣд намокѣна.
 1780. ма у-ра шинондаги-ш-а надидѣм.
 1781. да дуздасолаги **Е**ақл йофта бошѣм, у тѣт-а ки ши-нондай, намедонѣм.
 1782. мо х^и-мон ай ҳамма қиш-лоқ омадем.
 1783. ма бар-ам (ба и чорма) - да хок оварда ҳамма**ча**-ра зе-мин кардѣм.
 1784. йа сѣват ангур-а йа сум-да додѣм, намегира.
 1785. уна ҳамма рафта**к**; у-ра гап-ѣш нашид.
 1786. йа писар-ум ҳар вахти бега мейо**й**а.
 1787. мардак бѣрава мехнат кѣна, баҳра мег^ира.
 1788. дѣ сол хѣд-ѣм кор кар-дѣм, бача-м-а гуфтѣм, бѣра бѣ-хон.
 1789. вазифа-ш-а рѣст кардан, ҳоли бекор гаштисодай.
 1790. чан қарат шид мерава, мийо**й**а, ҳечӣ дарак не.
 1791. ай гу**ч** рузи ма-ра ме**з**-гаронад, ҳамма бача.
 1792. тори хона-м мечака, бѣ-рома наметонѣм.
 1793. ҳафт бѣна бѣд, ҳоли пан-чо бѣна шидай.
 1794. ма хона рафтѣм, ки орд не не, бѣ орд овардѣм.
 1795. ма мерам, и мийо**й**а, и фарзанд-ай.
 1796. гов-а додар, ба пѣл ме-г^ир^и, набоша ба чиз мег^ири.
 1797. пийо**з** боша а и сол у сол-да йа қарат мерам.
 1798. бо кофтѣм-ѣш, реша-ш-а кушода мондѣм-ѣш, аҳ нашид.
 1799. ҳамма ток-а ҳеч бало на-мезана.
 1800. дѣ қарат о**W**отшави, ки-летшави у-ра дѣдѣм.
 1801. сисола-ш нашид, ҳамта-раки бача**й**о-мон с^и-да дѣрома.

1802. ма хъдъм дефни мекъ-
нъм-у һъкъмат дагавор мебаст.

1803. ҳоли ҳами Шарифода
Заргар-да бъд.

Д У О Б А

1804. ҳаму ахчаҳр-да гов
чи меҳъра.
1805. бъродар да чъй мо
гов йа майда алаф мейова
меҳъра.
1806. ҳами алаф хестай, ран-
гаш зард-ай.
1807. то панҷ руз нарава,
алаф мешава.
1808. ҳами ҳоли чъҳойи хъ-
мон-да алаф мешава.
1809. ай и ош истифодаба-
ри накънем, ба зиндагони
душвор мешава.
1810. бо камъш-да панҷ
гектар боғи зафқрс ай ҳами
ош меҳъра.
1811. барф андакак зад, ди-
га ҳами сол кай барф-ай?
1812. вахт-ъш-да бора,
(барф), дига барф-ам наме-
пойа.
1813. ма да уҷа дъ-се сол
зиндагӣ кардъм, ба намедо-
нъм.
1814. уво-йам мегъзаштан
ба тъ-йам мегъзашти.
1815. қад-қадӣ рā-да хода
мезадан барф, ки мезад, хо-
да набоша рā-ра намейофти.
1816. мехезъм, ҳами барф
рехтостай, ма гирд мегар-
дъм.
1817. дид, ки ба ота-ш ди-
га чақа намешва.
1818. ҳар жел боша марда-
ки хуш-ай.
1819. ай дъхтари Йангибо-
зор-а һакими боло-йай.
1820. кампири мо-да дори
рехта укол-да гърифт, си-
-һат шид.
1821. рангин-да набина,
късал-а ҳечӣ намега.
1822. дъ руз-да тош хърда
бъдъм.
1823. дина ма рафта бъдъм,
йа бача ай калхоси Гъмбълоқ-
-ай. руда-ш тош хърдай.
1824. ба Ези одам-а навс-аш
бад-ай, ҳар чиз-а меҳъра.
1825. хондай медона, валоҳ
наҳона ба Ед чи мешава.
1826. макташ-аш ало-и ида-
дийа.
1827. нъ сол бисйор шид, ҳо-
ли Ленинград-а-й.
1828. бо шаш соли дига ме-
хона.
1829. йа руз ома, укол кард,
дига найома.
1830. ма гуфтъм: ино рафиқи
намекъна.
1831. Махсум хони ма Елум-а
-да ома, қати занъш.
1832. тъхм-а ҳаф бор мегъра,
бъгу.
1833. ба файрод кард, ки се
сум намегирад.
1834. ма гуфтъм, чи хел ме-
ра, оча доръм гуфти.
1911. нор-ай, чиз-ай, ай къдом
маулакат-ай, овардай мо хур-
дайдостодем.
1836. у-ра дърни хона-да сабз
мекъна, гъл намекъна.
1837. хърмо да хъд-мон-ам
ҳай меган-қу?
1914. ҳоли асоси ҳами-ра ай
Кавказ гуфтан.
1839. ҳар хел ангуре бъгайи,
ича-да нағз мешава.
1840. давройи қадим-да се-
оии мо йа къилограмӣ бъд.
1841. себойи зафқрс нав ҳо-
сил-да дърма.
1842. ага авқот пъртар хъри,
ба залал мекъна.

1843. ма ҳаму са һари бъ-
ромадъм, ки барф боридай.
1844. дуст мардум ҳами руз
мейоё, дуст набоша наме-
йоё.
1845. имсол пахтак мар-
дъм-да хуш қийин-ай.
1846. Са Еидуф, ма йа тъх
доръм, хош кън, мезанъм.
1847. ҳа, тъ хош кън, ма
ба ҳами пойун-аш мезанъм.
1848. чой-ъш нафори, мо-
-да чи хел чой боша.
1849. се суми сатин-а ди-
на овардан, коғаз-аш сабз
бъдай.
1850. хъ-т-ам одами қадим-
ми, и бачаҳр-да гаш зан.
1851. ҳами хъ-мон мар-
дъм, меган реша-ш ай Ку-
лош-ай, меган.
1852. ҳафт пушти ма да
ҳамича гизаштай.
1853. ма ҳама һъкъмат-а
қонун-уш-а рост-аш-а ме-
гум.
1854. бъхоҳам мекънъм, на-
хоҳам намекънъм.
1855. йата кор къна меҳъ-
ра, кор нақна намехъра.
1856. йа душман ай йа чо
бъхезамо нотинҷем.
1857. и мардак йа сум ги-
ра сарф мекъна.
1858. чан сол шид давлат
ошоти кардисодай.
1859. ма ай бачи хъд-мон
гила надоръм.
1860. ҳами късал мо-да йа-
сар пайдо шид.
1861. ҳами шахо халифа
хош мера, тамоми бадан-
-ъш дар мекъна.
1862. йа сол чугийо-да ай
хона-м чой додъм.
1863. йа айлоқ бъте, ма бъ-
чаронъм, мега.
1864. хари Зайл-а сагирайо
бъчил-да фурухт-йан.
1865. ҳаму земин-а калхосойи
Йовон гърифти-йан.

1866. ҳами сол бойад йа ҳазор-
-ъ дъсад сар гов шава.

1867. йа вағзал-да омадъм, си-
гано бози кардисовдийан, ма-
-ам қати-шон шидам.

1868. йа вах гуфт: гаш наме-
зана, акъ мегуйи гаш мезана.

1869. вай дъхтаро хъд-шон гаш
мезанан.

1870. ҳеч ки намегира дарси
тъ-ра.

1871. ай есун бийо, ма Елум,
чой нушем.

1872. вай ай дониш съст боша,
ма ҷавобгар.

1873. дъсол шил ба ма-ра
дарс метийа.

1874. ҳа, кътош надошта бо-
ша, мехарем.

1875. гаш намезана, китов
надошта бошъм.

1876. рара вахти каникул ша-
-ва, шаҳр меравам.

1877. мегум, ки йа тъ руз уҳо-
да ҳам ҷавош метийум.

1878. бисйо райиси дъстор-
ыш бьд-куйа.
1879. хами Нораки хь-мо
тэйор шава, ба сивет бисйо
меша.
1880. ма Елим синфи мо-да
чанг карда истодийан.
1881. шьмо сбр шавен, ра-
вен ай астановкайи район
сбр шавен.
1882. бьши, мо-да дарс
бьтйа, ба мерем.
1883. йакта-ш ба замин
чорго-вак шйда гъзашт.
1884. и-ра ита мекапа, кат-
пастако-да чу-ча кадаги.
1885. гудако ното-в бьдан
балниса-да, ма хозир ома-
дъм.
1886. наказ-а баройи фер-
майи калхос додан, ки хола-
ти хозира-ш-да наместона.
1887. директори макта-в қа-
ти ма Елумо-ш масли-ат
къна, саг-ш-а йордам къ-
на.
1888. Еойим дар таги ша-
ра о-в гирифсода бьд.
1889. ма то къчкъ-м-а на-
гиръм, ҳичо намерам.
1890. ҳаф халта се-в бор
карда омадаги бьт.
1891. йа бача-ра нобино бо-
ша, чулоқ боша, у-ра чи кор
мекънъм.
1892. то рафта-ш-а ана-
лиз къ мерава-а?
1893. валой пописи (имзо)
ма-ра район-да ҳама медона.
1894. и ҳадар кор ки бьд
кардъм, бо вақти чьмби-чьм-
би ша-ва мекънем.
1895. имсол пийоз хеле ши-
да бьд, ки ин-аш тал-ит,
ув-аш тал-ит, тамом шад.
1896. йа хел чо-йо-да вахти
деқри шйдаи, ҳоли ича-да
нашидаи.
1897. зэмин хьнък-ай, бар-
вахт-ам, ки кори, дер мекаша.
1898. бисти ҳаштуми декабр-
-да шьда бьд, а йа сол гизашт
1899. йакъним сол шьд-дйа,
амбори калхоз-да қаравул-ъм.
1900. мо ша-ваки аҳ хуй на-
медодем, йаки сар додем-дйа.
1901. чондор мардъм ай чи-
рок метарса.
1902. ҳаму ойлик-да хо пъл
бьги, хо гандъм.
1903. ҳоли-йам ки бьбаръм
гуйа, ҳоли вахт дай.
1904. барф ай осмон бардаги-
-ш-ку, уқа намешьд, шьмол
бисйо мийора.
1905. номи хьд-ыш Хол-ай-у
номи дадара-ыш Исмойилуф-ай.
1906. бисйор-шон-а хонда мо
намфамем.
1907. звонок-а (зангро) на-
мезани, Убайдылойуф.
1908. шьмо хезе, хьна бьра-
-ве, съ-ибат давом дора.
1909. шьмол намегира имруз,
ҳаво а-вр-ай.
1910. мьрго-и ай есун ома-
дан мег-ира, шьмол ша-ва нағ-
-ам намеша-ва.
1911. ка-к кам-ай, пештар
солони чил-чилупанч бачао
бист-чил мег-рифтай.
1912. ка-во села-села шьда
омадан мег-ира, то ша-ва-а,
1913. одаме бьгарда хами де-
раҳо-да ка-к ҳас.
1914. хестъм, рафтъм район-да
дидъм, номит Сьлтон.
1915. ҳақри гьфтаги мьло дь-
рьст-ай-ъ та-рих-аш кам-ай-
-дйа.
1916. йа бачи мо ху-в шута-
нок-ай, Йовонийо боб-ышон кар-
дан.
1917. у босавот бьд, хондаги
бьт.

1918. бозоргон дьхтар
дошт, дьхтари бозоргон-а
мебина.
1919. пошобача дьхтар-да
мега, да ватан-ъм бьбаръм-
-та, мерай?
1920. вазир пеши хаймайи
дьхтар-да мерава.
1921. қат-шон роҳ, мерава,
галабоно гусфан мекъша.
1922. калаг саргъзашти хьд-
-ш-а нақл мекъна.
1923. вахте ки ша-в хо-в кар-
дан, гьфтак, вазир нийати
гандаги кардак.
1924. ишкамби гусфанд- а
медуза-йу сар-ш-да мепу-
ша, дьхтар.
1925. ҳоҷи нун-а хь-ра,
хар су-да нига кард.
1926. шьмо қаламо-йа тэй-
ор кардан бьгире.
1927. ҳоли сар-ыш-да йагон
чиз кардан, диди?
1928. инча а-в-тобус талоту-в
шид, ба нарафтъм.
1929. Еас йа той зойа, бас-
-ай, бад п-ир-ай (беҳад).
1930. намедонъм: рав, бьра
гьфта рафт, район-да.
1931. бийо-йа хамича-да хь-
ра, ма амра мешам.
1932. Сефарали бисйо шух-
-ай, йа руз ҳафта гьхм-а
пуст карда хурд.
1933. ба-е (баъд) рафтум,
сьни халим-да, мошин-а ги-
ронд-у ла-и дарйо-да бьрд,
охири т-ирмо бьд.
1934. ҳаму муйсьфедо йата-
нимта мейо-йан.
1935. йагон паго, пагойи
дига бьрам тамошо мекънъм.
1936. инами сол чан бор шьд,
кино мейоран, мемунан, тамо-
шо мекънан.
1937. чут када истодаи, ки
с-и-би хона наомадаи.
1938. ма чо када бошъм-е,
ай къчо омеда бошъм-е?
1939. ба йа бача гуф, ки му-
сафед гьнагор шьди.
1940. ма хьд-ъм хами кор ай
сар-ъм гъзашт-ку?
1941. тьмор-а ки дода боша,
айвон-да?
1942. ей, гови зарди хисори
шир мети, бьти, намети айби мо
чи.
1943. хозир хами қишлоқ-да
ҳаст-ку, лекин андак сабьктар.
1944. малим чу-о-в те, чашм-
-а дар (дард) гирифтаи.
1945. калито-ра бьте караси-
но-ра бьг-иръм.
1946. йа хел одамо-ра тарсо-
ни, чазми мешава.
1947. мег-ирем-у пъл-м-а хо-
ли-йам надодаи.
1948. и ҳавай бедор-ай наме-
тонъм, ськът карда истодаи.
1949. вахти ки у меома, пошо
у-ра сахт та-е на кард.
1950. ма йа одамо-а мековъм,
ки да пир-ш ли-в-оси ху-в на-
пъшида бьдаи.

1951. меган, ки кар дъ Вор механда.
 1952. манзара (замини шуд - горшуда) боша, ай шолі шиш - сад-ҳафсад сентир дъромад ме- гира.
 1953. адир-да зэминойи йоби (ҳамвор) бисйор-ай.
 1954. йа шэмош бъгарда, ба лой хъш (хушк) меша.
 1955. ҳамиқа мергано бъд, ки мегуфтан йо зерман-ш-да зан, йо нул-да.
 1956. ҳами ки ҳът дэрома, мурғо-и зийо мешава.
 1957. савалин һъкъмат ома- дан-да ба сзе одамо шошили (саросема) шидан.
 1958. хъд-мон ҳами коро - йа кардем.
 1959. калхоси мо-да йа хел зашон-ай, мо нахут гуйем, вайс нъхът меган.
 1960. ма тамбър доръм, йа руз ҳами хона-да намедона чи кор мекъна меафта, қаққо-аш дъ булак меша.
 1961. Норақ-да пеш вах (вақт) қарлиқо мешиштан, унча уво ранг доран.
 1962. мачити Файзов от-а бун- йот шъдан-ш-а навати шаш сол шид.
 1963. йа ҳамсойа дорем, писар доштай, ном-ш-а Патанг мондай.
 1964. мусәфеди Қуршон йа бай- дак дошт, медонистъм а ес-ум бъромадай.
 1965. кас намедона, ки зэмин- чунби-да килет шидай, йо дъшман килет кардай.
 1966. уво пеш гъзаштаги, Қа- ҳорбек пеш гъзаштаги бъд.
 1967. Файзов от ҳаму вахт-ыш -да ошот бъд, атроф-ыш қурған бъд.
 1968. ҳоли ҳами дарвози мар - дум дово-д-йа, ай ҳама мезгара.

1969. йа руз майишикор-да на- равем, бекор.
 1970. арза руси бъд-ъ поти-с- шон тоҷики бъд.
 1971. бисйо гау наза, бийо бърем, намаки ош-а бъле.
 1972. гуф: намемонъм-шон бе- кор бестан.
 1973. Ибройим хъд-ыш п-рак- тика-да омадаги-йай-у у дъта занак одамои зур-ан.
 1974. ай тарафи райком вахти соли нави таҳсил-да камисийа- мон кардан.
 1975. йа макрла-ш кардъм, ша- лапас карда ай кор г-рифт.
 1976. вай сагойи мо сагойи този не-д-йа.
 1977. агане гау задъм, хай гуфта бът, бо чи шид, ки рафт.
 1978. қивлагойи мо ҳафтод-да бъд, нахът-а дандон-ыш қати мешикаст.
 1979. қишлоқи Зардолу қати йовон-да роҳ ҳай.
 1980. одамо гуфтан, пучоқи кь- нор (күкнор)-а бъхъри, дъръст меша.
 1981. ага рад-й-да шава, соз меша, ба радиё гау мезана.
 1982. ма у-ра гуфтъм, кор бе- зев шава, дъхтар-а файро кь.
 1983. и ном-ыш чатоқ шъда бъ- дай, Авдулойуф бъдай-а?
 1984. ҳами хел гапойи безев -безев медонъм.
 1985. ҳаму уксъс испърт дора, некин одамо мехъра аврот-да.
 1986. вахти машқ-да гау-гау бъдай, гау-ам г-рифтай.
 1987. Самарқан-да ай инча ай тарафи сафҳос дивижок-да рафта бъдай.
 1988. мо рафтан-да аппарат мондаги-йай, одамо ай Масков омада бъдай.
 1989. ма йа карат Будйони-йа Исталино шот-да дида бъдъм, на- медонъм кадом соло боша?

1990. ага ҳеч гау набоша мейом, ҳезум-да мерам.
 1991. ага кэсал-ыш ваэмин шъда боша, дъхтър-да бърда - гист.
 1992. вай хъд-ыш ма Ворі одам, ҳамуца-да хоу мерава.
 1993. шикор бъраве милтиқи ма-ра баре, тир дора, неки мърро-и набъдай.
 1994. йа къчък доштем, дъсат метир-сесат метир хони рубс- да дъромада пеш мекард.
 1995. йа тьргбача-йа оварде шир қати кэлон кардем.
 1996. (къчък) шонздата мър- чуча-йа кати оча-ш хурд, ба (баъд) зада кыштъм-ш-а.
 1997. мърғо-и ҳаму қурур (замини сералаф)-да бисйор-ай.
 1998. ҳамра ҳам ҳама-ш чанг- да нобъд шидан, бануштан (нӯ шидан)-а бас кардъм.
 1999. зийофатои қишлоқ бас- мон намекард.
 2000. чиз-ам къна, мън-а фи- реб-мон медот, дъ асп-мон г-и- рифт.
 2001. соли хуна кардаги чан пъл методем?
 2002. мо йа тур овардем-у чашм-ыш кълон-тар.
 2003. ҳаму ришти хилоу-кън (пункти пахта) боша, ай хилоу- кън йоф меша.
 2004. Аудъқордир кэсал бъдай, йа туй-да шоши хом хърда бъдай.
 2005. инча-да бозор меша, бо- зор со сати ну-да меша, да-да килет меша, некин чизи даркори- йа мейо-и.

2006. шау да чойники мусэ- федо нос андохт-йан-ку?
 2007. йа бача, ҳами Гадо дар пеш-ъм гау мезана, даҳан-ыш буйи нос кард.
 2008. аскар-и-да-йам н-ми дъш- манд-а ма қир кардъм.
 2009. бъра, авал бътарсон-ш- а-ву ба сд телпак бъте, гу.
 2010. ҳамин-ам телпаки нағз- -у андак хъртар-ай.
 2011. чойник мебарем, чой-а хеч кас намехъра.
 2012. ай зумони хъ-тон шъ- нидем, ки қрийл шъдет.
 2013. мергано шикор-да раф- тан, ҳамдигар-шон-а "канук" гуфта файрот мекънан.
 2014. хъди ма ай йакъми сен- табър рафта омада истодам.
 2015. йа калхочи тайлоқ-ш-а мефъруша, гудаки зан-ш-а пеш мекъна.
 2016. ма гуфтъм, мумкин, сан- ги оҳан-а тафтиш къна.
 2017. бисйортарги ош-и талх, ош-и шур кофтан.
 2018. ма, ҳаму бега кори ино чатоқ шидаги-да маҷлис-да бъ- дъм.
 2019. и-йам раисполкъм- бъд, бад бърмат кард.
 2020. мол-ыш мемърд, һисоб- -ъ китоб намекард.
 2021. соли чилу ҳаф калхос йак- сад-у шаст кило руған мег-рифт.
 2022. кампири ма гуфтай, йак ҳазор-у шашсат лет-ир мегиръм.

Н О Р А К

2023. ай чизе, ки да Норақ гъ- зашта боша медона.
 2024. одамо- ҳама-ш кучида рафтан, хонаҳо-шон қарет шид.
 2025. намедонъм вайрон шидан-

- ш-а, у-ра давлат медона.
 2026. ҳе ҳамуца бъра, одам ҳисов надора.
 2027. йа кас ҳам-и-ча-да ай асп-валтидаги-да, барои ҳами Норақ меган.

2028. ба тани чинор қалам қати навишта б'д.
2029. чумчуқ ай осмон меомад меомад бурчунг ш'да қоқ мешид.
2030. Һозир дарах ш'даи , давлати Савит ш'нондай.
2031. х'д-мо рабочик б'дан-да д'рахто-ра ш'нондем.
2032. да ича калхос пахта мекорид, ганд'м мекорид, та-моки мекорид.
2033. етимол дора йа панч сол шид.
2034. да д'рни хами Норақ йагон панч буна зиндаги мекард.
2035. х'ли хаму боло б'ра , рах-ра гум мек'ни.
2036. арзан гуфтаги чондор б'д.
2037. одамо камбағал б'д, замони пеш-да.
2038. ича ай гарми хеч кас нам'стод.
2039. ича-да на гов чарида метонист, на б'з.
2040. ина хам'ча-да баромад карда намешад.
2041. падари мо ай Кангурти Кулов омадаги.
2042. хамуча-да йа тоқа з'н-даги кардаги.
2043. йа одам омада Норақ-да ошот кардаги.
2044. йа амон-амон ш'даи ме-гун, ба (ба'д) б'ромадай.
2045. падари бобойи м'рд, ма бисти д'да ш'д'м, Һукмати Со-вет ромад.
2046. Даҳана ки шид ихтијори Норақ-да мед'ройа.
2047. қ'шлоқи пештара бархам ш'д, калет шид.
2048. бо ма и қадар га' зан'м, бо йа мус'фед и қадар га' ме-зана.
2049. йак'ним ҳазор-мо-ра по-к'за х'рд.
2050. арза карда рафт'м, ки на-дод, ба на'рафт'м.

2051. вай ч'зе ки дарома мекард, хони х'тон-да меома.
2052. хамуча-йам д'р'ст зин-даги мекард.
2053. камбағал х'ф сол-да зан гирифта наметонист, пешо.
2054. кад'ри нав инсоф дора, кад'ри к'на инсоф на'дора.
2101. афто'и гарм-да кет-ман мезан'м, арқа-м месуза.
2056. ай каштал-г'ш ги'р'м гуйам, ай риши сафед-г'м шарм мек'н'м.
2057. вахте ки пучоқи харбу-за ба замин афтод, оби дарйо кам мешава.
2058. и Норақ пештар қурғон б'д, амлокдор мешишт.
2059. ҳаво гарм ки мешид, Да-ҳана-да рафта т'йи чинор-да мешишт.
2060. ба мо омадем, ки хеч гап не.
2061. ч'йе, ки хаму д'хтар бип'рса, навишта мег'ра.
2062. дасти мойиндар-да ка-лон ш'да, ай чаври у се шав-и се руз гур-да хорафт'м.
2063. ана ба бузбалача ш'д'м, калон шид'м.
2064. мойиндар ома, нах'рд, ҳаром-ай гуфта.
2065. падар-у модар м'рд, х'д-мон зан гирифт'м.
2066. занч ху' дошт'м, бос-мач'йи б'рдан.
2067. ба дига зан нагирифт'м, гудак нашид.
2068. йа даводав дорем, дав-лат йа чор танга б'т'йа.
2069. вахте ки ома, ш'мо-ра ройи мек'на.
2070. коса-да ош м'йоран-у м'йони ш'мо-да мемонан, боло-ш-да нун мемонан, ру-ш-да са-фед'и мепушан.
2071. падар-аш да у курта ме-к'на, сарупо мек'на.
2072. мери, да ҳавли х'тон зиндаги мек'ни.

2073. ш'мо-да йордам хаму х'с'р-тон.
2074. ай бачаги-м байд-г' и хело-ра намедон'м.
2075. Талкаши гуфтаги-тон-да раве, одамои к'на б'с'йор-ай.
2076. ийо гуспанд-а хам'ча-да сУпордаги давлат-ба.
2077. қарлиқо пештар деҳқо-ни-ра наметонист Һозир деҳқони мек'на.
2078. хами-ра мек'нан-г' ба ҳеста кор-шон-да мерава.
2079. узбак-у тоҷик-у урус йа чо-да меш'нан-г' вахти рафт'н-да йадигар-шон-да дас мет'и-йан, байни ино-да п'рот'фи не.
2080. мо хонда бошем-ам ка-мокам хондем.
2081. хеле навиштен, бо йа хо' к'не, фикр-тон-да йа чиз мейо йа.
2082. ана дарахто-ра бин, хамийо-ра ма ш'нонд'м.
2083. ба Норақ чо'и мустаҳ-кам-ай.
2084. к'сали бад-ай-дийа, мо-дар-г'ш.
2085. ай кор-г'ш даргузар, панч-шаш руз б'дав.
2086. и гузаройи мо-да йагон мус'фед не, агар боша-ам Но-рак-а боло-ш-да-ай.
2087. хе ч' мековен, хаму бо-лойи дарахто-да-а?
2188. ак' вай дашто-да ҳас, охуйи сафед, гуспан-у б'з.
2039. ч' партом, хона-да ме-шине, ича-да афто' ома?
2090. мо-йам макта'у-да хон-даги-ку, чи хеле ки намедон'м.
2091. уво та ерихи Норақ-а ме-дона-да.
2092. хами одамои к'на-к'на-ра б'пурс'и, медона.
2093. хами қари'и саф'рс шид, наметон'м ги'чо ниго мекарда бо-ша.
2094. ҳу, ана йа одам метона-ку, баройи хаму одам-да.
2095. мо а у с'н-ем, Сари Гу-

зар меган, ла'и дарйода.
2096. пештар калхос б'дем, заф'рс замино-ра гирифт.
2097. катушка боша то вах-ти тирмо меша.
2098. йа хел ма елиме хастай, ки ай мус'фед бис'ю медона.
2099. бийо, б'равем йа ош б'х'рем.
2100. у ай идора найомада б'д-ку.
2101. п'гои умадани мо-да хамуча б'д.
2102. ш'мол-г'ш гарм-ай ича-хо-да, Файзобот салқин-ай.
2103. ақл намет'на, ки дан-ш-а ҳуй б'к'на, коғоз б'г-ралта.
2104. со сати ту йагон чор ш'да боша?
2105. хе, Ишонқ'л, иқа кор к'нем.
2106. б'гу, чи хели гурехта омади?
2107. хамиқа меш'नावум, ки даври қадим-да хамихели б'д.
2108. ма ай соли с'нух'м қор мек'н'м.
2109. х'ф сол д'сти шавҳар-да истод'м.
2110. ма ги'рехт'м ай д'сти вай.
2111. ай унча омад'м, ба Һисор-да кор кард'м.
2112. чан сол бублатика-да кор кард'м.
2113. давройи қанг-да се мо Тошкан-да ройи кардан.
2114. кунаги коргар ҳама-ш-а медона.
2115. учаҳо ки б'рен, йагон вах мошина меша.
2116. ай аскар'и омад'м ватан-да, бо ича хамид'м.
2117. хамУ-йам ай калхоси мо-й' чудо ш'даги.
2118. агар вах ш'д, мумк'н, қат'и-тон б'рам.
2119. ма-ра чан бор чир кар-дан (ч'р задан).
2120. хамуно ҳама-шон д'с-ти ма-да кор кардан.

2121. Даҳана-да одамои хуш-ай.
2122. даҳ соҳат да пештон бешнум-ъ ҳама-ша гаҳ за-нум.
2123. ма фақат йа кастурул-да чой овардъм, ҳаму-ра ну-шда шистъм.
2124. Тилойуф вайшкamat-да рафтаи, вай одами калон шудестай.
2125. акъ и мардак гапи ҳа-мича-ра мегира.
2126. акъ ма хилбатар боша ай сьирагио-м гаҳ бьзанум.
2127. мусэфед надонистан, и-ра чи бьгуя.
2128. ҳами шьмо бинависе, таҳрих мешава.
2129. Келдиев Ҳасен хьди та-гойи ма меша.
2130. мо-ра ҳамича гирифтан Исталиновот бурдан.
2131. йа да руз Исталиновот-да маҳн кардан, ба атправка кардан.
2132. ай ича бьрдан Ленино-вот, йа сол уча-да естодем.
2133. ай и омэдъм ма-ра ка-мандир адилена кардан.
2134. ай и бо кор-ам нағз бь-рома, ма-да опуска додан.
2135. шинидъм, ки мойиндар-ум шу кардай.
2136. ай уча омадан-да чу-вовмон додан.
2137. ҳар мо-да йатаги билагар-ки (благодарность) додан.
2138. вақти ай кор гаштан турба (труба) тэи ҳаму-да бьд, руйи панча-м-а лағат кард.
2139. сев-тон-а ҳама-ша хьрдъм, ть, нахьрди, ҳама-ша фириди.
2140. у йа кам бист-у пан сол котив и чамҳати кардай.
2141. бо чой-пой мехьрен, ро-ҳат мекьнен ҳамуча.
2142. ина ҳами-ра саг гирифт, а ҳаму есун тарсони шид.
2143. йа хел-ъш вах кори-дэги бьд, йа хел-ъш кеч (дер).
2144. йа хирман бьрен, ча-пар-а мебинен.
2145. хьш-ам ҳамича се одам мондем.
2146. ҳами калхос ҳар мойи-да ма-ра сесат сум бьтйа роз-йум.
2147. аввал иҷайо-ра магэзи-но-ша бин, ба медони.
2148. дьстархон-ам ҳамича бьд, гирифта бьдан.
2149. ана ми авсонагу-ай, некин.
2150. аввал залал мекьнем, ба фойда мекьнем.
2151. йа малахчини барем, каҳко-ра бьтем.
2152. йа камбарал дь гом доштаи-у адир-да чуф мекар-дай.
2153. ҳаму-ра гирифта хона-ш меойра.
2154. пошо-да меган: йа кам-бағал тилло йофтаи.
2155. зан-ъш ҳамсойа-ш-да гаҳ мезана.
2156. ҳаму камбарал-а хьд-ш-а баста пеши пошо-да ме-бара.
2157. пошо фармон-ъш метйа, бурда маҳкам-ъш кьна.
2158. да йа хони танг пьхол-дуд мендозан.
2159. одамо ниго мекьнан, ҳами хел мекьнан-ша.
2160. ити бисйор гиргардон-ай, азоҳ метйа.
2161. гуфти хьд-ът ҳаму бай-но-да йа гала оҳ мебара.
2162. гуспандо-ра даҳи дарио-да ҳай мекьна.
2163. йа гьргги гьшна, бьз-а арқа карда сани мо омад.
2164. падари ма мьрдак, ҳаму каптан ма-ра кухини-да монд.
2165. бо ас сарака кор карда гаштем.
2166. ть ҳами хел бьқап, ма арғуш мерам.

2167. баҳ д ними шаҳ бьд, ки да ними шаҳ қичоқи зани дига рафт.
2168. йа пошо бьд, ҳаф дьх-тар дошт.
2169. да йа бийбон йа хо-найи гирд-ъш девол сэфед дидан.
2170. дарвоза-ра мехостан хуй кьнан, хуй карда намето-нистан.
2171. мо йа хона дьромадем-ъ ховар-мон нарома.
2172. и хьд-ъш медона, ть лавзи хьд-ът кати гаҳ задан гир.
2173. дьмод-у дьхтар-ъш пь-го вахт-ъш хьш шида туй ме-тийа.
2174. ага ҳами Мулло Ашур надона, дига, ҳеҷ кас намедо-на, охи.
2175. дина да чанг-ам хурд, дьраҳ-да ройи-ш кард.
2176. ҳами рус ки оҳ чушон, ма-ра файро мекьна.
2177. иҷаҳо-да ай зарби гар-ми эндаги карда наmeshид.
2178. чура и торикшаҳ ма набиньм-ша, пеш-ум-да бий-ойа, медоньм.
2178. йо фомидор, йо бодрини қоқ шаҳ а оҳ-ша ки метйа?
2179. набоша ма даҳани дари осийо-а боз кьнъм.
2180. панҷо гиром-а бача-м хьрд, ай чо-ш наҷъмбьд.
2181. ма ҳами навад-и ньта авсона медоньм.
2182. ай чойи қадим-ам боша, авсона гуфтан бьги.
2183. охир, ҳама гьпо-ш маҳ-кул-у вахт-ъш гизаштай.
2184. баҷо хьшон нав йод гирифтиян.
2185. ҳоли бор-ъм да дьл раф-содай, ай ҳаму хавотир-ъм.
2186. ма нагуфтьм, авсона медоньм гуфта.
2187. авсона, чизе-ай, ки даф-тар-да нависони?
2188. авсонагуи-да вах нест, Норақ-да рафтесам.
2189. дьхтар ҳами нос-а да тэи эҳвон-ъш партоф.
2190. бача ай шидани дьх-тар-ъш дам карда хест.
2191. хьд-ът чи хел авсона мег, ҳамута бьгу.
2192. невара-ша да ас (асп) сьр кард, пеши почо бурд.
2193. да гардан-аш нумол-ай, баста пеши ма бийойа.
2194. кампиройи қадим ҳама хел гапо-ра медонистан.
2195. ҳамийо баройи ҳамиқа гаҳ омадйан, бьгу.
2196. йагон чо ройи-ш кьн, ки бьмьра бьрава.
2197. и руйи дьнйо-да набь-дак-ъ тэи дьнйо-да бьдак.
2198. дар бораи хари Нарзул-ло нақл кьн.
2199. диди, йусуф, ть-йам мети, ма-йъм, доно-йум.
2200. валла, ҳеҷ гап-ам на-медон-ъм, ма ай и қишлоқ нест-ъм.
2201. шаҳ чи хьрдъм, ай хийол-ъм бьромадай.
2202. ҳоли-йам ки боша мусе-федо хони хьд-шон-да хоҳ-ай.
2203. пас ай ин нақл самир Олимхон-а мейора.
2204. дил-аш кьсал бьд, хеле истод-да Исталиновот-да.
2205. йа гап-а бьгуй, ки йа таҷриба бьбаҳша.
2206. дьсти ть сах бьдай-у маза-д набьдай.
2207. хона рафтисгем, йа сь-тил бийорум.
2208. ҳам меран, қьлупас дьрни оҳ-да мезанан.
2209. дар халқи тоҷик ть, гуфтаги одат шидаги мондаги.
2210. мо ҳами лавзи хьд-мон кати шеҳр мегем.
2211. йа мусьфед нақл ме-донистаги-ра чам мекьнъм.
2212. и асоси ном-ъш Дор-ғубек ном дора.

2213. дъръст давлат-а ҳами
ф^икр-аш, г^ичо-да одами кьна-
сол боша, фикр-ш-а мег^ира.
2214. нав дърмад^иян, акъ
меб^ир^иян то дил-атон хънк
ш^идак.
2215. то ҳам^иготи техни^ика
безопасност^и-йа нав тамом
кардем.
2216. ай Файзо^ивот кон йоф-
тан меган, бо ф^исал кардан.
2217. со^иати д^а тамом кар-
дак рад^ийо, ба (баъд) ма хо-
рафт^им.
2218. да к^ито^ии К^арим Де -
вона навишта^и-йай.
2219. ҳаму-ра гуфтан нав ш-
та истодай.
2220. омад^им, хо^ивай, х^и-
шон туфли нави оҳари-шон-а
саг бърд.
2221. саг набърда боша, к^а-
дом бърдаги, ҳаму қаравул-а
бърсе, додар?
2222. ҳақат ҳаму Комилов Но-
раки мо-да одами саводнок -ай
2223. одамон ҳама револусийа
кардан, й^икмат-шон-а г^ирифта
ф^иридан.
2224. да д^или кас шо^ири бо-
ша, чуш зада меройа.
2225. Давлатали гуфтак, -дъ
ас қанг дора х^ирман-да.
2226. то ҳато хорафт^им, омада
файро кард.
2227. мейо^ия йа чиз кърт-кърт
мекъна, мехез^им сър-ш мекъ-
нъм.
2228. пешаҳо-ра ай ҳами Но-
рак сър кард^иян.
2229. дъхтари ман байт мегум
г^уфтестай.
2230. байдо^ии ма-ра-м бър^иран-
ам, унча рафтан-да мероран.
2231. б^ийо ма хъд-ъм гуфтан
мег^ир^им.
2232. ина ҳар д^и-шон пеш ома-
дан, уҳо байт медонан.
2233. чинш-ъм бърарид-у абру-
вон-ам с^ози кад.

2213. ҳами пишаксърк^ини-мо-
-йа йа менависонд^и.
2214. ҳам^ирайи шъмо омаден,
хъд-ш тоқа мерава.
2215. қор^и-да ай калхос ба-
ромаси коргар надоштан-ш
йордам мекъна.
2216. д^ани д^ери хона-ра на-
г^ир, мемоно дамг^ир нашава.
2217. и-ра давройи қудим-да
туғри мекъна.
2218. ма ш^ишта бърд^им, ово-
зи поиз ома.
2219. ҳоли бест, хъд-ш х^о-
ли меп^ирса.
2220. ҳами бо^ии Завқ^и-йам
мейома мегуфт, мегуфт на -
мегуфт, мерафтем.
2221. ҳа, хорава ҳам авқот
кьна, ба чеғ мезанъм.
2222. йа хел г^азало^ие мегуф-
таги, намешава ино-да.
2223. у камп^ир ай т^а-да хе-
ле нағо медона.
2224. йозир вах надошта
боша, бога^ии бало-ай медона.
2225. намегу^ии ҳаму г^иди-
мо номи хъд-ш-да мегу^ия.
2226. ҳе, ма ба чо^ии г^иди-
мо бошам, ҳаму-ра мегум.
2227. гучо рафти ма-ра ро^ии
карди, хъд-ш нарафти.
2228. ай ҳаму байло^ии Хуҷа -
йофиз-а мегум.
2229. чоп на^идаг^и-ш-а ай
дърн-ш чудо карда мег^иран.
2230. ино чақон менависан,
ранги мо не.
2231. г^аврат мард^им дар ҳа-
қи фарзанд-ш мехона, ҳам^ино
лозим-ай?
2232. пусти бър-м-а овард^им,
дар хона-м ф^уровард^им.
2233. и гуфта бър: йа сарка-
-м-а бъркш^ит^им, йа бърхона.
2234. бъргу^иен, йагонга бърна-
висан, бекор намонан.
2235. хрли ув^о-ра ма хъд-ум
менависонъм.
2236. ҳоли дърни га^ино-да гав^и-
меройа у мардак менависа.

2237. ана паҳлу^ии гав^иб^и-
рома, Сироҷ дид^и, у мардак
менависа.
2238. пъго ма у сун мерам,
лой мекъна.
2239. йатаги бърхон, ма г^ул^и-
шон шид мег^иран, на^ид на-
мег^иран.
2240. гав зан охи, т^а сад
хел медони.
2241. Исмойил-ей бърра т^ай^и
чинор-да йа мардак-ҳай, чир
зада бийо, авқот хъра.
2242. писар-ш ҳами қати,
йа дъхтар қати ошиқи мекъ -
на..

Ё В О Н

Д А Ҳ А Н А

2249. йа кас ҳай дора; чу-
ле-да расидам.
2250. оча-м шон м^емони раф-
тан, с^ат се шисай, номдан.
2251. ҳине, ки ма мехонд^им
ту сесола буд^и.
2252. хо^и мекънем, ала:
- омади?
- ҳо.
2253. оча-т-а гуш кьн//б^и-
кун.
2254. и-ра риш-ш гули-йай.
2255. йа палт^им овард^им-ш-
-а дидум-ш-а дар хъди рай-
сон.
2256. ота-м қати рафт.
2257. кампир-ш ҳич-чи дори,
ки бърхрем.
2258. аҷаб кори бад кардем -
- ҳо?
2259. автобус қати омади-ш?
2260. мегум: ҳами хона-ра
нав бъркнем.
2261. на^ик^ини, ки мо-ра беса -
вод нависи.
2262. асп-а савор мешид ме-
рафт.

2243. ай баро^ии ҳами дъх-
тар ҳазорта-ра зиндон кар -
даги-йай (аз афсона).
2244. то понзда-б^ис к^илом^и-
т^ир атрофи Норақ-да қ^ишлоқо
вайрон шид, шаҳр мешидай.
2245. шъмо ҳам^ича мекъмон
боше, мо ҳар руз Норақ-де
мерем.
2246. мо акъ пеши хъд-мон
йа к^ито^ив еҷод мекънем.
2247. у ч^изе гуфсодай, у-йам
нависондагисте.
2248. панҷ со^иат-ам ф^ире^ив
карди, Ш^ариф-ам ф^ире^ив кар-
дум бъргу.

2263. сари хъд-м-а да ну-
мол печидау рафт^им.
2264. ангуро имсол бисйор
бастан, имсол соли бастан -
шон бърд.
2265. и олучабандако йал -
ми^иян.
2266. рафту зойа чи мешава?
2267. шотим, имруз бъргарда.
2268. мегам, шъмо иҷа х^ив
кьне.
2269. қалам-у дафтар-т-а
дар пеш-ш монда бест.
2270. мон, ҳами гапо^ии бе-
маза-т-а.
2271. амдақдори мо йисор-
-а нига^и мекард.
2272. нуни гар(м), шири
хунук.
2273. бийо хони отим-а ме-
рем.
2274. мурр кудақ-а кьтид
(минқор зад).
2275. палтун-а кашол кьн,
о^иш-ш битъро^ив а.
2276. ҳама-ш кулолгари ме-
кадан.

2277. ту ай фалон чо хона
бълоз.
2278. асп-а лангаргардон
кун.
2279. харбуза пула шидай?
2280. гоW-а дар чуфт бар-
ванд.
2281. ранги /намсойа т во-
ре к^ачала наша.
2282. хар-а медодъм-у кор
доръм.
2283. неки ин Мирхазар ай
гучо омад.
2284. йа боби-мон-а Малах
ном ка(р) да буд^иян.
2285. ача-т дУруф мегу.

КАЛФИСАВАТ

2294. боWа-мон-а ота-ш
омадаги.
2295. каWго-т дар даруни
арзан даромадай.
2296. замини сангвара бѣ-
дай.
2297. зувони мо беҳтар- ай.
2298. ай у зан-ѣш фарзанди
бисйор дора.
2299. кадом су мери, уW о
хондисодийан?
2300. ҳаWозӣ кадъм, вони
кадъм.
2301. ай ҳаво барфи гарма-
тарит рехтесай.
2302. оWи анор-а чафида бѣ-
хѣ.
2303. қати занум сархори мун-
дем.
2304. оW хѣра дар қъртак-уш
-метоW а.
2305. рад^ийо йаке чарақас кад.
2306. хуна-ра римунт кѣдан.
2307. хар-а гун к^исо бѣдам,
ки омад.

2286. хонаҳо чинтораг^и буд,
даро ай чапар будан.
2287. қ^ишлоқи ЗълмоWод ку-
лолгар будан.
2288. то со^сати се-ра ме-
сухт.
2289. баг. за^амин-а мехаридан.
2290. ба лақай духтар медо-
дан-у неки лақай тоҷик-а на-
медод.
2291. анде пул-ш-а гир-у ко-
ри мо-ра бароWар.
2292. харбузӣ дубора калон
шид.
2293. п^алак рез кадай (хоси-
ли зери гул).

2308. /озир гашсоа будаст.
2309. ҳамуҷа чуқривѣра буд.
2310. и ҳамсойай монай.
2311. уWо кор кардан.
2312. ҳамуҷа истодаг^и бу-
дум, боWомиҳо омада исто-
дийан.
2313. Йовон-да расоW/раси-
да/кард, ту гапо-ра наѣор.
2314. вай бисйор шутаноқ-ай
(ҳазлқаш).
2315. каWго фѣридай-фѣри-
дай, дара пѣр шидай.
2316. йа руз йа сайд йоф-
тем.
2317. ҳами ғот хамида Ши-
рин-булоқ рафтем.
2318. пѣга бо рафтем, Тур-
баҳо-ра арқа када.
2319. ордоW-а қърт-қърт хур-
дан г^ирифт.

НАҚЛ

пештара ами хел бѣдас, ки йагон нафари мезд, ки фалон
дѣхтари хуб дорад. УWам давлатдор-у и-йам, бача-ш мешѣдас
понзасола, ба синни понзѣм намерасид, ба дари хонаи аму хеш-
талаб//хостор мешѣд. бѣ мерафт ба хонаи аму дѣхтардор мешѣшт-
-у бѣд мисол меѓирем, чой мехѣрд-ѣ зини асп-ѣш-а меканд-ѣ бѣд
мешѣшт амучо, аWқот-маWқот-а мехѣрд-ѣ бѣд бап медохт, биро -
дар, мо имруз ба дари хонаи тѣ омадем, йак ҳумеде кашида, ки
йак қавмдори мо-ѣш тѣ бо амд^игар бѣкѣнем, аз мѣ п^исар аст, аз
тѣ дѣхтар, оли ба дари хона-т омадем, ки йак қавмдори қати мо
бѣкѣн, озир аз мо бача-ѣш аз тѣ дѣхтар, агар умед дори мо-ѣш тѣ
ами қавмдори-ра бѣкѣнем, бѣ у дар чѣвоб-ѣш мегад, ки мѣ мир -
-астъм, тѣ фақер-аст^и, мѣ ба тѣ хеш^и намеркѣнъм, йо ки мегад:
"бача- т чандсола аст?" мегад: "бачай мо дѣвоздѣ-ра пѣр кард-ѣ
по ба чорда", у мегад: "дѣхтари тѣ чиқа"? - мегад: дѣхтари мѣ
сезда.

- хай, и қадар майдаи наѣдас, агар қавмдори бѣкѣн^и, ами
папи мо-ѣш тѣ ки бо амдигар шѣд, мо саришта мекѣнем. Чатрор
(дар Покистон) меравем, мо дорем нарбѣзойи хуб-хуб, калон-калон,
- чанта дори? йагон дѣта, алба, мешавад, мебарам Чатрор
аз уҷа мехарам кола, чой, васкатойи чармадор, пайзоройи зарин,
ба дѣхтар-ѣ мейоѣем иҷо, иҷо мейоѣем-ѣ боз саришта мекѣнем, чан-
та тон (чакман) меѓирем меравем Файзобод, йак асп саришта ме-
харем: бѣринч, руѓани заѓер чѣл кило, бѣд мейоѣем-у боз ба пеши
шѣмо мейоѣем.

оли мо хешикѣни мийоѣем ба дари хонаи тѣ, ба тѣ чи дар -
кор, ки мо бѣйорем, ҳоли ба пеши хонаи у йак руз рафта маслиат
кард, мо кадом руз ба хона-т бѣйоѣем, чи ба тѣ даркор, бѣгу ба
ман, йаке рафт масалат-а қати у кард.

дѣхтардор дѣл-ѣш ба и дод. гѣѣ хай, - ич гап не, бѣрав-ѣ
бо бѣйо қати чан мусафед, саришта- уѣ бѣкѣн...

хай, саришта-ра оWурдан паңч кас.

мераван аму қавм-аш-а мардака талаб мекѣнад, ки мо ба
ҷои фалони фотийахони меравем, мийоѣан мешинан, иҷр меган, -" ту
мо-ра талаб кард^и оWурд^и, тѣ бо ҷои (хонаи) аму мардака (қавм-
-ѣт) чи мебар^и?"

е себи Самарқанд сар- ѣт пайдо нест,
е лѣли Бадахшон дѣл-ѣт бар мо нест.
ханҷар заѣйи рост мийони чигар-ѣм,
хун-ѣш мерад ҷират-аш пайдо нест.

у меравад амо кола-ш-а гѣрѣфта меоѣад, пеши уно мемонад:
дѣ туб сон, дѣ туб тул, колаи сѣрх, йак туб гарбун, йак туб дастор,
дѣта йахнийи гуспанди калон, йагон дѣта румоли ало, йак амел мо-
райи асл (марворид, ақиқ, лоҷувард), бѣҷода (дурдонаи қимат), дѣ-
-та чѣлеки нѣқраг^и, йакта халтайи гѣлдѣхтаг^и аз абрешъм, амин чи-
зийо-ра мебаран, йагон паңч кило орд-а дар руѓани зард кѣлча ме-
кѣнан, бѣрдан ино-ра ба хонаи у мардак-а ба аму ҷо расидан, ба

дарвоза-ш-у одамо аз пеш баромада аспойи ино-ра мегиран-у ме-
бандан-у бор-шон-а мехамбънан.

мусафедо пеш-у бачоо оқиб бор-а гърѣфта ба хона мендозан,
у мардак-а дар чалък-ъш ало мекънанд-ъ мегад: -чойчӯшойи
нағз-а бѣйоред, қавмо омадан, бад мешинан-ъ хъшомад мекънад-ъ
(хуш омадед мегӯянд) хоб, ино чой мекънад, ширчой мекънад.

ина мехъранд-у, доо мекънан-у, оллоакбар ки шъд, и сойи-
би хона мебаройад ба дар, айол-ъш-а садо мекънад// қа мекъ-
над, бад ба айол-ъш мегад, ки йаг гуспанди хубтар бѣйор-ъ бѣкъ-
шем, ки маймонойи зур-анд. медаройад ба хона-йу айол-аш гус-
панд-а медийад ба йаг бача.

и қавмо меган, -е бародар, ть ба мо накъш гуспанд, мегад,
не, шъмо маймонойи (мехмонхори) хуб астед.

мегирад гуспанд-а мекъшад, бъринч-а ошурд-ъ ба амройи ру-
гани зарер ашқот кард.

йорам ба баробари-йи ман тарвоза,
йорам гъли сърх ман панири тоза,
ҳар кас ки ма-ро ба пеши йор-ъм бѣбара,
шола-ш бѣхарам алоқайи боб бѣбара.

ба ашқот-а хърдан-у доо кардан-у олло акбар шъд. меган бирода -
ро, мо ба пеши шъмо омадаем ба ами хъши-йу қавдории шъмо. оли
ана и молыйи мо-ра бѣбин-у мо-ра чѣвоб бѣдъ.

аму шаб хоб рафтани-у пѣгайи хестан. чой-а хърдан-у гѣфтан:
"биродар, оли кори хъшийи мо гъзашт, туй-а кай пеш мегирӣ? и мар-
дак-а гѣф, ки биродар, мо саришта надорем, бѣмон ба тирамо, и да
чѣвоб-ъш гѣфт, ей биродар, ть қавдорӣ кардӣ, ами туй-а бѣкън.

у дар чѣвоб-ъш гѣфт: мъ надоръм саришта, ть дорӣ, бѣйор ме-
кънъм. ть Чатрор бѣдӣ, Файзобод бѣдӣ, ошурди-зур додӣ, ина бѣкън
гуфт, - хоб, гап не, бѣйор туй-ът-а мекънъм.

- чи ба ть бѣйоръм, камбудӣ-т-а бѣгу.

- бѣйор ба ман бис туб кола, бѣйор дѣ-та гъспанд, бѣйор шаш
чога рӯған-ар чогайи бис кило то понзда, кам нест, бѣйор чор улоғ
гандъм, ина бад туй-ът-а мъ мекънъм. а, бъринч-ъш монд.

Бъринч-ъш сӣ санг бѣд. ар санг-ъш шаш кило. модари-чи?
(ҳаққи шири модар-ни) - ба у бѣйор йак аспӣ хуб, қати зин-у аш-
зол, қамчини нѣқрағӣ, камони фаранг, йак чомайи қърс., йак мингӣ,
шамшер. ина аму п Исардор маҷбур-эст, ки бѣдийад.

а мин (ҳамин)-а ошурд, қабъл шъд. дар вахти нико агар аз
амино йагон му кам бѣйойад, аз нико пас мегардонан...

... дѣхтар дар дукони майда, бача қати қозӣ (домулло) дар
дукони сартакийа (калон) об-а кадоме қавми дѣхтардор бошад об-а
гърѣфта мейойад, мехонад аз амунчо.

касе, ки об-а гърѣфта мейорад, аввал у мехонад.

аму мардак-а бойад бѣдонад: обест, ки аз бари нико анқариб
овардам, аз бари нико расули сақлай, ин тӯфа ба шамшер-у насиб
овардам. мейорад-у об-а дар ами байни қозӣ-въ шамард мемонад. бад
ами қозӣ мепърсад: -е хочавакил аз кѣчо омадаий ва ба кѣчо мера-
ви?

у дар чѣвоби у мегад, ки аз кори хайр омадам, ба далолати
хайр меравам. бо қозӣ пърсон мекънад: ть дар хъд ич оят-ъ адис

дори, йо не? -и дар чѣвоб-аш мегад: бале, йак зура гуво дорам.
бад ина у аз дѣсти рост-ъ аз дѣсти чап гъ туй-а аз дѣ тараф мес-
тан. гувоийи дѣсти рост дароз аст, гувоийи дѣсти чап кута.

шамард се бор кало-ш-а хам мекънад.

вакил аз чо-ш хеста об-а мегирад, медийад ба ами шамард
се бор кам-кам мехърад.

дар у шакар дохтаги, шир-ам аст, аз аму мебара, се бор дѣх-
тар мегирад-у тамом мешавад.

шойи мо меравад-ъ потшойи мо меравад. шойи мо дар сафар,
потшойи мо дар сафар, гъл-а бърдан гъл-а, дърӯни авли гъл-а, хай
мо ба ами тамом кардем, бахшиш.

Гӯянда: Мансурхонов Сайибчон, қ. Нуд,
соли таваллудаш 1901.

йа потшо будай, йа дъхтар доштай, бачайи йа потшойи дигар
 гирум-уш шъдай, бачайи потшо шикор бърмадай, дъхтари потшо да
 даруни чорбог шишта бъдай, бачи потшо гирд гаштай-гу гирд гаш-
 тай-у йа чумчуқ задай, чумчуқ ба руйи дъхтар омада задай, дъх-
 тар қапидай, гирифтай-у бад гуфтай:
 дар даст чи дори, çави хъшк?
 ай у омад буйи мъшк,
 нозойи бача ма-ра къшт.

бад бача гуфт:

дар даст чи дори, каравой (мұхра).
 ай у омад буйи мъшк,
 гул қурбон-ут мешам,
 йо гул харидо-ут

бад бачи потшо рафта ота-ш-да гуфтай, ки ҳаму дъхтар-а да ман
 мети. бад хоскоро омадийан-у дъхтар-а дидийан-у рафтийан. бад
 сар-у пойи дъхтар-а оварда арус кардан-у съвор кадан. арус-ра
 асп-да съвор када мебаран, ливоси кайвониçо-рам йа ранг-у
 ани арус-ам йа ранг, аспо-шон-ам йа ранг. бача мера-йу орзу ме-
 къна, ки арус-а ошноий кънум. бад рафта йа кайвони-йа ошноий ме-
 къна, дъхтар-а дил-уш бисйор алов мегИра-йу мегуйа:

аспи сийоç-ум дохти
 чор қамчинум дохти,
 йори хъд-ра нашнохти,
 гул қурбон-ут мешам,
 йо гул харидор-ут,

бача мега:

аспи сийойи думқара,
 йол-у дум-уш думи бара,
 гул қурбон-ут мешам,
 йо гул харидо-ут.

арус-а бурда фурувардан. дъхтар ҳамика гирумçо (харидорçо) дош-
 тай, ки ай муйи сар-уш-ам бисйор бъдай, ба болойи хонайи потшо
 фуромадан ҳуҷум када, бача тайи чимлиғ дуромат, ки лашкар фУро-
 мат гуфтан, хони хъсур-т-а, дарав гуф, ки муза-м-а бътен, çанг-
 -да мерам. арус: "нарав", - гуфта байт хонд:

ай по кашидем муза-ра
 ай дил бурорем кина-ра,
 йа шав намондем сина-ра
 гул қурбон-ут мешам,
 йо гул харидор-ут

ҳазор гуфт нашуд, дъхтар бо байт гуфт:

пошо, ба лашкар мерава,
 Тоши-ра дилтийи къне,
 çон-ш-а харидори къне,
 гъл қурбон-ут шавум,
 гул харидор-ут шавум.

ҳазор кард, найестода рафт, рафта ҳама лашкаро-ра къшт-у дута
 зур-ш-а накъшт.

ба омадан-у ба сари ҳавз омадан.

у дута çураçо-ш фиреç када гуфтан, ки бийо сар-у рут-а
 бишу. бад бача сар-у либос-ш-а кашида ру-ш-а шушт. йата-ш
 му-ш-а тар кад, йата-ш сар-ш-а гирифт, сари бача парид рафт.

дарав ба пеши от-у оча-ш ҳаҶар овардан ки Тоши сари тир
 шид. хайр бача-шон-а оварда гур кардан. йа ҳафта пас занъш ду-
 гонао-ш-а гън карда пул мегира-ву қаламтароши Тоши-ра мегира-
 ву сари қаҶр мерава.

дъхтар тангаçо-ра мечоша-ву
 дъхтаро чиндани мераван.

бад дъхтар ба сари қаҶри шу-ш омада бо ханçар хъд-ш-а зада
 мекуша. бад бача-да ҳаҶар мерава, ки дъхтар хъд-ш-а кушт. бад
 у бача омада да сари и дъхтар хъд-ш-а мекуша.

бад дъхтар кати бача-ра йакçойа гур мекънан, ай қаҶри
 уш о гули ошиқпечон меро йа.

Гўянда: Хадича Холова, 63-сола, қишлоқи
 Зулфӣ. к/зи Тельман, р-ни Орçони-
 кидзеобод.

ШАТРАНÇ

йа потшо-йу йа вазир бут. ийо да гушайи сафил-да шишта
 будан. дъ зог ҳаво-да "қаҶу-қаҶу" гуфта, гузашта рафтан.
 ба çд потшо сини вазир пурсид, ки "и зоро чи гуфтан?".
 вазир гуфт, ки "зоро қаҶу-қаҶу" гуфта гузашта рафтан.
 потшо вазир!-да гуфт, ки "то саҶар-да муҶлат, ҳами "қан-
 гу-қаҶу-и зоро-ра йофти, хуҶ, агар найоҶи, сар-т-а çуфти гоҶ
 қати мегИрум.

ай и гави потшо вазир зих шид, ҳуна-ш-да рафт. вазир йа
 дъхтараки таҳминан ҳаштсола йо дасола дошт. вазир ҳар ваҳти
 ай кор омадан-уш и дъхтар-ш-а дустдори карда зон-ш-да мегИ-
 рифт.

имруз дъхтар омада зонуйи ота-ш-да шиштак, ба çд ай зикри
 ота-ш дъхтар-ш-а йа шапалоқ зад. дъхтарақ гирифта, пеши оча-ш
 рафт. оча-ш пурсид, ки "ай дъхтарçри, ки задак?" гуфт: "ота-м
 зад-м-а".

оча-ш давида пеши ота-ш-да ома. баройи чи дъхтари ма-ра
 зади?" - гуфт оча-ш. вазир гуфт, ки "дил-ум бисйор зик-ай. нага
 саҶар потшо сари ма-ра çуфти гоҶ қати мегИра."

— ҳаму дъхтараки йош пурсид, ки "бароёи чи сәри тъ-ра
 потшо ба чуфти гов мег^ира?"
 ота-ш гуфт, ки "мо дар гушаи сафил нишаста бѣдем, ки дъ
 зоғ ай ҳаво қа^нғу-қа^нғу" гуфта гузашт.
 потшо ай ман пурсид, ки "ҳами зоғо "қа^нғу-қа^нғу" гуфт^у
 рафт. ма чи медонѣм, ки чи гуфтан".
 дъхтарак гуфт: "оҳ ота, ҳами-ра надонист^и?
 — агар ма потшо мешудѣм. дарҳол сар-та мег^ирифтѣм".
 ба Ҷд вазир сини дъхтар-уш гуфт: "ту ҳамин-а медони?"
 дъхтар гуфт: "албатта, ма медонѣм".
 падар-уш гуфт: "агар медониста боши, ма-да гав зан".
 дъхтар гуфт: "агар ма гав занѣм, тѣ потшо-да рафтаи ай
 зуғони ма гав мезани" ота-ш қасам хурд, ки "ай зуғони хъд-ѣт
 гав мезанѣм".

дъхтар гуфт: зоғи "қанру-қа^нғу" гуфтани ба зоғи қунг мегуя:
 "талхюйи талх чи-йай ва шириноийи ширин чи-йай?"
 зоғи "қунг" ҷавоб дод: "ширинийои ширин тани си^нат-ай,
 талхийои талх касали-йу бемори-йай".

рузи дига потшо ай вазир пурсид:
 савол-ум-да ҷаво^в пайдо карди?
 вазир гуфт: "ба дил-ѣм йа гав овардѣм, дуруст-ай йо не?"
 — гуфт-у хамаи гуфтаи дъхтар-ш-а потшо-да такрор кад.

потшо ай вазир пурсид: "ей вазир, и гапи ту-ра ки гав за?
 вазир ҷаво^в дод, ки и фикри худ-ѣм-ай.
 потшо гумонбар шид ай вазир пурсид:
 "и фикри тѣ не, тѣ-да каси дига гуфтаи".
 агар фикри хъд-ѣт боша, тѣ мада дина мегуфти".

"тѣ рост-ѣш-а бигу, нагуи ма сар-та ай тан-ут ҷидо ме-
 кнѣм". вазир ночор шид ай ки донистани и гап-а потшо -да нақд
 кад. пас ай шинидани сихани вазир потшо "ху^в" гуфт-у рафт.

ба Ҷд потшо дѣ кас-а хонаи вазир-да фирсонда, тала^в кад,
 "ҳами дъхтар-а ма-да ба зан^и гирифта бѣтен".

ба Ҷд дѣ нафар мувофиқи тала^в и потшо хонаи вазир-да раф-
 та гуфтан, ки потшо мо-ра ба пеши шумо-да рой^и кад, ки дъхтари
 шѣмо-ра зан^и хъд-да б^игира.

пас ай шинидани и хоҳиши потшо вазир ай ҷой-ѣш хеста ба
 хуна-ш дѣрома ва зану дъхтар-ѣш-да ҳами гапо-йа гуфт.

ай зан-у дъхтар-аш пурсид, ки "ма ай и сихани потшо зих
 шилѣм ва намедонум, ки чи кнѣм"?

дъхтар гуфт ки "падарчон зих нашаве. потшо, ки шѣмо-да дѣ-
 мод мешида боша, шѣмо қабул-аш кинен.

лекин и дѣ одам қати рафта шѣмо гав занен, ки қалинг-ш-а
 хъди дъхтар гав мезана.

падар пеши и одамо-да омада, гапи дъхтар-а арз кард ва
 ий и шарти дъхтар-а қабул кардан. ба Ҷд падар дъхтар-а пеши и
 дѣ нафар овард.

дъхтар гуфт "акайо, қалинги ма бис такка, си^н буқа, панҷр-
 -та аспи ахта, ҳафт қанор пахта мебоша, чизи дига мо-да лозим
 не".

пас ай и гапи дъхтар дѣ кас пеши потшо-да рафта, ҳама-ра
 йаг ба йаг вай-да арз кард.

баъд потшо дар фикр шид.

иҳр ай потшо пурсидан: "тахсир бароёи чи шѣмо бисйор зих
 шиден?"

потшо ай и дѣ нафар пурсид: "ай и сихани дъхтар шѣмо чи
 фамиден".

ба фикр-ѣм ма Ҷлум шид, ки дъхтар гуфтаи, ки потшо бис
 сола будан-ѣш-да така вори буд.

сисола шидан-ѣш-да буқа вори бут, панҷрсола шидан-ѣш-да
 аспи ахта вори шуда буд.

ҳозир умр-ѣш да ҳафтод-ай, вай қанори пахта вори шидай .

"ба ма чи лозим-ай и потшо": гуфтани ма Ҷни дора и га-
 пи дъхтари вазир.

Афсона дар деҳаи Файзободи райони Файзобод
 навишта гирифта шудааст.

ТАНГАИ НОСАРА

баъд набъд йа камбағал бѣд, йа зан дошт, зани со^нибчамол
 дошт. руз ба руз аҳвол-шун бад мешава. йа руз зан-ѣш қати шу-ш
 масли Ҷат мекнѣн. марди хъдо, эндагии мо бад шѣда истодаи, чи
 мешава ки ма-ра рѣхсат бѣтйи, бароёи рузгъари-мун ай мийон-
 -ѣм боло ихтијори хъд-ѣм, ай мийон-ѣм поюн ихтијори тѣ-да. мар-
 дак рози мешава, зан-ѣш йа танга гирифта бозор мерава. пеши
 қасо^в рафта мега: ба ма гушт бѣте. танга-ра пеши қасо^в -да
 мепартоя, қасо^в танга-ра дида мега, — и танга-т носара- йай.
 занак рукилак-ш-а боло мекнѣна мега, — танга-м носара, хъд-м-ам
 носара-ѣм? шуйи ма Ҷоҷи-йай, ҳаҷ рафтаи, хуна-мун хил^ват-ай.
 е бача, қадамойи муборакъ-та хони мо-да бѣгзор. қасо^в чиз-и
 чорайи б^исйоре занак-да метйа-ѣт занак хона-ш-да мей^ийа. зан
 шу-ш-да мега, ки тѣ болохуна-да бѣрмада беест. қасо^в, ки ома,
 ба мийои. руз бега шѣд, занак оши пало^в, пухт, қасо^в омада
 занак-а ошнойи қадани шид, неки занак рози нашѣд. ша^в дѣроэ-ай,
 нун-а мехърем. ба айши ишра мекнѣнем. ҳами вақт тақ-тақи дарво-
 за бѣрма, занак гуфт: йаки Ҷоҷи набоша, дар-ра ҳуй монда берун-
 -да ниго кард, гашта қасо^в-да гуфт: Ҷоҷи ома, чи крр мекнѣнем .
 занак мега, — ма тѣ-ра тайи чироқпоя-да мемонѣм, намеҷѣмби,
 Ҷоҷи ай дар медароёи-у мега: ҳичи а^нқот дори, бисйо гъшна мон-
 дум! оши пало^в -да мекашан, ҳар дѣ-шон мехъран, ба сѣни зан-ѣш
 мега, ки и чи хел чироқпояи беве^в-ай? ке, теша-ра бийор кам-
 тар бѣтарошем-ш-а қасо^в метарса-вѣ "ваҳ" гуфта мег^ирива. бо ру-
 зи дига занак ба ҳами танга боз бозор дар дукони савдогар-да ме-
 ра. танга-ра мерора-вѣ мега: ҳамин-да мол бѣте. савдогар мега:
 тангаи тѣ носара-йай. занак рукилак-ш-а боло карда мега: танга-
 -м носара-й, хъд-ѣм-ам носар-ѣм. савдогар ҷамоли занак-а дида
 ошиқ меша. занак мега: шуйи ма Ҷоҷи-йай, ҳаҷ-да рафтаи, ваҳ —
 тун боша ба хонаи мо бѣйойе. савдогар занак-да чизойи қиматба-
 ҳо мет^ийа, занак хуна-ш-да мейойа, чиз-и чорайои овардаги-ш-а
 қати шуш ҷо ба ҷо мекнѣна, занак авқот тайор мекнѣна. руз бега
 мешава, савдогар мейойа, занак йа к^нтфойи савдогар гирифта болойи

курпача да мешинона. занак мега: е савдогар, шау дъроз-ай, нун бѣхъре. хама вахт-да тақ-тақи дарвоза-ра мешинава. занак мега: бало сар-ам-да зад, еҳтимол ноҷи омада боша. савдогар мега: ноҷи боша ма гуҷо мерам? занак мега: вахти рафтани шу-м-да номила бѣдѣм. бийо, говра-да мебандѣм, њт ноҷи ай ҳаҷ омадай, бефара-ай. вахти ноҷи хоу кард, мерави. занак савдогар-а говра-да мебанда. ноҷи ай дар мебъроѣа, мега: занак бисѣо гъшна мондѣм ҳичи хърдани дори? занак мега: е мардак, камтар хърда-ни дорѣм ош-а мекаша, ноҷи қати зън-ѣш мехъра. ба ноҷи мега: читу говра-ѣай? занак мега: севанчи-м-а бѣте, вахти тѣ рафти, мо бачадор шѣдем. мега ру-ш-а луч мон, тафоф-ѣш кънѣм. руйи гов-ра ҳуй мемона. ноҷи мебина, ки риши гудак къндаѣи сина-ш- да мезана. ноҷи мега: ҳе, покиѣо-ѣа бийор, риш-а бѣтарошѣм, пага мардѣм бисѣо мейан. занак мерава-вѣ поки-ра мебийора, ноҷи риши савдогар-а покиза метъроша. то тѣрошидан-а "уф" намега. ноҷи ниго мекъна, ки поѣи гудак ай говра берун-ай. ей занак мега: ҳе теша-ра бийор, поҳр-ш-а калта кънѣм, и чи хел гудак безеу-ай. вахте ки занак сари теша-да мера, савдогар "во" гуф-та говра пушт-ѣш-да мегиреза. рузи дигар қасоу кати савдогар арз мекъна, ки ѣа занак чан қадар ҳақи мо-ра хурд, ҳичи наод, занак пеши қози-да мерава, қилаки ру-ш-а боло карда қози-да селом метийа, таги чашм-ѣш-да қози-ра ишора мекъна, қози тараф-дори занак мешава. савдогар-а қати қасоу тѣ ѣматчи мекъна, зада ай хона-ш пеш мекъна. занак қози-да мега, ки ноҷи наҷ-да рафтаѣ, и бега хуни мо-да бийоѣе. қози хуу шѣдай, гуфта чизи чорайи бисѣор занак-да метийа. занак хона-ш-да мейоѣа, чиз-и чора-ра қати шуш-а ба чо мекъна. шу-ш-а болохуна-да ройи мекъна. хѣд-ѣш ош мекъна, ки қози мейоѣа, мешина. қози мехоҳа, ки ай занак ошноѣи бѣгира, занак мега: авал нун бѣхъре, ба (баѣд) ош-нойи-ра мекънем. хама вақт тақ-тақи дарвоза мероѣа. занак мега: ноҷи ома, чи бало? қози ларзида мега: ма гуҷо меравѣм? занак мега: рам нахѣ, вахти рафти ноҷи-да гов-мон бѣгуз бѣд, ма тѣ-ра тайи гилем мекънѣм, вахти ноҷи хоу кард, мероѣи мерай? ноҷи ай дар мебъроѣа, мега: занак, бисѣо гушна-ѣѣм ҳичи авқот дори, бѣйор бѣхърѣм? ноҷи нун-а хърда ҳар су-да ниго мекъна, гилем-а мебина, ай зан-ѣш мепурса: чи-ѣай да таги гилем? ноҷи мега: вахти тѣ рафтан гов-мо зойид, гусали гов-мон-ай. ноҷи мега: нар-ай, мода? зан-ѣш мега: нар-ай, ҳе, мега: набоша пок-ра бийор ба ҳамин майдаҳаки-ш ахта-ш мекънѣм, калон ша-ва моло-ѣа рам метийа. занак овардани поки-да рафт, гусала чу-кано-ра канда мегиреза, ҳамин иилаѣо қати а иволи камбағал наѣш шид.

Гӯянда : Баротов Гулмаҳмад, 40-сола, маълумоташ оли, қ. Чонварсӯз.

ЛАҲҶАҶОИ РОҶ
ХУҶАҶАЛТОН

1. дъравидем-ѣш покиза (тамоман).
2. бад чау бѣдъравем-чи?
3. сѣотка медем?
4. уно сари дърав-на бѣдан.
5. ама занак дар бари дѣ-рав-ай, хой бечагерѣко, хой чагерѣкдор (бачадор):
6. кай бут мекънен дърав-а?
7. мо дъравидем муѣоѣиқи пилон.
8. бѣра, ба кор-ѣт охи.
9. наместини, шири гарм бѣ-хърѣ?
10. е бин, Сангимо-ра, пушѣк (пишак)-а гърѣфт.
11. ранг ба пиро (перо)-т-а мейа?
12. мѣ омѣхт шидѣм, ба буи доруи кайк.
13. аму ра-на барбандѣ (рост) мерафтѣм, ки раиси калхос ай пеш омад.
14. ами чуу чахт (чубу чахс)-а чѣм намекъни?
15. хонаи убарги-ра нишон бѣ-де.
16. фѣ (бели чубин) қати барф мерууан.
17. тѣ дѣхтари ки-ст-и? - ай ар дѣ-ш.
18. чироғ-а дар наодѣи? (нагирондѣ).
19. ай бетамизи сақав мешай.
20. дигар чой нарезѣм?
21. мурч боша дангича (камтар) медозѣ барои сақав, бад (бахад) сийат мешай.
22. занѣк ѣа кърта рѣндѣк мекъна.
23. зѣмин-а оу бѣзанд, бѣру-ѣем.
24. занѣко остек (оҳиста) ме-дъраван.
25. то нами оли-а (ҳамин вақт), кор мекънен?

26. толи ай мектаб озод на-шидем.
27. акаи Қърбон къшо-на (дар куҷо) медрова? - қа-ѣи зан-ѣш.
28. зани мѣ чалфас (ифлос), косб-ш ношишта, дего-ш но-шишта.
29. бахши тѣ-ра мекъидем.
30. сузан дѣст-м-а шил зад (ба дастам даромад), дѣст-ѣм хун омад.
31. рѣндѣк кърта-на часпидас.
32. хода-ра барем, кам-кам зардолу-ра бѣзанем, бѣхърем.
33. нос-а бѣкаш, сийат (сихат) мешай.
34. ангур къл (тамом) шид.
35. да пои Назар ресмон бѣ-ромадас, кандан-ѣш наместина-ва.
36. дѣст-ѣм лат хърд, Мара-им Шуробод рафтас.
37. аму чри ки тѣ рафти, аму-ча рафтас.
38. кайак-ѣм кардѣи (ту ба чрнам задѣ).
39. ин чагерѣк (бача) у ча-герѣк-а чангид.
40. амѣли бѣргат ѣа чойник хърд, рафт.
41. мегум ранги тѣворѣи, тѣ ай мѣ ич чи залар надилай.
42. дига гап-ѣм назани.
43. амѣли у се манги (хурма) бор каст.
44. Қърбомад пеши усто ме-рова, дос тез мекъна.
45. оли мѣ бестѣм, дер шид.
50. мѣ ба асп-ѣм чау до-дѣм.
51. по-т-а калапо (поѣн) дѣ-роз кън.
52. дар пешоз ама-ра фанд кади.
53. еѣм месуза, ба лаҳча мешава.

50. устои оингар (оҳангар) дос мекаша, тез мекъна, асп нал мекъна.
51. бѣрам коса-ра бѣшум.
52. ишки фиреб-ѣт нақад.
53. чебѣк-ѣм пѣри сеѣ, гѣш-наги-на наместѣри?
54. иқа лѣфтѣки лоло (лѣх-таки хушрѣй).
55. куни (баромадгоҳи) қѣш-лоқ-на бѣлѣм.
56. пролетарои амаи мам -лакато одамои хуб-ай.
57. қати-ш наместѣри?
58. мѣ сақаш шѣдѣм (ман шамол хурдам).
59. сѣри қати чуѣоз-а соз мекънем.
60. дафтари-т да кѣшо (дар кучо). гум карди?
61. и кѣшо (кучо) рафта бо-ша?
62. хола-м ба фирма-ра ба сари шир омадас.
63. рости афтоѣ ки боша, меқала (чило медиқад).
64. ай вахти мурдан-ѣш понзада сол мешаѣа.
65. бийо, ба хонаи мо-на бѣ-рем.
66. чишм-ѣш дард гѣрѣфт.
67. духтур саг-а кѣш-кѣш кард.
68. бегарзи и қалам-а дигар қалам надорѣ?
69. мѣ қати шѣмо ѣар хур-дѣм.
70. ар (ҳар) ки ба кори хѣд-ѣш, чи мо хуб, ане (рост не).
71. чишмои шѣмо бенѣкс.
72. оѣард-ѣш, ѣедор шид?
73. гуспанд-а мор газидас, по-ш иқа ѣѣрам шидаст.
74. амино-ра бѣпушѣм?
75. и карбос қазир наместѣѣа?
76. ама хона-ра шуридѣм, дѣ-рак-ѣш-а найофтѣм (тамоми хонаро кофтуков кардам, дара-кашро наѣфтам).
77. йа ѣѣкла (чакка) оѣ би -ѣор, йа гард нѣмѣк бѣде.

78. у баҳши мѣ зардолу оѣард.
79. гоѣ кѣшо-на-с? (кушо-да кардан) - паси бонг-на.
80. иморат-а ақиб-ѣш-а па-си бонг меган.
81. оѣ хѣрак (об нѣшак) кѣшо-на-с (кучост)? - тори чоѣлоѣ-на-с.
82. рѣшқо-ра оѣарди, кѣшо-на тал карди?
83. тори бонг-а тал кардѣм.
84. занѣко гумон кардан, ки шуки карда мегарда.
85. у дѣраѣшѣвурѣ (чушту-ѣѣи даравш) рафт.
86. чагѣрѣк дар дѣмби нѣна-ш (модараш) омѣхта шидас.
87. тѣ мести, йо мерай?
88. боз рафтѣм, дѣга алаф овардѣм.
89. чѣшм-ѣм дард мекъна, омадесодас.
90. то рузи йакшамбе-ра сад сум қарз-ѣм бѣде.
91. мѣ дина ша ѣ ай Шуро-бод омада бѣдѣм.
92. мѣ ун-а дидѣм, у мѣн-а надид.
93. пушѣк по-та чангид (ҳа-рошид) мѣ рафтан-ѣш -а нѣ-дидѣм.
94. остини кѣрта-м қалам задаги (гул дѣхтаги).
95. одами езѣм бѣрдаги-ра наместѣѣѣѣм.
96. иѣа-на каро ѣот монда-ги буд.
97. асп ларат мезана.
98. иѣо-на манги (хурма) кашол кардаги буд, оѣир нест, кѣшо шид?
99. гѣрдѣк-ѣш (гирдаш) кѣ-наро озод кард, сар дод).
100. будана ела кард (бедо-наро озод кард, сар дод).
101. гушт, тѣклаѣ-тѣклаѣ кардѣм.
102. ами чи лат кардаги-ѣѣа маѣақ кѣнѣм.

103. и-ш-ам боқи-с (инаш ҳам боқи мондааст).
104. йа майдаки шир-ѣш до-дѣм, нахѣрдас.
105. бѣги, ами-на бѣрез-ѣш.
106. шир боша, миорѣм- ѣт.
107. уно не шир доран, не ичѣи.
108. таѣораи шир оѣарда до-дѣм.
109. бача хар-на сѣѣор ши-дас, дѣк-дѣк-ѣш мекъна.
110. каѣшо сабѣки астан, ки каѣшо-т ранги налин ѣори.
111. ами бача ай у-на калон.
112. Даѣлатби, асп нѣмад-а партофт.
113. оли ар дѣ-ш (ҳардуѣш) Бадринг рафтан қати маалим.
114. да кѣшо-с, гуспанд?
115. дѣл-ѣм зардоѣ шидас.
116. дар бонги калхос гѣ ча-пидѣм.
117. мадори (камтар) нѣмѣк бѣде.
118. а, ха, бийо нони гарм бѣхѣ.
119. сѣри (саҳари) дер ѣедор шидѣм.
120. йак сад (зуд)-на дафтар-ѣѣи пѣр карди.
121. кѣм (кадом) қѣшлоқ ме-рай?
122. ама (ҳама) ангур-а ча-шидѣм, ширин-ай, йа тѣрѣш.
123. симо-ш да паси бонг.
124. мѣ ай хѣнѣки-ра мѣрдѣм.
125. қати-м дина дѣраѣшидас.
126. гандѣм амтари соф рал -тидаги.
127. ас ки дѣраѣ наместѣѣѣѣа.
128. пои гоѣ-м-а кѣрм задас.
129. ина, дѣст-м-а бѣридѣм.
130. гоѣ-ѣм йаг мо (моҳ)-на шир наод.
131. ѣисхан, қанҷол накѣ, по-рина мѣ мерафтѣм, Сари Чѣшма-на.
132. нѣна-ш (модараш) моло-ра кал кад (пашм тарошидан), бѣд омад.

133. гапи шѣнаѣидаги-ра бѣ-гум, пеши тѣ рафтѣм, дар хо-наи нѣна-м.
134. наместѣони хуна-на ша ѣ мешини, йо не?
135. бийо, ами чо-на хоѣкѣ, мо бѣдар-ѣт наместѣнем.
136. мѣ кѣрта-м-а бѣдар на-местѣнѣм.
137. у ага бийа, қати-м қанг мекъна.
138. и чоѣ ай ки-с?-ай мѣ-с.
139. кор мекъна, не, қати-м гап мезана.
140. занѣко, чоѣ халос (та-мом) шид?
141. баҳши нами кор саргар-дон шидѣм.
142. имруз шир-ѣм кам-ѣс.
143. ами истакон-ѣм бѣде.
144. мѣ гуфтѣм, ки иқа пѣр накѣни.
145. райри ами дѣхтар дѣга дѣхтар нест.
146. пеши хола-т-на бѣши.
147. остино-т-а боло кѣ, Сангѣон.
148. бон (мон), хѣнѣк бѣша -ѣѣа.
149. мелесан-ѣш, бийор коса-ра.
150. пеши кѣрта-м бин, пеши-кѣрта-м соф пѣри шир шид.
151. бийо бача, дек-а бѣлес, заѣола мезанѣм.
152. ба ки-ра нон мебарѣ?-ба ака-м.
153. ранг-ѣм нил ѣори кабуд.
154. нѣсми ша ѣ шидас, ки ай дѣраѣ омадас.
155. газит боша, кам-кам ме-хонѣм, неки наѣиштан-ѣш-а наместѣонѣм.
156. йаг факала (бисѣер) ан-гур-ѣм додас.
157. йак факала нон ба кай-а мепазѣм.
158. ѣекор таи боѣо-на ами кампир.
159. и нони дар дѣруни чѣлѣк ралтидаги-ай?

160. ба дъ нафар-а шишта
нон рашон кадъм.
161. чигина-на гандъм мека-
шан.
162. алов кам, имруз амица
намепазан.
163. Сеудара-на одам кам-
кък.
164. вахти шава чизи дар
гуш-ъм дъромад, тарсидъм
вағас кардъм.
165. дуг-ът дарав мераса?
166. наmeshини шири гаръм бъ-
хъри?
167. да қишлоқи мо одамои
баифбол бисйор-ай.
168. сар ҷърротхъри бийо.
169. шум хирман-на рала
қалавири мекъна.
170. кампири динаги гуфт, ки
дъхтар-ъш бача кад.
171. бъзмуи мо ками кард, ну-
ки (нӯги банд) банд-ъм нара-
сид.
172. ама рафтан йакта-ш на-
монд.
173. ба ҷиши (модарат)-т-а
рафт.
174. бъхе, ки хамир търыш
мешава.
175. свотка имруза аст, ки
се сад метр дъраидаги.
176. хой кувар боша, хой бий-
ор боша, ник-ъш мегем.
177. Малъкчин бачаи холам
мешава, ага гъшна шам, нон-
хъри мерем.
178. ник-ам то вега-ра вағас
кад.
179. ич илоҷ надоръм, ки ами-
ца бъшънъм.
180. мъ асли-на кор мекънъм,
авқот мепазъм, баҳши нағеръ-
ко мебаръм.
181. муво-т сийа, ранги муи
мъ ворӣ.
182. руи курпача-на бъши.
183. чағеръко бийойан, сари раи
мол бърем.
184. телпаки гългъли-ра ай къ-
шо хариди?

185. ай одами говчуш ҷър -
рот мехаръм, мехвръм.
186. ай аму калхос и калхос
хуб аст.
187. сари ай руи шир қаймоқ
гърфта шъдъм-ъш.
188. ай дъмби да-ш қарас ме-
къна, медава.
189. қалам-а таги дафтар-ъм
бон (мон).
190. рафтас, ба сари дърав,
ба сари ов рафтас.
191. ба се солагӣ-ша гуспанд
бара мекъна.
192. ба дъли мъ намеқни?
193. ба чъшми ами дъхтар нон
зада бъд, ов и чъшм-ъш мерава.
194. ба амино-ра шуй хола-
шон.
195. ба намин-а донък меги -
ръм.
196. ар ки ба рости ар ки гап
мезана.
197. қълф ба чи ела мекънан?
-ба калик (калит)
198. қарабой-ра пър къ ба ов,
199. нони қоқ, да гълу-м наме-
гъзара.
200. то омадани котиб-а мес -
тъм.
201. нъсми шава рафтъм, қати
хола-м.
202. тъ ба мън-а йа чъзи бъде.
203. бийо амра, ар дъ-мон хон-
данӣ бърем, олай (вақти) хондан
шидас.
204. ами ра-на мерай, йаг
одам-а мебини, мегуй, къшо
мерай?
205. чироғ-а дар бъде, намоли
мерам.
206. чошти мо мактаб мерем,
хонданӣ.
207. байтал-а бъги чақон.
208. хъдо бъгирафт, ру-т сийа,
соат гаштесодас-ку.
209. мисли мо воре, ки мусъ-
федо ҳас.
210. амин-а пър къни, бад нон-
хъри бъра.

211. мъ давернос гърф -
тъм.
212. йаг чъз доръм, наmeshари?
213. ҷаминати мъ нарушениа
надора.
214. дар бази калхоси дърав
тамом шидас.
215. Сангимо пушък-а дар
доман-ъш гърфт.
216. иқа гина-гина (акри -
хин) хърдӣ, таваела-т накард?
217. пашм-а метъконъм, ҷу-
раб пай мекънъм (мебофам),
чақон бош.
218. амтари медонистаги,
ранги ами кампир дъга нест.
219. ай гуши гов бъги, ағъл-
на бъдоз.
220. ай гина-гинахъри (акри-
хин) соф зада шидъм.
221. ича-на се ҷуфт донъки
зардолу.
222. ар дъ-мон чошти мактаб
намерем.
223. нон-а бон, чой-ът къ -
нъм.
224. ами руз ами занък шур
во бурд, ба сари дърав.
225. гандъм-а соф къл кар -
дъм (даравидам).
226. имшава гуспанд ай по -
да найомадас.
227. дам (падарам) гуспанд-
шурӣ (гуспандкови) рафтас.
228. йа мъча хов мекъна,
ведор мешава.
229. панҷ бор гардонъм-аш
ай куча.
230. сари мърғ бон кад, мъ
хестъм.
231. ар руз тъхъм, дуг, нон
бъхар, бъзан.
232. уно уца-на мехонан, мо
ица-на.
233. мъ мепърсум тъ-ра, им-
руз мийай, ов сар (саҳар).
234. имруз ай Хуҷаралтон
файрод-ъм кардан.
235. одами дур-а уно мегем,
одами қарив-а ино.
236. иҷо-на бъши, хов-ът ме-
бара, хов къ.

237. апа, да Хуҷаралтон малим-а
наmeshай?
238. Мамад девол-а тъқ-тъқ
мекъна.
239. луфткъ-ъм ку? - партоф -
тъм-ъш.
240. гъндъшк зардолу соф хър-
дас.
241. донък-ъш-а ҷидо бон.
242. боло мерам, бозикъни.
243. дар ҷон-ът бъмбъръм.
244. е пушък, ношигри-т ша -
ва, бъдава.
245. тъ хати хъшру мекъни, мъ
наметонъм.
246. номи пушък, навишти таи
боғо-на?
247. ами тори бонг езм дошт,
та-ш ағъл.
248. дандони висхан амтарио.
249. арфи (ҳарфи) араби ме -
донистас.
250. қаламтъррошък валаст
мекъна.
251. авал оташак мезана, бад
(баъд) тандър мезана, бад (баъд)
борон мебора.
252. барои дъхтар-ъм дълбъм
зар шид.
253. руз вега шид, мактав-на
мехонъм.
254. шу-ш хати талоқ-ъш-а до-
дас.
255. у зан-а ела кард, бад ди-
га зан гърфт.
256. ов-а ҷуш оварда намето-
на.
257. нон соф сухтаги.
258. дъхтари тъ Ленинград-на?
259. одамои мо адиро-на медъ-
раван.
260. тои канҷкъ ай байтал
гърехтас.
261. мор фъшас мекъна, дар
ғъшас мекъна.
262. у занък идораи ҷамоат-на
рафт.
263. гала-ра пеш ай ама ҷам
кънем.
264. ами соат қарор шидас.
265. орд-а мебезӣ, сабуст ме-
бона.

266. ами зъмистон-на хънк
мехърдем.
267. қарабой-ра да чалък бон.
268. йа арасот нон пухтъм.
269. дина шау ма-ра тау
кардас.
270. зъмистон-на барф меза-
на, қад ба қад деуоло ме -
шауа.
271. у и гап-а науишт гърифт.
272. пушък мауаст мекъна.
273. йаг саг омад, саг-мон-а
ғауқид, гуш-ъш-а кандас.
274. бача-м-а ки оуардас?
275. дългир-ъш кардай? оу ме-
хъри?
276. панчо-на рафтъм ишки на-
доръм.
277. дъхтар-ъм асли-на ела
кадъм.
278. къшо ела-ш кадай?
279. дар остин шикастас?
280. Сангимо т-ра дид, тар-
сид, пош-а ақиб гашт.
281. бо медъм ба хъд-ъш ане?
282. мусофъри зур-ъс.
283. и мардък у занък-а гиръм.
284. мъ и гоу-а харидор б-
дъм, неки нахаридъм.
285. шир ки пхтъм, бхъри?
286. дан мъ зънда, риш-ъш са-
фед шидас.
287. ала, да чои апаи Ръхсора
бъди?
288. барои бача-м-а кърта ме-
дузъм.
289. ресмон-м-а чагеръко бур-
дан.
290. ба мъ йа майда аукрот б-
де.
291. дъхтур мийой, укол-ъш ме-
къна.
292. соф ай рагарди-ра каушо
дъридан.
293. бача-м линчи хъшру дора.
294. охир касал шидъм, оуоз-
ъм ганда шидас, агане оуоз-ъм
хъшру буд.
295. мъ қати у Ховвалинг-на
рафта уьдъм.
296. мъ ай Шуробод ба Чагам
қати Сар-Чырма рафтъм.

297. мъ ай Хучаралтон ба
калхоси Куйбеш ба кътали Зар-
долудара рафтъм.
298. мъ рафтъм съни хонаи ш-
мо, раиси чамоат ай пеш омад.
299. бини-т-а ба чи бърӯем?
300. мъ дар асп сьвор-ът
кънъм.
301. сар-т-а шиштем, ть гь-
ристи.
302. агар ть намегъристидан
ть мешидъм.
303. да къшо шау истодай?
да Харкорон, да чои раиси
чамоат.
304. Седара намерай, - нейа,
оли дур нокашида.
305. шау дъмби ть Седара-
на рафта уьдъм, нун-а бур-
дъм.
306. дар қълф-ай, о йагонта
ас? -мъчим, албат асл-ът ай
кѳм қишлоқ-й?
307. йа фърт чо й мехъръм.
308. йа фърт дур буш мекъ-
нъм.
309. мадори (камтар) нон-ъм
бъде.
310. Аробек да паси бонг буд,
оли нест.
311. иқа гина-гина бьйовъм,
лата-м-а гълбаст мекънъм.
312. къртаи мъ шиштаги-с.
313. саг-мон Сеудара раф-
тас, озир саг надорем.
314. мъ дараки шиштан-ътон-
а надонистъм.
315. хоу мекъни руи нмад-
на?
316. гайр аз уно дъга дѳ -
тар-ъс.
317. ама-ш пър кардаги-с.
318. шур-ъшон кадас.
319. мъ имруз йа азору сад
метър дърау кадъм.
320. оу-ъш-а буш бькаш.
321. бъра, то дари даруоза
йа раги-м къ (роҳи-м кун).
322. рой-ш кад, пахта-на.
323. чирого-т-а нау хър -
даен.

324. мъ бод кадесодъм.
325. ино чи бу мезана?
326. а, бийо, амица нон б-
ху.
327. а, ха бийо, бьги нони
гарм.
328. Сангимо, бахчи чи гь-
ристи?
329. е, да сьтъмб бастаги
бъдас.
330. донъкои ть ку? - чикидъм
-ъш.
331. ть ба дьст-ът хърда
веди?
332. ами куфайка ай ть-о?
333. бад хамбидъм ай асп.
334. одамо-ра хабар кънем
барои майлъс.
335. и дафтаро-ра хариди, пул
қати?
336. чау-а кълъчакбод мекъ-
нан.
337. ай вахти туй кардани ш-
мо, чанд вахт мешауа?
338. дьсто-ш барақ-ъс (иф -
лос аст).
339. саги кабут-а барақ ме-
ган.
340. ба пеши Саулау-а на-
мерай?
341. ин ть-ра қълор мегира.
342. иччи дъхтар, бача дори?
343. мъ Кулобрау бьдъм, на-
рафтъм.
344. мъ имруз мактабрау не-
ки ба чои мактаб ба сари дъ-
рау рафтъм.
345. мъ мълесаша бьдъм.
346. мъ дъхтършау бьдъм, дъх-
тър нашидъм.
347. дар-а нашък (руст) къ.
348. минат-ъм сухт, тит-ъш
кади.
349. кай омади ай Сар-Чашма?
350. дуғ-ъш верон шидас.
351. занг хато мьдас ай ла -
уи сарпечъл (зар девор).
352. депутато бьхезен, боло-на
бьшинен.
353. то кай-а ть дърау-а та -
мом мекъни?

354. фигри хъд-ът қад кай
дърау бут мешауа?
355. чи шид, ки ть қарори ис-
палком-а ичро накарди?
356. чанд кас норман кор-ъш
-а ичро мекънан?
357. мъ азон калхос-ъм.
358. то йакъм-а, мо сад
пърасент дърау-а тамом ме-
кънем.
359. мъ сьвотка-ра дина
рауон кардъм.
360. кай руан рой мекъни,
ба даулат?
361. ть ами сифър ай къшо
гърифти?
362. партиа ва укумат
қарор аст, ки вала то понзда-
уми мои синтабър ба дау -
лат месъпорем.
363. бари ами Науобод-на
Кодара (номи чамоа).
364. кадуи нос-ъм зъре до-
ра.
365. вахти зъмистон барф,
аст, ки ай хона бърмада на-
мешауа.
366. мо нау нмад шиштаем.
367. арбоб-ът мекънъм.
368. уно мурда рафтан, мо
ба чои уно бондем.
369. чишмо-м, Вега меша -
уа, сузок мегира.
370. и бачандари мь-с.
371. ай раи дур омадъм, пар-
тоу шьдъм.
372. чишмо-т сьлт (калон
кушода).
373. пай-ш сафед аст-у ма
ин рау-с.
374. Шогумбек, бин ник-ът
(акаят) къшо шидаст?
375. порина дар айни зардолу
умад.

376. маска-ра да манги та-
ниди?
377. ру-м чинг задас, пир ш-
дъм.
378. ар (ҳар) звина бист
нафар дора.
379. сари зъмин ар руз май-
лѣс мешава, бѣргат мѣйлѣс
мегъзарона.
380. нѣмол-а чѣбѣрт бастъм.
381. чѣшмо-т чѣшмои бум
вори хѣшу.
382. тѣ а руи рост, хѣшу до-
ри.
383. дѣл-ѣм шурид, партофтъм.
384. ин ойна ай Ленинград ома-
даги.
385. коса-ра бѣқап, дуф бѣка-
шем.
386. майдек-ай, калон шава.
387. қушат мегира, рѣндѣки
дег бѣху.
388. тақалкѣн (куллол) тақал
мекъна.
389. да фигѣр мондъм, чой ма
ки мекъра.
390. ру-ш захми ширинча ши-
дас.
391. у ай мѣн-а калон-ѣс.
392. кѣрта лех (сахт) бѣд, му-
лоим шид.
393. ай аму пара шона нака -
дъм.
394. дѣл-им ай хѣрдан-а вѣ -
рам кард.
395. нон да чалѣк фалтид, чѣр-
ѣк шид.
396. загер-а Ҷазир карди.
397. мо ар дѣмо Шуробод раф-
тем ане? - хм (ҳа) рафтем.
398. ами дѣхта гав вори ме-
хѣра.
399. малим-а китоб -ѣш мактаб-
на.
400. котиб-а бийор-ѣш, аска-
рѣна.
401. мѣн-а замбури зардѣк га-
зидак.

402. мѣ пашм-а мересъм.
403. шир Ҷуш боша, мехъ -
ръм.
404. хеле навишти, ане?
405. оми қарабой-ра бийор,
досто-ш-а бѣшува.
406. е, дѣсто-т ношишта, на-
ра, хуб нест.
407. мо калхос-да гандъм
мекашъм, чигина қати.
408. қълфаки (даҳонпӯши)
чойняк фалтидаги да та.
409. пустак-а бар, да хона
бон.
410. рузи Ҷама да Кулоб бо-
зор мешава.
411. дар рафтан омѣхта ши-
ди.
412. ба гѣлу-т-а рафт?
413. ва кѣшо-ра мерай? - Ку-
лоб мерам.
414. дина бача-ра ба дѣхтар
дода ш ѣдъм.
415. мардѣко ба кор рафтан.
416. рала-ву дона-ра пеш
ай ама Ҷам мекънем.
417. қади тѣ ишки нест,
хѣшу.
418. Вегаи шидас, мо алов
мекънем, нун мепазем.
419. ала меган, вахти ки
бача мегѣра.
420. мѣ сари девол шистъм,
тѣ омади.
421. луфтѣк (лѣхтак) дѣруни
сандуқ тѣқид.
422. пой тѣ қади по-м.
423. мѣ сурати дѣга надо -
ръм. агане ба ту-ра медъм.
424. қълор-ѣм гѣрѣфт, ки тѣ
ганда-й.
425. бача-м нағз- неки сар-
-ѣш калон.
426. зираки балои асти ки,
кѣрта-ш хѣшу зеб-ѣш меда.

27. а, раи дар-а нагирен.
128. по-м бѣсийор дард ка -
дестодан, аму-с халос?
429. и занҷир да кѣшо-ст ?,
430. ба хунаи ви-т-а йиччи
нарафтай?
431. ра-ш-а гум кадѣк.
432. а, Музафар-а бѣгу бийо,
нун бѣхѣра.
433. бийо, ай нун бѣху, кѣ -
шо-на мекъри?
434. оли мѣ векоп шам, ме-
рам.
435. дина боби-ш гуфт, ки ба
руи бунг-а бѣра, руи бунг-а
соф тикла кардан бѣзо.
436. сари ош рафтас, истари
мекъна?
437. тѣ уй-ѣш кѣ, бийо дига
манги векоп нест?
438. халтек-а бѣшу, ки ма-
дори (камтар) дуф бѣрезъм.
439. нишун-ѣш кѣшо шид?
440. соф дар та рехтак, и ду-
фи динаги.
441. ха, дуго-т-а Ҷидо кѣ.
442. наи боқим (боқимонда)
оли истари-ш мекъни?
443. ино ама-ш дуғои мѣн-ай.
444. оли бѣрез нами-ра, дан-
гал-ѣш бѣде.
445. дури хѣд-м-а бийор дар
манги-м бѣрез.
446. байни роғи-на калон шу-
даги.
447. тут мегауҶъм, ширини
мекънъм.
448. дар-а ела кадъм, ки ша-
мол бѣдѣройа, йаке по-м-а Ҷи-
қид.
449. манша (масхара)-т мекъ-
на, манги пѣр шидаст.
450. и асп ай ки-ст? - ай ами-
ст?
451. ба сари мѣн-а омадан, бѣ-
хез дѣхта.
452. шау хунаи раиси калхос-
на бѣди.

453. хѣди-т аму шѣр-на кор
мекъни?
454. йаг сад сол шидас.
455. Ҷои хешо (хешхр)-т-на
истоди?
456. мо намоли ай Чолиш -
так умадем.
457. хѣдо умѣр-т-а дѣроз
кѣна.
458. дарав нависундан бѣ-
ги.
459. дѣхтар-ѣт пеши би-ш?
460. мо-ра манша мекъна.
461. бѣши, мадори шир буш
кѣ.
462. бѣдав, ки фийрод-ѣт до-
ръм, Ҷидо-ш мун.
463. дар ами қишлоқи мо
омѣхт шиди?
464. то вега-ра мекашъм, бе-
мазае аст, ки ...
465. кѣрта-т кѣна шидас?
466. гѣрди қишлоқи мо купо-
ра, бахши мѣмун-а харбуза
реза мекъни.
467. корча ай кѣшо ошардай?
468. нун да дастархун.
469. харбѣза мекъръм тауғир
мешам.
470. мѣлат (муҳлат)-ѣт ме-
да?
471. калхос-да чанд мѣнат ка-
дай?
472. олаи хош шид, мурч на-
йофтъм.
473. хола, ма хош-ѣш кѣ!
474. хѣр-ѣт ку? чи-т бѣдъм.
475. чи-ба карасин-ѣш кади?
476. дандуно-ш-а бин, рех -
тан, нош-м-а дору намекъни?
477. нахѣт мекънъм, мѣнат
мегиръм.
478. аму мардѣк ами дѣхтар-а
бѣгѣръм бѣд, неки нагѣрифт.
479. мѣ аспгир бѣдъм, неки
нагѣрифтъм.
480. одами зиқ қавоқр-ш-а
дохт.
481. бѣқап, ки тит нашава.

482. сузан-мо гум шид.
 483. ба ичр нарафтааст.
 484. и соат-ът дъст-ът-на.
 485. мо ни дар дъст-ът ме-
 гем.
 486. йаг сол-на наw исунди-
 ш.
 487. ай бунг от шид.
 488. погиза къ, бъни-ша.
 489. му-м соф съфед шид.
 490. искалотчи ами къшлоқ-
 на аст.
 491. бъде-ш охи, қалун нест?
 492. търиза рушани мекъна.
 493. йаг по-ш нестай, калта
 кааги-ай.
 494. хъди-т бъсйор дъхтари
 хуб.
 495. пеши амуно барен-ъш.
 496. у ай т-на сергап аст.
 497. дъраw-а къшо кади?
 498. сузан-а къшо кен дъга-
 ш-а?
 499. хъди-ш ном кас.
 500. доруи кайк уwардаст.
 501. бийо пеши wi (модар-
 калон) Мъроббегим бърем.
 502. бахчи уwардаги-ш?
 503. е, бъхе, ичра-на хов
 кънем.
 504. хов кънем, бад ба поин-
 а бърем, бори бъсйор аст.
 505. чагерко умадан, чи бало-
 аст.
 506. зани мъдири фърма ина-
 аст.
 507. поин ранг факала (бибъер)-
 ай.
 508. рай лаwи чар мардако
 байд меган.
 509. одийол руи нъмад-на, аму
 чи ки wастаги бъд, таwела-ш
 къ.
 510. лачум-а бийор.
 511. маккам-ъш къ, от (меаф-
 тад) мешаw а.
 512. сар-ъш-а шишт, соw ун
 зад.
 513. акаи мъ котиб, фарх-ъш
 мекаша.

514. Бибшойим марзо-ра дъз-
 ди кадак.
 515. а, нъник-а бъчумбун, па-
 тинк-ш-а win; да по-ш.
 516. даи аму лат-ъм мекъна,
 мъ санг кофтесодъм.
 517. кâм-ъш гъфтаги-ст.
 518. хамир кардестодам, ича
 бест охи.
 519. и-ш занчир кâги, у-ш
 ела.
 520. чан сентер шидаст охи?
 521. дер, ки чaw карди, хар
 кум (ком) мешаw а, дига
 чaw-а хурда.
 522. наметуна, кум-ъш wърам
 мекъна.
 523. мъшткъ мекънъм, мепан-
 ръм, къриг-ъш (чанчол) кадем;
 чанг-ш кадем.
 524. ай пъландарии (остона)
 дар бъхе.
 525. йаг мардкъ имруз кулба
 кард.
 526. гушо-м кар шидан.
 527. куза-на оmo ардъм.
 528. сар-на гъл бъзан.
 529. қати аму занак гап задъм,
 гир шидъм.
 530. харбуза пъхт, ай и-ра чи-
 до шид.
 531. сузан-ъм-а гум каст, мас-
 лат-ъш надод.
 532. бъги, Гълмобкъ дъсти ма-
 -т-а.
 533. мъ-ра раwон каст.
 534. ар кас ба фондаи хъди-ш
 гап мезана.
 535. чамбуси мъ сакал (кух-
 на) шидас халос.
 536. дост зад, руи каwш-на.
 537. йаг съвор лаwи чар-да
 умад.
 538. бъзо адири-на мечараи.
 539. занчир бари дар-на.
 540. чойнак дъсти усто-на-у
 нун дъсти кайбону-на.
 541. дъсткъ парид тори бунг-
 -на.
 542. нъмолкъ сари раw-на.

543. чуруб сари деwол-на.
 544. чойчуш бари манги-на.
 545. раис умад учр-на.
 546. соат дъсти занкъ-на.
 547. Нурхон умад лаw-на.
 548. сеw даруни чар-на.
 549. ангур печид (дар ат -
 рофи) тут-на.
 550. у бача сар кад тори
 зардолу-на.
 551. тут-ът додъм порги-
 на.
 552. дарза пъшти одам-на.
 553. дъстак пъшти хар-на-
 -у кълук сари деwол-на.
 554. кърта пушидъм интихо-
 бот-на.
 555. тарора зад сари санг-
 -на.
 556. чапқу гълоф-на.
 557. қалам паси гуш-ъм-на.
 558. Нурхон къшо шид? - хом-
 -ай.
 559. чи-ш мегум? - бахши
 аспо?
 560. биар (додари хурди)-ъм-
 -а порина аскар-на бурдан.
 561. хъди-т ай Ленинград-и?
 боwа гъфтагистак.
 562. апай мъ надидак.
 563. е, чебкъ-а хъди-т дух-
 тай?
 564. ами дъхтаркъ чизи бъ -
 гум менаwиса-ш.
 565. да хунаи мо хандид, хан-
 дид-шалпар шидак.
 566. чанд шаw Йол-на хов
 кай? - сар-т-а уч къ.
 567. чизи ки тъ бъгу, мо ни
 мегем.
 568. бийо, йак нун wандъм.
 569. къли-м гум кâм.
 570. по-м лъмшид (лағчид), ай
 кâм шâr мешай?
 571. и дъхтари мън-ъс.
 572. намад-а бъдоз.
 573. ба файри ами кърта дъга
 доръм, халос.
 574. акаи мъ шаш сол шид, ки
 рафтастак аскар-на.
 575. файрод Сафар, а, бъра.

576. парчуw сабкъ, парчуw
 мекъна.
 577. бъра таwела-ш къ. най
 нуно-ра бъги.
 578. шир wардъм бахши тъ,
 бийо, шир-ъм бъде.
 579. шир-ъм рост кънъм, шири
 weга-ш-а қати шири сâри-ш-а
 йаг чр-шун мекънъм, ба қошуқ
 wардори.
 580. дъгуна, мадори (каме)
 ow бъде.
 581. шир-м-а сâр-у weга
 (сахару бегаинашро як) мекъ-
 нъм.
 582. холаи хъшру, ане?
 583. чизи ки боша медем-ът.
 584. а, қаро бе, изори дъга до-
 ра.
 585. шу-м ба аму зан тара-ш.
 586. занакo рâ-мун надодан,
 биойем.
 587. мъ хъди-м умадъм.
 588. Гълмо, тъ хъди-т умади,
 мъ надидъм.
 589. най хъди-ш умад, надидем-
 -ъш.
 590. и-ра win, руран дора.
 591. бийо, бърем хунаи мо-на
 бъшум-ъш.
 592. ма-м гуфт, ки бийоа ки
 зиқ шидъм, чақ-чақ мекънем.
 593. аму дъхтараки дидаги-т
 дъхтари апай Марwори, Ниол -
 би нум дора, ранги хъди-т.
 594. а, дъхтар нестак, ма-у да-ш
 (модару падараш) чанг-на мур -
 дан бъга, бахши тъ.
 595. занъко кâдъраw мекънан.
 596. и бачаи тага-м гум шид-
 ги.
 597. хъди-шун умадан, бийо,
 ар дъ-мун чурек шем.
 598. бъз-а бъшурем, бъз-ъм
 гум шидаст.
 599. Чашмаи сеw рафтъм, бъзо-
 -м-а ай ку йофтъм.
 600. бийо ник (додар), наwи -
 сондак-ъш.
 601. бийар-ъм ow-а wастак.
 602. берун-на алов мекънем.

603. бѣрафтак, чѣрк (ифло-
сї)-а и.

АНЧИРКОН

605. сара-ра уѣа ѡн, раф-
та лаѡзи му-ра бѣнаѡис.
606. оли бе сухтай-ша бѣ -
гирѣм.
607. гусала-т нестак.
608. нун бари чальк-на ѡанд.
609. дар-ѣшон-а ѡанд.
610. нун-а хона-на ѡон (мѣн),
наде-ш.
611. то ѡега-ра чамбус дух-
тї, бахши ѡѡ бѣрам.
612. ак-дѣ хѣдо-мон доштем-
у гусала нестак.
613. гуспанд-а бѣшурен (ѡус-
гучу), бїѡѡен нѣмољк дар
мїѡн-ѣм-а меѡандѣм.
614. гоѡ ѡушїдесоаст, ѡѡ =
ѣш бѣте, бад (баѣд) бѣраѡа.
615. бѣшилѣш (зан ѣро) ти-
ѣѡк кати.
616. гоѡи мала-ра бїѡр, ча-
парї хирман-а ѡанд.
617. мѣрѣки-ра бѣгї ай ча-
лѣк.
618. наѡ омас ай дѣраѡ, чам-
бусо-т-а ай по-т бѣкан Бїѡхол-
мад.
619. у ай дѣраѡ омад, пар-
тоѡ.

604. калушо-ш-а пеши по-ш-
на бон.

620. торик шѣдас, чїроѣ-а
гїронѣш кѣ.
621. амољї ама гап-а на -
ѡїшт гѣрѣфт.
622. пеши ман-а истод.
623. занѣк курпа-ра бѣдоз,
їѡ-на хоѡ кѣнем.
624. ай ино-ра порина гѣ-
рѣфт.
625. бѣшї кати-шон, нон бѣху.
626. ин, е нѣмад-а бѣгї ѡар-
дор, уѣа бѣдоз.
627. пеши ѡѡ (бобо)-м-а бѣ-
рѣм.
628. бїѡр нїѡѡ-а, бѣчѣк та-
ѡаѡ-на, дур бѣгї бахши мемо-
но, мехѣран.
629. дѣруни почѣки ѡѡнѣш,
файродѣш кѣ.
630. дѣсто-ш-а ѡѡ бѣгїр,
дѣстѣ-ш-а ар, ѡон бас (бур-
да монї бас).
631. тоболи ѡуш (ѡѡнѡк) на-
омад, мѣн-а!
632. оли на ѡїштестой, наме-
фора-м.
633. мѣн-а сархон (дастархон)-
а, бѣѣе ѡарѣш, Гандек.
634. руї нѣмад-на бѣшї.
635. раїс омад, меѡїни-ш?
636. мѣ ѡѡѡр нестѣм.

ЛАХЧАҶОИ БАДАХШОН ҶОРОН, ГАРМЧАШМА ВОРЗ

1. кай омадастед?
2. йакум хоби (оби) дон-ай-у
дѣѡум хоки гур.
3. тавалуди мо Чатрор (Покис-
тон).

4. мо-ра касали фалач зад.
5. обигарм давост, гугирдо
давост.
6. йакта мебини, хар кати
езѣм бор кад-у омад.

7. ѡаволо? (аѡволо) - шук-
рат (шукрѡо дорам)
8. ба ѡїе намеѣрафтан, рост
ба пеши мо меомаданд.
9. табїѣат мо-ра аз
нав ѡувон намекунад.
10. дар соли афсат мѣнат ме-
кардем аз оїнгари.
11. падари мо дар аминѡо ої-
ингар бѣд.
12. ватани ман Зебок (ѡїш -
лоѡаст дар Ишкошїми Афѡо -
нїстон).
13. номи ѡѡѡа шѣнав да бу-
дан, хѣдѣш-а нї.
14. замїндори (замїни ко
рам) надора, замїндорї кам
їнѡр, агар не оїлї бїсїор (за-
мїни корам, вагарна ѡосїлхез).
15. ам ѡасп мѣрд, ам дѣ пул
ѡавї овардѣгї-ш гум шѣд...,
ама фалтидагї.
16. ами дунїѡ дар талаби
марди ѡобил аст, ноѡобилони
заѡар ба давлат намеѣрасанд.
17. йак гушти нест, кї ба шѣ-
мо бѣпазем, гоѡи пїр.
18. одамон шїр меша, дунїѡ кї
пїр шѣд, ту-ам пїр.
19. бачеки калон-ам банд
(мурд), ам хокїстар гаштам.
20. се бор ривїз карданѣш,
дакїмїнтѣш-а кардан ѡѣга.
21. мардро ѡемат ба кор, на
кї ханѡар бар мїѡн.
22. ин район касї-ра бозхост
намекунад.
23. ѡега-ра мебїѡд ѡанг.
24. занѣш мїлїсоѡ-ра ѡї
(даѣват) кард.
25. шѣгнї, шѣгнї-їу порсї, пор-
сї.
26. ѡаму порсї-ра тоѡкї ме-
гуїан, тоѡкї-ра порсї.
27. ами Савет (ѡуѡумати Со-
ветї) зад шаѡа аманал-у ра-
абаровурд.
28. (пеш) ѡѡѡа намеїѡфтан,
каѡї пушта-ра меовардан дар
ѡѡнѡк меандоштанд.
29. йак бача ай Сїст, занѣш
ба Душанбї бѣрдаст.

30. хѣдѣш-ам шаѡ хѡѡди-
дастѣ ба занѣш наѡл кардаст.
31. чї хел поїїе, кї ба дїн
дори?
32. ѡати ами давлат ѡамїта-
рї бош.
33. дар йаг мо сесад сум ме-
гѣрѣфт.
34. бѣра кїв-шон (даѣват) кѣн,
бѣїѡян, ѡѡ хѣран.
35. ай аму дасти бача бїсїор
кїїн-ем.
36. йак думод ѣмо ѡїпѡн, дар
айлоѡ дар Хеѡѡ.
37. йак гардаки дїга бѣноѡѣм
(бїандозамат).
38. ин-ам Дѣшанбї бѣд-ѡ?
39. йак шаб дар корга кор
меѣнам.
40. се кас ѡозїр шѣд.
41. моѡї шаст-ѡафтод сум ме-
гїрам
42. куѡѡї мо аз ин (оби
нарзан) пѣр аст.
43. ѡавал//авїл ѡаму дѣхта-
рѣкѣм дар пединстут мехонд.
44. ам порсїи тозаїу ам ба
лаѡзи шуғнонї меѣѡфтанд.
45. аз барѡї асно, кї ас-
по нахамбан, пеши ра-шѡа ме-
бандан.
46. айлоѡї Оѡар ном дора, шаш
ел (маротиба) меѣраван аміѣ-
рї.
47. дарїѡе, кї бача фел шѣ
дагї бѣд, чї ном дора?
48. йак вахто дар амуча ѡанг
меѣалтан.
49. акун бандѣт дохта исто-
дам, беѣам бош.
50. у нїста-ай дар ларок.
51. ѡами таѣа-м каме табїѡ-
мѣѡом-ай.
52. бачекѣм-а бор кардан и
сол.
53. оли ѡаш-ну куѡак монда-
гї.
54. ар сол ана дуди мїоран-
у меѡозан, меѣазан курпашѣ-
ша.
55. йак бача-ш бачкаѡдор.

56. Зурок бйю, йак чой бь-
доз (чой дам кун).
57. чойе, ки мазор бьд ваг
мегардад.
58. да инч зардолу-ам на-
бьд, ами Хькьмати Совет
гьфт: зардолу-ра занед (ши-
нонед), бог шуд.
59. Матоб хувару Офтоб.
60. гьл ки мекьнад, гьл
не-йо?
61. холи мейобем, йак кь
льб чилим бьзанем.
62. чогазоо зано бьдан.
63. се-дор коп саргин-а ме
овардан пачан мемондан.
64. хаму "Сьмох" гор исоб
мешавад.
65. боқлу-ра лашьк алалаш
мекунан, мепошан дар замин.
66. қшшоқ нест, одам нест,
бьйобон нест-о?
67. замин-а қълба кардан, дь-
рьшт шьд, об намебаро йа.
68. мьжьк-а лока хьрда на -
мешавад.
69. гандьм, ки нимрас меша-
вад, нон-аш-ам вайрон меша-
вад.
70. сьл^к ба гьл^м рафт.
71. гандьм ки зард шьд, ба
самар расид.
72. хаму-ра дьл^мьл мегуй-
ан, хьшайи гандьм зард шьд,
гуйо расид.
73. (чуворио) тайи олов ме-
занем. мепаза мьв мехьрем,
аму-ра мо дьл^мьл мегуйем
74. ин забоншинос, додъ.
75. усто амак, нос намегири-о?
76. хай қив кь у бача-ра.
77. е мьрдьм, уца бьра, кор
бакьн, ица кор.
78. ба қустин (гьштин) ма
қуват надорам.
79. ть занакабоз боши мьга-
йи занакабози бьқьн, вахти кор
аст, кор.
80. соатойи ну омадем.
81. саломати мо-ам чьгэ (но-
соа) аст.

82. Доерьн-да ай ин дьст ба
ин дьст гьрьфтам, пора шьд.
83. дар одамин хато меравад.
84. фонайи чуб аз танайи чуб
85. чой бьги бьхьр, кьлева.
шьди.
86. ма наw оwьрдьм.
87. бачайи калон дар Алма-
то хизмат кард.
88. ами мусафед кор мекард,
йак район ойингарй мекард.
89. бачек-ьм дарбанд, шаw
-а руз месузам.
90. райнпм мега, ки йаг бор
сар-у ру-т-а бьшу.
91. йак сол^к инчо бьд-ь ба
аскари бьрдан-ьш.
92. ина истари рузагори-ра
дидем.
93. устойи асосийи ами хона
аз аму Шуғнон-ест.
94. гург зур аст, йо бажгини
(чуца) ақоб зур аст, йо кар-
гас.
95. и(н) йаз (аз) аму пеш
бьдаст, а не?
96. ҳамма хеш-у қавм чур-
-астан?
97. Сийодатшо-ам гьзаштаст
(вафат кард)-о?
98. ба лабзи мо у мешавад
мо йиндар.
99. аз ть модар-ьт дар хона-
-ст-о?
100. мардак ки кор-а гире
кард, заньк-ам мерад.
101. ана, мардака рафта ба
дари хонаи у хеш кард.
102. лавзи мо ба аму бача
уштук ба гувора рафт.
103. буйи хеш миндозем, ки
хаму ба бачайи мо номзед
шавад.
104. ть бойад мийойи ба ами-
чо-йу, ина мегарди мерави.
105. мо нашони-мон-а бьр -
дем.
106. нико нокарда п^сар-ам
ба дьхтар-а қьмғол-ьш меша-
ва.
107. амраойи шамард қати-ш
меран сайл.

108. пьндоз-ам намеудо -
зем, дар чойи мо нест.
109. арус-у шамард-а (до-
мод) да аму тахт мешинанд.
110. чизе, ки дар мо рача
нист, нист.
111. бистаройи уно-ра дар
аму тахт мендозанд.
112. пешо хонадьмоди би -
сийор бьд.
113. е бародар, бьйойе, ки
кудак-а, шь мекьнем, хуб,
рачаи мо ами.
114. шаб рафт-у сьб дамид.
115. ними руз шьдаст, аз
кор мехезен-у ба аwқот.
116. афтоб ба пешин рафта
истодэст, бьхезе.
117. ҳамуқа ташна шьдем, ки
аз гулу то ба даҳан қоқ шьд.
118. е бародар, амиқай шь-
дем, ки даҳан қоқ шьд.
119. лавзи мо порсии адл
аст.
120. падари мо қьронхон бьд,
Қьрон-а ба порси мехонд.
121. и бьродар бисйор ав гь-
рьфтаст.
122. и//е бьродар, чашмо-т-
-а чаври гьрьфтас, ть иқадар
масти-ам накьн.
123. бечора одами раьмдъл
бьд, мьрд.
124. дили мо ба аму бьсийо
сухт.
125. йак гектар зьмин-а об-
шори (обьёри) мекардем.
126. қари бад доштем.
127. зан либоси бадан-эст,
вакте ки у нобоб бошад, ме-
кашем-у мепарто мем, дар ов
бьраwа, гум шаwа.
128. вай аз у, ки райбат кард,
мо у-ра гайбат мекьнем.
129. барикалло ба хькьмат ме-
гем, ки коройи куна-ра пайкур
кард.
130. у қасади сабук дорад,
бисйор одами бурройи тезкор
аст.
131. райоби-йурайбат намеку-
над, бисйор мардаки хуб.
132. е бьродарчон, мо ха-
фаги-мо аз у амин, ки аз
қонун берун ра меравад.
133. чак-чак мекьнем, ин
дунйо гузарон аст.
134. писари калони мо, во-
рийи шьмо дар Ленинобод
аст.
135. хаму вахт серунбор
мешавад.
136. зани у буғартери ка-
лони завод, аму қьдайи мо-
-ст.
137. уно меган качегари са-
натор, мо мегем алоwгар.
138. ҳа, йак хел чилим бьд,
чилими овй бьд.
139. каду-на ов кардаги,
мил дорад-у сархон дорад.
140. уни ки қьр-қьр мекаши-
дан, наша.
141. у (вай) чилим мекашид,
чилими овь.
142. ами ки рафтем, идора-
-на йак дь сихан мегуйем.
143. хьлқи каҷ дорад, ме -
гуйем каҷхьлқ.
144. Хькьмати Совети оли
хьб-хьб раҷро бьровардэст.
145. хай, рафиқ, чийон дар
гьзар-эст.
146. ами мусафед кор кар -
даст, фойда кардаст ба уку -
мат йо нькс?
147. бойад ба йи орден бь -
дъ (бидиҳй).
148. и барикалло, барикал-
-ло, ть бьзэрг бьдай.
149. ами қамтароши аз
байн рафтаст.
150. вакте ки мь йош бьдьм,
хьд-ьм камсомол бьдьм.
151. ҳар кас ки по-ш-а аз
қонуной Ленин кьнора мемо-
над, мь дар сари у шойиди
медем.
152. а! ана ҳайб аст ба ин
сардоро.
153. а бача, қьвати чойи ка-
бут уқа намекунем.
154. оли мо ба картошка ло-
сем (машғул мешавем).

155. торик ки шуд, девол-
на дъст қати мешурем (ме-
палмосем).
156. мағзи мо кам шъд ка-
лева шъдем.
157. е бародар, шъмо мо
мусафед-а қасорат (азоб до-
дан, танг кардан) нақъне.
158. мо найи бъдем, мо ра-
боби бъдем, мо фалаки бъдем.
фалак мезадем.
159. е охи, утари байто бъс-
йор-ан, калева мешем.
160. олимo паси мъ-ра наме-
йофтан.
161. мо-ра металаби, қин-ът
мекънем.
162. ай йораки боло-ра- въ
ҳаволи тъ чист?
163. е тъ йош-и, мекъши мо-
ра.
164. оли (найнавози) намефо-
ра ба мо, оҳези мавзум до-
ра.
165. котабози (ишқбози, ба-
дахлоқи) хай оли, мешурем
ба ту.
166. меомадед, чақ-чақ ме-
кардем, ин ба шъмо ба кор
мерафт.

Н У Д

179. ин анар аст, охи.
180. охи, шъмо гом нашаве,
най менъвозан.
181. гапи мълки мо-ра сьн-
дърки мендозед, мақбър-ки ар
лақвагар мегем.
182. занъко ба мо мълдаи
(ошиқ) мешъданд.
183. бисйор одам наметонад
гап-а гърфта, мо уш-ъ гуш
доштем, тез-ъш бъдем.
184. гърони (гарони) мейод
ба одам.

167. а қийон боша, тъ
боши-йа.
168. панир-а чоқу кати по-
ра мекъни.
169. дар хъри мо гапоје
аст, дар одамоји дъгар кам
пайдо мешавад.
170. нақънанд мо-ра сар -
гардон (мабодо, рафту) къ-
нанд.
171. тарафи мо шавед, ки
хъдо раји мо-ра ила къна,
ки мо бъравем (бимирем).
172. белат-а ражд кардан.
173. ами намаки Ленин чан-
дин-а зад, абтари дънйо кард.
174. руйи ба шъмо намегем,
аз дълучон ба шумо мегем.
175. бийор дар гил аstem,
наметонем рафтан, мешармем.
176. охуни муаллими падари
мо Бъхоро хондаги.
177. инчан-а (тиркиши омон)
аз ғимчаи бъруч метован.
178. мо ду (сиёсат) мекъ -
нем у-ра.

185. занъко аз амуча фъл
мезананд.
186. мо укумат-а дуст ме-
доем, бон (бигузор) китоб ба-
рорад.
187. ичи пут-у парда (пин-
хон кардан, пардапӯш кардан)
нест.
188. мо чашм-ът-а фъл ме-
занем, медонем, ки дъхтарбо-
зи кардай.
189. хай (охир) камоно-ра
гърфтан, дънилоо оли ба их-
тийори чупоно.

190. вахте ки аво хънк
мешава, сард мехъра.
191. гуи гом-у гуспанд-
а алалаш ба аму деволи ки-
рич сахт чапид (часпид).
192. дар замоне, ки бъшур-
бъшур (гирогир) шуд, ҳаму
китобо-ра бърдем, гъм кар-
дем.
193. аму китобо-ра пил (су-
поридем) кардем ба шъмо.
194. ба шъмо хилоф (дурӯ)
гап намезанъм, потшоји Ни-
колаи амича сармоядор буд
(мулк дошт).
195. шарийатгар омад, мар-
дъме, ки ман дъви мекънъм,
мегиръм аз амин биродар
зэмин.
196. мардък-а зъмин-аш- а
гърфт-ъ у-ра фолту кард.
197. е бародар шав бъри,еди-
ки бкъ бъйо, сар дарс-а чъ-
воъ бъдъ.
198. хай мо ки мехондем, тъ-
ра дар амичо намемондем.
199. тъ ки хондаи оли, бъйо,
сари мо нахъра (калонӣ) бъ-
кън.
200. Носир гъфт: търки анар,
шурни на беу на батар, вахи
и гийо хар, порси шакар.
201. ами узбаки-йу ваии ар
дъ ноба тар-эст.
202. вахти аз тъ китоб мей-
оф, тъ-ра кулул кард-ъ бърд.
203. е кампир тъ-ра чист? -е
мо касал шъдем.
204. аз ин чо мо рафтем вай
хоб рафтаст, мепакса, хай, нъл-
гъч мекъна, хай, нългъч ме-
къна.
205. хай шъмо йошед, калева
бойад нашавед.
206. вай балад бъд, у-ра дар
мактаб дохт.
207. дъхтари амаки мо ича
омад, пахсид, мърд.
208. а бачоо обгардиш-ам зур
-эст.
209. ларзагир мешава, мепак-
са, мемърад.

210. у нонде, авқотдор бъд.
211. ба Асадбек шъмо ба -
лад шъде; аму қавми мо-ст,
бачаи амаи мост.
212. одаме ки камгушт, мо
лоша мегем у-ра.
213. занъко-ра рубоји гъ -
рфте.
214. е ино бади-ш бисйор ҳа-
баата-нд, лекин намеган.
215. Носир йаг гапи дигар-
-ам задэст: "ганҷдорони Го-
рон", - гуфтэст.
216. йаке мебина, ки дар ру-
зан омадэст, ҷурай занък.
217. Сади-ра зан фиреъ дод.
218. Сади аф зан ба хъд
қрийл кард аз гъвораги, ба
мақсад нарасид.
219. ам охирон-ъш чи кард
Сади-ра.
220. Сади калон кард йу-ра
ки бигиръм.
221. вай талош кард (хоҳиш
кард), ба Сади гъф. ки ма
йаб бор ба ами боғ ба сайл
меравам.
222. аз боғ гашта омад.
223. Сади дид, ки ҳоле ба
бари пъртаи у чакидэст.
224. бад Сади ба у ами хел
гъфт.
225. йо панҷаи ошиқ аст,
йо пашша газидаст.
226. йак шахси дъга ба Са-
ди чавоб дод.
227. сад шътър-ъ сад қатор,
бор кунед макри зан, гардан
ба гардан шътър бор кунед
макри зан.
228. шъмо ки ба ин чо кур-
кърift карде, мо қувват на-
мекънем, гапи уно-ра бъгире,
мо ба дошт намекунем (гуф-
та наметавонем).
229. мо йак бъз гърфтем,
у патфар//ақраб гърехтаст
ба айлоқ.
230. агар ба ин соҳ калима
бъгире, магам август-ам дар
инчо кор кънед.

231. мо шьмо-ра хъшомад (иззат, эҳтиром) кьнем.
 232. Собир шароб мехърад-ъ банг мезанад.
 233. афтодсола аст-ъ брз-ъ ранг мезанад ...
 234. хай, ман йак ом наме-фаҳмам.
 235. мьн йак дъхтар-ъ дъ бача дорам.
 236. Собир ба аму бача ама-ки-ш мешавад.
 237. у адо ки нав шуро ба инчо ғалаба кард, капсул-а кас намедонад.
 238. рафт-ъм, йакта амуча ғалтидест.
 239. а бачоо итари-ст-ъ ута-ри-ст нашед.
 240. оли дўст, у адо (вақт, замон, маҳал) дўст набъд.
 241. то бо солоји чил-у панҷ чанг бъд-о?
 242. унчо кон бисйорест-о?
 243. бад йак рузе дар аму йак кон иқа мебароја лал.
 244. ин лал-а дар йа чога лок-ъ мур мекънад.
 245. а хуна-т сузад, ин-а ши-касондан, ин-а (лаълро) чъба тоза ноовурдан.
 246. съл овардан-ъ сьнино-ра съл бастанд.
 247. падаро-мо шав-ъ руз дар аму куйи лал тақ-тақ-тақ кор мекардан.
 248. фавч ами аскарро не-о?
 249. ранг се қисм: оташи, гълоби, гомлес.
 250. дора найи бъдем, дафи набъдем, одам пир шъд, бад дъл мешиканад, нафорад, фалаки (суруд).
 251. ба най қати мегъфтем байдо-ра.
 252. уно шероји -ра меган ба даф (доира) қати.
 253. бойо дъ-се дёкрн дош-танд, кор мекарданд-ъ хъд-шон беғам мешиштан.
 254. йаг улоғ (чувол) тъ мебарй, йаг улоғ у мебара.
 255. мо-въ шьмо шавъна мерем сарой-на.
 256. у адо аурато кам-тар (ба кучоо) мебаромаданд.
 257. кур-а ойил (олус) на-меган-о?
 258. чъшмо-ш (чашмони за-наш) ойил шъдан.
 259. у сол дълкафо шъдам.
 260. дъли одам пьреш ме-хърад.
 261. шьмо медонед? - ха! (оре).
 262. диди, алба, диди, авал (оби чашма) боло набъд?
 263. йакта Шурнон-на Зойир-бек мегъфтан.
 264. хай, обулсуд дига ода-ми калон.
 265. ун-ам кур шъд, гум шъд бърафт.
 266. инча чула ғела ғайрон бъд, обод набъд.
 267. а бъйорък, йаки дъгар-ам бьнавис.
 268. вахте ки хамбидем, да ами Андароб-на шаш хона бъд.
 269. сутхон-у (устухону)раг мондаст.
 270. ай мо гушт нест, мър-аст.
 271. хай (охир), ку асал нест.
 272. ҳаракат нест (ба Ду-шанбе рафтан), агар не доғ-ъм.
 273. мардоји кофари сийа-пуш хов-ъ зано кор мекънан.
 274. зано унча қълба мекъ-нан (замин чуфт мекунанд), ов медийан.
 275. медъраван, хирман ме-дозан . . .
 276. мардо меғам (беғам) дар соја хов мекънан.
 277. мо пьр хърдем (бисъёр, мўл) макшул мешем, ба йа-гон коре мепълосем. (шурл мекунем).

278. мёмон-а ба шьмо бис-йор хъш омадед.
 279. кори мъ кардаги-да ҳеч кас кардаги нест.
 280. и бача чи ном дора?
 281. е, инсон мешави, имин-а (ба мошин) бьги, бьра.
 282. аму Замир ба ман та-го мешад.
 283. афсус надонистем, ода-мин ами хел аст.
 284. дьст-ъм-на хасък (чим-қон) баромадаст.
 285. ҳами чо падари хъд-а доди меган.
 286. хизмат ба ҳармийаи со-вети карда истодам.
 287. ба бьйор-ъм//бародар-ъм Алибек дъхтари Мамадчрн-а хеши кардем.
 288. туй-а аўгус-на мекъ-нем, пеш вахто либос набъд, одам лъч бъд, фақат ами айо печондъги бъд.
 289. мо йаг гом и душойи до-рем.
 290. зани соју (безуръет) сай-тон (бе баҳр), авлод намеша-вад ай у.
 291. у йаг гом и наўзо до-рад.
 292. йак аўгон бъдаст, йак бача доштаст.
 293. йак сьнор, рузе мешад, ки аму аўгон хъд-ъш мемърад.
 294. дар вахти Николай мо-ра гьрфтан милиц.
 295. Мърғоб хай йак чоји чу-листон.
 296. моло-ра қабал (ихота)кар-дем.
 297. расид-ъ қамчи қати шъ-лақас мезадан.
 298. камбағал у вахт, ку ба пушок-ът намийоби.
 299. хай, зан-ъш-ъ аму бача мемонад.
 300. ами тьйоқи мьло Собир-ест, у мьрд-ъ тьйоқ-ъш-а ба-ча-ш оўърд ба мо.
 301. дъ мала-на понзасуми-си-суми медийад ар мо.
 302. у ай мо бисйор хъртек талака кардам, ки кудако ба рйи мошин меравад, ба чу-вор-на мезанан, паридам ома-дам аз Душанби.
 303. дандоно-ш майда-майда бошад, резадандон меган.
 304. бьзи вахт ними дьвозда мейоја, бьзи вахти қарибийи йак сар мекъна (меояд).
 305. наве, ки санатор ила шъд, Набед-ънда йак-дъ кас ай Мас-каш омадан.
 306. бо сьр мешан мошин ме-раван ба Хоруг, калапо мешанд рафтанд.
 307. бад йак рузе мешавад, ки у бача мерава ба сайл ба кадом қишлоқ.
 308. е бьйорък, мъ ичи наме-донъм.
 309. ин кас пьсаро дошт, пь-саро-ш фавтидан.
 310. мо хъд-ъмо плавон.
 311. мардъко гандъм-а ли за-данд.
 312. амин кудако сиҳат будан-у қарори.
 313. хуб, аз ин мусафед мепьр-сед, аз мо мепьрсед, чизе бьдо-нем, мегуйем.
 314. инчо чан хоҷаги аст, ки ба забони амино (рини) гап ме-занан.
 315. пештара ами хел бъд, ки дъхтари мо ун тараф-ъ бъд, аз они уна инчо, мо амитарй қав-мигарй бъд.
 316. одам бъд? инчо вахтоји пеш. - а хай (оре, бале) бъд.
 317. хай, мегем ҳаму дониста-ги-ра.
 318. ичо озира ар исоб мекъ-нъм, аз омадаги то шастъпанч бьна.
 319. бьна-ам мегем, хона-ам.
 320. ҳаз ар чо мо омадаги, ми-сол мегирем аз Вахон.
 321. гапоји чати (сафсата, бе-ҳуда) меган.
 322. о, у бьрч аст, ун-а гўша меган.

323. о бача, пушоко-т-а
бъгир, бълуш.
324. мисол мегирем, ки ина
йакта ба сари йакта зури ме-
къна, уна мо мегем, ки зури
мекъна.
325. агар об сабза-ра барад,
кори мо қурут (табоҳ, бад, ча-
тоқ) мешавад.
326. мātоб дар хъд нӯр до-
рад, ки рӯшан мекънад.
327. аз Душанбе ройи мо дур
аст.
328. дуда хона-ра сийа мекъ-
на.
329. у ки бо и хел кашол
аст, сийа меган.
330. мардака бисйо кинадор
бъдаст.
331. нъсбат ба номи чав ар-
зън зур хър-аст.
332. мо ама-ра ба туй чед
мекънем.
333. и потшо уқа намеравад-
а?
334. чъшмо-ш камбин шъдан.
335. мейоран дар ҳарк-ънда
тупо-ра фавч-а (солдат, ас-
кар).
336. зъминдори ай бой хеле
бъдаст, нотавно (камбағалон
зъмин надоштан).
337. ай хъд-ъм зъминдори ичи
нест.
338. у гъфт, ки о.замин ба мо
дод.
339. дар замони қадим иғоти
мардум гандум-а мекуфт.
340. у руз соати йак омад.
341. хай, пас сийочой бьндоз.
342. и айоли мо чи хел чой
кард?
343. чойи сийо бьндоз дар у
чойнак.
344. касе ки мāmаддоно-ъ до-
нишманд, у бо ба кори худ.
345. йаке аз ин бългир-у йаке
аз у.
346. йак рубойи ба у гъфта, бъл-
гу ку оли, бългу.
347. авлоди набера бо натиҷа
мешава.

348. маймон, ки ба хонаи
ман бийойад, бисйор хърсанд
мешавам.
349. рӯз мешъд бо ба коройи
шахси мёр мекардем (машул
мешудем).
350. падари у мардакойи до-
ръм (бой) бъд.
351. вахте ки камбағали бъд,
бад йакта асп дошт, савор ме-
шъд, мерафт Хоруғ, меомад,
риш-ъш торошидагӣ.
352. бърътойи калон дошт.
353. по-ш камтар ланг бъд,
бад касали шъд.
354. ба тарафи Форон асп-у
уно-ра монд-ъ омада, аму чойе,
ки озир чашма аст, амучо шъ-
новари мекънад-ъ бад аз аму
чашма мебаройад, мийойад.
355. йата мала (кулба, хона)
аз аму чашма исунтар кадон.
356. бад дар амучо хоб мекъ-
над.
357. бе авқот мемонад, аму-
ча аму шаб-у фавт мекънад.
358. сари-ш аз Малвоҷ де-
крон мераван, ки дар аму
кадон у фавт кардаст.
359. бад хабар додан ба и
чрйи мо-ву, бад (баъд) му-
сафедо йакта асп гъръфтан
(акайи Сикандар, Абдълшайд,
Ибройим, Амирхон, падари мо
Мансурхон), бад асп-а гъръф-
тан, мераван, ки у вафот кар-
даст.
360. бад дътта чушол-а ко
мекънанд-ъ аз палушон-у ба
ун-а бор карда ошурдан ин-
чо.
361. зан-ъш, бачос-ш, қаммо-
ш амағи ун-а ба хок сипър-
дан.
362. қарамони ами, ки бад
писари у сарир монд.
363. вахте ки ъкъмати шуро
омад...
364. авал да қишлоқи (Ғий)
Ғын мактаб бъд.

365. йак сол учо хондан.
366. соли дигар боз дар
ами Шъд шъд.
367. бо да мактаби амиҷо
йагон дъ сол хонд.
368. бад аз у бачайи Мир-
сикандар хонд.
369. бачайи Мирзо Салмон
у бад ин-ам гъфт: "вахто
ки ино хондан мераван, ман-
ам меравам, хондан".
370. модар-ъш гъфт: "тъ хон-
дан мерай, гузаройи мо наме-
шавад".
371. у дар чъвоби у гъфт, ки
биродарзода-т и чо гъзаро-т-
а мекънан, мъ бъравъм хон-
дан.
372. Хоруғ меравъм меҳо -
нъм, боз тъ-ра хабар меги -
ръм.
373. модар-ъш ризо шъд-ъ Хо-
рӯғ рафта, қати аму дъ бачайи
бой хонд-ъ боз ихтиёр кард
Душанбе.
374. боз учо се сол хонд.
375. аз унчо бо талабайи хуб-
тар баромад, ай кардан-ъш
Тошканд.
376. бад аз у бо дъ сол Тош-
канд хонд.
377. хай, бад аз у рафт Мас-
ков.
378. ҳамучо хонд-ъ бад кор-
ъш-а дидан.
379. ами дъхтари мо ки озир
даромад, хонд.
380. озир-а ъкъмат илми оли
талаб мекънад.
381. ин-а гъръфтан ба коройи
редакс.
382. йагон аш сол коройи ре-
дакс кор кард.
383. йакта аз ами Форон ба
майдон ки даромад, дигаро
кѳч шъдан.
384. аму мардък ар дъ-ш-а
зад ба қустин (гӯштинг).
385. йак мардъки рафси ғън-
дел бъд.
386. йа қърсраст шъд, ки
йа баракало, ки зади тъ.

387. ама-мон ки анардор,
шъдем, бианар (беҳунар) ки
мешавад?
388. хона-ра устоойи чойлории
ватани хъд-ъмон кардан.
389. шъмо падар-ътон қрбил
(мисли ҳунарманд, қрбилият -
нок) одам бъд.
390. Ошурмамад қрбил чъвон-
эст ба ама кор.
391. уно йак тоқа бобойи мо-
дарӣ доштан-ъ ама кор-а ме-
кард.
392. авойи учо ба ичр баро-
бар нест.
393. инчоо ба чоқи хърдани
хъд-шон (зағир) кишт мекар -
дан.
394. кам то кам, агар ами та-
гоб-аш оби бошад, дига ама-аш
лапми.
395. аз та Ишқошим усу мегъ-
зари ба талъқи (тааллуқи) Ба-
дахшон, ки шъди, усу пахтако-
рӣ, мевакори-ст.
396. нав, ина туй сар шъд, оли
одамо омада истодан.
397. мъ бългир дар вай афто-
дъм.
398. и озъқавори, ки мъ тай-
йор кардагӣ, ичр вайрон мешад.
399. хай, у-вам бачай ами
қъшлоқ-ъст.
400. туй-ътон, мълборак.
-ъълъ-о!
- хайр-ъ баракат!
401. хонбӣи мо мардъм, хонбӣи
калон-эст.
402. аму бъродари Исмоилов
бачайи ама-м-эст.
403. не, ақиқатӣ мо шир- ба
шир шъда бъдем.
404. а, мардъко да ичо.
405. дар търънги серпушок бъл-
дем.
406. мо аз чили панҷум сол аз
мо агарод шъд.
407. мъ магарам сълхани тъ-ра
бългирам, акайи Давлат-ъ-бу!
408. Дълйобийо ба ами зани
ки мешиштас йак шаб-у йак
руз.

409. йак чома-ву сала дар шиштани адаб-ъш мелушондан.
410. қълъ ба гъ, йак бор хъ-т-а палу надоди-въ йак шаб-ъ йак руз шишти.
411. аму Исмоилов, оли савхоз ба номи аму аст, қати аму мо шир ба шир.
412. пеш аз Некалай ич кас намедохт, номи капуст-а на-медонистан.
413. пълан ба мо аз гектар йак сад-ъ навад-у панҷ аман додъм се сад-и бист-ъ ну синтънир.
414. е биродар, охи мъ фулод нестъм, мъ шондам-у тирамо бърам-у гунд кънам.
415. мо бъдем секритар йе-чейккамсамол.
416. мо-ра додан вазифа, ра-йиси.
417. пешкашина дар медодем-у музоо-шон-а вакс (крем, лак) мезадем.
418. йак акайи хуб доштем, у-вам гъзашт (вафот кард).
419. бад рафтем маҷлис -а кушода кардан.
420. рафикр, имруз мо-въ шъмо-ра партиа дар назар гъ-рфатас.
421. ина бачеко, мѐнат амта-ри шараф аст.
422. дафо-ра нахобонед, бъ-занед сози ръкрси-ра.
423. қабул-е (офарин, бале)!
424. и наберайи аму шътақ-аст.
425. об нимгарм-ест-о?
426. -е, ло, хъд-ъм мебуръм!
427. а! мърдък-ът-а бьнолум-е.
428. гъ чаметони, амичро-ра бъруби-о?
429. бьшин, пеш-ът бъмъръм-а!
430. дард-ат-ба чо-ам.
431. хай, бин, оли теша гум.
432. теша-ра ба къшо-ш шъ-къльк (ҳаво) додан.

433. бад нашад, ки търа пеш бьндозан.
434. е хай, бест, мо-въ гъ ба йак чо оли ру па ру ме-шем.
435. шъмо бойад ба йак дъгар муаббати бъкънед.
436. хай, пас мъ девона-йъм, қати гъ мерам.
437. -қъввати кор-е.
438. дади-т-а ки бьгуйи, бо кафтари бозгир гаштас.
439. и хъд-ъш-а зан-ъш аж-дбр.
440. акайи Довути, гъ йак бор аз худ (ҳиссаи худро аз хурок) гърфти.
441. гъ пештар ама-ра лъш-ти.
442. о дъхтар-е, чъшмако-т дар гур-е.
443. бади шамард рафтан сар-ът-а меҷънбонъм-е (мекушам).
444. ку йак бор намак-ъш-а бьбин.
445. намак-ъш баробар шъд-о?!
446. бега аз рьндидан (таро-шидан ва шустани дег) аз по задем.
447. е аму-ра (тағораро) наздиктар ба дег (гузоред) бьндозед.
448. дег-ам ба чуш омад-у шоди.
449. амон замон... дуд а усу мейопад, гба ису чапона (чаппа) мерад.
450. чамак-ъш-а чъшиди, чо-н бача?
451. о бач-кач-е! йак пархъ-ът (калтак) бъзанъм.
452. е Чоршанби аму-а (ҳа-мон нимсӯхтаро) дар бьде (дар гирон), куръмо карди охир,
453. мони да аму пеши дъгдо-но (оташдон) сатилҳо бестан.
454. пири ба мисоли бум дар бьгтайи ғам.
455. вахте ки - меган, - сақ-қо чилима ки медийан.

ВАХОН

Я М Г

456. аз вай пиш будит-а?
455. у-ах-да Доғарбек амича райис бьд.
456. е бадбахт, гъ мъ-ра фанд мезани.
457. оли аму мусафед, ки мегуйи, нест.
458. арзан-а мекъфтаги, мисли бьринч мекардаги.
459. марқади (шоири) Мъбо-раки Вахони о унчо.
460. падар-мон усто бьдаст, у ки мърдаст, камдир йордам каст.
461. риш-ъш сафед шъда бьд, ки ман дида бьдъм-ъш.
462. е хай, иқари ки медо-над?
463. йакта да аму сари шах кардас.
464. чъб-ам не, амтари пей-ван задас.
465. аспоб-ам дар у давр на-будаст.
466. не, оли аспобо ама гъм-у гур шьдан.
467. мо майда бьдем, бьльг (болиғ) набьдем.
468. йак п^исар доръм аз у йагон панҷ аялод, дъ п^исар-у сейи д^ига дъхтарча.
469. шъмо-йам амък бьйойид амичо.
470. у амучо (дар Ванҷ) йак сьнор дошт, маҳзи (назди) аму рафт.
471. оли раҳбалад нест? да ичо чиқа малими кард.
472. е дъхтар, бьсийор ноз-ийони (ноз)накън.
473. оши пьткъ-а ки хърди, хов рафти, арчи (дар) ру-т буд пар тофти (аз гарми).
474. оли патъки пеш (дар за-монҳои пеш буда) нест.
475. и боқло чанги азорсола-ра аз шъкам-ът мебърорад.

478. хом ки ун-а бьхъри, до-ничоо мебъроянд бай по-у бай даст.
479. чи медонъм ами Йамг ме-ган, вай, ич кас ин намефамад.
480. а чо-н, аз у боло меган қъшлоқи Варанг меган.
481. чо-и хуб-ам ку нест, бис-йор хънк-ест.
482. райком-ам да вр-ст? (дар чо-аш ҳаст?).
483. ам қамдори, а чо-н, пеш-ам буд-ъ озир-ам аст.
484. у ълфате ки падаро-мо доштан, оли нест.
485. зан-ам зани аввал, бахт-ам бахти аввал.
486. и сурат-ът ба давлато меравад.
487. дарозумрийи мъ, ами оши хънк бьсийор мехъръм.
488. мъ падархон-ъм мешам, у п^исархон-ъм мешад.
489. йак давра (як замоне) амичо бьсийор бабанд (асирги-ри) шъд.
490. йа замин-а се бор қълба (шъдгор) мекънъм.
491. не, мусафед, аз бози қа-ти-т нест, рост-ъш-а бьгу, дъ-руғ нагу.
492. бьрем та, қати мо уно-ра бьбинем.
493. дамча тьрозу-ра ки мефа-мад, ки тьрозу чист?
494. набера-въ натиҷайи бьсийор дорам.
495. хай, и чи ба кор (ба чи кор меравад)?
496. ашқот пеш бьсийор мехър-дъм, кор-ам бьсийор мекардъм.
497. ино бьдастан панҷ баро-дар.
498. коройи мъ-ра дидани гуф-тан, а чо-н и бьсийор мѐнаткаши зур бьдаст.

499. дъръст-ъш-ъ дъръст
бъгу, чан гуспан дори?
500. ами-ра ба мо саҳеҳ
бъгу.
501. уно (падару бобоҳра -
мон) ба гапи йакдигар танте
(гуш мекардаги) бѣдан.
502. гап ки зади, чѣшмо гѣ-
дорак, саро ѓабалак меша -
ван.
503. хай охи, тѣ инсон(мард)
шав, и кор аз зан-ест.
504. дигар у вотка-ра на -
миѣран, вино ба мѣ хънѣки
мекънад.
505. ана оли аз по-ву пар
гаштѣм.
506. ина амин, бачоо, агар
бовар кѣне, дар майдон, ба -
чайи хѣд-ам қати гашта на -
метонѣм.
507. аму шофир-ѣш ганда ба-
ча.
508. йак сум-ѣш додем, шѣ-
дем сѣвор, рафтѣм ба уѓа.
509. у хѣсърранг-ѣш меша -
ва.
510. хай, шиша шикаст, оли
магазино пѣр.
511. о, бале, оли йаг нон- а
шаш бачамард хърда намето -
над.
512. оли зано нози-ѣан (ноз-
парвар).
513. тѣ бодигари (назарба -
ландѣ) наѣн.
514. гъндѣш чѣрраст намеѣ -
над-у мѣ меҳезѣм.
515. бега шом ки шѣд, алғоѣ
наѣн ута, бѣд бѣре ба хона.
516. амино (бино, девор) ам-
ма-ш ай санг, мѣлки мо хок
надорад, иѓо пеш вахи-ам бу-
даст.
517. аз у боло бо йак ѓо Кор-
ѓраф ном дорад.
518. иѓа кѣлк мешини (по-ра
лѣнда карда мешини), по-т дард
мекънан.
519. хуѓро бо меган тѣ кулул
шиштаѣи.

520. чѣшма оѣ дорад, бѣшо
оѣи ѓѣка дорад.
521. ина аз ами қѣшлоѓи бо-
ло йак сол сангоѣ хамбид.
522. ѓата (омехѣта, аралаш)
кардан забони тоѓики-ра во
вахѣи.
523. чархи фалак-ам ба дас-
ти модар мешѣд.
524. модар мѣр-ѣш танобаки
умри маро.
525. айѣоми ѓѣвони боз сар
мешѣд.
526. хѣд-аш қоғаз-а таѣйор
мекард, хѣд-аш менависонд
(менашишт).
527. да у дукон орус (арѣс),
да дукони калон шѣмард меши-
над.
528. тѣ бо ѓѣл нашин (бо зѣ-
рѣ нашин ба назди арѣс).
529. шѣмард-ам се руз потѣ
шо.
530. йак смардак Кѣшми ном
аз Бахшон (ба тарафи Афро-
нистон), бѣд йак бодѣ бѣхест,
ки ами боваст ба осмон-у и
аз дар даромад.
531. дар барфбод йак амши-
ра аз аму Вѣранч мѣрд.
532. ма Бѣлѣкул ашт мо кор
кардам, у хел хънѣки йагон
ѓо нест.
533. уно даѣи дохтастан.
534. хешгоѣ-а қати мекъни
қати модагоѣ, аз у мешад
арѣн (гѣѣи дурага).
535. бѣсѣор сершир мерал-
тад аму арѣн.
536. мѣ оли аз шѣмо хѣш
мекънам. (рухсати рафтѣн).
537. да аму Пѣгун йак қавм
дорѣм, пешѣи аму мерам.

ЧИЛТОК

538. мод нағз порси мекѣ-
нем (гап мезанем).
539. гуфт: омаѣм порси-ра
кардам гум.
540. хай, марѣми у лаб пор-
си меган.
541. ай ѓон, дар давраѣи ми-
ро и-ра ба Бадахшон фѣруѣтан
(одамонро).
542. дар байни вахи вахивор
(забони вахонѣ).
543. хай, оли мо аз аму ав-
лод.
544. марѣми Йамг-ам Зебо-
ки.
545. миро иѣ-ра мефѣрухтан.
546. ин бисѣор вахт (барваѓт)
омадаги.
547. е ѓон, бѣд аму бобо-мо
мерад ба пешѣи мири Шѣрнон
навкарѣи мекънад.
548. зобѣддор (зодбуд-фар -
занд) мешад, се фарзанд аз у
мешад.
549. хай у ѣадо ѣо вахи ме-
гѣфтѣн, ѣо порси.
550. йак бобо аз мо бѣдаст,
чил дѣхтар доштаст.
551. амучо бадар мешавад,
Даштѣи хун.
552. ба бом ки бадар мешан,
бад меган вѣх-арзур.
553. ман шѣдам навад-у аштѣ-
сола.
554. е, хондаги хѣстѣм, мо
одами босавот, утарѣи ба ме -
гѣфтаги-ам нестан-у, мо ме-
фѣмем мѣрѓа-ш-а.
555. аз мо сѣта бача-ст: йак-
ѣш дѣхтѣр аст-у йак-ѣш ма-
лим.
556. мо анѣз хѣд мепѣлосем
(бо корѓои рѣзгор машѣул ме-
шавем).
557. агар афтидем (бемор ша-
вем), таѣфиѓи хѣд-шон меѣо-
над.
558. харѓ-ѣ хѣроѓ у вахт (дар
замони пеш) аз халѓ мегѣрѣф-
тан.
559. амино ама-ш авлодоѣи
мо.
560. вахте камони пилтаѣи бѣд.
561. Назармѣмад пѣлавон (ши-
корѓи) бѣд.
562. авал (тамокуро) қоқ-ѣш
мекъни, бѣд ун-а барг-ѣш-а ме-
гири-ѣу фѣрѣт мекъни.
563. амин-а ба тѣ гѣфтѣм- ку.
564. тѣбарги (баргѓои зерѣи та-
моку).
565. пештара аз модар таѣа -
лид мешѣд, бача мешѣд, йакта
гуспанд-а мекъштан-у чан одам
ѓѣм мешѣд-у ном ба аму меѣо-
дан.
566. ин-ѣш меравад-ѣ ун-ѣш
меѣиад.
567. и йак кор дорад, маѣси
(маҳзи, аз барои) аму омад.
568. кушоѣи(е) саѣари дѣр ме-
рай.
569. дѣхтар-ѣм шѣ гирифт.
570. пѣш-а (номи алиѣи кѣѣи)
кѣтас дѣст мѣдорад.
571. хоки зард дорад, сѣрх не
аст.
572. зѣни асп-а мегирад-у аз
сари рѣ-ра гѣзарад.
573. мо сари лампа мегуѣем.
574. мо-нда тамбон (езори ма-
ҳалли) мегуѣан.
575. одами монандѣи санги осѣи-
оѣ бошад, ки дѣрушти бисито-
над, нарми бѣбахшад.
576. зѣмино-ѣа барбаро (за-
мини якѣнаѣи бари оѣѣ) мегу -
ѣан.
577. Бегмѣмад аз қѣшлоѓи
ѓѣрш меган.
578. йак фалаки (сурѣд) мегѣм-
тон.
579. дидѣи, робоѓи мегѣм-шон.
580. ами шѣх саг-а хърдаст,
аз рѣѣи ами "Шохи кѣшхор" ме-
ган-ѣш.
581. хоп, и-ра-м заѣед-а?
582. амуча бача гѣл шѣда буд
(гѣлида буд).

583. шъмо аспи давандъ
шътри бодпо надоред (яъне,
шумо бой нестед, бо мо ба-
робаред).
584. Собир ки шароб мехъ-
рад, банг мезанад, афтодсо-
ла шъдаст, буз-у ранг меза-
над.
585. пеш вах камонои (мил-
тиқои) тоҷике буд, аз чӯби
дарахти арча месохтан, у
затвор надошт, вазифаи зат-
вор-а моша (куланги милтиқ)
мекард.
586. мърғечук-а (катаки
мурғ) дар поён мърғъча
ам меган.
587. ича-ра чишимдон (чи
чилиммони хона) мегушам,
чилиммемонем.
588. туйакии (чӯраҳои
домод) шъмард омадан.
589. ина мин (ҳамин) хона
нда хош мекардан.
590. товистон ба лави ош
мерафтан.
591. се мо пахсид (хоб кар-
дан) да балисҳо.
592. ойи мъ гъно кардъм?
593. мъ чи гъно кардъм дар
пеш хъд-ът.
594. зъфони тъ алқа-алқа
чил афтодаст.
595. шӯ гум кардъм (чудо шу-
дан).
596. рузе сад бор меравум.
597. то сӯхта дили маъра бо
(боз) насузон.
598. дар Қърғон-на малим-ай.
599. бача-м дамур зад (аз
ҳуш рафтан).
600. аму бача-нда муғ йор
шавад, ва-м мегирад.
601. ила аму нон-а бурдъм
пеш амро-м.
602. ҳа, шъкърот, шъкърот.
603. мерафтем, ки ай пеш хир-
се буромад.
604. рӯболо мерафт, пиюда.
605. мо намешънавем, ки гап
ай къшо-ст (гап дар кучрст).

606. бъз-а бъндоз ағел-ън-
да.
607. нон саф кард (галтидан),
оле сърх-ъш мекина.
608. хамер нарасид, нон гъл
зад, тезалош мешавад, пушти-
нон месӯзад.
609. ана йи (ин) одам катхъ-
дозода аст (фарзанди одами
бообруй).
610. сарер, падар-у модар
надорад.
611. по-ра расон (арғамчин)
барин кашол мекинем.
612. нъмък-а мефъруши-ву, ар
чи даркор-ай мегирӣ омад.
613. қанд-ам буд набуд, ки
найовурдъм.
614. и бача чи фикр кард?
615. ширчой бъкънъм?
616. ана ми (ҳамин) кушхона-
ра барои ойнда (меҳмон)
кардъм.
617. чорруза бош-у хърус бош
(фольк.).
618. йак бона бъсоз-у бъгрез.
619. апа, дърош гаюйи дига
да къшо?
620. замин-а песапаркол (ним-
кола) карда рафтаст.
621. замон ба рӯйи ино (кӯ-
дақҳо) механдад.
622. сардори босмачийи ми-
рон буданд, халқ-а мезадан,
мекъштан, мефърухтан.
623. подшо будан, зълмгар бу-
дан, намекарди, мебурд сари йак
шах, сар-т-а мебърид.
624. да Накалой-на-ам ами
зълм бъд.
625. ҳамингари пеш вахт бисъ-
йор буд, гош-т-а медоди, молъ-
ш-а медоди.
626. тарйокийи мерафтан, ба
хъд тарйок меовардан (ба
хъд ҳамроҳи худ), йи (инҳи)-ра
пъшт кардан (ай корга бърова-
дан).
627. кадом вахт ойин зад, ра-
ги чъшм-а зад, вун.
628. вун-ам (он ҳам) амихе
ли буд, банд шъд.

629. дина кор мекард, ома-
даст, паспортш-а гърифтаст
рафтаст.
630. хай, ҳичи намедонем, ки
медонад.
631. кард мекина, накард
хъд-ъш медонад.
632. ба шири гош калон-ъш
кардъм.
633. пӯл ба дасти ин нист.
634. бачай амраш омад.
635. пӯл-а дигар мардък:
мегира.
636. ашқот бъдийан, чой бъ-
дийан, бахш-ъш кам мондаст.
637. вун-ам дар Дъшанби-ст-
о?
638. дъхтар хойиши аму мар-
дак-а надорад.
639. ама ба ман хел гърифт/
унс гирифтад.
640. исталош-на, чойхо-
на бисйор шиштем.
641. неки бисйор бевиждон,
зълмгар будан.
642. теша-ра қати хойс(к)
мечикан, агар гауш боша, ба
пълк мечикад.
643. ангъшт-а ай сийахор,
йарча, зардолу мекънан.
644. марг одамин-а черт
(огоҳ) намекина.
645. мъ бисйор мардаки ча-
рат-ъм.

646. оқилон гуфтад, ки
"ростонро хатар нист, качъ-
равон доҳим дар хатаранд".
647. саломат бошъм, ме-
шуръм (чустуҷу мекунам).
648. вуно (онҳо) омадад ба-
рои гълчини.
649. ана ми (ҳамин) пеш -
шош-ънда бъшин.
650. ай рузи азал қалам
(тақдир) рафтаст.
651. мо, бад вайдаи додаги-
мо-ра хилоф намекинем.
652. анамио-йан, вай-а мен-
дозад гушора.
653. йагон занак банатиҷа
(ҳалолу пок) мендоза дар гу-
шора.
654. амун-а ном мендозан ба
кӯдак.
655. аз кор мехезан-у ба
ашқот.
656. афтош ба пешин рафта
истодаст, бъхез ба кор.
657. пшари мо бисйор гар-
дънда аст, кули шъро-ра гап-
таги.
658. мо ами лаъзи хъд-а ба
шъмо мегӯйем.

Собир ки ба банд саги симбар (синасафед) дорад,
У завқи шикор амеша дар сар дорад.
Пирон ама нотавон-ъ паҷмурдатананд,
Аммо ту хайоли плавони дори.

* * *

Ҷисм-ат зи аносир аст-ъ бе ҳайб-ъ гумон
Ҷон зинда зи маърифат нишоне дори
(Нағз).

* * *

қади ть илол аст-ъ илол аст-ъ илол,
руйи ть нигор аст-ъ нигор аст-ъ нигор,
дар асрати руйи нозанин-ът мърдъм,
йак бор нагуфти, ки шубол аст-у шубол.

* * *

ай дураки дур йор нагири зинор,
осудатани худро насози бемор.
не ранг-ъ ба рӯ монад-ъ не даст ба кор,
дъ чашм ба ра монад-ъ кай ояд-ъ йор.

* * *

саркуйи баланд-ъ сайли ошу чи кнъм?
бо пеши аҷал қуввати бозу чи кнъм?
нъқрози ҳаҷал таноби ҳъмр-ам бъбрид,
сар дар бағал-ъ табиб-ъ дору чи кнъм.

* * *

е дъл, ть дар ин қийон чаро беҳабар-и,
рузона таб-ъ дар талаби сим-ъ зар-и,
аз моли қийон расад ба ть йа кафане,
ун-ам ба гъмон, ки мебарӣ, йо набари
(Андароб).

* * *

рафтем ҳаз ин дийор-ъ кардем-ъ видо,
мо бълбъли мастем ба гълзори шъмо,
мо пеши шъмо бори гарони бърдем,
рафтем-ъ шъмо-ра бълбърдем ба хъдо.
(Андароб.).

* * *

зейбо санамо майли ть бо мо-ст, бьгу?
андар дъли ть азор савдо-ст бьгу,
андар дъли ть қойи дигар йофтаи
ба мо сьхани мьхтасари рост бьгу.
(Андароб).

* * *

аз ман ба салом йораки дури-ро,
ойо чи кнъм фьроқи рѣдурӣ-ро,
не лодаи сьрх-ъ не гъли сури-ро,
ойо чи кнъм фьроқи рѣдурӣ-ро.

* * *

сарчашма дароз-ъ оби шарчашма дароз,
об хърда наметонам аз ҳайбати мор,
армон дорам йор бьйойад ба шькор,
об-ам бьдийад, сар-м-а бьгирад ба канор.
(Андароб).

* * *

о хърсрави хубон, назаре суйи гадо кн,
рѣме ба Мани сухтай бесар-ъ по кн,
е ами алмуминиро йод кардъм,
е дъли рамгини худ-ро шод кардъм.
(Андароб).

* * *

ин гъл чи гъл аст, гърди гиребони ман-аст,
ар қо бьравӣ қоғит-ъ бар қони ман-аст,
ар қо бьравӣ оби равон ояд-ъ пеш,
ин оби равон дъ дида гирйони ман-аст.
(Андароб).

* * *

модар, модар, чаро калон-ъм карди?
шир-ам доди-йу қасди қон-ъм карди?
авора ба шари мардъммон-ъм карди?
шер-ам ть макън, қастӣ қон-ъм ть макун.

* * *

аз хона баромади қънбон-қънбон,
дастори карон дори-въ гърд-аш марқон,
гъфтам ть кьчо меравӣ йо қурайи қон,
гъф, ки ра-м сайли тамошойи қийон.
(Ямг).

* * *

он чист, ки панҷ хона дорад,
дар номаки хъд нишона дорад,
ар хонай у пьр аз барф
ба қад йаке, ба хон анвор (чоҳ).

* * *

аз инчо то исор, мирбачоо
қатор (симчуб).
(Ямг).

БИБЛИОГРАФИЯИ
ЛАҲҶАШИНОСИИ ТОҶИК *
(1861-1981)

Абдуллозода Р. Ибораҳои халқӣ (Дар асоси материалҳои лаҳҷаи Уротеппа). Дар зери таҳрири номзадҳои илми филология С. Абдурахимов ва М. Маҳмудов. Душанбе, "Дониш", 1974, 204 с.

Тақр.: Аҳадов Ҳ. Хизмати нек. - "Маориф ва маданият", 1976, 12 июль; Хушенова С.В. Тысяча семьсот уратюбинских оборотов речи. - "Изв. АН ТаджССР. Отд. общ. наук", 1977, № 4 (90).

Островский Б.Я. Рж "Общественные науки в СССР". Серия 6. "Языкознание". М., 1976, № 4, с. 279-280.

Аделунг Н.С. Бричмулинский диалект таджикского языка. АКД. Сталинабад, 1953.

Аделунг Н.С. Некоторые особенности баксукского говора таджикского языка. - "Изв. АН Узб.ССР". 1956, № 5, с. 65-72.

Аделунг Н.С. Фонетический строй богустанского говора таджикского языка. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1959, № 1 (19), с. 35-44.

Алимджанов Ъ. Особенности лексики ленинабадского говора таджикского языка. АКД. М., 1956.

Аминов С. Тадқиқоти тоза дар забоншиносии тоҷик ба кит.: Р. Фафоров. Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. Ҷ.3. Душанбе, "Дониш", 1979. - "Мақтаби Советӣ", 1980, № 6, с. 62-64.

Андреев М.С. Краткие сведения об этнографической экспедиции, предпринятой летом 1924 г. к горным таджикам Матчи, Каратегина, Гиссарского края и Ягноба. - "Изв. ТОРГО", т. 17, Ташкент, 1924.

Материалҳои гуногуни лаҳҷа ва намунаи матнҳо оварда шуда аст.

Андреев М.С. По этнографии таджиков. (Некоторые сведения). СБ.ст. - "Таджикистан", Ташкент, 1926, с. 151-177.

Оид ба лаҳҷа ҳам маълумот дода шудааст.

Андреев М.С. Краткий обзор некоторых особенностей таджикских говоров. Сталинабад - Ташкент, 1930.

Андреев М.С. О таджикском языке настоящего времени. Материалы по истории таджиков и Таджикистана. Сталинабад, 1945, с. 56-70.

* Мураттибон: Ҷ. Мурватов ва Ш. Ҳайдаров.

Андреев М.С. Таджики долины Хуф (Верховья Аму-Дарьи). Сталинабад, вып. 1, 1953; Вып. 2, 1958.

Материалҳои лаҳҷа ҳам зикр шудааст.

Арандаренко А. Дарваз и Каратегин (Этнографический очерк). - "Военный сборник", 1883, № 11, с. 140-159; № 12, с. 303-319; Досуги в Туркестане. СПб., 1889, с. 437-479.

Терминҳои хоҷагии қишлоқ, хонасозӣ, сару либос, маросимҳои таваллуду тӯй, топонимҳо оварда шудааст.

Атобуллоев С. Забони макони Рӯдакӣ. - "Маориф ва маданият", 1968, 22 октябрь.

Атобуллоев С. Нақши забони суғдӣ. - "Маориф ва маданият", 1969, 18 ноябрь.

Атобуллоев С. Материалҳо аз луғати шеваи диёри Рӯдакӣ. - "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик", ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 145-169.

Атобуллоев С. Пайвандакҳо. - "Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ". (Проспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 84-86.

Атобуллоев С. Синтаксиси ҷумлаҳои мураккаб. - "Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ". (Проспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 136-164.

Атобуллоев С. Мақоми артикль дар ташаккули ҷумлаи мураккаби тобеъ бо пайрави муайянқунанда (Дар асоси материалҳои шеваи ҷанубӣ). - "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1976, с. 139-147.

Атобуллоев С., Курбанов Ҳ., Маҳмудов М. Монография о диалекте таджикоязычных арабов. (Рец. на кн.: Ҷӯраев Ф. Лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабон. Дар зери таҳрири Н. Маъсумӣ. Душанбе, "Дониш", 1975). - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1977, № 2 (88), с. 107-110.

Атобуллоев С. Пайвандакҳо. - "Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ", ҷ. 2. Душанбе, "Дониш", 1979, с. 193-206.

Аҳадов Ҳ. Хизмати нек. (Тақр. ба кит.: Р. Абдуллозода. Ибораҳои халқӣ (Дар асоси материалҳои лаҳҷаи Уротеппа)). Душанбе, "Дониш", 1974. - "Маориф ва маданият", 1976, 12 июль.

Аҳмадалӣ Раҷоӣ. Лаҳҷаи бухороӣ. Машҳад, 1964.

Рец на кн.: Хромов А. Книга о говоре таджиков Бухара. - "Коммунист Таджикистана", 1966, 20 сентября.

Қубодиёнӣ Р. Асаре доир ба лаҳҷаи Бухоро. - "Маориф ва маданият". 1967, 4 апрель.

Аҳмадов Р. Лаҳҷаи тоҷикони Китоб. (Тақр. ба кит.:) М. Маҳмудов. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. Душанбе, "Дониш", 1978. - "Маориф ва маданият". 1979, 24 апрель.

Аҳмадова У. Шаклҳои феълӣ бо ёридиҳандаи истодан дар шеваҳо. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. "Шӯъбаи фанҳои ҷамъиятӣ". 1959, 1 (19), с. 15-33.

Ниёзмухаммедов Б.Н. Дар бораи ҳаёт ва фаъолияти илмиву ҷамъиятӣ ва феҳристи корҳои академик Б.Н. Ниёзмухаммедов маълумот дода шудааст. Вступительная статья Ш. Рустамова. Библиография составлена Л.И. Кононенко. Душанбе, "Дониш", 1966, 99 с.

- Бердиев, Пешоянд ва пасояндҳо дар шеваи Ромит, - "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик". ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 65-98.
- Бердиев Б. Баъзе қайдҳо доир ба лексикаи шеваҳои Ромит, - "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик", ҷ. 1. Душанбе, "Дониш" 1970, с. 170-177.
- Бердиев Б., Ҳақбердиев А. Луғат ва топонимикаи Ванҷу Дарвоз. - "Маориф ва маданият", 1972, 18 апрель.
- Бердиев Б. Баъзе ҳусусиятҳои луғавии шеваи Ромит, "Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых и специалистов Таджикской ССР. (Секция языка и литературы). Душанбе, 1974, с. 15-16.
- Бердиев Б. Воситаҳои ҷамъбандии исм дар лаҳҷаҳои Ромит, - "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1976, с. 148-154.
- Бердиев Б. Роль изучения топонимики в диалектологических исследованиях. Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. Тезисы докладов и сообщений. М., 1979, с. 69.
- Бердиев Б. Ромитские говоры таджикского языка. АКД Душанбе, 1979.
- Бердиев Б. Баъзе ҳусусиятҳои феъл дар лаҳҷаҳои Ромит, - "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1980, с. 157-169.
- В (еска) J. A r e h i v orientali. Praha. 1974 vol. 42, № 1, P. 66. (АНгл. язык).
- Рец. на кн.: Розенфельд А.З. Бадахшанские говоры таджикского языка. Изд-во ЛГУ, 1971, с. 192.
- Бегбуди Н.М. Говор самаркандских таджиков. АКД. М., 1956.
- Бехбудӣ Н. Оид ба лаҳҷаҳои тоҷикони Бричмулло. (Тақр. ба кит.: Тагирова К.Т. Таджикские говоры Бостандыкского района Узбекской ССР). - "Маориф ва маданият", 1961, 30 март.
- Бегбуди Н.М. Краткие сведения о синтаксисе самаркандского говора таджикского языка. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". 1961, 3 (26), с. 3-20.
- Бехбудӣ Н. Омӯхтани забони адаби дар шароити лаҳҷа. - "Мактаби советӣ", 1962, № 2, с. 8-18.
- Бобоев А.С. Основные различия между туземно (бух-) еврейским и таджикским языками. - Сборник трудов узбекского научно-исследовательского института культурного строительства. Т.1, вып. 2. Ташкент, 1934.
- Бобоев А. Дастур аз шевашиносӣ. (Тақр. ба кит.: Эшниезов М. Машғулиятҳои амалӣ аз шевашиносии тоҷик Душанбе, 1969). - "Маориф ва маданият", 1970, 10 февраль.
- Боголюбов М.Н. (Рец. на кн.: Растворгуева В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 1. Варзобский говор таджикского языка. М., 1952). - "Советская книга", 1953, № 5, 113-117.
- Боголюбов М.Н. Предложения с архаичным причастием в говорах таджикского языка. - "Уч. зап. ЛГУ. Серия востоковедческих наук". № 306, вып. 16, 1962, с. 3-5.

- Богоград Ю.И. Рогские говоры таджикского языка. АКД. Л., 1953.
- Богоград Ю.И. Рогские говоры таджикского языка. - Труды Ин-та языкознания АН СССР. т. У1. М., 1956, с. 133-195.
- Богоград Ю.И. Горонский говор таджикского языка. - Иранский сборник. М., 1963, с. 44-59.
- Богоград Ю.И. Южнокулябские говоры (Грамматический очерк). - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". 1965, 4 (42), с. 65-75.
- Богоград Ю.И. Южнокулябские диалектизмы. - Масъалаҳои шевашиносии тоҷик. ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 245-257.
- Бозидов Н. Инкишофи забоншиносии тоҷик. - "Маҷмуаи илмӣ. Материалҳо оид ба забони адабии тоҷик". ҷ. 91. Серияи филологӣ. Душанбе, 1974, с. 6-25.
- Инкишофи лаҳҷашиносӣ ҳам зикр шудааст.
- Боровков А.К. Таджикско-узбекское двуязычие и вопрос о взаимовлиянии таджикского и узбекского языков. - Учен. зап. Ин-та востоковедения АН СССР. Т. 1У. М., 1952.
- Боқиев М. Фразеологияи шеваҳо. - "Мактаби советӣ", 1971, № 1, с. 31-33.
- Бузургзода Л. Таджикские диалекты будут изучены. - "Коммунист Таджикистана", 1938, 22 февраля.
- Бузургзода Л. Фонетикаи забони адабии тоҷик. Сталинобод, 1940.
- Оид ба фонетикаи лаҳҷа низ маълумот дода шудааст.
- Бузургзода Л. Чорбайтҳои ҳалқӣ ва ҳусусиятҳои шеваи Конибодом. - "Изв. таджикского филиала АН СССР", 1941, № 1, с. 15-30.
- Бурханова Х. Некоторые вопросы гончарной лексики. Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых, посвященной 60-летию Великой Октябрьской социалистической революции. (Секция языкознания и литературоведения). Душанбе, "Дониш", 1977, с. 38-39.
- Вазирова Х. Калимаҳои адаби дар таркиби лексикаи лаҳҷаи Ванҷ. - "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1976, с. 155-162.
- Вазирова Х. Дараҷасозии сифат дар шеваи Ванҷ. - "Мактаби советӣ", 1970, № 8, с. 14-16.
- Вазирова Х. Калимаҳои забони кӯҳнаи ванҷи. - "Материалы III юбилейной конференции молодых ученых Таджикской ССР, посвященной 100-летию со дня рождения В.И.Ленина. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 75-76.
- Вазирова Х. Сифат ва дараҷаҳои он дар шеваи Ванҷ. - "Армуғон", П. Масъалаҳои филологияи тоҷик, Душанбе, "Дониш", 1971, с. 168-172.
- Вазирова Х. Калимаҳои араби дар таркиби луғавии шеваи Ванҷ. Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых и специалистов Таджикской ССР. (Секция языка и литературы). Душанбе, "Дониш", 1974, с. 20-21.

В о х и д о в З. Мақоми "ӯ" ва "у" дар лаҳҷаи Дарвоз. Сборник студенческих научных работ Таджикского государственного университета. Вып. 1. Сталинабад, 1954, с. 31-38.

Г р и г о р ь е в В.В. Обозрение диалектических особенностей языка. Напечатано в качестве приложения в кн. В.В. Григорьев В.В. О некоторых событиях в Бухаре, Коканде и Кашгаре. Записки Мирзы Шамса Бухары. Казань, 1861.

Г у л ь м о в Я.Г., Н а з а р о в К. Н. Бостандыкский говор ташкентского диалекта. - Тезисы докладов научной конференции профессорско-преподавательского состава. Гуманитарные науки, Ташкент, 1966, с. 304-305.

Д а в ы д о в А.С. Жилище. - Материальная культура таджиков верховьев Зеравшана. Душанбе, "Дониш", 1973, с. 7-137.

Оид ба истилоҳҳои гуногуни касбу кори хонасози, дуредгарии тоҷикони сарғаҳи Зарафшон маълумот дода шудааст.

Д а в ы д о в А.С. Ареалы таджикской производственной терминологии и изучения этногенеза таджиков. - Ареальные исследования в языкознании и этнографии. Краткие сообщения. Л., "Наука" 1978, с. 55-56.

Д о д ы х у д о в Р.Х. К вопросу о диалектной основе таджикского литературного языка. Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. Тезисы докладов и сообщений. М., 1979, с. 31.

Д ў с т о в А. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. - "Маориф ва маданият", 1979, 19 октябрь. Дар бораи аз чоп баромадани монографияи М. Маҳмудов, Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. Душанбе. "Дониш", 1978.

З а й н и д д и н о в а З. Ташаббуси хуб (Тақр. ба "Маҷмӯаи илмии институти давлатии педагогии Кӯлоб. Серияи филологӣ", Ҷ. 4, нашри УИИ, Кӯлоб, 1969.) - "Мактаби советӣ", 1970, № 8, с. 62-63.

З а й н и д д и н о в а З. Терминҳои "падар" ва "модар" дар шеваҳои Ленинободу Конибодом. - "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик", Ҷ. 1, Душанбе, "Дониш", 1970, с. 189-196.

З а й н и д д и н о в а З., Ҷ ў р а е в Ф. Калимаҳои падар, модар ва намудҳои гуфтугӯии онҳо. газ. "Маориф ва маданият", аз 27-уми июни соли 1970.

З а й н и д д и н о в а З. Гулҳои сари сабад. - "Комсомоли Тоҷикистон", 1971, 7 март.

Оид ба корҳои лаҳҷашиносӣ низ маълумот дода шудааст.

З а й н и д д и н о в а З. Истилоҳҳои хешутаборӣ "Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ", Проспект, Изд-во "Дониш", 1973, сах. 173-175.

З а й н и д д и н о в а З. Баъзе ҷидатҳои омӯзиши муқоисавии терминҳои хешутаборӣ дар шеваҳои забони тоҷикӣ. - Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых и специалистов Таджикской ССР. (Секция языка и литературы). Душанбе, "Дониш", 1974, с. 17-20.

З а й н и д д и н о в а З. Таҳқиқи нав. (Тақр. ба кит.: Ҷўраев Ф. Лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабон. Душанбе, "Дониш", 1975). "Комсомоли Тоҷикистон", 1975, 26 декабрь.

З а й н и д д и н о в а З. Маълумотҳо доир ба истилоҳоти ифодакунандаи зан дар шеваҳои ҷанубӣ. - "Забоншиносии тоҷик", Душанбе, "Дониш", 1976, с. 162-170.

Тақр.: С. Муллоҷаев. Забони забоншиносӣ. "Садои Шарқ", 1979, № 11, с. 150-151.

З а й н и д д и н о в а З. Китобе аз хусуси Китоб. (Тақр. ба кит.: Маҳмудов М. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. Душанбе, "Дониш", 1979). - "Ҳақиқати Узбекистон", 1979, 9 октябрь.

З а й н и д д и н о в а З. Изоглоссы некоторых терминов родства в таджикских говорах. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. Тезисы докладов и сообщений. М., 1979, с. 195.

З а й н и д д и н о в а З. Аз хусуси истилоҳи "палонҷ" ва синонимҳои он. - "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1980, с. 104-107.

З а й н и д д и н о в а З. Истилоҳоти хешутаборӣ. - Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. Ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1980, с. 194-204.

З а р у б и н И.И. Этнологические задачи экспедиции в Таджикистане. - "Изв. АН СССР" 1926.

З а р у б и н И.И. Отчет об этнологических работах в Средней Азии летом 1926 г. - "Изв. АН СССР". Сер. У1, № 5-6, 1927, с. 256-360.

З а р у б и н И.И. Очерк разговорного языка самаркандских евреев. - Иран, т. П. Л., 1928, с. 91-180.

З а р у б и н И.И. Изучение языков национальных меньшинств Таджикистана. - Проблемы Таджикистана. Т. П, Л., 1934, с. 185-188.

З е ҳ н ӣ Т. Забони халқ сарчашмаи мӯътамадест. - "Комсомоли Тоҷикистон", 1975, 12 декабрь.

З е ҳ н ӣ Т. Истилоҳоти эҳтиромии хешовандӣ. - "Занони Тоҷикистон", 1980, № 2, с. 18.

З и к р и ё е в Ф. Филологи бузург-адиби ҷанговар (Ба муносибати 70-солагии Лутфулло Бузургзода). - "Ҳақиқати Ленинобод", 1980, 8 мая.

З о ҳ и д о в А. Сухане чанд дар бораи шеваи лулиёни Самарқанд. - Труды СамГУ. 1970, № 185, с. 223-230.

(З о ҳ и д о в А.) З а х и д о в А. О терминологии садоводства и виноградарства у таджиков Самарканда. - Труды СамГУ. 1973, вып. 246, с. 199-203.

З о ҳ и д о в А. Усули лексикӣ-семантикӣ дар калимасозии истилоҳоти боғдорӣ. - "Масъалаҳои филология ва робитаи адабӣ". Самарқанд, № 979, с. 109-118.

И в а н о в а С.Ю. Говор таджиков города Пенджикента. АКД. М., 1952.

- Иванова С.Ю. Материалы по пенджикентскому говору таджикского языка. - Труды "Ин-та языкознания АН СССР". Т.У1. М., 1956, с. 281-342.
- Исmoilов Ш. Муносибати лексикаи шеваҳои Қароте - гин бо забони адабии пешина (то Октябрь). - "Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых и специалистов Таджикской ССР." (Секция языка и литературы). Душанбе, "Дониш", 1974, с. 19-20.
- Исmoilов Ш. Баъзе хусусиятҳои лексикаи феъл дар шеваҳои Қаротегин. - Маҷмуаи илмӣ. "Материалҳо оид ба забони адабии тоҷик", ҷ. 91. Серияи филологӣ. Душанбе, 1974, с. 155-165.
- Исmoilов Ш. Истифодаи лексикаи шеваҳои маҳаллӣ дар таълими забони адаби. - "Мақтаби советӣ", 1976, № 2, с. 22-24.
- Исmoilов Ш. Муносибати таърихии шеваҳои Қароте - гин бо забони адабии пешина. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯбаи фанҳои ҷамъиятӣ", 1976, № 2 (84); с. 71-74.
- Исmoilов Ш. Қабатҳои лексикӣ-семантикии шеваҳои Қаротегин. - "Маҷмуаи илмӣ кафедраи забони тоҷикии Институти давл. педагогии Душанбе ба номи Т.Г.Шевченко". Душанбе, 1978.
- Исmoilов Ш. Баъзе хусусиятҳои лексикаи зарф дар шеваҳои Қаротегин. - "Маҷмуаи илмӣ кафедраи забони тоҷикии Институти давл. педагогии Душанбе, ба номи Т.Г.Шевченко", Душанбе, 1978.
- Истамова М. Вопросы и терминология швейного дела Самаркандских таджиков. - Республиканская конференция молодых ученых и специалистов Таджикской ССР, посвященная 110-летию В.И. Ленина. (Тезисы докладов). Душанбе, 1980, с. 27.
- Ишандадаев Д. Некоторые особенности словообразования в таджикских и узбекских говорах Наманганской группы районов. (К проблеме таджикско-узбекского языкового взаимоотношения). АКД. Ташкент, 1967.
- Карамшоев Д. Китоб дар бораи шеваҳои тоҷикони Бойсун. (Тақр. ба кит.: Ҷамроқулов Х. Шеваҳои тоҷикони райони Бойсун. Душанбе, 1961). - "Маориф ва маданият", 1962, 8 июнь.
- Карамшоев Д., Маҳмудов М. Тадқиқоти нахустин. (Тақр. ба кит.: Ҷалолов О. Гурӯҳи шеваҳои райони Ёвон. Душанбе, "Дониш", 1967). - "Маориф ва маданият", 1968, 23 апрель.
- Карамшоев Д. Маҷмуаи аввалини шевашиносӣ. (Тақр. ба маҷм.: "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик", ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970). - "Маориф ва маданият", 1970, 16 июнь.
- Карамшоев Д. Муносибати С.Айнӣ ба забони умумихалқӣ ва шеваҳо. - "Бадахшони советӣ", 1972, 20 август.
- Каримов Х., Арзуманов С. Ценный вклад в таджикское языкознание. (Рец. на кн.: Расторгуева В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 1 и П. М., 1952). - "Коммунист Таджикистана", 1952, 3 июня.
- Карамшоев Д. Забон таърихномаи халқ аст. - "Садои Шарқ", 1980, № 7, с. 149-153. Тақр. ба кит.: Р.Ғаффоров. Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. Ҷ. 3. Душанбе, "Дониш", 1979.

Каримова А. Оид ба муносибати луғавии забонҳои помирӣ ва шеваҳои тоҷикӣ. - "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик", ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 197-203.

Кармышева Б.Х. Очерки этнической истории южных районов Таджикистана и Узбекистана. (По этнографическим данным). М., "Наука", 1976, с. 322.

Материалҳои гуногуни лаҳҷа ва терминҳои географӣ, этнонимӣ, хешу таборӣ ва ғайраи маҳалҳои ҷанубии Тоҷикистону Ўзбекистон оварда шудааст.

Каримова А.А. Говор таджиков Бухары. М., ИВЛ, 1959, с. 163.

Рец.: Саидова Қ., (Мурватов) Мурувватов Ҷ. Боз як асари нав дар илми шевашиносӣ. - "Маориф ва маданият", 1960, 13 декабрь.

Каримова А.А. Особенности говора кишлака Парза. Иранский сборник. М., 1963, с. 22-43.

Дар асоси таснифоти В.С.Расторгуева оид ба шеваҳои забони тоҷикӣ маълумоти мухтасар дода, феҳристи чандин асару мақолаҳои шевашиносиро ҳам овардааст.

Каримова А.А. Рец. на кн.: Максудов Т. Лексика и фразеология исфаринских говоров таджикского языка. Рж. "Общественные науки в СССР". Серия 6. Языкознание. М., 1978, № 5, с. 169-171.

Каримова А.А. Рец. на кн.: Махмудов М. Говоры таджиков Китабского района. Душанбе, "Дониш", 1978, Рж. "Общественные науки в СССР". Серия 6. Языкознание. М., 1978, № 5, с. 187-190.

Кисляков Н.А. Описание говора таджиков Вахио-Боло. - Труды Таджикстанской базы АН СССР. Т.Ш. Лингвистика. Сталинабад, 1936, с. 29-57.

Кисляков Н.А. Следы первобытного коммунизма у горных таджиков Вахио-Боло. - Труды Ин-та антропологии, этнографии и археологии. Этнографическая серия. № 2. т. 10. М., Л., 1936.

Дар бораи материалҳои гуногуни этнографӣ баъзе маълумотҳои лаҳҷа ва инчунин ҷадвали терминҳои хешутабории тоҷикони мавзеи номбурда оварда шудааст.

Кисляков Н.А. Таджики долины Соха. - Труды АН Тадж ССР. Сб. статей по истории и филологии народов Средней Азии, посвященный 80-летию со дня рождения А.А.Семенова. т. 17. Сталинабад, 1953, с. 111-119.

Оид ба лаҳҷаҳои тоҷикони водии Сӯх низ маълумот дода шудааст.

Кисляков Н.А. Некоторые материалы по сельскохозяйственной терминологии у таджиков. - "Советская этнография", М., 1969, № 3, с. 118-126.

Климчицкий С.И. Дарвазские фахлавийот. - Труды Таджикстанской базы АН СССР. Т. IX. Сталинабад, 1940.

Асарҳои шоирони Дарвозро бо лаҳҷаи ҳамон маҳал навишта гирифта, ба системаи фонетикии он хarakterистикаи умумӣ додааст.

Колпаков А.П. К вопросу о скотоводческих терминах у таджиков Кулябской области. - "Сообщения ТФАН СССР", вып. IX. 1948, с. 30-32.

К о л п а к о в А. "Изучение диалектов населения Куляб - ской области". - "Кулябская правда", 1949, 2 февраля.

К р и в о ш е й н В. Рисолаи лаҳҷаҳои тоҷикӣ. - "Комсомо- ли Тоҷикистон", 1960, 13 мая.

Оид ба асари Р о з е н ф е л ь д А.З. Говоры Каратегина. Сталинабад, 1960.

К у з н е ц о в П.К. О Таджиких Ташкентского уезда. - "Изв. Туркестанского отд. Русского географического общества". Т.П, вып. 2, Ташкент, 1900.

К у з н е ц о в П.К. О таджиках Наманганского уезда. - "Изв. Туркестанского отд. Русского географического общества". Т. XI, ч. 1, вып. 2, Ташкент, 1915.

К у з н е ц о в П.К. Сравнительный грамматический очерк таджикского и сартовского наречий. - "Изв. Туркестанского отд. Русского географического общества". Т. XI, ч. 1, вып. 2, Ташкент, 1915, с. 27-43.

Л а z a r d G. (Рец. на кн.: Н е м е н о в а Р.Л. Кулябские говоры таджикского языка (Северная группа). Сталин - абад. Изд-во АН Тадж.ССР, 1956). - "Bulletin de la Societe Linguistique de Paris, 1959, t. 24, f. 2, p. 82.

Л а z a r d G. (Рец. на кн.: Р о з е н ф е л ь д А.З. Говоры Каратегина. Сталинабад, 1960, 107 с.). - "Bulletin de Linguistique de Paris, 1962, t. 27, fas. 2, p. 52-53 (фр. язык).

Л а z a r d G. (Тақр. ба кит.: Рӯдакӣ ва замони ӯ. Маҷмӯаи мақолаҳо. Сталинобод, 1958, 239 с.). - "Bulletin de la Societe de Linguistique de Paris, 1962, t. 27, fas. 2, p. 275 (фр. яз.).

Муқарриз ба мақолаи Х р о м о в А.Л. "О некоторых словах языка эпохи Рудаки, сохранившихся в таджикских говорах верховьев Зеравшана" (с. 222-226) низ таваққуф намудааст.

Л а z a r d G. (Рец. на кн.: Х р о м о в А.Л. Говоры Таджиких Матчи. Душанбе, 1962, с. 215. - "Bulletin de la Societe de Linguistique de Paris, 1964, t. 29, p. 68-69 (фр. яз.).

Л е й в и Д.С., Ш е р б а к о в а - Н.Г. Наука в советском Таджикистане. Библиографический указатель 1961-1975. Душанбе, "Дониш", 1976, с. 125-130.

Номгӯии баъзе асару макрлаҳои лаҳҷашиносӣ низ оварда шу - дааст.

М а д а л и е в Г., И б р о х и м о в И. Баъзе роҳҳои ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва лаҳҷавӣ. - "Маориф ва маданият", 1969, 7 декабрь.

М а р д о н о в а А. Пешоянд ва пасояндҳо дар шеваи эро - ниёни Когон. - "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик", ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 99-115.

Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ.1. Муҳаррирони масъул: Р. Раф - форова ва Ғ. Ҷӯраев. Душанбе, "Дониш", 1970, 290 с.

Тақр.: К а р а м ш о е в Д. Маҷмӯаи аввалини шевашиносӣ. - "Маориф ва маданият", 1970, 11 июнь.

Ю н у с о в А. Китоби арзанда. - "Мақтаби советӣ", 1970, № 9, с. 58-60.

Материальная культура таджиков верховьев Зеравшана. Ду - шанбе, "Дониш", 1973, 296 с.

Терминҳои хонасозӣ, хонаву ҷой, дуредгарӣ, хӯрокворӣ, сару либос ва ғайраи тоҷикони сарғаҳи Зарафшон гирд оварда шудааст.

М а ь с у м ӣ Н. Аз намунаҳои аввалин то ба ҷамъбастиҳои илмӣ. Таърихчаи ташаккул ва камолоти филологияи тоҷик. - "Са - дои Шарқ", 1974, № 10, с. 139-149.

Баъзе қорҳои шевашиносӣ ҳам инъикос шудааст.

М а қ с у д о в Т. Дар бораи баъзе хусусиятҳои фонетикии шеваҳои тоҷикони Исфара. - "Мақолаҳо оид ба баъзе масъалаҳои забоншиносии тоҷик". ҷ. XXVII. Ленинобод, 1968, с. 69-79.

М а қ с у д о в Т. Калимаҳои ӯзбекӣ дар шеваҳои тоҷикони Исфара. - "Маҷмӯаи мақолаҳои илмӣ". Нашри XXVI, Серияи филологӣ. (Институти давлатии педагогии Ленинобод ба номи С.М.Киров). Ду - шанбе, "Ирфон", 1969, с. 129-139.

М а қ с у д о в Т. Баъзе хусусиятҳои калимаҳои туркӣ-ӯз - бекӣ дар шеваҳои тоҷикони Исфара. - "Тил ва адабиёт масалалари (Ўзбек тили ва адабиёти кафедрасининг илмӣ ишлари). Вып. 34. Ле - нинобод, 1970, с. 156-163.

М а қ с у д о в Т. Оид ба баъзе хусусиятҳои суффиксҳои калимасоз дар шеваҳои тоҷикони Исфара. - "Маҷмӯаи мақолаҳои илмӣ олимони ҷавон ва аспирантҳо". № 40, нашри 2. Ленинобод, 1971, с. 238-242.

М а қ с у д о в Т. Лексика и фразеология исфаринских го - воров таджикского языка. АКД. Душанбе, 1972.

М а қ с у д о в Т. К лингвогеографической характеристике Ленинобадской области. - "Ареальные исследования в языкознании и этнографии. Тезисы Ш конференции на тему "Методика лингво - и этнографических исследований. Маргинальные и центральные аре - лы". 10-12 февраля 1975. Л., 1975, с. 67.

М а қ с у д о в Т. Лексика ва фразеологияи шеваҳои тоҷико - ни Исфара. Душанбе, "Ирфон", 1977.

К е р и м о в а А.А. Рж. "Общественные науки в СССР". Серия 6. Языкознание. М., 1978, № 5, с. 169-

Тақр. Ҷ ў р а е в Ғ. Таҷқиқи лексикаи лаҳҷа. - "Маориф ва маданият", 1979, 1 март.

М а х м у д о в М. Лексика и фразеология исфаринских го - воров таджикского языка. - "Изв АН Тадж ССР. Огд. общ. наук", 1980, № 4 (102), стр. 109-110.

М а қ с у д о в Т. О языке как определителе этноса (на примере Северного Таджикистана). - "Ареальные исследования в язы - кознании и этнографии. Краткие сообщения. Л., "Наука", 1978, с. 38-39.

М а қ с у д о в Т. Оид ба хусусиятҳои лингвогеографияи вилояти Ленинобод. - "Масъалаҳои забони тоҷикӣ". Маҷмӯаи илмӣ. Душанбе, 1978, с. 18-29.

Махадов М. Предложно-послеложная конструкция в припяджском говоре Дарваза. -Тезисы докладов молодых ученых на П республиканской научной конференции, посвященной 50-летию ВЛКСМ. Душанбе, 1968, с. 83.

Махадов М. Предлоги в припяджских правобережных говорах Дарваза. -Материалы III юбилейной конференции молодых ученых Таджикской ССР, посвященной 100-летию со дня рождения В.И.Ленина. Душанбе, 1970.

Махадов М. Местоименные энклитики в припяджских дарвазских говорах. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1971, 2 (64), с. 69-73.

Махадов М. Моҳияти шева дар процесси таълими забони адаби. -"Мактаби советӣ", 1971, № 7, с. 26-28.

Махадов М. Территория распространения и внутреннее членение припяджских говоров таджиков Дарваза. -Армугон, 4, П. Масъалаҳои филологияи тоҷик, Душанбе, "Дониш", 1971, с. 182-185.

Махадов М. Припяджские говоры таджиков Дарваза. АКД. Душанбе, 1972.

Махадов М. Некоторые особенности консонантизма в припяджских говорах Дарваза. -Забонҳои помири ва фольклор. Душанбе, "Дониш", 1972, с. 34-41.

Махадов М. О фонеме "ъ" в южных и юго-восточных говорах. - Масъалаҳои забоншиносӣ. Душанбе, "Дониш", 1975, с. 141-151.

Махмудов М. Нахустин тадқиқоти шеваи райони Ленин. "Коммунист" (Органи комитети партиявӣ ва Совети депутатҳои меҳнаткашони райони Ленин). 1962, 24 март.

Махмудов М. Баъзе намунаҳо аз лексикаи шеваи тоҷикони райони Ҳисор. -"Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъиятӣ", 1964, 2 (37), с. 74-84.

Махмудов М. Баъзе қайдҳо оид ба лаҳҷаи тоҷикии афронҳо"-и водии Ҳисор ва вилояти Сурхондарёи РСС Узбекистон. -"Тезисҳои маърузаҳо дар конференцияи илмии олимони ҷавон". Душанбе, 1967, с. 111-112.

Махмудов М. Баъзе хусусиятҳои лексикаи шеваи тоҷикони Китоб. -Тезисы докладов молодых ученых на П республиканской научной конференции, посвященной 50-летию ВЛКСМ. Душанбе, "Дониш", 1968, с. 68-69.

Махмудов М. Баъзе хусусиятҳои фонетикии гурӯҳи шеваҳои Китоб. -"Масъалаҳои шевашиносии тоҷик. Ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 4-22.

Махмудов М. Феҳристи адабиёти шевашиносӣ дар зарфи даҳ сол (1959-1969). Масъалаҳои шевашиносии тоҷик. Ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 275-289.

Махмудов М. Ҳиссаҷаҳо дар гурӯҳи шеваҳои Китоб. -Масъалаҳои шевашиносии тоҷик. Ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 116-120.

Махмудов М. Ҷонишинҳо дар шеваҳои тоҷикони Китоб. Материалы III юбилейной конференции молодых ученых Таджикской ССР, посвященной 100-летию со дня рождения В.И.Ленина. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 80.

Махмудов М. Баъзе хусусиятҳои зарфсози дар гурӯҳи шеваҳои Китоб. -"Армугон", II. Масъалаҳои филологияи тоҷик. Душанбе, "Дониш", 1971, с. 151-159.

Махмудов М., Чӯраев Ғ. Лурати шеваҳои ҷанубӣ. (Макети ҳарфи "д"). Душанбе, "Дониш", 1971, 75 с.

Махмудов М. Говоры таджиков Китабского района. АКД Душанбе, 1971.

Махмудов М. Ҳақбердиев А. Шеваҳои тоҷикони Бадахшон (Тақриз ба кит.: Розенфельд А.З. "Бадахшанские говоры таджикского языка". Изд-во ЛГУ, 1971). -"Мактаби советӣ", 1972, № 7, с. 63-64.

Махмудов М. Олим ва омӯзгор. Нақл доир ба лаҳҷашиносии номӣ Л.В.Успенская. -"Маориф ва маданият", 1974, 28 ноябрь.

Махмудов М. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. Душанбе, "Дониш", 1978, 279 с.

Тақр.: Дӯстов А. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. -"Маориф ва маданият", 1978, 19 октябрь.

Сулаймонов К. Новое исследование. -"Кашкадарьинская правда", 1979, 18 апреля.

Ахмадов Р. Лаҳҷаҳои тоҷикони Китоб. -"Маориф ва маданият", 1979, 24 апрель.

Зайниддинова З. Китобе аз хусуси Китоб. -"Ҳақиқати Узбекистон", 1979, 9 октябрь.

Мурватов Дж., Зикриёев Ф. Исследование таджикских говоров Китаба. -"Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1979, 4 (98), с. 101-103.

Керимова А.А. Рж. "Общественные науки в СССР". Языкознание. Серия 6. М., 1979, № 5, с. 187-190.

Махмудов М., Джураев Г. Региональные словари как источник изучения вопросов лингвистической географии. -Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 227-228.

Махмудов М. Баъзе хусусиятҳои фонетикии лаҳҷаи Сина. -"Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1980, с. 223-236.

Махмудов М. Лексика и фразеология исфаринских говоров таджикского языка. П изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1980, № 4 (102), с. 109-110.

Маҷлиси забоншиносҳо. -"Садои Шарқ", 1980, № 2, с. 157-158.

Ахборот дар бораи маҷлиси умумиттифоқии масъалаҳои умумии диалектология ва таърихи забони АФ СССР. 12-16 ноябри соли 1979 дар Душанбе баргузор гардид.

Мелех Н.А. Таджикские говоры и их распространение. -"Вестник МГУ", Серия истории языка и литературы. № 14, вып. 3, 1960, с. 149-151.

Мелех Н.А. Фонетические особенности гиждуванского говора таджикского языка. -Иранская филология (Труды научной конференции по иранской филологии (24-27 января 1962 г.). Л., 1964, с. 27-31.

- Мелех Н.А. Гиждуванский говор таджикского языка. АКД. Л., 1968, с. 21.
- Мелех Н.А. Особенности синтаксиса гиждуванского говора таджикского языка. - Чашномаи Айни, ч. 4. Душанбе, "Дониш", 1971, с. 277-286.
- Мерганов С. Асари тоза оид ба шевашиносии тоҷик. (Тақр. ба кит.: Розенфельд А.З. Ванджские говоры таджикского языка). - "Маориф ва маданият", 1965, 13 март.
- Миллер Б.В. Труды русских ученых в области иранского языкознания. - "Учен. записки МГУ им. М.В. Ломоносова". Т. Ш, кн. 2, вып. 107. М., 1946.
- Мирзоазизова Р. Употребление узбекских слов в языке касансайских таджиков. Вопросы узбекского и всеобщего языкознания. Труды СамГУ, № 305. Самарканд, 1976, № 1, с. 98-99.
- Мирзозода Х. Бояд аввал забони халқамонро омӯзем. - "Газетаи муаллимон", 1939, 30 мая.
- Мирзоев Н. Роҳи ислоҳи ғалатҳои лаҳҷавии хонандагон ҳангоми омӯхтани феъл. - "Мактаби советӣ", 1975, № 7, с. 25-27.
- Мирзоматов А. Ҳамсадоҳи "ж" дар шеваи Понғоз. - "Мактаби советӣ", 1975, № 8, с. 35-37.
- Мирзоматов А. Ислоҳи ғалатҳои шевагӣ. - "Маориф ва маданият", 1978, 23 май.
- Молчанова Е.К. Таджикские диалектные обороты типа ини ман. - Масъалаҳои забоншиносӣ. Душанбе, "Дониш", 1975, с. 165-176.
- Муллоҷаев С. Забонӣ забоншиносӣ. - "Садои Шарқ", 1979, № 11, с. 150-151.
- Тақр. ба кит.: "Забоншиносии тоҷик. Маҷмуаи мақолаҳо". Тартибдиҳанда Абдураҳимов С. Душанбе, "Дониш", 1976.
- Дар тақриз мақолаҳои оид ба лаҳҷашиносӣ низ таҳлил шудааст. (Мурватов) Мурувватов Ч., Ҳалимов С. Асари нави забоншиносӣ. (Тақр. ба кит.: Чалолов О. Категорияи ҷамъ ва баъзе масъалаҳои забони ҳозираи тоҷик.). - "Комсомоли Тоҷикистон", 1961, 21 июль.
- (Мурватов) Мурувватов Ч. Мухтасар дар бораи шеваи тоҷикони Норақ. - "Маориф ва маданият", 1962, 27 январь.
- (Мурватов) Мурувватов Ч. Баъзе хусусиятҳои зарф дар шеваҳои тоҷикони маҳалҳои атрофи Андиҷон. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳи ҷамъиятӣ". Душанбе, 1965, 2 (40), с. 74-81.
- (Мурватов) Мурувватов Ч. Оид ба баъзе масъалаҳои муносибатҳои забони тоҷикӣ ва ўзбекӣ (Дар асоси материали шеваҳои тоҷикони маҳалҳои атрофи Андиҷон). - "Тезисҳои маърузаҳо дар конференцияи илмӣ олимони ҷавон". Душанбе, 1966, с. 75-76.
- (Мурватов) Мурувватов Ч. Маълумоти мухтасар дар бораи шеваи Файзобод. - "Масъалаҳои забони тоҷикӣ". Душанбе, "Ирфон", 1967, с. 107-126.

- Тақр.: Чӯраев Ф. Доир ба "Масъалаҳои забони тоҷикӣ". "Маориф ва маданият", 1968, 14 май.
- Дар тақриз мақолаи Ч. Мурватов таҳлил шудааст.
- Мурватов Ч. Илоҳат дар шеваҳои тоҷикони Андиҷон. "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳи ҷамъиятӣ". Душанбе, 1967, 3 (49), с. 43-53.
- Мурватов Дж. Говоры таджиков окрестностей города Андижана. АКД. Душанбе, 1968, с. 26.
- (Мурватов) Мурувватов Ч. Чрнишинҳо дар шевашиносии тоҷик, ч. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 35-52.
- (Мурватов) Мурувватов Ч. Доир ба муносибати забони тоҷикӣ ва ўзбекӣ (Дар асоси материали шеваҳои тоҷикони вилояти Андиҷон). - "Масъалаҳои шевашиносии тоҷик", ч. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 258-274.
- Мурватов Ч. Чонишин. - Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ. (Проспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 56-63.
- Мурватов Ч. Зарф. Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ. (Проспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 76-82.
- Мурватов Ч. Шеваҳои тоҷикони атрофи Андиҷон. Душанбе, "Дониш", 1974, 187 с.
- Тақр.: Ҳамидзода Х. Доир ба шеваҳои атрофи Андиҷон. - "Ҳақиқати Ўзбекистон", 1975, 2 мая.
- Обидов У. Тадқиқот дар бораи шеваҳои тоҷикони атрофи Андиҷон. - "Мактаби советӣ", 1975, № 7, с. 60-61.
- Мурватов Ч. Тадқиқоти муҳимми эроншиносӣ. (Тақр. ба кит.: Масъалаҳои забоншиносӣ. Душанбе, "Дониш", 1975). - "Маориф ва маданият", 1975, 4 ноябрь.
- Мурватов Дж., Зикриёев Ф. Исследование таджикских говоров Китаба. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", № 4 (98), 1979, с. 101-103. (Тақр. ба кит.: Маҳмудов М. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. Душанбе, "Дониш", 1978).
- Мурватов Дж. О лингвогеографической природе именных словообразующих суффиксов -вара, -лем, -чоп, -ала в таджикских говорах. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 119-120.
- Мурватов Ч., Маҳмудов М. Таълифи китоби дарсӣ кори саҳл нест. (Тақр. ба кит.: М.Эшнӣэзов. Диалектологияи тоҷик. Дастури таълимӣ, қ. 1. Душанбе, "Маориф", 1977). - "Садои Шарқ", 1979, № 10, с. 151-155.
- Мурватов Ч. Исм, сифат, шумора, ҷонишин. - Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ, ч. 2, Душанбе, "Дониш", 1979, с. 3-79.
- Мурватов Ч. Зарф. Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ, ч. 2. Душанбе, "Дониш", 1979, с. 142-156.
- Мурватов Ч. Назаре ба лексикаи кордсозӣ. - Забоншиносии тоҷик. Душанбе, "Дониш", 1980, с. 89-103.
- Мурватов Ч., Ҳайдаров Ш. Марди илмӣ. - "Газетаи муаллимон", 1981, 21 февраль. Дар бораи фаъолияти илмӣ профессор Хромов маълумот дода шудааст.
- Мусулмонқулов Р. Баъзе масъалаҳои муҳимми филологияи тоҷик.

(Тақр. ба кит.: Масъалаҳои филологияи тоҷик. Душанбе, 1967).
- "Ҳақиқати Узбекистон", 1968, 24 февраль.

Набиев С. Профессиональная лексика бухарского двуязычного говора. Материалы XVI научно-практической конференции Бухарского педагогического института. Бухара, 1971: с. 104.

Набиева Г.В. Лексика, обозначающая одежду, как источник изучения вопросов таджикской исторической диалектологии. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 243.

Назарова Л. Баъзе хусусиятҳои фонетикии лаҳҷаи тоҷикони Ургут. - "Армуғон". Самарқанд, 1970, с. 231-240.

Назарова Л. Баъзе суффиксиҳои калимасозии гуруҳи шеваҳои Ургут. - "Армуғон". Самарқанд, 1970, с. 241-246.

Назарова Л. Краткие сведения о лексике ургутского говора таджикского языка. - Тезисы докладов IY научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава Самаркандского госпединститута им. С.Айни (март 1971 г.). Самарканд, 1971, с. 16-18.

Назарова Л. Говоры таджиков Ургута. АКД. Самарканд, 1972.

Наливкин В.П. Русско-персидский словарь общеупотребительных слов по наречиям Туркестанского края. Казань, 1889.

Наливкин В.П. Руководство к практическому изучению персидского языка. Самарканд, 1900.

Неменова Р.Л. Кулябские говоры таджикского языка. (северная группа). АКД. М., 1960, с. 15.

Неменова Р.Л. Итоги и задачи диалектологических работ в Таджикистане в свете трудов И.В.Сталина по вопросам языкознания. - "Изв. АН Тадж.ССР. Отд. общ. наук". Сталинабад, 1952, № 1, с. 37-45.

Неменова Р.Л. (в соавторстве с Соколовой В.С., Богород Ю.И.). Новые сведения по фонетике иранских языков. Ч. 1. Юго-восточные говоры таджикского языка. Труды ин-та языкознания АН СССР. Т.1, М., 1952, с. 154-175.

Неменова Р.Л. Предварительный отчет о работе во время Гармской этнографической экспедиции. - "Доклады АН Тадж ССР". Вып. 9, 1953, с. 59-64.

Оид ба лаҳҷаҳои ин маҳал ҳам маълумот дода шудааст.

Неменова Р.Л. Некоторые особенности бальджуанских говоров таджикского языка. "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". Вып. 5, 1954, с. 137-145.

Неменова Р.Л. Изучение юго-восточных таджикских говоров. - "Ученые записки Таджикского гос. ун-та". Т.П. Серия гуманитарных наук, Сталинабад, 1954, с. 181-193.

Неменова Р.Л. О селениях Дарваза. (По материалам Гармской этнографической экспедиции). - "Изв. АН Тадж.ССР. Отд. общ. наук". Вып. 10-11, 1956, с. 33-43.

Дар бораи лаҳҷа ҳам маълумот дода шудааст.

Неменова Р.Л. Кулябские говоры таджикского языка (Северная группа). Сталинабад, Изд-во АН Тадж ССР, 1956.

L a z a r d G. - Bulletin de la soeiete de linguistique de Paris, 1959, t. 54, f. 2, p. 82.

Неменова Р.Л. Изучение диалектов таджикского языка за годы Советской власти. - "Программа научной конференции, посвященной 40-летию Великой Октябрьской социалистической революции". Сталинабад, 1958, с. 8.

Неменова Р.Л. Вокализм таджикских говоров Дарваза. Иранский сборник. М., 1963, с. 60-67.

Неменова Р.Л. Таджики Варзоба (Отчет о поездке 1961 г.). - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". Душанбе, 1963, № 1 (32), с. 67-75.

Оид ба лаҳҷа низ маълумот дода шудааст.

Неменова Р.Л. Язык таджиков Каратегина и Дарваза. Таджики Каратегина и Дарваза. Вып. 1. Душанбе, 1966, с. 72-77.

Неменова Р.Л. Сложение таджикского населения Варзоба. - "Советская этнография", 1969, № 5, с. 31-44.

Оид ба лаҳҷа ҳам маълумот дода шудааст.

Неменова Р.Л. Сведения о говоре туткаульских таджиков. - Масъалаҳои шевашиносии тоҷик. Ч.1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 237-244.

Неменова Р.Л. Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ. (проект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 20-39.

Неменова Р.Л. Пешоянд ва пасояндҳо. - Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ (Проект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 82-84.

Неменова Р.Л. Вопросы классификации южных говоров таджикского языка. Масъалаҳои забоншиносии тоҷик. Душанбе, "Дониш", 1975, с. 98-108.

Неменова Р.Л. Пешоянд ва пасояндҳо. - Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. Ч. 2, Душанбе, "Дониш", 1979, с. 156-193.

Неменова Р.Л. (в соавторстве с А.Л.Хромовым). Фель. Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. Ч.2. Душанбе, 1979, с. 80-142.

Неменова Р.Л. О диалектных чертах системы глагола южных таджикских говоров. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 123.

Неменова Р.Л., Чӯраев Ф. (Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. фонетика, лексика). Таҳти назар ва таҳрири умумии проф. В.С.Расторгуева, Ч.1. Душанбе, "Дониш", 1980, с. 330.

Неменова Р.Л. Особенности фонетического преобразования заимствованных из русского языка слов южных таджикских говоров. - Забоншиносии тоҷик. Душанбе, "Дониш", 1980, с. 217-222.

Неменова Р.Л. Муқаддима. Фонетика. Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ, Ч. 1, Душанбе, "Дониш", 1980, с. 6-86.

Неменова Р.Л. Селения Варзоба. - Этнографический сборник. Вып. 1. Душанбе, "Дониш", 1980.

Дар хусуси лаҳҷаҳои ин маҳал ҳам маълумот дода шудааст.

Ниёзмухаммадов Б. Баъзе ҷамъбастиҳои корҳои карда шуда ва вазифаҳои забоншиносии тоҷик. - "Газетай муаллимон". 1946, 13 декабрь.

Тадқиқотҳои лаҳҷашиносии инҷоро шудааст.

Ниёзмухаммадов Б. Муваффақиятҳои забоншиносии советии тоҷик. - "Газетай муаллимон", 1951, 14 апрель.

Муваффақиятҳои лаҳҷашиносии ҳам эҷод шудааст.

Н и я з м у х а м м е д о в Б. Канибадамское наречие таджикского языка. Сталинабад, 1951, с. 59.

Н и я з м у х а м м е д о в Б.Н. Таджикский литературный язык. — "Труды ТФАН СССР. История, Археология, Этнография, Язык и литературы". Т. XXIX, Сталинабад, 1951, с. 109-120.

Асару мақолаҳои ба лаҳҷа бахшидашудаи С.А. Семёнов, И.И. За-
рубин ва М.С. Андреев таҳлил шудааст.

Н и я з м у х а м м е д о в Б.Н. О трех работах профессора А.А. Семёнова в области таджикского языкознания. — Сб. статей по истории и филологии народов Средней Азии, посвященный 80-летию со дня рождения А.А. Семёнова. (Труды АН Тадж ССР). Т. ХУП, Сталинабад, 1953, с. 163-166.

Н и я з м у х а м м е д о в Б.Н., Э д е л ь м а н А.С. Развитие таджикской филологии за 25 лет. — "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". Вып. 6, 1954, с. 11-26.

Инкишофи лаҳҷашиносӣ ҳам инъикос шудааст.

Н и я з м у х а м м е д о в Б.Н. О некоторых особенностях говоров Шаартуза. — "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". Вып. 2 (23), 1960, с. 3-9.

Н и ё з м у х а м м а д о в Б. Як назар ба таърихи шевашиносии тоҷик (1859-1917). Очеркҳои ба баъзе масъалаҳои забоншиносии тоҷик. Сталинобод, 1960.

Н и я з м у х а м м е д о в Б. Русские ученые — основоположники таджикской диалектологии. — "Коммунист Таджикистана", 1967, 28 марта.

Н и ё з м у х а м м а д о в Б.Н., Р у с т а м о в Ш. Забоншиносии тоҷик дар солҳои Ҳокимияти Советӣ. — "Мақтаби советӣ", 1967, № 11, с. 24-32.

Корҳои лаҳҷашиносӣ ҳам зикр шудааст.

Н и ё з м у х а м м а д о в Б.Н. Э ш н и ё з о в М. Программаи шевашиносии тоҷик (барои факультетҳои филологияи мактабҳои олии).

Н и ё з м у х а м м а д о в Б. Лутфулло Бузургзода яке аз аввалин забоншиносии тоҷик. — "Забоншиносии тоҷик" (Асарҳои мунтахаб). Душанбе, "Дониш", 1970, с. 351-354.

Н и ё з м у х а м м а д о в Б. Ҳиссаи олимони рус дар таҳқиқи шевашиносии тоҷик. — "Мақтаби советӣ", 1974, № 7, с. 21-24.

Н и я з м у х а м м е д о в Б.Н. Таджикское языкознание. — Наука Советского Таджикистана. Душанбе, "Дониш", 1974, с. 242-252.

Н у р и д д и н о в О. Шеваи балуҷони Кӯлоб. — "Маориф ва маданият", 1975, 30 сентябрь.

О б и д о в У. Таҳқиқот дар бораи шевахри тоҷикони атрофи Андичон. (Тақр. ба кит.: Ч. Мурватов. Шевахри тоҷикони атрофи Андичон. Душанбе, "Дониш", 1954). — "Мақтаби советӣ", 1975, № 7, с. 60-61.

О б и д о в У., М а р д о н о в Т. Таҳқиқи лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабон. (Тақр. ба кит.: Ч. ӯ р а е в Ф. Лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабон. Душанбе, "Дониш", 1975). — "Садои Шарқ", 1976, № 11, с. 155-156.

О р а н с к и й И.М. О некоторых ареальных явлениях в области распространения таджиков и персидских диалектов. — У Межвузовская научная конференция по иранской филологии. Душанбе, 1966, с. 194-195.

О р а н с к и й И.М. Таджикоязычная этнографическая группа чистотой в районе Сары-Асья (Узбекская ССР), её диалект и аргот. — Письменные памятники и проблемы истории культуры народов Востока. Л., 1966, с. 64-65.

О р а н с к и й И.М. Индоиранские диалекты Гиссарской долины (индийский диалект парья, говоры и аргот таджикоязычных этнографических групп). Материалы и исследования. АДД, Л., 1967.

О р а н с к и й И.М. О чередовании χ/ζ в некоторых персидско-таджикских диалектах. Письменные памятники и проблемы истории культуры народов Востока. (Тезисы докладов IУ годичной научной сессии ЛО ИНА. Май 1968). Л., 1968, с. 118-119.

О р а н с к и й И.М. О формах 2-го лица множественного числа на -ep//ip в персидско-таджикских говорах. История, культура, языки народов Востока. М., "Наука", 1970, с. 201-206.

О р а н с к и й И.М. Из заметок о новых советских работах по иранской диалектологии. — "Народы Азии и Африки", М., 1971, № 1, с. 174-186.

О р а н с к и й И.М. Индоарийский язык гиссарских парья (Средняя Азия) и специфика его развития в таджикоязычной среде (парья-таджикское двуязычие и его воздействия на лексико-грамматическую систему языка гиссарских парья). — Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообщений). Ереван, 2-5 октября 1973 г., М., 1973, с. 121-122.

О р ф и н с к а я В.К. Материалы к характеристике фонетического состава таджикского языка. — Иранские языки. ч. 1. М., Л., 1946, с. 87-106.

О с т р о в с к и й Б.Я. (Реф.: Абдуллозода Р. Крылатые слова в народных диалектах. (На материале Уратюбинского диалекта). Рж. Общественные науки в СССР". Серия 6. Языкознание. М., 1976, № 4, с. 279-280.

О с т р о в с к и й Б.Я. (Реф.: Джураев Г. Говоры таджикоязычных арабов. Душанбе, "Дониш", 1975). Рж "Общественные науки в СССР". Серия 6. Языкознание. 1976.

П и с а р ч и к А.К. О некоторых терминах родства таджиков. — Сб. статей по истории и филологии народов Средней Азии, посвященный 80-летию со дня рождения А.А. Семенова. Труды АН Тадж ССР. Т. ХУП, Сталинабад, 1953, с. 179-186.

П и с а р ч и к А.К. Строительные материалы и конструктивные приемы народных мастеров Ферганской долины в XIX-начале XX в. Труды Ин-та этнографии АН СССР. Новая серия, Средне-азиатский этнографический сборник. Ч. 1. М., 1954, с. 216-298.

Терминҳои фаровони масолеҳи бинокорӣ ва хонасозӣ оварда шудааст.

П о л и в а н о в Е.Д. Образцы иранизованных говоров узбекского языка. — Докл. АН СССР, 1923, № 147.

Поливанов Е.Д. Вокализм говора Самарканда - Докл. АН СССР, 1923, № 147.

Поливанов Е.Д. Образцы самаркандско-таджикской речи. - Научная мысль. Вып. 1, Самарканд-Ташкент, 1930, № 1, с. 25-28.

Поливанов Е.Д. Узбекская диалектология и узбекский литературный язык. Ташкент, 1953.

Оид ба садонокҳои тоҷикӣ ҳам маълумот дода шудааст.

Расторгуева В.С. К характеристике варзобского говора таджикского языка. - "Вестник МГУ им. М.В. Ломоносова", 1948, № 6, с. 33-39.

Расторгуева В.С. Об устойчивости морфологической системы языка. Открытие расширенного заседания Ученого Совета (Тезисы докладов). М., 1951, с. 32-36.

Расторгуева В.С. Об устойчивости морфологической системы языка (по материалам северных таджикских говоров). - Тезисы докладов научных сотрудников Ин-та языкознания на объединенной сессии Ин-та этнографии, Ин-та истории материальной культуры, Ин-та истории и Ин-та языкознания АН СССР. М., 1951, с. 31-33.

Расторгуева В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 1. Варзобский говор таджикского языка. Отв. ред. проф. Б.В. Миллер. М., Изд-во АН СССР, 1952, с. 207.

Рец.: Боголюбов М.Н. "Советская книга", 1953, № 5, с. 113-117.

Каримов Х., Арзуманов С. Ценный вклад в таджикское языкознание. - "Коммунист Таджикистана", 1958, 18 января.

Расторгуева В.С. Об устойчивости морфологической системы языка (по материалам северных таджикских говоров). - Вопросы теории и истории языка. М., 1952, с. 225-236.

Расторгуева В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 2. Северные таджикские говоры полосы Шайдан, Ашт, Чуст, Кассансай. Отв. ред., проф. Б.В. Миллер. М., Изд-во АН СССР, 1952, 224 с.

Расторгуева В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 3. Ленинадско-канибадамская группа северных таджикских говоров. Отв. ред. проф. Б.В. Миллер. М., Изд-во АН СССР, 1956, с. 191.

Расторгуева В.С. Опыт классификации таджикских говоров, (XXV Международный конгресс востоковедов. Доклады делегации СССР). Изд-во вост. лит-ры, 1960, 17 с.

Rastorgueva V.S. An essay at classification of Tajik dialects. M., Oriental literature publ. House 1980, 20 s. (XXV international congress of orientatists Papers presented by the USSR delegation). (Опыт классификации таджикских говоров).

Расторгуева В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 4. Южноферганские говоры (Риштан, Сох) и говоры Уратюбинской группы. Отв. ред. - Л.И. Жирков. М., Изд-во АН СССР, 1961, с. 223.

Расторгуева В.С. Изучение таджикского языка в СССР. - Очерки по истории изучения иранских языков. М., 1962, с. 33-66.

Расторгуева В.С. Опыт классификации таджикских говоров. Труды XXV Международного Конгресса востоковедов. Т.П, М., 1963, с. 296-304.

Расторгуева В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 5. Таджикско-русский диалектный словарь. Отв. ред. В.А. Абаев. М., Изд-во АН СССР, 1963, с. 250.

Тақр.: Тоҷиев Д., Эшниезов М., Чӯраев Ф. Нахустин лугати шевашиносии тоҷикӣ-русӣ. - "Маориф ва маданият". 1964, 2 июль.

Расторгуева В.С. Доклад по опубликованным и выполненным работам под общим названием "Исследования по таджикской диалектологии". АДД. М., 1964, с. 43.

Расторгуева В.С. Опыт сравнительного изучения таджикских говоров. М., "Наука", 1964, 188 с.

Тақр.: Чӯраев Ф. Таҷрибаи аввал дар роҳи ҷамъбасти илмӣ шевашиносии. - "Маориф ва маданият", 1965, 29 апрель.

Расторгуева В.С., Бакаев Дж. Х., Исаев М.И., Керимова А.А., Пирейко Л.А. Типы двуязычия и у иранских народов Советского Союза. (III Международный конгресс антропологических и этнографических наук). М., 1964, 11 с.

Расторгуева В.С. О роли диалектных данных при изучении процессов развития языка. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов). М., 1969, с. 23-26.

Расторгуева В.С. Диалектные данные при изучении процессов развития языка (на материалах иранских языков). Лингвогеография, диалектология и история языка. Кишинев, "Штиинца", 1973, с. 163-168.

Раҳимов М. Дар бораи мафҳуми калимаи "дохунда". - "Шарқи Сурх", 1957, № 12, с. 113-117.

Қалимаи мазкур дар асоси материали лаҳҷаҳои Қаротегину Дарвоз ва Қӯлоб маънидод карда шуда аст.

Раҳматуллоев Ч. Намунаҳои аз лексикаи шеваи Ёхсу. - Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 178-188.

Раҳматуллоев Ч. Воситаҳои ҷамъбандӣ дар шеваҳои тоҷикони вилояти Ўш. - Тезисы докладов Республиканской конференции молодых ученых и специалистов Таджикской ССР. (Секция языка и литературы). Душанбе, 1974, с. 14-15.

Раҳматуллоев Ч. Дар хусуси баъзе ҷиҳатҳои фонетики шеваҳои тоҷикони вилояти Ўш. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъиятӣ", 1977, 3 (89), с. 78-82.

Раҳматуллоев Дж. Пути развития лексики говоров, бытующих в иноязычном окружении. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 135.

Раҳматуллоев Ч. Пешоянд ва пасояндҳо дар лаҳҷаҳои тоҷикони вилояти Уш. - Забониносии тоҷик. Душанбе, "Дониш"

1980, с. 170-184.

Раҳмонова З. Ибораҳои устувори халқии кӯҳнашуда. Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых, посвященной 60-летию Великой Октябрьской Социалистической революции. (Секция языковедения и литературоведения). Душанбе, "Дониш", 1977, с. 47-48.

Резник Д.Г. Пословицы и поговорки таджиков Куляб - ской области как диалектологический материал. - "Ученые записки Кулябского пед. ин-та. Вып. 2, 1957, с. 102-128.

Розенфельд А.З. Каратегинские говоры. - Иранские языки, ч. 1. М., Л., 1950, с. 145-168.

Розенфельд А.З. Некоторые вопросы таджикской диалектологии. - "Вестник ЛГУ. Л., 1951, № 7, с. 32-40.

Розенфельд А.З. Ванчские говоры. - Докл. АН Тадж ССР. Вып. У. Сталинабад, 1952, с. 49-53.

Розенфельд А.З. Дарвазские говоры таджикского языка. - Труды Ин-та языковедения АН СССР. Вып. У1. 1956, с. 196-232.

Розенфельд А.З. К вопросу о памирско-таджикских языковых отношениях. - Труды Ин-та языковедения АН СССР. Вып. У1. М., 1956, с. 273-280.

Розенфельд А.З. Говоры Каратегина. Сталинабад, 1960, 193 с.

Такр.: Кривошейн В. Рисолаи лаҳҷаҳои тоҷикӣ. "Комсомоли Тоҷикистон", 1960, 13 май.

Lazard G. - "Bulletin de linguistique de Paris, 1962, t. 7, no. 2, p. 52-53. (фр. язык).

Розенфельд А.З. Заметки по лексике ванчских говоров таджикского языка. - Иранский сборник. М., 1963, с. 68-70.

Розенфельд А.З. Таджикоязычное население Северного Бадахшана. - "Советская этнография". М., 1963, № 1, с. 118-122.

Розенфельд А.З. Таджикские говоры Советского Бадахшана и их место среди других языков на Памире. - "Вестник ЛГУ. Серия истории, языка и литературы". 1963, № 20, вып. 4, с. 107-112.

Розенфельд А.З. Ванджские говоры таджикского языка, Л., Изд-во ЛГУ, 1964.

Такр.: Мэрганов С. Асари тоза оид ба шеваиносии тоҷик. - "Маориф ва маданият", 1965, 13 март.

Розенфельд А.З. Словообразование глагола в юго-восточных говорах таджикского языка. - У Межвузовская научная конференция по иранской филологии. Душанбе, 1966, с. 204-205.

Розенфельд А.З. Система глагола в юго-восточных говорах таджикского языка. АДД. Л., 1966.

Розенфельд А.З. Лексика бадахшанских говоров таджикского языка. - Филология и история стран зарубежной Азии и Африки. Л., Изд-во ЛГУ, 1967, с. 47-48.

Розенфельд А.З. Глагольная форма перфекта П в юго-восточных говорах таджикского языка. - "Вестник ЛГУ. Серия истории, языка, литературы". 1967, № 2, вып. 1, с. 133-135.

Розенфельд А.З. Бадахшанские говоры таджикского языка. Л., Изд-во ЛГУ, 1971, 192 с.

Такр.: Махмудов М., Хақбердиев А. Шеваҳои тоҷикони Бадахшон. - "Мактаби советӣ", 1972, № 7, с. 63-64.

Archiv orientální. Praha. 1974, vol. 42, N 1, p. 66. - (Англ. яз.).

Реф.: Стеблин-Каменский И.М. "Народы Азии и Африки", 1974, № 2, с. 215-217.

Розенфельд А.З. Материалы по языку и этнографии припамирских таджиков. - "Страны и народы Востока". Вып. 16. Памир. М., "Наука", 1975, с. 210-220.

Розенфельд А.З. К терминологии родства и свойства в таджикских говорах. - Иранское языковедение. История, этимология, типология. М., "Наука", 1976, с. 209-217.

Розенфельд А.З. Языковые контакты в таджикско-памирском ареале. - Ареальные исследования в языковедении и этнографии. Краткие сообщения. Л., "Наука", 1978, с. 39-40.

Сабоҳӣ Ҳазрат. Тақризҳои Килберт Лагард. (Хориҷиён дар бораи забони тоҷикӣ). - "Комсомоли Тоҷикистон", 1969, 27 апрель.

Саидов Р. Баъзе хусусиятҳои лексикии шеваи Шеҳои Ваҳиёи Боло. - Маҷмуаи илмӣ (Институти давлатии педагогии Кӯлоб ба номи Рӯдакӣ ва Институти давлатии педагогии Душанбе ба номи Т.Г. Шевченко). Серияи филологӣ. ҷ. 1У, нашри УИИ, Кӯлоб, 1969, с. 108-118.

Саидов Р. Сухане чанд дар хусуси Хатлон ва забони мардуми он. - "Ҳақиқати Кӯлоб", 1971, 10 март.

Саидов Р. Говоры Вахио-Боло. АКД. Душанбе, 1971.

Саидов Р. Феъл дар шеваҳои Ваҳиёи Боло. - Материалы 1У республиканской конференции молодых ученых Таджикской ССР, посвященной XXIУ съезду КПСС. (Общественные науки). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 116-117.

Саидов Х. Асари тоза дар илми шеваиносии. (Такр. ба кит.: Хромов А.Л. Говоры таджиков Матчинского района. Душанбе, 1962). - "Маориф ва маданият", 1963, апрель.

Саидова К., (Мурватов) Мурватов Ч. Боз як асари нав дар илми шеваиносии. (Такр. ба кит.: Керимова А.А. Говор таджиков Бухары. М., 1959). - "Маориф ва маданият", 1960, 13 декабрь.

Саидов К. Оид ба экспедицияи шеваиносии Шаҳртӯз. - "Маориф ва маданият", 1961, 30 май.

Саидова К. Хусусиятҳои фонетикии шеваи тоҷикони қисми кӯҳистонии райони Ҳисор. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъиятӣ". 1961, вып. 3 (26), с. 21-28.

Саидова К. Хусусиятҳои фонетикии шеваи тоҷикони райони Шаҳртӯз. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъиятӣ". 1962, 3 (30), с. 57-66.

С а и д о в а К. Доир ба шеваи арабҳо — и Шахртуз — "Ахбороти Аф РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъиятӣ", 1964, 1 (36), с. 79-87.

С а и д о в а К. Феъл дар шеваи Шахртуз. — "Тезисы докладов конференции молодых ученых". Душанбе, 1964, с. 133-134.

С а и д о в а К. Говор таджиков Шахртуза. АКД. Душанбе, 1965.

С а и д о в а К. Намунаҳои луғати шеваи тоҷикони Шахртуз. — Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 204-227.

С а м а д о в В. Ҳадиси ишқ поён надорад. — "Машъалаи коммунизм", 1964, 27 ноябрь.

Дар бораи фаъолияти лаҳҷашиносии Л. Бузургзода маълумот дода аст.

С а м а д о в В. Бузургзода Лутфулло. — "Энциклопедияи Советии Тоҷик". 1 Душанбе, 1978, с. 534.

С а ф а р о в Ю., К а р а м ш о е в Д. Тадқиқоти аввалин доир ба лаҳҷаи тоҷикони Сурхондарё. (Тақр. ба кит.: Ҷ а м р о ғ у л о в Х. Шеваҳои тоҷикони райони Бойсун. Душанбе, 1961) — "Ўзбекистони Сурх", 1962, 23 декабрь.

С а ь д у л л о е в Б. Баъзе хусусиятҳои луғавии шеваҳои тоҷикони Шаҳрисабз. — Тезисы докладов научной конференции молодых ученых АН Тадж ССР. Душанбе, 1966, с. 80-81.

С а ь д у л л о е в Б. Баъзе хусусиятҳои феълии шеваҳои Ғелон. — Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 53-64.

С а ь д у л л о е в Б. Доир ба садонокҳои шеваҳои Ғелон. — Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 23-34.

С а ь д у л л о е в Б. Оид ба воситаҳои ифодаи ҷамъ дар шеваҳои Ғелон. — Армурон, 11. Масъалаҳои филологияи тоҷик. Душанбе, "Дониш", 1971, с. 160-167.

С а д у л л о е в Б. Говори таджиков Шаҳрисабз. АКД. Душанбе, 1972, 29 с.

С а ь д у л л о е в Б. Ҳиссаҷаҳо. Калимаҳои модалӣ. Калимаҳои тасвирий. Нидо. — Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ. (Проспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 86-97.

С а ь д у л л о е в Б. Ҳиссаҷаҳо. Калимаҳои модалӣ. Калимаҳои тасвирий. Нидо. — Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. ҷ. 2. Душанбе, "Дониш", 1979, с. 206-249.

С е м е н о в А.А. Материалы для изучения горных таджиков Центральной Азии. Вып. 1. М., 1900.

С е м е н о в А.А. Материалы для изучения горных таджиков Центральной Азии. Вып. 2. М., 1901.

С е м е н о в А.А. Два слова о ковке среднеазиатского оружия. — "Живая старина". М., 1909, вып. 2-3, с. 153-155.

Оид ба терминҳои яроқу аслиҳа маълумот дода шудааст.

С е м е н о в А.А. Образцы таджикских официальных документов. Ташкент, 1923.

С е м е н о в А.А. Краткий грамматический очерк таджикского языка. Ташкент, 1927.

S k t a d a n e k B. Z problemow dialektologii iranskiej w Tadzykistane. — Przegląd orientalistyczny. Warszawa, 1969, N 3 (71), s. 267-270.

(Польск. яз.) О проблемах иранской диалектологии в Таджикистане.

Инф.: Б е л а н В. Обзор польского востоковеда. — "Вечерний Душанбе", 1969, 23 сентября.

"Памир", 1970, № 4, с. 96.

С о к о л о в а В.С. Фонетика таджикского языка. Л., 1949.

С о к о л о в а В.С. Итоги Кулябской диалектологической экспедиции. — Труды ТФАН СССР. Сталинабад, 1951, т. XXIX, с. 121-125.

С о к о л о в а В.С., Н е м е н о в а Р.Л., Б о г о р а д Ю.И. Новые сведения по фонетике иранских языков. ҷ. 1. Юго-восточные говоры таджикского языка. — Труды Ин-та языкознания АН СССР. М., 1952, с. 154-172.

С т а в р у л и М. К вопросу двуязычия (на материале таджикского и узбекского языков). — "Просвещение национальностей", М., 1925, № 4.

С т е б л и н — К а м е н с к и й И.М. (Тақр. ба кит.: Р о з е н ф е л ь д А.З. Бадахшанские говоры таджикского языка. Л., Изд-во ЛГУ, 1971). — "Народы Азии и Африки", 1974, № 2, с. 215-217.

С т е б л и н — К а м е н с к и й И.М. (Тақр. ба кит.: Оранский И.М. Фольклор и язык гиссарских парья (Средняя Азия). М. "Наука", 1977). — "Вопросы языкознания", 1979, № 2, с. 139-142.

С у л а й м о н о в К. Новое исследование. — "Кашкадарьинская правда", 1979, 18 апреля.

Тақриз ба китоби М. Маҳмудов. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Китоб. Душанбе, "Дониш", 1978.

С у ф и е в А. Лексикаи шеваи Кангурт ва баъзе хусусиятҳои он. — Ученые записки Кулябского госпединститута. Вып. 4. Куляб, 1958, с. 225-255.

С у ф и е в А. Фаъолияти ибратбағш. — "Комсомоли Тоҷикистон", 1980, 2 июль.

Дар бораи фаъолияти Лутфулло Бузургзода маълумот додааст. Т а г и р о в а К.Т. Таджикские говоры Бостандыкского района Узбекской ССР. АКД. М., 1952.

Т а г и р о в а К.Т. Таджикские говоры Бостандыкского района Узбекской ССР. Сталинабад, 1969, 149 с.

Таджики Каратегина и Дарваза. Вып. 1. Под ред. Н.А.Кислякова, А.К.Писарчик. Душанбе, "Дониш", 1966, 378 с.

Материалҳои гуногуни лаҳҷа ва инчунин феҳристи терминҳои хешутаборӣ, исмҳои хос, топонимҳо ва ҷанди лиғар зикр шудааст.

Таджики Каратегина и Дарваза. Вып. 2. Под ред. Н.А.Кислякова, А.К.Писарчик. Душанбе, "Дониш", 1970, 312 с.

Терминҳои хонаву ҷой, манзилгоҳҳо ва тарзу усулҳои сохта — ни он, сару либос, матоъҳо, хӯрокворӣ, тибби халқӣ, топониму антропоним ва материалҳои гуногуни лаҳҷаҳои тоҷикони Қаратегину Дарвоз оварда шудааст.

Таджики Каратегина и Дарваза. Вып. 3. Под ред. Н.А.Кислякова, А.К. Писарчик. Душанбе, "Дониш", 1976, 238 с.

Оид ба терминҳои оиладорӣ, маишат, тӯй таввалуду тарбияи кӯдак, бозӣҳо, маросимҳои дафқунӣ маълумот дода шудааст.

Т и л а в о в Б. Буда буд, будуд, буд... (сухан ва суханварӣ). - "Маданияти Тоҷикистон", 1981, 3 февраль.

Т о ч и е в Д.Т., Э ш н и ё з о в М., Ч у р а е в Ф. Нахустин лурати шевагии тоҷики-русӣ. (Тақр. ба кит.: Р а с т о р г у е в а В.С. Очерки по таджикской диалектологии. Вып. 5. Таджикско-русский диалектный словарь. М., 1963). - "Маориф ва маданият", 1964, 2 июля.

Труды профессорско-преподавательского состава и научных сотрудников Таджикского государственного Университета им. В.И.Ленина. Библиографический указатель литературы за 1960-1967 гг. Составители-Юдина Р.М. и Бурханова Е.М. Душанбе, 1975.

Феҳристи асару мақолаҳои лаҳҷашиносӣ ҳам оварда шудааст. Т у р с у н о в А. Ибораҳои устувор дар шеваи Ленинобод. - Мақолҳо оид ба баъзе масъалаҳои забоншиносии тоҷик. Маҷмуаи илмии кафедраи забони тоҷикии ИДПЛ ба номи С.М.Киров, ҷ. 27. Ленинобод, 1968, с. 18-37.

Т у р с у н о в Я. Забони кӯдакон. - "Коммунисти Исфара", 1974, 1 июнь.

Оид ба лексикаи забони кӯдакони баъзе маҳалҳои Исфара маълумот додааст.

У з б е к о в а С. В поисках новых песен. (Студенты ТГУ изучают диалект Регарского района). - "Комсомолец Таджикистана", 1962, 18 июля.

У с м о н о в М. Сокинони ҳиндузабони водии Ҳисор. - "Маориф ва маданият", 1975, 25 февраль.

У с п е н с к а я Л.В. Каратагский говор таджикского языка. АКД. Сталинабад, 1949.

У с п е н с к а я Л. О сострянии и задачах таджикской диалектологии. - "Коммунист Таджикистана", 1951, 6 февраля.

У с п е н с к а я Л.В. Состояние и задачи таджикской диалектологии в свете учения И.В.Сталина о языке. Вопросы изучения языков народов Средней Азии и Казахстана в свете учения И.В. Сталина о языке. Ташкент, 1952, с. 141-152.

У с п е н с к а я Л.В. Каратагский говор таджикского языка. Сталинабад, 1956.

У с п е н с к а я Л.В. Говоры таджиков Гиссарского района. Душанбе, 1962, 114 с.

Тақр.: Ч у р а е в Ф., М а ҳ м у д о в М. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Ҳисор. - "Маориф ва маданият", 1962, 24 сентябрь.

Ф а з ы л о в М.Ф. Состояние и задачи дальнейшего изучения таджикской диалектологии. Всесоюзная конференция востоковедов. (Тезисы докладов и сообщений). Ташкент, 1957, с. 287-288.

Ф а з ы л о в М.Ф. Состояние и задачи дальнейшего изучения таджикской диалектологии. - Материалы Всесоюзной научной конференции востоковедов в Ташкенте 4-11 июня 1957 г. Ташкент, 1958, с. 845-851.

Ф р е й м а н А.А. Согдо-хорезмийские диалектологические отношения. (Опыт сравнительной характеристики). - "Советское востоковедение". Вып. 1У. Л.-М., 1947, с. 157-170.

Х а м и д ж а н о в а М.А. Пища - Материальная культура таджиков верховьев Зеравшана. Душанбе, "Дониш", 1973, с. 138-181.

Оид ба терминҳои хӯроквории тоҷикони сарғаҳи Зарафшон маълумот дода шудааст.

Х о л о в М., Б о б о е в Г. Тадқиқоти аввалин оид ба шеваи Ёвон. - "Маориф ва маданият", 1960, 16 февраль.

Х о л о в П. О фразеологии говора таджиков Самарканда.

Тезисы докладов У научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава Самаркандского ПИ. Самарканд, 1971.

Х о л о в П. Баъзе мулоҳизаҳо дар хусуси фразеологизмҳои тоҷикони Самарқанд. - "Ҳаёти нав", 1972, 25 март.

Х о п о в П. Фразеологические словосочетания метафор говора таджиков Самарканда. - Тезисы докладов У1 научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава Самаркандского ПИ (27-29 декабря 1972 г.). Самарканд, 1972, с. 125-126.

Х о л о в П. Баъзе хусусиятҳои семантикии фразеологизмҳои шеваи тоҷикони Самарқанд. - Труды СамГУ им. А.Навои. Новая серия. Вып. 246. Вопросы семантики индоевропейских языков. Самарканд, 1973, с. 236-243.

Х о л о в П. Фразеологическая синонимия говоров таджиков Самарканда. - Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых и специалистов Таджикской ССР. (Секция языка и литературы). Душанбе, "Дониш", 1974, с. 21-23.

Рец.: Х у ш е н о в а С.В., М у л л о д ж а н о в а З. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1975, № 4 (82).

Х о л о в П. Синонимия фразеологических сочетаний в говорах таджиков Самарканда. - Труды СамГУ им. А.Навои. Новая серия. Вып. 269. Вопросы востоковедения. Самарканд, 1975, с. 72-76.

Х о п о в П. Ибораҳои фразеологии изофӣ. - Труды СамГУ им. А.Навои. Новая серия. Вопросы востоковедения. Самарканд, 1976, с. 207-217.

Х о л о в П. Структурно-семантические особенности фразеологических синонимов говора таджиков Самарканда. - "Изв. АН Тадж. ССР. Отд. общ. наук". 1976, № 1 (83), с. 52-54.

Х о л о в П. Причастные фразеологизмы говора таджиков Самарканда. - Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых, посвященной 60-летию Великой Октябрьской социалистической Революции (Секция языкознания и литературоведения). Душанбе, "Дониш", 1977, с. 48.

Х р о м о в А.Л. Об одном таджикском предложении. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1957, № 12, с. 73-75.

Х р о м о в А.Л. Аҳамияти шеваҳои маҳаллиро омӯхтани муаллимони забон ва адабиёт. - "Мактаби советӣ", 1958, № 1, с. 16-19.

Х р о м о в А.Л. Особенности вокализма матчинских говоров. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". 1958, № 1, с. 7-20.

Х р о м о в А.Л. Аҳамияти аз тарафи муаллимони забону адабиёт омӯхтани шеваҳои маҳаллӣ. - "Аз таҷрибаи муаллимони пешқадами забон ва адабиёти тоҷик." Душанбе, 1958, с. 23-26.

- Хромов А. Лутфулло Бузургзода ва ғаёлияти илми-адабии ӯ. - "Шарқи сурх", 1958, № 2, с. 107-109.
- Хромов А. Л. О некоторых словах языка эпохи Рудаки, сохранившихся в таджикских говорах верховьев Зеравшана. Рудаки и его эпоха. Сталинабад, 1958, с. 222-226.
- Lazard G. Bulletin de la Societe de linguistique de Paris, 1962, t. 57, fas.2, p. 275 (фр. яз).
- Хромов А. Л. Некоторые грамматические особенности говоров Матчи. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". 1959, № (19), с. 45-68.
- Хромов А. Л. Говоры таджиков Матчинского района. Душанбе, Изд-во АН Тадж ССР, 1962, 215 с.
- Рец.: Джалолов О. Интересная работа по диалектологии. - "Коммунист Таджикистана", 1962, 11 августа.
- Сайдов Х. Асари тоза дар илми шевашиносӣ. - "Маориф ва маданият", 1963, 28 апрель.
- Lazard G. Bulletin de la Societe de Paris, 1964, t. 59, p. 68-69.
- Хромов А. Л. Некоторые результаты экспедиции в Ягноб. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". Душанбе, 1964, № 2 (37), с. 89-94.
- Хромов А. Л. Согдийские слова в говорах таджикского языка. - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". Душанбе, 1965, 3 (41), с. 44-47.
- Тақр.: Халимов А., Хушвақтов Ш. Мулоҳизаҳо ба ду мақола. "Маориф ва маданият", 1966, 18 август.
- Хромов А. Л. Книга о говоре таджиков Бухары. (О кн. иранского ученого Ахмада Али Риджаи "Заметки о бухарском диалекте). - "Коммунист Таджикистана", 1966, 20 сентября.
- Khromov A. L. Zur Gesamtenarakteristik der tadschik mundarten von Falghar. - "Mitteilungen des instituts für orientforschung", Bd. XIII, Heft 3, Berlin, 1967, ss, 462-465. (нем. яз). (Общая характеристика таджикского диалекта фольклора).
- Хромов А. Л. Роль экстралингвистических факторов в процессе взаимодействия ягнобского и таджикского языков. Язык и общество. М., 1968, с. 232-238.
- Хромов А. Л. Некоторые особенности таджикской речи ягнобцев. Научная конференция, посвященная 98-й годовщине со дня рождения В.И. Ленина. Душанбе, 1968, с. 156-157.
- Хромов А. Л. Лаҳҷашиносӣ дар Тоҷикистон. - "Паёми навин", Техрон, 1343, № 10, с. 18-22.
- Хромов А. Л. Дар бораи баъзе луғоти маҳзури забони дарӣ, ки дар гуишҳои тоҷикӣ то имрӯз маҳфуз монда "Паёми навин", Техрон, 1345, № 4, с. 16-21.
- Хромов А. Л. Историко-лингвистическое исследование Ягноба и верхнего Зеравшана. АДД, Душанбе, 1970, 63 с.
- Хромов А. Л. Фейл. - "Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ" (Проспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 63-76.

- Хромов А. Л., Неменова Р. Л. Фейл. - "Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ". ҷ. 2. Душанбе, "Дониш", 1979, с. 80-142.
- Хромов А. Л. Роль средневековых письменных источников в построении исторической диалектологии таджикского и персидского языков. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 273.
- Мурватов Ч., Ҳайдаров Ш. Марди илм. - "Газетаи муаллимон", 1981, 21 февраль.

- Дар бораи ғаёлияти илми профессор А. Л. Хромов маълумот дода шудааст.
- Хушенова С. В., Муллоджанова З. Тақр. ба кит.: Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых и специалистов Таджикской ССР (Секция языка и литературы). "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук". Душанбе, 1975, 4 (82).
- Хушенова С. В. Фольклор, фразеология, история языка. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 274.
- Хушенова С. В. Хроникальные заметки. "Вопросы языкознания", 1981, № 1, с. 155-158.
- Дар бораи маҷлиси умумитифоқи шӯрои масъалаҳои умумии диалектология ва таърихи забони АФ СССР, м. 12-16 ноябри соли 1979 дар Душанбе барқарор гардид, ахборот додааст.
- Шаҳобов Т., Шарофов Н., Соҳибова А. Иқдоми нек. (Тақр. ба "Масъалаҳои филологияи тоҷик. Маҷмуаи мақолот. (Университети Самарқанд). Душанбе, "Дониш", 1967). - "Садои Шарқ", 1968, № 2, с. 150-153.
- Мақролаи В. Қосимов "Пешоянд ва пасояндҳои шеваи Фориш" таҳлил шудааст.
- Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ. (Проспект). Таҳти назар ва таҳрири умумии проф. В. С. Расторгуева. Муҳар. масъ.: Гаффаров Р. Р., Неменова Р. Л. Душанбе, "Дониш", 1973, 201 с.
- Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. ҷ. 1. (Фонетика ва лексика). Муаллиф: Р. Л. Неменова, Р. Қўраев. Таҳти назар ва таҳрири умумии проф. В. С. Расторгуева. Муҳар. масъ.: Гаффаров Р. Р., Неменова Р. Л. Душанбе, "Дониш", 1980.
- Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. ҷ. 2. (Морфология). Муаллиф: Ч. Мурватов, А. Л. Хромов, Р. Л. Неменова, С. Атобуллоев, Б. Саъдуллоев. Таҳти назар ва таҳрири умумии проф. В. С. Расторгуева. Муҳар. масъ.: Гаффаров Р. Р., Неменова Р. Л. Душанбе, "Дониш", 1979, 249 с.
- Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. ҷ. 3. (Синтаксиси ҷумлаҳои содда). Муаллиф: Гаффаров Р. Таҳти назар ва таҳрири умумии проф. В. С. Расторгуева. Муҳар. масъ.: Тоҷиев Д. Т., Неменова Р. Л. Душанбе, "Дониш", 1979, 249 с.
- Бобоев А. Дар дӯконҳои китоб. - "Маориф ва маданият". 1979, 30 декабрь. (Дар бораи аз чоп баромадани ҷилдҳои 2, 3).
- Карамшоев Д. Забон таърихномаи халқ аст. - "Садои Шарқ", 1980, № 7, с. 149-153.

Ш е р а л и е в Э. О лексике узбекских говоров Северного Таджикистана. - Тезисы докладов республиканской конференции молодых ученых, посвященной 60-летию Великой Октябрьской социалистической революции (Секция языкознания и литературоведения). Душанбе, "Дониш", 1977, с. 30.

Ш е р а л и е в Э. Қишлоқларимиз шеvasи. - "Ҳақиқати Ленинобод", 1971, 25 июнь.

Ш и р о к о в а З.А. Этнографические коллекции Института истории, археологии и этнографии АН Таджикской ССР. Вып. 1. (Дарвазская этнографическая коллекция сбора 1954 г.). Душанбе, 1956, 48 с.

Оид ба терминҳои зарфсозӣ, асбобҳои хоҷагии қишлоқ, муносиқи, дӯзандагӣ, шикорӣ, ороиши занон, бозичаҳо, сару либос, пойафзол маълумот дода шудааст.

Ш и р о к о в а З.А. Одежда таджиков Дарваза (По материалам Гармской этнографической экспедиции 1954 г.). - "Изв. АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", 1956, вып. 10-11, с. 111-123.

Дар бораи терминҳои сару либоси сокинони Дарваз маълумот дода шудааст.

Ш и р о к о в а З.А. - Материальная культура таджиков верховьев Зеравшана. Душанбе, "Дониш", 1973, с. 182-273.

Терминҳои сару либоси тоҷикони сарғаҳи Зарафшон оварда шудааст.

Ш и р о к о в а З.А. Традиционная и современная одежда женщин горного Таджикистана. Душанбе, "Дониш", 1976, 205 с.

Дар саҳ. 201-205 феҳристи терминҳои сару либос оварда шудааст.

Ш и ш о в А. Таджики. Этнографическое и антропологическое исследование. Ч. 1. Этнография Средней Азии. 1910, кн. 11, 12; кн. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 324 с. (Отдельный оттиск).

Дар қатори масъалаҳои дигар оид ба забону лаҳҷаҳои тоҷикон низ маълумот дода шудааст.

Ш о д и қ у л о в Ҳ. Чамъбастиҳо ва нақшаҳо. (Филологияи тоҷик дар соли 1969). - "Маориф ва маданият", 1970, 28 апрель.

Э г а м б е р д и е в Р. Меҳвари семантикаи воҳидҳои фразеологӣ (Дар асоси воҳидҳои фразеологии диалекти тоҷикони Самарқанд). - Масъалаҳои филология ва робитаи адабӣ. Самарқанд, 1979, с. 100-108.

Э д е л ь м а н Д.И. Ленинградская конференция по вопросам иранской филологии. - "Народы Азии и Африки", 1962, № 4, с. 240-242.

Доир ба маърузаҳои Р о з е н ф е л ь д к А.З. Таджикские говоры Советского Бадахшана, М е л е х Н.А. Гиждуванский говор таджикского языка, О р а н с к и й И.М. Секретный язык (арго) этнографической группы джуги (Гиссарская долина) маълумот дода шудааст.

Э д е л ь м а н Д.И. Основные вопросы лингвистической географии (на материале индоиранских языков). М., "Наука", 1968.

Э д е л ь м а н Д.И. О некоторых синтаксических конструкциях в таджикских говорах Бадахшана. - Масъалаҳои забониносии Душанбе, "Дониш", 1975, с. 74-83.

Э д е л ь м а н Д.И. Диалектные данные о влиянии субстрата. - "Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 151-152.

Э ш н и ё з о в М. Оид ба шарҳи маъно баъзе калимаҳои "Осори Рӯдакӣ". - "Газетаи муаллимон", 1958, 25 октябрь.

Э ш н и ё з о в М. Оид ба маънидод ва ислоҳ намудани калимаҳои шевагӣ аз тарафи муаллимон. - "Газетаи муаллимон", 1958, 20 ноябрь.

Э ш н и ё з о в М. Ҷонишинҳо дар шеваи ҳардуӣ. - Маҷмаъаи илмӣ. ҷ. XXVI. Серияи фанҳои филологӣ, нашри 2. Сталинобод, 1959, с. 139-145.

Э ш н и ё з о в М. Баъзе қайдҳо доир ба лексикаи забони тоҷикони ҳардуӣ. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯбаи фанҳои ҷамъиятӣ", 1959, 1 (19), с. 69-79.

Э ш н и я з о в М. Некоторые грамматические особенности диалекта хардури. - Тезисы докладов IУ Всесоюзной научной конференции по иранской филологии. Ташкент, 1964.

Э ш н и я з о в М. Говор хардури. АКД. Душанбе, 1967.

Э ш н и ё з о в М. Шеваи ҳардуӣ. Муҳар. масъ.: Б е х б у д и Н. Душанбе, "Ирфон", 1967.

Тақр.: Ҳ а м р о қ у л о в Ҳ. Таҷқиқоти нави як шеваи тоҷикӣ. - "Маориф ва маданият", 1968, 23 ноябрь.

Э ш н и ё з о в М. Машғулиятҳои амалӣ аз шевашиносии тоҷик. Дар зери таҳрири проф. Ниёзмухаммадов Б. Душанбе, 1969.

Тақр.: Б о б о е в А. Дастур аз шевашиносии. - "Маориф ва маданият", 1970, 10 февраль.

Ҳ а қ б е р д и е в А. Нахустин дастури шевашиносии. - "Мактаби советӣ", 1970, № 3, с. 62-64.

Э ш н и ё з о в М., Ниёзмухаммадов Б. Програмаи шевашиносии тоҷик (барои факультетҳои филологияи мактабҳои олии). Дар зери таҳрири проф. Д.Т.Тоҷиев. Душанбе, 1970, с. 19.

Э ш н и ё з о в М. Баъзе қайдҳо оид ба лексикаи шеваи Сарисоиб. - "Программа (ва тезиси маърузаҳо)-и конференцияи илмӣи муаллимони факультети филологияи тоҷик ва Шарҳ бахшида ба 100-солагии рӯзи таваллуди В.И.Ленин). Ун-ти давл. Тоҷикистон. Душанбе, 1970, с. 48-49.

Э ш н и ё з о в М. Инкишоф ва масъалаҳои шевашиносии. - "Маориф ва маданият", 1974, 3 сентябрь.

Э ш н и ё з о в М. Шевашиносии ва таълими забону адабиёт. - "Маориф ва маданият", 1974, 19 октябрь.

Э ш н и ё з о в М. Оид ба масъалаи таснифоти шева ва лаҳҷаҳои забони тоҷикӣ. - "Мактаби советӣ", 1975, № 3, с. 22-27.

Э ш н и ё з о в М. Забони адабӣ ва диалектҳо. - "Маориф ва маданият", 1975, 9 сентябрь.

Э ш н и ё з о в М. Диалектологияи тоҷик (Дастури таълими). Қисми якум. Дар зери таҳрири доктори илмҳои филология, проф. Тоҷиев Д.Т. Душанбе, 1977, с. 113.

Тақр.: М у р в а т о в Ҷ., Маҳмудов М. Таълифи китоби дарсӣ кори саҳл нест. - "Садои Шарқ", 1979, № 10, с. 151-155.

Эшниеэзов М. Терминҳои лаҳҷа ва шева. — "Маориф ва маданият", 1979, 6 январь.

Тақр.: Раффаров Р., Ҷӯраев Ф. Бори дигар дар бораи терминҳои лаҳҷа ва шева. — "Маориф ва маданият", 1979, 17 май.

Эшниеэзов М. Диалектологияи тоҷик. Лексикаи шеваҳои тоҷикӣ. (Қисми дуюм). Дар зери таҳрири проф. Тоҷиев Д.Т. Душанбе, 1979, 135 с.

Юнусов А. Китоби арзанда. (Тақр. ба Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ. 1. Дар зери таҳрири Раффаров Р., Ҷӯраев Ф. Душанбе, "Дониш", 1970). — "Мактаби советӣ", 1970, № 9, с. 58-60.

Юнусов А. Вера Сергеевна Расторгуева, (Библиография). Ред. доктор филологических наук, проф. Д.Т.Таджиев, Душанбе, 1972, 13 с.

Юнусов А. Такомул ва инкишофи забоншиносии тоҷик. (Очерки мухтасар бо иловаи рӯйхати адабиёт). Дар зери таҳрири умумии доктори илми филология, проф. Тоҷиев Д.Т. Душанбе, "Ирфон", 1972, 37 с.

Юнусов А. Феҳристи асарҳои илми кафедраи забони тоҷикии Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленин (1948-1973). Муҳар. масъ.: доктори илмҳои филология, проф. Тоҷиев Д.Т. Душанбе, 1974, 92 с.

Юсупов К. Ўзбек ва тоҷик тилларининг узаро алоқаси. — Ученые записки Ферганского госпединститута. Вып. 1У. Филологическая серия, Фергана, 1957, с. 67-122.

Юсупов К. Языковые взаимоотношения узбекского и таджикского народов (на материалах ферганского говора таджикского языка). АКД. Ташкент, 1957.

Яблонская В. Особенности даштиджумского говора таджикского языка. — Ученые записки Сталинабадского пед.ин-та. Серия филологическая. Т. 4. Сталинабад, 1954.

Ямакова З.Д. Диалектизмы — один из ведущих лексических признаков письма при криминалистическом исследовании рукописей, выполненных на таджикском языке. — Научная конференция, посвященная 98-й годовщине со дня рождения В.И.Ленина. Душанбе, 1966, с. 141-142.

Ямакова З.Д. Диалектизмы — один из ведущих лексических признаков письма при криминалистическом исследовании рукописей, выполненных на таджикском языке. Вопросы криминалистики и судебной экспертизы. Сб. 5. Душанбе, 1966, с. 91-105.

Раффаров Р. Калимаҳои шевагӣ дар романи Раҳим Чалил "Одамони ҳовид". — "Ахбороти АФ РСФС Тоҷикистон, Шӯъбаи фанҳои ҷамъиятӣ". Душанбе, 1962, № 3 (30), с. 67-75.

Раффаров Р., Ҷӯраев Ф. Худуди лаҳҷашавии шеваҳои тоҷикӣ. — "Мактаби советӣ", 1969, № 6, с. 24-29.

Раффаров Р., Атобуллоев С., Бердиев Б. Дар ҳустуҷӯи ду-раонаҳри сухан. — "Садои Шарқ", 1970, № 1, с. 138-144.

Раффаров Р. Ба нияти корҳои азим. (Проблемаҳои илми шевашиносӣ). — "Маориф ва маданият", 1971, 27 май.

Раффаров Р. Синтаксиси ҷумлаҳои содда. — "Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ". (Проспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 98-136.

Раффаров Р. Таъбироти халқӣ дар забон. — "Машъал", 1973, № 12, с. 22-23.

Раффаров Р. Калимаҳои лаҳҷавӣ дар услуби бадеӣ. (Забон ва ҳусни баён). — "Маориф ва маданият", 1974, 23 март.

Раффаров Р. Меъёри истифодаи унсурҳои лаҳҷа дар асарҳои бадеӣ. Маъруза дар конференцияи илмӣ оид ба маданияти сухан. — "Маориф ва маданият", 1974, 25 июнь.

Раффаров Р. Нахустин фарҳанги лаҳҷавӣ. (Тақр. ба "Луғати шеваҳои ҷанубӣ (макети ҳарфи "Д"). Мураттибон: Маҳмудов М., Ҷӯраев Ф. Муҳар. масъ. — Р.Раффаров. Душанбе, "Дониш", 1974). — "Маориф ва маданият", 1974, 20 июль.

Гаффаров Р. Некоторые архаические синтаксические явления в южных говорах таджикского языка. — Актуальные вопросы исследования иранских языков (Тезисы докладов). М., 1974, с. 31-33.

Раффаров Р. Нависанда ва лаҳҷаҳои забон. — "Садои Шарқ", 1975, с. 113-124.

Раффаров Р. Хабарҳои феълӣ мураккаб ва тарзи ифодаи онҳо дар лаҳҷаҳои ҷанубӣ. — "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1976, с. 109-123.

Гаффаров Р. К вопросу о сравнительном изучении синтаксиса таджикских говоров. — Тезисы докладов I Международного симпозиума ученых социалистических стран на тему "Теоретические проблемы восточного языкознания". Ч. 11, М., 1977, с. 49-51.

Раффаров Р. Нависанда ва лаҳҷаҳои забон. — "Нависанда ва забон". Душанбе, "Ирфон", 1977, с. 118-150.

Раффаров Р. Тарҷума ва забони адабӣ. — "Нависанда ва забон". Душанбе, "Ирфон", 1977, с. 151-178.

Раффаров Р. Устоди бузурги сухан. Муҳар. масъ. Раҳим Ҳошим. Душанбе, "Дониш", 1978, 61 с.

Раффаров Р., Мурватов Ҷ., Ҷӯраев Ф. Ҳосили умр. Нақл дар бораи лаҳҷашиноси маъруф Р.Л.Неменова. — "Маориф ва маданият", 1978, 19 сентябрь.

Гаффаров Р. К вопросу о сравнительном изучении синтаксиса таджикских говоров. — "Вопросы языкознания", 1979, № 1, с. 74-81.

Раффаров Р., Ҷӯраев Ф. Бори дигар дар бораи терминҳои лаҳҷа ва шева. — "Маориф ва маданият", 1979, 17 май.

Гаффаров Р. Сравнительный анализ предложно-последственных конструкций и их картографирование в таджикских говорах. — Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 81-82.

Раффаров Р. Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ. ҷ. 3. Синтаксиси ҷумлаҳои содда. Таҳти назар ва таҳрири умумии проф. В.С. Расторгуева. Муҳар. масъ.: проф. Тоҷиев Д.Т., доц. Неменова Р.Л. Душанбе, "Дониш", 1979, 271 с.

Тақр.: Аминов С. Таҷқиқоти тоза дар забоншиносии тоҷик. — "Мактаби советӣ", 1980, № 6, с. 62-64.

Карамшоев Д. Забон таърихномаи халқмаст. — "Садои Шарқ", 1980, № 7, с. 149-153.

Гаффаров Р. Синтаксис таджикских говоров в сравнительном освещении (простое предложение). АДД. Душанбе, 1980.

Гаффаров Р. Ифодаи хабар бо шаклҳои сифати феъли дар шеваҳои забони тоҷикӣ. — "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1980, с. 203-216.

Гафуров П., Нейматов З. Дурдонаҳои забони халқ. — "Коммунисти Исфара", 1976, 29 июль.

Қосимов В. Хусусиятҳои лексикаи шеваи тоҷикони Фориш. — Материалы III объединенной научной конференции ученых г. Самарканда. Серия гуманитарных и естественных наук. Самарканд, 1961, с. 210.

Қосимов В. Баъзе хусусиятҳои морфологии гурӯҳи шеваҳои Фориш. — Труды СамГУ. Вып. 133. Самарканд, 1963, с. 60-67.

Қосимов В. Баъзе хусусиятҳои фонетикии гурӯҳи шеваҳои Фориш. — "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъияти". Душанбе, 1966, 1 (43), с. 69-75.

(Қосимов) Қосимов В. Говоры таджиков Фориша, АКД. Душанбе, 1966.

Рец.: Хамидзода Х. Работа по таджикской диалектологии. — "Коммунист Таджикистана", 1967, 4 января.

(Қосимов) Қосимов В. Настоящее и прошедшее определенное время глагола в форишском говоре таджикского языка. — Материалы XXIII научной конференции профессорско-преподавательского состава (СамГУ им. А.Навои по итогам выполнения научно-исследовательских работ за 1965). Серия филологических наук. Самарканд, 1966, с. 52.

Қосимов В. Пешоянд ва пасояндҳои шеваи тоҷикони Фориш. — "Масъалаҳои филологиии тоҷик". (Университети давлатӣ Самарканд ба номи Алишер Навоӣ). Душанбе, "Дониш", 1967, с. 140-147.

Тақр.: Шаҳобов Т., Шарофов Н., Соҳибова А. Иқдоми нек. — "Садои Шарқ", 1968, № 2, с. 150-153.

Қосимов В. Дараҷаи омӯхта шудани шеваҳои тоҷик дар 50 соли Ҳокимияти Советӣ. — Материалы первой научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава Самаркандского гос. пед. института им. С.Айни". Самарканд, 1968, с. 85-87.

Қосимов В. О профессиональной лексике говора Самарканда (лексика плотников и каменщиков). — Тезисы докладов I научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава Самаркандского гос. пед. ин-та им. С. Айни (март 1971 г.). Самарканд, 1971, с. 5-8.

Қубодиёнӣ Р. Асаре доир ба лаҳҷаи Бухоро. (Тақр.: ба кит.: Аҳмадали Раҷоӣ. "Ёддоштҳо дар бораи лаҳҷаи бухороӣ". Теҳрон, 1342 ҳиҷрии шамсӣ). — "Маориф ва маданият", 1967, 4 апрель.

Ҳалимов А., Хушвақтов Ш. Мулоҳизаҳо оид ба ду мақола. (Тақр. ба мақолаи Хромов А.Л. Согдийские слова в говорах таджикского языка. — "Изв. АН Тадж ССР. Отд. Общ. наук", 1965, 3 (41), с. 44-47). — "Маориф ва маданият", 1968, 18 август.

(Хамидзода) Хамидзода Х. Работа по таджикской диалектологии. (Работа В.Касимова. "Говоры таджиков Фориша"). — "Коммунист Таджикистана", 1967, 4 января.

Хамидзода Х. Доир ба шеваҳои атрофи Андиҷон. (Тақр. ба кит.: Мурватс Ч. Шеваҳои тоҷикони атрофи Андиҷон. Душанбе, "Дониш", 1975). — "Ҳақиқати Ўзбекистон", 1975, 2 май.

Ҳамроқулов Х. Пешоянд ва пасояндҳои шеваи Дарбанд (аз гурӯҳи шеваи Бойсун). — Очеркҳо оид ба филологияи тоҷик. Маҷмӯаи илмии аспирантҳо. ҷ. IУ, Сталинобод, 1958, с. 136-147.

Ҳамроқулов Х. Тараққиёт ва вазифаҳои шевашиносии тоҷик. — "Маориф ва маданият", 1959, 1 декабрь.

Ҳамроқулов Х. Лаҳҷа дар асари бадеӣ. — "Маориф ва маданият", 1961, 6 апрель.

Ҳамроқулов Х. Хусусиятҳои фонетикии гурӯҳи шеваҳои Бойсун. — "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъияти", Душанбе, 1961, 3 (26), с. 82-96.

Ҳамроқулов Х. Хусусиятҳои морфологии гурӯҳи шеваи Бойсун. — "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои ҷамъияти". Душанбе, 1961, 4 (27), с. 3-19.

Ҳамроқулов Х. Баъзе қайдҳо дар бораи Бойсун ва лексикаи гурӯҳи шеваҳои он. — Маҷмӯаи корҳои илмии аспирантон. Маҷмӯаи илмӣ, ҷ. XXXУ1. Душанбе, 1961, с. 23-51.

Ҳамроқулов Х. Таджикские говоры Байсунского района. АКД. Душанбе, 1962.

Ҳамроқулов Х. Шеваҳои тоҷикони райони Бойсун. Душанбе, 1961, 274 с.

Тақр.: Карамшоев Д. Китоб дар бораи шеваҳои тоҷикони Бойсун. — "Маориф ва маданият", 1962, 8 июнь.

Сафаров Ю., Карамшоев Д. Тадқиқоти аввалин доир ба лаҳҷаи тоҷикони Сурхондарё. — "Ўзбекистони сурх", 1962, 23 декабрь.

Ҳамроқулов Х. Зарфҳо дар лаҳҷаи Бойсун. — Маҷмӯаи илмӣ. Материалҳо оид ба забони адабии тоҷик, ҷ. 42. Серияи филологӣ. Душанбе, 1963, с. 25-40.

Ҳамроқулов Х. Тадқиқоти нав оид ба як шеваи тоҷикӣ. (Тақр. ба кит.: М.Эшнӣёзов. Шеваи ҳардурӣ. Душанбе, "Ирфон", 1967). — "Маориф ва маданият", 1968, 23 ноябрь.

Ҳамроқулов Х. Шеваи тоҷикони райони Сарисийё (аз материали қишлоқи Хупар). — Маҷмӯаи илмӣ. Материалҳо оид ба забони адабии тоҷик, ҷ. 91. Серияи филологӣ. Душанбе, 1974, с. 26-45.

Ҳақбердиев А. Нахустин дастури шевашиносии. — "Мактаби советӣ", 1970, № 3, с. 62-64. (Тақр. ба кит.: Эшнӣёзов М. Машғулиятҳои амалӣ аз шевашиносии тоҷик. Душанбе, 1969).

Ҳақбердиев А. Ахбороти мухтасар дар бораи шеваҳои Оҳалик. — Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1970, с. 228-236.

Ҳақбердиев А., Бердиев Б. "Армуғон"-и Самарқанд. (Тақр. ба маҷм.: "Армуғон". Маҷмӯаи мақолаҳо. Самарқанд, 1970). — "Мактаби советӣ", 1971, № 7, с. 62-64.

Ҳақбердиев А. Оид ба пешоянд ва пасояндҳои шеваи тоҷикони Оҳалик. - Тезиси докладов 1 республиканской научно-теоретической конференции молодых ученых Таджикской ССР по общественным наукам, посвященной 50-летию образования СССР. Душанбе, 1972.

Ҳақбердиев А., Бердиев Б. Луғат ва топонимикаи Ванҷу Дарвоз. - "Маориф ва маданият", 1972, 18 апрель.

Ҳақбердиев А. Калима ва ибораҳои забони адабии давран классикӣ дар шеваҳои тоҷикони Самарқанд. - Таджикская Республиканская конференция молодых ученых и специалистов. (Секция языка и литературы). Тезиси докладов. Душанбе, Дониш", 1974, с. 16-17.

Ҳақбердиев А. Луғат аз дурдонаҳои сухан. - "Комсомоли Тоҷикистон", 1976, 15 октябрь.

Ҳақбердиев А. Дар бораи зарфи лаҳҷаи тоҷикони Оҳалик. - Тезиси докладов республиканской конференции молодых ученых, посвященной 60-летию Великой Октябрьской социалистической революции. (Секция языкознания и литературоведения). Душанбе, "Дониш", 1977, с. 34-35.

Ҳақбердиев А. Пути развития таджикских говоров позднего формирования. - Совещание по общим вопросам диалектологии и истории языка (Тезиси докладов и сообщений). М., 1979, с. 60.

Ҳақбердиев А. Оид ба пешоянд ва пасояндҳои шеваи тоҷикони Оҳалик. - "Республиканская конференция молодых ученых и специалистов Таджикской ССР, посвященная 110-летию В.И.Ленина" (Тезиси докладов). Душанбе, 1980, с. 32-33.

Ҳусейнов Х. Диалектизмҳо дар забони ҳикояҳои Ҳаким Карим. - "Баъзе масъалаҳои забоншиносии тоҷик". Душанбе, 1964, с. 58-72.

(Ҷалолов) Джалолов О. Отношение чувского диалекта к таджикскому литературному языку. Сталинабад, 1949, с. 62.

(Ҷалолов) Джалолов А.Д. Множественное число в современном таджикском литературном языке. АДД. М., 1956, с. 32.

Ҷалолов О. Категории чамъ ва баъзе масъалаҳои забони ҳэзираи тоҷик. Сталинобод, 1961, 187 с.

Тақр.: (Мурватов) Мурватов Ҷ., Ҳалимов С. Асари нави забоншиносӣ. - "Комсомоли Тоҷикистон", 1961, 21 июль.

Мирзоев С., Абдурахимов С. Дар бораи як асари пурнуқсон. - "Маориф ва маданият", 1962, 17 ноябрь.

Ҷалолов О.Ч. Маълумоти мухтасар дар бораи шеваҳои райони Ёвон. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои чамъиятӣ". Душанбе, 1961, № 3 (26); с. 75-86.

(Ҷалолов) Джалолов О.Д. Интересная работа по диалектологии. (Тақр. ба кит.: Хромов А.Л. Говоры таджиков Матчинского района. Душанбе, 1962). - "Коммунист Таджикистана", 1962, 11 август.

Ҷалолов О.Ч. Гурӯҳи шеваҳои тоҷикони райони Ёвон. Душанбе, "Дониш", 1967, 150 с.

Тақр.: Карамшоев Д., Маҳмудов М. Тадқиқоти нахустин. - "Маориф ва маданият", 1968, 23 апрель.

Ҷалолов О., Мурватов Ҷ. Ҳиссаҳои номии нутқ (Исм, сифат, шумора). - Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ. (Прспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 40-56.

Ҷӯраев Ғ., Маҳмудов М. Лаҳҷаҳои тоҷикони райони Ҳисор. (Тақр. ба кит.: Успенская Л.В. Говоры таджиков Гиссарского района, Душанбе, 1962). - "Маориф ва маданият", 1962, 24 сентябрь.

Ҷӯраев Ғ. Доир ба лексикаи шеваҳои аҳамияти чамъкардану омӯхтани онҳо. - "Маориф ва маданият", 1963, 7 март.

Ҷӯраев Ғ. Баъзе қайдҳои доир ба шеваи Ворух. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои чамъиятӣ". Душанбе, 1965, № (39), с. 96-106.

Ҷӯраев Ғ. Таҷрибаи аввал дар роҳи чамъбасти илмии шевашиносӣ. (Тақр. ба кит.: Расторгуева В.С. Опыт сравнительного изучения таджикских говоров. М., 1964). - "Маориф ва маданият", 1965, 29 апрель.

Ҷӯраев Ғ. Экспедицияҳои диалектологӣ ва вазифаҳои минбаъдаи шевашиносон. - "Маориф ва маданият", 1965, 26 июнь.

Ҷӯраев Ғ. Доир ба чамъбасти экспедицияи шевашиносии водии Фарғона. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои чамъиятӣ". Душанбе, 1965, № 4 (42), с. 76-84.

Ҷӯраев Ғ. Доир ба тасниф ва омӯзиши лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабони Осиеи Миёна. - У Межвузовская конференция по иранской филологии (Тезиси докладов). Душанбе, 1966, с. 243-245.

Ҷӯраев Ғ. Доир ба як ҳодисаи фонетикӣ. - Тезисҳои маърузаҳо дар конференцияи олимони ҷавон. Душанбе, 1966, с. 88-89.

Ҷӯраев Ғ. Забон ҳам таърих аст. - "Маориф ва маданият", 1966, 24 декабрь.

Ҷӯраев Ғ. Забон ҳам таърих аст. - "Қаротегини Советӣ", 1966, 28 декабрь.

Ҷӯраев Ғ. Бандакҷонишинҳо дар лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабон. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои чамъиятӣ". Душанбе, 1967, 3 (49), с. 54-60.

Ҷӯраев Ғ. Доир ба "Масъалаҳои забони тоҷикӣ". (Тақр. ба маҷм.: Масъалаҳои забони тоҷикӣ. Душанбе, 1968) - "Маориф ва маданият", 1968, 14 май.

Дар тақриз мақолаи Ҷ. Мурватов "Маълумоти мухтасар дар бораи шеваи тоҷикони Файзобод" таҳлил шудааст.

Ҷӯраев Ғ. Баъзе хусусиятҳои ҳиссаҳои номии нутқ дар лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабон. - "Ахбороти АФ РСС Тоҷикистон. Шӯъбаи фанҳои чамъиятӣ". Душанбе, 1969, № 1 (55), с. 61-70.

Ҷӯраев Ғ., Раффов Р. Ҳудуди паҳншавии шеваҳои тоҷикӣ. - "Мактаби советӣ", 1969, № 6, с. 24-29.

(Ҷӯраев) Джурев Г. Говоры таджикоязычных арабов. АКД. Тбилиси, 1969.

Ҷӯраев Ғ., Маҳмудов М. Луғати диалектологӣ ва таркиби луғавии шеваҳо. - "Маориф ва маданият", 1969, 25 ноябрь.

Ҷӯраев Ғ., Зайниддинова З. Калимаҳои падар, модар ва намудҳои гуфтугӯи онҳо. - "Маориф ва маданият", 1970, 27 июнь.

Ҷӯраев Ғ. Баъзе хусусиятҳои луғавии лаҳҷаҳои араб-
ҳои тоҷикзабон. - Масъалаҳои шевашиносии тоҷик, ҷ. 1. Душанбе,
"Дониш", 1970, с. 121-144.

Ҷӯраев Ғ. Калимаҳои араби дар шеваҳои ҷанубии за-
бони тоҷикӣ. - Материалы III юбилейной конференции молодых уче-
ных Таджикской ССР, посвященной 100-летию со дня рождения
В.И.Ленина. Душанбе, 1970, с. 81-82.

Ҷӯраев Ғ., Маҳмудов М. Лурати шеваҳои ҷа-
нуби (макети ҳарфи "Д"). Мухаррири масъул - Ғ.Раффоров. Душан-
бе, "Дониш", 1971, 75 с.

Тақр.: Раффоров Р. Нахустин фарҳанги лаҳҷавӣ. - "Мао-
риф ва маданият", 1974, 20 июль.

Ҷӯраев Ғ. Лексика. - Шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ.
(Прспект). Душанбе, "Дониш", 1973, с. 165-201.

(Ҷӯраев) Джурев Г. Диалекты таджикского язы-
ка. Таджикская Советская Социалистическая Республика. (Сводный
том ЭСТ). Душанбе, 1974, с. 287-288.

Ҷӯраев Ғ. Пешгуфтор. - Абдуллозода Р.
Ибораҳои халқӣ (дар асоси материали лаҳҷаи Уротеппа). Душанбе,
"Дониш", 1974, с. 5-11.

(Ҷӯраев) Джурев Г. К вопросу о лексических
синонимах в диалектном языке. - Актуальные вопросы исследования
иранских языков и диалектов (Тезисы докладов). М., 1974. с. 25-
- 28.

Ҷӯраев Ғ. Назаре ба ҷараёни имрузаи шеваҳои тоҷикӣ.
Масъалаҳои забоншиносӣ. Душанбе, "Дониш", 1975, с. 152-164.

Ҷӯраев Ғ. Лаҳҷаҳои арабҳои тоҷикзабон. Дар зери таҳ-
рири аъзо-корреспонденти АФ РСС Тоҷикистон Н.А.Маъсумӣ.
Душанбе, "Дониш", 1975, 227 с.

Тақр.: Зайниддинова З. Таҳқиқи нав. - "Комсомо-
ли Тоҷикистон", 1975, 26 декабрь.

Обидов У., Мардонов Т. Таҳқиқи лаҳҷаҳои то-
ҷикзабон. - "Садои Шарқ", 1976, № 11, с. 155-156.

Островский Б.Я. РЖ. "Общественные науки в СССР".
Серия 6. Языкознание. 1976.

Атобуллоев С., Курбанов Х., Махму-
дов М. Монография о диалекте таджикоязычных арабов. - "Изв.
АН Тадж ССР. Отд. общ. наук", Душанбе, 1977, № 2 (88), с. 107-
110.

Ҷӯраев Ғ. Калимаи хоси шева ва баъзе аломатҳои
фарқкунандаи он. - "Забоншиносии тоҷик". Душанбе, "Дониш", 1976,
с. 123-139.

(Ҷӯраев) Джурев Г. К разработке вопросов исто-
рической диалектологии таджикского языка. Совещание по общим воп-
росам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сообще-
ний). М., 1977, с. 82-83.

Ҷӯраев Ғ. Дастовардҳои муҳим (Ҷустуҷӯи илмӣ). - "Мао-
риф ва маданият", 1978, 5 январь.

Ҷӯраев Ғ. Таҳқиқи лексикаи лаҳҷа. (Тақр. ба кит.:
Т.Мақсудов. Лексика ва фразеологияи шеваҳои Исфара. Душан-
бе, 1978). - "Маориф ва маданият", 1979, 1 март.

Ҷӯраев Ғ., Раффоров Р. Бори дигар дар бораи
терминҳои лаҳҷа ва шева. - "Маориф ва маданият", 1979, 17 май.

(Ҷӯраев) Джурев Г., Махмудов М.
Региональные словари как источник изучения вопросов лингвисти-
ческой географии. Совещание по общим вопросам диалектологии и
истории языка (Тезисы докладов и сообщений). М., 1979, с. 227-
-228.

(Ҷӯраев) Джурев Г. Изучение лексики таджик-
ских говоров методом ареальной лингвистики. Совещание по общим
вопросам диалектологии и истории языка. (Тезисы докладов и сооб-
щений). М., 1979, с. 97-98.

Ҷӯраев Ғ. Забон ганҷинаи ҳикмат аст. (Мупоҳизаҳо
дар атрофи мақолаи А.Мирзоев "Андешаҳо доир ба программаи таъ-
лими забони тоҷикӣ"). - "Маориф ва маданият", 1980, 12 февраль.

Дар қатори таълими масъалаҳои гуногуни забони тоҷикӣ дар
мактабҳои оливу миёна оид ба таълими лаҳҷа ва муносибати он бо
забони адаби ҳама маълумот дода шудааст.

Ҷӯраев Ғ. Лексика. - Шеваи ҷанубии забони тоҷикӣ,
ҷ. 1. Душанбе, "Дониш", 1980, с. 87-328.

М У Н Д А Р И Ч А

Сарсухан	3
Лаҳҷаҳои Қаротегинӣ	7
Ваҳиёи-қаротегинӣ	78
Лаҳҷаҳои шимолии Кӯлоб	115
Ғарбии Кӯлоб	180
Ҷанубии Кӯлоб	180
Кӯлобии Ҳисор	201
Лаҳҷаҳои Роғ	265
Лаҳҷаҳои Бадахшон	276
Библиографияи лаҳҷашиносии тоҷик (1961-1981)	284

Бо қарори Совети таҳририяю
нашрияи Академияи фанҳои РСС
Тоҷикистон чоп мешавад.

Составитель - Джамолхон МУРЕАТОВ

ЮЖНЫЕ ГОВОРЫ ТАДЖИКСКОГО ЯЗЫКА
ТОМ 5

(на таджикском языке)

Ответственные редакторы -
Роза Львовна НЕМЕНОВА, Мансур МАХМУДОВ

Муҳаррири нашриёт З.И.Очипова
Муҳаррири техникӣ В.Н.Шемелинина
Расом Р.Абдуразоқов
ИБ 707

Ба чопаш 12.05.1982 с. имзо шуд. КЛ 05359. Ҷузъи чопӣ 29,0.
Ҷузъи нашрию ҳисоби 27,5. Ҷузъи тахминии ҳисоби
Коғазӣ матбаа № 2 Формат 70x108 1/16. Адади нашр 1030.
Супориши 926. Нарҳаш 4 сӯму 10 тин.

Нашриёти "Дониш", Душанбе, 29, кӯч. Айни, 121, бинои 2.
Чопхонаи нашриёти "Дониш", Душанбе, 29, кӯч. Айни, 121, бинои 2.